

سلطان محمد خان فاتح

ليکوال :

ادريس ازاد

تاريخي داستان

Ketabton.com

ژباړن :

قريب الرحمن سعيد

دمسلمانانو پر فلاف د صلیبی سازش د زنجیری کړیو بربندونکې په زړه پورې ناول

سلطان محمد خان فاتح

لیکوال:
ادریس ازاد

ژباړن:
قریب الرحمن سعید

د کتاب پښندنه

د کتاب نوم:

سلطان محمد خان فاتح

ليکوال:

ادريس ازاد

ژباړن:

قريب الرحمن سعيد

کمپوز:

ژباړن

د پښتۍ طرحه او انلاين چاري:

مختار احمد احسان - د لراو بربر پښنايي کتابتون

www.Larawbar.com

د کتاب لړلیک

۵	.....	د دې تاریخی پېښو په اړه
۷	.....	-د لیکوال د زړه خواله
۱۰	.....	۱- سکندر بیګ
۲۷	.....	۲- د پنځه زره کیسز فوځ سالار
۵۷	.....	۳- شاهي څارګر
۹۴	.....	۴- د قیصر جاسوس
۱۳۲	.....	۵- د زیجیدین تړون
۱۷۴	.....	۶- د بوسنیا شهزادګۍ
۲۱۳	.....	سلطان محمد فاتح: دویمه برخه « تیرې شوې پانې »
۲۲۷	.....	سلطان محمد خان
۲۵۵	.....	طلایي ښکر
۲۹۱	.....	ایا صوفیاء
۳۳۳	.....	د ډوډۍ په سر اختلاف
۳۶۹	.....	د روم قیصر
۳۹۹	.....	مقدسه نقشه
۴۲۴	.....	د فاتح یلغار
۴۴۷	.....	د پای څو ټکي

بسم الله الرحمن الرحيم

ددي تاريخي پيسو په اړه

که څه هم دا کتاب په څرگنده توګه د يوه داستان په شکل ليکل شوی ، اوليکوال يې هڅه کړې چې تاريخي پيسو په کې داسې را ونعاړي چې لوستونکي يې هم د لوست څخه او هم د تاريخي پيسو څخه پوره پوره ګټه پورته کړای شي ، خو په حقيقت کې دا همغه تاريخ دی چې اوس هم د شکل او بڼې په بدلون سره په اسلامي هيوادونو کې تکرارېږي.

سلطان محمد خان فاتح دهغو مسلمانو ، وياړلو حکمرانانو څخه دی چې عيسويانو ته يې په خپل مرکز قسطنطنيه کې ماتې ورکړه او قسطنطنيه يې په استنبول (اسلام بول) باندې بدله او د اسلامي خلافت برخه يې وګرځوله.

دسلطان محمد خان سوبه ټول اسلامي امت ته يو درس دی. د عزم ، ميرانی ، استقلال او هوډ درس. دزرګونو کالو تاريخ لرونکي قسطنطنيه په استنبول له باندې بدلول دا ډاګيزه کوي چې که چيرې په اسلامي امت کې يووالی ، عزم او استقلال وی نو کولی شي صليبيان که هر څومره په وسلو سنبال هم وی دماتې سره مخ کړي .

دسلطان محمد خان فاتح عزم د اسلامي ډلو ټپلو مشرانو ته هم يو درس دی ، او هغه دا چې دصليبيانو دمترکو لاندې دراتلو په ځای که د عزم او هوډ خاوندان شئ نو صليبيان به په خپله ستاسو تر متروکي لاندې راځي.

دا بايد په ډاګه وي چې سلطان محمد خان فاتح د عثماني امپراطورۍ اتم ځوان سلطان دی ، اودغه کورنۍ په اصل کې افغان ترکان وو چې هغه وخت يې دافغانستان (خراسان) څخه د چنګيزيانو د وحشت له ويري د خپلو کورنيو سره يو ځای سوريې ته اوبيا ترکيې ته ليرېد کړې و او هلته يې دخپل اتحاد او يووالي په واسطه ستره امپراطوري جوړه کړه چې نژدې شپږسوه کاله يې د نړۍ په يوې ستري برخې حکومت وکړ.

اروپا ته اسلام دهمدی عثمانی حکمرانانو (افغانی ترکانو) له خوا راوړل شوی خونن افغانانا د خپلمنځی اختلافاتو په لومه کی داسی را نغښتی چی هر غلام پری حکمرانی کوی.

دا داستان د افغان ولس له پاره ځانگړی درس لری. ځکه زمونږ دولس تاریخ دا ډاگیزه کوی چی افغانانو هم د هند په ستره وچه او هم په اورپایی هیوادونو په مختلفو شکلونو سره حکمرانی کړی ده ، او شونی ده چی دخپل اتحاد او یووالی په اساس به که خدای کول یو ځل بیا د نړۍ د یوه غښتلی اسلامی هیواد په څیر را څرگند پری.

دهغی ورځی په هیله،

قریب الرحمن سعید

۲۰۱۱ کال داگست میاشت ، ناروی

بسم الله الرحمن الرحيم

دليکوال د زړه خواله

بلاخره د قسطنطنيی د سوبې ویاړ اووم عثمانی سلطان «سلطان محمد فاتح» ته ور په برخه شوه.

دا په حقیقت کې د اسلام د ستر پیغمبر رسول الله صلی الله علیه وسلم له اړخه بشارت او زیږې و چې ویلي یی وو: تاسې به هرو مرو قسطنطنیه فتحه کوئ، ... نو بیا به ډیر ښه امیر دهغې امیر وي او ډیر ښه لښکر به همغه لښکر وي.» (مسند امام احمد، خلرم توک، ۳۳۵ م مخ).

د رسالت همدغه فرمان وو..... چې د هر دور او وخت مسلمان فاتحین یی د قسطنطنيی د نیولو له پاره هڅول. خو د پرلپسې حملو او بیا بیا هلو ځلو سره سره بیا هم ددې پخواني ښار دروازې دمسلمانو فاتحینو تر مخه نه پرانستل کیدې.

هغه وخت چې سیدنا معاویه رضی الله عنه خلیفه شو نو هغه د لمړي ځل له پاره د خپل زوی یزید په مشرۍ د قسطنطنيی د سوبې له پاره دمسلمانو لښکر ورو لیبږه. په دې حمله کې ډیره ستر ستر جلیل القدره صحابه رضی الله عنهم اجمعین په شهادت ورسیدل. چې په دې ډله کې سیدنا ابویوب انصاري رضی الله عنه هم شامل و. ددې ښار دکلابندی په وخت کې سیدنا ایوب انصاري رضی الله عنه سخت ناروغه او بیا شهید کړل شو او هملته د قسطنطنيی د دیوال لاندې خاورو ته وسپارل شو.

د سیدنا عمر بن عبدالعزیز رحمة الله علیه، هشام بن عبدالملک، مهدي عباسي او هارون الرشید په څیر ستر ستر خلفاء هم ددې ښار د نیولو له پاره زبردستي حملې وکړې خود قسطنطنيی په نیولو بریالی نه شول.

قسطنطنیه یو نه تسخیریدونکې ښار و، ددې ښار درې واړو خواو ته سمندر بهیږي، یواځې یو اړخ یی د وچې سره نښلي، د ښار چارچاپیر نژدې ۱۴ میله دایروی شکله ستر دیوال و، په دې دیوال یوسل او یا فته لرې ستر او مستحکم برجونه جوړ کړل شوي وو، ددې دیوال په داخل کې یو بل دیوال جوړ کړل شوې و او بیا ددې دواړو دیوالونو تر منځ یو ستر خندق کیندل شوې و چې شپيته فته پراخوالي یی درلود او سل فته یی ژوروالي و. دهغې اخوا یو بل دیوال هم موجود و چې ددې ښار سل زره خلک یی په خپله لمن کې خوندي ساتلي وو. په دې توگه د دې ښار سوبه کول نژدې بلکل ناشوني گرزیدلي وو.

قسطنطنیه د عیسایی روحانی نړۍ ستر مرکز و. همدا علت و چې د مسلمانانو سترې سترې لښکرې به دخپلو ټولو شتو وسایلو سره یو ځای ددې ښار د سوې کولو له پاره را تللي..... خو هر ځل به ناکامه بیرته ستنیدلې. خو بلاخره د رسول الله صلی الله علیه وسلم د بشارت وړ د عثمانی دولت اووم حاکم «سلطان محمد فاتح» وگرزید.

«عثمانی ترکان» ... چې مونږ یې د «عثمانی خلافت» په نامه پیژنو ،... د خراسانی کوچیانو (طغرال) د زوی «عثمان» د زوزاک څخه وو. کله چې دوی کوچنی اسیا ته را ننوتل نو د خپلو ځانو له پاره یې د یوه سلطنت بنسټ کینود. خو د درې سوه کالو په جریان کې ددوی څخه د نړۍ ډیر ستر ځواک جوړ شو، په شرق کې ددوی عروج په «سلطان سلیم» او په غرب کې یې په «سلطان اعظم» باندې پای ته ورسید. خو د عثمانی دولت تر ټولو مشهور حاکم «سلطان محمد فاتح» وو، چې په لاسو یې د عالمیانو د سردار (صلی الله علیه وسلم) بشارت تکمیل ته ورسید.

د دولسم «قسطنطین» او د «سلطان محمد فاتح» تر منځ دا جنگ په ډیرو حیرانونکو پېښو او تاریخ باندې مشتمل دی. په ځانگړې توگه هغه وخت چې عثمانی سلطان خپلې بحریې ته په وچې باندې د بیړیو د چلولو حکم وکړ او بحری لښکرو یې نژدې لس میله غرنۍ تیرلورپه واټن د کشتیو په راښکودو سره وواهه.

دا ستره او نه زوال موندونکې معرکه په حقیقت کې د تاریخ یوه ډیره ستره نه هیږدونکې پېښه ده چې ما د یوه مکمل ناول په بڼه کې بیان کړې ده. غربي تاریخپوهان د قسطنطنیې فتحه، د منځنیو پیړیو او اوسنی عصر تر منځ یو حد گڼي،... او دا هم یو حقیقت دی چې د پخوانۍ بازنطینی سلطنت پایتخت او د ټولې عیسایی نړۍ روحانی مرکز تسخیرول... د جهالت په تیارو کې د را نغښتو غربي نسلونو اخري ماتې او د مسلمانانو اخري فتحه وه.

هغه وخت چې رومي پادشاه «قسطنطین» په دریمې عیسوي پیړۍ کې عیسوي مذهب قبول کړ نو همدا ښاری خپل پایتخت وگرځاوه، نو دهمغه وخته یې نوم قسطنطنیه پاته شو.

رسول الله صلی الله علیه وسلم په دې ښار باندې جهاد کونکو ته د مغفرت زیرې ورکړې دي. د قسطنطنیې پادشاه ته یې د روم قیصر وایه، د سلطان محمد فاتح په وخت کې هلته د قسطنطین په نوم دولسم قیصر حکمرانی کوله. په دې جنگ کې اخري قیصر هلاک شو او قسطنطنیه د تل له پاره... «اسلامبول، یا استنبول» وگرزیده، او په دې توگه د رسول الله صلی الله علیه وسلم یوه بله وړاند وینه، لکه د نورو په څیر، ریښتونې ثابته شوه. لکه چې ویلي یې وو: (اذا هلك قيصر فلا قيصر بعده) «کله چې قیصر هلاک کړل شي نو بیا به بل کوم قیصر را پیدا نه شي»

ما هڅه کړې چې ددې ناول تاریخ د افسانې په بڼه وړاندې نه کړم او نه ددې افسانې څخه د تاریخ د جوړولو هڅه وکړم. ما هڅه کړې چې ددې ناول ټول تاریخې کړچار په حقیقت باندې ولاړ وي. اوزه په دې کار کې تر ډیره پورې بریالی شوی هم یم. خو ما ددې کار له پاره خپل ډیروخت مصرف کړې دې او په دې وختو کې مې د (ایډورډ گین ، کریسی ، عثمانی دولت ، د اسلام تاریخ ، او جهان دیده ،) څخه علاوه د جغرافیې او صلیبی جنگونو د تاریخ زیات کتابونه ترسترگو تیر کړي دي.

ددې ناول له مخې د پنځلسمې پېړۍ منځنۍ وخت و، دا پېړۍ په دې اساس ډیره مهمه ده چې د همدې پېړۍ په منځنۍ برخه کې د عیسیانو مقدس ښار قسطنطنیه فتحه شوه ... او د همدې پېړۍ په اخی لسو کلونو کې د اندلس مسلمانان د تل له پاره له منځه ولاړل ... ما غوښتل چې ... که نور نه وي نو لږ تر لږه د ال عثمان تاریخ خو په لنډه توگه په دې ناول کې را ونغاړم. خو د ناول په ډیره په زړه پورې برخه کې دې لیکنې ته ځای پیدا نه شو. همدا علت و چې ما د بلې برخې پیل «د تیرو شو پاتو» تر عنوان لاندې یو لنډ فصل ولیکه ، په دې کې د طغرال څخه ان تر سلطان محمد فاتح پورې د عثمانی حکمرانانو تاریخ په لنډه توگه وړاندې کړل شوی دې ، په دې اساس دا ناول یواځې ناول نه بلکه یو مکمل تاریخی سند گرزیدلې دې. لنډه دا چې زه دخوښی احساس کوم چې دا تاریخی ناول د خپلو لوستونکو تر مخ وړاندې کوم او په دې ویاړم چې ما په خپله خوښه عثمانی تاریخ په ډیره بڼه بیان کړې دې ، خو دا پریکړه به ددې ناول لوستونکې کوي.

په اخر کې زه ... د منیرایاز ، ریاض امین ، عبدالرحمن طاهر ، محمد سلیم سني ، او د قاسم یادخه ممنون یم ، ځکه چې ددې دوستانو د علمي همکاريو نه پرته ددې ستر ناول سرته رسول اسانه کار نه و .

ستاسې د آندونو منتظر

ادریس آزاد

P.O.Box No:1064

اسلام آباد

۱ سکندر بیگ

د عربي نسل يو ځواکمن آسپ ، په داسې حال کې چې يو نقاب پوښه پرې سپور و ، په ډير طمطراق سره میدان ته را ننوت. دا میدان «اورنه» يا (ايندريانويل) نومیده. دمیدان په څلورو خواو کې گڼ شمير تماشاچيان ناست و. ددې آسپ سپور نقاب پوښه دراننوتلو سره سم په ټولو خلکو کې چپه چپتيا خپره شوه. نن د ترکانو کلنۍ ميله وه . او په دې لوبغالي کې د تورې وهلو ، نيزې ويشتلو او نورو لوبو مقابلې روانې وې. دغه نقاب پوښه اس سپور په داسې حال کې چې خپله الباني دوه سرې توره يی په هوا کې خوځوله دمیدان منځته راغې ، او دلرڅه څنډه وروسته يی خپل نقاب لرې واچاوه. دا آس سپور پخپله « سکندريگ » وو . سکندر بیگ د سلطان مراد خان منل شوې زوی و. دهغه د آس تر شا په يوه نرۍ شانته لښته د « سلطان بايزيدلدرم» بيرغ رپیده ، په دې وخت کې سکندر بیگ په میدان کې ولاړو ، او د (يني چري) سالارانو ته يی ورغږ کړ. دا سالاران په دې لوبغالي کې د مقابلو منصفين وو. سکندر بیگ ورته وويل چې:

« د ال عثمان په جاه و جلال مې سوگند: چې په ټول عثماني سلطنت کې داسې ځوان نه ميندل کيږي چې په لاسو يی سکندر بیگ مات شي.... که چيرې داسې کوم ځوان دلته په دې میدان کې شتون ولري نوزه ورته د زورد زمينبت له پاره بلنه ورکوم.»

د عثماني سلطنت د ستر پادشاه «سلطان مراد خان ثاني» ناست ځای بلکل د سکندر بیگ مخامخ وو. کله چې سلطان د سکندريگ دا چلنج واوريد نو په ډير وياړ سره يی و خندل ، خود سلطان څخه څو ناست ځايه لرې دناستې «مارسي» په وچ تندي باندي دا خبره ښه و نه ليکیده ، مارسي د سکندر بیگ په دې چلنج باندي ډيره تاوه راتاوه شوه. دغه البانوي حسينه ، مارسي ، د سکندر بیگ ښه نه راتله. د سکندر د چلنج په اوریدو سره د يني چري د فوځ يو ځوان سالار « اغاحسن» را منځته شو ، د اغاحسن دکتلو سره سم د سکندريگ په مخ ډيره تحقيرونکي خندا خپره شوه. اغاحسن په يوه ستر قوې ذاته ايراني نسله آس باندي سپور و ، او په لاس کې يی ديمن جوړه شوې درنه توره وه. کله چې د مقابلې دواړه گډونکونکي يو دبل مخې ته راغلل نو په ټول میدان کې حيرانونکې چپتيا خپره شوه. د تماشاچيانو تر منځ جوش و جذبې را پيدا شوه ، مارسي هم په خپل ناست ځای کې پورته پورته غورزیده. يوه منصف د تکبير د غږ په پورته کولو سره دمقابلې د پيليدو اعلان وکړ. په دې وخت کې دواړه سپاره په داسې حال کې چې خپلې تورې يی بر بندې نيولې دې يو بل ته را نژدې شول. سکندر بیگ ورته په هيبت ناکه توگه وويل چې:

« ډير بڼه ځوانه .... ! زه ستاد جرعت په کتلو باندې ډيره زيات حيران شوې يم. زه تاته د لمړۍ حملې اجازه درکوم. »

اغا حسن د سکندرييگ څخه د څه ويږې پرته ورمخته شو او په پوره ځواک سره يې په هغه وار وکړ. سکندر د برق په څير خپل ځان تاو راتاو کړ او د اغا حسن د گذار څخه يې ځان خوندي وساته. بيا يې وځنډل، خو اغا حسن يو ځل بيا په ډيره بېرته راغې او يو ځل بيا يې په سکندر باندې په پوره ځواک سره حمله وکړه، خو د سکندر اس د خپل مالک د مزاج څخه پوره پوره خبر و، آسپ په يوه درنگ سره خپل ځاې بدل کړ او په دې توگه د اغا حسن دويم وار هم خطا ولاړ. اغا حسن دريم ځل بيا خپل آس پونده کړ، خو اوس نو سکندر هم خپله اراده بدله کړې وه. هغه د ځان د تاوولو په ځاې د اغا حسن د تورې گذار په خپله توره تم کړ او بيا يې په ډيره حيرانونکې توگه د برق په څير په اغا حسن باندې دخپلې تورې وارونه پيل کړل. په ميدان کې د تورو شرنگار تر ډيره لرې پورې اوريدل کيده. د اغا حسن په شاته تلو باندې د مراسي گلرنگه څيره تکه سپينه شوه. ځکه هغې چې کومه هيله درلوده هغه له منځه ولاړه. هغې غوښتل سکندر له ماتې سره مخ شي، په داسې حال کې چې سلطان مراد خان د فخر او وياړ نه خپله غړۍ تاووله او خندونۍ و. هغه به د سکندر په هر وار باندې عيش عيش کاوه او پورته پورته به لگيده.

د لږ ځنډ وروسته د مقابلې پريکړه وشوه، د اغا حسن توره د سکندر د درنې تورې په يوه گذار دوه ټوټې شوه. په ټول لوبغالي کې د خوشحالی څخه لاسونه وپريکيدل، سکندر د پخوا په څير مقابلې وگټله، د سلطان مراد خان تر څنگ ناست دهغه نوې ځوان زوې، د خوشحالی څخه دخپله ځايه را پورته شو او په دواړو لاسو يې لوبې ډبول. خو مراسي په ډير خراب حالت کې ناسته وه. هغې نه غوښتل چې سکندر بېگ يو ځل بيا وويني. ځکه سکندر پر هغې باندې خپل رعب حاکمول غوښتل خو مراسي ته د سکندر ټول کړچار ناخوښه و ..... او د خپلې مور يې هم.

د پوخ عمر «مارتها» د مراسي مور وه. دا بڼه د البانوي شهزادگانو سره يو ځاې د «اورنه» شار ته ته راغلي وه. سکندرييگ هم البانوي شهزاده و، دهغه البانوي نوم «جارج کستيريانت» و، سلطان مراد ثاني ډيره موده مخته د البانيا فرمائرو «جان کستيريانت» د تورې په زور دخپل ځان تابع گرځولي و. جان کستيريانت بيا سلطان ته عذر و زاري وکړې او خپل رياست يې ترې بيرته وغوښت، سلطان هم دهغه غوښتنه و منله خو دهغه د څلورو زامنو په ضمانت کې داخستو وروسته يې هغه ته خپل رياست بيرته ورکړ. ددې شهزادگانو سره يو ځاې البانوي کنيزه «مارتها» هم د سلطان قصر ته روغله. کله چې مارتها د عثماني سلطنت دارالخلافي، اورنه، ته ورغله نو ډير ژر يې هلته په اشرافي طبقې کې اثر و رسوخ پيدا کړ. مراسي دهمدې مارتها لور وه او جارج کستيريانت يعنې سکندرييگ هم دهمدې مارتها په کور کې خاپوړې کړې وې او را ځوان شوې و. سکندرييگ د يني چري د طبيعت په مطابق عيسايي مذهب پريښود او اسلام يې قبول کړ. خو مارتها تر اوسه هم په خپل عيسايي مذهب باندې

کلکه ولاړه وه. که څه هم دمارسي په زړه کې داسلام له پاره ډیره مینه وه خو د مور له ویرې هغه تر اوسه پورې همغسې عیسایی پاته شوې وه. مارتها ډیره کلکه مذهبي بڼه وه او داسلام پر خلاف یې ډیره سخته کینه او حسد درلود. خو مارسي هغه وخت ډیره حیرانه شوه چې دهغې مور مارتها د سکندر په مسلمانیدو باندې هیڅ هم نه ویل. مارسي خپلې مورته د شک په سترگو کتل. هغې دا شک کاوه چې دهغې مور به پخپله سکندر بیگ د اسلام په منلو باندې مجبور کړي وي. هغې دخپلې مور او په خپل کور کې د رالوي کړل شوې ځوان جارج کسټریت په کړچار باندې شک کاوه او داسې یې انگیرله چې ددوي دواړو د کړچار څخه د عثمانی سلطنت پر خلاف د سازش بوي رازي.

مارسي ته ددې شک په پیدا کولو کې «ابوجعفر» ډیر رول درلود، ابوجعفر یو عمر رسیدلې وگړې و. چې هملته په «اورنه» کې د یوه مذهبي مشر او د جومات د امام په څیر اوسیده، خو په حقیقت کې د (قسطنطینی د قیصر) جاسوس و. هغه دلته «اورنه» ته د یوه مذهبي مشر په څیر رانوتې و او د مارتها د راتلو تر مخه یې د سازش جال خپور کړې و. هغه وخت چې مذهب پاله وینځه مارتها د سلطان محل ته راننوته نو د ابوجعفر سازش نور هم په زیاتیدو شو، هغه تر هر څه لمړی مارتها ته د صلیب اعظم سوگند ورکړ او په خپل سازش یې کې راگډه کړه. پخپله ابوجعفر په قسطنطنیه کې د «ایاصوفیاء» د چرچ سره تړلې و او بڼه پوخ راهب و. کله چې قیصر سلطان مراد ثاني د عثمانیه سلطنت په تخت باندې کیناستې وکوت نو دیوه نوې چال په لوبیدو یې پیل وکړ. ابوجعفر چې اصل نوم یې «ډیمونان» و دستر عیسایی سلطنت د پادشاه یعنی د قسطنطینی د قیصر جاسوس و. هغه د قسطنطینی قیصر (مینومیل) ته د عثمانی سلطنت د دارالخلافي «اورنه» څخه هره میاشت د هر کوچني او غټ خبر په اړه معلومات ور کاوه. ځکه په اورنه کې د قیصر د ټولو جالونو د غورولو مشري پخپله همدې ابوجعفر په غاړه درلوده. لمړی ابوجعفر دمارسي د مور کور ته په پرلپسې توگه دولس کاله تگ راتگ کاوه. مارسي دهغه څخه ان د کوچنیوالي په وخت کې هم سخته کرکه کوله. هغې به دهغه دمکار شکل د لیدلو څخه بد راتلل خو د ابوجعفر دې سازشونو په اړه یې هیڅ ډول معلومات نه درلود خو دهغه دعاداتو او کړچار څخه یې دا انگیرله چې دا مکار شخص هغسې نه دي لکه څنگه یې چې د شکل اوصورت څخه معلومېږي. کله به چې ابوجعفر د مارتها کورته را ته، نو دواړه به بیا په یوې بندې خونې کې کیناستل او تر ډیره به یې خبرې کولې. دوي به کله کله سکندربېگ هم راباله. خو مارسي ته دخپلې مور سره د مسلمانانو ددې مذهبي مشر ځانته ناسته بڼه نه ښکاریده او په دې اړه ډیره شکمنه وه.

سکندر بیگ چې دکومه وخته مسلمان شوې و نو دهغې وروسته یې کړچار نور هم کرکجن او د بد اخلاقو نه ډک گرزیدلې و. هغه به چې څومره ډیره دلته د مارتها په کور کې تم کیده نو همغومره وخت به یې مارسي ته په ډیرو بد اخلاقه سترگو کتل. مارسي دکوچني والي څخه د سکندر بیگ دغه کړچارنه خونېاوه. ځکه سکندربېگ لاد همغه ورکتوب څخه بد اخلاقه او بدمزاجه انسان و. کیدې شي چې دهغه ددې بدمزاجی لامل دا وي چې دهغه

تر مخه دهغه پلار ... جان کستریات ته سلطان مراد خان ثاني ډیره د ذلت نه ډکه ماتې ورکړې وه. اوبیا یې هغه د خپلو نورو درې کوچنیو ورونو سره یو ځای یرغمل کړ او تر «اورنه» پورې یې راوست. اوبیا دا چې دهغه دغه درې واړه ورونه د همدې لیرې په وخت کې ناروغه اوبیا ددې د سترگو تر مخه ددې دنیاګۍ څخه ولاړل. نو دا ټول هر څه د سکندریبېګ د سترگو تر مخه وو. ددې ترڅنګ د مارتها غوره ژبه او سازشي کړچار هم و چې سکندریبېګ یې دومره بدله اخستونکې او مغرور ګرځولې و.

نن یو ځل بیا مارسي وکتل چې سکندریبېګ د مقابلې میدان وګاټه. د سکندریبېګ په سوبه د مارسي په وجود کې د قهر او غصې څپې راپیدا شوې وې. او نن خو دهغې د غم او غصې یو علت دا هم و چې سکندر بېګ سهار وختې دکوره د وتلو سره سم مارسي ته ویلي وو چې:

«نن د تورې د وهلو د مقابلو ورځ ده. او زه به نن یو ځل بیا د «اورنه» د جنگجویانو اتل و ګرځم ... دا سپک ترکان زما د مقابلې توان نه لري، نو نن که چیرې زه بريالی شم او د بريالیتوب مډال و ګټم نو د مارتها کاني څخه به ستا د لاس غوښتنه کوم.»

سکندر بېګ، مارتها ته د کاني په نامه غبرګاوه. کله چې مارسي دهغه دا خبره واوریده نو د غصې څخه تکه سره شوه او ورته یې وویل: «دومره کبر مه کوه ... په حقیقت کې سلطان په تا باندې ډیر باوري دي. به دې خاطر د شاهي درنښت په اساس ستا مخې ته هیڅوک نه راځي. زه ډاډمنه یم چې د «یني چري» کوم سالار به په ډیره اسانۍ سره تاته ماتې درکړي.»

سکندر بېګ د مارسي ددغې د زهرو نه ډکې جملې باندې ډیر و قهرید او په غصه دکوره ووت. او اوس مارسي کتل چې دیني چري یو سالار د سکندر بېګ په لاسو په ډیره بده توګه ماتې و خوره. د مارسي سترګې د میدان څخه را و اوښتې او په خپلو پښو باندې و نښتې. هغې د نن سهار خبرې را یادولې، هغه وخت چې سکندر بېګ ورته ویلي و چې: «زه به نن ستا دمور څخه ستا لاس غواړم»

مارسي ډیره نارامه وه، او د راتلونکې وخت څخه په ویره کې. د مارسي سترګې ښکته وې، په همدې وخت کې په لوبغاړي کې شور و غوغا شوه ... د لاسونو د پرکار شور، کله چې مارسي میدان ته وکتل نو د حیرانتیا څخه یې خوله خلاصه پاته شوه. یو اجنبي ځوان چې په عربي کالیو کې پټ و د لوبغاړي په یوې غاړې کې په یوه سپین آس سپور را ښکاره شو، ددې ځوان خدوخال هم حجازی و، هغه په ترکي نسله بهترین آس باندې سپور و او په ښي لاس کې یې درنه ځلیدونکې توره نیولې وه. د هغه په وجود باندې نه زره وه او نه بل څه. دهغه په سر هم د اوسپنيزې خولۍ په ځای خالصه حجازی پگړۍ تړلې وه. ددې ځوان ټول عمر د اولس کالو په شاوخوا کې و. تماشا چیانو ورته په پوره زور سره لاسونه و پرکول.

د اجنبي ځوان په کتلو او راتللو سره سم د سکندر بیګ په تندي باندې لیکې را پیدا شوې. هغه ته ددې عرب ځوان را تلل ډیر حیرانونکې وو. په همدې وخت کې د لوبغالي اعلان کونکي په لوړ اواز اعلان وکړ او خلکو ته یې ډاګیزه کړه چې دا اجنبي ځوان «قاسم بن هشام» نومېږي، او د حجاز د مکې د ښار اوسیدونکې دې، د مکې ددې ښاره د اسلام د لمر وړانګې را خپرې شوې دي. ډنډورچي اعلان وکړ چې قاسم د عثمانی روزن ځای د تورې وهونکو د استاد (طاهر بن هشام) کوچنې ورور دې. خو په دې وخت کې د مارسي حالت هم د کتلو وړ و. هغې بیا بیا په خپل ناست ځای کې څنګ بدلاوه او خپلې لاسونه به یې موټې کول او دخپلو احساساتو څرګندونه به یې کوله.

کله چې دغه عرب آس سپور د سکندر بیګ مخې ته راغې نو سکندر د خدا کولو هڅه وکړه، هغه د پخوا په څیر دغه عرب آس سپور ته په کرکجنه توګه وکتل او ورته یې وویل: «ځوانه! زه ستا په مخ کې د جرئت او میرانې نښې وینم. خو په افسوس سره باید ووايم چې ستا دا ټولې هیلې به د سکندر د لمرې وار سره سمې له منځه ولاړې شي. دا مکه نه ده، بلکه د عثمانی خلافت مرکز «اورنه» ده او زه د سلطان مراد خان ثاني تر ټولو تکړه او غښتلي توره وهونکې یم.»

قاسم، د سکندر بیګ فرعونیت په پوره توګه احساس کړ او په عارفانه توګه یې وخنډل او بیا یې په ډیره سوکه توګه هغه ته مخ کړ او ورته یې وویل:

«زه د وخته مخته لویې لویې دعوی نه کوم، خو زه همدومره درته وایم چې زما په وجود کې د خالد بن ولید وینه بهیږي، زما ډیره کلکه هیله داده چې زه یوه ترک شهزاده ته د حجازي تورې اوسپنه ور وښایم.»

قاسم همدومره وویل او خپل آس ته یې پونده ورکړه. سکندر هم په پوره توګه دهغه د حملې له پاره تیار و. قاسم خپله توره په هوا کې پورته کړه او په خالصه عربي ژبه یې د الله اکبر غږ پورته کړ او په سکندر بیګ یې ورحمله کړه. په دې وخت د لمر وړانګې د قاسم په عربي توره باندې ولګیدې او بیرته یې د تماشاچیانو سترګو ته ورمعکس کړې. دا یواځې د تورې شعلي نه وې بلکه د اسماني تندر په څیر شعاعي وې.... د قاسم دغه درنه حمله د سکندر له پاره د هزیمت او ناکامۍ پیغام و. ځکه دهغه ټول چالونه خوشې ولاړل، هغه به پرلپسې توګه هڅه کوله چې د قاسم هر گزار په خپله توره باندې تم کړي، داسې څرګندیده چې قاسم به ډیر ژر ستومانه شي، مارسي به د قاسم په هر وار باندې د ځایه پورته پورته کیده، خو په اخر کې دخپل ناست ځای څخه پورته شوه او ودریده. ټولو تماشاچیانو قاسم ته لاسونه پرکول، سلطان هم د مرحبا، مرحبا چغې وهلې، ترڅنګ یې شهزاده «محمد» خپله شاهي مرتبه تر پښو لاندې کړه او د کوچنیانو په څیر یې لاسونه پرکول.

په دې وخت کې يو ناخاپه قاسم د يوې نوې حربې څخه کار واخست. هڅه يې وکړه چې خپل ځان ستومانه وښيي ، سکندر هم د قاسم په ورونو کې کمزورتيا احساس کړه ، سمدستی يې خپل ډوب شوي زړه ته تکیه ورکړه او په قاسم باندې يې حمله راوسته. اوس نو قاسم د سکندر د هر وار څخه خپل ځان څنگ کاوه. دهغه آس به لږ لږ شاته ته. اودهغه توره به هر ځل د سکندر د تورې سره په ټکر کې وه اودهغه د تورې ورونه به يې تمبول. سکندر هم نور ډير ستومانه شوې و ، غوښتل يې په يوه ډول نه يوه ډول دا مقابله پاي ته ورسوي. په دې وخت کې يو ناخاپه قاسم د خپل آس د زین څخه خپله پښه شاته کړه او د زین د پاسه کيناست. په دې بلې لمحې کې ، هغه وخت چې تماشاچيانو د قاسم چال وکوت نو ټول حيران پاته شول ، ځکه قاسم دخپل وجود بار په خپلو پښو باندې واچاوه او په يوه ټکان سره ودرید ، په دې وخت کې د لوبغالي ټولو ناستوخلکو د لاسو د پرکولو ترڅنگ د قاسم ددې چال په وړاندې ودریدل. اوس نو د اورډو قد خاوند قاسم د سکندر نه په لور په وه ، هغه ته په سکندر باندې د حملې کولو له پاره هم لاره پرانستې وه. هغه د آس په زین ددریدو سره په سکندر باندې داسې سخت گزار وکړ چې د سکندر وار پار يې وارخطا کړ. مارسي هم د خوشحالی نه چغې کړې ، سکندر بيگ د اورډو قاسم دغه گزار و نه شو زغملې ځکه د قاسم توره د سکندر په اوسپنيز خول باندې لکه د اوسپنې د گرز په خیرا پریوتې وه ، سکندر هڅه وکړه چې په خپله توره د قاسم گزار تم کړي خو قاسم دومره سخت گزار کړې و چې سکندر د آس په زین باندې ټينگ نه شو او لاندې را پریوت. قاسم هم د يوه لوبغاري په څير د آس د زین څخه ښکته را ټوپ کړ او د سکندر د راپورته کیدو د مخه يې دهغه په سر پښه کينبوده. د سکندر په تندې باندې د خولو د څاڅکو په کتلو سره مارسي د خوشحالی نه چغې کړې ، سلطان هم د خوشحالی په جذبو کې ډوب و او لاسونه يې پرکول.

په زمکې باندې د پښو د اېښودو سره سم قاسم سکندربيگ ترخپلو لاسو لاندې کړ. که څه هم سکندر بيگ هڅه کوله چې خپل ځان کنترول کړي خو قاسم پرې ناخاپی سخته حمله وکړه او بيرته يې ځملاوه. اوس نو سکندر ته خپله ماتې ترسترگو شوه. قاسم په يوه ټکان سره خپل اړخ بدل کړ او د سکندر په اړخ يې ځواکمن گزار وکړ سکندر هڅه وکړه چې د خپلې تورې په واسطه د قاسم دغه گزار تم کړي خو هغه د قاسم په چال و نه پوهیده ، قاسم د ښې اړخ په ځای خپله اراده بدله کړه او د سکندر په چپ اړخ يې قوي حمله وکړه ، د سکندر په اړخونو او بازو گانو باندې اوسپنيز خولونه ترلې وو. خو د قاسم تورې د هغه دغه اوسپنيز بندونه له منځه يوړل بلکه د سکندر بازو يې هم زخمې کړې ، اودهغه د وینې څاڅکې په زمکه را پریوتل. په دې وخت کې په لوبغالي کې ناست تماشاچيان غلي شول، قاسم د حالاتو نزاکت احساساوه نو په دې خاطر يې دخپلو حملو لړۍ بنده کړه او سکندر يې په خپلو زخمونو کې تاورا تاو پریښود او په شا ترې ولاړ. دلته د مقابلې منصفين په يوه ليکه کې ولاړ وو. د ټولو خلکو په مخونو کې يو ډول حيرانتيا ، يو ډول احساس او يو ډول جذبه ډاگيزه کیده.

قاسم په پوره بې خبرۍ سره د لوبغالي د تماشاچيانو په لور کتل چې په دې وخت کې سکندر د پوره بې اصولۍ څرگندونه وکړه او په ډيره بیره د قاسم په لور و ور وخوږيد. که چيرې په همدې وخت کې ماسی دخپله ځايه په قاسم باندې غږنه وې کړې نو په ډاډمنه توگه به سکندر د قاسم ورمیږ وړ پرې کړې و. قاسم د مارسي غږ وا وريد او سمدستي د حالاتو په لور متوجه شو ، هغه نه يواځې د سکندر د گذار څخه ځان خوندي وساته بلکه پر هغه يی يو ځل بيا ځان وړونکې حمله وکړه. په دې وخت کې د تورو د شرنگار اواز تر لرې لرې پورې اوريدل کيده. اوبيا تماشاچيانو وکتل چې د قاسم په گذارونو سره د سکندر توره ټوټې ټوټې شوه او په هوا کې دنخا وروسته لاندې زمکې ته را پريوته. اوس نود سکندر لاس خالی شوې و ، قاسم هم خپله توره خطا کړه او د سلطان مراد ثاني په لور دکتلو پرته يی د عراقي پهلوانۍ په څير داسې يو داو وکړ چې سکندريی د زمکې څخه څو فته پورته کړ او بيرته يی زمکې ته را خلاص کړ ، سلطان د قاسم په دې ميرانې باندې د خپله ځايه پورته شو او حکم يی وکړ چې مقابله پاې ته ورسوئ.

مقابله خو هسې هم پاې ته رسيدلې وه. ځکه سکندر د قاسم په لاسو مات شوې و او په زمکه باندې پر مخ پروت و او د زمکې خاورې يی خټلې. مارسي چې سکندر په داسې حال کې وکوت نو د خوشحالی څخه دليونتوب مرحلې ته رسيدلې وه. دلوبو په پاې ته رسيدلو سره سلطان مراد ثاني د لوبو د گډونکو تر منځ انعامونه وويشل. او ټولو ته يی په خپل خپل وار شاباسې ووايه. خو کله چې د قاسم نوبت راغې نو سلطان ، قاسم د اورو څخه و نيوه ، په ډير غور سره يی ورته وکتل او بيا يی ورته وويل: «قاسم بن هشامه ! ستا د تورې د وهلو فن د ستاينې وړ دې. عثمانی سلطنت ستا په څير ځوانانو ته سخته اړتيا لري. د عيسايانو تر ټولو ستر جرنيل «هونيادې» دخپل يونيم لک فوځ سره همدا اوس زمونږ په پولو باندې پروت دې ، د «هونيادې» د تورې مقابله ، يواځې ستا توره کولې شي. زه غواړم چې ته زمونږ په روزل شوي فوځ يني چري کې شامل شي ، زه به تا د يني چري د «زرکسيږې ډلې سالار» و ټاکم.»

د سلطان دا پريکړه د قاسم له پاره د هيلو نه پورته وه. هغه ولړزيد ځکه هغه خو يواځې د يو څو ورځو د تيروولو له پاره دلته «اورنه» ته دخپل ورور طاهر بن هشام کور ته راغلې و. او که نه هغه د مکې په بنار کې پوره مصروفيات درلودل ، دخپل مور او پلار د خدمت ، دکښت او زراعت ، مال او حيواناتو ساتنه ... ددې هر څه ښه سبنالول او ساتل د هغه په دندو او مسؤليتونو کې شامل وو. دهغه مشر ورور طاهر لا دمخه د سلطان مراد ثاني ملازم و. طاهر په عثمانی روزځاي کې د تورې وهلو د فن استاد و. توره وهل او پهلواني د قاسم ميراثی کورنۍ لوبه وه. دهغه پلار هشام د حجاز يو نوموړې او ستر پهلوان تير شوې و ، اوس قاسم يواځې دخپل ورور دکتلو له پاره راغلې و. هغه يواځې يوه ورځ مخته «اورنه» ته راغلې و ، دلته د راتلو وروسته ورته دکلنۍ ميلې په اړه معلومات ور په برخه شول ، هغه ډير خوشحاله شو او سهار وختي دخپل ورور طاهر هشام سره يو ځاي لوبغالي ته ورغلې و. اوس نو دا يو ناڅاپي کار و چې دهغه په سر راپريوتې و. هغه د سکندر کبر او غرور و نه شو زغملې ،

او دخپل مشرور ورسره د سلا کولو وروسته یی دې مقابلي ته را و دنګل. ترڅو سکندر ته دهغه ددې لویي کولو سزا ورکړي. خو د مقابلي وروسته هغه ته د سلطان له اړخه همدلته په «اورنه» کې داوسیدو حکم شوی و، د سلطان د حکم په اوریدو سره قاسم په سخته کې راغې او چپ چاپ ودرید. سلطان د قاسم ددغه چوپیا په کتلو سره وویل چې:

«اې ځوانه! ته زما په دې خبره خوشحاله نه شوی؟ تر اوسه ستا عمر کم دې نو په دې خاطر مې د زرو کسو سالار و ټاکلې. خو که ته په دې دنده خوشحاله نه اوسې نو زه به تا د پنځه زرو غوره او ښه عسکرو سالار و ټاکم.»

داسې بریښیده چې قاسم اوس د کوم ژور خوب څخه را وینس شوي وي، هغه یو ناڅاپه د سلطان په لور وکتل او بیا یی لږ څه په ټیټ اواز سره وویل چې: «نه! درونده سلطان! زه د کوم لالچ په خاطر خاموشه شوی نه وم. بلکه زما د چوپتیا علت زما مور او پلار دي، ځکه زما مور او پلار هلته په کور کې دخپل کرکيلې او مالدارۍ په خاطر یوازې دی. په داسې حال کې چې زما مشرورور طاهر بن هشام دلته ستا په عسکر ځای کې دتورې وهلو د فن استاد دي.»

سلطان په ډیره ښه توګه د قاسم خبرې واوریدې. او بیا یی په ډیره نرمه لهجه قاسم ته وویل چې: «مال او مالدارې یا کور د دنیاوي ژوندانه له پاره تکیه ده. د یوه ریښتوني مسلمان او مومن عسکر له پاره د دنیاوي ژوند څخه د راتلونکې اخروي ژوند ارزښت ډیروي... ته په داسې حال کې چې یو ډیره ښه عسکر او د تورې د وهلو د فن ماهر یی ولې خپل وخت په مال او مالدارۍ باندې ضایع کوي؟... تر هغو چې ستا د مور او پلار پورې اړه لري نو زه به هغوي همدلته را و بلم... زه به په دې اړه ستا د ورور طاهر هشام سره خبرې وکړم.»

اوس نو د قاسم سره بله کومه لاره نه وه. په پټه خوله یی د تسلیمۍ سره ټیټ کړ، سلطان دهغه دخوښې څخه خوشحاله شو او سمدستي یی د خپل «یني چري» فوځ سپه سالار را و باله او هغه ته یی حکم وکړ چې د قاسم بن هشام په مشرۍ دې هغه ته پنځه زره فوځونه ورکړي. په دې توګه یی قاسم هشام د پنځه زریز فوځ ستر سالار و ټاکه. پخپله قاسم حیران و چې سلطان یواځې د یوې تورې د وهلو د مقابلي په ګټلو هغه ته دومره ستر فوځ ورحواله کړ خو تر څنګ یی هغه د سلطان د پریکړې څخه ډیر خوشحاله هم و ځکه هغه کولې شو چې په دې توګه د خپلې خوښې جنگجویانه ژوند څخه خوند واخلي.

مارسي هلته د ښځو په ناست ځای کې ناسته وه او د سلطان او قاسم ترمنځ خبرو ته یی غوږ ایښي و. اوس نو د هغې په زړه کې د قاسم په نوم غوټه پرانستل شوې وه. ځکه دا دښه قد و قامت خاوند عربي ځوان د سکندر د تکبر او غرور بت ورمات کړې و او دهغه د فرعونیت له پاره د اجل پیغام گرزیدلې و. په دې اساس دا اړینه وه چې مارسي پرې ځان قربان کړي..... هغې په خوږو خوږو سترگو سره د قاسم بن هشام غممرنگه مخ ته کتل. تر هغو چې

قاسم د سلطان تر څنگ ولاړ و نومارسي دهمغې لورې ته متوجه وه. خو کله چې قاسم د سلطان څخه جدا شو نو دمارسي سترگو د هغه قدمونه څارل. هغه هلته لري د معزیزنو په لیکو کې دخپل ورور طاهر هشام څنگ ته ولاړ او کیناست. اوس نو دمارسي له پاره په لوبغالي کې بل کوم کار نه و پاته. دخپله ځایه پورته شوه او بیرون ولاړه .

کورته په رسیدو سره مارتها په مارسي باندي خوله و لگوله. او ورته یی وویل چې: «نجلی! ستا کړچار ډیر خرابیږی، نن سهار یو ځل بیا تا دسکندر سره د بداخلاقی څرگندونه کړې ده!»

د خپلې مور مارتها په دې خبره مارسي سر تپت کړ، بیا یی په لږه ترخه ژبه وویل چې: «درنې مورې! ته دې دا زړه څخه و کاره چې زه به دسکندرببیگ ناوې کیږم...زه ستا دغه نازولې یوه لحظه هم نه شم زغملې»

مارتها ورته په قهر سره وویل:

خبردار! چې کومه غلطه خبره د خولې نه و نه کارې. بدبختې نجلی! ته ولې خپل ځانه هیروي؟ سکندر بیگ د البانیه شهزاده دې. او ډیر ژر به د سیمې پادشاه شی. په داسې حال کې چې مونږ دهغې غلامان یو. دسکندرببیگ نه علاوه به بل هیڅوک هم تا دومره خوشحاله و نه شي ساتلای.»

«واه! دا څه خبره دې وکړه؟ شهزاده صاحب خو پخپله د سلطان مراد ثاني په لاسو کې یرغمالی دی. او د هغه پلار «جان کستیریات» د سلطان مراد خان ثاني باج ورکونکې ..... ته د یوه یرغمالی په اړه څنگه وایی چې هغه به په راتلونکې کې د البانیه پادشاه وې؟» مارسي په طنزیه توگه خپلې مور مارتها ته ځواب ورکړ. خو مارتها یو ناڅاپه خاموشه شوه. ځکه هغې نه غوښتل یو ځل بیا و وایی چې سکندر بیگ د البانیه راتلونکې پادشاه دې. هغه په دې پوهیده چې دهغې او جعفر ترمنځ د دولس کلنې جوړکړل شوي سازش پوره کیدو ته لا څو ورځې پاته دي. او هغې دداسې نازکې خبرې دکولو په اړه د ډیره احتیاطه کار اخست. کله چې مارسی خپله مور مارتها خاموشه و کتله نو د موقع نه یی په گټه اخستو سره په ډیره بیړه د انگرې په لور ور منډه کړه. او دلته یی مارتها دخپل سازش په فکرونو کې ډوبه پریښوده.

مارتها او ابوجعفر دواړه سکندر په مکمله توگه په خپل جال کې را نغاړلې و. سکندر دمارتها تر سترگو لاندې ورکتوب تیر کړې و. هغې ته هغه وخت ډیر ښه په یاد و کله چې دالبانیه پادشاه «جان کستیریات» د عثمانی سلطنت دسلطان مراد خان ثاني په لاسو ډیره بده او ذلت ناکه ماتې خوړلې وه .... په هغه وخت کې مارتها په البانوي محل کې د یوې وینځې په توگه شپې تیروولې. مارتها د ځوانۍ او ښایست تر څنگ یو ذهینه او چالاکه پیغله وه. په محل کې د وینځیتوب نه مخته هغې د یوه البانوي امیر څخه د محبت دوکه هم خوړلې وه. دهغې په غیره کې دخپل همغې محبوب یوکلنه نجلی هم پرته وه. البانوي امیر په لمړیو کې د مارتها سره ډیره مینه

کوله. خو کله چې د مارتها غیږه ډکه شوه، نو هغې مارتها په ډیره بې عزتۍ سره دکوره وویسته. اوس نو د مارتها سره ددې پرته بله لاره نه وه چې تر پادشاه پورې خپله شکایت ورسوي. هماغه و چې هغه د البانیا د پادشاه جان کستیریات دربار ته ورسیده او پادشاه ته یې خپله ټوله قصه واوروله. خو کله چې پادشاه د البانوي امیر نوم واورید نو په هغه ولایت کې یې د بغاوت دخپریدونه د مخنوي په خاطر هغه امیر ته هیڅ هم ونه ویل. خو مارتها ته یې په خپل محل کې ځای ورکړ. او هملته یې دخپل ځان سره د وینځې په توگه وساتله.

مارتها ډیره ذهینه او چلاکه ښځه وه، همدا علت و چې ډیره ژرد پادشاه تر سترگو شوه. هغه ټول څلور شهزادگان چې سلطان مراد خان ثاني له ځانه سره یرغمل راوستې وو، د پخوا څخه د مارتها سره اشنا وو. همدا علت و چې جان کستیریت سلطان مراد خان ثاني ته دخپل زوی سکندر بیگ د ورسپارلو په وخت کې مارتها هم دهغوې سره یو ځای ورکړه. مارتها اودغه څلور واړه شهزادگان هملته د سلطان په محل کې اوسیدل. مارتها د خپلې لور اودهغو څلور شهزادگانو سره یو ځای د محل په اخري شاتنۍ برخه کې په ازادۍ سره زیست کاوه. سلطان هغه څلور واړه شهزادگان په مکتب کې داخل کړل او د پادشاه په مصارفو باندې تر روزنې لاندې و نیول شول.

«اورنه» ته د مارتها د راتلو ډیر کمې ورځې شوې وې، خو هغې ډیر ژر د محل دننه خپل اړیکې و غځول. هغه ډیره مذهبي ښځه وه. د بله اړخه ابوجعفر هم هملته په اورنه کې موجود و. ابوجعفر یو روزل شوې هونبیار جاسوس و. هغه هلته په «اورنه» کې د سلطان په خلاف د جاسوسی جال خپور کړې و، د کوتوال نه نیولې دینې جري فوځ د یو شمیر سالارانو پورې یې د خپل پټ کار تارونه غځولي و. ان تردې چې د سلطان په دربار کې یې هم کارندې موجودې وې. داسې بریښیده چې په اورنه کې ابوجعفر بې تخته پادشاه و. هغه به په څرگنده توگه د یوه مذهبي لارښود په څیر را ښکاره کیده، خلکو به ورته د غرب خطیب وایه. خو په حقیقت کې هغه د قسطنطنیې د ارتو ډکس د چرچ «ایا صوفیا» یو روزل شوې پادری و. هغه هلته په اورنه کې دخو کالو څخه اوسیده او جاسوسانو به یې ورته د عثمانی سلطنت د ټولو کړو وړو په اړه خبرونه ور رسول.

د البانیه دماتې وروسته مارتها او البانوي شهزاده «اورنه» ته راغلل، دهغوې راتگ ابوجعفر ته د هغه د سازش د جال د خپرولو له پاره نورې اسانتیاوې هم راپیدا کړې. هغه د ټولو دمخه د مارتها کمزورتیاوې راپیدا کړې او بیا یې دغه ښایسته ښځه په خپل جال کې د رابنکیلولو له پاره منډې ترې پیل کړې. دیوه مذهبي مشر اولارښود په څیر، خلکو ته د سلطان د محل شاتنۍ برخې ته د هغه تگ راتگ دومره عیبجن نه ښکاریده. لمړۍ ځل چې هغه د مارتها کورته راغې نو مارتها هغه د مسلمانانو مذهبي لارښود و گانې او څه ځانگړې پاملرنه یې ورته ونه کړه. خو دغه مکار ابوجعفر په خپلې همغې لمړنۍ کتنه کې مارتها په خپل بوتل کې بنده کړه. په لمړیو کې مارتها د عیسویانو د دې سازش څخه په ویره کې وه. خو د ابوجعفر غوړه مالی هغه ډیره ژر په خپله ولکه کې

راوسته ، اوس هغه د يوې البانوي وينځې په ځاي د «قيصر» يوه ډيره مهمه جاسوسه وه. مارتها به د ابوجعفر له پاره سلطاني محل ته ورتله اود هغه ځايه به يې مكممل را پور ابوجعفر ته ورکاوه او په دې توگه يې د يسوع مسيح د دين له پاره خپل ځان وقف كړې و.

په دې وخت كې يوه ډيره مهمه پيښه رامنځته شوه. د سربيه پادشاه (لارډ ستيفن) خپله شهزادگي لور «سروين» د سلطان مرادخان ثاني په نكاح كې ورکړه. د سربيه پادشاه لارډ ستيفن كه څه هم په مذهبي توگه عيسايي و خود مرادخان ثاني د نيکه (سلطان بايزيد يلدرم) د وخته راهيسې د عثماني سلطنت خير غوښتونكې او وفاداره پاته شوې و. د بايزيد يلدرم د وخته راهيسې ستيفن د مسلمانانو سره يو ځاي په ډيرو جنگونو كې گډون كړې او په هر محاذ به د سلطان تر څنگ ولاړ و. د انگوري په جنگ كې هغه وخت چې د تاتاريانو حاكم (امير تيمور) سلطان بايزيد يلدرم ته سخته ماته ورکړه ، نو ستيفن هم د سلطان سره يو ځاي ولاړ و. په هغو وختو كې ستيفن نوې ځوان شوې و ، ستيفن سلطان بايزيد يلدرم ته د وفاداري د نښې په توگه خپله خور هغه ته په نكاح ورکړه. او اوس يې سلطان مرادخان ثاني ته ، چې د بايزيد يلدرم لمسي او د سلطان محمد خان اول زوي و ، د وفاداري د نښې په توگه خپله لور شهزادگي «سروين» واده كړه. كله چې شهزادگي سروين د سلطان محل ته را غله نو د مارتها او ابوجعفر غوږونه را پورته شول. په دې وخت كې ابوجعفر مارتها ته وويل چې:

« مارتها ! دا شهزادگي ستا د منگلو څخه لرې نه ده. هغې ته د ستر صليب سوگند ورکړه او د خپل ځان سره يې په جهاد كې شريکه كړه.»

مارتها هم شهزادگي سروين سره خپل اړيکې و غځول اود هغې محل ته يې تگ را تگ پيل كړ. خو هغې ته ډيره ژر څرگنده شوه چې د لارډ ستيفن لور د خپل پلار په څير په پاک زړه د عثماني سلطنت ملاتړې ده. مارتها ډيره ژر ناهيلې شوه او ابوجعفر ته يې وويل چې شهزادگي سروين دومره غوره مړۍ نه ده چې په اسانه د ستونې تيره شي. خو ابوجعفر نا هيلې شوې نه و. په دې خاطر يې په خپل جال كې د شهزادگي سروين د رابنكيلولو له پاره هلې ځلې جاري و ساتلې.

په حقيقت كې ابوجعفر يو ډير سفاک او ظالم انسان و. هغه د الباني پادشاه جان كستريات ، د سلطان پر خلاف بدگمانه كاوه او هغه يې د بغاوت په لور را كشاوه ، د دې كار له پاره هغه يو ستر پلان جوړ كړې و. خو كله يې چې د خپل دغه پلان څخه مارتها خبروله نو هغه ډيره په ويړه كې شوه ، ځكه چې د ابوجعفر سازش ډير ظالمانه اوسفاكانه و. د سلطان پر خلاف د الباني پادشاه جان كستريات د بدگمانه كولو له پاره ابوجعفر ، د سلطان په محل كې د اوسيدونكو البانوي معصومو شهزادگانو د وژلو پلان جوړ كړ. مارتها چې په يوه ډول د دې كوچنيانو مور گڼل كيده ، نه غوښتل چې د ابوجعفر په دې سفاكانه سازش كې راگډه شي ، خو ابوجعفر څو ورځې په پرلپسې توگه مارتها ته د دې كوچنيانو د وژلو له پاره حكم كاوه. خو كله چې مارتها دهغه خبره و نه

منله نو ابو جعفر پیغله مارسې د مارتها څخه په زوره جدا کړه ، مارتها ډیره سخته په جال کې راگیره شوې وه . اوس نو هغه د ابو جعفر سره دهغه د زمکې لاندې جاسوسي پروگرامونو کې داسې ورننوتې وه چې د بیرته راتگ ټولې لارې یې په خپل مخ تړلې وې .

بلاخره مارتها په لېزان توگه د ابو جعفر حکم منلو ته غاړه کېښوده او د البانوي پادشاه جان کیستریات درې واړو معصومو کوچنیانو ته یې په ډوډۍ کې زهر ورکړل . سکندر په خپلو ورونو کې تر ټولو مشر ، او تر یوه ځایه چالاکه او هوښیار هم و . مارتها د ابو جعفر په سلا سکندر ژوندې پرېښود خو پاته درې واړه شهزادگان یې د سفاکې ښځې په څیر په زهر و وژل . په حقیقت کې دغه کوچنیان د خپل مور او پلار نه لرې په یو ډیر لرې هیواد کې دهمدې مارتها درحم او کرم پورې تړلې وو . نو کله چې دغه درې واړه کوچنیان د لوبو نه وروسته دسترخوان ته راغلل نو د غذا خوړلو په لوبو کې هغوی ته مرگ انتظار کاوه . دا زهر ابو جعفر راوستي و چې کرار کرار یې اغیز شینده .

کوچنیان د غذا د خوړلو وروسته بیرته په لوبو کې مشغول شول . خو یو ساعت وروسته تر ټولو کوچني شهزاده ته د قی کولو تکلیف پیدا شو او بیا د لږ ځنډ وروسته د هغه روح دهغه دتنې څخه ووت ، هغه نور کوچنیان تر یوه وخته پورې پاته شول او دڅو ورځو سختې ناروغتیا وروسته یو په بل پسې له دې نړۍ و کوچیدل .

د دې درې واړو شهزادگانو په مړینې سلطاني ماڼۍ په لږزیدو راغله . سلطان مراد خان ثاني سمدستي دربار را وغوښت او د دربار حاضرینو ته یې دغه ټول حالات تر مخ کېښودل . سلطان پخپله هم ډیر زیات غمژن او پریشانه و . ځکه چې دهغه تر پالنې لاندې د البانیه درې کسه معصوم شهزادگان په ډیره پټه توگه یو په بل پسې وفات شوي وو ، دهغوی د ډلې څخه یوازې یو شهزاده «جارج کستریات» ژوندې پاته شوې و . په حقیقت کې دا دیوه مسلمان پادشاه له پاره د ډیر شرم او خجالت ځای و . د سلطان خپل زوی «شهزاده محمد» ددې البانوي شهزادگانو همصنفي او همخولي و . د سلطان له پاره د ډیرې زیاتې اندیښنې خبره دا وه چې د البانی پادشاه به اوس دهغه پر خلاف راپاڅیږي او د عثمانی سلطنت په شمالي ولایتونو کې به په بغاوت لاس پورې کړي . د دربار حاضرین ټول په فکرونو کې ډوب ناست وو . ځکه د دې شهزادگانو دغسې پټه مړینه د ټولو له پاره معمه وه ، او د مجرم په اړه هیڅ ډول معلومات نه ترلاسه کیدل . په اخر کې سلطان د خپلې څارگرۍ د محکمې مشر ددې مړینو د پتو رازونو دربارسیره کولو له پاره مامور کړ . تر څنګ یې د البانیه د پادشاه په لور یې د تعزیت له پاره یو دروند هیئت واستاوه . خو هغه ته یې دا پیغام ولیږه چې دا معصوم شهزادگان د کومې نه پیژندل شوې ناروغتیا له امله وفات شوي دي . ددې ترڅنګ سلطان مراد خان ثاني دا یو قدم بل هم واخست چې جارج کستریات یې نیغ په نیغه د خپلې څارنې لاندې واخست او دهغه د روزنې له پاره یې پوه او وفاداره وگړي و ټاکل .

اوس نو ابو جعفر او مارتها ته د البانيا د پادشاه له لورې د بغاوت هيله پيدا شوې وه او دهمدې له پاره په انتظار كې ناست وو. ابو جعفر د دې معصومو شهزادگانو د مړينې په اړه د قسطنطنيې قيصر ته په خپل راپور كې وليكل چې:

«معظم شهينشاه او د مسيحيت ستر محافظ ، د قسطنطنيې دروند قيصر !

ما ددرې كسو معصومو عيسايي كوچنيانو په پاكو وينو باندې د سلطان مراد خان له پاره پرلپسې عذاب وليكه. او د عثماني سلطنت البانوي پولې مې د بغاوت د بارودو څخه ډكې كړي دي. سلطان زموږ د هيلو سره سم څلورم شهزاده نيغ په نيغه دخپلې څارنې لاندې نيولې دې او اوس زه د مسيح د دين په مطابق ددې څلورم شهزاده فكري او ذهني روزنه كوم ، زه به ډير ژر هغه د سلطان په كور كې دننه د يوه ستر د بنمن په څير تيار كړم.»

د قيصر څير غوښتونكې

ډيمونان.

اوس نو ابو جعفر مارتها ته دا دننه وركړې وه تر څو شهزاده چارج د سلطان پر خلاف بڼه و پرېسوي. ددرې گونې قتل وروسته ، اوس مارتها په مكمله توگه د ابو جعفر په لاسو كې نڅيده. دهغې له پاره د ابو جعفر دخبرو دمنلو پرته بله لاره هم نه وه. په دې اساس مارتها همغه څه كول چې ورته به د قيصر د جاسوس ابو جعفر «ډيمونان» له اړخه ويل كيده. مارتها شهزاده چارج ته د انتقام اوبدلې د اخستلو په خاطر دا ويل چې دهغه درې واړه ورونه د سلطان مراد خان ثاني له خوا په زهرو وژل شوي دي. چارج لا تراوسه پورې د لس يولس كالو هلك و. هغه دخپلو بې اسرې ورونو په مړينه باندې سخت غمژن شوې و. هغه به د مارتها له خوا د سلطان پر خلاف را پرېسول كيده ، په دې خاطر دهغه د وجود دهر رگ په وينه كې د انتقام اوبدلې اخستلو وينې گرميدې. هغه ته به د سلطان هر قدم او هر كار دظلم يوه نمونه څرگنديده. دهغه تر مخه به د خپل مفتوح هيواد او خپل مغلوب پلار مخ تر سترگو كيده ، هغه ته د خپلې بدحالي هغه وخت هم را په ياديده چې پلار او مور يې ورڅخه بيليدل ، او پخپله د كوچنيوالي په عمر د خپلو درې نورو ورونو سره يو ځاي يو بيگانه هيواد ته د بنديانو په څير بوتلل كيده. بيا يې خپل كمر عمره ورونه په داسې حال كې كتل چې دمرگ په خاطر د زهرو په نشه كې لاس و پښې وهلې او كانگې يې كولې. مارتها دغه نوې ځوان شهزاده د خپلې غوړې ژبې په جال كې را نغاړلې و.

كه څه هم البانوي شهزاده چارج كستريات نيغ په نيغه د سلطان تر څارنې لاندې راغلې و خو دهغه په سينه كې د غم او غصې جهنم را خوتيده. مارتها به په دې لمبو نور هم تيل وړ شيندل. خو تر څنگ به يې هغه د سمدستي بدلې اخستلو څخه منه كاوه. مارتها به هغه ته ويل:

« جارج ! کوم داسې کار در څخه په بېره کې تر سره نه شي چې دهغې په واسطه دا پټ راز ټول را څرگند شي او بيا ته دخپلې بدلې داخستلو څخه بې برخې شي.»

اوس نو جارج په مستقیمه توگه په شاهي مکتب کې بنوونه او روزنه تر لاسه کوله. دلته هغه د شهزاده محمد سره هم ملگرې شو. خو شهزاده محمد د جارج څخه په عمر کې پوره کوچنې و. جارج هوډ وکړ چې د بلوغ د مرحلې وروسته به د سلطان مراد خان ثاني دا زوی شهزاده محمد وژني او د خپلو ورونو د بدلې داخستلو تنده به پرې ماتوي. د جارج خام ذهن ددې خیالاتو او فکرونو سره ورځ په ورځ پخیده. کرکې، غم او غصې هغه بدمزاجه او بدکړ چاره کړې. شاهي بنوونې او روزنې د جارج پټې وړتیاوې هم را برېښې کړې، کله چې هغه ځوان شو نو د یوه ضدي بلکه تجربه کار شهزاده په توگه ځوان و ځلید. د شاهي مکتب څخه د فارغیدو وروسته هغه د ینی چري په عسکري روزن ځای کې د عسکري فن د بنوولو او زده کولو جوگه شو. هغه ډیر ژر د تورې وهلو او نیزې ویشتلو فن زده کړ. چې ددې روزنې استاد یې « طاهر هشام » و.

د ینی چري روزن ځای په حقیقت کې د عیسایي بندیانو له پاره د اسلام د بنوولو او د مسلمان په څیر دهغوي د روزلو له پاره جوړه کړل شوې وه، خو د جارج ذهن په دې روزن ځای کې هم بدل نه شو، جارج که څه هم د سلطان دغوبستنې په اساس خپل مذهب په بنکاره توگه تبدیل کړ خو په زړه کې همغسې عیسایي پاته شو. مارتها او ابو جعفر هم هغه ته په بنکاره توگه د مذهب د بدلیدو مشوره ورکړې وه. جارج هم دهغوي د مشورې په اساس مذهب بدل کړ او اسلام یې ومانه. سلطان د جارج اسلامي نوم « سکندر بیگ » کینود. او جارج ته یې دخپل زوی حیثیت ورکړ. خو سلطان ته دا ډاگیزه نه وه چې هغه یو مار په خپل لستونې کې پالي. داسې یو مار چې شاته یې د ابو جعفر په څیر یو زهري بنامار او د مارتها په څیر یوه خطرناکه بناماره ولاړه ده.

۱۴۴۳ زیږدیز کال پیلیدونکې و، د پسرلي بنایسته موسم پیل شوې و او د تخت کیناستې کلنۍ میله په خپل اوج کې وه. نن سکندر بیگ ته غاښ ماتونکې ماتې ورکړل شوې وه. او د همدې ماتې په خاطر د مارتها لور مارسي د خوشحالی څخه پورته پورته غورځیده. خو مارتها او ابو جعفر د سکندر د ماتې په خاطر ډیر غمژن بنکاریدل. خو سلطان ددې میلی دغه مقابله یوه لوبه وگڼله او شاته یې ورغورځوله.

سلطان د لوبې او میلی د پای ته د رسیدول وروسته سکندر بیگ خپل محل ته را وباله او دهغې په چپ بازو باندې د راپیداشوي زخم په اړه یې وپوښتل. سکندر لا تر اوسه پورې دخپلې ماتې داغیز څخه نه و راوتلې. کله چې سلطان، سکندر په خپل حال کې وکوت نو ترې ویی وپوښتل:

«سکندر بیگه ! مونږ ستا په میرانې او ځواک باندې قایل یو، تاته په دې اړه د اندیښنې کولو اړتیا نه شته. مونږ پرېکړه کړې ده چې تاد غربي پولو د جاگیر او زمکو والي وټاکو. اوس وخت را رسیدلې دې چې تاته د حکمرانۍ

کولو دنده دروسپارل شي. مونږ ستا د نبوونې او روزنې څخه ډاډمن يو، اوتا خپل زوي گڼو. ستا د ماتې خوړلو د اغيز د له منځه وړلو له پاره همدا لاره مونږ ته غوره بنسټ کارې.»

د سلطان د پريکړې په اوریدو سره د سکندر بيگ احساسات را ژوندي شول. هغه سمدستي دخپلې ماتې ټول غم له ياده وويست. او يوناڅاپه يې ورته دخپلې بدلې منزل رالندل و بنود. سکندر خپله ملا تپته کړه او د سلطان د پريکړې څخه يې خونې و بنوده او دخندا کولو هڅه يې وکړه او ويې ويل:

درونده سلطان ! تا يو يرغمالي شهزاده ته دخپل زويوالي لقب ورکړ. اودا چې تاماته تر ټولو ستره او ښه روزنه را کړه ، زه به ستا دا ښيگڼه هيڅکله هم له ياده و نه کارم او نه به يې د بدلې د پوره کولو وړتيا ولرم. زه ستا ددې ټولو ښيگڼو په بدله کې يواځې دا ژمنه کولې شم چې د سلطان هر خدمت به د زړه له کومې په پوره خوشحالي سره تر سره کوم.»

سلطان د سکندر بيگ د خبرو په اوریدو سره ډير خوشحاله شو او بيا يې وويل چې:

« سکندر ! مونږ په تا پوره پوره باور لرو !...ته همدا سبا سهار وختي د غربي پولو په لور د تللو له پاره ځان تيار کړه. هلته د سرحداتو د جاگير والي ته زمونږ دغه شاهي فرمان له ځانه سره يو سه ، دنن نه اخواته زمونږ د سلطنت يو ستر جاگيردار يې. او زه هيلمن يم چې ته به خپله دغه دنده په ډيره ښه توگه تر سره کړې.»

اوبيا د ميلې په دريمه ورځ سکندر د خپلو ساتونکو سره يو ځای د غربي پولو په لور روانيدونکې و. د تللو تر مخه سکندر مارتها ته په کلکه وويل چې د تللو د مخه مارسي مجبوره کړې چې له ماسره واده وکړي او بيا يې له ځانه سره يوسي. مارتها هم همداسې هيله درلوده. خو مارسي په سپينه پاڼه ترې ددې کار کولو په اړه ښه غوښته، خو کله چې سکندر نور هم زيات فشار راوست نو مارسي ديوه بل چال په لوبولو باندې پيل وکړ او په علني توگه يې وويل چې هغه نه غواړي د يوه مسلمان سره واده وکړي. هغې اعلان وکړ چې که چيرې سکندر بيرته عيسايي مذهب ته را وگرځي نو بيا دهغه سره واده کولو ته تياره ده. د مارسي ددې اعلان سره سم سکندر ، مارتها او ابو جعفر ټول حيران دريان پاته شول. اوس نو د مارتها سره ددې پرته بله چاره نه وه چې مارسي د اصل حقيقت څخه خبره کړي ، مارسي هم د وخت پيژندونکې مارتها لور وه. هغې يو چال ولوباوه او دخپلې مور څخه يې حقيقت را وسپړوده. مارتها خپله لور مارسي يوې بلې ځانته خونې ته يوړه او دا حقيقت يې ورته ډاگيزه کړ چې سکندر بيگ په اصل کې مسلمان نه دې بلکه هغه د خپل ځان اود خپلو ورونو د بدلې داخستلو په خاطر د اسلام د منلو ډرامه جوړه کړې ده. د مارتها د خبرو په اوریدو سره د مارسي سترگې د حيرانتيا څخه بوتې را ووتې. دهغې د زړه درزار نور هم زيات شو او هغه يو ناڅاپه دې ته متوجه شوه چې هغه د يوې سترې پتې څخه خبره شوې ده. هغې دخپلو زياتو معلوماتو د ترلاسه کولو له پاره خپله مور نوره هم وگړوله او ترې ويې پوښتل:

« موري! نن ماته ريښتيا ريښتيا ووايه چې ددغه ابوجعفر حقيقت څه دې او دا څه ډول انسان دې؟ ځکه دغه کس لکه څنگه چې په ښکاره توگه تر سترگو کيږي په حقيقت کې هغسې نه بريښي؟»

دمارسي دخبرو په اوریدو سره مارتها و لږزیده. هغې خو نه غوښتل چې د سکندر راز هم را برېښي کړي خو مجبوره شوه داسې قدم واخلي. خود ابوجعفر په خیر د یوه خطرناک جاسوس د مخ څخه یی د نقاب دلرې کولو په اړه رنگ تک ژپړ شو خود خپل ځان د سنبالولو هڅه یی وکړه او مارسي ته یی وویل:

« لوري! دا وخت ددې خبرو نه دې. تا شرط ایښې و چې ته به د یوه عیسایي سره واده کوې ، په دې خاطر ماته د سکندر بیگ په اړه حقيقت ډاگیزه کړ. اوس نو ته نور وخت له لاسه مه ورکوه او ژر دخپل واده له پاره ځان تیار کړه.»

دمارسي په ذهن کې توپان را پورته شوې و. هغې ته په لومړي ځل دا احساس را پیدا شوې و چې دهغې مور په څومره لوی سازش کې را ښکيل شوې ده. هغې د خپلې مور په سترگو کې سترگې ورننويستې او په پوره زړه ورتيا یی ورته وویل چې: «سهی ده ، کومه ورځ چې ته ماته دا ډاگیزه کړې چې دا مکار ابوجعفر څوک دې؟ نو زه به په همغې ورځ د سکندر سره د واده کولو له پاره ځان تیار کړم.»

د مارسي دخبرو په اوریدو سره مارتها په خولو کې ډوبه شوه. اوس نو ورته د خپلې لور قانع کول ستونزمن شوي و. هغې دا هم نه غوښتل چې دهغې د ضدي لور کړچارد سکندر بیگ او ابوجعفر تر مخه را برسیره شي. ځکه هغه په دې پوهیده چې سکندر څومره خطرناک وگړې دې. که چیرې هغه یو ځل دهغې د لور څخه یو ځل مخ واړوي نو په ډاډمنه توگه له منځه به یی یوسي. د مارتها له پاره هر ډول پریکړه ستونزمنه شوې وه. سربې ټیټه کړې و او په فکرونو کې ډوبه ناسته وه. بلاخره د سکتې نه را بیرون شوه ، د خونې نه باهر ورته سکندر بیگ او ابوجعفر دواړه منتظر ناست و. مارتها په درندو قدمونو سره مخته راغله او په داسې حال کې چې خپل ځان یی نور مال ښوده ویی وویل:

« سکندر زویه! مارسي د واده کولو له پاره تیاره ده. خود دومره ژر واده کولو څخه ویرېږي ، ته په اطمینان سره ولاړ شه ، زه به پخپله مارسي هلته ستا جاگیر ته د له ځانه سره دروړم. بیا مونږ ټول هملته له تاسره واوسو .

ابوجعفر په ډیره عجیبه توگه د مارتها په مخ باندې خپلې سترگې ورنښلولې وې. هغه د مارتها خبری په ډیر غور اودقت سره واوریدې او بیا یی په تفهیمی او طنزیه توگه دهغې سره دهوکړې سر و خوځاوه. مارتها د ابوجعفر په نیت پوه شوې وه او دننه وجود یی ټول د ویرې په لږزه کې و. هغې ته دا معلومه شوې وه چې دې خطرناک شخص ته به د ټولو کړو وړو اندازه معلومه شوي وي ، په هر صورت سکندر د مارتها خبرې په ډیره حوصله سره واوریدې او دهغې په اړه یی دکوم قهر او غصې څرگندونه و نه کړه بلکه مارتها ته یی وویل چې:

« تروري سهي ده! زه به دهغه ځاي د چاپيريال د كتلو وروسته ، ډير په تاسې پسې هلته د راتلو له پاره څوك را وليږم.»

د سكندر دخبرو څخه د مارتها ويره لږ څه كمه شوه خو ابو جعفر ورته وويل چې:

هو هو ! په دې كې د انديبنې كولو څه خبره ده. مارسي او سكندر دواړه د يوه كور كوچنيان دي. مونږ چې كله هم وغواړو دهغوې تر منځ واده كولې شو... اخر مارسي به د سكندر پرته بل چيري ځي؟ د ابو جعفر اخري خبرې دوه معناوي درلودې. دا چې سكندر به پرې پوه شوې او كه نه ، خو مارتها پرې رسيدلې وه.

خداي خداي يې كول او سكندر دهغه ځايه ولاړ. دهغه دتلو سره سم دمارسي په وجود كې ساه راپيدا شوه. د شپې مارسي وكتل چې دهغې مور په خپله بستره باندي اوږي را اوږي ، بيا نژدې نيمه شپه وه چې مارتها دخپلې بستري څخه را پورته شوه ، دلور خواته راغله ، هغه ډيره زياته نارامه وه. كله چې مارسي دخپلې مور دا حالت وكوت نو پرته له ځنډه يې ترې وپوښتل: «درنې مورې ! ولې دومره انديبنمنه يې؟ مارسي دخپلې مور د كيناستو سره سم دا خبره وكړه. مارتها اوږده ساه واخسته او په ډيره مړژواندي ژبه يې وويل: «مارسي ! زه ستا په اړه انديبنمنه يم. ته پوهيږې چې سكندر يو ضدې او جگړه كونكې انسان دې. هغه به ستا دانكار كولو څخه په غضب شي. دا غنيمت دې چې تر اوسه پورې هغه تا دخپلې وينځې لورگني ، او په دې هم پوهيږې چې ته دهغې پرته دبل چا كيدې نه شي. خداي دې نه كوي ، كه هغه ته دا ډاگيزه شي چې ته دهغه سره واده كول نه غواړې نو حالات به ډير كړكيچن شي.»

د مارتها دخبرو په اوريدو سره مارسي راپورته شوه ، كيناسته ، او دمور د اوږې سره خپل سريو ځاي كړ او ورته يې وويل: «مورجانې ! ته انديبنمنه مه كوه ! هيڅ ستونزه به نه راپيدا كيږي.»

مارتها او مارسي تر ډيره وخته پورې په همدې خبرو كې مشغولې وې ، خو دسهار نه لږ څه مخته د مور اولور سترگې ورغلي او بيدې شوې.

*****

۲

دپنځه زره کسيز فوځ سالار

د خپل ورور کور ته د قاسم د راتلو نن پنځمه ورځ وه ، درې ورځې مخته يې د تورې وهلو په فن کې چې کومه کارنامه تر سره کړې وه په هغې دهغه ورور طاهر هشام او ورنندار يې «سکينه» دواړه ډير خوشحاله شوي وو . دهغوي دواړه کمر عمره زامن هريو «عمر» او «علي» له ده سره دهمغه دريمې ورځې څخه وروسته را بلد شوي و . هغوي نن ټوله ورځ د خپل مکتب د همعمره کوچنيانو سره د خپل کاکا د تورې د وهلو دمقابلې د گټلو قصې کولې .

سبا سهار وختې قاسم خپلې دندې ته حاضریده . دهغه ورنندار ورته سهار وختی د زيتونو په غوړيو کې حلوه تياره کړې وه ، کله چې ماښام طاهر کورته راستون شو نو هغه يې په لاسو کې د سمندرې ماهيانو څو ټوټې و کتلې . داسې څرگنديده چې نن د قاسم له پاره ځانگړې ميلمستيا تياره کړل شوي وي . ماښام يې ورنندار د زورلو په خاطر ، دسترخوان په سرورته وويل چې :

« بس ، اوس نو وخت ستا د واده کولو له پاره هم مناسب دې ، زه به کومه ښه ښايسته ترکي پيغله پيدا کړم او ستا درشتي خبره ورسره وچيرم.»

ددې خبرې په اوریدو سره کوچنيانو د خوشحالی نه ټوپونه پيل کړل . (دکاکا واده دې... دکاکا واده دې) ، طاهر هم د سترگو لاندې خندل ، خو قاسم احتجاجا پورته شو او ويی ويل چې : «نه ورنندارنه ، د اوس نه دا تيرې را سره مه کوئ ، زه خو اوس بايد نړۍ ووينم غواړم سلطان «قيصر» ته د درس ورکولو له پاره قسطنطنيه کلابنده کړم . دبله اړخه د غربي اروپا خطرناکه سپه سالار «هونيادي» دصليبي ځواکونو د قومندې د اخستو له پاره راستون شوې دې ، عثماني سلطنت د څلورو څواو څخه په گوانبونو کې ډوب دې . نو په داسې وخت کې به د يني چري د فوځ د پنځه زرو عسکرو سالار څه ډول د واده جنجالونه وپالي» قاسم د واده د نه کولو له پاره ډيره معقوله لاره خپله کړې وه . سکينه د قاسم د ځواب څخه ډيره حيرانه پاته شوه .

« او هو ... ! تا خو دا خبره ډيره جدي واخسته . سهې ده ، وروره سهې ده ، ته لمړۍ قسطنطنيه فتحه کړه او بيا واده وکړه . بلکه دهغه ځايه له ځانه سره کومه اروپايي ميم راوړه.» سکينې ورته په خدا کې وويل او خبره يې واړوله .

طاهر د خپل ورور او خپلې ښځې د بحث څخه خوند اخست ، بيا يې په خندانه خوله وويل :

«سکینه بیگم! سلطان د قاسم خخه ډیر اغیزمن شوې دې، نو لري نه ده چې هغه به پخپله د قاسم له پاره کومه بڼه رسته را پیدا کړي.»

د ظاهر په دې خبره درې واړو وخنډل. په همدې وخت کې د کور دړه چا و ټکوله. دوي ټول چې چاپ شول، د ظاهر په تندې گونجې را پیدا شوې او په لوړ غږ سره یې وویل چې:

«په دې وخت کې به څوک وي؟! خیر زه به یې وینم...» هغه د دروازې په لور د ورتلو له پاره پورته کیده چې قاسم پرې ور مخته شو، «ته کینه وروره! زه به یې وینم چې څوک دې؟» قاسم چې دروازه پرانسته نو مخې ته یې یو د پوخ عمر اجنبې ولاړ وموند. دا ابو جعفر و. قاسم هغه د لمړي ځل له پاره کوت. د ابو جعفر په سترگو کې د مار په څیر ځلاوه. ابو جعفر د قاسم د کتلو سره سم هغه ته په خندانه خوله سلام وکړ او بیا یې ورته وویل:

«ته ما نه پیژني خو ستا ورور زما دوست دې. په هر صورت، نن خوزه یواځې ستا د زیارت کولو له پاره راغلي يم.»

دا ابو جعفر د خبرو داوړیدو وروسته، قاسم هغه ته د میلستون دروازه پرانسته. اودغه پوخ عمري ابو جعفر ته یې هلته د کیناستو له پاره اشاره وکړه. «ته دلته کینه، زه مې ورور خبروم او بیرته را ستنیږم. خو که مهربانې وکړې او خپل نوم دې را ته وښایې ترڅو یې زه خپل ورور ته ووايم.» «بلې، زما نوم ابو جعفر دې،» کله چې قاسم خپل ورور ظاهر ته د ابو جعفر د راتلو په اړه وویل نو دهغه د تندې گونجې نورې هم ژورې شوې.

«ابو جعفر!... د غرب خطیب، دا سرې دلته څنگه راغلي دي؟ ترڅو چې ماته معلومه ده دا سرې خو د ښار په هغه سر کې د «بغدادی دروازي» د جومات خطیب دې.» ظاهر د فکر په نړۍ کې ډوب، د خپل تندې خولې په لاس وچې کړې او ویی وویل: «هغه وایې چې له ماسره د کتلو له پاره راغلي دي، هغه ستا دوست دې... هغه همدا سې ویلي دي که نه...»

«زما دوست...؟ نه، ما خو هغه یو ځل نیم چیرې کتلې دي. خیر ورځه، ور به شو چې خبره څه ده.»

دواړه وروڼه د ابو جعفر د کتلو له پاره میلستون ته راغلل، او هلته د میلیمه سره کیناستل، ابو جعفر په خپلې چاپلوسانه لهجې سره وویل:

«شیخ ظاهر!... ستا ورور خو ډیر جنگجویه دې. د میلې په ورځ د هغه د کړچار خخه سلطان ډیر اغیزمن شوې دې په دې خاطر یې هغه دیني چري د پنځه زرو کسانو سالار و ټاکه. زه دهغه د همدې بریاو د مبارکۍ په خاطر دلته راغلي يم.»

طاهر په ډیره حیرانتیا سره د ابو جعفر خبرې اوریدې او بیا یې په پوره ادب سره ورته وویل: «ستا څخه ډیره ډیره مننه، تا زحمت وگاله... ریښتیا هم په یې چري کې زما د ورور مقرریدل زما او زما دکورنۍ له پاره د سعادت خبره ده.»

قاسم او طاهر دواړو ته تر اوسه دا ډاگیزه نه وه چې ابو جعفر څومره خطرناک انسان دې. خو ابو جعفر د طاهر په اړه دهر څه نه خبرو. خو اوس د هغه توجه د قاسم په لورې وه. ځکه چې د یې چري سالار د هغه د سازش ځانگړې نښه وه. تر اوسه هغه د یې چري د فوځ درې کسه سالاران په خپل خپور کړې جال کې را نښلولي وو... د هغه کار داو چې هغه به ناواده شوي او کم عمره سالاران د عیسایي تنکیو پیغلو په لومو کې راگیږول... او یو ځل به چې څوک د هغه د راز ملگري شو او په جرم کې به ورسره شریک شو نو بیا به د هغه بیرته را ستندیدل شوني نه ښکاریدل. هغه به د یې چري مهم سالاران د بغاوت په لور رابلل. یې چري د سلطنت تر ټولو مهم او جنگجو فوځ و.

دا فوځ د عثمانیه سلطنت د بنسټ ایښودونکې «عثمان خان» زوی «اورخان» دخپل ورور «علاؤالدین» او «قراء خلیل» په سلا باندې منځته راوست. د «اورخان» په وخت کې، کله چې کوچنۍ اسیا د عیسایي حکومتونو څخه پاکه شوه نو د عثمانی سلطنت خاص مامورین د ټول هیواد په جاگیرونو کې خپاره کړل شول، په پخوا وختونو کې گڼ شمیر عیسایان بندیان کړل شوي و او نور گڼ شمیر یې د سلطنت رعایا گرزیدلې و او دذمیانو په څیر یې په دې کوچنۍ اسیا کې خپل ارام ژوند کاوه. صدراعظم علاؤالدین خپل ورور «اورخان» ته سلا ورکړه چې ستر ستر جاگیرداران چې د سترو سترو فوځونو خاوندان هم دې، ځینې وختونه د سلطنت له پاره دگواښ سبب گرځي.

په دې وخت کې ترکانو کوم منظم فوځ نه درلود. او صدراعظم علاؤالدین ددې خبرې څخه په ویره کې و چې یو وخت به د هغه جاگیرداره عیسایي رعیت د گاونډیو عیسایي سلطنتونو سره پټ تارونه و ځغولي او دمخالفت او بغاوت کولو وړتیاوې به پیدا کړي. په دې خاطر هغه دا اړینه وگڼله چې د عیسوي بندیانو او عیسوي رعایاو څخه ځوان او دنوي عمر خاوندان د سلطنت د څارنې لاندې وروزي او په دې توگه هغوی ته اسلامي ښوونه او روزنه ورکړي، مسلمانان یې کړي او یو ځواکمن فوځ ترې جوړ کړي.

دې فوځ ته به ځانگړې شاهي فوځ ویل کیږي. ددې خلکو څخه به د بغاوت او سرکشی هیله نه کیږي. او تر څنگ به یې ددې نوو ځوانو مسلمانانو خپلوان هم د سلطنت مخالفت نه کوي. ددې برعکس به هغوی ته هم په اسلام کې د رانتوتلو ترغیب ورکول کیږي. همدا علت و چې دا وړاندیز سمدستي ومنل شو.

ددې کار دپلې کولو له پاره په لمړي کال کې زر کسه عیسایي ځوانان ددې کار له پاره را وړل شول او هغوی ته فوځي روزنه ورکړل شوه، په پیل پیل کې چې کله دوه زره کسان د فوځي روزنې څخه فارغ شول نو دوی ټول د

سلطان د خوندي ساتلو د گارد په څير وگمارل شول ، سلطان دهغوې دروزنې له پاره يوه ستر صوفي « حاجي بکطاش» ته د دعا له پاره ورغې ، دغه خداي پاله بزرگ ديوه ځوان په اوږه باندي لاس کيښود او دې فوځ ته يې دعائيه وينا وکړه او د «يني چري فوځ» نوم يې پرې کيښود.

په دې ډله کې قاسم بن هشام لمړۍ کس و چې عيسايي نه و. خو بيا هم په يني چري کې شامل شوې و ، عيسايي ځوانانو به د اسلام د قبلولو وروسته دسلطان تر څارنې لاندې د حرب د فن په اړه اعلي روزنه تر لاسه کوله .دهغوې په فوځې روزنه کې به ډيره سختې کيده ، همدا علت و چې هغوې به هر ډول ستونزې په اسانۍ سره زغملې . دخپل مورو پلار ، وطن او مذهب د پريښولو وروسته به دهغوې ټولې هيلې دسلطان سره تړلې وې نو په دې خاطر د اسلام ملاتړ دهغوې د ژوندانه مقصد او نصب العين گرزيده . سلطان به هم په هغوې ډير باور کاوه ، دا فوځ به په ډير شان وشوکت سره اوسيده او څنگه به چې د سلطان آند و په همدې توگه به عيسايانو ته په خپله په دې فوځ کې د ورننوتلو هيلې په زړه کې راټوکيدې . همدا علت و چې هر کال به د بلې دورې له پاره د خلکو شميره په خپله پوره کيده بلکه کله به دخلکو شميره دومره زياته شوه چې خلک به بيرته تللو ته مجبوريدل .

خو دا ځل سلطان د هيلو پر خلاف يو مسلمان ځوان په يني چري فوځ کې راننويستې و. خود سلطان ددې پريکړې حقيقي حکمت دا و چې هغه غوښتل چې په دې نوې مسلمانو فوځونو کې يو پوخ مسلمان هم ورگډ کړي ترڅو د راتلونکې وختو د سازشونو څخه اگاه و اوسي . ابوجعفر د يني چري يو شمير سالاران بيرته مرتد کړي و او عيسايت ته يې راگرځولي وو. په يني چري فوځ کې د ابوجعفر فعاليتونه ورځ په ورځ پراخيدل .

د بله اړخه دسلطان اگاه غوږونه ددې حالاتو څخه پوره خبر وو . همدا علت و چې سلطان د پوره بصيرت څخه کار واخست او قاسم يې په دې نوې مسلمان فوځ کې شامل کړ . خو دا خبره د ابوجعفر له پاره ښه و نه بريښيده . هغه د سلطان د پريکړې څخه سخت په ويره کې پريوتې و . ځکه چې اوس نو د يوه پوخ عرب مسلمان په شتون کې د ابوجعفر له پاره په يني چري کې د بغاوت کولو پلان جوړول ستونزمن شوي و . د ابوجعفر په گيډه کې همدا درد و چې هغه يې دعثماني فوځې روزن ځاې د استاد طاهر هشام کورته په راتلو مجبور کړې و . او س نو ابوجعفر د قاسم دايمان داندازې داخستلو هڅه کوله .

خو قاسم بن هشام د څو پښتنو نه مسلمان ، مجاهد او جنگجو و . ابوجعفر ته د طاهر او قاسم دخبرو د اوريدو څخه پوره ناهيلې را پيدا شوې وه ، ځکه چې دهغې مکارو او تجربه لرونکو سترگو دا احساس کړې وه چې په خپل جال کې ددې دواړو عربو ورونو را تاوول اسانه کار نه دي .

هغه د اخوا ديخوا خبرو کولو نه وروسته نيغ په نيغه د قاسم څخه وپوښتل چې : «ددې علت به څه وي چې سلطان دليري ځل له پاره په يني چري فوځ کې يو مسلمان سالار و ټاکه»

قاسم د پخوا څخه د ابوجعفر مارشکله سترگې کتلې وې او دهغه کړو وړو ته سخت متوجه شوې و. اوس چې هغه دا پوښتنه وکړه نو قاسم ته هم حيرانونکې وه. خو پخوا له دې چې قاسم په دې اړه څه ووايي، ظاهر په خبرو پيل وکړ: «اوريدلې مې دې چې په يني چري کې کوم بغاوت را ټوکيدونکې دې. غالبا چې سلطان به دهمدې حقيقت د را بريندولو په خاطر زما په ورور باور کړې وي»

د ظاهر په دې خبره د ابوجعفر زړه نور هم غمژن شو، ځکه په يني چري فوځ کې د بغاوت مشري پخپله دهمدې په غاړه وه. د ظاهر هشام خبرو په ميلمستون کې يو انقلاب راوست، ابوجعفر ډير وارخطا شو ځکه چې قاسم په پرلپسې توگه د ابوجعفر سترگو ته کتل. ابوجعفر ددې عربو ورونو سره نور پاته کيدل نه غوښتل په دې خاطر يې ډيره ژر اجازه واخسته او دهغه ځايه ووت.

بله ورځ قاسم خپل نوي کالې واغوستل او دخپلې خونبې په آس سپور شو او د يني چري مرکزي قرارگاه ته ورغې. دلته هغه تر ټولو لمړی د اغا حسن سره وکتل، دا هماغه ځوان و چې دمیلې په ورځ يې د سکندريېک څخه ماتې خوړلې وه. قاسم ته ددې ځوان په مخ کې عجيبه شانته سادگې او خلوص تر سترگو شو. قاسم ته ډيره ژر دا څرگنده شوه چې ددې ځوان سره دهغه دوستي کيدونکې ده. اغا حسن د قاسم څخه په عمر کې زيات و، ترڅنگ يې د يني چري د فوځ يو تجربه لورنکې سالار هم و. هغه د خپلو برياو او کړچار له کبله ډيره ترقي کړې وه او د لس زره کسيز فوځ مشري ور په غاړه وه. کله چې اغا حسن قاسم وکوت چې د يني چري د فوځ مرکزي چاپيريال ته را ننوځې نو پښه يې ونيوله، ځکه هغه ته د همغې ميلې په ورځ د قاسم ميرانه خونبه شوې وه. د قاسم په کتلو سره هغه يو ناڅاپه دهغه مخې ته روغې. قاسم هم سمدستي دخپله آسه را ښکته شو، په دې توگه د يني چري دواړه سالاران يو بل ته ورغاړی و تل. اوبيا يې په خبرو خبرو کې د دفتر په لور مخه کړه. اغا حسن ورته د تللو په وخت کې وويل چې: «زه ستا مشر ورور طاهر هشام پيژنم. هغه هلته په روزن ځاي کې د تورې د وهلو درس ورکوي او زه هم کله کله دخپل شوق په خاطر دهغه درسونو ته ورځم.»

«ډير ښه! .... ددې مطلب دا شو چې زما ورور به هم تاسې پيژنې..... زه ډير خوشحاله يم چې د ټولو تر مخه مې له تاسره ليدنه کاته وشول. په هغه ورځ تا ډير ماهرانه گزارونه وکړل. که چيرې ستا توره نه وې ماته شوې نو په ډاډمنه توگه به تا سکندريېک ته ماتې ورکړې وه»

اغا حسن د قاسم دغه ماهرانه آند ته حيران پاته شو، دا حقيقت و چې دهغې توره په دوکه کې ماته شوه او که نه هغه نور هم دخو ساعتو له پاره د جنگ کولو توان درلود.

قاسم ټوله ورځ د اغا حسن سره پاته شو، هغه د اغا حسن دکمانډو لاندې د زر کسيزو، پنځه سوه کسيزو، سل کسيزو، لس کسيزو عسکرو د سالارانو سره ليدنه کاته وکړل. د يني چري ټول فوځ په يوه ځاي کې سرا راټول

شوي و. ددې فوځ ټولو وگړو خپل وطنونه ، کورنۍ ، او مذهبونه پريښي و او په دې وخت کې د اسلام د سرلوري په خاطر دخپلو ځانو د څارولو له پاره تيار ناست و.

کله چې ماښام کورته د راتلو له پاره قاسم د اغا حسن څخه اجازه واخسته نو هغه ته يو ناڅاپه ابو جعفر په ياد راغې. اوبيا ورته په يني چري کې د بغاوت خبره راياده شوه. هغه د ټولې ورځې دملگرتيا څخه په دې پوه شوي و چې اغا حسن يو باوري سالار دې ، همدا علت و چې هغه په ډير راز سره د اغا حسن څخه په دې اړه وپوښتل: «دا خبره به څومره سهي وي چې په يني چري کې يو شمير خلک دسلطان پر خلاف په فعاليتونو کې مصروف دي؟ ايا ته په دې اړه څه معلومات لري؟»

اغا حسن ټکان وخور او د قاسم په لوري وکتل اوبيا يې په ډيره محتاطه توگه وويل چې: «نه زه په دې اړه ډير معلومات نه لرم. ماته همدومره ډاگيزه شوې ده چې يو شمير خلک د تنخواگانو د لورلو او نورو اسانتياو د تر لاسه کولو له پاره هلې ځلې کوي»

قاسم ورته په تفهيمي توگه سر و خوځاوه او د اغا حسن څخه يې اجازه واخسته او ولاړ.

د يني چري په فوځ کې قاسم ډير ژر د يوه وړ او مقبول سالار په څير را څرگند شو ، اوس يې «مور و پلار» هم همدلته «اورنه» ته دهغه دمشر ورور ظاهر هشام کورته راغلی وو. اوس نو هره ورځ په خپل آس سپور د يني چري د فوځ مرکز ته تگ او بيرته راستنيدل د قاسم معمول گرزيدلې و . کله کله به هغه د داغاحسن سره د ډوډۍ د خوراک له پاره هم تم کيده او کور ته به ناوخته راته.

يوه ورځ قاسم د خپل عسکري مرکز څخه دکور په لور روان شو ، په لاره کې د زيتون څو باغونه مخې ته راتلل ، دلسمې شپې سپورمۍ د زيتون په ونو باندې خپله رڼا غورولې وه ، ددې باغونو سره نژدې دغره په څنډه کې د اوبو يو ستر ډنډ و چې څلور خواو ته يې شين والې خپله قالينه خپره کړې وه. قاسم چې د اوبو ددې ډنډ غاړې ته ورسيد نو لږ څه تم شو ، ځکه چې کوم کس د کومه ځايه دتالاب په لورې کاني وويشت. دا کاني په اوبو کې پريوت او د اوبو څپې يې راپيدا کړې. قاسم سمدستي خپل آس و دراوه او د برق په څير يې په ډيره بيړه خپله توره را وويستله «دلته څوک دي؟ مخته راشئ ! او که نه ، که ما پخپله پيدا کړئ نوبيا به مو د خټ د وهلو پرته پرې نږدم.»

ژمنۍ هوا هره پاڼه په نڅا مجبوروله ، د سپورمۍ په دغه رڼا کې د ونو سپورې لکه د جادو وزمه بنار په څير تورې په ديو شکله توگه خاموشه ولاړې وې. هرې لورې ته خاموشي خپره وه. د آس د سومانو لاندي د زيتون د ونوو چې پانې په ټول چاپيريال کې يونوې رنگ راپيدا کړې و . د قاسم غوږونه پورته و او خپل ټول حسونه يې بيداره کړي و او د چا د شتون د محسوسولو هڅه يې کوله.

يو ناخپه هغه د آس د هڼېدو او اواز واوړيد. دا اواز د انار د کوچنيو ونو د شا څخه راته. قاسم د خپلې تورې لاستې نور هم ټينگ کړ او آس يې همغې لورې ته ور وگرځاوه. هلته په ور نژدې کيدو سره يې وکتل چې هلته يو آس نه بلکه دوه آسونه وو چې د يوې بگۍ مخې ته تړل شوي و. دلته په دې وړانې ويجاړې کې د بگۍ په کتلو سره قاسم نور هم حيران شو ځکه داسې بگۍ دلته په «اورنه» کې ډير وخت د خانانو بڼځې استعمالوي، د قاسم تندې گونج شو او فکري وکړ چې حتما دلته کومه خبره شته. هغه همدې بگۍ ته نژدې ورغې او په لوړ اواز يې وويل چې «دلته څوک دي؟... زه پوښتنه کوم چې دلته څوک دي؟» هغه تر لږه وخته پورې همداسې شو او زونه وکړل، کله چې هغه ته ځواب ورنه کړل شو نو هغه ددې بگۍ شاته پرده د تورې په څوکه پرانسته، خو دلته هم څوک نه وو. اوس نو قاسم نور هم محتاط گرزيدلې و. تر اوسه هغه د دې حالاتو په نزاکت باندې فکر کاوه چې د انار د ونې د شا څخه ورته يوه غټه بلا شاتته را ښکاره شوه، قاسم سمدستي توره په تيکې کې کيښوده او د آس د زين څخه يې کمان را پرانست، په دې کمان کې يو غشي لا دمخه ايښودل شوې و، هغه سمدستي دغې غشې شاتته بلاته حکم وکړ او ورغې يې کړ چې: «خبردار! ته څوک يې؟ هملته تم شه، يو قدم هم مخته را نه شې، او که قدم دې واخست نو په غشي دې ولم.»

دغه هيولا هم په خپل ځاي ودریده، اوبيا لږه شيبه وروسته يوه ډيره ښکلې نقره يې قهقهه دزيتونو په دې باغونو کې واوړيدل شوه. ددې خدا په اوړيدو سره قاسم حيران شو چې دا خدا خود کومې بڼځې خدا ده. قاسم داسې وانگيرله چې هغه دکومې جادوگرې ناولې بڼځې سره مخ شوې دې. خو هغه په انتظار کې اړود پاته نه شو. ځکه هغه د بڼځې په څير هيولا په خپله په خبرو پيل وکړ.

«ووړيدې!..... ديني چري د پنځه زره کسيز فوځ سالاره، ووړيدې.»

دا دمارسي اواز و. هغه سمدستي د ونو د سيوري څخه را ووتله او مخې ته راغله. قاسم ته دمارسي په اړه هيڅ ډول معلومات نه و. مارسي په نرمو قدمونو باندې په کراره کراره راغله او د قاسم تر څنگ ودریده. اوس نو هغه په څرگنده توگه په سترگو کیده، د لسمې شپې د سپوږمۍ درنيا وړانگو دهغه روڼ او ښايسته مخ نور هم ښايسته کړې و. دهغې غشې غشې سترگې دنيل رنگه ډنډ په څير ځليدې. هغه په خدا خدا د قاسم خوا ته راغله او په ډيره ښه لهجه يې ورته وويل:

«درونده سالاره! زه له تاسره په دې توگه د کتلو په اړه بڼښه غواړم، خو ماسره ددې نه پرته بله لاره نه وه. که چيرې ددې نه مې زيات ځنډ کړې وې نو شونې وه چې ډيره زياته تباهي به خپره شوې وې. په دې اساس ما دا غوره وگڼله چې ستا لاره ونيسم او له تاسره خبرې وکړم..... زه د ډيره وخته راهيسې ستا انتظار کوم.»

دمارسی دخبرو څخه قاسم ټکان وخور. خو هغه تر اوسه پورې په لاره کې ددې ولاړې پیغلې په خبرو باندې باور نه شو کولې. هغه د مارسي څخه داسې پوښتل چې هغسې پوښتل یې حق هم و.

«ته چې ماته څه ویل غواړې هغه به را ته وروسته ووايي، خو لمړۍ راته دا ووايه چې ته یې څوک؟»

مارسي خپلې زلفې او سترگې را پورته کړې او د شونډو څخه یې خدا لري کړه او په پوره دقت سره یې وویل چې: «درونده سالاره! ته زما په اړه د پوهیدو څخه مخته دغه مهم راز په غور سره واوره چې زه یې درته را برېښوم.» مارسي ددې خبرې سره سم ورته وویل: «درونده سالاره! ته یقین وکړه چې د سلطان له اړخه منل شوې زوې سکندریک د زړه نه مسلمان شوې نه دي. بلکه هغه د عیسویانو د یوه ژور چال او سازش له مخې د جان کستریات څخه په سکندریک باندې بدل شوې دي. سلطان هغه ته په ناپوهۍ کې د غربي پولو جاگیر ور وسپاره. تاته به دا ډاگیزه وی چې هغه د البانیه د مرثوي پادشاه جان کستریات مشر زوې دي، هغه غواړې چې د یو شمیر عیسوي جاگیردارانو او د فوځ د یو شمیر سالارانو په کومک بغاوت وکړي، هغه غواړي د البانیه د سلطان د باج ورکولو څخه ځان ازاد کړي او د سلطان څخه بدله واخلي، ځکه دهغه په آند دهغه درې کوچني ورونه د سلطان لخوا په زهرو وژل شوي دي.

درونده سالاره! ته زما په خبرو باندې یقین وکړه، په دې ژور پلان او سازش کې ابو جعفر نومې یو شخص هم شریک دي... زه تاته ددې نه زیات نور څه ویل نه غواړم.»

مارسي همدومره خبره وکړه او بیا په ډیره بیره دخپلې بگۍ په لور ور روانه شوه. قاسم تر اوسه پورې د حیرانتیا څخه هملته په خپل ځای د وچ لرگې په څیر ولاړ و. هغه وکتل چې د ونو د بوټو څخه یو ځوان راوت چې د گاډیوان په څیر کالي یې اغوستې وو. هغه هلک په تیزی سره په بگۍ کې کیناست او آسونو ته یې لښته ورکړه، قاسم د حیرانتیا ددې ډنډ څخه هغه وخت را یښ شو چې د مارسي بگۍ دهغه ځایه تللې وه.

هغه ته دهغه ځایه په ناڅاپي توګه ددې اجنبي پیغلې تلل د خفګان وړ و ګرزیدل، له ځانه سره یې پریکړه وکړه په آس سپور شو او د آس واګې یې سستې کړې، اوس نو هغه مارسي تعقیبوله، هغه غوښتل چې ددې پیغلې په اړه معلومات ترلاسه کړي چې هغه څوک وه؟ او هغه څه یې چې ده ته ویلې تر کومه ځایه پورې حقیقت لري؟ دهغوي بگۍ هم په لمړیو کې ډیره ګړندی ځغلیدله. خو ښاری ابادۍ ته په روڼېدې کیدو سره هغې خپل ګړندی توب پرېښود او کرار کرار روانه وه. دیني چري عسکري کالوني د «اورنه» څخه بیرون اروپايي لوري ته پرته وه. دهغه ځایه د ښاره پورې د راتللو له پاره څو کوسه واټن وهل کیده. دښار دیوال ته د ورسیدو سره سم دمارسي بگۍ په ناڅاپي توګه تم کړل شوه. دلته هم سپورمې ټوله سیمه په خپله رڼا باندې ښایسته کړې وه. د قاسم آسپ چې د بگۍ څنګ ته ورسید نومارسي د بگۍ شاته پرده پورته کړه، قاسم هم د بگۍ شاته برخې ته ور ورسید

او هلته ودرید. اوس نو ماری او قاسم یو دبل سره مخ په مخ و. دواړو یو دبل په سترگو کې سترگې ورننویستی. خو بیا معلومه نه شوه چې ولې ماری خپلې سترگې ښکته کړې، قاسم داسې و انگیرله چې هغه پخوا هم ماری چیرې کتلې وه. هغه په خپل ذهن باندې زور راوست، خو هیڅ ورته په یاد را نه غل. بالاخره قاسم په ډیره باورې توگه د ماری څخه وپوښتل:

«گوره محترمی! هغه څه چې تا ماته وویل هغه نامکمله او ناقابل باور دي. زه په همدې خاطر ستا تر شا راغلم تر څو له تا څخه نور معلومات هم ترلاسه کړم. ددې نه علاوه زه هم غواړم له تا وپوښتم چې تا ددې خبرې د ویلو له پاره زه ولې انتخاب کړې یم؟» که تا غوښتلې نو پخپله تر سلطانه پورې ور تللې شوي، د سلطان نه اخوا د سلطنت نور مهم مشران هم دلته شته، خوددې ټولو په شتون کې زه، بلکه یو نوې او اجنبي شخص ولې غوره کړ؟ قاسم ددې خبرو کولو په وخت کې دآسه را کیوتې و.

ماری قاسم ته ځواب ورکړ، «درونده سالاره! ته به د «اورنه» له پاره اجنبي اوسې خوزما له پاره بلکل اجنبي نه یی. ما وکتلې چې ته زما تر شا را روان یی نو پخپله مې بگي و دروله تر څو ښار ته د ورننوتلو دمخه تاته خپله مجبوری ووايم. په دې وخت کې دلته په اورنه کې ستا نه اخوا بل داسې کس ماته نه تر سترگو کیږي چې زه ورسره په اسانۍ سره ووينم او باور پرې وکړم. ما ته ددې له پاره هم انتخاب کړې چې تا دمیلې په ورځ سکندر بیگ ته ماتې ورکړې ده او په همغې یوې مقابلې کې دې دهغه د شیطاني فطرت په اړه اگاهي ترلاسه کړه.... زه له تانه دا غواړم چې دخدای له پاره، چې زما په اړه اوس د پوهیدو هڅه مه کوه، ځکه چې زه مجبوره یم. کله چې کومه مناسبه خبره مخته راغله نو زه به پخپله ستا مخې ته راځم او خبروم به دې. بیا به زه تاته دا هم ډاگیزه کړم چې زه څوک یم.»

اوس نو د اوږد قد قاسم د ماری سره ډیر نژدې ولاړو، هغه د ماری په سترگو کې دسهار د ستوري په څیر ځلا هم کتله او د شفق په څیر سوروالي هم. دا پیغله د قاسم د آند څخه هم ډیره ښایسته او حسینیه وه. د ماری پراخه تندې دهغې د ذهانت ثبوت وړاندې کاوه. دهغې وجود نازکه هم و او سخت هم، داسې څرگندیده لکه د یاقوتو کانی ته چې لباس وراغوستل شوې وي. د قاسم ذهن د ماری د ښایسته په کتلو سره راپاریدلې و. هغه خپل ځان سنبال کړ او تر شونډو لاندې مسکا کې یی وویل:

«تا چې ماته څه وویل، زه هغه سلطان ته نه شم ویلې، ځکه د کوم ثبوت پرته سلطان ته د سکندر په څیر د نزدې وگړي په اړه داسې گوته پورته کول د عقل خلاف کار دي.... هو، زه به دخپله اړخه د سکندر بیگ په اړه ځانته د معلوماتو د ترلاسه کولو هڅې وکړم.... اوس که ته چیرې ماته دخپل ځان په اړه څه نه وایی نو مه یی وایه.... خو زه غواړم چې په دې لړ کې یو ځل بیا له تاسره ووينم. کیدې شي چې تا زما خبره درک کړي وي.» قاسم د ماری نیل رنگه سترگو کې د غوټې خوړلو په وخت کې وویل.

مارسي د قاسم په حالاتو پوه شوې وه او په زړه کې يې ډيره خوشحالي احساسوله ، مارسي ته پخپله هم د قاسم په خیر د يوه توانمنده انسان اړتيا وه . نو هغې که د قاسم سره د زړه سودا کولې او قاسم هم دهغې د محبت ځواب په محبت ورکړې وې نو دا د مارسي له پاره دراتلونکو گواښونو او خطرونو څخه د خوندي پاته کيدو يواځنې لار وه . مارسي د قاسم خبرې واوريدې او دڅه فکر کولو وروسته يې په ټيټه اواز سره وويل :

« سهی ده ! ..... زه به پخپله له تاسره ووينم ..... خو ته زحمت مه باسه ، »

«نو تاته به څه ډول ډاگيزه شي چې زه له تاسره کتل غواړم ؟» قاسم د مارسي خبره ور غوڅه کړه او ترې وېی وپوښتل . مارسي ورته د مسئلې حل و بنود او ورته يې وويل : « ددې حل دادې چې کله کله به زما باوري ملازم «اکبر» ستا په خدمت کې حاضرېږي »

قاسم ورته يو ځل بيا وويل چې « ايا ستا ملازم خو به همدا کوچوان نه وي چې همدا اوس ستا بگي ځغلوي ؟ »

« هو ! ..... همدا دې ، ..... زه به هغه ښه وپوهوم چې هغه به څه کوی ! »

ښه ، ډير ښه ، يوه اخري خبره راته وکړه ، تا د يوه شخص نوم واخست ... ابو جعفر ... ايا ته ددې وگړي په اړه لږ نور څه هم ماته ويلې شي ؟ قاسم ته په همدې وخت کې د ابو جعفر نوم به ذهن کې راغې نو سمدستي يې د مارسي څخه دهغه په اړه وپوښتل ، مارسي ورته وويل :

في الحال زه ددې نه زيات څه نه شم ويلې ، چې دا شخص د عثماني سلطنت پر خلاف په هر سازش کې شريک دې . خو اوس ددې نه زيات ځکه زه نه شم ويلې چې ددې وگړي پر خلاف له ماسره هيڅ ډول ثبوت نه شته . خو دا سرې ډير مکار او سازشي شخص دې اوزه په دې ډاډمنه يم چې همدې سرې د «يني چرني» سپه سالارانو او د سلطان يو شمير خپلوانو ته هم لاره پيدا کړې ده .

د ابو جعفر په اړه د داسې خبرې په اوريدو سره قاسم نور هم په حيرت کې پريوت ، ځکه چې هغه د ابو جعفر سره کتلي وو . ابو جعفر دهغه د ورور کور ته راغلې و او په همغې ورځ قاسم دهغه د مارصفته سترگو دکتلو وروسته ډير محتاط شوې و . قاسم غوښتل خبره اوږده کړي او لږ څه نور معلومات هم ترلاسه کړي چې مارسي ترې سمدستي اجازه و غوښته ، مارسي مسکې مسکې کيده او د شاتو په څير په خوږه ژبه يې وويل :

« اوس ماته اجازه راکړه چې پر ما ناوخته کيږي . »

قاسم ورته زړه ناز په سر و خو ځاوه . مارسي کوچوان ځوان ته اشاره وکړه ، بگي روانه شوه او لږه شيبه وروسته هوايي شوه . قاسم په درنو پوندو بېرته راستون شو او په اس سپور شو او دخپل کور په لور روان شو .

دهغه وخته راهیسی چې سکندر بیگ «اورنه» پرینسوده او ددې ځایه ولاړ نو د ابوجعفر فعالیتونو د پخوا څخه نور هم ډیر گړندي شوي و. ځکه چې دهغه تر ټولو غوره او مهمه مهره اوس د خپل مقصد په لور روان شوي و. سکندر بیگ د غربي سیمو په لور د تللو په وخت کې ډیر مذموم مقاصد له ځانه سره وړي و. اوس نو ابوجعفر همدلته په «اورنه» کې ناست او دوه ستر پلانونه یې مخته بوتلل. لمړی یې په البانیه کې د سکندربیگ بغاوت او هلته د خپلې خپلواکۍ پلان و. اوبلی یې د یني چري فوځ د یوه ستر بغاوت له پاره تیارول و. هغه څه چې ابوجعفر د سکندربیگ په اړه غوښتل هغه ټکې په ټکې پوره شوي و او سکندر هم د ابوجعفر څخه اخري هدايت اخستې و او د خپل مقصد په لور روان شوي و. او په یو څو ورځو کې سلطان مراد خان ثاني ته د البانیه له لورې د یو ستر زیان خبر رارسیدونکې و. دبله اړخه ابوجعفر په یني چري فوځ کې د خپل بغاوت د پلان د پلې کولو په اخري لیکو کې و. په یني چري کې یو شمیر داسې نوي مسلمانان هم وو چې د زړه له کومې یې د اسلام په منلو کې لا تر اوسه ډیر وخت پاته و. ابوجعفر به همداسې ځوانان ښکارول. هغه په همدې توگه ډیر شمیر ځوانان د مختلفو لارو څخه د خپل پلان او سازش په دې جال کې را ښکيل کړي و.

ابوجعفر ډیر خوشحاله و ځکه دهغه پلان په پوره بريالیتوب سره مخته روان و. هغه د تیرو څو کالو راهیسي همدلته په «اورنه» کې پروت و. خو هیڅکله د چا سترگو ته رانغې. او اوس خو دهغه ټول کارونه په اورنه کې پای ته رسیدونکې وو. هغه اوس د سکندربیگ له اړخه د بغاوت انتظار کاوه. هغه ته د البانیه د خپلواکې د اعلان په اړه بېرته وه، ځکه دهغې اعلان سره سم دلته په اورنه کې د یني چري د فوځ یو شمیر سالاران راپورته کیدل او ددې ځای اوسیدونکې یې یرغمالول. همدا راز د یني چري یو شمیر سالاران او د سلطان یو شمیر خپلوان د سلطان د محل د نیولو له پاره لاس بډو هلي ناست وو. په دې توگه ابوجعفر د قسطنطیني د قیصر په حکم د عثمانی سلطنت د تباہ کولو له پاره هر څه تیار کړي و. د بله اړخه د څو ورځو راهیسي دا خبر هم خوله په خوله کیده چې د سلطان یو شمیر اروپایي باج وړو کونکې ریاستونه د بغاوت په لور روان دي او یو شمیر خويي لا تر مخه دا اعلان کړې دي.

په داسې حال کې چې د بوسنیا، سربیه او هنگري فوځونه د «هونیادې» تر بیرغ لاندې سره را ټول شوي و. په حقیقت کې د سربیه د پادشاه «ستیفن» چې د سلطان مراد خان ثاني خسر هم و، د مرینې وروسته سربیه د عثمانی سلطنت څخه د بیلتون او د خپلې خپلواکۍ اعلان کړې و. د لارډ ستیفن ځای ناستې یوبل عیسوي «جارج برنیک وچ» نومیده. دا وگړې دخپل سلف په څیر عاقل او سنجیده انسان نه و. په دې اساس د قسطنطیني قیصر دهغه په خلکو کې د تارونو د ځغلولو له پاره ښه کار وکړ. قیصر دهغه په ولس کې د عثمانی سلطنت پر خلاف د کرکې د راپارولو له پاره ډیر گړندي کار وکړ او په دې لاره کې یې جارج برنیک هم دخپل ځان ملگري کړ. د هنگري خلکو هم، چې په دې وخت کې یې د «نکوپولس» د ترڅې ماتې تجربې له یاده ویستلې وې نو

هغوي هم د عثماني سلطنت پر خلاف د بغاوت له پاره خپل ځانونه تيارول پيل كړل. هغوي په دې تياريو كې څو كاله وخت مصرف كړي.

په همدې وختو كې سلطان مراد خان ثاني په (۱۴۳۰) كال كې «د زانتي جزيره» او د «يونان» د جنوبي برخو تر څنګ د «سالونیکا» پورې ټوله سيمه فتح كړې وه او دلته يې وينسيانوته ماتې وركړې وه. تر څنګ يې د وينس رياست په ډيرو خرابو شرايطو سره د سلطان سره سوله وكړه، څرنګه چې وينس د قسطنطنيې د قيصر ملاتړې و نو په دې اساس د قسطنطنيې قيصر دهغوي په ماتې او ذلت باندې ډير خواږدې شو. همدا علت و چې قيصر په خپلو سازشي پلانونو كې د پخوا څخه زيات ځآن مصروف كړ. د يوه اړخه دلته په اورنه كې دهغه جاسوسان خپلو مقاصدو ته ور نژدې شوې و او د بله اړخه سربيه، رومانيه، هنگري، كروشيا عيسايي سلطنتونو هم د بغاوت بيرغ را پورته كړې و. كه څه ددې بغاوتونو د ټكولو له پاره يو ځل سلطان په ۱۴۳۸ كال كې يو لښكر واخست او د جنگ په ډگر كې يې نژدې اويازره عيسايان بنديان له ځانه سره راوړل. خو كله چې سلطان دهغو ميدانو څخه بيرته راستون شو نو په هغوي سيمو كې يو ځل بغاوتونو سر را پورته كړي.

په همدې ورځو كې د غربي اروپا د جنگونو تجربه لرونكې سپه سالار «جان هني ډيز» يعنې «هونيادي» هم د هنگري څخه راستون شو. هونيادي د سچمنه پادشاه نا جايزه بچې و. دهغه مور «ايلزبت مارسي» يوه ښكلې حسينه اوبدكاره ښځه وه. هونيادي هنگري ته د رارسيدو سره سم د فوځ سالاري په خپله ولكه كې واخسته او دراتلو سره سم يې د ترکانو پر خلاف د جنگ اعلان وكړ. هغه د «ترانسلونيا» د ولايت څخه ترکان وويستل. د ترکانو جرنيل «فريديگ» چې د سلطان له اړخه هلته د چارواكي په څير ټاكل شوې و د هونيادي په لاسو په شهادت ورسيد. په دې جنگ كې د فريديگ ځوان زوی او شل زره نور عثماني عسکر د هونيادي له لاسه په تورو وريبيل شول. او هغوي چې د هونيادي لاسو ته ژوندې ورغلي و دهغوي سره يې هم ډير ناروا سلوك وكړ. هغه د دې سوېې په خوشحاليو كې په هنگري كې جشنونه او ميلمستياوې جوړې كړې او په دې جشنونو كې به يې كله كله مسلمان بنديان په ډيره بې دردی سره وژل. په دې توگه د خوشحاليو په غوندو كې د دې تركي فوځيانو وژل يوه په زړه پورې لوبه گرزيدلې وه.

كله چې سلطان مراد خان ثاني ته د فريديگ او نورو شلوزرو فوځيانو د وژلو او د بنديانو د بې رحمانه وژلو خبر را ورسيد نو هغه د هونيادي پر خلاف او د بدلې اخستلو له پاره د يوه ستر لښكر د وړليږلو پريكړه وكړه، خو هغه ته دا ډاگيزه شوې نه وه چې عيسايي دنيا يو ځل بيا متحده شوې او د اروپا د براعظم څخه يې د ترکانو د ويستلو پر كړه كړې ده.

دا ځل ترکانو ته د ماتې وركولو او د اروپا د لويې وچې څخه دهغوي د ويستلو له پاره په اروپايي ولسونو كې ډيره زياته جوش او جذبه را خوييدلې وه چې مثال يې ددې نه مخته نه و ليدل شوې. د هنگري پادشاه «لارډ

سلاس» اود هنگري سپه سالار «هونيادي» په دې اړه د هر چا څخه مخته وو. او اوس خو د فریدبيگ د وژلو وروسته دهغه دميرانې اوبهادی قصې په ځاي ځاي کې کيدې. په دې خاطر د ټولې اروپا هر ځوان غوښتل د عثماني سلطنت پر خلاف په دې جنگ کې شريک شي. ددې ترڅنگ د رومن کتولیک د کلیسا پوپ دې جنگ ته د مقدس جنگ نوم ورکړ او خپل کارډینل «جولين» یی ددې صلیبي جنگ په خاطر دخپل نماینده په څیر روم ته واستاوه.

کارډینل جولین د شرقې اوغربي اروپا بېرنی دوره وکړه او په هر ښار کې یی د مسلمانانو پر خلاف دخلکو د راپارولو له پاره تبلیغ پیل کړ. هغه به هر چیرې چې ورته، نو هلته به یی د مسلمانانو په اړه د درواغو قصې جوړولې او خلکو ته به یی اورولې او د اروپا عیسویان ته به یی د غفلت د خوبه د رابیداریدو تلقین کاوه. کارډینل جولین د یولسمې پېړۍ د «پطروس هرکولیس» د ژوند تاریخ پوره لوستې و. هرکولیس لمړنۍ کس و چې د صلیبي جنگونو بنسټ یی کینود. هغه د سلطان صلاح الدین ایوبي پر خلاف د ټولې اروپا فوځ را یو ځاي کړې و او دهغه دمقابلې له پاره یی راوستې و. هرکولیس هم پخپله پادري و او د مسلمانانو سره سخته دښمن پاته شوې و. هغه ددې مقصد له پاره خپله ځوانه لور لوڅې پښې او شکیدلې کالي په کوڅو او سرکونو گرځوله... خو تر شا به یی د عیسوي راهبانو یو لښکر هم را روان و. هغوی ټولو به په غاړو کې د صلیب سترې سترې نښې را څړولې وې. او ستر صلیب به یی د ټولو تر مخه ووړ. هغوی به خلکو ته ویل چې مسلمانانو ستر صلیب په کور و هلې دې اود مقدس صلیب سپکاوي یی کړې دې.

د پطروس هرکولیس په قدمونو د تلو له پاره جولین هم همدا کار وکړ. هغه د اروپا اوسیدونکو ته وویل چې ټوله عیسوي نړۍ د ترکانو په لاسو تباه کیدونکې او ډویدونکې ده نو که اوس هم عیسوي ځوانان د جنگ ډگر ته را ونه دانگي نو بیا به د مسیح نوم اخستونکې په نړۍ کې پاته نشي. همدا علت و چې ډیر ژر د هنگري، سربیا، والیشیا، پولینډ، جرمني، ایتالیی، فرانسی، استریا او بوسنیا فوځونه د هونیادي تر قومندې لاندې سره راټول شول.

د ابو جعفر ځانگړې لاس پوڅې سکندر بیگ په همدې حساسو وختو کې د البانیی په لور روان شوې و. سکندر بیگ د ډیر لږ وخت له پاره هلته په خپل جاگیر کې تم شو، هغه هم د ترکانو پر خلاف د هونیادي د راتلو انتظار کاوه، څنگه چې د هونیادي لښکر مکمل شو نو سکندر هم د خاصې البانیی په لور ورغې او بیا همغه څه وشول چې.....

د سلطان مراد خان ثاني منل شوې زوی، دهغه په محل کې د اولاد په څیر پالل شوې سکندر..... د چاسره چې سلطان ډیره زیاته مینه کوله او څوک چې سلطان یواځې د اتلس کلنۍ په عمر کې د یوه «سنجق» حاکم ټاکلې و او بیا ورته د سکندر بیگ لقب ور کړې و.... غدار وخت. سکندر د خپل کړچار څخه دا ثابت کړه چې هغه

دهغي مار په خير دې سلطان ورته شيدې ورکړل او را ځوان يې کړ. سکندر دسلطان ټولې بښگنې له ياده وويستلې او دخپل سازش په اخري مرحله کې يې په پوره برياليتوب سره قدم واخست.

داسې وشول چې ..... هغه وخت چې سکندر د اورنه څخه تلو ته تيار و نو غوښتل يې چې مارسې هم له ځانه سره يوسي خو ابوجعفر ورته سلا ورکړه چې « مارسې اوس له ځانه سره مه وړه ....» هلته په البانيه کې دخپل کورني پادشاهي د جوړولو وروسته به بيا ستا له پاره د محل دکينزي مارتها او دهغي دلور مارسې درغوښتل اسانه وي ، ځکه چې دامور اولور دواړه په خپل عيسوي مذهب باندې ولاړې دي»

سکندر ته هم د ابوجعفر خبره معقوله بڼه کاره شوه. نو هغه وخت چې مارتها هلته په خونه کې دننه دخپلې لور مارسې سره خبرې کولې اوبيا بيرون را ووتله نوهمغه وخت ابوجعفر او سکندر په خپلو منځو کې دا پريکړه کړې وه. همدا علت و چې دمارتها په دې خبرې چې مارسې له تاسره اوس تلل نه غواړي ، سکندر خفگان و نه بنود.

سکندر دهغه ځايه د غربي پولو په لور ولاړ او څو مياشتې يې هلته د هونيادې د فوځونو د تياريدو له پاره انتظار و کيښ. خو کله چې په ۱۳۴۳ کال ترکي فوځونو د هونيادې په مقابل کې ماتې وخوړه ، فريديگ د شل زره نورو کسانو سره په کې شهيد کړل شو نو سکندر هم په خپل آس سپور شو د غربي پولو په لور ولاړ ، په دې وخت کې دهغه سره يواځې يوه ساتونکې ډله وه. سکندر په ډيره گړندۍ توگه سفر کاوه. هڅه يې کوله چې په پټو لارو باندې ولاړ شي ، هغه د سلطاني لښکر د قرارگاه پورې راغې خو دې قرارگاه ته د رارسيدو دمخه يې څو کوسه لرې دمه وکړه او د شپې د راتلو انتظار يې وکړ.

نيمایي شپه سکندر دخپلو ملگرو سره يو ځاي دسلطاني لښکر خيمو ته را ورسيد. سکندر خپل ساتونکې دخپله ځانه د يوې کلا په خير راتاو کړل اوپه خپله د سلطان رئس الافندي «ميرمنشي» خيمې ته ورننوت. ميرمنشي په خواږه خوب ويده و چې سکندر توره يې د ورمير سره وښته ، سکندر دخپلې تورې په څوکه باندې ميرمنشي و ټومبه ، ميرمنشي سمدستي راپورته شو ، خو کله يې چې سترگې پرانستې نومرگ يې په سر سپور و. کله چې هغه حالات وکتل نو سکندر ورته ترسترگو شو. په دې وخت کې ورته سکندر وويل:

«رئيس الافندي! زه تاته حکم کوم چې همدا اوس او همدا گړۍ د البانيا صوبيدار ته شاهي مکتوب وليکه ... هغه ته وليکه چې سکندر بېگ چې دسلطان له اړخه د وائيسراي په خير هلته دررسيدلې دي ، ورته د البانيه د دارالسلطنت په گډون د ټولو سيمو واکمني وروسپاره.»

درئيس الافندي د پښو لاندې زمکه و ټښتیده ، هغه دا فکر هم نه شو کولې چې دسلطان روزل شوې غلام به تر دې حده پورې منخته ولاړ شي. هغه ته په خپلو غوږونو يقين نه راته ، په دې خاطر هغه د لږ څه ځنډ نه کار

واخست ، سکندر سمدستي د خپلې تورې سر ته لږ څه نور زور هم ورکړ ، په دې وخت کې د رئیس الافندي ساه بنده شوه ، او سمدستي يې د حکم د تعميل کولو اشاره وکړه . سکندري يې د غاړې څخه توره لرې کړه .

افندي په لږزان خان پورته شو او په ډيره بیره يې سلطاني حکم نامه وليکله . ددې مکتوب د ليکلو وروسته يې پرې د سلطان مرادخان ثاني مهر ثبت کړ او هغه يې سکندر بيگ ته ورکړ ، سکندر بيگ په يوه لاس مکتوب واخست او په بل لاس يې توره پورته کړه او کمزورې ريس الافندي يې پرې داسې وواهه چې دهغه سر له تنې څخه پرې کړل شو . اوس نو هغه د البانيي د ښار « کروتيه » د ترکي صوبيدار په نامه حکم نامه تر لاسه کړې وه . هغه غوښتل د همدې فرمان په واسطه په البانيه باندې ولکه وکړي .

سکندر خپل کار په پوره برياليتوب سره تر سره کړ او د خيمي څخه ووت ، دهغه ملگرو په پوره احتياط سره په ره کوله ، سکندر خپل ساتونکي له ځانه سره واخستل او په پوره بیره د البانيي په لور ولاړ . هغه د خپل سفر په دريمه ورځ د کروتيه « آق حصار » ته ورسيد . سکندر د شاهي فرمان له مخې د ترک صوبيدار څخه د خپل پلار تخت بيرته واخست او ترکي فوځونو ته يې د البانيي څخه د سمدستي وتلو حکم وکړ . په البانيه باندې ولکې کولو وروسته ، بله ورځ هغه په ښار کې اعلان وکړ چې هغه د اسلام دين پرې ايښې او بيرته عيسوي شوې دي . البانوي خلکو چې د خپل پخواني پادشاه زوي په دومره ميرانې سره د سلطنت په ولکه کولو وکوت نو پرې زيات خوشحاله شول . هغوي د سکندر بيگ لاس نور هم ورکلک کړ او دهغه په فوځ کې ډلې ډلې را شامل شول .

سلطان مرادخان ثاني ته د ترکي فوځي سالار فريديگ د وژلو اوماتې وروسته د خبر هم سخت ټکان ورکړ ، هغه په خو ورځو کې مات رامت شو ، ځکه چې هغه سکندر بيگ په ډير نازو نعمت کې پالې و . د سکندر بيگ بې وفايي سلطان ته داسې ټکان ورکړ چې هغه يې د ناروغتيا له امله د کتې کې . نن سبا د ابو جعفر په مخ خوشحالي هم وې او حيرانتيا وې هم . ځکه دهغه له اړخه تيار کړل شوې سازش برياليتوب ته رسيدلې و ، سلطان لا تر اوسه پورې ددې ټکانونو څخه را وتلې نه و چې يوبل بد خبر ورته را ورسيد . دهغه د سلطنت په اسيايي برخه کې د کوچني اسيا په ښار « قونيا » کې قيصر يولوې سازش بريا ته رسولې و . د قونيا سردارانو هم د بغاوت بيرغ پورته کړ ، دې کار سلطان د خواږه خوبه را وښکړ . دغې دريم بد خبر سلطان د ناروغتيا او مړينې څخه را وويست او نوې ژوند يې ورپه برخه کړ . هغه د يوه سيلۍ او توپان په څير را پورته شو ، خپله توره يې د تیکې څخه را وويسته او نيغ د سلطنت دربار ته ورغې .

اوس نو دهغه ذهن پرانستل شوې و ، په شاهي مسند کيناست او دربار يې را وباله ..... خاصدارانو منډې ترې ووهلې او په څو لمحو کې يې د عثماني دربار ټول ستر ستر وزيران ، امران ، رئيسان او سالاران را ټول کړل . نن د ټولو وگړو په مخونو کې يو ډول تجسس او پلټنه وه . په دربار کې داسې چپه چپتيا وه چې د ستنې د لويديو اواز

هم په کې اوریدل کیدې شو. په دې وخت کې سلطان خپله توره په زمکه کې وټومبله او را پورته شو. او د زمري په خیر و غورید.

«د سلطنت مشرانو، وزیرانو، امرانو او سپاهیانو.....!»

مونږ ته په پرلپسې توگه خراب خبرونه را رسیږي، لمړی د سربیا پادشاه بغاوت وکړ، چې مونږ ورته سزا ورکړه. دهغه سره د جنگ په میدان کې مونږ او یا زره عیسویان بندیان و نیول او هغوی ته مو د نافرمانۍ کولو سزا هم ورکړه. تاسې ټول په دې ښه پوهیږئ چې اوس یواځې په دې درې کالو کې د اروپا ټول عیسویان د هونیادې تر بیرغ او قومندې لاندې سره راټول شوي دي، هغوی زمونږ یو ولایت (ټرانسلونیا) زمونږ څخه تر لاسه کړې دي او زمونږ یو ډیر میرنې او بهادر جرنیل «فریدبیگ» اودهغه زوی یی د شل زره نورو عسکرو سره یو ځای شهیدان کړې دي، عیسایانو یواځې په دې باندې صبر و نه کړ او اوس په هرې میلستیا او میلی کې ترک بندي فوځیان راوړي او په ډیره بې دردی سره یی وژني. او بیا تاسو ټول په دې پوهیږئ چې د سکندرې و فایې هم یو لږونکې خبر و. خودا یاد ساتئ چې سلطان ددې معمولې خبرونو په اوریدو باندې زړه بدې نه دي، په دې اساس ما پریکړه کړې ده چې ددې بغاوتونو سر په پوره ځواک سره و څپوم.

پخوا مو په خپلو پریکړو کې لږ څه ځنډ کاوه خو همدا اوس مونږ ته خبر را رسیدلې دي چې په کوچنۍ اسیا کې زمونږ د ښارد «قونیا» سردارانو هم د عثماني سلطنت په مقابل کې د بغاوت بیرغ پورته کړې دي په دې اساس مونږ سمدستي..... په یوه وخت کې د دوو لښکرو د تلو پریکړه کړې ده. لمړۍ به په اتیا زرو کسو مشتمل فوځ د «شهاب الدین پاشا» تر مشرۍ لاندې د اروپا په لور ورځي او دویم لښکر به زما د قومندې لاندې د قونیا په لور حرکت کوي تر څو دهغه ځای بغاوت و څپوي او بیا دهغه ځایه د کوچنۍ اسیا په لور حرکت وکړي، په دې اساس ټولو سالارانو، سپاهیانو او د حکومت نورو مسئولینو ته حکم کیږي چې همدا اوس ددې دواړو لښکرو د تیارولو له پاره هلې ځلې پیل کړي.»

سلطان ډیر په قهر و او دا ټوله وینا یی په پوره جذباتو سره واوروله. هغه خپلې خبرې خلاصې کړې او بیرته په شاهي مسند باندې کیناست. په دربار کې په مکمله توگه خاموشي خپره وه. ټول خلک د سلطان ددې ناڅاپي پریکړې څخه حیران شوي و، ځکه چې دا ډیره ستره پریکړه وه. په یوه وخت د لرې لرې محاذونو له پاره د دوو لښکرو ورلیږل څه داسې وړه خبره نه وه.

تر لږه وخته پورې په دربار کې خاموشي خپره وه. بیا د سلطنت یو وزیر را پورته شو او په پوره ادب سره یی وویل:

«د معظم سلطان پریکړه په یقینې توگه په پوره درایت باندې ولاړه ده. خو که چیرې معظم سلطان لمړی د

هونیاډې د بغاوت د ځپلو او بیا د کوچنی-اسیاد بغاوت د ځپلو له پاره توجه وکړې نو شونې ده چې په دې توګه به دواړه محاذونه په اسانۍ سره فتحه شي.»

وزیر په داسې حال کې دا سلا ورکوله چې ټول وجود یې لږزیده. سلطان دهغه د سلا په اوریدو باندې وخنډل او په نرمه لهجه یې وویل: «مونږ به همداسې کوو. د شهاب الدین پاشا لښکر به لا تر هغه وخته پورې خپلې لیکې نه وې جوړې کړې چې مونږ به د قونیا د بغاوت د ځپلو څخه فارغه شو او دهغوی سره به یو ځای شو.»

د سلطنت وزیر د سلطان د ځواب په اوریدو سره ډاډمن شو، اوس نو د سلطان د څیرې څخه سختې لږې شوې وه. او په دربار کې ناستو خلکو د اوسنیو تازه حالاتو په اړه یو دبل سره په خبرو لګیا شول. په همدې وخت کې د سلطان د ځانګړي فوځ یې چري سپه سالار را مخته شو او په ډیر آدب سره یې سلطان ته وویل: «معظم سلطانه!... ما ته څه حکم دې؟»

سلطان ورته ځواب ورکړ چې:

«ته به هم د شهاب الدین پاشا تر بیرغ لاندې دهغه سره د اروپا په لور خوږیږې، له ماسره به دیني چري پنځه زره کسان هغه لورې ته ځي. او پاته به ددې نور فوځ څخه وي.»

کله چې سلطان خپله خبره پوره کړه نو سپه سالار بیا وویل:

د معظم سلطان سره د دیني چري کوم پنځه زره کسان هغه لورې ته ځي؟

سلطان تر لږه وخته پورې فکر وکړ او بیا یې یو ناڅاپه ټکان وخور او حکم یې وکړ «هغه عرب ځوان چیرې دې چې د میلی په ورځ یې سکندریې ته ماتې ورکړې وه، هغه سمدستي را وغواړئ او زما سره د تللو له پاره یې تیار کړئ.»

د دیني چري سالار د حکم د تعمیل له پاره سر تیت کړ او شاته ولاړ. ددې وروسته تر څو ساعتو پورې د فوځونو د لیرلو په اړه خبرې کیدې، په همدې وخت کې قاسم بن هشام هم را وغوښتل شو. کله چې قاسم د سلطان مخې ته راغی نو د سلطان توجه د هماغه لورې ته شوه، سلطان قاسم خپل ځان ته راوباله او ورته یې وویل چې:

قاسم بن هشام! ته به زمونږ سره بله ورځ سهار وختې د قونیا په لور سفر کوي، که چیرې ته په دې لږ کې څه ویل غواړې او یا دکوم شي له پاره اړتیا ولري نو پرته له ځنډه یې ویلې شي»

قاسم په ډیر ادب سره د سلطان خبره واوریده او بیا یې وویل:

« درونده سلطانه ! ستا تر سيوري لاندې ماته د هيڅ شي اړتيا نه شته. ستا په ركاب كې ماته جهاد كول به زما د ژوندانه تر ټولو ستره نيك بختي وي. ته به بله ورځ سهار وختي د ټول لښكر څخه مخكې ما هلته بيا مومي .... البته ...»

قاسم غوښتل څه ووايي خو يوناڅاپه يې خوله ونيوله. هغه د لمړي ځل له پاره د كوم سلطان دربار ته راغلي و ، همدا علت و چې دهغه الفاظ په ژبه باندې نه راتلل. خو سلطان ورته سمدستي وويل:

هو ، هو ! ووايه ، تا څه ويل غوښتل ؟

قاسم په غټه ژبه ورته وويل:

درونده سلطانه ! زه غواړم يوه ډيره عاجزانه مشوره دركړم. معظم سلطان غواړي خپل يولښكر د شهاب الدين په مشرۍ د اروپا په لور وليږي او پخپله غواړي چې د كوچنۍ اسيا په لور وخوزيږي ، خو زه انديښمن يم چې د «اورنه» داسې پريښوول به په دې سيمه كې د قسطنطنيې د قيصر له پاره د خپلو جاسوسيو د تارونو د غزولو له پاره فرصت برابر كړي ، زه دا احساسوم چې په اورنه كې يو شمير پټ لاسونه د معظم سلطان د سلطنت په خلاف په سازشونو كې ككړ دي. اودا همغه لاسونه دي چې سكندريي بغاوت ته اړ كړي دي.»

سلطان د قاسم په خبرو باندې ټكان وخور د هغه په سترگو كې د خونړي زمري دسترگو په خير نښې راپيدا شوې ، په خپلې گدۍ كيناست او سترگې يې په قاسم كې ورنښخې كړې. او د كومې مهمې خبرې د كولو په فكر كې شو ، د لږڅه ځنډ وروسته سلطان وويل:

« قاسم بن هشامه ! زه ستا ددې آند ډير درنښت كوم دلته زمونږ پخوانې ډير پوه او تجربه لرونكې ملگري هم شتون لري خو تا دهغوې ټولو څخه خپلې سترگې ډيرې پرانستې دي. مونږ همدا اوس اوس پريكړه كړې ده چې مونږ به تا د خپله ځانه سره قونياته نه بوځو. بلكه مونږ به دلته په اورنه كې د شاهي سلطنت د څارگرې ادارې مشر و ټاكلې .... مونږ پخپله هم په دې شك كې وو چې دسكندر بيگ تر شا د قسطنطنيې د قيصر لاس دي ، خو مونږ دې لورې ته توجه نه وه كړې چې په اورنه كې په كوم سازش باندې هم څارنه وكړو. مونږ له تا څخه ډيره زيات خوشحاله يو او دحکومت ټولو مسؤلينو ته حكم كوو چې د اړتياو په وخت كې له تاسره پوره پوره مرسته وكړي.»

د قاسم له پاره دسلطان دا پريكړه د هيلو پر خلاف وه. په همغه لمړۍ ورځ پنځه زره كسيز فوځ دسالار په څير د قاسم ټاكل هم هغه ته دحيرانتيا وړ وو. قاسم لږ څه فكر وكړ ..... پادشاهان همدا سې وي ، چې په هر وخت كې د توقع او هيلو پر خلاف پريكړې كوي. اوس نو د قاسم سره سلطان ته د ويلو له پاره نور څه نه و. قاسم د حكم سره سم خپل سرتيبت كړ نو سلطان ورته يو ځل بيا وويل:

« ته به له ماسره د دربار د خلکو د تللو وروسته ځانته وینې..... مونږ غواړو چې له تا سره څه ډیرې اړینې خبرې وکړو
« قاسم یو ځل بیا خپل سرد تعظیم له پاره بنسکته کړ او شاته ولاړ.

کله چې درباریان ولاړل نو د دربار خاص دربان قاسم د سلطان د قصر تر دروازې پورې وروست. دلته خاص
خادمې قاسم له ځانه سره یوړ او د سلطان د اوسیدو د ځای په لور ورسره ولاړه. دا د «یلدرم قصر» وو. د دې
ځای ټوله لاره د شیشیې تیرو په واسطه بنایسته کړل شوې وه. په شاهي گلستان کې رنگ رنگ فواري نصب
کړل شوې وې، قاسم خاص دیوان ته ورننوت. مخامخ ورته په شاهي کالیو کې ملبوس یو بنایسته شکله ځوان
ولاړو. دا ځوان شهزاده محمد نومیده. د معظم سلطان دویم زوی. د سلطان د سترزوي نوم شهزاده «علاؤالدین»
و. شهزاده محمد په خندانه توګه د قاسم استقبال وکړ. په دې وخت کې خاص خادمه یوې لورې ته ودریده. شهزاده
محمد د قاسم سره په ډیره مینه ورغاریوت. اویا یې په خدا خدا کې وویل:

« د میلې په ورځ مې ستا د تورې وهلو فن ډیر زیات خوښ شو. او د همغې ورځې راهیسې مې غوښتل چې له
تاسره ووینم. خو کله مې چې نن ستا د راتلو په اړه واوریدل نو ستا د لیدلو له پاره راغلم... خود معظم سلطان
سره د کتلو وروسته یو ځل هرو مرو له ماسره هم ووینه. زه به په همغه ځانګړې خونه کې ستا سرد لیدلو منتظر
اوسم.»

قاسم ته شهزاده محمد ډیر بڼه انسان بنکاره شو. ژمنه یې ورسره وکړه چې دبیرته راستنیدو په وخت کې به ورسره
هرو مرو ویني. بیا قاسم د همغې خادمې په لار ښوونه د سلطان مراد خان ثاني تر مخه حاضر شو. سلطان قاسم
دمینې او شفقت له مخې د خپله ځانه سره کیناوه. او خپلې خاص خادمې ته یې د قاسم د خدمت کولو له پاره حکم
وکړ. دا د سلطان د لیدلو کتلو ځانګړې خونه وه. په خونه کې څلورو خواو ته تکیه لرونکې ګدی ایښول شوې
وې. په دیوالونو یې د عثمانی سلطنت د خطاطانو او انځورگرانو ډیر بڼه انځورنه او لیکنې موجودې وې. په
چت کې یو قرمزي فانوس را څړول شوې دې، دکمرې په فرش باندې دیوان څخه راوړل شوې سره تیره یا «
سنگ احمر» څلیده، او دکړکیو رنگینه پردې را څوړندې شوې وې. سلطان د قاسم څخه خپله لمړۍ پوښتنه وکړه
:

« تاته څه ډول معلومه شوه چې د اورنه په قصر کې جاسوسان فعاله دي؟»

درونده سلطانه! زه کالونې د تلو په لاره کې دیوې اجنبې پیغلې په واسطه تم کړل شوم. هغې خپل نوم او ادرس
د ښوولو نه ډډه وکړه خو دا یې راته وویل چې سکندر بیګ د معظم سلطان پر خلاف د بغاوت کولو اراده لري. ما
د دې پیغلې څخه په دې اړه د نورو معلوماتو او هم دهغې دنوم او ادرس په اړه وپوښتل خو پیغله د سترګو په رپ
کې په خپله بګۍ کې کیناسته او تری تم شوه... څرنگه چې سکندر ستا ډیر نژدې زوی ګڼل کیده، نو په دې خاطر

ما دهغې پیغلې خبره درواغ و گنله او هسې مې پرینبوده» قاسم پخپل دغه ناوړه عمل باندې د شرم احساس وکړ او دا خبرې یې وکړې.

دسلطان سترگې د حیرانتیا څخه وازې پاته شوې وې ، په ډیره بې صبری سره یې د قاسم څخه وپوښتل «دا د څه وخت خبره ده ؟ دسکندر د تلو څخه د مخه او یا دهغې وروست ؟»

«دسکندر د تلو وروسته خبره ده»

هو !...سلطان د قاسم د خبرې د اوریدو وروسته په تفهیمې توگه وویل چې: «ددې نه ډاگیزه شوه چې سکندر بیگ د پخوا څخه غدار و. اودا هم ډاډمنه شوه چې دلته په اورنه کې هم د قیصر جاسوسان شتون لري.... ډیر بڼه ددې نه علاوه تاته په دې اړه نور څه معلوم هم شته؟»

قاسم ورته په نازړه توگه ځواب ورکړ: «ددې نه علاوه زه دیني چري په څو کسو سالارانو باندې هم شکمن یم. زه یې څارم او وینم چې هغوی د باغیانه فکر خاوندان دي. او څو نور شخصیتونه هم زما له آنده مشکوک دي.... خو تر اوسه پورې مې دهغوی په اړه شواهد نه دي ترلاسه کړي، اوس چې تاسې ماته دا مسؤلیت را سپارلې دې نوزه به انشاء الله د سر په قیمت باندې ددې ټولو سازشونو جرړې راسپړم»

«ډیر بڼه ! مونږ له تاڅخه همداسې هیله لرو. زه غواړم چې دقونیا څخه زما دراستنیدو وروسته به ته مونږ ته دلته په اورنه کې د جاسوسانو د نیولو زیرې راکړې. پخوا خو ما دقونیا څخه د اروپا په لور د تللو اراده درلوده خو اوس مې پریکړه کړې ده چې مونږ به یو ځل دقونیه څخه بیرته دلته اورنه ته راستنېږو او غدارانو ته به عبرتناکه سزا ورکوو. مونږ ستا سره د بسپنې له پاره دخپلې څارگرې ادارې مشر بهران هم ټاکو او د ښار کوټوال ته هم په دې اړه ضروری هدايات ورکوو.»

قاسم د لږڅه فکر کولو وروسته سلطان ته وویل:

«درونده سلطانه !... تا خو زه د ټول دربار تر مخه د شاهې څارگرې ادارې مشر و ټاکلم، ددې کار څخه خو به دلته په اورنه کې مشغول جاسوسان ټول خبر شي او په خپلو فعالیتونو کې به محتاط شي. زه غواړم چې تاسې بهرام خان او د ښار کوټوال ته زما په اړه هدايات ورنه کړئ، ځکه زه غواړم چې خپل دښمنان په بې خبرۍ کې راگیر کړم.»

سلطان مراد خان ثانی یو فقیر مزاجه انسان او یو ډیر غښتلی او میړې عسکر و. هغه ته د قیصر په څیر ددغسې سازشونو چل نه ورته. خو دسلطنت علماء او پوهان د سلطاني بصیرت او تدبیر څخه خبرو. غالبان سلطان دخپل دور اندیشۍ له مخې غوښتل چې بهرام او ښار کوټوال په دې کار باندې خبر کړي خو قاسم هغه ددې کاره مننه کړې.

هغه د قاسم مشوره و منله. د دې وروسته قاسم او سلطان دواړه تر ډیره وخته پورې د غدارانو او جاسوسانو په اړه په خبرو اترو کې مشغول پاته شول، د ډیره وخته وروسته کله چې قاسم د سلطان د درباره راووت نو شهزاده محمد ورته هلته په خپله خونه کې منتظر ناست و. هغه د قاسم د کتلو سره سم د هغه د ښه راغلاست له پاره راپورته شو او قاسم یې له لاسه ونيو او دخپل ځان سره په نژدې گدی یې کیناوه.

درونده قاسم بن هشامه! دهغې ورځې دمقابلې په جریان کې که چیرې زمونږ د وینځې لور په وخت په تاباندې غږ نه و کړې نو سکندر به ستا سر له تنې پرې کړې و.»

د شهزاده محمد دخبرې په اوریدو سره قاسم د حیرانتیا څخه توپ شانته کړ.

«وینځه، کومه وینځه، او دهغې کومه لور؟... زه خو، درونده شهزاده، ستا په خبره ونه ورسیدم»

شهزاده د قاسم دخبرو په اوریدو مسکې شو او بیا یې وویل: «ایا تاته در په یاد نه دي چې دمقابلې په وخت کې کله چې ته د مصنفینو تر څنگ ولاړ وې او د تماشاچیانو په لور دې کتل نو ستا تر شا سکندر پر تا باندې ډیر خطرناکه گزار وکړ، په هماغه وخت کې ستا د خبرولو له پاره چې کوم چا غږ پورته کړ هغه د سکندر دالبانوي وینځې لور «مارسي» وه.»

قاسم د حیرانتیا په سمندر کې غوتې وهلې، بیا یې لږ څه په سادگۍ سره وویل

«اواز خونه و، البته ما یوه چیغه واوریده، خو زه پوه نه شوم چې دا چیغه د کومه ځایه راغله»

«اوس نو شهزاده محمد مسکې و او یو ځل بیا یې وویل: «هو! ښاغلیه. هغه د مارسي چیغه وه... خیر دا خبره به پریردو، ... مونږ دڅه له پاره دلته ناست یو او څه خبرې مو را وسپړلې... اوریدلې مې دې چې ته یې د شاهي څارگرې ادارې مشر و ټاکلې. درونده وروره! دخدای له پاره، زما له پاره هم یودوه رازونه هم را برېښه کړه.»

شهزاده ذومعني جمله استعمال کړې وه. دواړه پرې دزړه دا خلاصه و خندل. خو د قاسم ذهن په پرلپسې توگه په همغې چیغې کې راگیرو. او تر اوسه یې فکر کاوه چې دې پیغلې په ډیر نازکه وخت کې دهغه ژوند خوندي ساتلې دې او پر دې یې ډیر احسان کړې دې. په دې سوچ او فکر کې شو چې څه ډول دهغې کنیزې لور ته ځان ورسوي او دهغې ددې احسان په اړه ترې خپل ممنونیت څرگند کړي.

په کوم خیال کې ډوب قاسم د شهزاده محمد څخه وپوښتل «محترم شهزاده!... حق خو دادې چې زه ددې پیغلې شکریه ادا کړم. خو نه پوهیږم چې هغه به چیرې پیدا کړم.»

د قاسم په ذهن کې څه نور خیالات هم را څرخیدل ، داسې معلومیده چې دهغې په وجود کې څارگرې را نغاړل شوې وه. او که نه په دې توگه ، په خپلې لمړنۍ لیدنه کې به یې د یوه شهزاده سره د دومره بې تکلفه خبرو کولو هڅه نه وې کړې. شهزاده محمد د قاسم خبرې واوریدې او په زوره یې وخنډل.

« ډیر بڼه !..... په دې څو لمحو کې خبره تر دې ځایه را ورسیده. هسې نه چې زمونږ څارگری. مشر په غیب کې عاشق شوي وي.» نوې ځوان شهزاده ! خپله خبره کلکه کړه ، خو قاسم ورته وویل چې:

« نه درونده شهزاده ! داسې کومه خبره نه شته..... ما هسې په اخلاقي توگه دا خبره کوله ، ځکه چې هغې پیغلې زما ژوند خوندي کړې دې.»

شهزاده محمد یو ځل بیا مسکې شو « درونده وروره !..... ستا اخلاق په خپل ځای د قدر وړ دي. خو یاد ساته چې ته یو مسلمان یې او هغه د یوې عیسایي مور عیسوي لور ده.»

د قاسم له پاره دا خبره حیرانونکې وه ، هغه په خپل تقدیر باندې رشک کاوه چې د څارگری د پیل سره سم ورته تر ټولو لمړۍ اطلاع ورکړل شوه. دهغه ذهن د یوې عیسوي پیغلې په پیدا کیدو کې مشغول شو ، چې د میلې په ورځ یې د قاسم ژوند خوندي کړې و. اودا پیغله د البانوي سکندر د کنیزې لور وه. دا خورینستیا ډیره عجیبه پیښه وه. ددې په خبریدو سره د قاسم ویننتان زیره شول ، هغه په بې صبرۍ سره خبره وکړه او ویی وویل:

« خو درونده شهزاده ! ماته خو ددې پیغلې د ځای په اړه معلومات هم راکړه. تر څو زه دهغې د ممنونیت د ادا کولو له پاره هغې لورې ته ورشم.»

« ډیره بڼه ! ..... سبحان الله..... داسې معلومیږي چې زمونږ د پنځه زره کسيز فوځ سالار او د څارگرې ادارې مشر قاسم بن هشام د یوې عیسوي پیغلې د مینې او محبت په زلفو کې راگیر کړل شو.»

شهزاده محمد په کړس کړس خنډل او قاسم بن هشام هم ورسره د خندا کولو ټوکیزه ډرامه کوله. شهزاده محمد ورته بیا وویل.

« سهې ده ، زه به تاته د مارسي ځای ځیرې و بنايم. خو په یوه شرط. لمړۍ هغه شرط پوره کړه.»

قاسم ورته سمدستي وویل « بې شکه..... امر وکړئ ، څه ډول شرط؟»

شهزاده محمد ورته په خدا کې وویل: « زما شرط دادې چې ته به له ماسره د دوستۍ کولو ژمنه کوي....ته به له ماسره ژمنه کوي چې ته به زما سره بنکار ته هم وځي. او زما سره د کتلو له پاره به دلته سلطاني قصر ته هم تشریف راوړي.»

قاسم ددې خبرو په اوریدو سره د ډاډ ساه واخسته. « ستا سره دوستي؟... دومره د ښه نصیب خاوند! ماته ستا ټول شرطونه منظور دي.»

د قاسم دخبرو سره سم دواړو په زوره زوره و خندل ، قاسم ددې نوې ځوان شهزاده سره لاس ورکړ او ورته یی وویل: « سهې ده ! درونده شهزاده . اوس راته ووايه چې د سکندریېگ د البانوي کنیزی لور مارسي چیرې اوسیري؟»

شهزاده محمد قاسم ته دهغې درک ورکړ او ورته یی وویل چې د شاهي محل شاته کالونی کې د البانوي کنیزی مارتها کور دي . اوس نو د قاسم له پاره د شهزاده سره نور پاته کیدل شوني نه و . هغه ته دخپل مشن لمړی سراغ په لاس ورغلي و . همغه و چې دلږڅه ځنډ وروسته یی د اجازې د اخستلو غوښتنه وکړه ، نوې ځوان شهزاده هغه ته اجازه ورکړه او ورسره د خاص دیوان تر دروازي پورې راغې او هلته یی پریښود ، او کله چې قاسم دهغه ځایه ولاړ نو شهزاده یوه ډیره عجیبه خبره وکړه:

دوسته ! مونږ په دې ښه پوهیږو چې ته د البانوي کنیزی کور ته د شکریه د ادا کولو په ځای د سکندریېگ د سازش جرړې راسپړې ، خو مونږ به تا و نه ځنډوو .»

قاسم په ساده توگه د شهزاده په لور وکتل او په زړه کې یی دهغه بصیرت ته افرین ووايه . قاسم په دې وپوهیده چې د سلطان مراد خان ثانې په نسبت دهغه زوی « محمد » ډیر ښه ذهن او بصیرت خاوند دي ... بیا قاسم شهزاده ته سلام وکړ او محل څخه راووت .

اوس نو دهغه په ذهن کې د جذبو او احساساتو آسونو ځغاسته کوله . هغه غوښتل چې څومره ژر چې کیدې شی دمارسي سره وويني ، د وخت په تیریدو سره دهغه یقین پخلنې ته رسیدلې و او په دې پوه شوې و چې مارسي همغه پیغله ده چې د زیتون په باغونو کې یی دده سره لیده کاته کړي و . تر اوسه پورې دمانبام تیارغونې ته لا وخت و ، ځکه هغه غوښتل چې د شپې په تیاره کې د مارتها کور ته ورشي . هماغه و چې دهغه ځای په لور د تللو په ځای خپل آس د خپل کور په لور را وگرځاوه . هلته په کور کې یی ورور طاهر هشام موجود و . کورته د راتلو سره سم پې وریرونو مخې ته ورو ځغاستل او په پښو پورې یی وروښتل ، اوس نو دهغه وریرونه دهغه سره پوره پوره اشنا شوي و . کله به چې قاسم کور ته راغې نو دهغه سره به یی لوبې کولې ، دهغه مور وپلار هم په اورنه کې د ژوند څخه خوشحاله و . ځکه چې هغوی دلته دخپلو دواړو زامنو ، نگور ، او لمسو سره یو ځای اوسیدل . د قاسم مور تر اوسه دومره زړه شوې نه وه . هغه یوه نیکه او دینداره ښځه وه . همدا علت و چې دهغې دواړه زامن ددینې عقایدو خاوندان و . قاسم هلته په خپله کمره کې دکوچنیانو سره په لوبو کې مشغول و چې طاهر پری را ننوت .

« اوریدلې مې دې چې ته نن سلطان ورو غوښتې وې؟»

« ته څنگه وپوهيدې؟ ما خو هيچاته هم نه دې ويلې؟ » قاسم ترې په لږڅه حيرانتيا سره وپوښتل.

« ماته ستادوست د لس زريز فوځ سالار اغا حسن دا خبره وکړه. طاهر ورته په خدا کې وويل، او بيا د قاسم سره يو ځای په فرش باندې کيناست.

« هو! سلطان غواړي په يوه وخت کې دوه لښکرې وليږي، يو د «هونيادې» د مقابلې له پاره اروپا ته، او بل د «قونيا» په لور د بغاوت د خپلو له پاره. قاسم ورته وويل. «ته يې په کوم لښکر کې شامل کړې بې؟» «ماته سلطان حکم کړې دې چې همدلته پاته شم او د قيصر د جاسوسانو جرړې را وسپرم. هغه زه د شاهي څارگرې ادارې مشر ټاکلې يم.» قاسم ورته لږڅه ټيټ او از سره وويل. «دا څه خبره ده، شاهي څارگر، ايا ته اوس د پنځه زريز فوځ سالار نه يې؟ طاهر ترې په حيرانتيا سره وپوښتل.

قاسم ورته وويل چې «نه، داسې کومه خبره نه شته، په حقيقت کې ما پخپله سلطان ته ويلي و چې دلته په اورنه کې د قيصر جاسوسان شتون لري.»

په دې وخت کې قاسم ته يو فکر را پيدا شو او سمدستي يې دخپل ورور څخه وپوښتل: «وروره! ته د ابوجعفر په اړه څومره معلومات لري؟ همغه ابوجعفر چې يو ځل دلته زمونږ کور ته راغلې و.»

طاهر په حيرانتيا سره د قاسم په لور وکتل، او د لږڅه فکر کولو وروسته يې په ټيټ او از سره وويل چې «زه خو دهغې په اړه همدومره پوهيږم چې هغه د «بغداد د دروازي» د جومات امام او خطيب دې. خو ماته دهغه ځايه دومره معلومات هم ترلاسه شوي چې دهغه اړيکې ان د شاهي دربار پورې غځيدلې دي. دطاهر د خبرو په اوريدو سره قاسم په دې منع کې را توپ کړ.

«نه، ايا ته په دې پوهيږې چې هغه «اورنه» ته له کومه ځايه راغلې دې؟ دهغه څلور خواوې څه دي؟ اودا چې ايا په اورنه کې دهغه کوم خپلوان هم شته او که نه؟»

طاهر لږڅه فکر کې پريوت. اوس نو دهغه په تندې د فکرونو گونجې را پيدا شوې وې، د څو ثانيو د خاموشي وروسته يې وويل: «تر هغې چې ماته معلومه ده، په اورنه کې ابوجعفر هيڅ خپلوان نه لري. دا سړې د عربو اوسيدونکې دې او د څو کالو راهيسې دلته په اورنه کې مقيم شوې دې.»

ددې ډاگيزه کيدو نه وروسته چې ابوجعفر دلته په اورنه کې کوم خپل خپلوان نه لري د قاسم سترگې را وځليدې. هغه نيغ کيناست. او طاهر ته يې وويل: «ورور جانه! تا کله هم ابوجعفر ته په غور سره کتلي دي، ... ته يې په ياد راوړه، هغه به هرو مرو د عربو په څير سور بنين او دښه روغتيا خاوند وي، خو دهغه سترگې د عربو سره هيڅ مشابهت نه لري، دهغه د سترگو شينوالي د لاطيني ولسونو په څير دې.»

د قاسم دخبرو په اوریدو سره طاهر مسکې شو « او هو وروره ! ته خورښتیا هم جاسوس شوې بې... دومره لرې لرې تارونه سره را یوځای کوي... تاته به هسې وهم وگمان را پیدا شوې وي ، ابو جعفر د تیرو شلو کالو راهیسې دلته اوسېږي ، تر نن ورځې پورې پرې هیچا شک نه دې کړې ، ... او اوس ته یې چې هغه د عرب په څیر هم نه مني ... حال دا چې هغه ډیره ښه عربي وایي.»

قاسم دخپل ورور خبره واوریده خو خاموشه پاته شو . ځکه دهغه دماغ بل کوم ځای کې و . کله چې طاهر قاسم په خلا کې په فکرونو کې ډوب وکوت ورته یې وویل :

« راځه ، اوس دې دا سراغ رساني او څارگری پرېږده ، راځه چې ډوډۍ تیاره ده !»

قاسم په دسترخوان باندې د کیناستو نه وروسته هم همغسې خاموشه پاته شو . د هغه وخته چې سلطان ورته څارگری سپارلې وه ، نو دهغه دماغ ډیر فعاله شوې و . اوس هم هغه د قسطنطینې د قیصر او ابو جعفر په فکر کې ډوب و . هغه ته دا محسوسیده چې هغه مسؤلیتونه چې ورسپارل شوي دي دهغه د ترسره کولو له پاره اړینه ده چې هغه ته د قسطنطینې د قیصر په اړه پوره معلومات ترلاسه شي . هغه دهمدې فکرونو په ژورتیا کې دخپل ورور څخه یو ځل بیا وپوښتل .

« ورور جانه ! د قسطنطین په اړه دا مشهوره ده چې هغه د جنگ په ځای دښمن د سازشونو له لارې له منځه وړي ، ... ایادا خبره ریښتیا ده ؟»

طاهر د قاسم خبره په پوره دلچسپۍ سره واوریدله . او ویی ویل « دا ریښتیا دي ... قیصر د زمکې لاندې سازشونو کې یو نوم لري ... زمونږ د سلطان نیکه «سلطان بایزید یلدرم» او د آسیاد مشهور فاتح «امیر تیمور» تر منځ د اسلامي تاریخ تر ټولو رسوا کونکې جنگونه په حقیقت کې دهمدې قیصر د پتوسازشونو پایلې وې . ما د تربیت ځای په کتابتون کې دهغې مکتوب نقل وکوت چې قیصر د بایزید یلدرم پر خلاف امیر تیمور ته لیکلې و . هغه په کې لیکلې و چې ...»

«زما سلطنت تر ټولو زوړ دې ، د سیدنا محمد صلی الله علیه وسلم او د اصحابو کرامو په وخت کې هم زمونږ سلطنت په قسطنطینیه کې موجود و . دهغې وروسته د بنو امیه او بنو عباس په وختو کې هم دخلفاو سره مونږ بیا بیا سولې کړې دي ، ددوې څخه یې هیڅ یو هم د قسطنطینې د نیولو هڅې نه دی کړي .»

خو اوس عثماني سلطان زمونږ په ډیرو سیمو باندې ولکه کړې ده ، او غواړي زمونږ د السلطنت قسطنطینیه هم تر غاښو لاندې کړي . دهمدې حالاتو په اساس مونږ مجبور شو چې له تاڅخه بسپنه وغواړو ، او دا څرگنده ده چې ستا نه پرته مونږ ډبل چا څخه داسې غوښتنه هم نه کوو . که چیرې ته د بایزید یلدرم د مسلمانیدو او زمونږ د عیساییت په اړه فکر کوي نو تاته دې دا ډاگیزه وي چې بایزید یلدرم دلته په اروپا کې په پرلپسې توگه فتوحات

کوي او په څواکمني کې یې ورځ په ورځ ډیر نښت راځي ، داسې معلومیږي چې هغه به ددې لورې څخه ډیر ژر ځان بیغمه کړي اوستا په ولکه شوو سیمو باندې به یرغل دروړي او بیا به تاته دا ستونزمنه وي چې دهغه مقابله وکړای شي . بایزید خان «سلطان احمد جلاثر» او «قراء یوسف ترکمان» چې له تا څخه را تبتیدلې و دخپل ځان سره د عزتمندو میلمنو په توگه ساتلي دي . او دا دواړه باغیان ستا پر خلاف د جنگ کولو له پاره هڅوي ، تاته به دا خبره د بې عزتۍ نه کمه نه وي چې ستا باغیان د سلطان بایزید یلدرم سره د میلمنو په څیر و اوسېږي او ته یې دهغه څخه بیرته ونه غوښتي شي . نو اوس خو ډیره مناسبه داده چې ته په کوچنۍ اسیا باندې حمله وکړې ، ځکه دا هیواد باید په طبیعي توگه ستا تر ولکې لاندې اوسي .....

او قاسمه ! امیر تیمور دومره ستر پادشاه و خوبیا هم د قیصر د چال لاندې راغې . د قیصر دې لیک په اسلامي نړۍ کې د باروتو کار وکړ ، او د دوو مسلمانو پادشاهانو تر منځ د «انگورې» په سیمه کې داسې خونړۍ جگړه وشوه چې د جنگ په ډگر کې د مسلمانان خپل منځي عامې وژنې باندې اسمان هم وژړل . په هغه جنگ کې تیمور بایزید ته سخته ماتې ورکړه ..... او سلطان بایزید یې د اوسپنو په بڼجره کې بند کړ او کوڅه په کوڅه یې وگرځاوه او رسوا یې کړ .

قیصر د تل له پاره د همداسې لویدلو لارو کار اخلي ، کله چې کمزورې شي نوبیا د مسلمانانو لاندې خپلې رینډې ځغلوې ، خو کله چې لږ څه فرصت هم تر لاسه کوي نوبیا د هیڅ لویدلي حرکت څخه هم ځان نه سمپوی . تاته به ډاگیزه شوي نه وي چې د «سلطان مراد خان اول» څخه د ویریدو په خاطر ، قیصر درې ډیرې ښایسته او حسینې پیغلې لمړي مراد خان ته ورکړې ، یوه پخپله دهغه له پاره او دوه دهغه د زامنو له پاره . خو دهغې سره سره بیا هم قیصر د سلطان اول په خلاف په سازشونو کې را نښتې و . په ۷۸۲ هجري کال کې د قسطنطنیې قیصر «پلیولوگس» لمړۍ د سلطان پر خلاف ډیر ناوړه سازش جوړ کړ او بیا چې کله د سلطان د غضب څخه و ویرید نو دخپل زوی «تهیو ورس» یې د سلطان دربار ته را ولېږه او دهغه څخه یې وغوښتل چې هغه ته هم دیني چري په فوځ کې د ور دا خلیلو عزت ورو بښي .

قیصر د مسلمانانو پادشاهانو محلونو ته دخپلو لونیو او خویندو د ور لېږلو څخه هم کار اخست . د عثمانی سلاطینو په محلونو کې به هم د قیصر شهزادگانې هروخت په خطرناکو سازشونو کې ککړې وې .

طاهر ، قاسم ته د قیصر په اړه په پوره تفصیل سره خپله خبره وکړه . او دا دهغه کار و چې داسې پېښې په همداسې تفصیل سره ولولي او بیا یې بیان کړي . ځکه هغه یو تجربه لرونکې معلم و . قاسم د خپل ورور په خبرو کې داسې ډوب شوې و چې د وخت د تیریدو احساس یې هم نه و کړې . هغه یو ناڅاپه متوجه شو چې هغه خو دمارسي سره کتل غواړي په دې اساس یې دندې ته په دلچسپي باندې غوره والې ورکړ او دمارسي د کور په لور یې د تللو پریکړه وکړه . د ډوډۍ خوړلو وروسته یې لاس پریمنځه او بیا را پورته شو .

طاھر چې قاسم را پورته کیدونکې وکوت نو ترې ویی پوښتل: «څه خبره ده؟ ایا ته چیرې ځي؟»

«هو! زما تگ ډیر ضروري دي. تا چې د معلوماتو لري. په کوم ځای کې پری ایښې ده، دهمغه ځایه وروسته به یی زه د اوریدو تمنا لرم. ستا خبرې ډیرې په زړه پورې او هراړخیزه دي. اوس زه ستاسې څخه اجازه اخستل غواړم»

د ډوډۍ د خوراک وروسته کوچنیان دخوبه ډک و، هغوي دخوب خونو ته ولاړل. قاسم خپل آس را پرانیست او د کوره بیرون ووت. شپه شوې وه. هوا هم لږڅه یخیدو ته روانه وه، په اسمان کې ستوري ځلیدل، د قاسم آسپ هم د «اورنه» په کوڅو کې په گرزیدو باندې مصروف و. هغه بیرته کوله. هغه غوښتل چې ډیر وخت داسې تیر کړي، د یخنی د راتلو وخت و او خزان په پوره عروج کې و. د «اورنه» بازار بند شوې و خو په کوڅو کې یو یو کس خوزیده، د قاسم آسپ هم د گرزیدو وروسته دمحل شاتنی برخې ته ولاړ. دلته دوه دوه او درې درې منزله عمارتونه و، دلته دښار اشراف، امران، رئیسان او وزیران اوسیدل، ترڅنگ یی د سالارانو او بیروني هیوادو د سفیرانو کورونه هم و. قاسم د شهزاده محمد له اړخه د ورنښوول شوي کور په لټه کې و، هغه په یوه کوڅه کې ور گرزید او خپله نښه یی و موندله. په څو لمحو کې دمارسي دکور تر مخه ودرید. لاس یی ورمخته کړ او د دروازي زنجیر یی و ټنگاوه. اویا یی د کوم کس د راتلو انتظار پیل کړ. څو لمحو وروسته د دننه څخه د دروازي د پرانستلو اواز راغې ددې سره د قاسم تجسس نور هم زیات شو، دروازه پرانستل شوه او یوه عمر تیرې ښځه ترې را بیرون شوه. قاسم سمدستي یو دوه قدمه ورمخته شو او دهغې زړې خادمې تر مخه ودرید او ورته یی وویل:

«درني! زه غواړم د محترمي ماري سره ووينم.»

قاسم په نازړه توگه دمارسي نوم واخست. خادمې هم ورته په حیرانتیا سره وکتل، اوس نو هغه په مکمله توگه د دروازي څخه بیرون راوتلې وه.

مارسي؟؟..... درونده! تا ماته څه وويل؟ زه خو پوه نه شوم؟

«زه غواړم دمارسي سره ووينم. قاسم ورته خپله خبره راغبرگه کړه، اوس نو دغې ښځې په پوره دقت سره قاسم ته کتل.

«ستا نوم؟..... تر څو زه یی ماري ته ووايم» خادمې ترې په استفهامیه توگه و پوښتل.

«بس ته هغې ته همدومره ووايه چې د شهزاده محمد یو دوست راغلې دي» قاسم خپله پیژنه همداسې وکړه.

دغه د زار په عمر خادمې د يو څو لمحو له پاره فکرو کې ، بيا کور ته ورننوته او دروازه يې په ځان پسې بنده کړه ، قاسم د حيرانتيا په نړۍ کې ولاړ و . تر اوسه هغه نه و پوهيدلې چې څه پېښېږي ، چې په دې وخت کې دغه عمر خوړلې خادمې يو ځل بيا دروازه پرانسته ، په دې وخت کې ددې خادمې سره يوه بله معززه بنځه هم مل وه . دا پخپله مارتها وه . مارتها د قاسم د سلام د ځواب د ويلو وروسته هغه ته د را ننوتلو وويل . او پخپله دهغې نه مخته مخته روانه شوه . کورته د ورننوتلو په وخت کې قاسم وکتل چې د مارتها تر څنگ يو حبشي غلام هم په پوره وړتيا سره روان دې او ورسره دوه سرې توره يې هم له تېکې راويستلې ده .

قاسم په پوره بې پروايي سره د مارتها ميلمستون ته ورننوت . په ميلمستون کې ډيره ښه سامانونه ځاي په ځاي شوي و . په دې سالون کې د مسلمانانو د رواياتو پر خلاف د لرگې چوکۍ پرته وې ، په مخامخ ديوال باندې د عيسې عليه السلام مجسمه (صليب) را څوړنده شوې وه . مارتها د قاسم سره د کيناستو په ځاي ولاړه پاته شوه او د قاسم څخه يې و پوښتل « درونده ځوانه ! ايا ته ماته ويلې شي چې ته ولې زما دلور مارسي سره کتل غواړې ؟ » دهغې په لهجې کې لږ څه دروندوالي و .

قاسم د شرم نه سر تيت کړ او ويې ويل « زه د محترمې مارسي څخه ممنونيت کول غواړم ..... ځکه چې هغې زما ژوند خوندي کړ او پر مابې ډير احسان وکړ . »

د قاسم د ځواب سره د مارتها په تندي گونجې را پيدا شوې او ويې ويل :

« ځان ... مارسي ستا ژوند خوندي ساتلې ؟ ... کله ؟ څه ډول ؟ په کوم ځاي کې ؟ » د مارتها په لهجې کې حيرانتيا وه .

قاسم ورته په خندانه توگه ځواب ورکړ « په اصل کې ما د سکندر بيگ سره د تورې وهلو مقابلې درلوده ، په همدې وخت کې ، کله چې سکندر پر ما د تورې ناڅاپي وار کاوه نو مارسي ماته په لوړ اواز غږ وکړ او ..... »

لا تر اوسه قاسم خپله خبره نه وه خلاصه کړې چې يو ناڅاپه مارسي هلته کمري ته را ننوتله . دهغې په سترگو کې د حيرانتيا سپينوالي و . او په سخت عصبي کشمکش کې ډوبه وه . کمري ته د را ننوتلو په وخت کې دهغې سترگې د غضب نه خلاصې پاته شوې وې ، کله چې دننه را ننوتله نو مارسي د قاسم تر مخ ودریدله ، قاسم هم د مارسي د درنښت له ځايه پورته شو او ودرید . مارسي په سترگو کې قاسم وپوهاوه او ورته يې وويل : « آآآ ، ته ..... غالبا چې ته به همغه ځوان يې چې دمیلې په ورځ يې سکندر بيگ ته ماتې ورکړه ..... ما ته هملته کتلې وې . »

مارسي دخپلې مور او غلام په شتون کې د قاسم د نه پيژندگلوي ادا کاري وکړه . قاسم هم د مارسي په دې کار پوه شوې و نو ځکه يې په خدا کې ډيره تېته لهجه وويل :

« هو! زه دهمغې ورځې دا احسان د ممنونیت په خاطر دلته حاضر شوې يم. تا زه په همغه ورځ په ښه وخت کې خبر کړم او زما د ژوند په خوندي کولو کې دې راسره مرسته وکړه، نوې ژوند دې را وبانښه، چې دهغې له پاره زه ستا د احسان ممنون يم. اوستا له پاره خدمت کول خپله نیک بختي گڼم.»

د قاسم دخبرو په اوریدو سره ماری و خوزیده او مسکې شوه، « واه، دا څنگه خبره ده. ته د دومره اوږدې مودې وروسته زما د احسان د ممنونیت له پاره دلته راغلې یی..... ډیره ښه» کله چې ماری دا خبره وکړه نو قاسم غلې شانته شو او بیایې په مړاوي او از سره وویل «په اصل کې ماته ستا نوم او ستا دځای درک خرک همدا نن معلوم شو، همدا علت دې چې زه دومره ناوخته ستاسې په دربار کې حاضر شوی يم.»

په دې وخت کې مارتها هملته ولاړه وه او د قاسم د خبرو څارنه یی کوله. خو اوس دهغې وهم او بدگمانی له منځه تللې وه. داسې معلومیده چې قاسم او ماری په خپلو اداکاریو کې بریالی راوتلې و. کله چې ماری وکتل چې قاسم رینبتیا هم یو ساده سپاهی دې نو مسکې شوه او ویی ویل:

« سهی ده، هیڅ خبره نه شته، مونږ دومره ناوخته هم ستا شکریه او ممنونیت منو. تاسې کینی، زه به ستا درنښت له پاره څه مشروبات راو لیرم.» مارتها په ډاډمنې لهجې سره قاسم ته دا خبره وکړه. او بیایې خپل حبشي غلام له ځانه سره واخست او دکمرې څخه بیرون ووتله. مارتها خو ولاړه خو قاسم ته ډاډ نه و ورپه برخه شوې. هماغه و چې خپله اداکاری یی په ځای وساتله او ماری ته یی وویل:

« گوره! تاسې ما خپل خادم وگڼئ، که چیرې زه په خپل ژوند کې ستاسې کوم خدمت وکړاې شم نو زما له پاره به ویاړ وي.»

ماری د شونډو لاندې خندل او د قاسم خبرې یی اوریدې. او بیایې په ډیر تیت او از قاسم ته وویل:

« تا خو وعده خلافي وکړه. ځکه چې تا زما د منه کولو سره سره بیا هم زما درک پیدا کړ، خو زه حیرانه يم چې تاته زما درک او ادرس چا درونښود؟»

« ما ستا مور ته ویلي دی چې زه د شهزاده محمد دوست يم. او د شهزاده څخه مې ستا درک ترلاسه کړ. په اصل کې ما غوښتل چې ستا کور ته یو ځل راشم. ما غوښتل ستا دمور سره ووینم او ورسره لیدنه وکړم.»

قاسم د ماری سر خپل ځانته رانزدې کړې او په غوږ کې یی ورته څه خبره وکړه، د قاسم خبره د ماری په غوږونو کې انگازې کولې او دهغې ذهن کې ورکیوته. قاسم ته د ماری دومره را نژدې کیدل د تعجب خبره وه. ماری هم په خپل وجود کې د خوالې احساس وکړ، دهغې دمخ غومبرې سره شوې و اوسترگې یی ښکته وې. قاسم ورته یو ځل بیا وویل:

« اوله تاسره لیدنه هم ارینه وه ، ته که سبا ورغ ماته لږ وخت راکړې.... خه ډیرې ضروري خبرې دې چې له تاسره یی کول ډیر اړین گنم.» «وخت؟..... دورځې؟..... لیکن چیرې؟» مارسی دموم په خیر ویلې شوه او ویی ویل.

اوس نو هغوی دواړو یو بل سره په پټه خبرې کولې ، قاسم ورته په ځواب کې وویل: «زما په فکر چې که ته دلاله شاهین یادگار ته راشې.... هلته زړه هدیره هم ده ، زه به تاته دلاله شاهین د یادگار سره نژدې د شاه توتو د ونې لاندې انتظار کوم.»

په دې وخت کې د بیرون څخه دکوم کس د راتلو پښار تر غوږو شو ، او قاسم خپله خبره بدله کړه ، اوس یی نوپه لور او ازو ویل « ستا مور خو ډیره درنه او سلیقمنده ښځه ښکاري ، زه ستا دمور ددې کار څخه ډیر اغیزمن شوی یم.»

د قاسم دخبرې دکولو سره سم خادمه میلمستون ته را ننوتله. دهغې په لاسو کې د مشروباتو څخه ډک پتنوس و. دخادمې نه لږه شیبه وروسته مارتها هم هغې خونې ته را ننوتله. اوس نو دلته د قاسم کار سر ته رسیدلې و. او د نورزیات تم کیدو اړتیا یی نه لیدله. ځکه چې هغه د مارسی مور له نزدې څخه کتلې وه. او هغه یواځې د همدې ښځې دکتلو له پاره د مارسی کور ته راغلې و. هغه شاهي څارگر و نوپه دې اساس یی د سکندریبک په لاسو روزل شوې البانوي کینه مارتها د سترگو نه شوه غورځولې. اوس نو هغه د مارتها دکور اودهغې د ټول کړچار په اړه پوره معلومات تر لاسه کړې و. اودهغې په اړه یی خپله رایه جوړولې شوه.

ددې نه وروسته ، قاسم تر لږ وخته پورې ددې خلکو سره اخوا دیکخوا خبرې کولې اوبیا یی ترې اجازه واخسته او ولاړ.

*****

۳

شاهي څارگر

دلته شاهين يادگار د ښار د جنوبي دروازي څخه بيرون د ښار د ديوال تر څنگ جوړ کړل شوي و. دا په يوه وخت کې شاهي پارک و خو نن سبا په قبرستان بدل شوي و. دلته د شاهي کورنۍ او نورو امراو خپلوان او مړي ښخول کيده. په ونو به گونگيان کيناستل او په خپله ژبه به يې خبرې کولې. ددې ځاي د شاهي باغ ټولې نښې نښانې له منځه تللي وې، دلته به د ورځې هم د انسان غونې زيږيده، کله ناکله به کوم کس ددې ځايه تيريده.

د ماسي بگۍ د دې باغ دننه ورننوتله. د بگۍ نوې کوچوان ځوان د خپل عمر نه زيات زيرکه او هونښيار ښکاريده. هغه د ماسي بگۍ د ابنوس د ونو سيورې ته يورپه، او گڼو بوټو شاته يې و دروله. ماسي د بگۍ نه رانښکته شوه او د يادگار تر څنگ د باره دوري د مانۍ لورې ته ورغله. هغې په خپل لوي پروني کې خراسانۍ توره را نغاړلې وه. ماسي..... د مارتها لور وه او دخپلې مور مارتها په خير هونښياره..... او ميړنۍ وه. هغې دومره ويران ځاي ته د راتلو څخه هيڅ ويره نه احساسوله. ماسي د باره دري زړو پاتخو ته ورسيده او بيا هلته باره دري ته ورننوتله. خو د ننوتلو مخته يې د احتياط نه کارواخست او په ډيره محتاطه توگه يې غږ وکړ: « سالاره !..... محترمه سالاره !..... ايا ته همدلته يې؟ »

ددې سره سره چې ماسي د قاسم د نوم سره پوره بلده وه خو هغې به قاسم ته سالار وايه. د ماسي غږ ته چا ځواب ور نه کړ. نو هغه دا وانگيرله چې قاسم تر اوسه لاندې راغلي په داسې حال کې چې هغه بايد د ماسي څخه مخته دلته راغلي وې. ماسي ته اندېښنه پيدا شوه او خنجر يې په لاس کې کلک و نيوه، خو د لږ ځنډ نه وروسته د ماسي تر شاد ونو د ځنگله څخه يو اوږود ښايسته ځوان را ووت. دا پخپله قاسم و. قاسم د راتلو سره ماسي ته وويل چې:

« زه بښنه غواړم، په حقيقت کې ما تر ډيره پورې هڅه کوله چې ستا د تعقيبونکو شک له منځه يو سم. ما غوښتل و پوهيږم چې که چيرې څوک ستا په تعقيب پسې راغلي وي نو بايد مخته راشي.»

ماسي اوږده او يخه ساه واخسته. خو هغه ته د قاسم ددې کار څخه دا ډاډ ور په برخه شو چې قاسم يو محتاط وگړې دې، اوس نو قاسم او ماسي د باره دري په زينو وروختل او هلته د نيم تياره او وراسته چت لاندې

کیناستل. د باره دري په زمکه باندې په ځای ځای کې گیاه را شنه شوې وه. دا وخت خزان په عروج کې و او وچې پانې هرې لورې ته پرتې وې، دوې دواړو دخپلو کیناستو له پاره ځای پیدا کړ او بیا دواړه یو بل ته نژدې کیناستل. دا د مارسي او قاسم لمړنې لیدنه کتنه وه. دواړه تر یوه وخته پورې خاموشه ناست و.

تر ډیره پورې یو بل ته نژدې ناست و، او سترگې یې د مخامخ یادگار په کنډرو نښتې وې. د دواړو د زړونو کیفیت څه بله ډول و. هغوی یو بل ته څه ویل غوښتل خو دهغې و دیلو له پاره یې الفاظ نه شو پیدا کولې. بالاخره مارسي دا سکوت مات کړ او وویي ویل:

«غالباً چې تا زه دکوم کار له پاره دلته را بللې وم.» د مارسي په لهجه کې نرې شانتنه طنز هم شامل و. قاسم ورته متوجه شو:

«هوووووو! .... کار! ..... هو! رینستیا هم ما تاته د یوه کار په خاطر دلته د راتلو تکلیف درکړې دې» قاسم ورته په تتره ژبه وویل. هغه په فکرونو کې ډوب و چې ایا رینستیا هم هغه مارسي دکومې خاصې خبرې له پاره دلته رابللې ده؟ او کار به څه شې وي؟ دهغه تر مخه ټول حالات را برېنډ شوي و. دنمونې په توگه، هغه په ابوجعفر باندې شک کاوه، ابوجعفر د مارسي د مور مارتها کور ته تگ راتگ کاوه، مارتها پښخه عیسایینه وه، سکندر بیگ د مارتها په غیبه کې ځوان شوې و. هر ورو د سکندر او ابوجعفر تر منځ هم ژور اړیکې موجود و. مارسي دخپلې مور، ابوجعفر، او سکندر بیگ د حالاتو څخه ښه خبره وه. خو پخپله یې د څه وجو هاتو په اساس سکندر بیگ ښه نه ایسیده. شونې ده چې دا به سکندر بیگ خپل مزاج و. په هر حال دا ثابتته وه چې مارسي د سکندر بیگ پر خلاف و.

قاسم په همدې خبرو کې ډوب و. اوس به نو قاسم د مارسي څخه نور څه پوښتل؟ یواځې همدا چې هغه د ابوجعفر په اړه نور څومره معلومات لري؟ که چیرې همدومره خبره وایي نو بیا خو د مارسي په ځای د ابوجعفر معلومات په خپله پلټلې شول. قاسم په خپل فکر کې را نښتې و.... اړولې یې مارسي دلته رابللې ده. بالاخره د شونډو لاندې مسکې شو او د اتمام حجت په خاطر یې همغه پوښتنه وکړه.

«ما غوښتل له تا څخه د ابوجعفر په اړه و پوښتم.»

څرگنده نه ده چې د قاسم په لهجه کې به څه وو چې مارسي پرې په زوره زوره و خندل.... قاسم فکر وکړ چې دا به قهقهه خندا نه وی، داسې بریښیدل چې د هندوانو په کوم مندر کې طلا بې گنګرې و شړنګول شو. مارسي یواځې ښایسته او ښکلې نه وه بلکه د ډیر ستر او عالي شخصیت خاوند هم وه. دهغې تجربه کاري مور، مارتها، هغې ته دمیرانې او په پوره جرأت سره د نیغ په نیغه د تنقید کولو فن هم وروښولې و. مارسي دا و انگیرله چې قاسم په زړه کې غل دې، څه لري خو نه یې وایي. غالباً چې د محبت او مینې غل، خو دهغه د قاسم په خیر د یوه جریر

انسان په حیا کولو باندې حیرانه وه. هغې په شریو سترگو قاسم ته وکتل او ورته یې وویل: «زه خود ابو جعفر په اړه همدومره پوهیږم چې هغه د مسلمانانو مذهبی مشر دې، د بغدادی دروازی د جومات خطیب او امام دې او تیرو شلو کالو راهیسې دلته په «اورنه» کې میشت دې. ددې نه اخوا دهغې وخته چې زه په بڼه او بد پوه شوی یم نوموړی وینم چې زموږ کور ته تگ راتگ کوي، هغه په ساعتو ساعتو زما د مور سره په ځانته کمره کې کیني او کومی ځانگړې مسئلې په اړه پتې خبرې ورسره کوي. زما مور ډیره سخته عیساینه ده او د مسلمانانو پر خلاف د هر ډول عمل څخه دریغ نه کوي. ترهغې چې زه معلومات لرم نو سکندر زما مور او همدې ابو جعفر د سلطان پر خلاف را پارولې او بې وفایې ته یې اړ کړې دې. پخپله سکندر زما ډیر بد ایسي، هغه په ورکتوب کې زما سره یو ځای را ستر شوې دې خو په طبیعي توگه کمینه، بدذاته او بد مزاجه دې..... بس همدا څو خبرې وې چې زه پرې پوهیدم او تاته مې وکړې...»

د مارسي په خبرو قاسم په زړه کې مسکې شو، څه فکري وکړ، مارسي ورته ټکې په ټکې هر څه وویل. اوس نو هغه ډاډ من شوې چې مارسي یې یواځې ددې له پاره دلته نه وه رابللې بلکه ددې لیدنو وروسته بله کومه جذبه هم شته چې په پایلو کې تر ډیرو ورځو پورې بې نومه پاته کیږي او کله چې ورته نوم ورکول کیږي نو بیا یې دمحبت په نامه یاد وي. قاسم یو ناڅاپه په خپل ځان په غصه شو او دخپله ځانه سره یې وویل:..... قاسم جانه! په هوش کې راشه..... ته یو سپاهي یې او ستا ژوند ستا ددین له پاره وقف شوې دې. ته به څنگه د یوه چا سره د خپل ټول ژوند کولو پیمان او ژمنه وکړې..... او بیا خو مارسي مسلمانان هم نه ده، یوه عیسایی پیغله ده.

په همدې وخت کې هغه ته یو فکر را پیدا شو او د مارسي څخه یې یوه حیرانونکې پوښتنه وکړه. «ډیره بڼه! مارسي جانې!..... ستا د قصې څخه خوداسې انگیرل کیږي چې ته عثمانی سلطنت سره د خپلې گروهې او عقیدې په نسبت ډیره همدردی لري. ایا ستا په زړه کې د اسلام په اړه کله هم فکر راغلې دې؟»

د قاسم پوښتنه ډیره حیرانونکې وه، مارسي یو ټکان وخور او قاسم ته یې په کلکو سترگو وکتل او ورته یې وویل:

«قاسم صیب!..... ما د اسلامي ارزښتونو په مطابق ښوونه او روزنه تر لاسه کړې ده او په هماغې کې را ستره شوې یم، زما په ناسته پاسته، او عادتونو او رواجونو په رگ رگ کې اسلام جاري دي خو ما تر اوسه پورې د اسلام منلو اعلان په رسمي توگه نه دې کړې.»

«مگر ولې؟ کله چې ته د اسلام څخه دومره اغیزمنه شوې بې، نو ویلې شې چې هغه کوم خنډونه دي چې تاد اسلام په رڼا کې د را ننوتلو څخه مننه کوي؟» قاسم ته د مارسي د ځواب نه نور هم تجسس را پیدا شو، دهغې د بلې پوښتنې په مقابل کې مارسي وویل:

« ايا په دې اړه اعلان کول اړين دي؟ زه خو چې تر اوسه پورې په څه پوه شوي يم هغه دادي چې هره بڼه خبره او متوازن عمل کول پخپله اسلام دي. او هر هغه څه چې متوازن نه دي هغه غير اسلامي دي ..... زه غير متوازن کارونه نه کوم، او هر بڼه خبره خوب نوم ..... ايا زه جومات ته ولاړه شم او د ابو جعفر په څير د وگړو په لاسو اسلام اعلان کړم او د مارسي په ځاي په خپل ځان د سکندر نوم کيږدم؟ »

د مارسي په دې خبره قاسم مات مات شو. هغه فکر هم نه کاوه چې ديوې غدارې مور لور به دومره د علم، پوهې، تدبر او عقل خاونده وي. هغه د مارسي ددې معقولو خبرو په اړه بې ځوابه پاته شو. او د څه ډيره وخته خاموشه پاته کيدو وروسته يې وويل:

« ستا خبره بلکل سهي ده. خو ايا دا به سهي نه وي چې په بنسکاره توگه هم اسلام خپل کړي، ځکه ستا له پاره په ټولنيزه توگه ډير بڼه ژوند ميسر دي. » مارسي ورته په پوره تدبر سره ځواب ورکړ: « هو! که ما همداسې کړي واي نو يقينا چې بڼه فرصتونه به راته پيدا شوي وي. او تر ټولو لمړی به دا کيده چې د سلطان د ويل شوي زوي سکندر سره به راته نکاح کول را پيښيدل. په داسې حال کې چې هغه زما بد ايسي. او پاته شوه دا خبره چې دخلکو په سترگو کې به زما د اسلام د منلو سره زما عزت او درنښت نور هم ډير شوي واي، نو دا کار خو د اسلام له اړخه هم غير معقول دي. عزت بايد زيات کړل شي خو د الله تعالي په دربار کې، زه په دې آند يم چې دا کار د نيت په خلوص سره شونې دي. »

مارسي يواځې بڼا ايسته او بنکلې نه وه بلکه د ډير ستر او عالي شخصيت خاونده هم وه. دهغې تجربه کاري مور، مارتها، هغې ته دميرانې او په پوره جرئت سره د نبيغ په نيغه د تنقيد کولو فن هم وروښولې و. مارسي دا و انگيرله چې قاسم په زړه کې غل دي، څه لري خو نه يې وايي. غالبا چې د محبت او مينې غل، خو دهغه د قاسم په څير د يوه جرير انسان په حيا کولو باندې حيرانه وه. هغې په شريرو سترگو قاسم ته وکتل او ورته يې وويل: « زه خود ابو جعفر په اړه همدومره پوهيږم چې هغه د مسلمانانو مذهبي مشر دي، د بغداد د دروازي د جومات خطيب او امام دي او تيرو شلو کالو راهيسې دلته په «اورنه» کې ميشت دي. ددې نه اخوا دهغې وخته چې زه په بڼه او بد پوه شوي يم نوموړی وينم چې زمونږ کور ته تگ راتگ کوي، هغه په ساعتو ساعتو زما د مور سره په ځانته کمره کې کيني او کومی ځانگړې مسئلې په اړه پتې خبرې ورسره کوي. زما مور ډيره سخته عيسايينه ده او د مسلمانانو پر خلاف د هر ډول عمل څخه دريغ نه کوي. تر هغې چې زه معلومات لرم نو سکندر زما مور او همدې ابو جعفر د سلطان پر خلاف را پارولې او بې وفايي ته يې اړ کړې دي. پخپله سکندر زما ډير بد ايسي، هغه په ورکتوب کې زما سره يو ځاي را ستر شوي دي خو په طبيعي توگه کمينه، بدذاته او بد مزاجه دي ..... بس همدا خو خبرې وي چې زه پرې پوهيدم او تاته مې وکړې ... »

دمارسي په خبرو قاسم په زړه کې مسکې شو ، څه فکري وکړ ، مارسي ورته ټکي په ټکي هر څه وويل . اوس نو هغه ډاډ من شوې چې مارسي يې يواځې ددې له پاره دلته نه وه رابللې بلکه ددې ليدنو وروسته بله کومه جذبه هم شته چې په پايلو کې ترډيرو ورځو پورې بې نومه پاته کيږي او کله چې ورته نوم ورکول کيږي نو بيا يې دمحبت په نامه ياد وي . قاسم يو ناڅاپه په خپل ځان په غصه شو او دخپله ځانه سره يې وويل :.....قاسم جانه ! په هوش کې راشه ..... ته يو سپاهي يې او ستا ژوند ستا ددين له پاره وقف شوي دي . ته به څنگه د يوه چا سره د خپل ټول ژوند کولو پيمان او ژمنه وکړې ..... او بيا خو مارسي مسلمانان هم نه ده ، يوه عيسايي پيغله ده .

په همدې وخت کې هغه ته يو فکر راپيدا شو او د مارسي څخه يې يوه حيرانونکي پوښتنه وکړه . «ډيره ښه ! مارسي جانې ! ..... ستا د قصې څخه خو داسې انگيرل کيږي چې ته عثمانی سلطنت سره د خپلې گروهې او عقيدې په نسبت ډيره همدردی لري . ايا ستا په زړه کې د اسلام په اړه کله هم کوم فکر راغلې دي؟»
د قاسم پوښتنه ډيره حيرانونکې وه ، مارسي يو ټکان وخور او قاسم ته يې په کلکو سترگو وکتل او ورته يې وويل:

«قاسم صيب !..... ما د اسلامي ارزښتونو په مطابق ښوونه او روزنه ترلاسه کړې ده او په همغې کې را ستره شوې يم ، زما په ناسته پاسته ، او عادتونو او رواجونو په رڼه کې اسلام جاري دي خو ما تر اوسه پورې د اسلام د منلو اعلان په رسمي توگه نه دي کړي.»

« مگر ولې ؟ کله چې ته د اسلام څخه دومره اغيزمنه شوې بې ، نو ويلې شې چې هغه کوم خنډونه دي چې تا د اسلام په رڼا کې د رانوتلو څخه مننه کوي؟» قاسم ته د مارسي د ځواب نه نور هم تجسس راپيدا شو ، دهغې د بلې پوښتنې په مقابل کې مارسي وويل:

«ايا په دې اړه اعلان کول اړين دي؟ زه خو چې تر اوسه پورې په څه پوه شوې يم هغه دا دي چې هره ښه خبره او متوازن عمل کول پخپله اسلام دي . او هر هغه څه چې متوازن نه دي هغه غير اسلامي دي ..... زه غير متوازن کارونه نه کوم ، او هر ښه خبره خوښوم ..... ايا زه جومات ته ولاړه شم او د ابو جعفر په څيرد وگړو په لاسو اسلام اعلان کړم او د مارسي په ځاي په خپل ځان د سکندر نوم کيږدم؟»

د مارسي په دې خبره قاسم مات مات شو . هغه فکر هم نه کاوه چې د يوې غدارې مور لور به دومره د علم ، پوهې ، تدبر او عقل خاونده وي . هغه د مارسي ددې معقولو خبرو په اړه بې ځوابه پاته شو . او د څه ډيره وخته خاموشه پاته کيدو وروسته يې وويل:

« ستا خبره بلکل سهي ده . خو ايا دا به سهي نه وي چې په ښکاره توگه هم اسلام خپل کړې ، ځکه ستا له پاره په ټولنيزه توگه ډير ښه ژوند ميسر دي .» مارسي ورته په پوره تدبر سره ځواب ورکړ : « هو ! که ما همدا سې کړې

واي نوي يقينا چې ښه فرصتونه به راته پيدا شوي وي. او تر ټولو لمړي به دا كيده چې د سلطان د ويل شوي زوي سكندر سره به راته نكاح كول را پيښيدل. په داسې حال كې چې هغه زما بد ايسي. او پاته شوه دا خبره چې دخلكو په سترگو كې به زما د اسلام د منلو سره زما عزت او درنښت نور هم ډير شوې واي، نو دا كار خو د اسلام له اړخه هم غير معقول دي. عزت بايد زيات كړل شي خو د الله تعالي په دربار كې، زه په دې آند يم چې دا كار د نيت په خلوص سره شوني دي.

قاسم دا سې انگيرله چې د كومي عامې پيغلې په ځاي د كومي عالمې، فاضلې او پوهې پيغلې سره ناست دي، اوس نو هغه د زړه له كومي به مارسي باندي څاريد. هغه خوبنايسته هم وه او دهغې ذهانت، او د خبرو كولو انداز دهغې شخصيت نور هم را برسیره كاوه، په همدې خيالونو كې ډوب قاسم يو ځل بيا وويل:

«ليكن مارسي، كه چيرې ته په څرگنده توگه اسلام و نه مني نو بيا به ستا ژوند د كوم مسلمان ملگري سره څه ډول منسلك كړل شي؟ زما مطلب دادې چې كه چيرې ته په عيسايي مذهب باندي همداسې ولاړه اوسې نو شوني ده چې ستا واده به هم د يوه عيسايي ځوان سره تر سره شي.»

قاسم په ډيره ساده توگه د مارسي څخه دا پوښتنه وكړه. خو د دومره پوهې سره خبرې كونكې مارسي خپلې سترگې ښكته كړې او په مخ يې سرې سرې نښې را څرگندې شوې. د واده كولو يادونه هغه بلکل اوبه اوبه كړې وه. كله چې قاسم د مارسي مخ ته وكتل نو په زړه كې يې دا خيال راغې..... چې هر څنگه چې وي دا پيغله له ماسره مينه كوي، قاسم ته دا فكر په پوره ډاډ سره په زړه كې را وگرزید. خو مارسي د پوښتنې په اړه يواځې همدومره وويل چې:

«ماته په څرگنده توگه د اسلام منل د اعتراض وړ خبره نه ده. زه خو يواځې دخپلې مور درويي په خاطر خاموشه پاته شوي يم.»

كله چې مارسي خاموشه شوه نو قاسم د خوشحالي نه په كاليو كې نه ځايده. ځكه نن نه يواځې مارسي د مسلمانيدو په اړه اقرار كړې و بلکه په دې توگه يې دهغه د محبت پيغام هم منلې و. اوس نو قاسم خپله خبره لكه څه په څرگندو ټكو كې وكړه.

«مارسي! ستا جادو كونكي شخصيت زه دخپل جادو د اغيز لاندي راوستې يم. ته په داسې حال كې چې يوه پيغله يې خود ډيرو تكړو او پوهو نارينه و څخه هم د عقل او فكر نه ډكه خبره كوي. اوس خوستا د سترگو څخه زه ويره احساسوم.» ددې اخري خبرې د كولو په وخت كې قاسم په ذومعني توگه وخنډل.

مارسي ترې هم په خدا كې و پوښتل چې: «ايا زما سترگې دومره بد شكله دي؟» ددې خبرې سره يوځاي مارسي خپلې سترگې را پورته كړې.

قاسم دمارسي په سترگو کې و ننوت او ويی ويل «ويريرم چې ددې سترگو په بحر کې ورډوب نه شم»
دا خو يو شرارت و ، مارسي بلکل په دې خبره اوبه شوې وه. دهغه مخ د انارو په خيرتک سورگرزیدلې و ، کله چې قاسم اوسپنه گرمه وکتله نو بيا يی وويل چې:

«مارسي ! که چيرې ماته په ژوند کې ستا د مشورو تر څنگ ته هم يی ، نو شوني ده چې په دنيا کې به د نيمايي فساد د جرړو د له منځه وړلو جرئت پيدا کړم.»

مارسي د قاسم په دغه خبره باندې په زړه کې عيش عيش وه ، اوس هغې غوښتل څه ووايي ، خو دلرڅه ځنډ وروسته يی په الفاظو تکیه وکړه او ويی ويل:

«زما مشورې ستا دبصيرت څخه ډيرې ارزښتناکه نه دي ، ماته به ددې څخه بله ستره رتبه دکومه شی چې ستا په خيرديوه شجاع او زړه ور سالار مشيره را ته وويل شي.»

دقاسم زړه په گوگل کې توپونه وهل ، ځکه هغه دا انگيرله چې مارسي دهغه اقرار منلې دې ، خو په دې وخت کې يو ناخاپه مارسي څه شرارت لورې ته ولاړه او ويی ويل:

«سالار صيب ! ايا تا زه دهمدې خبرو له پاره دلته رابللې وم..... ما خو فکر کاوه چې دملک او ملت کومه مهمه خبره او دنده به وي چې ته يی دې کنډوالو ته په راتلو مجبوره کړې يی.»

په دې خبر قاسم لږ څه زورند غونډې شو ، خو په ژولې ژبه يی وويلې «په حقيقت کې په محبت او جنگ کې هر څه روا دي.»

قاسم د محاورې لار غوره کړه. خو مارسي يو ناخاپه يو نوې رنگ اختيار کړ او خپله خبره يی داسې را غبرگه کړه . «نه ! درونده ! دا بلکل غلطه خبره اوفلسفه ده. په محبت او جنگ کې هر څه نه شي روا کيداې، ډير داسې څه شته چې نه خو په محبت کې روا دي او نه په جنگ کې. خو شرط دادې چې د روا اوناروا پريکړه بايد د انسانې آند په واسطه وکړل شي. دامحاوره خو په حيواناتو باندې تطبيقيرې ، ځکه چې هغوي په محبت او جنگ کې هر څه روا بولي.»

اوس نو قاسم ته د خپلې کمزورتيا احساس شوې و. دهغه په اعصابو باندې ډيره پوه او عاقله پيغله سپره شوې وه ، هغه خپل ويده ضمير ته ور غږ کړ او په لږه شيبه کې يی مارسي حيرانه دريانه پريښوله. «مارسي ! په دې کې هيڅ شک نه شته چې ستا آند ډيرې ژورې خبرې هم را سپري ، خو حقيقت دادې چې محبت په خپله د جنگ بل نوم دې. اويا جنگ د محبت. زه يو عسکریم ، او دهيواد د پايښت اوبقا له پاره جنگيدل زما دنده ده. خو

ددې دندې د تر رسولو له پاره محبت زما د تکميل لاره ده..... په دې خاطر که ما د محبت له پاره رابللي یی او یاد ملک او ملت د بقا په خاطر ، دواړه یوه خبره ده.»

د قاسم ددې ښکلو خبرو په واسطه د مارسي سترگې خلاصې پاته شوې. اوس نو هغه بې ځوابه پاته شوې وه. په دې خاطر هغې وخنډل او په مرموزه توگه خاموشه پاته شوه.

پوره ډیر وخت تیر شوې و. په دې وخت کې ناڅاپه کوم شوپرک د چت دکوم درز څخه راوالوت ، او په یوه تړپ د مارسي او قاسم تر مخه را پریوت. مارسي د ویرې او وار خطایې څخه چغې کړې ، او یوناڅاپه د قاسم په لاسو کې را پریوته ، دهغې چپ لاس د قاسم په ښي لاس کې پریوت ، هغه داسې شو لکه برق یی چې په سینه کې رانوتې وي ، د مارسي زړه په زوره زوره په ټوپونو شو. او د قاسم په زړه کې یوه نوې غوتې په پرانستو شوه. خو دا ټول هر څه د څو ثانيو له پاره وو. ځکه د لږ ځنډ وروسته مارسي د قاسم څخه بیله شوه او بیرته په خپل ځای کې کیناسته. دهغې مخ د شرم او حیا څخه لکه د انار په څیر سور شوې و ، اوس نو مارسي بیرته تلل دخپل ځان له پاره غوره وگڼل. ځکه په دې توگه د قاسم د بدن سره د یوځای کیدو او بیرته جدا کیدو په واسطه دهغه وجود ټول په لږزا راغلې و ، هغې د خبرو کولو توان هم له لاسه ورکړې و.....

هغه په لږ زیډلو پښو را پورته شوه او په زمکه پرتو وچو پاڼو ته یی په کتلو سره وویل: « اوس نو باید مونږ له دې ځایه ولاړ شو»

د قاسم له پاره د نن ورځې لیدنه دهغه د دویشت کلن ژوند بهترینه او ښکلې تجربه وه. هغه ډیر خوشحاله و ، د مارسي سره دهغه یو ځای والې داسې معلومیده لکه هغه چې د اوه براعظمونو پادشاهی تر لاسه کړی وي. قاسم هم راپورته شو او د مارسي سره قدم په قدم مخته ولاړ. په لاره کې یی یو ځل بیا د مارسي څخه وپوښتل:

« اوریدلې مې دې چې ابو جعفر د سلطان د خپلوانو سره هم اړیکې عځولې دی. ایادا ریښتیا دي؟»

مارسي ځواب ورکړ چې « هو ! ما هم همداسې اوریدلی دی ، زما مور به ویل چې ابو جعفر د شهزاده علاوالدین سره ډیر نژدې اړیکې لري ،»

« د شهزاده علاوالدین سره ؟..... دا ته څه وایي ؟..... نوایا شهزاده علاوالدین ، یعنی د سلطان مشر زوی هم د همدې غدارانو ملگري دي؟» قاسم ترې په ډیره حیرانتیا سره په ډیر لوړ اواز سره وپوښتل.

« نه ! په یقین سره چې نه ، زه شهزاده علاوالدین په شخصي توگه پیژنم ، هغه هیڅکله هم داسې کار نه کوي ، ابو جعفر به دکوم چال او پلان په خاطر هغه په خپل جال کې راگیر کړي وی.»

قاسم د ډاډ ساه واخسته ، خو هغه ددې نوې خبرې په معلومولو خوشحاله و ، چې ابو جعفر د شهزاده علاوالدين سره هم تگ راتگ لري. يعنې هغه ته يو نوې راز را څرگند شوي و .

قاسم او ماری په خپلو کې خبرې اترې کولې او ابنوس تر ورواور سیدل ، نوې ځوان « اکبر » بگۍ تیاره کړې وه او هملته ولاړ و . ماری او قاسم دواړه پښه نیولې شول . ماری د قاسم څخه د اجازې اخستلو په توگه وویل .

«ته خود ینی چري سالاری . داسې بریښي چې ته به هم دمحاذ په لورد روانیدونکې لښکر سره سبا هغه لوري ته سفر کوي . ما غوښتل چې یو وخت پخپله ستا ناست ځای ته حاضر شم او ستا د کورنۍ سره ووینم .» ماری په ډیره خلاصه توگه دا خبره وکړه .

قاسم ورته وویل : اتفاقا چې زه یی ددواړو لښکرو سره دتللو څخه بې برخې کړې يم . ماته یی ویلې چې همدلته په « اورنه » کې و اوسم او د کومکې موادو د استولو څارنه وکړم .» قاسم د ماری څخه خپله نوې دنده پته کړه . او دخپل نه تگ په اړه یی اخوا دیخوا خبرې وکړې . ماری د قاسم د ځواب څخه تر ډیره پورې حیرانه ولاړه وه ، هغې هیڅ هیله نه درلوده چې د قاسم په څیر یو میرنې عسکر دې د جهاد د دندې څخه شاته پاته شي . په دې اساس یی په استفهامیه توگه ترې وپوښتل :

ایا سلطان ستا په څیر یو ویارلې توره وهونکې سپاهی یواځې د غنمو دانود لتون له پاره بریښي ؟» د ماری دخبرې په اوریدوسره د قاسم روح په لرزه راغې ، هغه د څه ځنډ کولو پرته وویل « نه سلطان چې ماته کوم کار سپارلې دې ، دهغې نه بیانول زما دندې لمړنۍ غوښتنه ده . زه شاته پاته کیدونکې سپاهی نه يم . .... کیدای شې چې تراوسه د جنگ په میدان کې زما د وړتیاو د ازمینست وخت نه وي راغلې ... زه هیلمن يم چې سلطان به دقونیا څخه دبیرته راستنیدو په وخت کې ماته هم دصلیبیانو پر خلاف په ستر جهاد کې دگډون ویار راکړي .»

ماری د قاسم په خبره وپوهیده او په تفهیمې توگه یی سر وخواوه ، او دخپلې خبرې په اړه یی بښنه وغوښته . قاسم هم په خندا شو . دلږڅه خاموشي وروسته ماری د قاسم دسترگو څخه سترگې راوویستی ، را وگرزیده او په بیړه بگۍ په لور ورو روانه شوه . او په بگۍ کې کیناسته .

دبله اړخه سلطاني لښکر کوچ کړې و . خو شهاب الدین پاشا دهغوي څخه څو ورځې وروسته روانیدونکې و . دقاسم په زړه کې که څه هم د جنگ دمیدان څخه د لرې پاته کیدو غم څپې وهلې خو د ماری خبرو دهغه په دماغ د نشتر په څیر داغ لږولې و . هغه غوښتل چې دصلیبیانو په مقابل کې دجنگ په میدانو کې خپله میرانه را څرگنده کړي ، دهغوي سره پنجه په پنجه شی ، دهغوي د اوسپنو سره اوسپنه ټکر کړي ، او هغوي ته دا ډاگیزه کړې چې د مکې عرب اوس هم دخالدین ولید په څیر زړه وراو میرنې دځواک خاوندان لری ، خو اوس هغه ته په

«اورنه» کې د تم کیدو حکم شوی و ، په همدې خیالونو کې ډوب د ینی چري دخیمه ځای په لور ور روان و . دهغه په ذهن کې د راتلونکې پلانونه اوختل را اوختل .

لږڅه مخته په یوه چوک کې و درید او شاته یی مخ را واپراه ، هغه غوښتل د اغاحسن ځای ته ورشي . ځکه اغا حسن د ینی چري د لس زریز فوځ قومندان و . هغه هم نوې مسلمان و خو په ایمان او قول کې د اوسپنې په څیر پوخ او کلک و . اوس نو د قاسم دهغو فوځې تمځاپو په لور روان و چې د خښتو او تیرو څخه د فوځې سالارانو له پاره جوړ کړل شوي و .

قاسم د اغاحسن کمرې ته نژدې را ورسید نو د کمرې دننه یی په زوره زوره خدا وې واریدې . داسې بریښیده چې دننه په کمره کې ښه ټوکې ټکالې روانې دي . قاسم د تم کیدو پرته د اغاحسن کمرې ته ورننوت . د اغا حسن کمره د ینی چري د ځوانو افسرانو څخه ډکه وه . کمره په ډیر ښه فرش فرش کړل شوي وه . او دیوالونو ته تکیه گانې ایښوول شوي وې . قاسم د ټولو سره د ترغاړې وټو وروسته وویل :

« نن خو محفل د دزغرانو دکشت په څیر گزیدلې دې ، داسې بریښي چې تاسو ته میاشتنی تنخوا ترلاسه شوي ده . » د قاسم په خبرو باندې خدا نوره هم زیاته شوه . خو سالار امیر خان په لوړ اواز ځواب ورکړ چې « وروره ! مونږ ته خو همدا معسکر کور هم دې او دنیا هم . دلته خو هره ورځ زمونږ اختر اختر وي او هره شپه مودبرات شپه وي » په دې خبره ټولو یو ځل بیا ښه په زوره وخنډل .

د ینی چري په فوځ کې امیر خان تر ټولو زیات خنده کونکې او لوړ غږې وگرې و . قاسم خان ته داسې ډاگیره شوه چې نن د همدې امیر خان په برکت دا محفل دومره رنگین گزیدلې دې . کله چې ټول کیناستل نو قومندان اسلم خان لږڅه په سخته لهجه وویل :

« محترما ! د تنخوا گانو خبره به څه وي ؟ اوریدلې مې دې چې د بایزید یلدرم په وخت کې به ډیرې اوچتې اوچتې تنخواگانې ورکول کیدې . تر څنگ یی د اورنه د خلکو تر منځ د ینی چري د فوځیانو ډیر ستر مقام او ښه دبدبه وه . اوس خو یی ینی چرنې دکوهیانو په ویستلو او دپلونو د جوړولو په څیر په سپکو کار و مصروف کړې دي . »

د اسلم خان دخبرو سره سم د محفل رنگ بدل شو . د اغاحسن په گډون په یو شمیر سالارانو دا خبره ښه ونه لگیده . خو یو شمیر نورو د اسلم خان دخبرې سره سر تاو کړ . قاسم تر اوسه پورې یو ډیر پوه او ماهر جاسوس ثابتیده . هغه دراتلوسره سم د محفل څخه داسې یوه پوښتنه وکړه چې دهغې په واسطه په ینی چرنې کې درا ټوکیدونکې بغاوت له پاره لمرني معلومات ترلاسه کیدې شول . د اسلم خان د خبرو سره د قاسم خان تندې و غورید ، هغه به ډیره ساده گۍ سره بل غشي پریښود .

« دوستانو! دا راته وواياست چې دسلطان سره كوم كوم كسان تللي دي او د شهاب الدين پاشا سره به خوك ملگرتيا كوي؟ »

اغا حسن سمدستي ځواب ورکړ ، « دسلطان سره د يني چري يواځې پنځه زريز فوځ تللي دي ، پاته ټول فوځ په جاگيردارانو او سردارانو باندې مشتمل دي . ددې پنځه زريز فوځ قومندانۍ زمونږ دوست «رياض بيگ» كوي ، خو د شهاب الدين سره به د يني چري د فوځ ديارلس ډلې روانيږي . په لمړيو ليكو كې به زه او امير خان د قومندانانو په څير درومو . پاته نور ټول چې دلته ناست دي ، د اسلم خان پرته ، به د فوځ په قلب كې پاته كيږي . په ميمنه او ميسره باندې جاگيرداران او سرداران ټاكل شوي دي . و ددرې زره پياده فوځونو كمان پخپله د سلطان د خور د خاوند «محمد چلپي» په غاړه دي ..... دا خوزمونږ حال دي خو زه حيران يم چې ستا نوم په هيڅ ليست كې نه ترسترگو كيږي .

اغا حسن د شهاب الدين د فوځ دتللو تفصيلي خبره وكړه او په اخره كې يې د قاسم څخه همغسې پوښتنه وكړه چې ماري ترې كړې وه . قاسم داغا حسن پوښتنه له نظره و غورځوله او د اسلم خان په لوري وكتل او ورته يې وويل :

« دا اسلم خان يې ولې دلته تم كړې دي؟ »

اسلم خان ددې پوښتنې څخه حيران پاته شو . هغه په ترې ژبه وويل چې :

« تا تا تاسې ..... خپله خبره گول مول كړه او زما په اړه دې وپوښتل ، لمړۍ ته ووايه چې ته ولې دلته پاته كړل شوي يې او له ځانه سره يې ملگري كړې نه يې؟ »

پخوا له دې چې قاسم په خبرو پيل وكړې ، سالار عبدالرحمن په خبرو شروع وكړه « زه به درته ووايم چې قاسم بن هشام ولې د لښكرو سره يو ځاي نه كړل شو. »

ټول محفل خاموشه كيناست او د پوخ عمري سالار «عبدالرحمن» په لور متوجه شو .

« سلطان قاسم ته دلته په اورنه كې د اوسيدو په وخت كې د جنگ كولو حكم كړې دي . داسې اوريدل كيږي چې دلته دقيصر پټ فوځ شتون لري. »

د عبدالرحمن د خبرو په واسطه اسلم خان خپل څنگ بدل كړ او په سترگو كې يې د ويرې نښې را څرگندې شوې ، هغه فكر كاوه چې قاسم خان به پخپله د کوچ څخه ځان په څنگ كړې وي ، خو دلته اوس خبره بلكل برعكس شوه . د عبدالرحمن د خبرو سره سم په ټول محفل كې يو حيرانونكې څرنگوالي راپيدا شو . « پټ فوځ ! دا ته څه وايي؟ »

اورنه خود عثمانی سلطنت زړه دې ، نوکه چیرې دلته هم پټ فوځ شتون ولري نو بیا د هونیا دې پر خلاف د جنگ کولو له پاره تلو ته څه اړتیا ده؟ امیر خان په تندې باندې دیولس لکیرې جوړې کړې او ویی ویل:

اسلم سمدستی د امیر خان د خبرې سره ځان یو کړ « هو ! که چیرې همدلته دهغوې فوځ شتون ولري نو بیا خو عثمانی سلطنت د سختو گواښونو سره مخ دې ، په داسې حالاتو کې هغې لورې ته د سلطان تللو ته څه اړتیا ده؟ »
د اسلم د خبرو په وخت کې قاسم په مکمله توگه دهغه لورې ته متوجه و. د اسلم خان د خبرو په پای کې قاسم خان یو ځل بیا خپله پوښتنه تکرار کړه او ویی ویل:

« هو ! تا غوښتل چې ووايي چې ته ولې د لښکرو سره یو ځای ولاړ نه شوي؟ »

دا ځل د قاسم په خبرو کې یو ډول سختوالي هم و چې اسلم خان ډیر ښه محسوساوه ، هغه یو ځل بیا تېرې شو او په لړزنده اوازی ویل:

« په حقیقت کې زموږ په کور کې کوچنې پیدا کیږي. او زما د کورنۍ د پاملرنې له پاره زما څخه اخوا بل څوک نه شته. »

قاسم خان ترې په حیرانتیا څخه وپوښتل چې « ایا ته دلته د معسکر په اقامت ځای کې نه اوسېږې ، لکه څنگه چې دا نور سالاران هم اوسېږي؟ ماته خو دا هم ډاگیزه شوې نه وه چې ته به واده ولري. »

د قاسم د خبرې ځواب همغه عمرتیري عبدالرحمن ورکړ « په حقیقت کې چې دیني چري کوم سپاهی او یا سالار واده کوي نو هغه ته د چونۍ په سیمه کې د سلطان له اړخه یو کور ورکول کیږي ، ته خو پوهیږې چې مونږ ټول پخوا غیر مسلمان و. او ته په دې هم پوهیږې چې دیني چري ډیره کي سپاهیان هغه بنديان دي چې عثمانی سلطنت په مختلفو جنگونو کې بنديان کړي دي ، په دې خاطر نه دلته زموږ کومه کورنۍ شته او نه مور او پلار ، او خویندې وروڼه. ستا خبره بیله ده. دیني چري په تاریخ کې ته لمړۍ کس یی له بیخه مسلمان یی او مسلمان پیدا شوې یی. »

قاسم خان ته په دې اړه پخوا دومره معلومات نه و. هغه د کوم شک په بست د اسلم په اړه تحقیقات کول. ځکه هغه ته معلومه شوې وه چې دیني چري یوشمیر سالاران د ابوجعفر په اشارو باندې ناڅي. په دې وخت کې یو ناڅاپه قاسم خان ته کوم فکر پیدا شو او مصنوعي خدا یی وکړه او بیا یی ویل:

« یاره ، بس پریې ردئ ، تاسو خو ډیر ښه اورنگین محفل جوړ کړې و. ما هسې په هسې ستاسې په رنگ کې بنگ وړگه کړل ، راځئ دا خبره پرېږدو او دا راته وواياست چې زما د راتلو تر مخه مو په کومه خبره خداگانې کولې؟ »

قاسم نه غوښتل چې اسلم دخپل ځان په اړه حساس کړي. اوبيا دخپل شک په اساس بل کوم کار ونه شي کولې. دقاسم دخبرو د اوریدو سره سم اغا حسن په خدا شو او ویی ویل:

« ستا د راتلو تر مخه دلته د مشاعرې محفل جوړ شوی و، او قومندان امیر خان خپل فارسی شعرونه اورول.

ددې خبرې د اوریدو سره قاسم دامیر خان په لور وکتل او په خدا یی ترې وپوښتل. « ډیر ښه ، ته شاعری هم کوي. لږ خو مونږ ته هم واوروه ، چې تا څه لیکلي دي ؟ امیر خان سمدستي ځواب ورکړ: « هو د شاعری به څه ووايم ، مونږ ته خو په اندلس کې شاعري په کار وه. مونږ به هلته د « الحمرا » په دربار کې شعر وایه. اود خاص دیوان شهزادگیو به د برنډو څخه پر مونږ گلان را شیندل.

دامیر خان په دې خبره یو ځل بیا محفل دخندا ډک شو او دخونې فضا بلکل بدله شوه. په همدې وخت کې قاسم خان عبدالرحمن ته وویل:

« قاسم بن هشام. ته خو عرب یی ، ایا فارسي شاعري باندې هم پوهیدې شي؟

ته د پوهیدو خبره کوي ، زه به درته په فارسی کې اشعار واوروم.

په دې وخت کې ټول محفل غوږ په اواز شو. قاسم د شونډو لاندې خندل ، او د لږ څه ځنډ نه وروسته یی په ډیر ښه اواز سره داسلم خان په لور د کتلو په وخت کې دا شعر ووايه.

ان نه من باشم که روز جنگ بيني پشت من آن منم که درميان خاک و خون بيني سري.

د قاسم دا شعر دومره ښايسته و چې د اغا حسن په کمره کې د واه واه او اوزونه پیل شول. د شعر دويلو په وخت کې د قاسم سترگې په اسلم خان ورنښتې وې ، هماغه و چې هغه په ډیره بده توگه په خپل ځای کې راغونډ شوې و.

اغا حسن او امیر خان د قاسم خان د شعر په اوریدو سره په وجد کې راغلل او د قاسم خان څخه یی وغوښتل چې خپل شعريو ځل بیا واوروی. قاسم مسکې شو او خپل شعري یی یو ځل بیا ووايه. دا ځل په ستاینه کولو کې اسلم خان هم را یوځای شو ،

دیني چري د سالارانو دا غونډه همداسې گرمه وه چې کمرې ته یو پوخ عمرې شخص را ننوت ، دهغې په مخ باندې د وقار او ددبې ښې وې ، قاسم دهغه په کتلوسره دا وانگیرله چې دا هم دیني چري د فوځ کوم سالار دي. دا کس پخپله « محمد چلپې » و ، نوموړې دسلطان مراخان دخورمیره او د شهاب الدین باشا ددریزره ایز پیدل فوځ سالار ..... په خونه کې شته دیني چري ټول سالاران دهغه په درنښت ودریدل ، محمد چلپې خونې ته مسکې را ننوت. اوبيا یی د ټولو سره د ښه راغلاست وروسته داغا حسن تر څنگ کیناست. اوبيا هملته په فرش

باندې د کیناستو وروسته یې ټولو سالارانو او قومندانو ته وویل « سپه سالار شهاب الدین حکم کړې دې چې دنوې میاشتې د سپوږمۍ د کتلوسره سم به د دوشنبې په ورځ زمونږ لښکر د اروپا په لور کوچ کوي ، هیله ده چې تاسې ټول به تر هغه وخته پورې تیار اوسئ ، زمونږ د فوځ د کوچ کولو له پاره یواځې پنځه ورځې پاته دي ، داځل چې کوم جنگ مونږ ته مخته دې هغه به د ټولو جنگونو څخه مختلف وي ، مونږ د هونیادې د فوځ پر خلاف جنگ ته ورځو. تاسې ته به معلومه وی چې څو اونۍ دمخه د ترانسولوانیا د هربان ستیاټ په سیمه کې هونیادې زمونږ سالار فرید پاشا ته سخته ماتې ورکړې ده ، بیا دغه هونیادې ترکې بندي فوځیان په بیلا بیلو میلمستیاو کې دخلکو تر مخه د تیغه تیر کړل او په بې گناه توگه یې د جنگي بندیانو ویني تويې کړې مونږ به د هونیادې څخه ددې شهیدانو د وینو بدله اخلو .

دهونیادې په دې برې اوزمونږ د فوځونو پر لپسې ماتې په ټوله اروپا کې د اروپایانو تر منځ د خوشحالی څپې راپیدا کړې دی ، په همدې اساس یې د ترکانو د مکملو ویستلو له پاره په اروپا کې یوه ستر یووالي را منځته کړې دې. « شاه لارډ سلاس » چې په دې وختو کې د هنګري او پولینډ دواړو هیوادونو مشري په غاړه لري دې غورزنگ ته نوې روح ورکړې دې. په دې اتحاد کې هنګري ، پولینډ ، لاجیا ، او بوسنیا حکومتونه په پوره ځواک سره شریک شوی دی. سربیا هم چې د لارډ سټیفن په وخت کې د عثمانیانو د سلطنت ملاتړې وه د هغه د ځای ناستي « جارج برنیکوچ » په مشرۍ د همدې اتحادي فوځونو په لیکو کې ورگډه شوی ده . فرانس او جرمني هم دخپلو جگړه مارو ډیره شمیره دې لیکو ته ور لیرلې ده. ددې نه علاوه د اروپا په هیوادونو زیات شمیر عسکر په خپله خوښه دې لیکو ته راغلې او په کې راگډ شوي دي . تر ټولو مهمه خبره داده چې صلیبیانو دې جنگ ته دمقدس جنگ نوم ورکړې ، په دې اړه د روم پوپ ډیر په جوش او جذبه کې راغلې او خپل نماینده کارډینل « جولین سیزرانی » یې د یوه ستر وسلوال فوځ سره هلته ور استولې دې. ددې نه علاوه د اروپا د هرې سیمې څخه ددې فوځ د بسپنې له پاره مالي او خوراکي تعاون را روان دې. په حقیقت کې دا یو صلیبي جنگ دې او یاد ساتئ چې دا جنگ د عیساییت مذهبي جوش د اسلام پر خلاف راپارولې دې. د وینس او جینوا د جمهوریتونو بحري بیړۍ هم د عیسایي لښکرو د بسپنې له پاره رارسیدلي دي..... په داسې حال کې چې د بدقسمتۍ څخه دعثماني سلطنت بحري ځواکونه د نشت سره برابر دي. په دې خاطر هونیاد فکر کوي چې زمونږ سلطان فوځونه به د کوچنۍ اسیا څخه ، چیرې چې هغوی د قونیا د امیر کرمانیا په سیمه کې په جنگ کې مصروف دي اروپا ته ولاړې نه شي..... اتحادي ځواکونه په ښکاره توگه د لارډ سلاس تر قومندې لاندې دي خو په حقیقت کې دهغوی سردار دهنګري د پخواني پادشاه « سچمند » نا جایزه زوی « هونیادې » دې چې په دې وختو کې د عیسایي نړۍ تر ټولو ستر اتل گنل کیږي.

د محمد چلبی په ژبه کې دومره اغیز و چې په کمري کې ټول سالاران خاموشه او غلي ناست و ، محمد چلبی د هونیادې د فوځ داسې یو انځور وړاندې کړ چې قاسم خان یې هم په عسکری مهارت او پوهه باندې قایل شو . په

دې وخت کې هغه ته دا ډاگيزه شوه چې د جنگ په اړه دا خبرې کونکې ، نړۍ کتونکې او عزتمنده وگړې د سلطان د خور ميره دي .

قاسم په ډيره مؤدبه توگه د محمد چلپي څخه وپوښتل:

« درونده سالاره ! که د محاذ حالات دومره خراب وي نو بيا خو معظم سلطان ته پخپله په کارو چې د اسلامي فوځ قيادت وکړي . »

محمد چلپي د قاسم په لور مخ وړ وگرځاوه او په خندانه توگه يې ورته وويل: « داسې بريښي چې ته به قاسم بن هشام اوسې . ستا د ميراني او بهادري قصې هلته سلطاني محل ته رارسيدلې دي . خير په هر صورت . ستا د پوښتنې ځواب دادې چې : معظم سلطان به په خپله د جنگ قيادت کوي ، زمونږ دغه اتيازره کسيز لښکر خو يوازي د لمړيو دلگيو په څير مخته ورځي »

خو قاسم د يوه فکر په اساس يوه ځل بيا ترې وپوښتل: « درونده سالاره ! که د محترم سلطان د راستنيدو دمخه زمونږ فوځ د هونيادې د فوځ سره لاس وگريوان شي نو ايا په هغه وخت کې به هم زمونږ ځواکونه د سلطان د رارسيدو انتظار کوي ؟ »

« نه ! که داسې وشول نو مونږ به په کلکه مقابله کوو . او انشاء الله معظم سلطان د رارسيدو دمخه به د بنمن ځپوو . » د محمد چلپي په لهجې کې عزم او هوډ وو . هغه په جگه غاړه ځواب ورکړ .

په دې وخت کې اغا حسن ترې وپوښتل: « درونده سالاره ! اوريدل کيږي چې دلته په اورنه کې د قيصر خطرناکه جاسوسان شتون لري او هغوي د معظم سلطان په مقابل کې په سازشونو لگيا دي ؟ »

د اغا حسن د خبرې سره سم ټول سالاران غوږ په اواز شول ، محمد چلپي ځواب ورکړ . « دغه ډول راپورونه ماته هم رارسيدلې دي خو تر اوسه پورې په چالاس نه شي تر پورته کيدې . خو تر هغې چې د قيصر پورې اړه لري نو هغه خو د هماغه لمړۍ ورځې راپدې خوا د مړانو د جنگولو ، خنزيرانو ، سپېو او مړزانو د لوبولو شوق لري . ډاگيزه ده چې داسې شخص به نېغ په نېغه د جنگ ميدان ته د راتلو په ځاي په همدې ډول سازشونو تکیه کوي ..... مونږ په افواहतو باندي کنترول پيدا کړي او معظم سلطان ددې خبرو د چاڼولو له پاره ډير پوه او ماهره وگړي ټاکلي دي . »

داسې معلوميدو چې محمد چلپي د قاسم د منصبې دندې څخه خبر و . خو په عام محفل کې يې دهغې د يادولو څخه ډه ډه کول مناسب وگڼل .

داغا حسن په خونه کې تر ډیره پورې په مختلفو موضوعاتو باندې خبرې کیدې ، ان تردې چې د ماسپینین د لمانځه واخت راغې. دسلطان دخور میړه محمدچلپې دنورو سالارانو څخه اجازه واخسته او په کومې لورې ولاړ. تر څنگ یې داغاحسن په کمره کې ټول نور سالاران هم د ماسپینین دلمانځه د ادا کولو له پاره را ووتل ، اوس نو په دې خونه کې یواځې اغاحسن او قاسم دواړه ځانته پاته شوي و. قاسم د نورو وسالارانو د وتلو وروسته تر ډیره ځنډه پورې خاموش ناست و او بیا پورته شو اود خونې دروازه یې د دننه څخه کونډه کړه. اغاحسن په ډیر تجسس سره د قاسم خان دې کار ته کتل او بیا یې ترې په ډیره رازداره توگه وپوښتل:

« قاسمه ! څه خبره ده ، نن خو ډیر په فکر کې ډوب معلومیږي »

قاسم اغاحسن ته دخپل سره د رانژدې کیدو اشاره وکړه او بیا یې په ډیر تیتې اواز سره اغاحسن ته وویل : « آغا !..... تاوکتل چې قومندان اسلم زما د تنخوا په خبره باندې څه ډول تبصره وکړه .؟ »

اغاحسن ځواب ورکړ : « څه ډول ؟ په ما خو دهغه خبرې ښه و نه لگیدې . دیني چري ټول سپاهیان د سلطان د زامنو په څیر دي ، مونږ ته د تنخوا او مال و دولت سره کومه دلچسپې نه شته. اسلم خان ډیره ناوړه خبره وکړه او زما په آند چې په ټولو ډیره بده ولگیده. خو تا ترې څه مقصد ترلاسه کړې دې ؟ »

اغاحسن یو پاک سپاهی و ، د سراغ رسانی سره یې سروکار نه درلود. د اسلم خان خبره پرې په ښکاره توگه بده لگیدلې وه ، خو قاسم ، داسلم خان په اړه په شک کې لویدلې و . ځکه هغه په دیني چري کې د غلطو افواहतو دخپرونکو پلټنه کوله. سلطان مراد خان ثاني په ریښتیا چې یو تجربه لرونکې پادشاه و. دا چې هغه د سراغ رسانی د کار له پاره د قاسم بن هشام په څیر ځوان ټاکلې و دهغه د بصیرت نښه گڼل کیده. قاسم دهمغه لمړۍ ورځې څخه هر چاته د شک په سترگو کتل. هغه د اغاحسن خبرې واوریدې او اوپه تأدیبي توگه یې وویل : « آغا ! دعقل څخه کار واخه. دې ته هم ووینه چې اسلم خان د لښکرو سره د تللو څخه ځان په څنگ کړې دې . په داسې حال کې چې د سلطان پټه محکمه وایی چې دسلطان سره غداران به د سلطان په نه موجودیت کې دسلطنت پر خلاف بغاوت جوړوي ، اودا هم ویل شوې چې دیني چري یو شمیر سالاران هم ددې غدارانو سره ملگري شوي دي.»

د قاسم په خبرو اغاحسن په فکر کولو مجبور شو. اغاحسن په پلټونکو سترگو قاسم ته وکتل او ورته یې وویل:

« دا خو ماته ډاگیزه شوې ده چې زمونږ په فوځ کې تور لیوان شتون لري. خو د اسلم خان په اړه ما ددې نه مخته هیڅ دا ډول فکر نه و کړې ستا خبره مې زړه ته را غورزي. ځکه تر هغو چې زما معلومات دې ، دهغې په اساس د اسلم خان په کور کې د کوچني دپیدا کیدو له پاره لا تراوسه ډیر وخت شته. هغه زما دوست دې. خو ورځې دمخه یې ماته ویلي و چې خدای تعالی به ورته د شوال په میاشت کې لمړنې اولاد ورکړي. خونن چې هغه کوم عذر

وراندي کړ نو زه هم پرې حيران شانتته شوم ، اوبيا تر ټولو ستره خبره داده چې يو سپاهي د جنگ ميدان ته د تللو په وخت کې هېڅکله هم عذر نه کوي ، ولو که هر څومره ستونزې هم ولري.»

قاسم ډاډمن شو . اوس ورته ډاگيزه شوه چې په اسلم خان يې شک کول سهي وو . هغه دڅه ويلو له پاره خوله پرانسته چې يو ناخپه يې خبره و دروله دهغه سترگې د دروازي په لور واوځستې . دهغه شپږم حس رابيداره شوې و ، د قاسم د سترگو په ځليدا اغا حسن هم په پلټنې پيل وکړ . قاسم په خپلو شونډو باندې گوته کيښوده او اغا حسن ته يې د چپ پاته کيدو اشاره وکړه . او پخپله دخپله ځايه راپورته شو . اوس نو هغه په پتوپېښو د دروازي په لور ولاړ . دروازي ته نژدې ورسيد او په يوه بې اوازه توگه يې د دروازي کونډه پرانسته . اوبيا يې و ناخپه د دروازي دواړه پلې په يوه شرک سره پرانستې ، د دروازو د پرانستو سره سم يو درز شو او د يني چري يو فوځي دکوتې دننه راپرېوت . داسې بريښيده چې هغه د دروازي د پلې سره غوږ ايښې و او د اغا حسن او قاسم خان دخبرو د اوريدلو هڅه يې کوله .

قاسم او اغا حسن دواړه ژر تر ژره خپلې تورې د نيام څخه را وويستې ، قاسم خپله توره په هوا کې و خوزوله او مخته ولاړ او د دروازي کونډه يې بيا کلکه کړه . دا د يوه سراغ رسان په څير دهغه لمړۍ معرکه وه . د يني چري دغه سپاهي د اغا حسن او قاسم د تورو په کتلو سره وارخطا شو . دهغه په مخ باندې د مرگې زيرې راخپور شوې و . او په چغو او سورو يې پيل وکړ . قاسم دخپلې تورې څوکه دهغه په ورمير کيښوده او شاته يې ټيل واهه او د ديوال سره يې و نښلاوه . قاسم ترې په ډير غضب او قهر سره و پوښتل : « تاو لې زمونږ خبرې اوريدلې ..... ؟ ته څوک يې ؟... اود چاپه وينا دلته د جاسوسۍ له پاره راغلي يې ؟ »

ددې ځوان ستونې وچ شوې و . هغه توکاني تيرې کړې ترڅو خپل حلق تازه کړي . په همدې وخت کې اغا حسن چې دغه ځوان ته يې په پوره غور سره کتل وويل « دا د يني چري د دوو يشتم دلگې عسکر دې چې د اسلم خان د قومندانۍ لاندې جنگيږي . »

د اغا حسن په خبره قاسم خان په ډيرو معني لرونکو سترگو دهغه په لور وکتل اوبيا يې ددې ځوان څخه وپوښتل : « نوم دې څه دې ؟ »

«تت... تر... ترکبا... ترکباز...» ځوان د ويرې په ترټرۍ ژبه خپل نوم ووايه . « زمونږ د خبرو د اوريدو له پاره ته دلته چا را استولي يې ؟ » قاسم ترې يو ځل بيا وپوښتل .

خو دا ځوان خاموشه پاته و . قاسم د خپلې تورې څوکې ته لږ څه نور زور هم ورکړ ، د ترکباز د سترگو اوبنکې راغلي . دهغه د ستونې څخه د حاليدونکې وزې د اواز په څير اواز راوت . قاسم ترې يو ځل بيا خپله همغه

پوښتنه تکرار کړه. «وایه چې تالته چا رالیږلې وې؟» که چیرې را ته یی و نه وایی نو یاد لره چې زه به ستا پښې اولاسونه پرې کړم او په چوک کې به یی گوډار کړم.»

دویرې څخه د ترکباز رنگ د خزان د پاڼو په خیر گزیدلې و ، خوبیا یی هم څه و نه ویل . کیدې شې چې هغه نه غوشتل د چا نوم واخلې . کله چې قاسم وکتل چې ترکباز په اسانۍ سره اقرار نه کوي نو اغا حسن ته یی د ترکباز د پښو اولاسونو د تړلو اشاره وکړه .

اغ حسن خپله توره کینبوده او دخپل صندوق څخه یی رسی را وویستله او لکه شیبه وروسته ترکباز لاس و پښې تړلې د زمکې په فرش باندې تړلې پروت و . اوس نو اغا حسن او قاسم دهغه تر څنگ ناست و ، قاسم ورته وویل : «گوره ! مونږ ته وایه چې ته دلته چا را استولې یی . او که نه ته پوهیږې چې مونږ به ستا غوښې ټوټې ټوټې کړو » ددې خبرې سره سم قاسم په خپله توره دهغه مټ ورزخمې کړ ، دهغه کمیښ و شکید اود اوږې څخه یی وینې را روانې شوې . اوس نو هغه بلکل ویرې اخستې و هغه دخپلې مړینې له ویرې په فریاد او ژړا کې وویل چې :

«زه ..... زه ..... اس ..... اس ..... ودي ..... اس ودي ..... اسودي رالیږلې وم ..... او زه ....»

په دې وخت کې دکمرې دکړکۍ نه یو غشي راغې او د ترکباز په ستونې کې و نښت . .... تر یوه وخته پورې خو قاسم او اغا حسن هم په دې و نه پوهیدل چې دا څه وشول . ترکباز په خپلو وینو کې ککړ پروت و . لاس و پښې یی تړلې وې ، اوسترگې یی دخپلو گاتپوسره راوتلې وې . .... هغه دمړینې په حال کې و . غشي دهغه د ستونې سره یو ځای نښتې و اودهغه ساه یی وربنده کړې وه .

خو کله چې قاسم خپل فکر راسم کړ نو د برق په څیر یی ټوپ کړ او دکمرې دروازه یی پرانسته او بیرون ووت . اوس نو هغه هلته د بیرکونو تر منځ جوړې شوې برنډې کې منډې وهلې . هغه د عمارت اخري برخې ته روان و . ځکه هلته په چت باندې دختلو له پاره د ختوڅخه زینې جوړې شوې وې . قاسم په ډیره بیړه په زینو باندې ور وخوت . دهغه تر شا اغا حسن هم په منډه کې و خو دواړو شاته نه کتل . هغوی څو ثانیې وروسته د بام سر ته ورختلې وو . خو دلته په راتلو سره هغه نا هیلې شول ، ځکه د ترکباز وژونکې د بام هغه بلې لورې ته ټوپ وهلې و او تښتیدلې و . کله چې قاسم اغا حسن بام ته د راختلو په وخت کې وکوت نور ورغړی کړ « منډه کړه ..... دلته نه شته ..... هغه بلې لورې ته ..... د بوټو په لور یی وویښه ..... هغه د بام څخه ټوپ وهلې دي .»

قاسم هم په خپله بیرته شاته منډه کړه او د سیلۍ په څیر د عمارت شمال لور ته ورغې خو دلته هم اغا حسن او قاسم ناهیلې شول ، ځکه د بښمن د ولکې څخه وتلې و ، قاسم او اغا حسن د فوځ د یوه دلگې سره یوځای ددې

معسکر شاوخوا ټوله سیمه وکتله خو د ترکباز قاتل داسې غیب شوي و لکه دخره دسره نه چې بنکر غیب وي. دماښام دلمانځه وروسته چې کله بیرته کمري ته راغې نو اغا حسن ته یې وویل.

«دترکباز لاش سره دې څه وکړل؟»

«هغه خو د جاسوسی د څانگې مشر بهرام خان له ځانه سره یوړ. کوم وخت چې مونږ د قاتل په لټه کې و نو بهران خان دلته راغلې و او خپل کاريي تکمیل کړې و،» اغا حسن ځواب ورکړ او قاسم یو اوږود..... اوووو وکړ.

قاسم ترې یو ځل بیا و پوښتل «ښه، دا راته ووايه چې ستا په ذهن کې ددی پېښې په اړه څه معلومات را پیدا شو، اودا چې دا «اسودي» به څوک وي؟ ځکه ترکباز د مړینې نه مخته د اسودي نوم اخستې و.»

«نه، ماته په دې اړه کوم خاص معلومات نه شته،..... کله چې هغه ټک ټک کاوه..... او آس آس یې وایه نو مافکر کاوه چې هغه به اسلم خان ویل غواړي. خو هغه بیا د اسودي نوم واخست..... څرگنده نه ده چې دا اسودي څوک دي؟ د اغا حسن په مخ باندې دژور فکر کولو اغیز و. قاسم د کوم خیال سره اغا حسن ته مخ کړ او ورته یې وویل:

«اغا، ته داسلم د قومندې لاندې بل کوم سپاهي را و بوله. کیدې شي چې داسلم تر لاس لاندې وگړي هغه ته د اسودي په نوم غږ وکړي. ځکه چې په عمومي توگه د فوځ عسکر خپلو سالارانو ته دخپلې خوښې نوم ورکوي. داسلم مخ اوڅیره هم توره ده، کیدې شي دهغه د لاس لاندې وگړي دهغه د تور رنگ په خاطر هغه ته اسودي غږ کوي.

د قاسم دخبرو سره اغا حسن یو ټکان وخور، او په ستایونکو سترگو یې د قاسم په لور وکتل او ویی ویل: «په خداي چې ته ډیر ذهین انسان یی. ته باید د همدې پټې څانگې مشر او یا شاهي سراغ رسان و اوسې. ته بلکل سهي خبره کوي، داسلم خان دغه نوم دهغه تر لاس لاندې خلکو نه دې ایښې، بلکه په یوه وخت کې پخپله سلطان هغه د اسودي په نوم یاد کړې و. په دې اساس اسلم خان کله کله دخپل نوم سره د اسودي لقب هم استعمالوي. خوبدي دا ده چې ماته دا خبره مخکې ولې په یاد را نغله. په حقیقت کې د قاتل لټون زما دماغ هغه لورې ته متوجه کړې و.» هغه حسن په ډیره څرگنده او ډاگیزه توگه دا خبرې کولې. قاسم خان هم په ډیر عجیب حالت کې ناست و. ځکه یو ډیر مهم سراغ یې موندلې و. هغه لږ څه په ژولې توگه اغا حسن ته وویل.

«اغا!..... فکر کوه چې اسلم ددې پېښې څخه خبر نه شي. زه غواړم هغه په کومې څانگې توگه تر خپلې ولکې لاندې راوړم.» د قاسم په خبرو اغا حسن ډیر زیات حیران شو او ویی ویل «غواړې هغه ونیسې! مقصد دې څه دي؟ ته په کوم حیثیت په هغه باندې لاس ږدې؟»

اوس نو قاسم ته دا احساس پيدا شو چې هغه بايد د اغاحسن تر مخه په قاسم باندې د ولکې کولو خبره نه وي کړې، خو اوس يې خبره د خولې څخه وتلې وه. په دې خاطر يې د درواغو ويلو په ځاي هوډ وکړ چې د اغاحسن په څير مجاهد شخصيت دخپل ځان ملگرې کړي.

« په حقيقت کې زه د سلطان له اړخه په وختي ډول د سراغ رسانۍ له پاره ټاکل شوی يم. ما ته په دې لړ کې ستا کومک ته اړتيا ده. زه د پخوا څخه يو شمير خلک تر خپلې څارنې لاندې لرم. خودکوم څرگند ثبوت د نه لرلو په اساس دهغوې پر خلاف لاس نه شم پورته کولې. خو اوس د لمړي ځل له پاره ماته ددې سازشي زنځير يوه کړۍ تر لاسه شوې ده. په دې خاطر زه غواړم اسلم خان اسودي په ناڅاپي توگه ونيسم.»

د قاسم ددې نوې دندې د اوريدو په اړه اغاحسن ته کومه حيرانتيا پيدا نه شوه. بلکه تريوه حده پورې خوشحاله شو. بيابې په خندانه توگه قاسم ته وويل. « اسلم خان اسودي ته خو به معلومات ورپه برخه شوی وي چې دهغه راليبرل شوی عسکر دمړينې په وخت کې د اسودي نوم اخست.»

د اغاحسن خبره بلکل په ځاي وه. قاسم ديوي لمخې له پاره فکر وکړ او بيابې وويل. « زما په آند، تر هغو چې اسلم خان ته دا يقين تر لاسه شوې وي چې زمونږ په لاسو کې دهغه د نيولو له پاره کوم څرگند ثبوت نه شته، نو هغه به د تينبستي هڅه نه کوي، او پخوا تردې چې هغه وتينبستي نوز به يې خټ ورمات کړم.»

په همدې وخت کې قاسم د کوم آند په اساس يو ځل بيا وويل: « اغا! ايا تاته د اسلم خان اسودي د اوسيدو د ځاي په اړه معلومات شته.؟»

« مقصد دې څه دې، ايا نن شپه خو به نه غواړې هغه ونيسي؟ » اغاحسن ورته په پلټونکو سترگو وويل. قاسم ورته د هوکړې په خاطر سر و خاوه. « بې شکه چې زه د نيکۍ په کار کې د ځنډ کولو قايل نه يم. زه به همدان ددې غدار په سرد تندر په څير راپريوځم، زه به د هيواد ددې دنمن څخه د قيصر د ټولو جاسوسانو نومونه را باسم.»

اغاحسن په پوره دلچسپۍ سره د قاسم خبرو ته غوږ ايښې و. بيابې سمدستي وويل:

« سهې ده، زه هم له تاسره يو ځاي ځم. » « يواځې ته نه بلکه قومندان امير خان هم له ځانه سره يو ځاي وړو. کيدې شي چې اسلم دفاع وکړي او يا دهغه څه نور ملگرې دهغه د ملاتړ له پاره را و ځغلي.»

ددې خبرو نه وروسته تر ډيره وخته پورې اغاحسن او قاسم په خپل راتولنکې پلان او په مختلفو امورو باندې خبرې اترې وکړې، ان تردې چې شپه پخه شوه، قاسم راپورته شو او ويې ويل.

« مونږ به نيمه شپه دخپل پلان دپلې کولو له پاره حرکت کوو. دا ډيره بڼه شوه چې تاته داسلم خان دکور لاره اوگودر معلوم دې..... اوس نو ستا په غاړه دا کار هم دې چې امير خان هم په دغه ټول پلان باندې خبر کړې او په خپل وخت يې له ځانه سره د چوڼۍ تر دروازې پورې راوړې.»

قاسم خان ، اغا حسن ته خپله دنده ور وښوله ، د قاسم د هرې خبرې سره اغا حسن د اثبات سر خوځاوه. د ټولو اموراتو د ترسره کولو وروسته ، قاسم د اغا حسن څخه اجازه واخسته او خپل کور ته رهي شو.

شپه تر نيمايي زياته تيره شوې وه. د اورنه په فوځې چوڼۍ په سيمه کې د افسرانو د اوسيدو دځايو ته نژدې درې آس سپاره ترسترگو شول. دا دهغوې افسرانو د اوسيدو ځاي و چې کورنۍ يې درلودې. ددې د اوسيدو د ځايو شاتنۍ برخه کې د شاه توتو گڼې ونې ولاړې وې ، دلته به ټوله ورځ د افسرانو کوچنيانو خپلو ځانو ته شاتوت را ټولول. دغه درې واړه آس سپاره د شاتوتو دې ونو ته راورسيدل او همدلته و دريدل. دلته د ونو سيوري د تيارو په ډيرښت کې کومک کاوه. دا درې واړه دخپلو اسونو څخه را کيوتل او خپل اسونه يې د شاتوت په ونو پورې وتړل. اوس نو دغه درې واړه سيوري د عمارت په لور روان شول.

د عمارتونو په دريم کتار کې لمړنۍ کور د اسلم خان د اوسيدو ځاي و. دغه درې واړه سيوري همغه لورې ته ورغلل. کله چې د اسلم خان کور ته ورنژدې شول نو و دريدل. دا دپښو خښتو څخه جوړ شوې يو کوچنې د اوسيدو ځاي و. ددې کور بيرونۍ دروازه دکوڅي په لور څوارلس فته ستره وه ، شاته يې دکور د اوسيدو د کوټو ديوالونه وو. دامير خان سيوري دکور شاته برخې په لور ولاړ. اغا حسن او قاسم د دروازې په لور ورغلل. ديني چري دغو درې واړو افسرانو خپل مخونه را نغاړلي وو. هغوې د چيتا په خير په پوره چالاکۍ سره دکور دروازې ته راغلل او دروازې ته يې غوږ ونيوه. هغوې غوښتل دکور دننه کوم اواز واوري ، تر ډيره وخته پورې د دروازې څنگ ته ولاړ و ترڅو دکور دننه د حرکت څخه ځانونه خبر کړي. وروسته بيا قاسم په دې ډاډه شو چې اسلم خان اودهغه کورنۍ د خرگوش په خوب ويده دي ، په دې خاطر يې سمدستي د دروازې په سر د ورختلو له پاره ورټوپ کړ ، دهغه وجود په تورنگه کاليو کې پټ و او په خپله ملايي دوه عدده خنجرونه تړلي وو. بلې لورې ته يې د تورې خالي نيام را ځوړند و ، ځکه توره قاسم خان په خپله خوله کې نيولې وه. تر شا يې د غشو ستره کڅوړه وه ، قاسم په ډير احتياط سره هغه لورې ته ورکوز شو ، اغا حسن هملته په کوڅه کې ولاړ و ترڅو د اسلم خان دکور ددرې دپرانستو وروسته ورننوځي. قاسم خان په ډې احتياط سره دروازه پرانسته ، او اغا حسن يې دننه رانويست.

په بل اړخ کې امير خان هم خپل کمالونه ښوول ، هغه دکور د شاله مخې د ونو په کومک د کربونې په خير خپلې پنجې لگولې اود کور چت ته را وښوت. دچت په منځ کې دتللو په ځاي يې د بام په يوې لورې ديوال باندې په پټو پښو لکه دپيشو په خير تگ کاوه ان تردې چې دکور د بام ترزينو يې ځان را ورساوه. هغه ددې ځايه دکور تياره

انگړې په بڼه توگه کتلې شو. امير خان په تر ټول پورته پاتکې باندې غلې کيناست. هغه دهمدې ځايه د اغا حسن او قاسم خان د فعاليت څارنه هم کوله.

قاسم او اغا حسن د بيروني دروازي څخه دننه راغلي و، هغوي هم دلته د کور په انگړ کې و، په انگړ کې د شاتوتو يوه ستره ونه ولاړه وه. ددې ونې سيوري لکه د پيري په څير په ديوالو باندې پريوتې و. د سپوږمۍ شپه وه. خوسپوږمۍ خپل څو منزلونه وهلي و او نژدې و چې د لمر په تعقيب کې دهغې د شفق څخه ور ټوپ کړي. قاسم او اغا حسن مخته ور غللي او برنډې ته ور ننوتل. دلته ډيره تياره وه او دکوتو دروازي دد ننه څخه تړل شوې وې. قاسم او اغا حسن په بيلو بيلو دروازو باندې غوږون کينسودل تر څو د دننه څخه کوم اواز و اورې. خو په کوتو کې پوره پوره خاموشي وه. قاسم ته دا کار څه غير قدرتي بنکاره شو. خو هغه پرې و نه پوهيده. بلاخره يې په دروازي باندې زور وکړ، خو هغه وخت ډير حيران شو چې دروازه کونډه شوې نه وه. هغه سمدستي دروازه پرانسته، او اغا حسن ته يې هم دخپل ځان په لور د راتللو اشاره وکړه. په خپله همدې تيارې خونې ته ور ننوت.

خو لمحې وروسته هغه په خونه کې دننه ور ننوتې و خو کوتې ته ور ننوتلو سره سم نژدې و چې په هغه يو افت را پريوځي. په هغه چا د توري داسې دروند گزار وکړ چې نژدې و سري له تنه جدا کړي خو معلومه نه ده چې هغه کوم ځواک و چې قاسم يې ټوپ وهلو ته اړ کړ. قاسم ټوپ کړ او يوې لورې ته ودرید او په دې توگه په تياره کې دپټ دښمن دتوري دغه وژونکې گزار هسې ولاړ.

اوس نو قاسم ځان سنبال کړې و. هغه د خپل دښمن دتوري بل گزار دهغه د توري د پرک په واسطه و کوت او د بيا يې هغه دخپلې توري په زور تم کړ. اوسپنه د اوسپنې سر و جنگيده او د ټنگ اواز ترې راپيدا شو، داسې بريښيده چې دښمن يواځې نه دې بلکه دهغه بل کوم ملگرې هم دلته شاوخوا کې پټ شوی و. هغه ملگرې يې په اغا حسن باندې يرغل وروستې و، ددې نه دا را څرگنده شوه چې اسلم خان او دهغه ملگری لا دپخوا څخه په سنگر کې ناست و. قاسم په همغو تيارو کې ددښمن د توري گزار تمباوه. بيا هغه يو ناڅاپه يوبل داو ولوبوو. هغه خپله پښه و غځوله او په زمکه پريوت. او په همدې ملاسته کې و خويد او ددښمن پښو ته يې ځان ورساوه. مقابل لورې غوښتل چې په قاسم د پاسه راپريوځي خو په دې وخت کې قاسم دخپلې توري څوکه پورته ونيوله، په دې وخت کې مقابل لورې په قاسم راپريوت خو توره يې په گيډه کې ولاړه او ترشايې ووتله. دغه تياره خونه يوې چغې ولړزوله او دمقابل لورې دگيډې څخه د وينو سيلاب راسر شو. قاسم ددښمن را پرځولو وروسته بيرته پورته شو او په بيړه بيرون ووت. خو دلته اغا حسن خپل مقابل لورې دښمن څو لمحې دمخه ختم کړې و. اغا حسن او قاسم ته د زينو په لور د يوه سيوري دمنډې اواز تر غوږو شو، او بيا دلې ځنډ وروسته دتورو د ټنگار اواز راغې، داسې معلومه شوه چې امير خان هم ددښمن سره په ټکر کې لويدلې دې. کله چې اغا حسن او قاسم د زينو په لور ورمنده کړه، خو پخوا تر دې چې هغوي په زينو وروخيژي د زينو څخه د يوه دروند شي د راپريزو

اواز يې واوړيد، خو دا کس د قاسم په پښو کې د لويډو سمدستي وروسته بيرته و دريد ، اغا حسن هغه د سپوږمۍ په رڼا کې وپيژانده چې اسلم خان دې. دهغه څخه توره لويدلې وه او پخپله د زينو څخه رالويدلې و خو روغ و جوړ و. قاسم خپله توره پورته کړه او د اسلم په ورميږ يې ورکيښوده. اسلم جرئت وکړ او په لوړ اواز يې وويل: «خو..... څوک ياستی؟ اوزما څخه څه غواړی؟»

کله چې اسلم اواز راوويست نو قاسم خپلې تورې ته نور هم زور ورکړ او د زمري په څير يې په غږ مبار پيل وکړ او ورته يې وويل:

«اسلم خانه ! ته مونږ ډير ښه پيژنې چې مونږ د اسلام او وطن د غدارانو له پاره مرگ ثابتېږو. ته که غواړې څه مراعات ترلاسه کړې نو ستا څير په دې کې دې چې ته بايد هر څه چې درسره وي مونږ ته يې ډاگيزه کړې.»

«څه..... څه دروته ډاگيزه کړم؟..... ما.... ماته خو څه معلوم نه دې ، که چيرې تاسو ماته څه وويل نو تاسو به پخپله هم خوندي پاته نه شئ. تاسې د يني چري په يوه سالار لاس پورته کړې دې» په دې وخت کې اسلم خان حوصله په ځای کيده.....

قاسم په ناڅاپي توگه د اسلم خان د ورميږ څخه خپله توره را ديخوا کړه ، اسلم په حيرانتيا سره د قاسم په لور وکتل ، خو څو لمخې وروسته دهغه دردناکه چيغو ټوله فضا و څيرله. قاسم خپل توره په پوره توگه دهغه د ښې اړخ په ورون کې ورتويستي وه. د تکليف اوزخم د درد په خاطر دهغه ستونې نور د چغو څخه چاوديده. کيدې شي چې دهغه چيغې په شاوخوا کورنو کې هم اوريدل شوي وي ، اوس نو چې اغا حسن او قاسم څه کول غوښتل بايد سمدلاسه يې ترلاسه کړې وې. امير خان هم تردې وخته پورې هملته په چت باندې ناست و. هغه د يوه ښه روزل شوي عسکر په څير خپله مورچه پرې نه ښوده. قاسم د اسلم په ورون کې خپله توره ورتويستي وه خو بيرته يې و نه ويستله. اسلم د تکليف د زوره چغې او سوري وهلې. خواغا حسن ورمخته شو او دهغه په خوله يې لاس کيښود او خوله يې وربنده کړه. قاسم د يوه وينه تويونکې انسان په څير د اسلم خان په سترگو کې ورکيوت او ورته يې وويل:

«اسلم خانه ! د ژوند څخه ډير ارزښتناک بل کوم څيز نه شته. په ځانگړې توگه ستا په څير غدارانو ته. اوس کې ته غواړې ژوندي پاته شې نورينتيا رينتيا ووايه چې ستا راليرل شوي کس ولې زمونږ خبرې اوريدلې؟..... دا راته هم ووايه چې د ابو جعفر سره دې اړيکې تر کومه ځايه دي؟ .... او په يني چري کې ستا نه اخوا نور څومره کسان د قيصر جاسوسان دي.؟..... او ياد ساته ، چې نورې چغې و نه وهي ، او که نه زه به دې غوږونه در پرې کړم.»

د قاسم په خبرو کې ډیره زیاته سفاکې او بې دردي وه. اسلم خو پریږده چې اغا حسن هم د قاسم په خبرو باندې لړزیده. اغا حسن د قاسم په اشارې سره د اسلم دخولې نه لاس لرې کړ، اسلم د قاسم د سفاکې څخه دومره ویریدلې و چې د ډیرو سختو دردونو سره سره یې بیا هم ژبه و دروله. د قاسم د بیا پوښتنې په اړه هغه د طوطی په څیر په خبرو پیل وکړ. هغه وویل چې په حقیقت کې ابو جعفر د قیصر جاسوس دې او د عثمانی سلطنت د تباہ کولو په خاطر دلته د تیرو شلو کالو څخه میشت شوی دې. هغه دا هم وویل چې ابو جعفر په یني چري کې هم دخپلو جاسوسانو جال خپور کړې دې. خو هغه په یني چري کې د موجوده جاسوسانو نوم او ادرس و نه ویلې. هغه د یوه سالار نوم واخست چې څټه یې ځوړند شو، داسې معلومیده چې هغه بې هوشه شوې وي، په همدې وخت کې امیر خان د چټ څخه په مرموزه توگه دوي ته وویل چې «تر څنگ کور کې څه حرکت تر سترگو کیږي، تاسې په بیره خپل کار تر سره کړئ»

قاسم په مایوسی سره د اسلم په لور وکتل او د لږ ځنډ وروسته یې خپله توره دهغه د ورانه څخه را وویستله. اسلم د بې هوشۍ په حال کې په زمکه تریږیده. خو سترگې یې پرانه نستې، قاسم، اسلم په همغه ځای کې پریښود. او اغا حسن ته یې د پورته ختلو او د امیر خان سره دخبرو له پاره ورولیږه، خو پخپله هغه بلې بندې خونې ته ورغې. د قاسم په آند چې دلته د اسلم بنځه بنده پاته وه. هغه دروازې ته ور ورسید او دروازه یې ورتیل وهله. قاسم هملته پرته ډیوه رڼا کړه او د برنډې په دیوال کې یې پروت مشال هم روښانه کړ، اوس نو مشال په لاس قاسم بندې دروازې ته ودرید او دهغې د پرانستلو هڅه یې کوله. دلږ څه هڅې وروسته دروازه په یوه کړک سره پرانستل شوه خو هغه ته کمږې ته ورننوتل په نصیب نه شول، معلومه نه ده چې د زینو سره پروت بې هوشه اسلم کله په هوش کې راغلي و او په زمکه باندې په ښویدو ښویدو کله د قاسم تر شا را رسیدلې و، اوس نو دهغه په لاسو کې یو اورپود خنجر د ورايه ځلیده. کله چې قاسم د دروازې پټې ورماتې کړې نو اسلم هغه نیمه دره را پورته کړه او په قاسم یې د تورې دروند گذار وکړ، قاسم بلکل په همغه اخرې لحمې کې د شا له خوا اواز واورید او په بیره را وگرزید. خو اوس ډیر ناوخته شوې و د اسلم خان خنجر د قاسم په ښې اوږې باندې راپریوتې و او دهغې دغونډې دپرې کولو ورسته بلې لورې ته وتلې و. په دې توگه اسلم خان د خپل زخم بدله واخستله. قاسم په زوره زگیروي وکړ. خو په خپل ځای باندې ثابت قدمه پاته شو، مشال دهغه د لاسو څخه ولوید خو تر اوسه پورې یې رڼا خپروله. قاسم دخپل زخم هیڅ پروا و نه کړه او په پوره زور سره یې خپله توره را خلاصه کړه او د اسلم سر یې د تنې څخه جدا او دکوټې منځ کې ور وغورځاوه. د مشال رڼا تر ډیره پورې دننه کوټه روښانه کړې وه. د اسلم پرې کړل شوې سرد کمږې په صحن کې رغړیده. او بیا په هغه بله خونه کې ښځینه اواز تر غوږو شو. دا د اسلم د ښځې جغې وې.

قاسم را لویدلې مشال بیا را واخست. او کمږې ته دننه ورننوت. هغه د رڼا په مرسته وکتل چې هلته یوه ښځه ناسته ده، ټول وجود یې د ویرې نه ریر ډیرې، دهغې په پښو کې یوه تیزه توره هم پرته ده. داسې معلومیده چې دا

توره اسلم خپلې بڼې ته د خپل ځان د دفاع له پاره ورکړې وه. خو هغې بڼې د خپلې کمزورتیا په اساس هغه استعمال نه کړای شوه. او د ویرې نه یې لاندې غورځولې وه. د اسلم بڼې چې کله د خپل میړه پرې کړل شوې سر وکوت نو خپل ذهني توازن یې له لاسه ورکړ ، هغې په راوتلو سترکو تر ډیره پورې نقاب پوښه قاسم ته کتل او بیا یې یو ناڅاپه په پښو کې پرته توره را پورته کړه او د یوې پاگل وحشي حیوان په څیر یې په قاسم باندې حمله وکړه. قاسم څو قدمه شاته شو او بیا د دې نارولې بڼې د تورې گذار په خپله توره باندې تم کړ ، دهغې بڼې توره دهغې له لاسه ولویده او د دیوال سره ولگیده. په همدې وخت کې د بیرون څخه د منډې اواز راغې ، دا اغا حسن چې قاسم ته یې ویل چې څو کسه وسله وال کسان غواړې دغه کور د مخې له لورې تر کلابندی لاندې راولې. قاسم د دې خبرې په ارویدو سره د برق په څیر بیرون ته ورو دنگل او د درې درې زینې خیزونو په وهلو سره د کور بام ته ورسید. اغا حسن یې هم تر شا په منډو و. امیر خان لا د پخوا څخه هلته په چت باندې موجود و. هغه د عسکري پوهې څخه په گټې اخستو سره مخکې دمخکې یوه رسی دلاندې کیوتلو له پاره دکور شاته غورځولې وه. تر ټولو دمخه اغا حسن لاندې کیوت ، ... بیا قاسم او په اخر کې امیر خان هم لاندې را کیوت. اوس نو هغوی بلکل خوندي و. درې واړه په ډیره محتاطه توگه د شاتوت د ونو سیورې ته راغلل او پخوا د دې څخه چې هغه وسلوال کسان دې کورته را ننوځې دیني چري دغه درې واړه سالارانو خپل کار تکمیل کړې و او د فوځې چوڼۍ د سیمې څخه وتلې و.

سهار د اورنه په خلکو کې عجیبه عجیبه خبرې کیدې. هرې لورې ته حیرانتیا خپره شوې وه. خلکو په ځای ځای کې د شپې د پینې شوې پینې په اړه خبرې کولې ، ځکه په یوه ورځ کې دیني چري په عسکري چوڼۍ کې څلور کسان وژل شوي و ، دهر چا په ژبه همدا خبره وه چې د قیصر جاسوسان په اورنه کې را خپاره شوي دي.

خو قاسم په بل کوم فکر کې و. دهغه سره ډیر کم وخت و ، خو تر مخ یې کارونه انبارونه وو. په دې وخت کې هغه د بغدادی دروازې ترڅنگ گرزیده را گرزیده. ځکه ابو جعفر همدلته اوسیده. اوس ورځ وه خو هغه دا ځای یواځې په دې خاطر کوت چې په راتلونکې گام اخستو کې ورته اسانتیاوې پیدا شي ، بازار کې هم پوره گڼه گڼه وه. خلکو ترکې خولې. په سر کې وې او درانه کالی یې اخستې و ، ټول په خپل کاروباري زوند کې نښتې وو. قاسم په کرار کرار په بازار کې گرزیده. خو یواځې یو څوکسان د پروښو پینو په اړه په خپلو منځو کې خبرې اترې کولې. قاسم عربی کالی په تن کړی و چې کمیسی یې تر پښو پورې را غځیدلې و ، په سر یې حجازی لونگی تړلې وه ، هغه د بازار د غوغا څخه بې پروا د بغدادی دروازې په لور وروان و. هغه غوښتل د بغدادی دروازې جامع جومات ته ورشي. هغه د بغدادی دروازې جومات ته ور گزیدونکې و چې په دې وخت کې یې سترگې د مارسی په ځوان کوچوان باندې ولگیدې. دمارسی کوچوان په بازار کې د څه اړینو شیانو د اخستلو له پاره راغلی و ، هغه غوښتل د مارسی کوچوان (اکبر) سره وویني ، کله چې د اکبر لورې ته ورنژدې شو نو اکبر هغه وپیژانده

« او... صاحبه ته !...ته دلته څه کوي؟ .... مارسي ستا ډيره ستاينه کوي ، نن خو زموږ کورته هغه راغلي دي.... هغه زما دمشري مالکي دوست دي.....هغه د چوغې خاوند ....؟

داسې ډاگيزه شوه چې اکبر د قاسم ستونزه اسانه کړه. هغه چې د چا لټون کاوه هغه پخپله د قاسم مخې ته راغې. قاسم سمدستي د اکبر څخه وپوښتل.

« څوک؟ ..ابوجعفر؟»

« هو !هماغه ابوجعفر..... دنیلا ستگرو خاوند ..»

کله چې اکبر ورته د نیلا سترگو خاوند وویل نو د قاسم ذهن بیا په را وخرخید. د نیلا سترگو خاوند عرب اوسیدونکې ، ابوجعفر به تل د قاسم په زړه کې را ټکیده. قاسم سمدستي پریکړه وکړه چې هغه به مارسي ته یو پیغام استوي ، په همدې خاطر یی اکبر ته وویل :

« زه تاته یو لیک درکوم. ایا ته یی په سهې توگه خپلې کوچنۍ مالکې ته ور رسولې شې؟» هو ! بلکل ، زه به لیک هرو مرو کوچنۍ مالکې ته ور سپارم.»

د مارسي کوچوان دخپل عمر نه زیات چلاکه و. خو اوس قاسم ته ستونزه راپیدا شوه ، ځکه هغه غوښتل په بازار کې دخط د لیکلو کوم ځای پیدا کړي ، هغه فکر وکړ چې دکوم سراي د منشي د کاغذ او قلم څخه باید کار واخلي. په دې خاطر هغه د مارسي دکوچوان سره یوځای د یوه سراي په لټه کې روان شو. په بازار کې پوره گڼه گوڼه وه. خلک په پښو تلل راتلل، خویوشمیر خلک په خرو اواسونو سپاره په بازار کې گرزیدل را گرزیدل. دهرشي اوهر ډول وسایلو څخه دوکانونه ډک و ، ښځه او نر ټول په پیرلو او پیریدلو کې مصروف و. دا داورنه تر ټولو ستر بازار و. دا د بغدادی دروازي څخه پیلیده او دښار ترمنځه پورې رسیده. قاسم او اکبر د سراي د لټون له پاره ان د بغدادی دروازي ترچوکه پورې را ورسیدل ، قاسم د اکبر د وینا په اساس په یوه ځای کې تم شو ، دا ډیر ستر او ښایسته سراي و ، قاسم اکبر له ځانه سره واخست او سراي ته ور ننوتل. د سراي د عمارت په کتلو سره حیران پاته و ، دا تیرو څخه جوړشوي یو ډیر ښکلې عمارت و ، قاسم د عمارت له منځه تیر شو او د استقبالیه میز په لور ورغې ، هلته یو دپوخ عمر سړي دهغوې ښه راغلاست وکړ ، قاسم ورته د کیناستو سره سم خپله خبره وکړه. هغه پوخ عمري سړي سمدستي کاغذ او قلم د قاسم تر مخ کینسوول ترڅنګ یی د قلم رنگ هم رامخته کړ. قاسم خان قلم او کاغذ راواخست او مارسي ته یی ولیکل:

«نن یوځل بیا عقاب ستا په انگړ کې دي ، پخوا له دې چې هغه ستا د کیناستو ځای زیانمن کړي دهغه عزایم ځانته ډاگيزه کړه ، د ستورو د چال چلند په اساس نن ورځ زموږ له پاره ډیره غوره ورځ ده. د چمن د مرغانو له

پاره د دې عقاب خطر کمیدونکې دې. امید دې چې د شاهین تر راتلو پورې به دغه عقاب دکوم ښکاری ښکار وگرځي. خو دهغه په تگ راتگ باندې ، په ځانگړې توگه نن ورځ ځانگړې څارنه په کار ده ، والسلام»

دا د رازه ډکه لیکنه وه. خو ماریسی ذهینه نجلۍ وه ، هغه ته ددې مسئلې ډاگیزه کول ستونزمن کار نه و، قاسم ماریسی ته لیکلی دغه لیک را تاو کړ او بیا اکبر ته ورکړ. اکبر په دې و پوهیده چې کار پوره شوی دې ، نو سمدستي د تللو له پاره تیار شو. خو قاسم یو ځل بیا هغه تم کړ. په چوترې باندې ناست دغه پوخ عمری سړې چې د قاسم دا لیک یی دخپلو عینکو لاندې کوت ، حیران پاته و. ځکه د قاسم د لیک مضمون ډیر عجیب و. که چیرې لیک د مارتها او یا ابوجعفر لاسو ته هم ورغلي وې نو بیا یی هم راز ترې نه شو پیدا کولې. قاسم تر اوسه پورې د یوه ډیر پوه سراغ رسان په څیر خپل ځان ثابت کړې و. هغه اکبر ته وویل:

«گوره اکبره ! .....خپلې مالکې ته دې ووايه چې ددې لیک ځواب به همدا نن راکوي او هغه هم ژر تر ژره ..... اکبره ! ته په خپله د خپلې مالکې ځواب ماته راوړه. زه به نن ماسپښین ستا د راتلو انتظار کوم. .... هلته د لاله شاهین دیادگار تر څنگ.....»

د قاسم د هدایاتو د اوریدو سره سم اکبر خپل سر د درنښت په خاطر و خوځاوه. هغه ولاړ او قاسم هم پریښود چې ژر تر ژره ولاړ شی. له یوې خوا قاسم اکبر د ماریسی دکور په لور ولیږه خو دبله اړخه یی اراده وکړه چې هغه به په خپله د ابوجعفر د څارنې له پاره د مارتها تر کوره ورځي. خو اوس هغه دا کبر د بیرته راستنیدو انتظار کاوه. کله چې اکبر د سراي د منشي څخه ووت نو قاسم هم د منشي شکریه ادا کړه او بیرون وتلو له پاره را پورته شو. هغه د سراي څخه د را وتلو په حال کې و چې په دې وخت کې یی سراي ته د یوه اجنبي په را ننوتلو سترگې ولگیدې. دا سړې دخپل شکل او صورت څخه د هنگرې عیسایي معلومیده ، او همدا خبره وه چې قاسم یی دهغه لورې ته متوجه کړې و. دا اجنبي مسافر و اودهغه په شا بار کړل شوې سامان ددې گواه و چې هغه همدا اوس اوس اورنه ته را ننوتې و ، پنخوا ددې څخه چې قاسم دهغه په اړه څه نور فکر کړې وای ، اجنبي بلکل د قاسم سره نژدې تیر شو ، خو تم شو او په ډیر معصومیت سره یی د قاسم څخه و پوښتل.

«ایا دا سراي دې؟»

د اجنبي د لهجې څخه د قاسم گمان په یقین بدل شو. دا ریښتیا هم دهنگرې اروپایي اوسیدونکې و ، د قاسم په څیر سراغ رسان د هنگرې ددې اوسیدونکې پوښتنه غنیمت وگڼله او په مکمله توگه دهغه اجنبي په لور متوجه شو.

« هو ! تاسې دکومه ځایه راغلي یاست؟ ..... ایا ته د سراي په لټون پسې یی؟» قاسم اجنبي ته د ځواب ورکولو په ځای په عامه توگه ترې و پوښتل.

« هو ! زه دهنگری خخه راغلي يم ، او همدا اوس دې ښار ته راننوتم.» داجنبي په خبرو کې بلکل سادگي وه ، هغه د شکل او صورت نه دقيصر جاسوس اويا د عيسايي فوځ سپاهي نه معلومیده. دهغه په مخ ساده شانته خندا وه اودسترگو شاوخوا يی تورې حلقې وې. دهغه سترگې هم داروپايی خلکو په څير شني شانته وې. دهغه په کتلو سره دقاسم اعصاب ارام شوې و. هغه په دې فکر کې شو چې دا شخص خطرناکه نه دې. دهغه لهجه ، خبرې او قواره د جاسوس په څير نه معلومیده. کيدې شى چې دا کوم سوداگر اويا سيل کونکې وي ، په همدې خاطر قاسم د زړه له کومې د تللو پريکړه وکړه، خو دخپلو معلوماتو په خاطر يی داجنبي خخه اخري پوښتنه وکړه. هغه دهغې دمخه يی اجنبي ته وويل:

« هو ! دا سراي دې او ډير ښه سراي دې.... ته را ته سوداگر معلوميرې.» د قاسم په استفهاميه لهجه ورته وويل:

هغه سرې وخنډل. او خپل سر يی د نفې په خاطر و خوځاوه. « نه ، نه ، ماته سوداگر مه وايه. زه د دنيا د اخستلو له پاره نه يم راغلي ، او نه يی د پلورلو له پاره راغلي يم. زه خو په دې خاطر را وتلې يم ترڅو خلک وپوهوم چې د دنيا پيرل او پيرودل بندکړئ ، ژوند ډير لنډ دې اودغه لنډ ژوند په پيرلو او پيردلو باندې له لاسه مه ورکړئ.»

قاسم يو ناخپه د اجنبي په خبرو کې دلچسپې واخسته. هغه اجنبي ته په مسکا وويل چې:

« ستا د سوداگرئ خبره سهي ده. خود ژوند د لنډون خبره دې غلطه ده. ژوند به ولې مختصر وي ، ژوند خو ډير اورود دې. لمړی په دې دنيا کې ژوند کول په کار دي او بيا هغې دينا کې. دمرگ ملايکه خو يواځې دانسان بدن لمسوي ،..... هغه د روح دمرکز خخه لرې اوسي.....»

اجنبي د قاسم خبرې په پرانستو سترگو اوريدې. بيا يی په بیره دخپلې شا خخه سامان را ښکته کړ ، او د قاسم سره ورغاړې ووت. « واه ! زه څومره خوش نصيبه يم ، په اورنه کې د لمړي قدم د ايښودو سره سم زه د يوه ډير مناسب انسان سره مخ شوې يم. تا د ژوند په اړه ډيره ښه خبره وکړه..... دا ډيره ستره خبره ده. ايا ته خو به حکيم نه يی ؟»

د اجنبي په خبرو قاسم وخنډل او ورته يی وويل « نه ! درونده ميلمه ، دا دومره ستره خبره نه ده. دا خو عامه خبره ده . دا خبره خو تاته د مسلمانانو يو کوچنې ماشوم هم کولې شى.»

اوس نو اجنبي د پخوا خخه هم ډير حيران پاته شو.

« ايا ريښتيا هم د مسلمانانو کوم کوچنې ماشوم دا خبره همداسې کولې شي ؟»

« هو ! يو کوچنې ماشوم هم !» قاسم ورته په خندا کې ځواب ورکړ. اوس نو هغه دغه اجنبي کوم خبطې وگړې گانه. ځکه هغه وکتل چې اجنبي خلا ته گوري او دخپل ځان سره خبرې کوي. اجنبي ويل چې:

« ددې مقصد دا شو چې د مذهب سره هم د کائناتو په اړه د ستونزمنو پوښتنو ځوابونه شته. ما خو دا فکر کاوه چې مذهب د یوڅو کسو پوهو خلکو د لوبو وسیله ده.... که چیرې مسلمان په مرگ قایل نه وي نو په یقینې توگه به دهغو سره د انسان دموخو له پاره اعلي او برتر شعور شتون ولری.... ددې مقصد خو دادې چې زه بلکل سهی لورې ته راغلي يم..... هو! زه بلکل سهی ځای ته راغلي يم. اوس به زه د تندې احساس نه کوم، ای اربانه! تا واوریدل چې زه سهی ځای ته راغلي يم.»

د اجنبی ددې خبرو د اوریدو سره د قاسم دلچسپې نوره هم زیاته شوه. خو دهغه سره دوخت کمښت و. ځکه هغه غوښتل د ابو جعفر د نیولو له پاره پلان جوړ کړي. په دې خاطر ددې نه زیات د پاته کیدو جوگه نه و. هماغه و چې د اجنبی څخه یې رخصت واخست او روان شو. خو اجنبی هغه له لاسه و نیوه «ته چیرې ځې،..... را ځه لما سره راشه. زه یو اجنبی يم، ماته لاره وښی، ته ماته ډیر نیک انسان معلوم شوې.»

قام ودرید او په ډیر متانت سره یې اجنبی ته وویل: «درونده! زه خو اوس له تاسره نه شم تم کیدې، خو ته همدلته په سراي کې اوسه زه به ستا دکتلو له پاره یو ځل بیا راځم.... خو تا ماته خپل نوم او دلته اورنه د راتلو مقصد و نه وایه. نو که ته په دې اړه څه ونه وایې نو زما او ستا ترمنځه به دغه بیگانگي څنگه له منځه ولاړه شي.؟»

اجنبی په ډیره ټیټه لهجه وویل «زه بښنه غواړم چې ماتاته خپل نوم و نه ښود. زما نوم «اربان» دې، د هنګري اوسیدونکې يم او همدا اوس اوس د قسطنطنیې څخه دلته اورنه ته راغلي يم، زه کوم ځانګړې کار نه کوم خو داوسپنې د ویلي کولو په کار کې پوره مهارت لرم.... اوسپنه زما په لاسو کې ویلي کیږي... په دې خاطر ما د کسب له اړخه ددې وخت داود وگڼه.»

اوس نو قاسم په خلاصو سترگو اربان ته کتل، قاسم په پوره جوش او ولولې سره اربان د لاسو ونيو او په ډیره مینه یې ورته وویل:

درونده اربانه! ته دلته زمونږ معزز میلمه یی. ته همدلته په سراي کې اوسه. ستا ټول مصرف به زه ورکړم، خواوس زه په بیره کې يم سبابه څه وخت ستا په خدمت کې حاضر شم.

قاسم په معذرت سره داربان څخه رخصت واخیست. او دسرایه راووت. اوس نودهغه مخ د سلطاني قصر په لور و. ځکه هلته د امرانو د اوسیدو ځایونه و. هغه غوښتل د سلطان د قصر شاتنې برخې ته د ابو جعفر د څارنې له پاره ور وځلي، او غوښتل یې چې دمارتها تر دروازي وور ورسیري. اوبیا د څارنې له پاره باید یو داسې ځای و ټاکي چې دهغه ځایه د ابو جعفر په تلو راتلو باندې څارنه وکولې شي. خو هغه ته د مارتها دروازي پورې د ورتلو اړتیا پیدا نه شوه. ځکه هغه د لرې څخه دمارسی کوچوان وکوت. ځکه قاسم لږه شیبه مخته همدې کوچوان ته دمارسی په نوم یو لیک ورکړې و، قاسم فکر وکړ چې دهمدې کوڅې په سر کې په اکبر باندې ورغږ کړي..... بیا هغه یوه

پریکړه وکړه او همغې لورې ته روان شو په کومې چې اکبر روان و. هغه خو کوڅې د اکبر تر شا ولاړ او بیا په یو مور کې را وگرزید، ویی کتل چې اکبر د بنار دننه سرک لورې ته روان دې. په دې خاطر یی په هغه ورغړ کړ. اکبر د غږ سره سم ودرید کله یی چې شاته وکتل نو خوله یی د حیرانتیا څخه وازه پاته شوه. هغه په ډیره بیره د قاسم لورې ته راغې، قاسم دهغه سره د غیر معمولی یوځای کیدو په ځای د معمول مطابق په لاره د تلو په وخت کې دیو ځای کیدو پریکړه وکړه. د لږ څه وخت وروسته قاسم او اکبر یوځای په لاره روان و. اکبر لکه د طوطي په څیر په خبرو لگیاو.

«نن زما مالکه ډیره خوشاله وه. ستا دلیک نه وروسته یی د خوشحالی نه ټوپونه وهل، خو بیا پوه نه شوم چې ولې زما مالکې د مشرې مالکې او دهغې د میلمه دخبرو دا وریدو له پاره کړې. ته ورغله او هملته ورته ولاړه وه او غوږ یی ورته ایښودې. مالکې مې ماته هم وویل چې دهغوې خبرې واورم..... نن مالکه ډیره خوشحاله ده، صاحبه! ما ددې نه مخته هیڅکله هم هغه دومره خوشحاله نه وه کتلې.»

اکبر تر اوسه پورې خبرې کولې. خو قاسم دهغه خبرې غوڅې کړې او ورته یی وویل چې «ایا تا هم د ابو جعفر او مارتها خبرې واوریدی؟»

«هو!» اکبر په لنډه ورته وویل:

قاسم ترې بیا وپوښتل: «هغوې څه ویل؟»

اکبر تندې را گوڼج کړ او د لږ فکر نه وروسته یی وویل «هغوې دواړو په یوې چرې کې د راپورته شوو پینو په اړه خبرې کولې، ابو جعفر ورته ویل چې دا کار د شاهي سراغ رسان کړنه ده..... او مارتها، یاد ساته چې دا شاهي سراغ رسان ډیر زیات خطرناکه او چالاکه انسان دې..... ما هغه کتلې دې. دهغه وجود داسپ د وجود به څیر او د پړانگ په څیر سترگې، او د گیدرې په څیر تیز دماغ لری.

اکبر همدومره وویل او بیا خاموشه پاته شو. قاسم ترې یو ځل بیا په پلټونکې لهجې سره وپوښتل.

«بس!..... ایا همدومره څه دې اوریدلې ویا نور څه دې هم؟»

اکبر یو ځل بیا وویل: «ابو جعفر د شهزاده علاوالدین سره د کتلو خبره هم کوله. هغه مارتها ته دا خبره کوله چې شهزاده دهغه په لاسو کې دې او دا چې مارتها ته په دې اړه د ویریدو اړتیا نه شته. هغه په ډیره ټیټه توگه دا خبرې کولې. داسې کومه کومه خبره به ترې را وتله، خوزما مالکه ټوله ورځ هلته د کړکۍ سره سر یو ځای کړې و، ولاړه وه او دهغوې خبرې یی اوریدی.»

د قاسم له پاره همدومره خبره کافي وه. هغه په تلو تلو کې اخري پوښتنه وکړه. «ايا ابو جعفر تر اوسه هم هملته دي»

«نه، هغه لږڅه دمخه دهغه ځايه راووت. خودا راته ډاگيزه نه شوه چې هغه چيرې ولاړ، کيدې شي چې زما مالکې ته په دې اړه معلومات وي.»

قاسم د تلو تلو په وخت کې يو ناڅاپه ودرید. هغه چې داکبر څخه څه غوښتل و پوښتي، هغه يې پوښتلي و. اوس نو هغه ته داکبر سره يو ځای په کوڅو کې تگ مناسب نه ښکاريده. په ډيره مينه يې اکبر ته دوه درې اشرفۍ په لاسو کې کيښودې، هغه يې په اوږه باندې و تپاوه. او پخپله په يوې بلې لورې ولاړ. هغه په لاره کې په همدې فکرونو کې ډوب و چې د ابو جعفر په غداريدو کې خو هيڅ شک پاته نه شو. دهغه په ذهن کې يو ځل بيا دهغه نيولې سترگې را ځليدې. هغه په دې ډاډمن شوې و چې ابو جعفر د عثماني سلطنت له پاره يو خطرناک جاسوس او مهمه مهره ده. خو دهغه په ذهن کې را ټوکيدونکې دغه خيال تر اوسه پورې يوه مفروضه وه. هغه دا انگيرله چې ابو جعفر د يوه عربي په ځای يو اروپايي اوسيدونکې دې هغه غوښتل چې د ابو جعفر اصلي بڼه را برسیره کړي. خوددې ويري چې بغاوت په هروخت کې شونې دې چې په ټولو ځايو کې سرراپورته کړي، خپلې پلټنې ته يې د دوام ورکولو په ځای پريکړه وکړه چې ابو جعفر ته ددې نه زيات وخت ورنه کړي او لاس پرې پورته کړي او په خپله ولکه کې يې راوړي. په همدې خاطر يې په ډيره بیره ځان د پټې محکمې مشر بهرام خان ته ورساوه، ځکه هغه ته ددې کار د ترسره کولو له پاره يوه ډله عسکرو ته اړتيا وه. ترڅو دسلطان له اړخه ورکړل شوي خصوصي اختيارات استعمال کړي او ابو جعفر په رڼا ورځ و نيسي او بندي يې کړي.

دهغه دغه نۍ ورځ ډيره مصروفه تيره شوه، هغه ته ماسپښين ناوخته دمارسي پيغام هم رارسيدونکې و. په دې خاطر هغه بايد د لاله شاهين يادگار ته ورغلي وې. او همدا نن ورځ يې د ابو جعفر په څير د يوه ځواکمن او بانفوذ وگړي د نيولو پلان هم درلود ترڅو دهغې له لارې د سازشونو ټولې کړۍ راوسپړي. هغه د سهاره تر اوسه پورې پيدل روان و. خو اوس ورته د يوې وسله والې ډلې اړتيا پيدا شوې وه. ترڅنگ يې دخپل ځان له پاره د يوه بهترين آس اړتيا هم. هغه ددې کار د ترسره کولو له پاره دخپل ځان سره د بهران خان رايوځای کول مناسب وگڼل. هغه نيغ دسلطاني قصر ترڅنگ د سرکاري دفترونو د عمارت په لور ورغې، ځکه هغه کولې شو د بهرام خان سره همدلته وويني.

د بهرام خان څنگ ته د رسيدو سره سم هغه ورته خپله مدعا وويله. خو بهرام خان داسې خيز وواهه لکه لرم چې په کو خاص ځای کې ټک ورکړې وې.

«دا ته څه وايي؟ مونږ څنگه کولې شو د ابو جعفر په څير شخصيت و نيسو؟ هغه خو دامراو د ډلې څخه دې. او د سلطاني قصر سره نيغ په نيغه اړيکې لري.»

قاسم خان د بهرام خان خبرې واوريدې او خوله يې را جوړه کړه، لږ څه په قهري وويل «که هغه د سلطاني قصر سره اړيکې لري، نو څه وشول. دا خو پخپله د معظم سلطان حکم دې چې هر هغه څوک پرته له ويرې ونيسئ چې اړيکې يې د غدارانو سره ثابتې شي. زه به د ابو جعفر د نيولو پرته ارام کينم. دا به زما په دنده کې زما غفلت وي، د قيصر جاسوس به زمونږ تر سترگو گرځي را گرځي او مونږ ورته هيڅ هم ونه ويلې شو. دا به څه ډول شوني وي؟..»

بهرام د ابو جعفر د نيولو په لاره کې خنډ و. ځکه هغه د دومره سترې خطرې بار په غاړه نه شو اخستې. چالاکه ابو جعفر دخپلو غوره ماليو په اساس د شهزاده علاوالدين نه علاوه د سلطنت نور ډير مسؤلين هم په خپلو لاسو کې لوبول. بهرام داسې انگيرله چې د ابو جعفر په نيولو سره به شهزادگان، ستر ستروزيان او امران دهغه د ملاتړ له پاره په خوزبنت راشي، هغه د لږ څه فکر کولو وروسته قاسم ته وويل:

«قاسم بن هشامه! زه له تاسره د ابو جعفر په څير د شاطر انسان د نيولو له پاره نه شم تلاي. ځکه که ما ابو جعفر و نيوه نو شهزاده علاوالدين به زما په لاسو کې زنجيرونه واچوي.»

اوس نو قاسم په هغه څه پښيमानه ښکاريده چې سلطان يې دده په اړه د هداياتو د ورکولو څخه مننه کړې و. هغه ته د سلطاني دماغ د لرليد او باريک بينۍ په اړه اوس معلومات تر لاسه شو. هغه داسې انگيرله چې سلطان به يواځې يو سپاهي وي خو اوس ورته د ډاگيزه شوې وه چې هغه يواځې يو سپاهي نه بلکه يو ډير پوه او د سترو تجربو خاوند دې. هغه ته د خپلې عاقبت نا انديشۍ په اړه احساس کيده. ځکه که نن سلطان بهرام ته حکم کړي وي نو بيا به دا ستونزه نه رامخته کيده. خو په هر صورت هغه دا خبرې حربي په توگه بهرام ته وويل:

«بهرام خان! سلطان ستا په شتون کې زه د ټول دربار تر منځ شاهي سراغ رسان ټاکلې يم، په دې اساس زه تاته حکم کوم چې د ابو جعفر په نيولو کې زما سره مرسته وکړه.»

اوس نو بهرام خپل تخرگونه گروول. ځکه دا ريښتيا و، کله چې سلطان قاسم د شاهي سراغ رسان په څير ټاکه نو بهرام خان هم هلته موجود و. خو اوس بهرام خان په دې خاطر وړاندې وروسته کيده چې سلطان ورته په ځانگړې توگه کوم حکم نه و صادر کړي. څنگه چې قاسم بهرام ته د سلطان د حکم په اړه وويل نو بهرام يو رامت شو او په مراوي لهجه يې وويل.

«قاسم بن هشامه! سهي ده..... زه ستا په مسؤليت ددې کار کولو له پاره تيار يم. خو ياد ساته چې که شهزاده علاوالدين ماته حکم وکړ نو زه ابو جعفر سمدستي پريږدم.»

قاسم د بهرام خان دومره څه هم د ځان له پاره غنیمت وگڼل. او ویی ویل:

« سهې ده ، د شهزاده علاوالدين د وينا په اساس ته ابو جعفر بيرته پريږده.»

ددې وروسته قاسم خان او بهرام خان د ابو جعفر د نيولو له پاره په پلان باندې خبرې اترې پيل کړې ، ان تردې چې ماسپښين پيل شو. قاسم خان د بهرام خان سره د پلان د جوړولو وروسته د برق په څير راووت او د کرایي د اسونو د اخور په لور ولاړ او د لاله شاهين د یادگار پورې د تللو له پاره یی یو آس کرایه کړ. د ماسپښين د کيو تو تر مخه هغه د یادگار دروازې ته رسيدلې و. خو د ژمنه کړل شوي وخت نه لږ څه وروسته رسيدلې و. کله چې دروازې ته ورننوت نو اکبر یی تر سترگو شو. هغه د ابنوس د ونو سره نژدې په يوه مات ديوال باندې د پاسه ناست و. اکبر هم د دروازې په لور کتل. هغه سمدستي د ديواله راټوپ کړ او بيا د قاسم په لور په منډه ورغې. په همدې وخت کې د قاسم سترگې هم هلته د ونو په گڼو بوتو کې دولاړې بگۍ په لور ونبستې. هغه حيران شو. ځکه ددې مطلب داو چې مارسي پخپله هلته راغلي ده. د مارسي په جرئت باندې حيران و ځکه نن سبا مارتها او د ابو جعفر دخپلو سازشي کړيو په اخري سر کې و. او همدانن هم ابو جعفر د مارتها دکوره راوتې و ، مارسي ته احتياط کول په کار و ، په يقين سره چې مارتها او ابو جعفر به په مارسي باندې شک کوي او دا هم شونې ده چې د ابو جعفر جاسوسان به د مارسي پټه څارنه هم کوي ، قاسم په همدې فکرونو کې ډوب په بيړه بيړه د باره دري په لور ولاړ. اوس نو اکبر هم ورته را نژدې شوې و ، قاسم اکبر ته په خدا کې وويل :

« داسې معلومېږي چې ستا مالکه هم په خپله دلته باره دري ته راغلي ده.»

اکبر په پوره جوش سره ورته د اثبات په توگه سر و خوځاوه. او د قاسم سره یی د لاس د ورکولو وروسته وويل

«مالکه په باره دري کې نه شته بلکه هملته په بگۍ کې ناسته ده. ته هم هملته ورشه ، نن مونږ د تعقيب څخه ويريږو. په دې خاطر د مختلفو لارو څخه په پټه توگه دلته راغلي يو»

قاسم د مارسي پوهې ته حيران و ، يعنې هغه څه چې هغه انگيرلي و مارسي هم همغسې انگيرنه درلوده.

د مارسي سره خپلو خيالاتو دهماهنگۍ د کتلو وروسته د قاسم په زړه کې نورې هم د خوشحالي څپې گرمې شوې . هغه بگۍ ته ورنژدې شو او د بگۍ شاتنۍ پرده یی پورته کړه او په بگۍ کې ناستې مارسي ته یی سلام وکړ . مارسي په خدا سره د قاسم د سلام ځواب ووايه. او هغه ته یی دننه بگۍ ته د راتلو له پاره اشاره وکړه. اکبر بيرته منډه کړه او د څارنې په خاطر د هماغه مات ديوال د پاسه وخت. اوس نو هغه د يوه هونښياره چيتا په څير څلور خواوې تر څارنې لاندې نيولې وې.

مارسي او قاسم په بگۍ کې د لرگيو څخه په جوړو شوو چوکيو باندې يو بل ته مخامخ کيनाستل. دا څلور ضربې لس فته کوچنۍ کمره وه. مارسي او قاسم يو بل ته دومره نژدې ناست و چې دهغوي زنگونونه يو د بل سره نښتل. نن مارسي په ساده کاليو کې وه او د پخوا څخه ډيره بنايسته او ښکلې ښکاریده. دهغې په لويو لويو سترگو کې يو ډول تجسس او پلټنه وه. يو ناڅاپه دهغې شرارتي زلفې دهغې د سر څخه راپرانستل شوې او په اوږو او مخ يې راوغوړيدې. هغې بيرته په بېره په لاسو خپلې زلفې را جوړې کړې او مسکۍ شوه. قاسم ته دا سې خرگنديده لکه د گل غوتۍ چې را سپريدلې وي. تريوې لمحې پورې هغه خپل ټول مسؤليتونه له ياده ويستلي و. هغه په دې آند و چې دهغې ښکلتيا دهغه په اعصابو باندې سپره شوې ده. خپل سړي و څنډه او په پوره غور سره يې وويل.

«نن ابو جعفر ستاسې کور ته درغلې و»

مارسي د قاسم خبره واوریده او په زوره يې وخنډل او بيا يې د اثبات له پاره سر و خوځاوه او ويلي: «تا ماته د ابو جعفر د جاسوسۍ له پاره ويلي و، خو ددې څخه ماته ستا اصليت را خرگند شو..... درونده شاهي سراغ رسانه ...!

قاسم لمړۍ پوه نه شو خو وروسته چې وپوهیده او دشرم څخه يې سر ښکته کړ او مسکې شو.

«زه سهي ده، که چيرې تاته ډاگيزه شوي وي نو ته يې داسې وگڼه چې مادرته د سلطنت له اړخه يوه نيکه دنده در سپارلې وه. خو اوس راته دا ووايه چې ستا د مور او ابو جعفر ترمنځ څه خبرې شوې دي».

مارسي په پوره متانت سره وويل «زه نن هغه وخت ډيره زياته حيرانه شوم چې وامي وریدل چې زما مور او ابو جعفر د قسطنطنيې د قيصر جاسوسان دي او دهغه له پاره کار کوي. زما په ذهن کې هم نه راتله چې زما مور دې په دومره خطرناکه سازش کې را نغښتې وي.... هو! دا خلک د سازش په کړيو کې را نښتي دي، پروڼ چې د يني چري کوم سالار وژل شوې دې، نو ابو جعفر وايي چې په دې قتل کې شاهي سراغ رسان يعنې قاسم بن هشام هم شريک دې. ديني چري سالار اسلم خان د ابو جعفر ډير نژدې سړې و او ابو جعفر يې په مړينه باندې ډير خواشيني ښکاریده. هغه تاته د څه زيان د در سولو خبره هم کوله. تر هغې چې زه د خپلې مور او ابو جعفر دخبرو څخه پوهه شوې يم نو زه فکر کوم چې هغوي به اورنه ته د سلطان د راستنيدو د مخه کومه خطرناکه لوبه لوبوي. په دې خاطر ما تاته د خط د ليکلو په ځاي پخپله دلته د راتلو او له تاسره دمخامخ خبرو کولو پريکړه وکړه».

د مارسي دخبرو په اوریدو سره قاسم حيرانتيا ونه ښووله. ځکه هغه ته ددې خبرو په اړه د پخوا څخه معلومات تر لاسه شوې و خو هغه لږ څه شک يې چې په زړه کې و هغه هم اوس له منځه ولاړ، هغه ته اوس دا ډاډمنه شوې وه

چې دلته په اورنه کې به ابوجعفر اودهغه ملگري د سلطان د راستنيدو دمخه فساد او بغاوت خپروي ، هغه د لږڅه خاموشي نه وروسته په هوډمنه توگه ماري ته وويل:

« ته اندېښنه مه کوه زه به همدانن شپه ابوجعفر نيسم ، ترڅو هغه پخپله د خپلو سازشي پلان ټولې کړې را برېښلې کړي »

مارسي ورته په حيرانتيا سره وکتل او په پوره جذبې سره يې ورته وويل: « ايا رينستيا هم ته داسې کولې شې؟ ما خو اوريدلې دى چې ابوجعفر ان تر شاهي دربار پورې خپلې اړيکې غوځولي دي. هغه خو زما مور ته تسلي ورکوله چې شاهي سراغ رسان زمونږ هيڅ نه شي کولې ، ځکه چې هغه له ځانه سره شهزاده علاوالدين ملگري کړې دي »

د شهزاده د يادونې سره سم د قاسم تندې گونجې شو ، ځکه هغه دهره ځايه همدا خبره اوریده ، اوس نو دهغه په زړه کې دا شک را پيدا شو چې هسې نه چې د سلطان مشر زوي علاوالدين د ابوجعفر د نيولو په کار کې ورته خنډ پيدا نه کړي. هغه اوس په دې فکر کې شو چې څه ډول شهزاده د ابوجعفر د ملاتړ څخه لرې وساتي. کله چې ماري وکتل چې قاسم گونگ ناست دې نو خپله نازکه گوته يې دهغه په زنگون کيښوده او زور يې ورکړ ، د ماري په گوته کې لکه دبرق په خيبر ټکان و. داسې و برېښيده لکه قاسم ته يې شاک ورکړې وي ، يوناڅاپه را نيغ شو ، ماري دهغه په کتلوسره مسکې شوه او رته يې وويل:

« په خداي ! ته يوخالصه عرب مسلمان يې. ستا ټول کړچار د يوشريف الطبع انسان نمايندگي کوي .... کله چې تاته وينم نو په زړه کې مې را گرځي چې يوه لحظه هم له تا جدا نه شم. » ددې اخري خبرې په کولو سره د ماري سترگې د حيا نه ښکته شوې.

اوس نو د قاسم نوبت وو ، هغه په شرارتي او مينه ناکه توگه وويل: « که چيرې د لرې کيدو دومره ويره در سره وي ، نو يوځل ولې نه رانژدې کيږي. زما درنه مور او ورنډار به ستا په کتلو ډيري خوشحاله شي ، ته کله زمونږ کور ته راشه ، » د قاسم لمړې خبره بلکل ډاگيزه وه ، د ماري مخ د شرم څخه تک سور شو او په خپل ځاي باندې يېغه نيغه شوه. قاسم داسې وانگيرله چې يوه ډيره ستره خبره يې ډيره ژر او بې وخته کړې ده. په دې خاطر يې دخپلې خبرې د جوړولو هڅه وکړه:

« زما په آند چې په تا زمونږ د کور په لور دور تللو خبره ښه و نه لگيده. په دې خاطر خاموشه پاته شوې. »

مارسي د قاسم د خبرې په اوريدو سره ټکان وخور او سمدستي يې خپل سر راپورته کړ او دخپلې چپتيا په اړه يې خرگندونې پيل کړې:

« نه ، نه ، داسې مه وايه ، اوس خو ستا نوم زما له پاره ژوند گرزیدلې دې . تاته به ډاگیزه شوي نه وي چې زه سکندر خومره تنگه کړې يم . په حقیقت کې زه اوسکندر یوځای را ستر شوي یو . زما مور دهغه د پلار وینځه وه . په دې خاطر هغه ما دخپل پلار جاگیر گڼي ..... سکندر هغه لورې د تللو دمخه هڅه وکړه چې ما هم له ځایه سره یوسي خو ما ترې ځان په دې خاطر شاته کړ چې هغه یومسلمان دې او زه یوه عیسایی ، زه نه غواړم چې دیوه مسلمان سره واده وکړم . ما خو ترې په همدې بهانه ځان په څنگ کړ . خو اوس هغه داسلام څخه بیرته اوختې دې . او عیسایی شوي دې . زه هره لحظه دخپل ځان د خوندي پاته کیدو په اړه اندیښمنه يم . ځکه زما مور غواړې زه د سکندر سره واده وکړم . سکندر چې هغه لورې ته ورته ، نو دایې ویلي و چې هغه به ډیر ژر ما هلته ورو غواړي ، نو په داسې حالاتو کې ستا وجود زما له پاره د پناه اخستو بهترین ځای دې .

د ماریسي دخبرو څخه د قاسم په جود کې د سکندر پر خلاف د قهر او غضب څپې را پیدا شوې . هغه ددې نه مخته د ماریسي په دغه قصه او غم باندي نه وخبر . هغه ته دا ډاگیزه شوه چې ماریسي سهي خبره کوي ، د سکندر په څیر د یوه حیوان صفت انسان څخه هر عمل شونې دې . اوس نو قاسم ماریسي له خپله ځانه سره نوره هم نژدې احساسوله ، په یوه عزم سره یې هغې ته وویل :

ماریسي ! تا ډیره ښه وکړه چې په وخت دې د سکندر د عزایمو څخه خبر کړم . اوس به زه هڅه کوم ستا په اړه هم ځان اگاه و ساتم . ته اندیښنه مه کوه ، زه نن شپه ابو جعفر نیسم ، زه هیلمن يم چې دلته په اورنه کې به زه دهغه او د سکندر د ملگرو په اړه پوره معلومات تر لاسه کړای شم . او ډیر ژر به ټولې مهرې را بریندې کړم او په دې توگه به ستا د اندیښنو لړۍ هم پای ته ورسیري

قاسم تر اوسه پورې خپله خبره نه وه خلاصه کړې چې د بگۍ نه بیرون دینو تریار شو ، قاسم لکه د پیرانگ په څیر متحرک شو او سمدستي یې د بگۍ شاتنۍ پرده پورته کړه ، اکبر په بیړه د بگۍ په لور وروان و د قاسم په تندې باندي غونجې پیدا شوې وې . هغه فکر کاوه چې هرو مرو کومه خبره را پیدا شوې ده ، پرته له ځنډه د بگۍ څخه را ووت . په دې وخت کې اکبر هم را ورسید . اکبر دراتلو سره سم وویل :

« مایو آس سپور وکوت چې ددې یادگار په شاوخوا کې گرزیده . او د دیوال د چاودنو څخه دننه یې دیادگار د کتلو هڅه کوله .»

دې خبرې د قاسم په اعصابو باندي بد اغیز وکړ ، سمدستي یې خپله توره را وویسته او اکبر ته یې وویل ، ته په بگۍ کې کینه ، زه به بیرون د حالاتو څارنه وکړم . اوس باید مونږ ددې ځایه ولاړ شو .» قاسم ددې خبرې په کولو سره دخپل آس په لور ورغې ، ماسي هم د اکبر خبرې اوریدلې وې ، دهغې زړه ددې نوو حالاتو په را پیدا کیدو سره درزیده . په دې خاطر یې دخپل پروني لاندې پټه خنجر را وویست او په لاس کې یې ونيو ، قاسم په خپل اس

سپور شو او د یادگار د دروازې څخه بیرون ووت. هغه داس په شا هم دهر ډول حالاتو سره دمقابلې له پاره تیار و. په یوه لاس کې یې توره نیولې وه او په بل کې د آس قیضه. هغه خپل آس په بیرې باندې و ځغلاوه او د یادگار شاوخوا یې ټوله سیمه و څارله. دهغې سترگې په پوره تیزی سره هرې لورې ته متوجه وې او غوږونه یې دهر ډول اواز داوریډو له پاه خلاص وو. هغه څلورو خواو ته نظر و ځغلاوه خو هیڅوک یې تر سترگو نه شول، بیرته راستون شو او اکبر ته یې اشاره وکړه ترڅو بگي راوکارې. دې په خپل اس سپور و او بگي یې تر څنګ تیره شوه. ماری د بگي پرده پورته کړه او په استفهامیه توګه یې قاسم ته وکتل او دسترگو په اشارې سره یې د حالاتو په اړه معلومات ترلاسه کړ. قاسم ورته په ټیټ اواز سره وویل:

« داندیبښې خبره نه شته. کیدې شي اکبر ته کومه غلط فهمي پیداشوي وي. په هر صورت تاسې ولاړ شئ. په لاره کې هیڅ ډول خطر نه شته. لږ وروسته لمر پریوځي او د ما بڼام تیارې خپریږي. په دې خاطر د تیارو دمخه تاسې خپل کور ته ستانه شئ»

کله چې یادگار ته رانژدې شول نو اکبر د بگي اس ته لښته ورکړه، او بیا په څو لمحو کې بگي د بڼار منځته رسیدلې وه.

قاسم د ابو جعفر د نیولو له پاره د شپې د نیمایي وروسته خپل پلان ترتیب کړې و، ننۍ ورځ د قاسم له پاره د ټولو مصروفترینه ورځ وه. تر اوسه پورې هغه د خپل پلان د پلې کولو له پاره پوره وخت درلود، په دې خاطر یې د بڼاره کرایه کړې آس بیرته هغه ځای ته ورساوه او په خپله دخپل کور په لور روان شو.

*****

دقیصر جاسوس

پخنبه نیمه شپه وه چې بهرام خان او قاسم دواړه د روزل شوو امنیتي عسکرو سره یو ځای د ابوجعفر کور تر خپلې کلابندۍ لاندې راوستې و. غوښتل یې په څو لمحو کې خپل کاري پلان پلې کړي. کله چې ټول کسان په خپلو خپلو ټاکلو شوو ځایو باندې ودریدل نو بهرام خان او قاسم خان دواړه ور مخته شول او د ابوجعفر د کور دروازه یې ور وټکوله. دایو ستر او عالی شانې مانۍ وه. په دروازې د ټک ټک کولو اواز د شپې په چپتیا کې تر ډیره ډیره ځایه پورې رسیده. دبهرام خان رنگ تک ژیړ تښتیدلې و. ځکه هغه ویریده چې د غرب په خطیب باندې به دلاس دپورته کولو څخه په ښار کې فساد او بغاوت را پورته شي. بهرام تر اوسه دې ته تیار نه و چې د ابوجعفر د جاسوسۍ خبره ومني. ځکه هغه د بهرام خان د امنیې د دندې داخستو تر مخه هم همدلته میشت و. هغه حیران و چې دا سرې څنگه یو ناڅاپه جاسوس و خوت. هغه په دې فکر کې ډوب و چې د سراغ رسان په څیر د قاسم په ټاکلو کې سلطان ډیره غلطې کړې ده. هغه ته قاسم یو بې تجربې او احساساتي ځوان ښکاریده، هغه په همدې غمونو کې ډوب و او د زړه درزار یې وار په وار زیاتیده. په همدې وخت کې د کور د دروازې د پرانستو اواز واوریدل شو، بهرام یو دم د دروازې په لور ور وکتل، دروازه د ابوجعفر غلام څوکیدار پرانستې وه. هغه هم د دروازې د پرانستو سره سم په ډیره خرابه لهجه وپوښتل:

« څوک یاستی..؟ تاسې نه پوهیږئ چې نیمه شپه ده، د څه له پاره دلته راغلي یاست؟ »

ددې سره مله نور عسکر شاوخوا تیار ولاړ و. ددې څوکیدار مخې ته یواځې بهرام او قاسم خان ولاړ وو. قاسم ورمخته شو او د څوکیدار سره یې په خبرو پیل وکړ.

« مونږ غواړو د غرب د خطیب سره ووینو ..... مونږ دهغه په نوم د قونیا څخه د سلطان خاص پیغام له ځانه سره راوړې دي. ابوجعفر ته ووايه چې سالار ریاض بیگ د قونیا څخه د سلطان خصوصي پیغام له ځانه سره راوړې دي.

د قاسم د خبرو په اوریدو سره څوکیدار دخپلې غصې څخه را ټیټ شو او شاته ولاړ او په یوه منډه یې ځان د ابوجعفر خونې ته ورساوه. قاسم ددې فرصت نه گټه پورته کړه او عسکرو ته یې خپلې شاته د راتلو او کور ته د ورننوتو حکم وکړ. اوس نو هغه خپله توره هم را ویستلې او په لاس کې نیولې وه. او د توپان اوسیلۍ په څیر دکور دننه ورغې. هغه څوکیدار کورته چې په کومه ولاړ، دهمغسې پسې قاسم، بهرام او نور عسکر هم همغه لورې ته ورغلل او په دهلیز کې ودریدل. قاسم په اخري کونج کې د بندې کمرې په لور ورغې، د قاسم تر مخه

خوکیدار هم همدې خونې ته ورننوتې و. کمري ته د ورننوتلو سره سم قاسم ودرید، خو هلته هیڅ اواز نه اوریدل کیده. دروازه یی لږ څه ورتپیل وهله، ویی کتل چې د دیوال تر څنگ یو مشال روڼ دې خو هغه کمره خالي وه. هغه په پتو قدمونو سره دننه ورغې او په حیرانتیا سره یی څلورو خواو ته کتل، دا دهغه ځای منځنۍ کمره وه. او په ډاډ سره چې دهغې تر شا د کور نورې خونې هم وې. ځکه چې ددې کمري په دیوال کې دروازه هغه لورې ته پرانستل کیده..... دا دروازه پرانستې وه، دا سې څرگندیده چې خوکیدار همدا اوس اوس د همدې دروازې څخه دننه ورغلې و. کله به چې دهغه بله اړخه اواز واورید نو هملته تم شو، داسې معلومیده چې دهغې لورې کوم کس دې لورې ته را روان دې، قاسم سمدستي شاته ولاړ او تر شایې خپلو عسکرو ته هم حکم وکړ تر څو د دیوال سره ځانونه تکیه کړي. لږه شیبه وروسته د راتلونکو قدمونو اواز واوریدل شو او بیا چا دروازه دهغه لورې څخه پرانسته، قاسم خپله توره تیاره په لاسو کې نیولې وه، بهرام او دهغه ملگري ساه نیولې ولاړ و، دهغوي سره دې کمري ته یواځې څلور کسه عسکر راغلي وو. پاته نور عسکر بیرون په خپلو خپلو ځایو کې ولاړ و. د دروازې د پرانستلو سره سم لمړی ابو جعفر خونې ته راننوت. هغه د شپې کالې په ځان کړې و او سترگې یی د خوبه ډکې وې. په کمره کې د قدم د ایښودو سره سم یی د حیرانتیا نه خوله خلاصه پاته شوه. په کمره کې یی د شپږو وسله والو کسانو په کتلو سره سترگې پرانستې پاته شوې، خو اخر هغه هم ابو جعفر و، هغه دخپلې حوصلې په ځای کولو کې ځنډ ونه کړ، سمدستي یی خپل ځان ډیر غضبناکه ونيو، او په ډیره قهرجنه توگه یی بهرام ته وویل:

« بهرامه !... دا څه بد تمیزی ده...؟ تاسو زما کور ته، زما د اجازی پرته څنگه را ننوتی یاست؟ »

د ابو جعفر په خبرو د بهرام پښې په لږزیدو شوي، هغه غوښتل په معذرت ډوله توگه څه ووایی، خو قاسم ورمخته شو او خپله لوڅه توره یی د ابو جعفر په سینه کیښوده او مار په څیر د پرشیدو سره یی ورته وویل:

« دشنو سترگو نقلي عربو او د قسطنطینی د قیصر خطرناکه جاسوسه، ته په مسلمانو عسکرو باندې سترگې را باسې. لمړی خپل گریوان ته ووینه.» دا د قاسم له اړخه یوه رواني حربه وه. چې د همدې حربې له مخې ورته زیاته بریا په برخه شوه. ځکه ابو جعفر یو ډیر بڼه روزل شوې جاسوس و، دهغه په سترگو کې د قاسم خبره تر یوې لمحې پورې گرزیده خو وروسته یی بیرته خپله حوصله په ځای کړه او په ډیرې غصې سره یی وویل:

« ته څه اپلتې وایې؟ دا څنگه د جادې نه وتلې خبرې کوي. ته څه ویل غواړی؟..»

بهران چې پخپله هم یو ډیره پوه سراغ رسان گڼل کیده، د ابو جعفر مخ ته یی په ډیر غور سره کتل، هغه په زړه کې وویل..... قاسم په ابو جعفر باندې په لاس پورته کولو کې غلطی کړیده. دا هغه څوک نه دې چې قاسم یی په لټه کې دې..... قاسم هم د ابو جعفر د ځواب څخه نا هیلې شوې و، خو هغه د ابو جعفر د پرواه کولو پرته خپلو سپاهیانو ته حکم وکړ چې: « لاس و پښې یی و تړی او د پټې محکمې ځمکنۍ برخې کې یی ور وغورزوی، »

د قاسم دخبرو سره سم دهغه عسکرو پر ابو جعفر باندې لاسونه وتړل او د تورو ترمنځ یې را ښکيل کړ. ابو جعفر خپل ځان ډیر ډاډه او مطمئن ښوده خو په حقیقت کې هغه ټول دننه وجود به لږزان وو. عسکرو دهغه لاسونه د شالورې ته په زنځیرونو تړلې و. دبهرام مخ د ویرې څخه ژیر گرزیدلې و، قاسم د بهرام حالت ډیره ښه احساساوه، دهغه په اوږه یې لاس کیښود او ورته یې وویل:

« بهران خانه ! ته اندیښنه مه کوه، له ماسره راځه، زه به ستا تر مخ دهغه څخه دا را ډاگیزه کړم چې اصلی نوم یې څه دې. ته دا فکر مه کوه چې هغه د شلو کالو راهیسي دلته میشت دې. ایا تاته د قیصر د سازشي لوبې او په دې اړه د اوږدو پلانونو په اړه معلومات نه شته. له ماسره یو ځای راځه... !

بهرام خان چې د قاسم پریکړه واوریده نو په لږزه شو. ځکه قاسم غوښتل د ښار یو مذهبي لارښود ته دهغه په پتنځای کې اذیت او تکلیف ورکړي، د بهرام له پاره دا خبره د زغم وړ نه وه. هغه فکر کاوه چې که چیرې قاسم د غرب خطیب ته اذیت ورکړې نو په ښار کې به اړو دوړ را پیدا شي. هغه په زړه کې پریکړه وکړه چې قاسم به د اذیت ورکولو د فکر نه تیر کړي، په همدې فکرونو کې هغه د قاسم او ابو جعفر سره یو ځای بیرون راووت. په همدې وخت کې دهغه په ذهن کې یوه خبره راغله او بیرون ته در او تلو سره سم یې خپلو سپاهیانو ته وویل:

« تاسو اوس ابو جعفر د ښار د کوټوال په زندان کې واچوئ، دهغه څخه به د پلټنې کار سبا سهار وختی پیلوو. په دې وخت کې پټې محکمې ته د ابو جعفر وړل اړین نه دي.»

قاسم غوښتل څه ووايي خو بهران د لاس په اشارې څخه هغه مننه کړ او ورته یې وویل:

« څه ویلو ته اړتیا نه شته، زه د سرکاري لیکنو پرته دومره مهمه شخصیت په خپلو پټو پلټنځایو کې نه شم ساتلې. کله چې هغه د کوټوال په زندان کې ورپریوځي او نوم یې هلته ثبت شي نو بیا یې مونږ خپل پلټنځایو ته وروړلې شو.»

داسې بریښیده چې بهران په سهې وخت کې غلط قدم واخست. څرگنده وه چې د امنیت عسکر د بهران خان د حکم لاندې و، قاسم ته سمدستي داسې ډاگیزه شوه چې په لاس راغلي ښکار له لاسه ووت. سپاهیانو ابو جعفر له ځانه سره بلې لورې ته بوت، دهغوې سره د دې پټې محکمې ټوله ډله ملگري وول، په همدې وخت کې بهرام قاسم خان ته وویل:

« تا ډیره ستره غلطی وکړه، اوس دعا کوه چې په ښار کې د ابو جعفر د نیولو دخبرو څخه کومه غوغا اوفساد را پیدا نه شي، ځکه بله ورځ د جمعې مبارکه ورځ ده او په دې ورځ به په ټولو غونډو کې د ابو جعفر د نیولو په اړه خبرې کیږي، که داسې پیښ شول نو مونږ دواړو ته به ډیره ستونزه را ولاړه شي. د سلطان زوی به پر مونږ باندې لاس پورته کړي.»

د بهرام دخولي څخه د سلطان د زوي د کليمې د راوتلو سره سم ، قاسم د سلطان محمد په اړه په فکر کې شو ، هغه ته دا راياد شول چې سلطان محمد ورسره د دوستۍ لاس ورکړې ، هغه هوډ وکړ چې سبا سهار وختي به د شهزاده محمد سره د ابو جعفر د نيولو خبره مطرح کوي ، همدغې خبرې هغه ته يو ډول ډاډ ور په برخه کړ او دخپل آس په لور ولاړ ، په دې وخت کې بهرام هم په خپل آس سپور شوې و . دوې دواړه تر ډيره ځايه يو دبل سره يو ځای روان و . بيا قاسم د بهرام څخه اجازه واخسته او دخپل کور په لور ولاړ .

نن قاسم ډير ستومانه شوې و . ځکه هغه په يوه وخت کې ذهني او جسماني جنگ را بنکيل شوې و ، کله چې په خپله بستره کې څملاست نو متوجه شو چې بدن يې ټول مات مات دې . کمبله يې په ځان را واچوله او څو لمخې وروسته په خواږه خوب ویده شو .

هغه تر ډيره پورې ویده و ، دهغه ورور او ورنندار هم دا فکر کاوه چې هغه ستومانه شوې دې نو په دې خاطر يې د سهار چابو ته را پانه څاوه . دهغه ورور او وريرونه يې خپلو خپلو مکتبونو لورې ته تللې وو ، او ورځ سبايسته ډيره راپورته شوې وه .

د ورځې د يوې برخې د تيريدو وروسته دهغه سترگې د دروازې په ټکار باندې را پرانستل شوې . ځکه چا د طاهر هشام دکور بيرونی دروازه په زوره زوره ووهله . هغه خپلې سترگې مېنلې او په دې حيران و چې ويی کتل دومره ورځ يې په خوب کې تيره کړې ده . دبسترې نه راووت او خپلۍ يې په پښو کړې او د بيرونی دروازې په لور وروان شو ، د دروازې د پرانستلو سره سم يې هغه وخت سترگې پرانستې پاته شوې چې .....

دهغه تر مخه ابو جعفر ولاړ و . دهغه په مخ زهرجنه خدا وه ، تر څنگ يې څلور کسه سپاهيان او څو نور لاس پوځي هم ولاړ و . د ابو جعفر د کتلو سره سم د قاسم خان دخولې نه په نا ځآپې توگه را ووتل : «ته ؟»

دهغه سترگې د حيرانتيا څخه بوتې راوتلې وې . هغه باور نه شو کولې چې هغه ابو جعفر چې هغه څو ساعته مخته په پوره ميرانې سره نيولې و او د کوټوال په زندان کې يې اچولې و ، هغه اوس په رڼا ورځ په پوره ازادۍ سره دهغه تر مخه ولاړ دې . ابو جعفر چې قاسم دومره حيران دريان و کوت نو په خپله زهرجنه خدا کې يې وويل : « قاسم بن هشامه ! زه د شلو کالو راهيسې په اورنه کې په پوره عزت او درنښت سره شپې سبا کوم . خو دلته ستا د راتلو څخه تر اوسه څو په شمار ورځې تيرېږي ..... هغه څه چې تاله ماسره وکړل دهغې د حساب ورځې به ډيرې ژر راشي . خو اوس زما سره د غه سرکاري مامورين غواړي تا د شهزاده علاوالدين دربار ته وړاندې کړي . دا بايد ډاگيزه وي چې زه د شهزاده علاوالدين د ځانگړې حکم په واسطه راپريښول شوې يم .

د ابو جعفر په خبرو د قاسم وجود ټول د قهر او غصې څخه په اور کې سوزيده ، د ابو جعفر په سترگو کې يې سترگې ورننويستې او ورته يې وويل :

« ابو جعفره ! ته زما د ولکې څخه خوندي نه شې پاته کيدې. زه ستا د ټولې لوبې څخه خبريم. زه به دشهزاده علاوالدين تر مخه ستا له مخه دغه نقاب لرې کړم. او ياد ساته کله چې زه تايو ځل بيا ونيسم نوبيا به هيڅوک هم تاته زما د غضب څخه نجات در نه کړاې شي.

ابو جعفر د قاسم په خبرو باندې په زوره زوره و خندل، دهغه په مخ د شيطان نښې د ورايه ځليدې، ابو جعفر په زهرجنې خدا سره وويل: « ته نور ما نه شي نيولې، ځکه له تاسره زما په خلاف هيڅ داسې ثبوت نه شته چې شاهي دربار کې يې وړاندې کړاې شي. ما شهزاده ته ستا په اړه ټولې خبرې کړې دي. اوس به ته د يني چري د يوه سرتيري قومندان «اسلم خان» د وژلو په اتهام بندي خاې ځي.

د ابو جعفر د مکر نه ډکې خدا ټوله فضا را نغاړلې وه. او قاسم ته د ابو جعفر دخبرو انداز د زغم نه وتلې و. خو هڅه يې کوله چې خپل ماغزه ساړه کړي، نو ځکه يې يو سرکاري مامور ته وکتل او ورته يې وويل:

« تاسو وواياست، چې تاسو د څه له پاره دلته راغلي ياست؟ د قاسم په خبرو کې نرې شاتنه طنز و، سرکاري مامور چې يو بنيايسته او بنکلي ځوان و په لږ څه سخته ژبه وويل:

مونږ له ځانه سره ستا د بولو له پاره راغلي يو..... مونږ د شاهي گار د ساتونکو د ډلې عسکريو، او دلته د شهزاده سلطان علاوالدين بن سلطان مراد خان ثاني په حکم راغلي يو.....

قاسم د همدې حالاتو له پاره تيار شوې و. هغه د ځوان څخه کور ته د وبيرته ورننوتلو اجازه واخسته، کورته دننه ورغې، دهغه مور، پلار او ورندار په دې نه و خبر چې د دروازې نه بيرون څه روان دي. قاسم په کور کې د څه ويلو پرته د ضروري کارونو څخه ځان فارغه کړ او بيا يې خپلې ورندار ته وويل چې د شاهي دربار په لور ورځي، د دې خبرې سره سم بيرون راووت.

دا دشهزاده علاوالدين سره د قاسم خان لمړنۍ ليدنه کتنه وه، هغه په لږ څه بې پروايي سره د شهزاده تر مخه و دريد، شهزاده ورته په ډيره غصه وويل:

اوريدلې مې دې چې ته معظم سلطان شاهي سراغ رسان ټاکلې يې. داسې معلومېږي چې دروند سلطان نور زور شوي دي، دلته په اورنه کې کوم قيامت راتلونکې و چې د شاهي سراغ رسان د ټاکلو پورې يې خبره ورسیده. تا خو زمونږ د سلطنت په يو ډير عزتمنده سلاکار باندې لاس اچولې او هغه ته دې سپکاوي کړې، مونږ به دروند سلطان ته ستا د دې کار او د دې سپکاوي په اړه شکايت کوو. ترڅو چې معظم سلطان د قونيا څخه را ستنېږي نو تر هغه وخته به ته دلته زمونږ سر بندي يې. ستا د بې باکۍ او بې عقلۍ سزا به په خپله سلطان ټاکي.

د شهزاده دخبرو په اوریدو سره د قاسم د پښو لاندې زمکه و خویده. ابوجعفر رینستیا ویلي و، لوبه بلکل بدله شوې وه، د شهزاده دخبرو څخه ډاگیزه کیده چې د قاسم دخبرو اوریدو ته تیار نه دي. خوبیا هم قاسم جرعت وکړ او ویی ویل:

دورنده شهزاده! زما په نظر بند کولو کې بیرته مه کوه..... لمړی.....

شهزاده قاسم خبرو ته پرې نه بنود او دهغه خبرې یی په منځ منځ کې غوڅې کړې:

چپ شه! خبرو کولو ته دي ضرورت نه شته. که چیرې معظم سلطان تاته دومره عزتمنده ځای نه وي درکړې نو مونږ به همدا اوس او په همدې شیبه ستا سر له تنې جدا کړې و.

اوس نو قاسم ته د ویلو ځای نه و پاته. ځکه د شهزاده دروازه چیان د برېښو تورو سره هملته د حکم منلو ته په لیکه ولاړ و. قاسم په پوره ناهیلۍ سره د شهزاده په لور وکتل او د بې وسۍ نه یی سر بنکته کړ، هغه په همدې فکر کې و چې د ابوجعفر پلان بریالی شو او قاسم و نه توانید چې اورنه د قیصر د جاسوسانو څخه خوندي و ساتلای شي. د شهزاده د حکم سره سم ساتونکو قاسم خان په خپله ولکه کې واخست. او هملته په شاهي محل کې یی په خصوصي زندان کې بندي کړ. دا زندان د نورو په څیر د اوسپنې د سلاخو څخه نه و جوړ شوې، دا یوه پراخه کمره وه او څلورو خواو ته یی کړکی وې، خوهرې کړکی. ته بیا د اوسپنې سلاخونه لگیدلي و او بیرون ترې وسله وال ساتونکو پیره کوله.

اوس نو قاسم د اورنه دخوندي ساتلو له پاره هیڅ نه شو کولای. ان تردې چې په دې شاهي زندان کې یی بل زندانې ملگرې هم نه و چې خبرې یی ورسره کړې وای، هغه ټول وخت په همدې فکر کې ډوب و چې څه ډول به و توانیږي چې اورنه د بغاوت او فساد څخه خوندي و ساتلای شي.

خو دهغه د همدې کار په واسطه ابوجعفر په خپله په یني چري کې د بغاوت را پاڅولو پلان شاته غورزولي و. هغه ډیر زیات چالاکه او شاطر انسان و. هغه فکر کړې و چې په داسې حال کې چې دهغه رقیب اوس د شهزاده علاؤالدین تر مخه د بغاوت در اپیدا کیدو خبره کړې ده، ..... نو په دې خاطر دا به مناسبه نه وي چې دومره ژر بغاوت راپورته کړي، که چیرې دا کار وشي نو بیا به د شهزاده باور را باندې له منځه ولاړ شي، په دې خاطر هغه سمدستي دخپل سازش ټولو کړیو ته خبر ورکړ چې د بغاوت او فساد له پاره جوړ کړل شوي پلان تر یوه وخته پورې شاته و غورزوي..... هغه نه غوښتل چې د بهران او شهزاده تر مخه د قاسم خان خبرې او اندیښنې سهي ډاگیزه شي. همغه و چې هغه د قاسم خان د درواغون کیدو په خاطر خپل پلان و ځنډاوه. د بله اړخه قاسم خان د وخت په تیریدو سره ورځ په ورځ نا ارامه کیده.

خو ورځې تيرې شوې، ماري هم ډيره انديبنمنه او غمزنه وه، د قاسم د کورنۍ کسان هم وراخطا او ويرې اخستې و. ځکه قاسم دهمغې ورځې څخه چې تري تم شوې و، تر اوسه پورې يې درک نه و لگيدلې. دهغه ورور طاهر د بنار کونج کونج و لتاوه، هغه د بنار د کوتوال د سپاهيانو سره يو ځای د بنار ډير ځايونه تر سترگو تير کړل خو د قاسم په اړه يې کوم معلومات تر لاسه نه کړاي شو. اوڅنگه به ورته معلومات تر لاسه شوې وای ځکه هغه خو د سلطان په محل کې زنداني پروت و.

مارسي به هره ورځ خپل کوچوان اکبر د قاسم پسې استوه. خو هغه به بيرته هر ماښام ناهيلې را ستنيده. هغې اکبر د لاله شاهين يادگار ته هم څو څو ځله استولې و. او دوه درې ځلې د طاهر کور ته هم.

يوه ورځ ماري فکر وکړ چې د ابو جعفر په اړه معلومات تر لاسه کړي. ځکه چې قاسم ورته په اخري کتنه کې د ابو جعفر د نيولو په اړه د خپل پلان خبره کړې وه.

په داسې حال کې چې اکبر ماري ته همدومره ويلی و چې ابو جعفر سهي سلامت دې او په بنار کې موجود دې. ماري داسې انگيرلې وه چې ابو جعفر تر اوسه پورې بلکل نيول شوې نه دې. خو هغې ته د انديبننې خبره دا وه چې هغه ولې د دومره وخت د تيريدو سره سره بيا هم دهغې دمور دکتلو له پاره دهغوې کورته رانغې مگر دهغې مور پخپله دوه درې ځلې دکوره وتلې وه. ماري ډيره هڅه وکړه چې دخپلې مور د سترگو څخه ځان اخوا کړي، خو مارتها ډيره روزل شوې جاسوسه وه او د ماري په دام کې ونه نښته. ماري خپل کوچوان اکبر د ابو جعفر په لور ور وليږه، تر څو دهغه د نوکرانو څخه دهغې شپې په باره کې تفصيلات را ټول کړي په کومه شپه چې دهغه د نيولو له پاره دهغه په کور قاسم د پوليسو سره يو ځای يرغل وروړې و.... خو اکبر هم ونه توانيد کوم خاص خبر تر لاسه کړي. او د قاسم په اړه به هغه څه ډول خبر تر لاسه کړې و، ځکه چې هغه خو دهغه نا پوهه شهزاده په ځآن ځای کې بندي پروت و.

او بيا يوه ورځ خبر راغې چې د شهاب الدين پاشا په مشرۍ د ترکانو فوځ د «نیش» په سيمه کې د «هونيادې» د لښکرو سره د ټکرو وروسته ډيره سپکه ماتې خوړلې.

پيښه داسې منځته راغلې وه چې سلطان مراد خان ثاني د کوچنۍ اسيا د قونيا په بنار کې د «کرمانيا دامير» سره په جگړه کې بوخت و، خو دبله اړخه عثماني لښکر د شهاب الدين پاشا او محمد چلپې په مشرۍ د «هونيادې» د بې شميره لښکرو د غشو د گذار لاندې و. عيسايي لښکر د «ډينوب د درياب» څخه تير شوي و او د «نیش» په سيمه کې د عثماني لښکرو په مقابل کې يې خيمې وهلې وې. دهونيادې د بيرغ لاندې د ټولې نړۍ د عيسايانو ډيره نامتو جگړه ماران را ټول شوي و، په داسې حال کې چې د شهاب الدين پاشا تر قومندې لاندې يوا ځې اتيا زره تجربه لرونکي فوځ و. سهار وختي د دواړو فوځونو تر منځه جنگ پيل شو، د ۱۴۴۳ کال د

ماسپښين په وخت کې د «نیش» په سیمه کې ددې دواړو ځواکونو ترمنځ سخته زمکنۍ جگړه وښته. د محمد چلپي پیاوړه عسکر په ډیره میرانه و جنگیدل. محمد چلپي پخپله هم په اس سپور دخپلو عسکرو لارښوونه یی کوله.

د ماسپښين په وخت کې ، کله چې د جنگ میدان د هرې لورې گرم و او هرې لورې ته د انسانانو لاشونه په خپلو وینو کې ترپیدل ، نو داسې ډاگیزه شوه چې د مسلمانانو پله درنه شوې ده ، په همدې وخت کې قومندان امیر خان هم خپله پنځه زره عسکر د غرونو د پټنځایو څخه رابیرون کړل او د الله اکبر په نعرې سره یی په صلیبي ځواکونو باندې یرغل راوست. هغه د دښمن په میسره باندې یرغل وکړ او دهغوی لیکې یی یو په بله پسې و خیرلې او ان د دښمن ترقلبه پورې ورسید. هغه د پخوا څخه دا پلان درلود چې د دښمن د فوځ په اعلی قومندان هونیادې به حمله کوي ، هغه په ډیره میرانه خپل ځان د هونیادې پورې ورساوه ، خو کله یی چې شاوخوا وکتل نو پوه شو چې د دښمن د تورو د گذار لاندې راغلي دي. خو امیر خان د ویریدو په ځای په خپلو متوکې نور توان هم را پیدا کړ او د هونیادې ساتونکې ډله یی خیرې کړه ، په دې وخت کې د هونیادې اس دهغه تر مخه و. هغه تر ډیره وخته پورې توره چلوله خو ناڅاپه متوجه شو چې بازو یی له کاره وتلې دي ، هغه ته داسې ډاگیزه شوه چې د شهادت وخت یی را رسیدلې دي. په همدې وخت کې یی په ذهن کې یو ډیر عجیب فکر را گرزید ، په ډیر قوت یی خپله توره د نیزې په څیر د هونیادې په لور ورتوغوله. توري هم فضا خیرې کوله او نیغه د هونیادې په شا کې وروښته. هونیادې دخپله اسه لاندې راپریوت. خو د بله اړخه امیر خان بې وسلې شوې و ، په دې اساس ډیرې توري پرې په یوه وار راپریوتې او دهغه وجود یی توتې توتې کړ..... دبله اړخه هونیادې خو داسه راپریوتې و خوبیره سمدستي را پورته شو ، د توري د ور شغولو په وخت کې د امیر خان په لاسو کې دومره ځواک نه و چې توره یی د هونیادې په وجود کې ور ننوځي ، په دې اساس یواځې د توره څوکه د هونیادې په وازده کې لږ څه ورننوتې وه ، چې د هونیادې د راپریوتو سره سم ترې بیرته پخپله را و غورزیده. که څه هم هونیادې زخمې شوې و خو د پوره میرانې څخه یی کار واخست او بیرته په خپل آس سپور شو.

په دې جنگ کې اغاحسن او دیني چري گڼ شمیر سالارانو گډون درلود. خو په دې ټولو محمد چلپي ډیر مصروف و. هغه خپل لښکران د دښمن تر قلعه پورې رهبري کړې و ، دهغه لښکریانو په ډیره میرانه د دښمن په لښکرو باندې گذارونه کول ، پخپله چلپي هم په اس سپور د دښمن په لیکو کې د برق په څیر ښي او چپ لوري ته گذارونه کول. په همدې وخت کې محمد چلپي د دښمن د نیزې د گذار لاندې راغې او دهغه د آس سینه یی څیره کړه او بلې لورې ته ترې ووتله. خو محمد چلپي د آس د راپریوتو دمخه دهغې څخه ټوپ کړ او لاندې ودرید ، اوس نو هغه هم پیاوړه شوې و ، توره یی لکه د برق په څیر هرې لورې ته پرکیده ، او په پرلپسې توگه یی د دښمن گڼ شمیر سپاهیان له منځه یوړل ، خو هغه هم به ناڅاپې توگه د یوه افت لاندې راغې ، یوه غښتلې رسۍ چې یو سر یی گنده شوې و په هوا کې لامبو وهونکې تر محمد چلپي پورې را ورسیده او پخوا ددې چې

هغه خپله دفاع وکړاې شى ، رسي يې په خټ کې ونښته او د لږ مقاومت وروسته هغه په يوه جټکې سره په زمکه راپريوت ، ځکه چې درسي را غورزونکې خپل آس په مخالف لورې و ځغلاوه او محمد چلپې يې هم له ځانه پسې کشاوه .

د محمد چلپې د نيولو خبر د عثماني لښکر تر منځ لکه د اور په څير خپور شو ، ددې خبر سره سم د عسکرو حوصلې کمزورې شوې او په دې توگه د ماښامه نه مخته د جنگ پريکړه وشوه . د ترکانو لښکر په ډيره بده توگه ماتې خوړلې وه ، څلور زره ترکي عسکر ژوندي نيول شوي و او گڼ شمير نور بنديان شوي و او په دې توگه د شهاب الدين پاشا زړه ور لښکر د هونيادې د گڼ هيوادې لښکر په لاسو د عبرتناکې ماتې سره مات شو .

د ترکانو لښکر ته د ماتې د ورکولو وروسته د هونيادې حوصله نوره هم ځواکمنه شوه . هغه د ترکانو د فوځ تر شا ان تر «صوفيه» بورې ولاړ او هغه ځاي يې هم د مسلمانانو څخه ونيوه . خو ورځې وروسته يې د بالقان د غرونو څخه په تيريدو سره د «فليوپولس» په ښار حمله وکړه ، دلته ترکانو يو ځل بيا د مقابلې کولو هڅه وکړه خو دا ځل يې هم ماتې وخوړه . اوس نو د عيسايانو له پاره ډگر خالي و ، دهغوې حوصلې د پرلپسې فتوحاتو په واسطه ډيرې قوې شوې وې .

تر اوسه پورې سلطان مراد خان د قونيا څخه بيرته نه و راستون شوې ، خود خپلو لښکرو د ماتې څخه هملته په کوچنۍ اسيا کې خبر شو . په دې خاطر يې ژر تر ژره د بيرته راستنيدو له پاره ځان تيار کړ . هونيادې د «رومليا» او «د بالقان د درې» د تباه کولو وروسته د عثماني سلطنت د پاي تخت اورنه په لور په اسانۍ سره راتلاې شو ، ځکه سلطان په اورنه کې نه و او د هونيادې ځواکمن فوځ ته د سلطان په نشتوالي کې په اورنه باندې ولکه کول کوم گران کار نه و . خو هغه غوښتل د خپلو دغو برياوو په اړه د عيسايي دولتونو څخه د اتلوالې سند واخلي ، همدا علت و چې هغه په اورنه باندې د ولکې کولو په ځاي د بيرته ستنيدو پريکړه وکړه او د «بوډا» په سيمه کې يې د ټنگ ټکور ، عيش و نوش او مستۍ کولو مجلسونو جوړ کړل .

قاسم ددې ټولو حالاتو څخه بې خبره پاته و . د مارسي اود قاسم د کورنۍ حالت ، دهغه په ورکيدو باندې ، نور هم ډير خراب شوې و ، ظاهر دخپل ورور قاسم په ورکيدو دومره اندېښمن و چې بلاخره يوه ورځ د سلطاني قصر په لور ولاړ . غوښتل يې چې د شهزاده محمد سره وويني ، ځکه قاسم ورته د شهزاده سره دخپلو اړيکو په اړه خبر ورکړې و . نن هغه هوډ درلود چې د شهزاده سره د ليدلو په وخت کې به ورته د قاسم د ورکيدو په اړه خبر ورکوي . کيدې شي شهزاده دهغه په راپيدا کولو کې ورسره مرسته وکړي . ځکه چې شهزاده پخپله قاسم ته د دوستۍ کولو وړانديز کړې و . ظاهر ډير زړه نازړه د شهزاده د کتلو له پاره ورغې ځکه هغه پوهيده چې شهزاده ايله اوس د څوارلس کالو ځوان دې اودهغه څخه دکومې ټيگې پريکړې اخستل دهيلو نه لري برينسي . خوبيا هم ظاهر هغه لورې ته ورغې . په دې وخت کې ډوب شوې په ډکي هم تکيه کوي ..... په همدې ډکي د تکيه کولو له پاره ظاهر

د شهزاده کتلو ته ورغې ، کله چې محل ته ورننوت نو دمحل ناظم هغه په خپله خونه کې کیناوه ، اودهغه د راتلو په اړه یې شهزاده محمد ته پیغام ورکړ . شهزاده محمد ته چې کله څرگنده شوه چې د قاسم بن هشام ورور راغلي دي نو هغه د دربار دکوم شخصیت د ورلیگلو په ځای په خپله هلته ورغې ، هغه د ظاهر د کتلو له پاره د انتظار خونۍ ته ورغې ، د محل اعلي منتظم او نور سرکاري افسران د شهزاده د درنښت له پاره ودریدل .

شهزاده د ظاهر سره ورغاړیوت او سمدستي یې ترې وپوښتل .

قاسم بن هشام چیرې دي ؟... هغه خو له ماسره ژمنه کړې وه چې کله کله به دلته سلطاني قصر ته راځي او له ماسره به ویني ، خو دهغه وخته چې هغه تللي دي نو بیا یو ځل هم دي لورې ته نه دي راغلي . که مونږ غوښتلې نو هغه مو رابللي شو خو فکر مو وکړ چې کیدې شي په خپلو کارونو کې مصروف و اوسي .

هغه وخت چې شهزاده دا خبرې کولې نو دمحل اعلي منتظم د شهزاده دخبرو په اوریدو سره ټکان وخوړ ، خو شهزاده او ظاهر دواړه په خپلو منځو کې په خبرو و او هیڅ یوه هم د منتظم په لور توجه نه درلوده . کله چې شهزاده محمد د قاسم بن هشام د ورکیدو په اړه واوریدل نو حیران پاته شو . او دنور څه د ویلو نه پرته یې طاهر بن هشام له ځانه سره خپلې کمرې ته یوړ . دهغه په ذهن کې ډیرې زیاتې خبرې گزیدې . په اورنه کې د قاسم په خیر د یوه وگړي داسې ناڅاپه ورکیدل ددې خبرې نښه وه چې په اورنه کې کوم ژور او خطرناکه سازش روان دي ، اوس نه هغه هم په خپرو شوو افواهاو باندي باور پیدا کړ ، او دا چې په اورنه کې د قیصر جاسوسان موجود دي ، خپلې د ناستې خونې ته د رسیدو سره سم شهزاده د ظاهر څخه یو ځل بیا وپوښتل :

څومره ورځې کیرې چې قاسم غایب شوې دي ؟ اودا راته ووايه چې په اخري ځل هغه کومې لورې دتلو په خاطر دکوره وتلې و .

طاهر هشام حوسیلې وکړ او لږ څه په ټیټه اواز یې وویل :

اخي ځل قاسم خپلې ورندار ته ویلي و چې د سلطاني قصر په لور ورځي ، دهغه د ورکیدو نن دریمه اونۍ برابره شوه ، پخوا مونږ دا باور درلود چې هغه به دخپلو کارونو په لږ کې کورته د راتلو وخت نه شي پیدا کولې ، اوبیا زمونږ کورته یو اجنبي شخص داپیغام راوست ، چې قاسم د سلطان سره دکتلو له پاره قونیا ته تللي دي . خو دوه ورځې دمخه ماته څرگنده شوه چې قاسم قونیا ته نه دي ورغلي بلکه بلکل د اورنه څخه وتلې نه دي . ماته ډیره اندیښنه راپیدا شوې ده ، په همدې فکر کې مې هوډ وکړ چې سلطاني قصر ته ورشم او د شهزاده محمد څخه د کومک غوښتنه وکړم .

ځوان شهزاده په ډیره غور سره د ظاهر خبرې اوریدې . د ظاهر دهرې خبرې سره دهغه حیرانتیا په زیاتیدو وه . په ځانگړې توگه کله چې هغه ته دا ډاگیزه شوه چې قاسم د اخري ځل له پاره د سلطاني قصر په لور راغلي دي .

هغه داسې وانگيرله چې قاسم دهغه د کتلو له پاره دلته راغلي و ، خو تر څنگ يې په ذهن کې دا فکر هم را ټوکيده ، چې په دې اړه بايد د محل د مؤظفينو څخه پوښتنه وکړي . په دې خاطر يې د دروازي د ساتونکې په کومک دمحل اعلي منتظم راوغوښت . اوس نو هغه د طاهر سره نورې خبرې ونه کړې بلکه د انديښنې په حال کې يې د کمري فرش ته کتل ، په همدې وخت کې دمحل منتظم هم کمري ته را ننوت . دهغه په مخ کې هم د انديښنې نښې تر سترگو کيدې . هغه کمري ته را ننوت او په ډيره مؤدبه توگه يوې لورې ته و دريد . شهزاده محمد ورته وويل:

علي خانه ! ..... د نن نه درې اونۍ مخته شاهي سراغ رسان قاسم بن هشام زمونږ سره دکتلو له پاره دلته سلطاني محل ته راغلي و ، خو هغه مونږ ته نه دې رارسيدلي .... ته په دې اړه ماته څه ويلې شي؟

دشهزاده دخبرو په اوريدو سره د علي خان په مخ کې د ويړې سيوري را ښکاره شول او په لږزیدلي اواز سره يې ځواب ورکړ « درونده شهزاده ! هو ! درې اونۍ مخته قاسم بن هشام دلته راغلي و خو ستا سره دکتلو په ځاي هغه د شهزاده علاؤالدين سره دکتلو له پاره ورغلي و . او شهزاده علاؤالدين .....

علي خان څه ويل چې ناڅاپه تم شو ..... دهغه ويناد شهزاده تر څنگ طاهر هم خپل ځانته متوجه کړې و . ضرور کومه داسې خبره شته چې علي خان يې د ويلو څخه ويريده . شهزاده محمد ورته په غصه شو او ورته يې وويل:

علي خانه ! خبره دې ولې بنده کړه ... ماته ووايه چې قاسم بن هشام زما د ورور سره دکتلو وروسته بيا چيرې ولاړ ؟ مه ويريږه ، څه چې درته معلوم دې ټول مونږ ته ووايه .

اوس نو د طاهر زړه په سينه کې په درزهار و . خداي پوهيږي چې علي خان به څه ويل غوښتل . د شهزاده محمد او طاهر سترگي دعلبخان په مخ نښتې وې . په دې وخت کې ورته عليخان ډاگيزه کړه چې شهزاده علاؤالدين خو قاسم بن هشام په اورنه کې د فسادونو د پيدا کولو او امن ته د زيان رسولو په جرم د معظم سلطان دبیرته راستنيدو پورې په شاهي زندان کې بندې کړې دي . دا خبر د شهزاده محمد له پاره غير متوقع و . هغه ته دا څرگنده وه چې دهغه مشر ورور د سلطنت وليعهد دي او دسلطان په نه موجوديت کې احکام جاري کولې شي خو هغه ته دا څرگنده نه وه چې دهغه مشر ورور د قاسم بن هشام په څير ميړنې ، مخلص او دامن راوړنکې مجاهد شخصيت په بنديخانه کې هم اچولې شي ، ښکاره ده چې شهزاده علاؤالدين د شهزاده محمد څخه ستر هم و او دواک او اختيار خاوند هم . دطاهر بن هشام حالت هم ډير غمزن و ، هغه ته بلکل دا ډاگيزه نه وه چې شهزاده علاؤالدين دکوم ډول خطري د راپيدا کيدو په اړه دهغه ورور بندې کړې دي . طاهر او شهزاده محمد دواړه په همدې فکرونو کې ډوب ناست و چې اعلي منتظم علي خان دوې ته يو بل ټکان ورکونکې خبر هم واوراوه .

«درونده شهزاده ! په حقيقت کې شاهي سراغ رسان قاسم بن هشام په ناخاپي توگه د غرب خطيب ابوجعفر نيولې و او په هغه يې داشک پيدا کړې وه چې هغه د قيصر د جواسيوسو د شبکې مشر دې ... او تاته معلومه ده چې شهزاده علاؤالدين د غرب د خطيب ابوجعفر ډير درنښت کوي، شهزاده علاؤالدين فکر کړې چې قاسم بن هشام د ښار او سلطنت په يوه ډير عزتمنده انسان باندې لاس ايښودې دې او په دې توگه يې په اورنه کې دامن ثبات ته دزيان داړولو هڅه کړې ده..... همدا علت دې چې هغه قاسم بن هشام د خپله ځانه سره نظر بند کړې دې.

اوس نو شهزاده د ډاډ ساه واخسته. ځکه هغه ته د پيښې په اړه معلومات تر لاسه شو. سمدستي يې دخپل مشر ورور سره د کتلو پريکړه وکړه او علی خان ته يې د بيرته تللو اجازه ورکړه. اوس نو هغه غوښتل د شهزاده علاؤالدين دربار ته ورشي. طاهر بن هشام يې په ميلستون کې په انتظار کې کيڼاوه. او په خپله د شهزاده علاؤالدين خاص کمري ته ورننوت.

د شهزاده علاؤالدين له پاره د شهزاده محمد خبرې هسې دکوچنيوالي خبرې معلوميدې. په دې خاطر يې د شهزاده محمد د خبرو د اوريدو وروسته وويل: زه به د سلطان د راتلو تر مخه دا نالايقه شاهي سراغ رسان ازاد نه کړم. که چيرې خداي ناخواسته د سلطان په نشتوالي کې دلته په اورنه کې بغاوت را پيدا شي نو بيا به دهغه مسؤليت د چا په غاړه وي؟

خو شهزاده محمد دهغه د خبرو څخه ډاډمن نه شو. او په احتجاجي توگه يې وويل: درونده او عزتمنده وروره !..... ته ولې په دې فکر نه کوي چې دغه ځوان په خپله سلطان دلته په اورنه کې د سازش کونکو د جرړو د پيدا کولو له پاره شاهي سراغ رسان ټاکلې دې، اوس نو که ستا په خاطر دهغه په کار کې کوم ځنډ راشي نو بيا به دهغې مسؤليت د چا په غاړه وي؟

د شهزاده محمد خبرو په علاؤالدين باندې هيڅ اغيز و نه کړ. بلکه هغه د پخوا په څير په سخته لهجه باندې وويل:

محمد! ته، تراوسه پورې کوچني هلک يې. تاته څه معلوم، چې قاسم بن هشام په اصل کې څوک دې؟ مونږ ته خود مغرب خطيب ابوجعفر ويلي دي چې دا سړي په تيره ميله کې ناخاپي را پيدا شوي دي او په يوې مقابلې کې يې د معظم سلطان زړه گتيلې دي. او بيا چې کله سلطان د قونيا په لور روان شو نو هغه دغه سړي ته دلښکر سره دتللو حکم کړې و خودغه سړي د بهانو په جوړولو سره دلته دپاتې کيدو له پاره ځانته زمينه برابره کړه او د يوه نامعلوم سازش د ځپلو له پاره يې سلطان ډاډمن کړ. ساده زړي معظم سلطان هم ددې شکمن شخص په خبرو باور وکړ او هغه يې د جنگ ميدان ته دوړلو په ځاي همدلته په اورنه کې پرېښود..... ته پوهيږې چې ابوجعفر زمونږ د سلطنت پخواني وفاداره شخصيت دې، همدا خبره قاسم بن هشام ته د زغم وړ نه وه نو په دې خاطر يې زمونږ د سلطنت په وفاداره شخص باندې حمله وکړه، کله چې بهرام خان ماته دهغه د نيولو په اړه خبر را کړ نو

مونږ سمدستي ابو جعفر خوشې کړ او د قاسم خان د بندې کولو احکام مو ورکړل.....ته ډاډه اوسه ، مونږ چې هر څه کړي دې د سلطنت د گټو په خاطر مو تر سره کړي دي، معظم سلطان به هم په دې څو ورځو کې بېرته راستنېږي ، د معظم سلطان د راتلو سره سم به مونږ ټول حقيقت د هغه تر مخ بيان کړو.... شهزاده محمد ته اوس پوره ډاگيزه شوې وه چې ابو جعفر دهغه ورور شهزاده علاؤالدين په مکمله توگه په خپل جادو کې را نښلولې دې. په دې اساس يې فکر وکړ چې شهزاده علاؤالدين به دهغه هېڅ خبره و نه مني او نه به قاسم خان د سلطان د راتلو تر مخه ازاد کړي. هغه په همدې فکر کې ډوب ناست و ، بيا يې دخپل ورور څخه اجازه واخسته او بيرون راووت. اوس نو هغه په خپل فکر کې بله کومه خبره گنده کړې وه. په بېره تر ميلمستونه پورې راغې او د راتلو سره سم يې د قاسم ورور ظاهر د خپل پلان څخه خبر کړ ، هغه ظاهر ته وويل:

داسې ډاگيزه کيږي چې ابو جعفر زما ورور شهزاده علاؤالدين په خپل جادو کې را بنکيل کړې دې. نو په دې خاطر دهغه څخه دا هيله نه کيږي چې هغه دې قاسم بن هشام د سلطان د راتلو تر مخه ازاد کړي. خو زه اندېښمن يم چې د قاسم بن هشام د نظر بندۍ په وخت کې او د سلطان د راتلو تر مخه د سلطنت غداران کومه توطئه جوړه نه کړي..... ته زما وړانديز و منه ، دا به ستا له پاره ، د سلطنت له پاره او زموږ د ټولو له پاره ډير غوره وي .

شهزاده محمد غوښتل خپل پلان ډاگيزه کړي خو دهغه د خبرې تر مخه ظاهر ترې و پوښتل: «ته چې څه ويل غواړي پرته له ځنډه يې راته وويایه ، زه به ستا هره سلا د سر په سترگو و منم.» د ظاهر دخبرو په اوریدو شهزاده محمد ډير زيات خوشحاله شو او بيا يې وويل: «ته به داسې وکړې چې سبا سهار به په يو ډير گړندې اوتيز تلونکې آس باندي سپور شي او زما ليک به کوچنۍ اسيا کې د معظم سلطان دربار ته ورسوي او هغه به د ټولو حالاتو څخه پخپله خبر کړي. زه باوري يم چې معظم سلطان به شهزاده علاؤالدين ته سمدستي يو بېرني پيغام را وليږي.» ظاهر دهغه دخبرې سره سمدستي موافقه وکړه او په ډيره احساساتي توگه يې وويل:

« ستا ليک به ماته څه وخته پورې تر لاسه شي.؟»

«ته همدا اوس خپل ځان د سفر کولو له پاره تيار کړه ، سبا سهار وختي د تلو تر مخه به زما ليک تاته در ورسېږي»

د شهزاده محمد او ظاهر هشام تر منځه تر ډيره وخته پورې په همدې مسئلې باندي خبرې اترې روانې وې او بيا ظاهر اجازه واخسته او سلطاني قصر ته ولاړ. اوس نو دهغه حالات ډير بدل شوي وو. هغه تر ډيره پورې ډاډمن و ځکه ورته ډاگيزه شوې وه چې ورور يې چيرې دې؟ او په څه حال کې دې؟ هغه په بېره د آسونو د اصطبل پورې راغې او خپل آس يې را پرانست او دکور په لور رهي شو. هغه په دې فکر کې ډوب وو چې کله يې کوچنيان خبر شي چې دروند کاکا يې په خير خيريت سره په سلطاني قصر کې موجود دې ، نو ډير زيات به خوشحاله شي. تر څنگ يې د راتلونکې ورځې د سفر له پاره يې هم ځان تياراوه ، خو کله چې دکور دروازي ته را ورسيد نو هلته يې

د یوې کوچنۍ بگۍ وکلته چې ولاړه ده ، د دې بگۍ په دریدو او کتلو سره یې حیرانتیا نوره هم زیاته شوه ، داسې څرگندیده چې کومه میلمنه بنځه دهغوي کور ته راغلې وي . طاهر په همدې فکرونو کې شو چې هغه بنځیه میلمنه به څوک وي چې ددوې کور ته راغلې ده . ځکه هغه پوهیده چې په اورنه کې دهغه اړیکې د ډیرو کم شمیر خلکو سره جوړې شوې دي . خوپه هغوي کې داسې څوک نه شته چې بنځې یې په بگيو کې سفرونه کوي . په دې اساس دا به هر ورو د امر او د طبقي دکورنۍ د بنځو څخه کومه بنځه وي . طاهر د همدې خبرو په فکرونو کې ډوب کور ته را ننوت . کوچنیانو یې په انگرې کې لوبې کولې . دخپل پلار دکتلو سره سم یې دهغه په لور را منډه کړه . او خپل پلار ته یې وویل :

« پلار جانه ! کورته یوه بنځه راغلې ده ..... اود قاسم کاکا په اړه پوښتنه کوي ، مور او نیامې دهغې سره په خبرو لگيادي...»

د طاهر د تندې گونجې نورې هم زیاتې شوې ... دا به څوک وي ؟ دهغه تجسس نور هم زیات شو . داسې بریښي چې کومه بنځه چې دلته د قاسم پوښتنې ته راغلې ده هغه قاسم پیژني . هغه ته دا خبره نوره هم د حیرانتیا سبب وگرزیده . ځکه قاسم خو یواځې څو میاشتي مخکې اورنه ته راغلې و نو دومره ژر به یې څنگه د یوې بنځې سره اړیکې پیدا کړي وي . په همدې فکرونو کې ډوب هغه دکور یوې بلې کمرې ته ولاړ . دواړه کوچنیان یې ښي او چپ لوري ته روان وو او په پرلپسې توگه یې خبرې کولې ، طاهر دهغوي خبرې له نظره وغورځولې او ورته یې وویل :

« ولاړه شی ، او خپله مور مودلته راوبولئ ، ..... شاباس !

دواړو کوچنیانو منډه کړه او څو لمحې وروسته د طاهر بنځه دهغه تر مخ ولاړه وه . هغه مسکۍ وه او خوله یې دخندا نه وازه پاته وه . دهغې په مخې دخندا په کتلو سره د طاهر حیرانتیا نوره هم ډیره شوه نو سمدستي یې ترې وپوښتل :

« څه خبره ده ؟ دا میلمنه بنځه څوک ده اود کومه ځایه راغلې ده ؟ اود قاسم په اړه څه پوښتي ؟ د طاهر دنبځې سکینې په مخ د شرارت نه ډکه خندا وه ، او په همدې خندا کې یې وویل :

« ته قاسم و لټوه ، الله مونږ ته د سپورمۍ په خیر ناوې راکړې . » طاهر دخندا په ځای نور هم حیران شو او ویی ویل : « دا ته څه وایی ، د یوې بیگانه نجلۍ سره په لمړي ځل په خبرو کې داسې دومره پرمخ تللې یاست ، اول خوراته ډاگیزه کړه چې دا څوک ده ؟

اوس نو سکینې هم په ډیر غور سره خپله خبره وکړه . ځکه هغې ته دخپل میړه مزاج بلمنگه محسوس شو ، په ټیټه لهجه یې وویل : « دا ماری ده ..... دا هغه نجلۍ ده چې د میلې په ورځ یې د قاسم ژوند خوندي کړې و . دا نجلۍ

د قاسم په اړه ډیره معلومات لری ، دومره معلومات چې زه او ته یی هم نه لرو . زه بنځه یم او دمحبت په معامله کې زما سترگې دوکه نه خوري . ما ددې نجلی په سترگو کې د قاسم له پاره دسمندر په څیر څپې وکتلې . دا پیغله د خو ورځو راهیسې د قاسم د بیلتون څخه سخته نارامه وه او نن مجبوره شوې چې دلته راشي او دهغه په اړه و پوښتي . او که نه هغې دلته د راتلو څخه د شرم احساس کاوه . په طاهر د سکینې خبرې له یوه اړخه ښې ولگیدې او په دې اړه په فکر کولو مجبور شو چې ددې پیغلې نوم خو ماریسی دی ..... او دا د مسلمانانو په څیر نوم نه دی ، نو ایا قاسم د کومې عیسایي پیغلې سره دمحبت تارونه غځولې دي . هغه په دې فکر کې هم و چې هسې نه چې دا نجلی د ابو جعفر جاسوسه وي او د قاسم په اړه دهغه د ورور د راتلونکې پلان څخه ځان خبروي . او په همدې خاطر دلته راغلي وي . دهغه ذهن په اسانۍ سره دا خبره نه منله چې ماریسی دې دهغه د ورور سره مینه او محبت وکړي ، خو کله کله به یی چې دا فکر کاوه چې ماریسی دهغه د ورور محبوبه ده نو په سینه کې یی د خوشحالی گيگړي شپڼگیدل . کله چې سکینې طاهر په فکرونو کې ډوب وکوت نو ورته یی وویل : « یواځې زه نه ، بلکه ستا دروند پلار او درنه مور هم د ماریسی سره دخبرو کولو وروسته ډیره خوشحاله دي . دا پیغله د ډیره وخته راهیسې دلته موجوده ده او مونږ په دې خاطر دلته ستنه کړې چې ته د سلطاني قصر څخه د قاسم په اړه څه معلومات راوړې نو ماریسی به هم دهغې څخه خبره کړو .

طاهر په دې فکر کې شو چې که دا پیغله د ابو جعفر جاسوسه وي نو بیا خو ترې د قونیا په لور د تللو خبره پتول په کاردی ، خود قاسم د بندي کیدو په اړه ابو جعفر پخپله هم معلومات لري نو په دې خاطر به دې پیغلې او خپلې کورنۍ ته ددې خبرې یادول دومره زیانمنونکي نه وي ، بلکه ښې پایلې به ورکړي . تر څنگ یی که ابو جعفر ته دا ډاگیزه شي چې د قاسم ورور طاهر تر بندي خانې پورې د قاسم پورې ور رسیدلې دې نو هغه به لږ څه نور هم محتاط شی . او په اورنه کې به د کوم بغاوت د راپیدا کولو پروگرام شاته و غورځوي . د همدې فکر په بنسټ طاهر پریکړه وکړه چې هغه به ددې میلمنې پیغلې ماریسی تر مخه د قاسم د بندي کیدو یادونه کوي . په همدې خاطر یی خپلې بنځې سکینې ته وویل :

« سهي ده ، ته دا پیغله تردې ځایه راوړه ، چې زه یی یو وار وینم . »

سکینې د خوشحالی نه ټوپ کړ او دخپل میړه په لور دکتلو وروسته په بیړه دهغه ځایه ووتله . کوچنیان لاد پخوا څخه ددې کمږې څخه وتلي وو او په انگرې کې په خپلو لوبو کې مصروف و . د لږڅه وخت د تیریدو وروسته قاسم دهغه پیغلې مخ وکوت . کله یی چې سترگې په ماریسی و نښتې نو حیران پاته شو ، په دې فکر کې شو چې ایا دا ډول ښکلې مخونه هم شته ؟ دا سترې سترې سترگې ، اوږدې اوږدې زلفې ، داسې خوزیدې لکه دوه تورې کونترې چې په هوا کې وزرونه رپوي . ماریسی په داسې حال کې چې سر یی د شرم نه ښکته و دې خونې ته را ننوته او د طاهر تر مخه د لرگي په چوکۍ کیناسته . د طاهر مور او بنځه هم د ماریسی تر شا دې خونې ته را ننوتل او

دمارسي په کينې او بڼې اړخ کې کيناستل. تر اوسه لا طاهر خبره نه وه کړې چې د پلار يې په ډيرو کمزور قدمونو سره کمري ته راننوت او د طاهر تر څنگ په کت کې کيناست. طاهر مارسي ته په ډير غور سره کتل ، هغه ته ددې پيغلې په مخ د پريښتو په څير معصوميت تر سترگو کيده. طاهر په خپله په جاسوسي باندې نه پوهيده بلکه يو نېغ په نېغه توره وهونکې ماهر او استاد و ، په دې خاطر يې په ناڅاپه توگه په فکر کې راغله چې مارسي دکوم غلط قدم له پاره دهغوې کور ته نه ده راغلي ، سمدستي يې د مارسي څخه خپلې سترگې واړولې او خپلې درنې مورته يې مخ کړ او ورته يې وويل:

« درنې مورې ! د قاسم درک خو معلوم شو.»

دهغه ددې خبرې سره په خونه کې ناست دهر چا خوله د حيرانتيا څخه خلاصه پاته شوه. په دې وخت کې دمارسي حالت هم دکتلو و. هغې د تجسس ، پلټنې ، احساس ، محبت او مينې څخه ډکو جذباتو کې طاهر ته په ډکو سترگو وکتل او تر ټولو دمخه يې وويل:

« آ...آ.....آيا ته رښتيا واي؟ دهغې په لهجه کې شرم و حيا را نغښتې وه ، دمارسي نه وروسته د قاسم مور په ډيره بېرته وويل: « زما زوي چيرې دې ..... چيرې دې هغه...؟ تا خو ويلې و چې هغه به له ځانه سره راوړم. د طاهر بڼې هم همداسې وويل او زياته يې کړه: ددې نه ډاگيزه شوه چې زمونږ د ناوي ننگور قدم زمونږ له پاره د خير او عافيت سبب وگرزید. همدا نن مارسي زمونږ کورته راغله او همدا نن د قاسم په اړه هم مونږ ته خبر ترلاسه شو ،

تر ټولو وروسته د قاسم پلار په پوره غور سره وويل: « څنگه معلومات يې شوي دي .....؟ اوس قاسم چيرې دې ، ايا هغه دکوم کار پسې سلطان استولې دي؟ » دا دهشام خبرې وې ، چې دخپل وخت ډير مشهور پهلوان هشام بن عدی .....

د ټولو دخبرو دا وريدو وروسته طاهر په ټيټ او از وويل: « نه ! درونده پلاره ..... سلطان خو قاسم ته ډير مهم کار ورسپارلې و . خو د سلطان مشر زوي علاؤالدين د غرب د خطيب ابوجعفر په وينا د تيرو درې اونيو راهيسي دخپل ځان سره نظر بند کړې دي .

د طاهر دخبرو دا وريدو وروسته مارسي په خپل ځاي کې ورځنه شوه ، داسې معلوميدل چې ابوجعفر خپل کار کړې دي. مارسي ته دا ومنله چې ابوجعفر يو ډير ښه روزل شوي جاسوس دي ځکه هغه مارتها ته ويلې و چې هغه به ډير ژر قاسم دخپلې مخې څخه لرې کړي ، مارسي په همدې فکر کې وه چې ابوجعفر خبله خبره پوره کړه ..... د بله اړخه طاهر خپل پلار ته د پيښې په اړه تفصيلي معلومات ورکوي ، په دې وخت کې ناڅاپي د طاهر په زړه کې يو فکر راغې اود قاسم قصه يې په نيمایي کې پريښوده او دمارسي په لور متوجه شو .

« محترمي ! ستا په اړه مې ماته بښې څه وييلې دي خو هغه ماته كافي نه دي. نو كه ته يې بده نه گڼي مهرباني وكړه او خپله كورنۍ راته را وپيژنه ، تر څو زما په ذهن كې انديښنې له منځه ولاړې شي .

دا ډول پوښتنې دمارسي له پاره غير متوقع نه وې. خو څرنگه چې دهغې ذهن د قاسم په لور متوجه و نو په دې اساس د طاهر په پوښتنه يې ټكان و خوړ. او بيا يې د لږه ځنډه وروسته په داسې حال كې چې سره يې بښكته كړې و داسې وويل:

« زه له تاسو څخه څه نه پتوم. په دې دنيا كې يواځې تاسې زما له پاره هر څه ياست. زه به تاسو ته دخپل ژوندانه يوه يوه پاڼه پرازم او درته به يې بيان كړم»

ددې خبرو نه وروسته مارسي د خپل ځان او خپلې كورنۍ په اړه د طاهر كورنۍ ته پوره تفصيلي معلومات وركړل. هغې دالبانوي قصر نه نيولې د سلطان تر محله پورې او بيا د سلطان د قصر نه نيولې د قاسم سره د كتلو پورې ، څه چې ورته ياد وو بيان كړل... دهغې په قصه كې د سكندريېگ يادونه هم وشوه او ابو جعفر يې هم ياد كړ... هغه د قاسم سره دخپلو ليدنو كتنو په اړه هم تفصيلي خبره وكړه او دخپلې مور مارتها د جاسوسۍ د كړچار په اړه هم. كله چې مارسي خپله قصه پوره كوله نو د طاهر دمور او بښې د سترگو څخه او بښكې روانې وې ، طاهر او پلاري يې په خپل ځاې ناست و او دمارسي د مينې ډك داستان يې اوريد. په دې وخت كې د طاهر مور پورته شوه او مارسي يې د سينې سره يوځاې كړه، دمارسي د غټو غټو سترگو څخه د اوښكو څاڅكې لكه د باران په څير په زمكه راپريوتل. سكينه هم ورپورته شوه او دمارسي سره يې دمينې غاړه وركړه.

« زه خو و ايم چې ته اوس همدلته اوسه. ځكه چې ته په خپل كور كې دخپلې مور مارتها څخه هم خوندي نه يې. خداي نا خواسته كه څه درته پيښ شي نو مونږ به د قاسم تر مخ څنگه سر پورته كړو.

دسكينې خبرې لانه وې خلاصې شوې چې هشام په خبرو پيل وكړ. « گوره لورې ! تا مونږ ته هر څه په ريښتيا سره بيان كړل او زموږ په زړونو كې دې دخپل ځان له پاره ډير ښه ځاې پيدا كړ. ددې څرگندونې وروسته چې تا اسلام منلې دې زه نور هم خوشحاله شوې يم. زه تاته نصيحت كوم چې ته خپل نوم هم په يو مسلمان نوم بدل كړه ، او ځانته يو مسلمان نوم كېرډه.

مارسي د قاسم دپلار دخبرو په اوريدو سره په شرمناکه لهجه باندي وويل: « نو بيا همته ماته يو ښه نوم پيدا كړه ، هر هغه نوم چې تا ماته راكړ همغه به پس له دې زما نوم وي.»

اوس نو هشام دخپل راتلونكې ننگور د نوم په اړه فكر كاوه. د لږڅه وخته وروسته هشام وويل: سهي ده لورې ! مونږ ستا له پاره يو نوم پيدا كړې دې. « ټولو د هشام په لور وكتل نو هغه هم و خندل او په خدا كې يې مارسي ته ورغبر كړ... غزاله ...»

دهشام دخولي څخه ماری د خپل نوی نوم په اوریدو ډیره خوشحاله شوه، دا نوم بلکل سهي و. د ماری له پاره دغزاله په خیر د غتو سترگو خاوندې ته همدا نوم مناسب و. کله چې سکینې ماری ته دغزاله د نوم په اړه تشریح ورکړه نو دهغې مخ د شرم څخه تک سور وگرزید. هغه په دې فکر کې شوه چې عربي ځوان قاسم به په څومره مینه هغې ته دغزاله نوم اخلي.

ماری څو ساعته د قاسم په کور کې پاته شوه. په پیلامه کې دهغې رازداره کوچوان اکبر د دروازې نه بیرون ولاړ و. خو وروسته ماری هغه بیرته ولیږه او ورته یې وویل چې د ماسپینین نه وروسته راشي او هغه پورته کړي. اوس نو هغه ماری نه وه بلکه یوه مسلمان پيغله غزاله وه. خو هغې تر اوسه پورې خپل دغه نوم د خپلې مور او ابوجعفر څخه پټ ساتل غوښتل.

ماسپینین ناوخته و چې اکبر د ماری د بیرته وړلو په خاطر خپله بگۍ راوسته. ماری هم د ظاهر د کورنۍ د ټولو غړو سره د مینې او محبت په فضا کې پوره وخت تیر کړې و او اوس بیرته خپل کورته ستنه شوه.

بل سهار ظاهر د قونیا په لور و خوزید، هغه یوآڅې خپلې ښځې ته ویلي و چې د سلطان سره د کتلو له پاره کوچنۍ اسیا ته ورځې ترڅو د قاسم د ازدولو له پاره څه وکړای شي. تر څنګ یې خپلې ښځې ته لارښوونه وکړه چې د اوس له پاره قونیا ته دهغه د تللو خبره پټه وساتي، سکینې هم سهار وختی د لمانځه وروسته دهغه د تللو له پاره تیارې نیولې و.

د بله اړخه ماری د قاسم د کتلو له پاره نارامه وه. همدا نن سهار هغې پریکړه کړې وه چې هغه به سلطاني قصر ته ورځي او د کومې لارې څخه به د قاسم سره لیدنه کوي. سلطاني قصر ته د ماری تل راتلل څه نوې خبره نه وه. ځکه چې هغه د البانوي وینځې مارتها لور وه او د سکندر محبوبه هم..... خونن سهار د روانیدو سره سم یې مور ودروله.

«ای نجلی.....! دا نن بیا چیرې روانه یې؟ د پوښتنې ایکنې پرته روانه یې؟»

په ماری د مور خبره ډیره بده و لگیده. مخ یې را وگرځاوه او مورته یې وویل. «دلته نژدې ورځم، د سلطاني قصر پورې.....»

غالبا چې ماری به هلته په قصر کې د کومې ملګرې نوم اخیستې و، خونن د مارتها سلوک څه بلمنګه ښکاریده. په دې اساس یې په سختې ژبې وویل:

« خبردار! ...ته هیچیرې نه شې تلای. تاته ډاگیزه ده چې ته دالبانیا راتلونکې ملکه یی. سبا به په البانیه کې سکندر سره یو ځای په تخت کینې. دخپل حیثت په اړه دې فکر وکړه. دا ته هره ورځ چیرې او کومو ځایو کې گرځې راگرځې. ما همدانن سهار اکبر د دوو ورځو په رخصتی لیرلې دې.

مارسي دخپلې مور د خبرو څخه لږڅه پنبه نیولې شوه او یوه نامعلومه ویره یی په زړه کې کیناسته. هغه ته داسې څرگنده شوه چې دا خبرې دهغې مور نه دې کړي بلکه ابوجعفر دهغې دمور په ژبه غږیږي. هغه فکر وکړ چې دهغې مور خو پخوا داسې نه وه، ځکه هغې ته به یی تل ناز و رکاوه او په ډیرو نازونو کې یی را ستره کړې ده. یو ناڅاپه یی فکر خراب شو پریکړه یی وکړه چې سلطاني قصر ته به هرو مرو ورځو، ابوجعفر ته په قهر وه په دې اساس یی پریکړه وکړه چې سلطاني قصر ته به هرو مرو ورځي. په دې خاطر یی وویل:

« مورجانې! څه درباندي راغلل..... زه خو تر محله پورې ورځم..... پیدل په پنبو هم ورتلای شم... زه د ملکې سروین سره هم کتل غواړم او د سربیا یی وینځو سره هم غواړم و وینم.... ډیر وخت وشو چې هغه لورې ته نه یم ورغلي.

مارسي دخپلې مور په خوږ رگ باندې گوته کینبوده. ځکه سربیا یی شهزادگی سروین او دهغې وینځې هغې ته ډیر ارزښت درلود. په ځانگړې توگه د ملکې سروین وینځې د عیسا یی توب په خاطر هم مارتها ته ډیرې ورتنډې وې. کله چې مارتها د مارسي د ژبې څخه دهغوي نومونه او وریدل نو خاموشه شوه او مارسي ته یی دتللو اجازه ورکړه.

مارسي دکوره ووتله او په پنبو تر سلطاني قصر پورې ولاړه. هغې په لاره کې فکر کاوه چې دملکې سروین سره کتل به د قاسم دازادیدو له پاره گټور وي. په داسې حال کې چې پخوا ددې هغې فکر کاوه چې دخپلو سهیلیو په منځگړتیا به د شهزاده علاؤالدين سره نیغ په نیغه و ویني او په دې اړه به ورسره خبرې کوي. خو اوس هغې خپل فکر کې بدلون راوستې و او ددې کار له پاره یی سربیا یی شهزادگی ملکه سروین چې دسلطان مرادخان ثاني ملکه وه مناسبه و گڼله. ځکه هغې کولې شول د قاسم په را خلاصیدو کې ښه او غوره کړچار ادا کړي. هغه په دې پوهیده چې دواړه شهزادگان، شهزاده محمد او شهزاده علاؤالدين د ملکې سروین ډیر قدر او درنښت کوي او دمور په سترگو ورته گوري.

ملکه سروین د سربیا دپادشاه لارې ستیفن لور وه. دسربیا دغه پادشاه د سلطان مرادخان ثاني ډیر وفاداره ملگرې او دوست و. دهمدې وفاداری په بنسټ یی سلطان مراخان ثاني ته خپل لور شهزادگی سروین په نکاح ورکړه. او بیا شهزادگی سروین دخپلو څو کسو وینځو سره یو ځای اورنه ته دسلطان دناوي په خیر راغله.

مارسي محل ته درانوتلو سره سم نیغه محل سراي ته ورغله. هلته یی د ټولو دمخه دملکې سروین خواجه سراي سره وکتل. دهغې له لورې ورته وویل شول چې ملکه سروین د شاهي باغ شاته سیمه کې مرغیو ته دانه

ور کوي. مارسي به ددی نه مخته هم کله کله د ملکې سروين سره کتل. همدا علت و چې هغه پرته له کومه ځنډه د شاهي باغ شاتنی. برخې ته ورغله. کله چې ملکې سروين مارسي وکتله نو په خدايي ورته وويل:

«خوش امديد.....نن خو زمونږ البانوي خور زمونږ ليدلو ته راغلي ده.....»

د ملکې په ژبه کې د بورې په خیر خوږلنې و، د ملکې د لهجې نه د مارسي حوصله نوره هم لوړه شوه. او ویی ویل:

«درنې ملکې!..... ستاسې محبت مې کله کله دې ماښو ته د راتلو له پاره را کارې. او که نه....»

په شاهي بزم کې د غریبانو تیریدل څه معنی لري.....

ملکې یو دم د مارسي په لور وکتل او دهغې ددې خبرې څخه یی په خوند اخستلو سره وويل: «سبحان الله! نن خو ته په مشکو او عنبرو کې رالتاړې خبرې کوي..... داسې معلومېږې چې کوم زخم دې خوړلې او دلته راغلي یی.

مارسي د شونډو لاندې و خندل او سړیې بڼکته کړ او بیا یی وويل: د درنې ملکې د ژبې څخه د سبحان الله د کلیمې په اوریدو سره داسې ډاگیزېږي چې درنې ملکې د اسلامي معمولاتو سره هم دلچسپې پیدا کړې ده. ملکې ورته پرته له ځنډه وويل: «ولې نه..... د اسلام سره خو زما مینه دهغې لمړۍ ورځې څخه شته، زما دروند او معظم پلار لارډ سټیفن هم د زړه له کومې مسلمان و. همدا علت دې چې هغه د ترکانو د سلاطینو ددرې نسلونو سره د عثمانی سلطنت د ټینګښت له پاره کار کړې دې.

اوس نو مارسي په ډیره مینه او محبت دغې بڼکلې اوښایسته ملکې ته کتل. لږ وروسته ملکې د مارسي څخه وپوښتل: «وايه مارسي! څنگه دې پېښه راکړې؟ داسې ډاگیزېږي چې نن ته زمونږ څخه د څه غوښتنې له پاره راغلي یی؟»

مارسي د حیرانتیا څخه سترګې راپورته کړې او بیا یی په پوره خوشحالی سره وويل: عجیب..... درنې ملکې! ډیره عجیبه..... ته خو اوس د زړونو په حال هم پوهیږې.»

«د زړونو په حال یواځې الله تعالی پوهیږي..... مونږ یواځې ستا په مخ لیکل وکتل، تانه دې اوریدلې چې خیرې مکمل کتاب وي.» ملکې نرمه شانته خدا وکړه او بیایې وويل. اوس نو مارسي هم ورته خپله خبره پیل کړې وه.....

«درنې ملکې!..... تا به اوریدلې وي چې معظم سلطان یو عرب ځوان د شاهي سراغ رسان په خیر ټاکلې دې.....»

«داسې بریښي چې هغه سراغ رسان ستا د زړه سراغ لگولې دې..... ولې؟..... ایا زړه خو به دې پرې نه وې بایلودې.....؟»

دمارسي څيره د حيا څخه سوربښنه شوه. سترگې يې ښکته کړې او دلږڅه ځنډ نه وروسته يې وويل: «د درني ملکې سترگې هر څه ويني..... خو اوس ما د عثماني سلطنت د پايښت سوال له ځانه سره راوړې دې.

دمارسي په خبرو باندې ملکه حيرانه شوه او سمدستي يې وويل: «خداي دې نه کړې چې عثماني سلطنت ته پيښ شي. تا څه ډول پوښتنه له ځانه سره راوړې ده.»،،،،»

مارسي لږ په تتره ژبه وويل: «د درني ملکې! هغه عرب ځوان چې معظم سلطان په اورنه کې د سازشونو د برېښولو له پاره په خصوصي توگه ټاکلې دې نو په دې وخت کې ديوه غدار په خبره شهزاده علاوالدين نظر بند کړې دې..... په داسې حال کې چې هغه غدار د سلطنت پر خلاف په خطرناکه سازش کې مصروف دې.

د ملکې رنگ تغير وکړ او په ډير غور سره يې وويل: «هغه غدار څوک دې چې شهزاده علاوالدين يې په خپله ولکه کې اخستې دې؟..... مارسي تو خو په هوش کې يې؟ تاته معلومه ده چې ته څه وايي؟ ته خو په يوه ترک شهزاده او ولعهد باندې الزام لگوي؟»

د ملکې دخبرو د تکميل سره سم مارسي په پوره عزم سره ورته وويل: «د درني ملکې! زه يواځې الزام نه لگوم بلکه دا وایم چې شهزاده علاوالدين قاسم بن هشام په زندان کې اچولې دې، درني ملکې، په دې وخت کې په اورنه کې قاسم هشام ته سخته اړتيا ليدل کيږي، دخداي له پاره څه وکړئ، هسې نه چې د معظم سلطان په نشتوالي کې ابوجعفر په اورنه کې دفساد او بغاوت اوربل کړي.

اوس نو د ملکې سترگې د حيرانتيا نه وازې وې، او په لږڅه تيزې لهجې سره يې وويل:

«ابوجعفر؟..... ايا دا همغه سړې نه دې چې دسترگو رنگ يې دلاطينې ولسونو په څير نيولې دې؟ او د غرب د خطيب په نامه يې شهرت موندلې دې..... اي مارسي! هغه سړې خو ستا دمور خواته ډير تگ راتگ کوي،..... همدا سي ده که نه؟»

ملکې خپلې سترگې په خلا کې اړولې را اړولې او په څه فکر کې ډوبه وه. هغه ته په ياد راغلل چې يو وخت ابوجعفر او مارتها په دې شهزادگۍ باندې دخپل اثرور رسوخ د وراچولو هڅې کولې. په هغه وخت کې سروين نوې نوې را واده شوې ناوې وه. په دې خاطر د نا اشنایي په اساس خاموشه ناسته وه. خونن چې مارسي د ابوجعفر د سازش په اړه خبره وکړه نو د ملکې سروين سترگې هم را وغورږيدې، هغې دمارسي خبرې هم په ډير غور سره واوريدې، مارسي ورته وويلې:

«درني ملكي! ابوجعفر زمونږ كورته تگ راتگ كوي.... په همدې خاطر زه ددې سازش په اړه پوره معلومات لرم. درې اونۍ مخته قاسم بن هشام د قيصر د جاسوسانو د سراغ د پيدا كولو له پاره د ابوجعفر تر پوزې پورې ور رسيدلي و. خو شهزاده علاؤالدين ټوله معامله سرچپه كړه.... اوس نو ته كه څه كولاې شې ويې كړې.....»

اوس نو ملكه په ټولو حالاتو بڼه پوه شوې وه.... هغې فكر كاوه چې د شهزاده علاؤالدين سره ددې مسئلې په اړه څه ډول خبرې وكړي، هغې دمارسي په خبرو پوره باور وه ځكه چې هغه پخپله د ابوجعفر د كړچار څخه خبره وه. هغې فكر كاوه چې نه يواځې قاسم بن هشام را خلاص كړل شي بلكه په يوه ډول نه يوه ډلو د ابوجعفر ستونې هم ورخفه كړي. هغه په دې پوهيده چې اوس دهغې په اوږو باندي ډير دروند بار را پريوتې دې.... مارسي ته يې وويل: مارسي! ستا ډيره زياته ممنونه يم... چې مونږ ددې نازكه حالاتو څخه خبر كړو. مونږ به همدا نن د څه كولو هڅه وكړو.

د ملكي په خبرو مارسي د ډاډ ساه واخسته. اوبيا يې په ټيټ اواز سره وويل:

«درني ملكي! زما يوه غوښتنه ده....»

ملكې د مارسي په لور وكتل او ترې ويې وپوښتل: «هو هو، ووايه.»

«درني ملكي! زه غواړم د قاسم بن هشام سره ووينم، هغه همدلته په شاهي قصر كې په زندان كې بندي دى. نو كه ملكه د زندان مسؤل ته حكم وكړي چې هغه ماتم نه كړي....»

ملكه يو ځل بيا حيرانه شوه.... د څو لمحو له پاره په فكر كې ډوبه شوه. اوبيا يې د يوه نوي عزم سره وويل:

«زما سره يوځاي راځه... مونږ به همدا اوس شاهي زندان ته ولاړ شو او د قاسم بن هشام سره به ووينو.» ملكې په پوره احساس سره قدم پورته كړ او د مارسي په زړه كې د خوشحالي گوره په ماتيدو شوه.

د شاهي زندان مسؤل چې ملكه سروين وكتله نو پښې يې په لږزيدو شوې، دا سيمه د محل په شمال غرب كې پرته وه، د محل سراي بڼې به دلته هيڅكله هم نه ورتللي. يوازې ددې ځاي كاركونكې خلك د محل په دې سيمه كې اوسيدل. دلته شاهي آسپ ځاي هم و او د محل وسله تون هم همدلته پروت و. د همدې ستر عمارت په منځ كې يوه ستره كمره د شاهي زندان له پاره ځانگړې شوې وه. كله چې ملكه د زندان داروغه ته ورنژدې شوه نو هغه تر ملا پورې را بښكته شو او د ملكې له پاره يې درنښت په ځاي كړ. ملكه هم هملته ودرېده. او په تحكمانه توگه يې وپوښتل:

په شاهي زندان کې خومره بنديان پراته دي؟» ملکې په شاهانه انداز کې خبرې کولې. داروغه په لږزیدو شو او په ترې ترې ژبه یې وویل:

«م...ملکه معظمه! دلته یواځې یو بندي موجود دی.»

ملکې ترې بیا وپوښتل: «دهغه نوم څه دي؟»

د زندان داروغه ورته په ډیره درنه ژبه وویل: «قاسم بن هشام»

ملکې چې د قاسم نوم واورید نو یو ځل یې دمارسي په لور وکتل، دمارسي مخ هم د احساساتو ډک و، ملکې داروغه ته مخ کړ او ورته یې وویلې «مونږ همدا اوس او همدا وخت د قاسم بن هشام سره کتل غواړو. ولاړ شه او هغه د ډیر زیات درنښت سره یو ځای دلته له ځانه سره راوړه.»

د زندان داروغه سمدستي شاته وگرزید او په منډه منډه د زندان دروازې ته ولاړ. د لږ وخت وروسته قاسم د مالکې او مارسي تر مخ ولاړ و. په دې درې اونیو کې د قاسم روغتیایی حالت ډیر خراب شوې و، دهغه مخ ژیر گرزیدلې و خو سترگې یې لا تراوسه هم روڼې او روښانه وې، مارسي د قاسم په کتلو سره ډیره نارامه شوه، خو هغې د قاسم سره د ملکې او د زندان د داروغه په شتون کې په بې تکلفۍ سره خبرې ونه شوې کړې. هغه یوې لورې ته ودریده او په ډیره غمښته توگه یې د قاسم روغتیایی حالت ته کتل. قاسم مخته راغې او ملکې ته یې سلام وکړ، ملکې ورته په خدا ځواب ورکړ او بیا یې ورته وویل:

«قاسم خان، زه د سلطان مرادخاني ثاني، د عثمانیه سلطنت د پادشاه، ملکه یم. مونږ ته نن مارسي ستا د حالاتو په اړه په تفصیل سره خبره کړې ده، په دې خاطر مونږ په خپله ستا سره د کتلو له پاره دلته راغلې یو... ته اندیښنه مه کوه، مونږ به همدا نن د شهزاده علاوالدين سره خبرې وکړو او تا به د زندان څخه خوشي کړو.»

قاسم چې د پخوانه بې دا انگیرلې وه چې دهغه سره لیدونکې د شاهې کورنۍ کومه درنده غړې ده، نو د ملکې د خبرو په اوریدو سره نور هم مؤدب ودرید او د ملکې په درنښت کې یې خپلې سترگې ښکته کړې او په نرمې لهجې سره یې وویل:

«د معظمې ملکې بخت دې نور هم ستر شي..... ماته دخپلو بندې کیدو په اړه کومه اندیښنه نه شته. خو په دې اړه ډیر اندیښمن یم چې شاهي حکم مې په ځای نه کړای شو. خدای پوهیږې چې دسلطنت غداران تر کومه حده پورې رسیدلې دي، ماته خودا هم نه وو معلوم چې زمونږ لښکر د جنگ ډگر ته روان شوې دي او اوس په څه حال کې دي؟.....»

ملکې په پوره ډاډ سره د قاسم خان خبرې واوریدې او په لږې شائته غمښتې لهجې سره یې وویل:

« د اروپا په لور زموږ تللي لښکر د صلیبي ځواکونو څخه ماتې خورلې ده. زموږ د دروند سلطان د خور او زموږ د اندرور میره سپه سالار محمد چلپې هم د هونیا دې په لاسو بندي شوې دي، د صوفیا ښار زموږ د لاسو څخه وتلې دي او زموږ لښکر د بلقان په درو کې هم د صلیبي دښمن له لاسه ډیر زیانمن شوې دي. تر څنگ یی یوښه خبر هم شته او هغه دا چې معظم سلطان د کرمانیا امیر ته ماتې ورکړې ده او د قونیا بغاوت یی خپلې دي. اوس به معظم سلطان په څو ورځو کې بیرته اورنه ته را ستون شي. دهغې وروسته به معظم سلطان د هونیا دې پر خلاف د جنگ له پاره د اورنه څخه روانیږي.

ملکې دروانو حالاتو او د لښکرو د حال په اړه قاسم ته په تفصیل سره خبره وکړه. د خبرو د تفصیل دا وریدو سره سم قاسم ډیر زیات احساساتي شو، په ځانگړې توگه کله یی چې د سلطان د خور د میره سپه سالار محمد چلپې د بندي کیدو خبره واوریده، ځکه هغه ته د محمد چلپې سره خپله هغه لیدنه په یاد راغله چې د اغا حسن په خونه کې یی فوځي افسرانو ته د خبرو کولو وروسته دده سره درلوده. هغه په ډیر خلوص سره ملکې ته وویل:

« د محترم سالار محمد چلپې د بندي کیدو په اړه ډیر زیات خواشینې شوې یم. زه دا احساسوم چې په داسې حالاتو کې ماته سلطنت ډیره سخته اړتیا دلوده.»

ملکې د قاسم په خبرو باندې سر خوځاوه. اوییا یی په دلایه کونکې لهجې باندې ورته وویل: « بس ته به همدا نن ازاد کړل شي. زما له تاسره همدا ژمنه ده... اوس به زموږ بیرته ولاړ شو...»

ملکې ډیرته ستنیدو دمخه د مارسي په لور وکتل اوییا د شونډو لاندې وخنډل، مارسي هم د شرم او حیا څخه سترگې ښکته اچولې وې. کله چې ملکې خپلې سترگې واپولې نو مارسي هم دوخت نه په گټې اخستو سره د قاسم په لور په ډیره غمناکه توگه وکتل اوییا د ملکې سره روانه شوه. په دې کتلو کې د دواړو سترگې څلور شوې وې او په همدې کتلو کې یی یو بل ته ډیر څه منتقل کړې و. قاسم په ډیره نرم اواز سره د مارسي نوم واخست نو مارسي هم د یوې لمحې له پاره پښه نیولې شوه او په تلو تلو کې یی قاسم ته مخ کړ او ورته یی وویل چې « مارسي نه... غزاله... دا ستا د دروند پلار له اړخه راکړل شوې نوم دي...»

دهمدې خبرې سره سم مارسي هم د ملکې په لور ورگړندی شوه او په بیره دهغه ځایه ووتل. خو د مارسي د اخري خبرې د قاسم په غوږونو کې همغسې انگازې کولې... هغه وانگیړله چې مارسي دهغه د کورنۍ د غړو سره هم کتلي دي. په دې وخت کې د قاسم زړه د محبت او مینې د نغو څخه ډک و.

د بله اړخه طاهر بن هشام د توپان اوسیلۍ په څیر سفر کاوه او د سلطان د لښکرو په لور ور روان و. خو هغه لا په لاره کې و چې د سلطان دلشکر د بیرته را ستنیدو خبر ورته ورکړل شو. خوددې سره سره بیا هم هغه خپل تگ ته دوام ورکړ. هغه له خپله ځانه سره د شهزاده محمد لیک هم درلود او د همدې لیک په کومک یی هڅه کوله چې

خپل ورور د شهزاده علاوالدين د زندان څخه را ازاد کړي. هغه د دانيال د درياب څخه تير شو او کوچنی اسيا ته ورننوت. هملته ورته د سلطاني لښکر دبیرته راستنیدو نښې نښانې ترسترگو شوې. بله ورځ هغه د سلطاني لښکر تر مخه و، په خپل ستومانه آس سپور د لښکر و قرارگاه ته ورننوت. او سمدستي یی د شهزاده محمد لخوا لیکل شوې لیک د سلطان تر مخ کینبود.

سلطان چې کله د شهزاده خط ولوست نو غومبري یی تک سره شول، په مخ کې یی د غصې او قهر نښې را وځلیدې، خو د خط د لوستلو وروسته خاموشه پاته شو. بیا یی د څو لمخو نه وروسته طاهر بن هشام ته وویل:

«تا ډیره بڼه وکړل چې مونږ دې خبر کړو. زه پخپله ډیر ژر اورنه ته رسیدونکې یم، خو هلته به زموږ په رسیدو کې وخت لگیرې، او کیدې شي په همدې وخت کې د بنمن هلته د بغاوت د پیلامې له پاره کار وکړي. په دې خاطر مونږ غواړو چې یو تیز تلونکې قاصد له تاسره یو ځای و استوو ترڅو قاسم بن هشام د شاهي زندان نه ازاد کړي»

طاهر هم همداسې غوښتل. همدا علت و چې دارام کولو په ځای یی په همغه ورځ د ماښام نه مخته د شاهي قاصد سره یو ځای د کوچنی اسيا څخه لکه د باد او توپان په څیر د اورنه په لور راوالت.

خو پخوا تردې چې طاهر اورنه ته را ورسېږي، د ملکې د وینا په اساس شهزاده علاوالدين قاسم بن هشام را زاد کړې و. او کله چې طاهر بیرته اورنه ته را ورسید نو قاسم هم په کور کې موجود و. طاهر د سلطاني قصر څخه فارغ شو نو قاسم او ماریسي دواړه یی د کوچنیانو سره په انگرې کې د لوبو کولو په حال کې وکتل. کله یی چې په قاسم سترگې و نښتې نو سمدستي یی ټوله ستومانی له منځه ولاړه. کله چې قاسم خپل مشر ورور وکوت نو ورمونده یی کړه او دهغه استقبال یی وکړ. هغه ته ورغاړی و. عمر او علی چې کله خپل پلار وکوت نو د خوشحالی نه یی داسې چيغې کړې چې اسمان یی په سراخست..... هغه دې... هغه دې پلار مو راغې، پلار مو راغې... چغې یی هرې لورې ته وهلې. دواړو د پلار په لور ورمونده کړه او دهغه د پښو څخه چاپیره شول. د کوچنیانو د چغو سره سم سکینه او د قاسم مور او پلار هم دخپلو کمرو څخه راوتل، ماریسی هم دخوشحالی نه شنه وه، طاهر چې کله خپله ټوله کورنۍ په خوشحالیو کې وکتله نو په زړه او خوله دواړو یی د الله تعالی شکر ادا کړ.

خو ابو جعفر تر اوسه پورې ازاد و. دبله اړخه شهزاده علاوالدين هم قاسم ازاد کړ خو په دې شرط چې هغه به بیا په ابو جعفر حمله نه کوي، هماغه و چې هغه د ابو جعفر او دهغه په یوڅو ملگرو د څارنې کار پیل کړ. او په یښې چري کې یی خپلو ډلگيو ته د تیارسئ حکم وکړ. خو اوس یی د سازشي کړيو د نیولو په ځای د سلطان تر بیرته راستنیدو پورې په انتظار کې کیناست. تر څنګ یی په ټول ښار کې دیني چري فوځي ډلگي خپاره کړل. او دهر

ډول حالاتو د مقابلې له پاره يې خپل ځان تيار کړ. تر څنگ يې په ډيره ناقراری سره د سلطان د بېرته راستنيدو په انتظار کې کيناست.

څو ورځې وروسته اورنه ته د سلطان د رارسيدو خبر را ورسيد. د بناړوالي مسؤلينو د بناړ پاکوالي پيل کړ او د شاهي دربار پورې اړونده خلک هم د سلطان د رارسيدو له پاره په ذهني توگه تيار شول. د ابوجعفر زړه هم په سينه کې په لږ زیدو و. خصوصاً دهغه وخته چې قاسم ازاد شوې و، هغه ته د خپلو خطرناکه پايلو په اړه په زړه کې ويره راگرزیده. په دې وخت کې هغه ته دا هم ډاگيزه شوې وه چې د مارتها لور ماریسي د قاسم بن هشام کور ته تگ را تگ کوي، هغه په ماریسي ډير په قهر و. ځکه چې هغه نه شو کولې چې اوس ماریسي د قاسم دکوره بنده کړي، په دې توگه قاسم ته دنورو ثبوتونو په اړه معلومات تر لاسه کيده. تر اوسه پورې هغه خپل زړه ته تسلي ورکوله چې سلطان به هيڅکله هم په هغې لاس پورته نه کړي، خو بيا يې هم د سلطان مراد خان ثاني له اړخه په زړه کې ويره درلوده. هغه به بنکته پورته کيده، ناسته پاسته به يې کوله خو د وخت په اړه به يې فکر کاوه. هغه د راتلونکو گواښونو د مقابلې له پاره دخپلې ادارې لاندې جاسوسي کړيو ته خبر ورکړې و او هغوی يې تيارسئ کړي و. دهغه پلان دا و چې که چيرې سلطان يې ونيسي نو د قيصر جاسوسان دې خپل مخونه پټ کړي او د بناړ په گوټ گوټ کې دې اورونه بل کړي اوفسادونه دی پيل کړي. په يني چري کې موجود جاسوسانو ته هم لارښوونه شوې وه چې که يو ځل په بناړ کې اور بل شي نو دوي دې هم دخلکو کورنو ته ورننوځي او لوټمار او قتل وقاتل دې جوړ کړي. ابوجعفر په خپله يو پخواني جاسوس و او هغه هيڅکله هم کوم خام کار نه کاوه په همدې خاطر يې سمدستي د خپلو تنبتيديو له پاره هم پروگرام جوړ کړې و. دهغه پلان دا و چې څنگه چې شاهي دلگې دې ونيسي نو په همغه وخت کې دې د يني چري د غدارو سپاهيانو يوه خونړۍ ډله د کوم اړخه په شاهي ډله باندې حمله وکړي او ابوجعفر دې ترې خلاص کړي، هغه د قاسم بن هشام د له منځه وړلو له پاره هم پټ پلان جوړ کړې و او ددې کار له پاره يې ځانگړې ډله ټاکلې وه. دې ډلې به هروخت د قاسم څارنه کوله او ورته حکم شوي چې د مناسب وخت سره سم هغه له منځه يوسي.

په دې توگه ابوجعفر د سلطان دراتلو سره سم دخپل پروگرام د پيل له پاره تيار ناست و. اوس نو دهغه له پاره د يوه کار د پيلامې مناسب وخت په کار و. او هغه د مارتها د لور ماریسي تنبستول او د البانيه پادشاه سکندر بيگ ته دهغې روغ رمت رسول و. همدا علت و چې هغه به کله هم ماریسي د قاسم کور ته د تلو راتلو په وخت کې کتله نو د ماريه خیر به ورته تاویده راتاویده.

دهغه وخته چې سکندر بيگ د اورنه څخه د البانيا په لور تللې و نو ابوجعفر دهغه سره په رابطه کې و. څو ورځې منځته سکندر بيگ ابوجعفر ته پيغام استولې و چې دهغه امانت يعنې ماریسي هغه ته ور ورسوي او اوس

ابوجعفر غونبستل چې د سلطان در اتلو دمخه هغه ددې مسئلې څخه هم ځان بېغمه کړي. همغه و چې يوه ورځ يې دمارسي د تنبستولو پروگرام جوړ کړ.

هغه شپه ډيره يخه او سره هوا په کې چلیده، ستورو هم د غرب له لورې شرق ته خپل پړاونه وهل او د اورنه خلک په دې يخو شپو کې په خپلو کوټو کې بند د گرمو برستونو لاندې ویده پراته وو. په وړانو او شاوخوا کوڅو کې کوڅه ډپو سپيو حکمراني کوله. په همدې وخت کې د سلطاني قصر تر شا تعميرونو کې څلور کسه اس سپاره را ښکاره شول، ددوې تر مخه ابوجعفر روان و. دې څلورو واړو آس سپورو نقابونه اغوستې و. ابوجعفر خپل دغه نقاب پوښه ملگري را روان کړي و او دمارتها دروازې ته يې و درول..... هغه دخپله اسه راکيوت او دمارتها دانگر دروازه يې دخپل خنجر په لاسکې و ټکوله. په دې وخت کې دهغه نقاب پوښه ملگري هم دخپلو اسونو څخه را کيوتي وو. دهغوې څخه دوو نقاب پوښو دخپلو آسونو واگې يو دريم نقاب پوښ ته ورکړې ځکه هغه دريم نقاب پوښ د ابوجعفر د آس واگې هم په خپلو لاسو کې نيولې وې. هغه څلور واړه آسونه و نيول او د لارې يوې خواته و دريد. د ابوجعفر سره دوه نور نقاب پوښان د ديوال تر څنګ پټ و دريدل تر څو د دروازې د پرانستلو په وخت کې يې څوک و نه ويني. ابوجعفر خپله توره په تيکې کې ايښې وه او د دروازې د ټکولو سره سم يې خپل نقاب له مخه لرې کړ. کله چې د دروازې دهغې لورې څخه د مارتها زړې خادمې اواز وکړ..... څوک يې؟..... نو ابوجعفر ورته ځواب ورکړ « زه ابوجعفر يم. دروازه پرانيزه او خپلې مالکې مارتها ته زما د راتلو په اړه خبر ورکړه. » د مارتها خادمې ابوجعفر و پيژانده. او سمدستی يې دروازه پرانسته. د دروازې د پرانستلو سره سم ددې خادمې سر د تنې څخه پرې کړل شو او هلته په انگر کې يې ټوپونه وهل پيل کړل..... ابوجعفر د تورې په راويستلو او دخادمې د سر په پرې کولو کې لږڅه ځنډ هم ونه کړ. ددې کار نه د فراغت وروسته هغه خپلو دواړو ملگرو ته د رانوتلو اشاره وکړه. اوبيا درېواړه د مارتها کور ته ورننوتل. د مارتها په کور کې ټول پنځه کسه اوسيدل، مارتها، مارسي، دمارسي کوچوان اکبر، د مارتها خادمه، او بل دهغې زور خادم چې لږه شيبه مخته د ابوجعفر په توره يې سر پرې کړل شوې و. ابوجعفر ته د نور مقاومت هيله نه وه. په دې خاطر پرته له کومې انديښنې د مارتها او دهغې د لور کوټې ته ورغله. اوس نو هغه هڅه کوله چې مارتها د کوم مقاومت پرته خپله لور مارسي هغه ته ورحواله کړي، خو هغه په دې هم پوهيده چې مارتها د خپلې لور سره ډيره زياته مينه کوي. خو تر څنګ يې هغه ته دا هم ډاگيزه وه چې مارتها په خپله سکندر ته مارسي ورکړې تر څو د البانيې ملکه وگرځي. هغه دا هم کولې شو چې نېغ په نېغه مارتها ته ووايي چې مارسي دهغه ددې کسانو سره يو ځای د سکندر بيگ په لور و استوي. خو هغه په دې هم ډاډمن و چې مارسي به هيڅکله هم دهغه د کسانو سره البانيا ته د تلو له پاره زړه ښه نه کړي. په همدې خاطر يې د مارسي د تنبستولو په اړه پريکړه کړې وه. په دې توگه هغه فکر وکړ چې په يوه غشي دوه ښکاره ښکار کړي. خو دلته د راتلو سره سم دهغه د پلان پايلې دهغه دهيلو برعکس وختې. دهغه له پاره مارسي غوره ډوډۍ ثابته نه شوه. بلکه په مری کې يې نښتې اغزې وگرزید. هغه وخت چې هغه مارتها ته په

خپل غوږ د دروازې د پړانستلو وويل او بيا دننه ورننوت نو ماري يې توره په لاس وکتله ، او ويی کتل چې دهغه په تندي باندې خولې راماتې دي. ماري په خپلو لاسو کې توره نيولې وه او د مرگ او مړينې له پاره تياره ولاړه وه. ابو جعفر سمدستي خپله توره په نيام کې کينډه او په پوره مکاری سره يې وويل : « مارتها ! زه ستا د لور د بوتلو له پاره راغلي يم. هغې ته دعا وکړه ، ځکه هغه به د سکندر بيگ ملکه گرزيږي.....»

خولا تر اوسه د ابو جعفر خبرې خلاصې شوې نه وې چې ماري پرې لکه د زمري په خيرو غرمبيده : « خبردار ! که يو قدم دې زما په لور راواخست نو ټوټې ټوټې به دې کړم....»

دمارتها له پاره دا صحنه دهغې د هيلو پر خلاف وه. هغې غوښتل چې لور يې ملکه وگرځي خونه د تښتولو له لارې . هغې د ماري سره د ليونتوب تر پولو پورې مينه کوله. مارتها هغه وخت ډيره قهرجنه شوې وه چې ابو جعفر يې وکوت چې په نيمه شپه دهغې کور ته دهغې دا جازې پرته ، لوڅه توره را ننوتې دې . اوس نو هغې د ياده ويستلې و چې د ماري له پاره د سکندر بيگ څخه بله ښه رشته نه شته. هغې ته دا هم ډاگيزه وه چې دهغې لور ماري ددې کوچکو کسانو په لاسو کې خوندي نه شي پاته کيدې نو په همدې اساس يې په پوره همت سره وويل :

« ابو جعفره ! ما له تا څخه د اهيله نه درلوده ..... خو نن تا دا ثابته کړه چې ته يو ښه عيسايی نه يی . بلکه يو بد فطرته انسان يی ..... ته ولې د ماري د تښتولو له پاره راغلي يی . په داسې حال کې چې ما له تاسره وعده کړې وه چې زه به ماري سکندر بيگ ته واده کوم او زه ددې کار له پاره تياره ناسته وم . په دې کې شک نه شته چې زه د صليب په خاطر ستا سره په ډيرو شيانو کې ملگرې وم خو ياد ساته چې زه به هيڅکله هم اجازه ورنکړم چې څوک زما لور زما تر سترگو و تښتوي .»

کله چې مارتها خپله خبره پوره کړه نو ابو جعفر په زوره زوره دومره و خندل چې ټوله کمره يې د خدا دانگازو څخه ډکه شوه . دهغه په مخ د نړۍ دشيطانت ټولې څپې گرزيدي . هغه نه يواځې په زوره خندل بلکه په خپل مکروه اواز کې يې خپله خدا هم داسې اوږدوله . بيا يې په ډير مشکل سره خپله خدا و دروله او ويی ويل : « واه ، مارتها بيگم ! چې زه به ستا دا نازدانه لور په ډولۍ کې کينوم او وړم به يې . او يا به ورته په لارو کې گولونه شيندم . مارتها بيگم ! ستا په ذهن کې به هم دا خبره را ونه گرځي چې د ابو جعفر ذهن تر کومه ځايه پورې رسېږي . اوس نو واوره چې زه ولې ستا د لور د تښتولو له پاره په دې نيمه شپه کې ستا کور ته راغلي يم .»

مارتها ! ته اوس د قاسم بن هشام او ډيرو نورو خلکو په سترگو کې راغلي يی . او په دې توگه ته زما له پاره يوه کمزوري گرزيدلې يی . زه په دې پوهيږم چې ته يوه کمزورې ښځه يی . که چيرې د قاسم بن هشام په سلا سره سلطان تا ونيسي نو بيا به ته د پټې محکمې د جلا دانو سختۍ ونه شي زغملای او زه په دې هم ډاډمن يم چې

دالبانوي شهزادگانو د وژلو نه تر اوسه پورې چې څومره حالات تير شوې دي ټول به دې پټې محکمې ته بيان کړي او ته په دې هم پوهيږي چې زه دخپل ځان پر خلاف هيڅ ډول ثبوت نه پرېږدم..... اوس وخت راغلي چې زه ستا د خدمتونو بدله تاته درکړم.

د ابوجعفر خبرو د مارتها وینه و چه کړه. اوس نو هغه پوه شوې وه چې په دې نیمه شپه ابوجعفر دهغې کورته ولې راغلي دي. ابوجعفر خپلې خبرې بندې کړې او يو ځل بيا يې په ډيره مکروه او ناولې توگه په خدا پيل وکړ. دهغه خوله دخندا نه وازه وه او توره يې په نيام کې وه چې مارسي پرې يو ناخاپه مرگونې گزار وکړ خو ابوجعفر يو اړخه ته ځان وچاوه او دمارسي د تورې د گزار څخه يې ځان خوندي کړ، که چيرې دمارسي گزار پرې لگيدلې وې نو دهغه اوږه به يې شکولې وې او دهغه د زړه پورې به رسيدلې وې. اوس نو نه يواځې هغه خپل ځان خوندي کړ بلکه خپله توره يې هم را وويسته او خپلو دواړو ملگرو ته يې هم د راننوتلو حکم وکړ. کله چې هغه دواړه نقاب پوشان کمري ته راننوتل نو په مارسي باندې يې را هئ کړل خو ابوجعفر هغه وخت ډير حيران پاته شو چې مارسي د يوې ماهرې تورې وهونکې په خير د دواړو نقاب پوشانو توره وهونکو سره درنه مقابلې کوله. او مارسي به ولې دهغوي مقابلې نه کوله، هغې د قاسم د ازاديدو وروسته د قاسم څخه په پرلپسې توگه د تورې وهلو درس اخسته. او اوس هغې د يوې پوهې او ماهرې توره وهونکې په خير مقابلې کولې شوه.

ابوجعفر او مارتها يوې لورې ته ولاړ و او د مارسي او دوو نقاب پوشانو تر منځه يې دمارسي د تورې دوهلو دفن سيال کاوه. مارتها هم ډيره حيرانه ولاړه وه او مارسي يې کتله چې څه ډول يې کورته د راننوتو غلو دتورو په مقابلې کې خپله توره جنگوله او ځان يې خوندي ساته. د شپې په تيارو کې د تورو شرنگار تر لرې لرې ځايو پورې اوريدل کيده، زړه خادمه او ځوان کوچوان اکبر هم په خپلو خونو کې رابيداره شوي وو. دخادمې په زړه کې ويره او د ځوان اکبر په زړه کې ميړانې ټوپونه وهل. اکبر په يوه ټوپ سره خپله بستره پرېښوده او په يوه منډه يې په ديوال باندې نښتې برچه راواخسته، دهغه ذهن په ډيره گړندۍ توگه دې لورې ته متوجه شوې و چې په کور باندې غلو دواړه اچولې ده او يا دا چې دښمن په مارسي باندې يرغل راوې دي. په ډيره بيره د خپلې کمري څخه ووت او دخپلې مالکې د کمري په لور ورغې، کمري ته د ورننوتلو وروسته يې چې کله وکتل چې دمارسي او دوو نقاب پوشانو تر منځه دتورو مقابلې روانه ده او ترڅنگ يې مکروه او شيطان شکره ابوجعفر خپله توره د تیکې را ويستلې او د مارتها په لور وروان دي نو ډير زيات حيران دريان ودريد. هغه باور نه شو کولې چې ابوجعفر به هم مارتها ووژني. همدا علت و چې هغه مارتها پرېښوده او دمارسي دکومک له پاره يې ورمندېه کړه او په يوه گزار يې د يوه نقاب پوش په ملا کې خپل خنجر ورننويست. په دې وخت کې مارسي هم د مقابلې څخه ستومانتيا احساسوله. په ملا خنجر خوړلې نقاب پوش د زمکې سره زمکه شو خو په همدې وخت کې مارسي او اکبر د مارتها زړه چاوديدونکې چغې واوريدې او دهغې په لور يې ورمندېه کړه. داکبر سترگې د حيرانتيا څخه بيرون راوتلې وې. ځکه هغه باور نه شو کولې چې د مارتها ډير پخواني د زړه ملگري ابوجعفر به هم مارتها په داسې بې دردی

سره ووژني. کله چې مارسې خپله مور په وینوکې ډوبه و کتله نو هر څه یې پرېښوده او هغې لورې ته یې ورمندې کړې ، خپله توره یې هم ایسته اچولې وه ، هغې فکر کاوه چې مور یې هغوي د تل له پاره پرېښودل. منډه یې کړه اود مور سره ورغارې وته او په چیغو چیغو یې مور ته اواز کاوه ، مورې... مورې... خو دمارتها په گڼډه کې د ابوجعفر توره ښه گرزیدلې وه. او هغې خپله اخري ساه اخسته. مارسې دخپلې مور سر را پورته کړ او په خپل زنگون یې کیښود او هغې ته یې په زوره زوره غږ کاوه تر څو هغه د بلې نړۍ د تللو څخه راستنه کړي.

د کمرې بل منظر هم د لیدلو وړ و. د مارسې څخه لویدلې توره اوس د اکبر په لاسو کې وه او اکبر د هغه بل پاته شوي نقاب پوښه پر خلاف په جنگ کې لگیا و. ابوجعفر خالي لاس و او په دې انتظار کې و چې که موقع او فرصت تر لاسه کړي نو دهغه وژل شوي نقاب پوښه توره به راواخلي. ځکه دهغه خپله توره دمارتها په گڼډه کې پاته شوې وه. او دمارتها تر څنگ په غم او غصې کې ککړه مارسې ناسته وه. همدا علت و چې ابوجعفر مارسې ته د ورژدې کیدو څخه په ویره کې و. اکبر د تورې د وهلو په فن نه پوهیده. خو بیا یې هم د هغه نقاب پوښه هر گذار په خپلې تورې باندې لکه د یوه ماهر سپاهي په څیر تم کاوه او په پوره همت سره یې مقابله مخته وړله..... خو تر څو پورې به دغه دیارلس ، څوارلس کلن هلک د ابوجعفر د روزل شوي تجربه لرونکې غدار سپاهي سره مقابله کوله ،... او بیا همدا سې وشول ، دغه تجربه لرونکې نقاب پوښه اکبر پوره ستومانه کړ او بیا یې پرې د تورې سخت گذار وکړ او د اکبر یو لاس یې دهغه د تنې څخه پرې کړ. د اکبر پرې کړل شوې لاس د مارسې تر څنگ پریوت . مارسې تر اوسه پورې هڅه کوله خپله مور د مرگ د کومې څخه را وکارې. خو دمارتها سترگې دهغې د بدن څخه بیرون راوتلې وې او دهغه وجود هره شیبه د وینې د بهیدو په خاطر زیږیده. خو ناڅاپه دمارتها د وجود رگونه ساړه شول دخپلې لور مخ ته یې وکتل.... مارسې چغې کړې او مور ته یې وویل:

مورې..... مورې..... دخدای له پاره ما ځانته مه پرېږده.....

مارتها د مړینې په حال کې وه ، اخري ساه یې اخسته. هغې مارسې ته وکتل او د څه ویلو هڅه یې کوله دهغې اخري الفاظ داسې و....

«مم...مم... مار... سې!..... اب...بو...فر..... د قیصر جاسوس دې.....مم...مم... مال...بان وي... شاه زادگانو ته.....زهر.....ور.....کې.....کړی...ووو...»

مارتها مړه شوې وه ، مارسې چې کله دخپلې مور سترگې بې نوره وکتلې نو اسمان څیرونکې چیغه یې دخولې ووتله ، اوس نو هغه په دې نړۍ کې ځانته پاته شوې وه. بلکه د ابوجعفر په څیر د یوه وحشي حیوان رحم وکرم ته پاته وه. خو پخوا ددې څخه چې دخپلې مور په اړه څه نور فکر وکړي ، خپل شاته یې دځوان اکبر چغې تر غوږو شوې. مارسې داسې شوه لکه څوک چې د خواږه خوبه رابیدار شی. دنقاب پوښه توره دهغه په سینه کې ور

ننوتې وه..... کله چې مارسې خپل وفادار ملازم په دغه حالت کې وکوت نودهغې په وینه کې دقهر او غصې خپې نورې هم تاندې شوي، هغه داورد بخرکي په خیرورمخته شوه او د اکبر توره یی راواخسته اود زخمې زمري په خیر یی په نقاب پوښه باندې حمله وکړه. کله چې نقاب پوښه دمارسې حملې ته متوجه شوه نو خپله توره یی دکبر دسینې څخه را وویسته او ځای یی بیرته په وسله سمبال کړ. مارسې لکه د توپاني سیلی په خیر په دواړو باندې حمله وروړه او همدا دهغې غلطي وه، کله چې ابوجعفر وکتل مارسې لکه د لیونۍ په خیر هرې لورې ته حملې کوي نوپه ډیر زغم سره یی دهغې گزار په خپله توره تم کاوه. مارسې دغصې څخه دې حد ته رارسیدلې وه چې د ستونې څخه به یی ډول ډول اوازونه راوتل، د بله اړخه نقاب پوښه هم دمارسې د تورې گزارونه په پوره حوصلې سره اخستل، ابوجعفر اونقاب پوښه نه غوښتل مارسې له منځه یوسي ځکه هغوی دهمدې له پاره راغلی وو چې مارسې له ځانه سره و تبتوي. په دې اساس هغوی هوډ درلود چې دغه بې عقله نچلی ژوندی ونیسي.

دمارسې څخه هم برق او بریننان جوړه شوي وه، هغه به هرې لورې ته توپونه وهل او په هغوی دواړو به یی حملې کولې، هغې به دومره په چالاکۍ سره حمله کوله چې ابوجعفر او هغه بل نقاب پوښه به دهغې حمله په مشکل سره دفعه کوله، خو دا ډاگیزه نه شوه چې دمارسې تورې به په ابوجعفر او نقاب پوښ کې خومره زخمونه پیدا کړي و خو هغوی اوس هم غوښتل مارسې ژوندی ونیسي ځکه مارسې د ابوجعفر له پاره ډیر اهمیت درلود، ځکه که هغه مارسې له لاسه ورکولې نو بیا خو ابوجعفر دسکندر بیگ څخه دقصر د جاسوسی له پاره کار نه شو اخیستلای. په همدې خاطر ابوجعفر دمارسې دتورې هر گزار په ډیر احتیاط سره اخسته. خو دلې ځنډ وروسته مارسې احساس کړه چې نوره ډیره ستومانه شوې ده او دستوماتیا څخه یی دزړه درزهار وار په وار زیاتیري او نژدې ده چې په زمکه راپریوځي.

کله چې دمارسې په حملو کې کمښت راغې نو ابوجعفر او نقاب پوښه دواړو دهغې د نورو ستومانه کولو په خاطر په هغې پرلپسې حملې پیل کړې. اوس نو دمارسې همت نور ځواب ورکړې و، ابوجعفر او نقاب پوښه دواړه قوی او تنومنده وگړي وو، په داسې حال کې چې مارسې دهغوی په مقابل کې یوه ځوانه او د کمزوري وجود خاونده پیغله وه. خونن هغې د خپل همت نه پورته مقابله کړې وه او د ابوجعفر او دهغه د نقاب پوښه ملگرې وار پار یی وارخطا کړې و. خو اوس هغې دا احساس کړې وه چې ددې دواړو غلو مقابلې ته نور دوام نه شي ورکولې، په همدې وخت کې هغې یوه ډیره عجیبه و غریبه پریکړه وکړه او د ابوجعفر په خیرد بدکړچاره خلکو څخه یی دخپلې ابرو او عزت د خوندي ساتلو په خاطر دا و پتییله چې خپل ژوند پای ته ورسوي، هغې نه غوښتل چې ابوجعفر یی ژوندی ونیسي. په همدې فکر کې یی خپل ځان په زمکه را و غورزاوه او سمدستي یی دخپلې تورې څوکه په خپلې گیدې کې ورتویسته.....

دمارسي دغه ډول له منځه تلل ابو جعفر ته د زغم وړنه و ، هغه ډير زيات وار خطا شو ، هغه داسې وانگيرله چې ټول كار يې اوبو ويوړ . سمدستي ورمخته شو او دمارسي د گيډې څخه يې دهغې توره راوويستله . او په د ډيري واخطايي په حال كې يې خپل نقاب پوښه ملگري ته حكم وكړ چې سمدستي ماري په اوږه كړي او ددې ځايه يې و كارې . نقاب پوښه هم رامخته شو او بې هوشه ماري يې په لاسو كې واخسته او په ډيره بيړه بيرون ووت . ابو جعفر هم ورپسې په بيړه ووت . اوس نو د ابو جعفر له پاره دمارسي ژوند ډير ارزښتناكه و . هغه غوښتل ژر تر ژره ماري ته طېبې كومك ورسوي ، كله چې ابو جعفر او هغه نقاب پوښه ماري د وژل شوې مارتها له كوره را وويستله نو هغې زړې خادمې په ډير احتياط سره د اواز د پيدا كيدو پرته د كور د انگرې دروازه و تړله . همدا زړه خادمه اوس ددې ټولو كړنو يواځنې شاهد وه .

ابو جعفر دخپله ځآنه سره زخمې ماري د خپل يوه بل جاسو او فعال غړي سليم پاشا كور ته ور ورسوله . سليم پاشا د اورنه ډير مشهور معالج ډاگتر پيژندل كيده ، خو په حقيقت كې هغه هم د قيصر مهم جاسوس و ، هغه د جراحت او د طب په علومو كې پوره پوره مهارت درلود . اود خپل ذهانت او تجربې په اساس يې تر سلطاني قصر پورې لاره پيدا كړې وه . د سلطان مراد خان ثاني د طبيبانو شميره شل كسو ته رسيدله . او سليم پاشا هم دهمدې ډلې څخه يو و . په تيرو څو ورځو كې سلطاني قصر ته د شهزاده علاو الدين د كتلو له پاره د سليم پاشا تگ راتگ ډير زيات شوې و . ځكه چې شهزاده علاو الدين د ډيرو ورځو راهيسې د ځگر په ناروغتيا ككړ شوې و ، كله چې شهزاده علاو الدين دخپلې ناروغتيا په اړه ابو جعفر خبر كړ نو هغه ورته د سليم پاشا څخه د علاج كولو له پاره مشوره وركړه . په داسې حال كې چې پخپله شهزاده علاو الدين د ابو جعفر په واسطه د ځگر په ناروغتيا اخته شوې و . هغه دخو مياشتو راهيسې شهزاده علاو الدين ته په مختلفو خوراكونو او مشروباتو كې داسې زهر وركولو چې هغه په كرار كرار له منځه يوسي .

خو مياشتې مخته ابو جعفر داسې محسوس كړې وه چې كار يې نور په اورنه كې پوره كيدونكې دې نو په دې خاطر يې د عثماني سلطنت ددغه ميرنې او فعال شهزاده د له منځه وړلو له پاره دغه پلان پيل كړ . ځكه د سلطان مراد خان ثاني وروسته همدغه شهزاده و چې د فوځ قيادت او قومنده به يې په غاړه اخيسته . خو ابو جعفر دهغه بل شهزاده په لور كوم فكر نه كاوه ، ځكه چې له يوه اړخه هغه تنكې ځوان و اود بله اړخه ابو جعفر دا انگيرله چې په هغه كې دسلطاني وړتياوې نه شته . همدا علت و چې ابو جعفر د شهزاده علاو الدين سره اړيكي پيدا كړل اود خپلو مضمومو موخو د ترسره كولو له پاره يې دهغه له منځه وړل اړين و گڼل . او اوس چې په اورنه كې د ابو جعفر كارونه پاې ته رسيدونكې وو نو هغه شهزاده ته د سست اغيزكونكې زهر و نسخه وركړه ، سليم پاشا د شهزاده علاو الدين طبيب و خو په حقيقت كې دغه وگړې په اورنه كې د ابو جعفر نه وروسته د قيصر ستر جاسوس و . ددې ترڅنگ سليم پاشا لا تراوسه پورې د قاسم بن هشام د سترگو هم خوندي پاته و .

کله چې ابو جعفر زخمي ماری له ځانه سره د سلیم پاشا کورته وروړه. نو سلیم پاشا یې پرته له ځنده علاج پیل کړ ، ماری ډیره زیاته وینه له لاسه ورکړې وه . اودهغې د بنایسته شهرې رنگ د خزان د پانې په څیر تک ژپړ شوې و. هغه ډیره وخته راهیسی بې هوشه وه اودهغې بنایسته بنو دهغې سترگې داسې ورپټې کړې وې لکه تابه ویل چې په خواړه خوب ویده ده.....

پاته ټوله شپه سلیم پاشا د ماری تر څنگ ناست و او دهغې د زخمونو په علاج کې مصروف و. سهار وختي یې ابو جعفر ته خبر ورکړ چې د البانی دراتلونکې ملکې ژوند اوس د خطر نه بیرون دې نو په لمړي ځل د ابو جعفر په مخ باندې دمکر او فریب خدا را پیدا شوه. اوس نو د ابو جعفر پلان تکمیلیدونکې و. یو نظر یې ماری ته وکتل ، کله یې چې هغه دخوب په حالت کې وکتله نو ډاډمن شو ، ابو جعفر دکمرې څخه بیرون را ووت ، دهغه تر شا سلیم پاشا هم را ووت ، په دې وخت کې ابو جعفر سلیم پاشا ته وویل:

« ډیر ښه ډاکتر صیب. زه اوس در څخه ځم. دانجلی به یو څو ورځې همدلته له تاسره اوسی. ددې ساتنه او څارنه په تا ده. که دیسوع مسیح خدای وغواړي نو مونږ به ډیر ژر هغه د سکندر بیگ لورې ته ور ولیږو اودهغه سره به خپله ژمنه پوره کړو. هغه به زمونږ ددې کار څخه دومره خوښ شي چې خپل ټول فوځ به د هونیادې د فوځ تر قومندې لاندې ورکړي ، سلیم پاشا ! زه ډاډمن یم چې دا پیغله به څو ورځې له تاسره همدلته خوندي پاته وي «.....

سلیم پاشا ورته په مثبتې توگه هوکړه وکړه او ورته یې وویل « مقدسه پلاره ! ته اندیښنه مه کوه ، اوس به دانجلی دلته زمونږ سره خوندي پاته وي.....»

ابو جعفر ورته یو ځل بیا وویل: « را ته ووايه ، چې د شهزاده علاوالدین علاج دې کوم ځای ته رسولې دې؟ » ددې خبرې دکولوسره سم د ابو جعفر په څیره کې دشیطانت مسکاهم را ډاگیزه شوه.

سلیم پاشا هم په همغه توگه خدا وکړه او ورته یې وویل: « مقدسه پلاره ! شهزاده علاوالدین به ډیر ژر د تل له پاره دنړۍ د ستومانټیاو څخه بیغمه او ازاد شي، ما په ډیره احتیاط سره دهغه علاج تر سره کړې دې.....»

ابو جعفر د سلیم پاشا دخبرو داوړیدو وروسته د ډاډ او اطمینان ساه واخسته ، سربې و خوځاوه او بیا یې د ځانه سره فکر وکړ چې څومره ستر جاسوس دې چې د عثمانی سلطنت په مرکز اورنه کې یې د سلطان مراد خان ثاني پر خلاف د جاسوسی پراخه جال خپور کړې دې او اوس دهغه دغه پلان د بریالیتوب اخري پړاونو ته رسیدلې دې. هغه فکر کاوه چې اوس نو هغه د شاهي سراغ رسان او نورو خلکو په سترگو کې را لویدلې دې په دې خاطر باید هر وخت د اورنه د پریښولو له پاره تیار و اوسی. هغه فکر وکړ چې دهغه نایب ډاکتر سلیم پاشا تر اوسه

پورې دچا تر سترگو شوې نه دي. نو په دې خاطر پاته کار به سلیم پاشا ته ور وسپارل شي. په همدې فکر کې ډوب و چې سلیم ته یې وویل:

« سلیمه! زه فکر کوم چې نور نو په اورنه کې زما کار پای ته رسیدلې دي. زما خبره په غور او دقت سره واوره. کله چې دا نجلۍ د تللو وړ وگرځي نو زه به یې د خپله ځانه سره یو ځای البانیه ته یوسم، خو تر شا وروستې کارونه، په اورنه کې بغاوت خپرول او د شهزاده علاؤالدین او قاسم بن هشام وژل او د سلطان عزل او دهغه دتخته د را پرزولو ټولې دندې تاته در سپارم. ته دیني چری ټول عیسایي مجاهدین ډیر ښه پیژنې او زمونږ دسازش د پلې کولو په وخت کې به د ټولو خلکو سره اړیکې موجودې وي. په دې اساس ته به په دې اړه د هیڅ ډول ستونزو سر مخ نه شي.

د سلیم پاشا له پاره دا ډیره دعزت خبره وه، او تر څنګ یې یو دروند مسؤلیت هم و. هغه په مؤدبانه توګه خپل سر و خوځاوه، ابو جعفر ته یې تسلي ورکړه او ورته یې وویل: « مقدسه پلاره! تا چې ماته د صلیب اعظم خدمت کوم فرصت را کړې دي، دهغې فرصت څخه به زه پوره پوره ګټه واخلم او دا به درته ثابته کړم چې ستا پریکړې تر څومره پورې سهې وي.»

ابو جعفر بیرته ستون شو. د ټولې شپې جنگ و جدل هغه پوره ستومانه کړې و. اوس هغې غوښتل چې ولاړ شي او ارام وکړي، د طیب سلیم پاشا څخه یې اجازه واخسته. او دهغه د کوره را ووت. په دې وخت کې د هغه دواړه نقاب پوښه ملګري دخپلو خپلو ځایو په لور تللي و. هغه مارسې هملته د سلیم پاشا په کور کې دهغه تر څارنې لاندې پریښوده.

سلیم پاشا هم په حقیقت کې سلیم پاشا نه و، دهغه خپل نوم « لوګان » اودهنګري اوسیدونکې و، نوموړې د تیرو څو کالو راهیسې دلته په اورنه کې میشت و. خو دخپل قدو قامت نه په ګټې اخستو سره یې خپل ځان ترک ښکاره کاوه. اورنه ته د راتلو وروسته هغه خلکو ته دا ډاګیزه کوله چې هغه یو ډیر ستر طبیب دي او د تاتاري سیمو څخه عثمانی سلطنت ته راغلي دي. هغه خلکو ته داهم وویل چې دهغه پلار د امیر تیمور په دربار کې شاهي طبیب او جراح و. همدا علت و چې د سلطنت امراء ډیر ژر دهغه سره اشنا شول. او هغه یې دخپلو ځانو له پاره خاص طبیب و ټاکه. مارسې د سلیم پاشا ځای ته رارسیدلې وه او تر اوسه د خوب په حالت کې پرته وه. همدا علت و چې سلیم پاشا خپلې زړې خدمتګارې ته د مارسې په اړه ځانګړې لارښوونې وکړې او پخپله د ارام کولو له پاره خپلې خونې ته ولاړ.

سهار چې د قاسم سترګې دخوبه پرانستل شوې نو فکری وکړ چې ډیر خطرناک خوب یې کتلې دي. دهغه وجود ستومانه و او زړه یې په نااشنا توګه درزیده. خو هغه نه شو احساسولې چې دا خوب څه ډول تعبیر کړي.

دهمدي خوب په اړه يې فکر کاوه او د بستري څخه راپورته شو، دسهار دلمانځه له پاره جومات ته ولاړ. دلمانځه د فراغت وروسته بيرته کورته راستون شو، په دې وخت کې کوچنيان هم دخوبه را وینس شوي و. په دې وخت کې د عمر او علي عمرونه هم د پنځو او درې کالو شوي و. عمر بلکل دخپل پلار په شکل و خو علي خپلې مور سيکنې سره په شکل او قواره کې يو شانته والې درلود. خو په دې وخت کې دې دواړو کوچنيانو دخپل مور او پلار په ځاي د قاسم او مارسي سره ډيره اشنایي پيدا کړې وه. دتيرو څو ورځو راهيسې به مارسي هره ورځ د قاسم کورته راتله. په دې اساس د قاسم دکور دهر وگړي سره هغه پرته له کومه تکلفه کيناسته. مارسي پخپله هم يوه شوځه او شقبه پيغله وه، په دې خاطر په څو ورځو کې دټول کور ستورې وگرزيده. يوه ورځ د قاسم مور قاسم ته دسهار د ناشتې په وخت کې وويل:

«اوس نو څه ته انتظار کوي.... اوس خو زمونږه لور غزاله جانه بايد زمونږ کور ته راوستل شي. ځکه هغه هلته دخپلې عيسوي مور سره دخونديتوب احساس نه کوي.»

قاسم دخپلې مور په خبرو ډير حيران شو. هغه ته داسې څرگنده شوه چې په دې سهار کې دهغه د مور د خبرو او دهغه د تيرې شپې دخوب ترمنځه يو ډول يوشانتيوالي تر شترگو کيږي. هغه ته په ناڅاپي توگه د مارسي هغه خبره هم ياد ته راغله چې ډيره موده مخته يې قاسم ته ويلي وو..... «زه هر وخت د خپل خونديتوب په اړه انديبنمنه کوم»..... ډاگيزه نه شوه چې قاسم ته څه ورپيښ شول چې يو ناڅاپه يې د سهار د ناشتې څخه لاس واخست. هغه په ډير غمښته توگه خپلې مور ته وويلې:

«مورجانې! دارينستيا ده چې زه د غزالي د خونديتوب په اړه ډير انديبنمن يم، خو دسلطان د راستنيدو دمخه زه هيڅ داسې قدم نه شم اخستلې، ځکه زه سلطان دلته په اورنه کې څارونکې اوسراغ رسان ټاکلې يم. نو اوس که زه چيرې په دبنمن باندې دڅارنې په ځاي دواوه په مراسمو کې مصروف شم نو بيا به زه دسلطان ترمنځه خجالت و اوسم..... بس يو څو ورځې نور هم صبر وکړئ، څنگه چې سلطان دخپل فوځي مهم څخه بيرته راستون شي نو مونږ به هم غزاله کورته راوړو»

په دې وخت کې د قاسم ذهن بل ځاي کې مشغول و، هغه چې څه ويل هغه يې په خپله هم نه اوريدل. خو دهغه په دماغ کې د تيرې شپې خوب يو ځل بيا خپلې نوکې بنځې کړې وې. ډيره نارامي يې احساسوله. په همدې وخت کې د قاسم دکور دروازه چا وټکوله. د قاسم کورته دمارسي نه پرته بل څوک دومره نه راتلل. قاسم ددروازې دهمغه لمړي ټکټک سره را پورته شو خو يو ناڅاپه ډيره حيران پاته شو چې مارسي به ولې دومره وختي زمونږ کور ته راغلې وي؟ هغه راپورته شو او په ډير بيړه دروازی ته ورغې. خو کله يې چې په دروازي کې د پتې محکمې مشر بهرام خان وکوت نو ډير حيران پاته شو، مارسي يې له ياده ووت او دا فکري يې په ذهن کې را وگرزيده

چې هسې نه چې په بنار کې ابو جعفر د بغاوت اور نه وي لگولې. هغه دروازه و تړله او بیرون د بهرام خان سره په خبرو شو.

« بهرام خان ! خیریت دې ... ته ؟ ..... دومره سهار وختي .....؟؟ »

خو د بهرام خیره د قهره تک شنه وه. د قاسم زړه هم په زوره زوره درزیده او اعصاب یې ستومانه شوي و. هغه خپل ځان د هر ډول بدې خبرې اوریدو ته تیار کړې و. په همدې خاطر یې د بهرام خان څخه یو ځل بیا وپوښتل.

« بهرام خان ! ته خو هیڅ نه وایی ؟ ..... دومره سهار وختي دلته څنگه راغلي یی ؟ »

بهرام خان په نیولې ژبه ورته وویل « ستا له پاره زه ښه خبر نه لرم قاسم بن هشام ! زه تاته لږ څه زحمت درکول غواړم ..... »

د بهرام خان د لهجې څخه د قاسم خان په تندې خولې را ماتې شوې. ځکه ضرور داسې کومه خبره شته ... هغه د بهرام خان په لهجه کې نه یواځې طنز محسوساوه بلکه دهغه تحکمانه انداز یې هم له پامه و نه ویست. خو بیا یې هم ترې وپوښتل:

مقصد دې څه دې ؟ ..... ته ماته څه ویل غواړې ؟ ..... کومه خبره زما له پاره ښه خبر نه دې ؟

« قاسم بن هشامه ! د البانوي وینځې په کور باندې چا حمله کړې ، حمله کونکو هغه هم وژلې ده او ترڅنگ یې دهغې زور ملازم او ځوان کوچوان هم له منځه وړې دې. دهغې ځوانه لور هم حمله کونکو له ځانه سره تښتولې ده. ددې ټولو حالاتو او گواهیو نه دا څرگندېږي چې ددې وژونکو عملیاتو شاته یو شخص قرار لري ..... »

بهرام د همدې خبرو وروسته خاموشه شو. خو په ددې وژونکې خبر په اوریدو سره په قاسم سر وگرزید. هغه دخپلو پښولاندې زمکه خویندونکې احساسوله. دمارتها، اکبر او زور خادم د وژلو خبر د قاسم لپاره لږ وژونکې و. اوس نو هغه د بهرام خان تحکمانه لهجه هیږه کړې وه. هغه دې ته هم متوجه نه و چې د بهرام خان سره د پټې محکمې درې څلور کسان عسکر هم ولاړ دي.

هغه لا تراوسه د پېښې په چار چاپیر کې ډوب و چې یو ځل بیا یې ټکان وخور. بهرام خان ورته وویل:

قاسم بن هشامه ! د البانوي وینځې لور مارتها د څو ورځو راهیسې ستا کور ته تله راتله. او د بهرام خان دسترگو څخه دا خبره پټه نه وه ..... ماته دا هم ډاگیزه شوې وه چې البانوي وینځې له تا او له تا سره دملگرې پیغلې ماریسي څخه کرکه کوله. اوس ددې نجلۍ ژوندۍ غیبول او په بې رحمۍ سره دمارتها وژل همدې لورې ته اشاره کوي چې زه باید تا سمدستي له ځانه سره بوځم او بندي دې کړم.»

اوس نو د قاسم پښتۍ سره ورغلې وې. دهغه د بدن وینستان را زیږه شوي و. اود یوې لمحې له پاره بې روحه ولاړ و اوبیا یی د ویرې پرته په ډیر قهر سره بهرام ته وویل: « څه؟.....دا ته څه چتیاات وایی؟ تا خواصل جاسوسان پریښې دې اوزما څارنه دې پیل کړې ده. دومره ستره پښه شوې ده، زه د سلطنت شاهي سراغ رسانه یم او همدا وخت دې چې دمجرمانو څټونه ورمات کړم..... خو ته زما د بندې کولو خبرې کوي؟.....»

د قاسم د ژبې څخه اور وریده، خو بهرام خان سمدستي خپله توره لوڅه کړه او برق په خیر و غرید او ویی ویل: « قاسم بن هشامه! ته د بهرام خان په سترگو کې نه شي ورننوتلې. زه ستا د نیولو اوبندې کولو د ټول تیاري سره یو ځای دلته راغلی یم. ما د پښې د پلټون د تکمیلیدو نه وروسته، تر هر څه دمخه شهزاده علاوالدین ته مراجعه وکړه. او دروند شهزاده ماته په ذاتي توگه حکم وکړ چې تا سمدستي له ځانه سره بندي کړم، زه د سلطاني قصر څخه نیغ په نیغه دلته راغلی یم.

اوس نو د قاسم احساس را ژوندې شوې و، هغه ته ډاگیزه شوه چې هغه په ډیره بده توگه د جاسوسانو په جال کې را بنکیل شوې دې، هغه فکر وکړ چې دا ځل بندیتوب به یی د سلطنت له پاره ډیر زیات زیانمن ثابت شي. ځکه د دښمن سازشونه هم خپلو اخري پوږونو ته رسیدلې دي. هغه دې ته هم متوجه و چې دا ځل به سلطان علاوالدین هغه په عزتمنده توگه له خپله ځانه سره نظر بند نه کړي بلکه شونې ده چې نوموړې به دهغو درې گونو قتلونو په جرم د جلاد تورې ته ورحواله کړي. په همدې خاطر یی پریکړه وکړه چې جالات هر ډول چې وي باید د بهرام خان لاسو کې ځان و نه نښلوي. هغه په همدې فکر کې ډوب و چې تر شا یی دروازه پرانستل شوه، دا طاهر و، د قاسم ورور، هغه د بهرام خان قهر جن اواز اوریدلې و، په دې خاطر د دروازې نه بیرون راووت. طاهر د کومې ترمخه خطرې له مخې خپله توره همداسې لوڅه راخستې وه. کله چې د دروازې څخه را بیرون شونو سترگې یی د بهرام خان په لوڅې تورې وروښتې. هغه لا تر اوسه په موضوع نه و پوه شوې چې بهرام خپلو عسکرو ته حکم وکړ:

« دا سرې بې وسلې کړئ او ویی نیسئ..»

عسکر را مخته شول خو طاهر د خپله ځایه هم ونه خوزید، هغه د حجاز د درې منل شوې توره وهونکې او د عثمانی سلطنت د تورې د وهلو د فن تر ټولو ستر استاد و. هغه درې واړه عسکر هملته تم کړل، په داسې حال کې چې د بهرام خان سره یی ذاتي پیژندگلو یی هم درلوده او په کار ورته داو چې هغه د بهرام خان څخه د مسئلې حقیقت ځانته معلوم کړې و، خو هغه د بهرام خان په نیت باندي وپوهید. هغه دا هیله نه درلوده چې د بهرام خان څخه داسې کومه ناخوښه خبره واورې. همدا علت و چې هغې د محکمې ددرې واړو عسکرو تر مخ خپله توره پورته کړه او د بهرام خان په گډون یی پرې حمله وروړه. د دروازې ترمخه د طاهر او د بهرام عسکرو ترمنځه د تورو د وهولو شپږنگار له لرې لرې څخه اوریدل کیده. طاهر د خپلې تورې په زور څلور واړه سپاهیان په نڅا نڅول. اوس نو دغو عسکرو او بهرام خان دا احساس کړې وه چې هغوی نه شی کولې ددې پوه او ما هره توره

وهونکې په مقابل کې بریا تر لاسه کړې. .... بهرام د قاسم په سر توره نیولې وه او هغه یې په خپل قابو کې راوستې و ، دهغه په سترگو کې حیرانتیا هم وه او قهر و غضب هم . ځکه دهغه تکره اوروزل شوي سپاهیان د طاهر بن هشام تر مخه لکه د نانځکو په څیر نخیدل ، بلاخره یې په قهر او غضب سره وویل:

« طاهر بن هشامه ! زه درته حکم کوم چې توره دې کیږده ، ستا د ورور د نیولو په اړه پخپله شهزاده علاوالدین حکم کړې دې . که چیرې ته خپله توره ونه غورزوي نوزه به په شاهي کارونو کې ستا مداخله ستر جرم وگنم او ستا د وژلو څخه به هم دریغ ونه کړم.»

خود طاهر بن هشام توره لکه د جادو د خنجر په څیر په هوا کې نخیده ، هغه پخپله د بادو توپان په څیر څلور واړه سپاهیان پسې واخستل او بیا یې د تورې په خوزولو سره لکه د سر تیرې په څیر وخنډل :

«بهرام خانه ! که ته وایی چې زه توره و غورزوم ، نه ته دهر څه لمړۍ زما د ورور د سر څخه توره لرې کړه . او که نه زه به تا او ستا دا کارندې د گازرو او ملیو په څیر پرې پرې کړم.»

بهرام هیڅکله هم داسې هیله نه درلوده چې طاهر دې شهزاده سلطان علاوالدین د نوم د اوریدو وروسته هم خپله توره ونه غورزوي . لږ څه فکری وکړ او بیا یې د قاسم د سر څخه توره لرې کړه . دا د قاسم له پاره بهترین وخت و . هغه لکه سمدستي یوې لورې ته شو او بیا یې په یوه منډه ځان د هغه ځایه وویست . دا حالت د بهرام خان د هیلو پر خلاف و . کله یې چې وکتل چې قاسم خان یې د لاسو څخه ووت نو هر څه یې هیر کړل او سمدستي یې دهغه تر شا ورمندې کړې ، هغه نور سپاهیان چې د طاهر سره په توره وهلو کې مصروف و د بهرام د تلو سره سم یې د طاهر سره مقابله بس کړه او یوې لورې ته شول ، هغوی لا د پخوا څخه دعاوې کولې چې په کومه توگه ددې مصیبت څخه خلاصون ومومي . ځکه د طاهر توره پر هغوی د الله د عذاب په څیر را نازلیده . خو څنگه چې ورته ددې عذاب څخه د خلاصون لاره پیدا شوه نو شا یې را واپوله او په تینبسته یې دهغه ځایه ځانونه وویستل . اوس نو بهرام خان او دهغې عسکر د قاسم په لټون پسې وتلې وو . خو په حقیقت کې هغوی قاسم له لاسه ورکړې و .....

۵

د زيجيدين ترون

قاسم د بهرام خان اودهغه دملگرو څخه داسې ورک شو لکه دخره دسرنه چې بنکرونه ورک شوي وي ، خو په حقيقت کې هغه دخپل کور ترڅنگ په يوه کوڅه کې د يوه کور په ډيوډۍ کې ورننوتې و. خوبهرام خان اودهغه ملگرو داسې انگيرله چې هغه به تر لرې کومه ځايه پورې تللې وي. په دې خاطر هغوي دخپل فکر له مخې په يوې لورې منډې وهلې. کله چې قاسم د بهرام خان اودهغه دملگرو دسترگو څخه پټ شو نو دبرق په څير بيرته راستون شو اودخپل کور مخې ته راغې ، دلته يې ورور لا تراوسه توره په لاس حيران و پریشانه ولاړو. قاسم په ډيره بيره ظاهرته وويل :

« وروړه ! غزاله يې تښتولې ده. دهغه مور او دهغه ملازمين يې چې کوچوان اکبر هم په کې شامل دي وژل شوي دي ، خو بهرام خان ددې ټولې قضیې شک پرما کوي او يو ځل بيا يې د شهزاده علاوالدين څخه زما د نيولو اوبندي کول احکام راوړي دي. خوزه غواړم چې غزاله را پيدا کړم خو شهزاده اوبهرام خان به ما دې کار ته همدا سې پرې نه ږدي. خو ما پريکړه کړې چې پخپله د البانيه په لاره د غزالې د را پيدا کولو هڅې وکړم ، ځکه زه په دې ډاډه يم چې غزاله د ابو جعفر کسانو د سکندريېک له پاره ددې ځايه تښتولې ده. څرنگه چې دا ټوله پيښه د شپې په نيمايي کې ترسره شوې ده نو په دې اساس به تښتونکې تر ډيره لرې پورې نه وي تللي.»

کله چې قاسم خپل ورور ظاهرته دا خبرې کولې نه هغه دخپل کور ددروازې تر مخه هملته په کوڅه کې ولاړ و. خو دخبرو د خلاصيدو سره سم يې د کور اخورته ورمندېه کړه ، ظاهرهم دهغه خبرې اوريدې اودهغه سره يو ځای د اسونو اخورته ور ورغې. کله يې چې قاسم دآس دزين کولو په حال کې وکوت نو ورته يې وويل:

«زه به هم درسره يو ځای ولاړ شم...»

«نه ! ته له ماسره مه ځه .... دلته په اورنه کې هر ساعت د بغاوت د راپيدا کيدو گواښ موجود دي. ته همدا اوس د شهزاده محمد او ملکې سروين سره ووينه او د ابو جعفر د نيولو احکام ترې ترلاسه کړه. زه سل په سلو کې ډاډمن يم چې مارتها د ابو جعفر کسانو وژلې ده.»

قاسم خپل آس تيار کړې و او په کور کې د چاسره د کتلو پرته راووت. ظاهرهم ورسره يو ځای را روان و. په دې وخت ظاهر يو ناڅاپه د قاسم د اس د زين سره تړلې وسلې ته وکتل او ورته يې وويل:

« اوه ..... ستا دغشو په کڅورپه کې خو ډیر کم غشي دي ..... لږ صبر وکړه چې زه په کې نور غشي هم کېږم ..... »

« نه ! ... زه ددې نه زیات وخت نه شم ضایع کولې ، ځکه بهرام به په شو لمحو کې بیرته راستنېږي ، ته هڅه وکړه چې دهغه سره د سوال ځواب په ځای سلطاني قصر ته ولاړ شي ..... »

طاهر هم دوخت د نزاکت احساس وکړ او خپل سړی د اثبات په خاطر و خوزاوه .

قاسم هم سمدستي خپل آس ته قمچینه ورکړه ، خپل مخ یی د پگړۍ په لمن کې را پټ کړ ، آس یی هم د هوا په څیر پورته روان و او د ښار په لور ورنزدې کیده .

هغه غوښتل په ډیره بیره ډیر لري سفر وکړي ، دهغه په آند چې مارسي د تښتونکو له اړخه سهار وختي د اورنه څخه تښتول شوي ده . هغه غوښتل ژر تر ژره پنځوس کوره سفر وکړي ځکه هغه انگیرله چې تښتونکو به لا تر اوسه پورې پنځوس کوسه سفر نه وي وهلي . او که کړې یی هم وي نو ستومانه شوي به وي . دهغه ځواکمن آس د اورنه څخه لکه د التونکې په څیر د البانيه په لور الت .

دبله اړخه طاهر هم سلطاني قصر ته ور رسیدلې و او شهزاده محمد او ملکه سروین یی د مارتها د وژلو او دمارسي د تښتولو څخه خبر کړل . دا دملکې له پاره یو دردونکې خبر و . هغې ته مارسي ډیره گرانه وه او د مارتها په اړه یی هم تر یوه ځایه معلومات درلود . خو کله چې طاهر د ملکې څخه د ابو جعفر د سمدستي د نیولو غوښتنه وکړه نو ملکه په ډیره سخته توگه متوجه شوه او سمدستي یی وویل :

« بې شکه چې دا وگړي سمدستي او بې له ځنډه باید و نیول شي »

خو شهزاده محمد ورته وویل چې ابو جعفر د شهزاده علاوالدين سره خاص اړیکې لري او شهزاده علاوالدين د ابو جعفر د نیولو په ځای د قاسم بن هشام د نیولو حکم ورکړې دي ، شهزاده محمد هغې ته دا هم وویل چې قاسم د بهرام خان د پنجو څخه د خلاصون وروسته دمارسي د را پیدا کولو له پاره د البانيه لاره نیولې ده ..... اوس نو ملکه هم د حالاتو د نزاکت څخه پوره پوره خبره شوه او د لږڅه فکر کولو وروسته یی وویل :

« سهي ده ..... نو مونږ باید د شهزاده علاوالدين سره خبرې وکړو ..... راي تاسې دواړه هم زما سره یو ځای ولاړ شئ ، زه به همدا اوس د شهزاده سره خبرې وکړم ..... »

طاهر او شهزاده محمد دملکې سره یوځای د شهزاده علاوالدين ځانگړې خونې ته راغلل . ملکه تر ټولو دمخه روانه وه . دهغې دوه کسه خادماني دهغې ښي او چپ لورې ته روانې وې ، کله چې ملکه د شهزاده علاوالدين کمري ته ورننوتله نو په پالنگ باندې د پریوتې شهزاده په کتلو سره حیرانه پاته شوه . هغه په بستره باندې پروت او د ښار مشهور حکیم او طبیب سلیم پاشا یی د کټ تر څنگ ناست و . شهزاده د ملکې د کتلو سره سم

دخپل پلار ددې سرببانی ملکې د درنښت په خاطر د راپورته کیدو هڅه وکړه. هغه د بستري څخه بالښت را واخست او تکیه یې پرې وکړه. خو دلرځنډ وروسته ورته ډیر سخت ټوخي پیدا شو، اوس نو شهزاده محمد او ملکه دواړه د شهزاده علاوالدین د ناروغتیا په اړه ډیر اندیښمن شوي و. ځکه هغوي ته دا نه وه ډاگیزه شوې چې شهزاده علاوالدین دومره سخت ناروغه شوې دې. شهزاده محمد ددې څخه څو ورځې مخته دخپل ورور دکتلو له پاره راغلي و خو په هغو ورځو کې شهزاده علاوالدین بلکل روغ رمت و، یواځې د تبې اوبخار تکلیف یې احساساوه. خون یې کله چې خپل ورور په داسې سختې ناروغتیا کې وکوت نو وجود یې ولړزید. شهزاده علاوالدین د عثمانی سلطنت ولیعهد و او د سلطان مرادخان ثاني د مشرزوي اودهغه د ځای ناستې په اساس، سلطان ته ډیر گران او منلې و. سلطان د شهزاده علاوالدین سره ډیره زیاته مینه کوله. محمد فکر وکړ چې که چیرې دهغه پلار ته دهغه ددې نازولي زوي دداسې خطرناکې ناروغتیا په اړه معلومات ترلاسه شي نو دغم نه به لیونې شي. محمد په ډیره غمگینه توگه مخته ورغې او خپل ورور ته یې وویل:

« ورور جانه ! ته دومره سخت ناروغه یی ..... او مونږ ته یی یو خوله خبر هم را و نه لیږه.....»

محمد دخپل ورور دځواب دمخه د طبیب په لور ورمخ کړ « طبیبه ! دا ستا مسؤلیت و، زما ورور خو ناروغه دې، او ته دهغه معالج ډاکتر یی. تاته په کار و چې مونږ ته دې په دې اړه خبر راکړې وې.»

ملکې هم خپل شاهې شان وشوکت له پامه و غورزاوه او د شهزاده سره دهغه په تخت کیناسته، د شهزاده لاس یې په خپل لاس کې و نیوه او ورته یې وویل « علاوالدینه ! ایا ته زمونږ څخه ناراضه شوې یی ؟ ته دومره سخت ناروغه یی او مونږ ته دې یو خوله خبر هم نه دې راکړې ؟»

« نه ! درنې ملکې ! هیڅکله هم، داسې څه خبره نه شته. زه تر پرونه پورې بلکل روغ رمت وم خو نن سهار مې ناڅاپه روغتیایی حالت خراب شو، تبه او کمزورتیا را ته د پخوا څخه وه خو نن سهار د یوه خراب خبر په اوریدو سره زما روغتیایی حالت نور هم خراب شو.»

« ستا په دښمنانو دې وي .....، خداي دې نه کړي چې تاته به داسې کوم خراب خبر راغلي وي، هغه به کوم داسې خبر وي چې ته یی داسې خراب تراب کړې یی ؟» ملکې په ډیره مینه د علاوالدین لاس زور کاوه او تری ویی وپوښتل.

« په حقیقت کې زما څخه یوه ډیره ستره غلطی شوې ده چې ما ستاسو په اصرار باندي د سلطنت یو ستر دښمن ازاد کړ. همدا علت دې چې مونږ نن ددې بد او خراب خبر تر اغیز لاندې را غلو. مونږ ستاسو په غوښتنه قاسم بن هشام ازاد کړ خو هغه تیره شپه زمونږ د سلطنت ډیره پخوانی میلمنه مارتها بیگم وژلې او دهغې ځوانه لور یی تښتولې ده ..... همدې خبر ..... همدې خبر مونږ ته دخپلې غلطی احساس را پیدا کړ او مونږ یی په بستره کې را

پريوستلو. مونږ بهرام خان ته د قاسم بن هشام د ژوندې يا مړ نيولو حکم کړې دې، تاسې اندېښنه مه کوئ که دا ځوان يو ځل زمونږ په لاسو کې راشي نو بيا به زما روغتيايي حالت پخپله ځاي ته راشي.»

په کمري کې شتو خلکو ټولو د شهزاده علاوالدين خبرې واوريدې او ټول پرې په خپلو خپلو ځايو کې حيران او گوته په خوله پاته و. د سليم پاشا په وجود کې د خوشحالي څپو منډې وهلې. شهزاده محمد او ملکه دواړه په دې خاطر گوته په خوله و چې هغوي چې دکومې خبرې له پاره راغلي وو دهغې دکولو ځاي نه ليدل کيده. اود طاهر وجود د شهزاده د نيت په کتلو سره په لږزه راغلي و.

ملکه په دې فکر کې شوه چې اوس بايد څه وکړل شي؟ ناروغه شهزاده چې دسلطنت وارث و د قاسم بن هشام په اړه دخبرې اوريدو ته هم تيار نه و. نوپه داسې حال کې به د ابو جعفر د نيولو له پاره حکمنامه څه ډول ترلاسه کړل شي. هغې په زړه کې دا دعا کوله چې کاشکې يا سلطان پخپله او يا د هغه کوم قاصد دهغه له اړخه کوم پيغام راوړي. شهزاده ناروغه و او ملکې نه غوښتل هغه نور هم په اندېښنو کې رالتار کړي. شهزاده محمد هم د ملکې په څير په فکرونو کې ډوب و. خو طاهر په خپل ځاي ولاړ او وجود يې په دې فکرونو کې لږزیده چې که دهغه ورور د شهزاده علاوالدين په لاسو ورشي نو پايلې به يې ډيرې خرابې وې. هغه هغې ورځې ته بدرد ويل په کومې چې سلطان دهغه ورور قاسم ته د سلطنت د سراغ رساني ډير درنده او خطرناکه دنده ورسپارلې وه، ټول خلکو په خپلو خپلو ځايو کې په فکرونو کې ډوب ناست وو چې په دې وخت کې دروازه چې دغې ځانگړې خونې ته د راننوتلو اجازه وغوښته. شهزاده علاوالدين دروازه چې ته په پلټونکې سترگو وکتل او بيا يې اجازه ورکړه چې راننوتل.

دروازه چې د راننوتلو سره سم وويل چې د پټې محکمې مشر بهرام خان له تاسې سره دکتلو اجازه غواړي. شهزاده د بهرام خان د نوم د اوريدو سره سم نيغ را پورته شو او سمدستي يې بهرام خان ته د راتلو حکم وکړ. کله چې بهرام خان کمري ته راننوت نو دهغې دحالت په کتلو سره په کمري کې ناست ټول خلک حيران پاته شول، ځکه دبهرام خان ويښتان په خاورو ککړو او څيره يې د حده زياته لويدلې او څرپه پرې وه. شهزاده ترې په سخته لهجه وپوښتل:

« بهرام خانه ! داسې معلومېږې چې تا دسلطنت غدار له ځانه سره نه دې راوړې؟ »

خو بهرام خان شهزاده ته دځواب ورکولو په ځاي په ويستلو او برندو سترگو طاهر ته وکتل او بيا يې ديوه ماشوم په څير د شاهي ادا بود په نظر کې نيولو پرته چيغې کړې او ويې ويل:

« دغه دې..... دغه دې درونده شهزاده ! دغه دې هغه شخص چې خپل ورور قاسم بن هشام ته يې د تېښتې له پاره لاره برابره کړه ، دا د قاسم بن هشام مشر ورور طاهر بن هشام دې. سمدستي ددې نيولو حکم ورکړئ. درونده

شهزاده ! دغه وگړي په همغه وخت کې چې ما غوښتل د قاسم بن هشام په لاس کې زولني ور واچوم ، زما په سپاهيانو يې حمله وکړه او معامله يې بدله کړه. درونده شهزاده ! دا د قاسم بن هشام ورور دې او ډير خطرناکه توره وهونکې دې ، بې شکه چې دا به هم دخپل ورور سره په دې سازش کې ورگډ وي.»

طاهر خو پريږده چې دغه حالت د شهزاده محمد ، ملکې او ان د سليم پاشا له پاره هم د توقع وړ نه و. د ملکې او شهزاده محمد په اميدونو باندې گرد پريووت. طاهر هم په ډيره بده توگه وارخطا شوې و. هغه هيڅکله هم دا نه وه انگيرلې چې دداسې حالاتو سره به هم مخ کېږي په داسې حال کې چې شهزاده علاوالدين خپلې سترگې پرانستې وې او په طاهر کې يې ورننويستې وې ، د طاهر زړه هم په زوره زوره درزیده ، خو څرگنده نه شوه چې ملکې څه ډول همت و کړ او شهزاده علاوالدين يې خپلې لورې ته متوجه کړې. او ورته يې وويل:

بلکل غلط..... د بهرام خان پلټنه بلکل غلطه ده. مونږ په پوره ډاډ سره ويلې شو چې دالبانوي وينځې وژل او دهغې د لور د نښتولو په پيښه کې قاسم بن هشام هيڅ ډول لاس نه لري بلکه دا کار د قيصر د جاسوسانو له اړخه تر سره شوې دې. دا جاسوسان نه يواځې په اورنه کې د بغاوت د پيدا کولو له پاره کار کوي بلکه غواړي خپل ستر دښمن قاسم بن هشام هم دخپلې مخې څخه لرې کړي. علاوالدينه ! ته د غصې او قهر په وخت کې په بېرته کومه پريکړه ونه کړې. معظم سلطان به څه کتلي وي چې قاسم بن هشام يې شاهي سراغ رسان ټاکه.

شهزاده ته د ملکې خبرې د زغم وړ نه وې ، او لکه دتنور په اور کې سوزيده. بيا يې په لږ څه سخته لهجه وويل: «درنې ملکې ! د سلطنت په امورو کې زمونږ د سترگو ليد تر هغو ځايو پورې رسېږي چې د محل درنې بيبياني يې نه شي کتلې. ته په کومو دلايلو د قاسم بن هشام څخه دومره ملاتړ کوې ؟ په داسې حال کې چې دهغه په خلاف زمونږ سره دهغه د جرم ټول شواهد موجود دي. د شهزاده په خبرو سره ملکه په خپل ځای کې په لږزه راغله. په دې وخت کې په خونه کې موجود طبيب سليم پاشا مخته راغې او په ډيره مؤدبه توگه يې شهزاده ته وويل :

«درونده شهزاده ! د درنې ملکې همدردی د قاسم بن هشام سره شوني نه ده بلکه دهغې همدردی به دمارتها بيگم سره شوني وي. ځکه چې درنې ملکې به په يقين سره دالبانوي وينځې مارتها بيگم سره سيمه ايزه مينه او محبت درلود. په دې اساس د معظمې ملکې خبره بايد له نظره ونه غورزول شي.»

دسليم پاشا په خبرو ملکه و بگنیده، که څه هم دا په څرگنده توگه د ملکې سره د خواخوږۍ جمله وه ، خو په حقيقت کې دا يو ژور طنز و ، شهزاده محمد هم دا طنز په ښه توگه محسوس کړې و ، خو شهزاده علاوالدين د سليم پاشا په دې خبره ډير سخت غبرگون و بنود او په قهرجنه توگه يې سليم پاشا ته وويل: «طبيبه ! ته پوهېږې چې د ملکې په ملاتړ کې ته څومره په غلطه روان يې. معظمه ملکه د کومې البانوي وينځې سره د سيمه ايز محبت په ځای زمونږ سره ډيره مينه او محبت کوي. زه ستا په خبرو باندې ډير زيات خفه شوم ،» ناروغه شهزاده په سليم

پاشا باندې سترگې را برکې کړې ، سلیم پاشا د شهزاده دقهر څخه ډیر وار خطا شو او پښې یې په لږ زیدو راغلې . او د یوه مکارې گیدرې په څیر یې خپل لاسونه غبرگ کړل او دملکې په پښو کې ولويد او په ډیر منت او زاریو سره یې ورته وویل :

« درنې ملکې ! دا حقیر او کمتر شخصیت په خپلو خبرو ډیر زیات پښیماننه او نادم دې ، زما د وینا مقصد هغسې نه و چې څنگه ترې واخستل شو ، په دې اساس زه د زړه له کومې له تاسې څخه د خپلو دغو خبرو په اړه بښنه غواړم »

ملکې د سلیم پاشا دغه غورزې پرزې دسترگو وغورزولې او شهزاده علاوالدین ته یې وویل :

« علاوالدینه ! په دې وخت کې په اورنه کې ددښمنانو له اړخه د بغاوت گواښونه تر مخه دي . زه غواړم چې ته کوم تیز تلونکې قاصد سلطان ته ورولیږي او دهغه څخه نیغ په نیغه لارښوونې تر لاسه کړي . مونږ ته مارتها بیگم ډیره ښه معلومه وه . او د هغې کورته د غرب دخطیب ابوجعفر د تلو راتلو په اړه مو هم پوره معلومات درلود . اوس هم مونږ په همدې فکر کې یو چې تاسې د قاسم بن هشام پر خلاف خپله نیوکه کمه کړئ او دهغه په ځای د ابوجعفر څارنه پیل کړئ . »

ملکې د شهزاده لمرنۍ خبرې هم له یاده وویستې او دخپل مقصد خبره یې بیرته دهغه تر مخه راغبرگه کړه . ان تر دې چې هغه ته یې د ابوجعفر د نیولو مشوره هم ورکړه . اوس نو شهزاده محمد هم غوښتل چې د ملکې ملاتړ وکړي نو په دې اساس یې وویل :

« درونده وروره ! مونږ د قاسم بن هشام د دوست په څیر تاسې ته دا په دعوي سره وایو چې د قاسم په څیر سربښدونکې مجاهد به هیڅکله هم د سلطنت دښمن و نه اوسي . »

د شهزاده محمد په خبرو سلیم پاشا مات مات شوې و . طاهر هم اوس لږ څه په ځان پوهیدلې و . خو شهزاده علاوالدین د هیچا دخبرو منلو ته تیار نه و . هغه د ټولو مشورې او خبرې له پامه وغورزولې او نیغ په نیغه یې دبهرام خان څخه د قاسم د نیولو او دهغې د تیښتې په اړه د راپور داوړیدو حکم وکړ . بهرام خان اوس هم طاهر بن هشام ته په سوزونکو سترگو کتل . هغه مخته ورغې او د شهزاده تر مخه یې په ډیرې مؤدبې توگه خپلې خبرې پیل کړې :

« درونده شهزاده ! مونږ قاسم بن هشام نیولې و . خو دهغه ورور طاهر د کوره راووت او دخپلې تورې په واسطه یې زمونږ په سپاهیانو باندې حمله وکړه ، قاسم هم د همدې فرصت نه گټه واخسته او زمونږ د لاسو څخه ووت . »

« خو بهرام خانه ! .....هغه نجلۍ څه شوه چې تاسې ويل چې قاسم بن هشام تېنټولې ده. ايا د قاسم د کور څخه هغه نجلۍ يا بله کومه داسې نېسه نېسانه ترلاسه شوې ده؟ »

کله چې شهزاده د بهرام خان څخه دا پوښتنه وکړه نو سليم پاشا په خپل ځاي په زمکه کې ننوت. ځکه ماري د هغه په کور کې وه. خو هيچا هم د هغه په لور کومه توجه ونه کړه. خو د شهزاده د پوښتنې سره سم په بهرام خان سر وگرزید. که چېرې ماري قاسم تېنټولې وې نو هغه به خامخا د هغه په کور کې را پيدا شوې وې. بهرام ډيره پلټنه وکړه خو ماري يې پيدا نه کړه او پيدا کولې يې هم نه شوه. او اوس د بهرام خان څخه شهزاده د ماري په اړه پوښتلي وو. بهرام خان ورته په ماته ژبه وويل:

«درونده شهزاده ! زه خجالت باسم چې ما تر اوسه پورې ماري نه ده پيدا کړې»

په کمري کې عجيب حالت حاکم و. شهزاده ناروغه او کمزورې و. په همدې خاطر شهزاده محمد او ملکې نور څه ويل نه غوښتل. بلاخره شهزاده په داسې حال کې چې خپل اړخ يې بدلاوه بهرام خان ته وويل:

« بهرام خانه ! هغه نجلۍ بايد را پيدا کړل شي ، د اورنه کونج کونج و لټوئ ، قاسم که گنگار وې او که نه ، تر نن ما بنامه پورې يې زما مخې ته راوړئ.»

شهزاده ستومانه شوې و، د ابوجعفر ارامو زهرو د هغه وجود دننه خوړلې و. ملکې محسوس کړه چې شهزاده نور دخبرو وړتيا نه لري. نو را پورته شوه او د تللو اجازه يې واخسته.

« علاوالدينه ! په دې خبرو ځان دومره مه کړوه. دغه ډول پېښې بايد د شهزادگانو په ژوند باندې اغيز ونه کړې. ته زما د مشورې په مطابق د سلطان په لور يو گړندې قاصد و ليږه ، انشاء الله چې ټول حالات به په سهې لاره ولاړ شي.»

کله چې شهزاده محمد ، ملکه او طاهر د شهزاده علاوالدين دکمري څخه بيرون را وتل نو شهزاده د طاهر په لور مخ کړ او ورته يې وويل :

« طاهر بن هشامه ! د سلطنت مجرم ته د تېنټې لاره ورکول ډير ستر جرم دې. خو مونږ تا ته د معظمي ملکې دملگرتيا په اساس بښنه کوو. اوس ستا دنده ده چې د بهرام خان سره يو ځاي ددې نجلۍ په پيدا کيدو او د قاسم بن هشام په نيولو کې مرسته وکړې.»

د شهزاده دخبرو په اوریدو سره طاهر بن هشام په ډيره ناخوالي سره د اثبات په توگه سر و خوځاوه ، او دملکې تر شا بيرته روان شو .

طاهر دسلطاني قصر خخه د راستنيدو وروسته نيغ په نيغه کور ته راغې. ډير زيات انديبنمن و ، کله چې کورته راغې نو ټولو ترې د قاسم په اړه وپوښتل . خو طاهر ورته په لنډه توگه وويل چې قاسم روغ رمت دې او ډير ژر به بيرته راستون شي . خو په حقيقت کې هغه په خپله ډاډه نه و. هغه ټوله ورځ د قاسم او دهغه د سفر په اړه په فکر کې ډوب و . کله چې شپه شوه نو د طاهر نا ارامتيا نوره هم ډيره شوه . په داسې حال کې چې هغه دخپلې کورنۍ ټول غړې په يوه ډول ډاډمن کړي و خو پخپله ټوله شپه په بستره کې اوښت را اوښت . ټوله شپه يې په همدې حال کې تيره کړه خو قاسم بله ورځ هم راستون نه شو .

ډيرې ورځې شوې وې چې قاسم د البانيې په لور په سفر روان شوې و ..... همدا نن سهار طاهر ته خبر راغلې و چې سلطان بيرته راستون شوې دې . د طاهر له پاره دا خبر ډير خوشحالونکې و . خو دخپل ورور قاسم د ورکيدو په اړه انديبنمن و . هغه هوډ وکړ چې همدا نن د سلطان سره مخ شي او د حالاتو خخه يې خبر کړي . ترڅو سلطان د قاسم او غزالي د ورکيدو په اړه کوم قدم واخلي .

هغه دسلطان دربار ته ورغې ، او دسلطان سره يې وکتل ، سلطان يې خبرې په ډيره سره سينه واوريدې . خو خه ځانگړې دلچسپې يې دهغه دخبرو سره څرگنده نه کړه . يواځې همدومره يې وويل : « طاهر بن هشامه ! ته په ډاډمنه توگه په خپل کور کې اوسه . مونږ د ټولو حالات څارنه کوو . تاته ډاډ درکوم چې ستا ورور ته به هيڅ زيان نه رسېږي ، ته ولاړ شه او په دې اړه هيڅ ډول انديبننه مه کوه .»

د طاهر له پاره دسلطان خبرې هسې غولونکې معلومې شوې خو بيا هم طاهر يوه نا اشنا حوصله محسوس کړه . دا ځل چې کورته راستنيدو نو انديبننې يې نيمايې را کمې شوې وې .

سلطان د قونيا د بغاوت د ځپلو نه وروسته بيرته بريالې راستون شوې و . ځکه د کرمانيا امير د سلطان دلښکر تر مخه په هيڅ ځاي کې نه و تم شوې . بلکه د کوچنۍ اسيا په ټوله سيمه کې هغه مخته په تينبته و او سلطان يې تر شا ور روان و . بلاخره د کرمانيا امير د سلطان په لاسو سخته ماتې وخوړله . او سلطان دهغه دماتي خخه وروست اورنه ته راستون شوې و . هغه دخپل پخواني پلان له مخې بايد د قونيا د بغاوت د ځپلو وروسته د شهاب الدين پاشا په لور تلوتللي وای . خو د کرمانيا دامير سره د پرلپسې جنگ په واسطه په هغه ناوخته شوې و . او شهاب الدين پاشا هم د « وازاگ » د سيمې خخه د بلقان تر درې پورې ماتې خوړلې وه ، سلطان ته هم د شهاب الدين پاشا دماتي خبر په کوچنۍ اسيا کې ور رسيدلې و . همدا علت و چې هغه په ډيره بيړه بيرته اورنه ته راستون شو ، د هونياډې سره د جنگ په وخت کې دسلطان دخور ميړه محمد چلپې هم ددبنمن په لاسو کې پريوتې و . کله چې سلطان بيرته خپل شاهي محل ته راستون شو نو دهغې غمخپلې خور ورته په ژریدونکو سرو سترگو مخې ته راغله . او دخپلو کوچنيانو واسطه يې ورکوله او دخپل ميړه د راخلاصون له پاره يې ترې غوښتنه کوله . دبله اړخه دسلطان مشر زوي علاوالدين دمرگ په بستره باندې پروت و ، هغه ته اورنه ته د راستنيدو دمخه د ټولو

حالاتو په اړه پوره پوره معلومات تر لاسه شوي و خو محل ته د راستنيدو وروسته يې چې كله د شهزاده علاوالدين حالات وکتل نو هر څه ترې هير شول ، سلطان دا محسوسوله چې الله تعالی هغه په ډيرو سختو ازمېښتونو کې راگيرکړې دي. هغه دناروغه شهزاده څخه د قاسم يا ابوجعفر په اړه هيڅ ډول پوښتنه و نه کړه. بلکه ددخپلو ستونزو د حل له پاره يې شپې شپې په دالله په درگاه کې په عبادت تيروي او دهغه څخه يې دخپلو ستونزو د حل له پاره مرسته غوښتله.

د حيرانتيا خبره دا وه چې هغه تر اوسه پورې د ابو جعفر او يا بهرام خان په اړه هيڅ هم و نه پوښتل. او نه يې په هغوي باندې لاس واچاوه. پخپله ابو جعفر هم د سلطان په دې سلوک باندې حيران پاته و. په داسې حال کې چې د شهزاده طبيب سليم پاشا هغه په دې پوه کړې و چې سلطان په ډيرو خبرو باندې پوه شوي دي. خو سليم پاشا هم په دې حيران و چې سلطان ته دمحل درارسيډو تر مخه دا ټول معلومات څه ډول ور رسيدلي دي. اوس نو ابو جعفر دپخوا څخه ډير محتاط گرزيدلې و ، هغه دډير چالاکه او مکار شخصت مالک و ، دهغه شپږم حس هم را بيداره شوې و. هروخت به يې غوږونه بيداره و ، ځکه هره گړۍ دخپلو نيولو تر گواښ لاندې و . هغه ته د قاسم ورکيدا اود سلطان د راز په ډکه چوپتيا د کوم ستر توپان دراتلو تر مخه دخطر زنگ حسا بیده. اوس نو ابو جعفر په دې فکر کې شو چې دهغه پخواني جوړ شوي پلان به اغيزمن ثابت نه شي ، اول يې فکر وکړ چې په جوړ کړل شوي پلان باندې بايد سمدستي او پرته له ځنډه عمل وکړل شي ..... خو هغه د سلطان په چوپتيا باندې نه پوهيده . په سلطاني قصر کې دهغه جاسوسانو هغه ته هر گړۍ د قصر خبرونه ور رسول ، ددې جاسوسانو په سر کې پخپله سليم پاشا شامل و

يوه ورځ سليم پاشا ابو جعفر ته وويل : چې سلطان دخپلې خور دميره محمد چلپې دخلاصون له پاره دصليبيانو د فوځونو دمشر هونيادې سره د خطونو دليږلو راليرلو په واسطه اړيکې کلکې کړې دي.... د ابو جعفر له پاره دا خبر دهغه دهيلو څخه پورته و. هغه ته دا ډاگيزه شوې وه چې د سلطان خور به سلطان مجبوروي چې هغه دهونيادې د پنجو څخه دخپلې خور ميره محمد چلپې را ازاد کړي ، په همدې اساس يې د حيرانتيا ښوولو پرته وويل :

« نو ايا د سلطان دهونيادې څخه د بدلې داخستلو او په هنگري باندې د لښکر کشۍ اراده پری ايښې ده؟»

د ابو جعفر دخبرې په ځواب کې سليم پاشا وويل : « نه ! سلطان دصليبي لښکرو پر خلاف تل دخپلو عسکرو په تيارولو کې مصروف وي ..... دخپلې خور دميره دخلاصون لاره يې يواځې د ديپلوماتيکو لارو څخه اړيکي نيولي دي.

نن سبا سلطان د څلورو خواو څخه په غمونو کې را گير و. دهغه مشر زوي علاوالدين هم اوس ژر تر ژره دهغه ځای ناستې نه شو کيداې. نو که چيرې په همدې حالاتو کې سلطان ووژل شي نو د عثماني سلطنت دروازې به په مکمله توگه و تړل شي»

د سلیم پاشا د خبرو د اوریدو په وخت کې ابو جعفر دخندا او خوشحالی نه شین و او بیا یی وویل:

«ته څنگه دا ویلې شې؟ د سلطان کشر زوي شهزاده محمد هم دادې د ځوانۍ په درشل کې پښه ږدي.»

«نه! مقدسه پلاره! له یوې خوا محمد ډیر کوچنې دې، او د سلطان د وژلو وروسته به هغه ددې جوگه نه وي چې د عثماني سلطنت تخت باندې کیني او سلطنت کنترول کړاې شي. بله خبره داده چې هغه ډیر بې عقله او نا امله دې. مونږ ته د علاوالدين له لورې پوره گواښ موجود و چې د علاوالدين په لمنځه وړلو سره به هغه د تل له پاره تم شي.»

ابو جعفر ډیر خوشحاله و. د سلیم پاشا د خبرو څخه هغه داسې انگیرله چې اوس نو د اورنه لوبه دهغه په لاسو کې ده. خو په ناڅاپي توگه د سلطان خاموشي ورته را یاده شوه. ددې سره نا ارامه شو او سلیم پاشا ته یی وویل:

«لوگان! زما شپږم حس د سلطان له لورې ډاډمن نه دې. ماته هره شیبه داسې څرگندېږي چې د سلطان څارونکې ډله زما پټه څارنه کوي. او همدا اوس هم دلته چیرې موجود دي..... نن ماته ددې له پاره را بللې یی چې دمارسي د روغتیا یی حالت په اړه درڅخه وپوښتم، زه پوهېږم چې زه باید ددې نه زیات په اورنه کې پاته نه شم.»

سلیم پاشا د ابو جعفر خبرې په ډیر غور او دقت سره واوریدې خو کله یی چې د ابو جعفر د تللو خبره واوریده نو غونې یی زیږ شو ځکه هغه پوهیده چې د ابو جعفر د تللو وروسته به په اورنه کې د قیصر د جاسوسانو ټول مسؤلیت دهغه په غاړه کې پریوځي. په دې اساس یی په ډیره ناهیلې توگه د ابو جعفر څخه وپوښتل:

«مقدسه پلاره! مارسي اوس بلکل روغه رمتیه ده. خود اوږد سفر او یا د گاډۍ د سپرلۍ څخه یی زخمونو ته زیان رسیدلې شي. غوره خودا وه چې تاسې هغه په کومه نرمه گاډۍ کې دالبانیی په لور بوتللي وای..... تاسې خوددې ځایه ځئ، خوزه په دې انگیرم چې په اورنه کې به د اور د بلیدو کار کله پیلوو.....»

«لوگانه! ته اندیننه مه کوه. ابو جعفر په خامو لوبو باور نه لري، ما د هر څه له پاره پوره تیارې نیولې دي. زه اوس د سلطان د عکس العمل منتظریم. یاد ساته چې په اورنه کې د بغاوت د خپرول اصل مقصد دادې چې سلطان د صلیبي مقدسو لښکرو پر خلاف د لښکرکشی جرت هم ونه شي کړاې. هغه ته دلته په دارلسلطن کې دومره ستونزې راپیدا کړل شي چې هغه پرې دهونیادې څخه د بدل د اخستو فکر پریږدی. نو که چیرې مونږ ته خپل

دغه مقاصد په ښار کې د بغاوتونو اوفسادونو د پیلولو پرته تر لاسه کیدې شي نو بیا خو به مونږ په موقته توگه د بغاوت پلان شاته پرېږدو. خو ته سلطان ته د زهر د ورکولو په پروگرام باندې فکر وکړه .... خو که چیرې سلطان د هونیادې پر خلاف د خپل لښکرو د لیردولو فکر پرې نه ږدي نو بیا به دا ستا مسؤلیت وي چې په ښاري چري کې عيسايي مجاهدين د فساد او بغاوت په لور را کاري، په ښار کې به په هر ځای کې اورنه و لگوي ترڅو سلطان د لښکرو د کوچ کولو اراده پرې ږدي.

سليم پاشا په ډيره حيرانتيا سره د قيصر ددې جاسوس خبرې اوريدې. هغه ابو جعفر ته ددې پلان په جوړولو مبارکې ورکړه، اوس نو دهغه تر مخه حالات بلکل روښانه شوي و. د ابو جعفر د تللو وروسته هغه ته د سلطان په حرکاتو باندې څارنه کول ور په غاړه وو. نو که چیرې سلطان د صليبي لښکرو په خلاف د کوچ کوشی څخه لاس اخسته نو په ښاري چري کې د بغاوت اوفساد تم کول د سليم پاشا مسؤلیت و او که سلطان دخپلې ارادې څخه لاس نه اخسته نو بیا د سليم پاشا دنده وه چې په ښاري چري کې د بغاوت اوفساد را پارولو له پاره خپلو جاسوسي شبکو ته حکم ورکړي. خو دهغه تر مخه د سلطان د وژلو په پلان باندې دروند کار هم پروت و.

ابو جعفر او سليم پاشا تر ډيره پورې په خپلو راتلونکو پروگرامونو باندې خبرې کولې. بلاخره دوي پرېکړه وکړه چې د اورنه څخه د ابو جعفر سمدلاسه وتل مناسب دي ځکه چې د قاسم ورکیدل او د سلطان د رازه ډکه چوپتیا د ابو جعفر له پاره د خطر د زنگ په څير شميرل کيده. په دې اساس د سلطان د وژلو څخه د ابو جعفر تر تښتيدو پورې ټول پلان جوړ کړل شو، ددې وروسته سليم پاشا د ابو جعفر څخه اجازه واخسته او دخپل کور په لور روان شو.

بله ورځ د جمعې مبارکه ورځ وه. ابو جعفر د اورنه ستر او مشهور خطيب و. او هغه نه غوښتل چې د اورنه خلک د جمعې د خطبې پرته پرېږدي. په همدې خاطر هغه د جمعې د خطبې وروسته او بیا د شنبې په شپه د شپې په تياره کې مارسي له ځانه سره داخستلو اود البانيه په لور د تللو پروگرام جوړ کړ. ترڅنگ يې د هر ناڅاپي حالت د راپيدا کيدو له پاره يې هم خپل پلان ترتيب کړ. او هغه دا و چې که چیرې ابو جعفر په ناڅاپي توگه د سلطنت د سپاهيانو له اړخه و نيول شي نو په ښاري چري کې دهغه تيارې ډلگۍ به هغه د پخوا څخه د جوړ شوي پلان سره سم د تورې په زور دهغوي د لاسو څخه ازادوي او د ښار نه به يې بيرون کوم پټنځای ته رسوي. هلته به دهغه تجربه لورنکې ملگري د مارسي سره يوځای شتون ولري او په دې توگه به دا خلک د برق په څير په تيزۍ سره دهغه ځايه فرار وکړي.

شونې ده چې د ابو جعفر په برخليک کې به ددغې بلې لارې د تښتيدو پلان جوړ شوې و. ځکه، هغه وخت چې هغه د سلگونو خلکو تر مخه د جمعې د لمانځه له پاره خطبه ورکوله نو ډير حيرانونکي حالت را منځته شو او هغه دا چې:

ابوجعفر د جمعې د لمانځه د خطبې له پاره ولاړ و او خطبه یې ورکوله، خلک په ډیر ادب او درنښت سره ناست او خطبه یې اوریده. په همدې وخت کې د ممبر سره نژدې یو اورپود ځوان راپورته شو، دې ځوان خپل مخ په خپلې لونگۍ باندې پوښلې و، ابوجعفر په منبر ولاړ و خطبه یې ویله چې دغه ځوان د ممبر خواته ور روان شو او هملته ودرید. ټول خلک د همدې ځوان لورې ته متوجه شول، په جومات کې په سلگونو خلکو په ډیره حیرانتیا سره دې ځوان ته کتل. کله چې ابوجعفر دغه ځوان خپلې لورې ته په راتلو وکوت نو وینه یې وچه شوه. هغه هیڅ نه پوهیده چې څه کیږي، لمړۍ خویې ژبه درنه شوه، بیا سملاسه خاموشه شو او په ترټره ژبه یې ددې ناپیژندل شوي ځوان څخه وپوښتل:

«ته څوک یی؟ او څنگه دې د جمعې د خطبې د ویلو په وخت کې د راپورته کیدو جرئت کړې دې؟»

په جومات کې دناستو خلکو زړونه په سینو کې درزیدل، دې ځوان د ابوجعفر خبرو ته هیڅ اعتنا ونه کړه. او نه یې دهغه دخبرو ځواب ورکړ. هغه ودرید او خپل مخ یې په جومات کې ناستو خلکو ته را وپاوه. داسې بریښیده لکه چې په جومات کې ناستو خلکو ته یې څه ویل غوښتل، بیا یې د څولمخو د ځنډ وروسته په لوړ او از وویل:

د جمعې د لمانځه ډیرو درنو حاضرینو!..... دغه کس چې تاسې یې د مغرب د خطیب په نامه پیژنئ. او ستاسې تر مخه د شلو کالو راهیسې دلته د جمعې د لمانځه خطبې ورکوي..... مسلمان نه دې..... بلکه یو پوخ عیسوي دي، دا شخص دلته په اورنه کې د قیصر د جاسوسي دستگانه مشري په غاړه لري....

درنو حاضرینو! تراوسه پورې ستاسې په خاطر سلطان ددې شخص د نیولو څخه ځان ژغورلې دې. ځکه دروند سلطان په دې ویریده چې د ابوجعفر په نیولو سره به تاسې فساد جوړ کړئ، په دې اساس هغه د ډیرې اوږدې مودې د انتظار او پلان جوړولو وروسته داپریکړه وکړه چې ابوجعفر په دې درنه ټولنه کې و نیول شي.»

په دې وخت کې د ابوجعفر حالت هم دکتلو وړ و. دغه شخص چې په هر ډول ناوړه حالاتو یې د قابو پیدا کولو وړتیا درلوده، نن یې وار و پار و او ټولې تجربې یې تر مخه ناکامې معلومیدې. دسختې یخۍ په موسم کې هم دهغه تندې او وجود په خولو کې ډوب و. دهغه مخ ته په کتلو سره به هر کس داسې انگیرله چې دهغې د رنگونو څخه وینه ویستل شوي وي.

اوس هغه ته د قاسم د ورکیدو او دسلطان د اورېدې خاموشۍ اصلي سبب ډاگیزه شوي و، اوسلطان همداسې پلان جوړ کړې و. د ابوجعفر جاسوسانو ته دا ډاگیزه شوې نه وه چې ابوجعفر به د جمعې د ورځې د خطبې په وخت کې د خلکو د ټولني تر مخ نیول کیږي. دلته نه دهغه تر څنگ کوم ساتونکې و او نه دهغه څخه دفاع کونکې. په دې ټولنه کې یواځې یو داسې کس و چې هغه د ابوجعفر د جاسوسي تنظیم غړیتوب درلود، کله چې هغه ابوجعفر دغسې په شرمیدلې حال کې وکوت نو همت یې وکړ او ممبر سره نژدې ولاړ دغه اورپود قامته ځوان ته یې وویل:

«ته درواغ وايی ، د جومات په خطیب باندې د داسې دروند الزام په لگولو سره تا خپل مرگ ته اواز کړې دې . دا ټولنه به تا ژوندې پرې نه ږدي . که ته دومره بهادر انسان یی نو خپله څیره دې ولې پته کړې ده .... له تاسره دخطیب په خلاف هیڅ ډول ثبوت نه شته ، مونږ د مغرب دخطیب مریدان او مقتدیان یو ، مونږ به تاته ستا داگستاخي هیڅکله هم ونه بنسو.»

دې سرې په ډیره احساساتي توگه دا خبرې کولې ، کله چې ابو جعفر خپل دغه جاسوس په دې توگه وکوت نو هغه هم خپل ځان کنترول کړ ، دهغه دماغ هم بیرته کار پیل کړ او په ډیره سخته توگه یی د لمانځه په دې جمعه کې خلکو ته وویل:

« دا بد کړ چاره انسان و نیسئ ... دې د اسلام یو ستر خدمتگار ته د لمانځه په دې ستره ټولنه کې عیسایي وویلې او په دې توگه یی د عثمانی سلطنت سپکاوي کړې ...»

خلک حیران دریان پاته و او لا دپخوا څخه په خپلو منځو کې پس پسکې پیل کړې وې ، یو شمیر احساساتي ځوانانو په پرلپسې توگه خپل اړخونه بدلول را بدلول . کله چې د مغرب خطیب حکم وکړ نو هغه احساساتي ځوانان را پورته شول او دممبر په لور دهغه ځوان د نیولو له پاره را مخته شول خو تر اوسه لا هغوی یو قدم هم نه و اخستې چې په جومات کې یو انگازه کونکې غږ را پورته شو..... دا انگازه کونکې اواز د چا وو ..... دا د سلطان مراد خان ثاني د ساتونکې ډلې د قومندان او سپه سالار « طغرل بیگ » اواز و . طغرل بیگ د زمري په څیر و غږمید او وویي ویل:

« خبردار ! هیڅوک د خپله ځایه ونه خوزیرئ »

طغرل بیگ په خپلو لاسو کې خپله لوڅه توره نیولې وه او هرې لورې ته یی خوزوله . دهغه تر شا د شاهي ساتونکې ډلې ډیر بنه او غوره سپاهیان دخپلو لوڅو تورو سره یو ځای ولاړ و . د لمونځ کونکو د ډلې څخه چې هر څوک په کوم ځای کې را پورته شوې و هغه بیرته هملته په خپل ځای کې کیناست . اوس نو دممبر سره ولاړ نقاب پوښه ته کوم گواښ نه و موجود . په دې خاطر یی د خپله مخه د پگړۍ څنډه لرې کړه . دا قاسم بن هشام و . چې څو ورځې مخته د مارسې د پیدا یبنت له پاره د البانیه په لور تللې و . هغه په ډیره بیړه په یوه شپه او یوه ورځ کې خپل سفر وهلې و . خو هغه ته په ټوله لار کې داسې نښې نښانې تر لاسه نه شوې چې د مارسې تښتونی پرې تللې وي . هغه په ځای ځای د خلکو او دهقانانو څخه هم په دې اړه و پوښتل خو هیڅ درک ورته و نه لگید . اوس نو هغه ته څرگنده شوې وه چې مارسې تر اوسه پورې هم هملته په اورنه کې په کوم پټنځای کې ساتل شوې ده . هغه په دې پوهیده چې د اورنه څخه یوازې دوه لارې بیرون وتلې دي ، یوه هغه چې د کوچنۍ آسیا په لور ورځي او بله د البانیه په لور .

د کوچنی-اسیا په لورد مارسي د تبتولو خو پوښتنه هم نه راپیدا کیده، په دې خاطر هغه د کوچنی-اسیا لاره پرېښوده او د البانیه لاره یې و نیوله. خو کله چې په دې ډاډمن شو چې مارسي دهغې تبتونکو لاتراوسه پورې د اورنه څخه نه ده راویستلې نو بیرته اورنه ته یې درستیډو پرېکړه وکړه. خو هغه ته دا ډاډگیزه وه چې اورنه ته دهغه د ورتللو ټولې دروازې بندې کړل شوي دي. ځکه شهزاده علاوالدين هم په غلط فهمۍ کې اخته شوې و، او بهرام خان اود هغه کارندې د بوي کونکو سپيو په څير د قاسم خان د بوي پسې گرزیدل. په دې خاطر یې پرېکړه وکړه چې سمدلاسه به اورنه ته نه ورننوځي. بلکه دښاره به پنځه کوسه لرې خپله لاره بدلوي او دسلطان لښکرو ته به ځان ور رسوي. هغه غوښتل چې سلطان د ټولو جریاناتو څخه خبر کړي او دخپل پلان په اړه نوې فکر وکړي. او همداسې وشول. هغه د خپل سفر په یولسمه ورځ دسلطان مرادخان ثاني په دربار کې حاضر شو.

سلطان د قاسم په کتلو سره حیران پاته شو. خو کله چې قاسم سلطان ته په اورنه کې د ورپېښو شوو حالاتو تفصیل ووايه نو سلطان حیران دريان پاته شو او د یوه ښه پلان د پلې کولو په خاطر یې قاسم دخپل ځان سره په لښکرو کې وساته. هغه دخپلې شاهې ساتونکې ډلې سپه سالار «طغرال بیگ» هم را و باله. او په اورنه کې یې د سازش کونکو د ځپلو له پاره په یوه عملی پلان باندې خبرې وکړې. قاسم د سپاهیانو یوه تجربه لرونکې ډله له ځانه سره واخسته او اورنه ته د یوې پټې لارې رانوت. هغه په بدلو کالیو کې د ابوجعفر د جاسوسی شبکې د ریښو څخه د ځان دخبرولو له پاره کار پیل کړ. خو تردې دمه یې په هیچا باندې لاس نه و پورته کړې. په همدې وخت کې سلطان هم اورنه ته راستون شو، قاسم به هم په پټه توگه دسلطان سره کتل، دخپلمنځې مشورې نه وروسته پرېکړه وشوه چې د ابوجعفر سره په شبکه کې درابنکیلو وگړو د نیولو مخته باید ابوجعفر و نیول شي، همدا علت و چې نن قاسم د جمعې دلمانځه په ستره ټولنه کې په ابوجعفر باندې د لاس پورته کولو له پاره هلته ورغلي و،

اوس نو ابوجعفر ته هم د تینبتي بله لاره نه وه. دلمانځه په ستره ټولنه کې د ابوجعفر د نیولو علت دا و چې عامو خلکو ته دهغه اصلی څیره را ډاډگیزه کړي او هغه ونیسي. ترڅو په ښار کې هر ډول فساد خپرولو څخه مخنیوي وشي.

د ابوجعفر حالت ډیر خراب شوې و. کله یې چې قاسم وکوت نو ساه یې په ختو شوه. اوس نو هغه خپل ځانته ښکښلې کولې، چې ولې یې دخطرې داحساسولو سره سره بیا هم اورنه پری نه ښوده. سلطان او قاسم دهغه د هیلو څخه ډیر هوښیاران او د تدبیرخواندان ثابت شول.

کله چې قاسم په دې لویه ټولنه کې دخپله مخه نقاب لرې کړ نو د جمعې ډیرو کسانو هغه وپیژانده. په دې خاطر په مجمع کې یو ځل بیا مکمله خاموشي حاکمه شوه. ځکه خلکو قاسم د یوه میړني، بهادر اوښه انسان په څیر پیژانده. کله چې قاسم خلک ارام وکتل نو یو ځل بیا یې ورته وویل:

« درنو حاضرینو! زه په دې هم شکمن یم چې ستاسې دمغرب خطیب به په نسلي توگه عرب وي بلکه دا لاطینی وگړې دې ..... خو له ماسره په دې اړه هیڅ ثبوت نه شته. خو تاسې به اوریدلې وې چې دیني چري په نوې مسلمانو فوځیانو کې چا د بغاوت تخم شیندلې دې. نو تاسې په دې پوه شئ چې هغه همدا وگړې دې .... تاسې به دا هم اوریدلې وي چې د سلطاني قصر تر څنګ اوسیدونکې یوه میلمنه البانوي کنیزه وژل شوې او لور یې تښتول شوې ده نو پوه شئ چې هغه همدا وگړې دې چې داسې ناوړه کار یې ترسره کړې دې.

درنو حاضرینو! تاسو ته به ډاگیزه شوې وي چې دشهاب الدین پاشا په مشرۍ زمونږ لښکر د ماتې سره مخ شوې دې ... زمونږ ډیر ښه سپاهیان شهیدان شوي دي ، په داسې حال کې چې دمعظم سلطان د خور میره محمد چلپي هم د څلورو زرو ترکو سپاهیانو سره یو ځای د صلیبیانو په قید کې پروت دې. مونږ باید دخپلې دغې ماتې بدله واخلو ..... او په دې لاره کې ینی چري زمونږ ځواک دې ، په داسې حال کې چې ابوجعفر هغه وگړې دې چې په ینی چري کې یې یو شمیر سالاران او نوې مسلمان شوي سپاهیان بیرته خپل پخواني مذهب عیساییت ته راگرزولې او دلته په اورنه کې یې د بغاوت د جوړولو ناولې سازش تر لاس لاندې نیولې دې. په دې اساس دمعظم سلطان د ځانگړي حکم په اساس نن مونږ په دغه ستره ټولنه کې دغه غدار ابوجعفر نیسو او بندې کوو یې .....»

قاسم لا تراوسه اخري خبره نه وه خلاصه کړې چې د ټولني څخه په ابوجعفر باندي لعنت ويل پيل شول. که چيرې د شاهي ساتونکې ډلې دلوڅو تورو ويره نه وایي ، نو یوشمیر احساساتي ځوانانو د ابوجعفر په مرگ باندي هم صرفه نه کوله ، اوس نو د ابوجعفر سره بله لاره نه وه. په څو لمحو کې شاهي وسلوالو ځوانانو د ابوجعفر په لاسو کې زولانې ورواچولې او دخپله ځانه سره یې ونيو.

دا جومات و او د ابوجعفر د ساتونکې ډلې کسان دلته نه و موجود. په دې اساس دهغه له اړخه دپخوا څخه جوړ شوې پلان پلې نه کړای شو. شاهي ډلې دهغه لاسونه او پښې ورتولې او له ځانه سره یې په گاډۍ کې ورواچاوه. قاسم بن هشام ، طغرل بیگ او د شاهي ساتونکې ډلې کسان په خپلو اسونو سپاره د بگۍ بڼې او چپ لورې ته روان شول او د اورنه د کلا د زندان په لورې ولاړل.

د ابوجعفر د جاسوسۍ نظام درې وړې پاته شو. کله چې دهغه خلاصونکې ډلې ته د ابوجعفر د نیولو خبر ورورسید نو هغه وخت ابوجعفر د شاهي کلا په زیر خانه کې لاس و پښې ترلې پروت و. قاسم د خپلو پوښتنو گرویزونو له پاره ابوجعفر همغسې ترلې پریښود ، پاته سپاهیانو ته یې د تللو اجازه ورکړه. اوس دلته د زیرخانې څو ساتونکې او قاسم و طغرال بیگ پاته شوي و. کله چې قاسم خپلې پوښتنې گرویزنې پیل کړې نو ابوجعفر یې په مقابل کې ډیر مقاومت و نه شو کړای ، هغه د اذیت په دویم پړاو کې د سازش ټولې کړې را وسپړودې خوبیا هم هغه ابوجعفر و. یو تجربه کار او پوخ روزل شوې جاسوس. هغه نه دهغې ډلې په اړه چې تل د ابوجعفر د خلاصون له پاره تیار ولاړ و څه وویل او نه یې دطیب سلیم پاشا په اړه کومه خبره ډاگیزه کړه.

اوس نو د قاسم د پوښتنو په لړ کې تر ټولو مهمه پوښتنه مخته راغلې وه .. هغه د ابوجعفر متې د شاله اړخه ترلې وې او د پښو تر منځ يې د لرگې يوه ډنډه ورکړې وه او دهغه پښې يې ورسره په رسي ترلې وې ، درسي بل سړی د زير خانې د چت پورې ترلې و. د ابوجعفر د پښو لاندې يو ډير عجيب و غريب ميز ايښودل شوې و ، ددې ميز تښتې د يوه لاستي په واسطه ښکته پورته کيدای شوې ، قاسم به دغه لاستې خوزاوه او دمیز تښتې به يې ښکته پورته کولې ، ددې کار سره به ابوجعفر په فضا کې زورپند پاته کيده، د ابوجعفر په پښو کې پرته رسي د ميز تښتو سره نښلول شوې وه ، کله به چې دمیز تختی لاندې لورې ته حرکت کاوه نو دهغه په پښو کې ترلې رسي به هم هغه د لاندې په لور را کشاوه . او په دې توگه به هغه د چت او فرش تر منځ زورپند پاته کيده ، د قاسم په لاسو کې پايه شکله لاستې و ، کله به يې چې دمیز د تختو د ښکته کولو له پاره دغه لاستې و گرزاه نو د ابوجعفر چغې به اسمان ته ورسيدې .

قاسم د ابوجعفر تر مخه په لاستې باندې لاس کيښود او ورته يې وويل :

« ابوجعفره ! يو ځل راته ووايه چې د مارتها لور ماری چيرې ده ؟ .. »

خو خومره چې دا پوښتنه د قاسم له پاره مهمه وه په همغه اند ازه او يا دهغې څخه زياته د ابوجعفر له پاره هم مهمه وه . ځکه ، که هغه د ماری په اړه ځواب ويلې نو هلته د سليم پاشا راز را برېښيده . او ددې سره بيا د شهزاده علاوالدين د روغتيا يې حالت ډاډمن کيده او دهغه د ژوندي پاته کيدو هيلې زياتيدې . په دې خاطر ابوجعفر په ډيره کلکه توگه خپل غاښونه سره ورکړل او د قاسم د پوښتنې ځواب يې ورنه کړ . قاسم يو ځل بيا لاستې په پوره زور سره وگرزاه ، ابوجعفر ته داسې څرگنده شوه لکه ټول وجود يې چې ټوټې ټوټې شوې وي . هغه چغې کړې او ويی ويل :

ماری دلته نه شته ..... ماری دلته نه شته ..... ماری دلته نه شته .... دخداي له پاره ما پريږدئ .»

ابوجعفر په سختو دردونو کې پروت و . قاسم د لاستې د گرزولو پرته ترې يو ځل بيا وپوښتل :

« که ماری دلته نه شته نو بيا چيرې ده ؟ »

« هغه ... هغه ..... هغه الب ..... هغه البانيا ته تللي ده »

د قاسم له پاره دا خبره دمنلو وړ نه وه . ځکه هغه پخپله د البانيې په لور تللې و ، په همدې خاطر يې په ډيره سخته لهجه د ابوجعفر څخه وپوښتل :

« ته درواغ وايی ..... ماری همدلته چيرې ده ..... همدلته په اورنه کې .... ما د البانيا ټوله لاره لټولې ده ، ايا هغه په هوا کې والوته او البانيا ته ولاړه ؟ .. »

«نن.....نه.....او نه.....مم.....ما پریږدی ، هغه مو د کوچنی اسیا د لارې څخه دوه ورځې مخته استولې ده. بیا به هغه د سمندر د لارې د دانیال څخه تیریږي او البانیا ته به رسیږي.....»

د قاسم له پاره دا خبر مرګونې و. د هغه خوله وازه پاته شوه ، هغه په دې ډاډ من شو چې ابو جعفر دهغه څخه زیات چالاکه دې. ابو جعفر د ماری د لیږلو له پاره څه ډول لوبه لوبولې ده. قاسم د ابو جعفر په چال نه و پوهیدلې. په هر صورت ، قاسم د ابو جعفر څخه د را تلونکې بنځې په اړه معلومات تر لاسه نه کړای شو خو دهغې سره سره قاسم دا احساس کړې وه چې ابو جعفر ورته دهغه دهیلو پورته معلومات ورکړې دي. په دې خاطر تر ماښامه پورې د ابو جعفر څخه د پوښتنو ګرویزونو وروسته یی د ماښام لمونځ ادا کړ او بیا یی د ابو جعفر څخه تر لاسه شوې معلومات په یوه کاغذ باندې ولیکل او دکلا څخه د وتلو او اورنه ته د بیرته راستنیدو تیاري یی وکړ. د ابو جعفر لاس وپینې یی ازادې کړې او هغه یی هملته په زیرخانه کې بندي پریښود او پخپله د کلا څخه د بیرون را وتلو له پاره بیروني دروازي ته راغې. هلته یی دکلا د مسؤل څخه وپوښتل:

« ددې کلا د خوندي ساتلو له پاره څومره ساتونکې شته..؟ »

« زمه سره ټول لس کسان دي »

قاسم په ډاډمنه توګه ورته سر و خوځاوه. هغه دا هیله هم نه درلوده چې په دې ورې کلا به د ابو جعفر خلاصونکې ډله حمله کوي. دا په حقیقت کې یوه کوچنی جنګي کلا وه چې د ښار د دیوال به شمال غربي برخه کې پرته وه. او په هغه وختو کې استعمالیده چې ښار به کلابند کیده. دې کلا دوه برجونه درلودل ، چې د شهرپناه څخه دلوروالي په خاطر ترې د ښاره بیرون تر لرې لرې ځایو پورې حمله کونکي څارل کیدې شول.

قاسم د کلا مسؤل ته د ابو جعفر له پاره خوراک څښاک د برابرولو حکم وکړ. او تر څنګ یی دا هم ورته وویل چې د ابو جعفر د نیول کیدو په اړه هیچاته خبره ونه کړل شی..... قاسم دهغه ځایه را ووت. طغرل بیګ هم ورسره مل و. نن قاسم تر ټولو ستر دنده تر سره کړې وه. ځکه چې هغه د ټولو ستر ښکار ابو جعفر ښکار کړې و او دهغه څخه یی د سازش ټولې کړې را بر بندې کړې وې. اوس نو دننه په اورنه کې دکوم سازش دخپريدو ګواښ کم شوې و ، قاسم د سلطان تر مخه د ابو جعفر څخه تر لاسه شوې معلومات په تفصیل سره بیان کړ. او د سلطان څخه یی د ټولو هغو وګړو د نیولو احکام واخستل چې په دې سازش کې ښکیل شوي و. په دې ډله کې یو شمیر ستر ستر وګړي هم وو. دیني چري یو شمیر سالاران او سپاهیان هم په کې ورګډ وو. او تر څنګ یی د ښار په مختلفو ځایو کې د قیصر څو کسه جاسوسان هم وو. خو که په هغوې کې یواځنې نوم نه و نو هغه د سلیم پاشا نوم و ، تر څنګ یی د ابو جعفر دهغې ځانګړې ساتونکې ډلې یادونه هم نه وه چې نن شپه یی ابو جعفر ددې شمالي کلا د زندان څخه خلاصه و.

سلطان ددې ټولو وگړو د نیولو له پاره د شاهي ډلې سپه سالار طغرال و ټاکه ، دغه شاهي ډلې یې په څو برخو وویشلې او د مختلفو ځایو څخه یې د وگړو د نیولو له پاره لس لس او یا دولس دولس کسان ورو لیرل.

نن ټوله ورځ د ابو جعفر د نیولو په اړه ځای ځای خبرې اترې کیدې. په یو ځای نیم کې د ابو جعفر کارندو بلوې اوفسادات هم جوړ کړل خو د سلطان وفاداره فوځ یې چري د ښار په ټولو سترو سترو ځایو او کوڅو کې گزمو کولې ، نن د سهاره څخه د ښار ټولې دروازې بندې کړل شوې وې ترڅو د ابو جعفر کوم ملگري دخپلو نیولو د ویرې ونه تښتي. نن ورځ د اورنه په تاریخ کې د اهمیت وړ ورځ گڼل کیده ، سلطان پخپله نیغ په نیغه ددې ټول حالاتو څارنه کوله.

خو قاسم ددې هر څه سره سره بیا هم غمگین و ، هغه هیله درلوده چې د ابو جعفر څخه به د پوښتنو ایگنو په واسطه د مارسي درک هم ځانته معلوم کړي. څومره یې چې مارسي ځانته نژدې احساسوله هغه ترې همغومره لرې شوې وه. د ابو جعفر د نیولو تر مخه د سلطان له اړخه په ښار کې اعلانونه هم شوي و.

« د یو شمیر شراچونکو ، چې په اورنه کې پټ شوي دي ، د نیولو له پاره په ټول ښار کې نظامی مقررات اعلانېږي ، هیچاته د اورنه څخه د وتلو اجازه نه شته. هیڅوک دې هم کوم اجنبي انسان نه میللمه کوی ، اونه دې دغسې وگړو ته پناه ورکوي ، په ښار کې ټولو بهرنیو ته حکم کیږي چې د ښار د کوټوال سره خپل نومونه ثبت کړي او هملته حاضرې ورکړي.....»

دهمدې اعلاناتو او انتظاماتو وروسته د قیصر د جاسوسانو د نیولو لړۍ پیل شوه. قاسم ټوله ورځ ډیر زیات مصروفه پاته شو ، د ښار په مختلفو سیمو کې یې د قیصر د جاسوسانو پر خلاف عملیات کول ، په ډیرو مهمو ځایو باندې قاسم پخپله حمله کوله. د شپې تر ناوخته پورې یې د سازشي کړیو زیات شمیر وگړي تر ولکې لاندې راوړي و. خو یو شمیر مجرم عناصر هملته په ښار کې یو ځای بل ځای پټ شوي و. دهغوي د پیدا کیدو په خاطر د بهرام خان د پټې محکمې ، د ښار کوټوال ، د یني چري وفاداره فوځیانو او د شاهي دلگيو عسکرو په پوره محنت سره پلټنې کولې.

قاسم د شپې ناوخته ، هغه وخت کورته را ستون شو چې ډیر زیات ستومانه شوې و. خو اوس یې هم خوب د سترگو څخه غایب و. په خپله بستر و غوځید او سترگې یې په چت کې ونښتې. دهغه دماغ دلته و خوزړه یې البانیه کې و. تر ډیره پورې وینن او بیداره و. خوبیا معلومه نه شوه چې څه وخت یې سترگې ورغلې وې.

بله ورځ سهار چې د قاسم سترگې و غوړیدې نو دهغه له پاره همغه لمړنې خبر ډیر اندیښمن کونکې و. هغه ته سهار وختي خپل یوه کس راپور راوړ چې .... تیره شپه په شمالي کلا باندې چا د شپې حمله کړې ده ، دې حمله کونکې د قیصر خطرناکه جاسوس ابو جعفر له ځانه سره وړې دي ، د پېښې تفصیل څه داسې دي.

د نیمایی شپې نه وروسته کومې وسلوالي ډلې وینه تویونکې حمله کړې ده، دکلا مشر او دهغه د ساتونکو ډله یی له یوه سره د تیغه تیر کړي دي او په زیرخانه کې بندی ابو جعفر یی خلاص کړې اوله ځانه سره یی وړې دي. دشواهدو نه ډاگیزه کیږي چې د حمله راوړونکې څوکسان هم په دې جنگ کې وژل شوي دي خو حمله کونکو د تللو په وخت کې دخپلو ملگرو مړې هم له ځانه سره وړې دي.

د قاسم د لړزولو له پاره همدې خبر بسنه کوله. هغه د پرون څخه تر نیمایی شپې پورې د سلو څخه زیات غداران نیولي وو. خو اصل مجرم یی یو ځل بیا د لاسو ووت. هغه په دې هم حیران و چې شمالي کلا ته یی ابو جعفر د ټولو امنیتي حالاتو د په نظر کې نیولو سره په ډیره پټه توگه وروړې و. او ددې کار په اړه ډیر کم او خاص خاص خلک خبر وو..... دا خبره چې..... «ابو جعفر به په شمالي کلا کې ساتل کیږي»..... په ډیره محتاطه توگه د پخوا څخه مطرح شوې وه. هغه په همدې فکر کاوه چې هرو مرو به د ابو جعفر کوم خاص کارنده تر اوسه پورې د نیولو څخه خوندي پاته شوي وي. چې هغه ته نه یواځې په شمالي کلا کې د ابو جعفر د بندی کیدو معلومات تر لاسه شوي بلکه دهغه د خلاصون لپاره یی په همغه لمړنۍ شپه قدم پورته کړې دي.

د بله اړخه..... ابو جعفر د مارسی او خپلو شپږو کسو نورو ملگرو سره یو ځای د یوې غرنۍ درې څخه تیریدل، هغوي د البانیی د محل په لور روان وو. مارسی په یوې بگۍ کې سپره وه. دا بگۍ درې اسونو کښوله، د روانیدو تر مخه طبیب سلیم پاشا مارسی ته د خوب ادویه ورکړې وه، همدا علت و چې مارسی لا تر اوسه هم ویده پرته وه او په ځان نه پوهیده. ابو جعفر ځکه د بنار دکلا بندی څخه راوتلې و، چې دهغه خلاصونکې ډلې د ابو جعفر سره یو ځای د کلا د دیوالو څخه ټوپ وهلې و او مارسی هم د سلیم پاشا د اثر ورسوخ له مخې د بناره بیرون د لاله شاهین تر یادگار پورې راوستل شوي وه. مارسی یی لا د ما بنامه د بناره راویستلې وه، قاسم بن هشام د ابو جعفر د جاسوسی شل کلنې هڅې په یوه ورځ په اوبو لاهو کړې وې او د بغاوت ټولې کړې یی سره خوزولې وې. او ابو جعفر په دې خبره ډیره غمژن و. هغه په فکر کې ډوب و او هڅه یی کوله خپله غصه په دې سره کړي چې د قاسم محبت «مارسی» یی له ځانه سره راوړي وه.

په همدې ورځ د سلطان قاصد د هنګري د پادشاه لار د سلاس پیغام له ځانه سره راوړې و. د هنګري پادشاه غوښتنه کړې وه چې سلطان مراد خان ثانی دې دخپلې خور دمیرمه د خلاصون په خاطر د سربیا ازادي ومني او ددې هیواده څخه دې خپله شاهي ولکه پای ته ورسوي، د «والیشیا» ولایت هنګري دې هم مونږ ته راکړي او نقدي زردې هم تر شپیته زرو ډاکټ پورې مونږ ته تسلیم کړي.»

د سلطان له پاره ددې شرایط منل ډیر ستونزمن کار و. ددې پیغام مقصد دا و چې سلطان د خپل یوه کس د راخلاصون په خاطر د هنګري پادشاه ته خپل نیمایی سلطنت ورکړي. سلطان د لار د سلاس ځواب ډیر شرمناکه وباله او پرې ډیر په غضب شو. غوښتل یی چې هغه ته لیک ور واستوي او ورته گواښ وکړي چې خپل بندی به

ورڅخه د تورې په زور را خلاص کړي. خو په دې وخت کې هم یو ځل بیا د سلطان خور او خورینه را مخته شول او سلطان یې مجبور کړ چې دهنګري دپادشاه په مقابل کې سخته ژبه ونه کاروي. همدا علت و چې سلطان د هنګري پادشاه ته ولیکل چې: خپل شرایط لږ څه نرم کړي ځکه دپادشاهانو سره بڼه نه بڼکاري چې خپل یو بندي په دومره لوړ قیمت وپلوري.

خو ورځې وروسته مارسی البانیه ته ورسیدله. خو قاسم لا تر اوسه هم په اورنه کې اوخت را اوخت. دا هڅه یې کوله چې څه ډول دځو ورځو له پاره اجازه واخلي اود سکندریې په محل باندې حمله وکړي او خپله مارسی ترې بیرته را ازاده کړي. په همدې وخت کې سلطان د ابو جعفر په ریښو کې رانښتې جاسوسانو ته په ریښتني توګه سزا ورکړې وه. سخت مجرمین یې جلادانو ته ورحواله کړي و او معمولي مجرمین یې زندان کې ور اچولي وو.

د هنګري دپادشاه او سلطان ترمنځ دخط و کتابت لړۍ دوام پیدا کړ، دا لړۍ دومره اوږده شوه چې بلاخره د صلیبیانو او مسلمانانو ترمنځ په یوه تاریخي تړون منتج شوه. د سلطان خور او دنورو بندیانو خپلوانو سلطان د هونیادې څخه دبدل داخستو په ځای دهغه سره په سولې کولو مجبور کړ. دې خط و کتابت داسې بڼه خپله کړه چې بلاخره سلطان مرادخان ثاني او دهنګري پادشاه لارډ سلاس دواړه د یوه تړون د لاسلیک له پاره د «زیجیدین» سیمې ته ورغلل. د روم دپایا ځانګړې نماینده، «کارډینل جولین» د مسلمانانو سره دسولې په کولو سخت ناخوښه و. هغه ډیره هڅه وکړه چې هونیادې او لارډ سلاس د سلطان سره د سولې د موافقې دکولو څخه مننه کړي. خو دا ځل د لارډ سلاس اود سلطان ترمنځه سوله شوې وه. هماغه و چې د ۱۴۴۴ ز کال د جولای په دولسمه ددواړو پادشاهانو ترمنځ په زیجیدین کې د سولې تړون لاسلیک شو. ددې تړون له مخې سربیا د عثمانی سلطنت له لاسو ازاده کړل شوه. د «والیشیا» دایالت یوه برخه د هنګري پادشاه ته ورکړل شوه او ترڅنګ یې سلطان دخپلې خور د میړه دازادولو له پاره شپيته زره ډاکټ د فدیې په توګه صلیبیانو ته ورکړل. دا تړون په هنګري او ترکی دواړو ژبو کې لیکل شوې و اودواړو پادشاهانو په هغې دلاسلېک کولو وروسته سوګندونه یاد کړي و چې ددې تړون دمندرجاتو درنښت به لکه دمذهبي صحیفې په توګه کوي. ددې تړون له مخې «ډینوب» دریباب دسلطان له پاره اخري پوله ټاکل شوې وه. داتړون د لسو کالو له پاره و. اودغه لس کاله ټول په کې دمسلمانانو اوعیسایانو ترمنځه د سولې دکلنو په نامه یاد کړل شوي و. لارډ سلاس په انجیل سوګند وکړ او سلطان مراد خان په قران لاس کښود.

اوس نو سلطان ډاډمن شوې و، محمد چلپې هم ازاد شوې و او بیرته اورنه ته ور رسیدلې و. په کوچنۍ اسیا کې هم امن قايم شوې و. ددې سولې د تړون له مخې په څرګنده توګه په اروپا کې جنګ پای ته رسیدلې و. او سلطان مرادخان ثاني دلمړي ځل له پاره د سکون ساه اخستې وه. تیرو شلو دوه ویشت کلونو جنګونو

اوسفرونو هغه د سلطنت د امورو څخه ستومانه کړې و ، په دې اساس هغه غوښتل چې خپل پاته ژوند په آرام او سکون سره ، د الله په یاد کې ، تیر کړي ، هغه ددې سولې د تړون دلاسلېک کیدو وروسته د سیل او تفریح له پاره د کوچنۍ اسیا د بنکلو اوبنایسته ځایو د کتلو په لور مخه کړه .

شهزاده علاوالدین چې د څو ورځو راهیسې په پرلپسې توګه یې ناروغتیا زیاتیده ، د سلطان د بیرته راستنیدو نه وروسته یې د شاهي طبیبانو د ځانګړې توجه له مخې روغتیا مخ په ښه کیدو وه . د خپلې ناروغتیا د بسترې څخه پورته شوي او اوس په خپله د قدم وهلو جوګه ګرزیدلې و ، دمحل په داخل کې به یې آس سواری هم کوله او په یو شمیر لوبو کې به یې هم برخه اخستله . خو یوه ورځ یو ناڅاپه دهغه روغتیا یې حالت ډیر خراب شو او د څو ساعتو سختې ناروغتیا وروسته یې د دې فاني نړۍ څخه سترګې پټې کړې .

شهزاده علاوالدین سلطان ته ډیر زیات ګران و . کله یې چې د وفات خبر سلطان ته ورسید نو سلطان سخت ټکان وخوړ . دهغه په فکر کې هم نه و چې ناروغه شهزاده به دغسې یو ناڅاپه ددې نړۍ څخه سترګې پټوي ، د خپل ځوان زوی ناڅاپې مړینې د سلطان په ځیګر باندې ډیر ناوړه اغیز وکړ ، هغه د خپل زوی د تکفین له پاره په ډیره بیره اورنه ته راستون شو ، خو د زوی داخري رسوماتو داداکولو په وخت کې سلطان داسې معلومیده لکه یو ناڅاپه چې بوډا شوي وي . دهغه مخ داسې اغیزمن شوي لکه د یوه کیشتیان مخ چې د کیشتی دغرقیدو په وخت کې د غم او اندیښنو څخه اغیزمن کیږي . شهزاده نه یواځې سلطان ته ګران و بلکه هغه دسلطنت وارث او ولیعهد هم و . دهغه ناڅاپې مړینې سلطان مړژواندې کړې و . اوس نو سلطان ته د مملکت د امورو ، او حکومت کولو سره هېڅ دلچسپي نه وه پاته . همدا علت و چې سلطان د شهزاده د مړینې په دریمه ورځ د سلطنت څخه د ګوښه کیدو پریکړه وکړه . د سلطان ددې پریکړې په واسطه د سلطنت ګڼ شمیر مخلص عمایدین ، سپه سالاران او سالاران ډیر غمژن شوي و ، په دې اساس هغوی پریکړه وکړه ترڅو سلطان مجبور کړي دسلطنت نه د عزل کیدو خپله پریکړه بیرته واخلي او عثماني سلطنت یې یاره او مددګاره پری نږدي . خو سلطان دیوه خبره هم وانه وریده او په خپله پریکړه باندې کلک ودرید .

دسلطنت په تخت باندې د شهزاده علاوالدین نه وروسته دهغه د کوچني ورور شهزاده محمد د کیناستو حق و ، په دې اساس سلطان شهزاده محمد ته د هغه په کوچنیوالي کې د عثماني سلطنت تاج ور په سر کړ ، په دې وخت کې د شهزاده محمد عمر څوارلس کاله و . ګڼ شمیر خلکو دا ګمان کاوه چې ځوان شهزاده به د حکومت امور په ښه توګه ترسره نه کړي . په دې خاطر سلطان دخپل نوي شهزاده له پاره د خپل سلطنت ډیر تجربه لرونکي سالاران او عمایدین د سلاکارانو په څیر وټاکل . په دې لړ کې یې قاسم بن هشام په ځانګړې توګه په ځانته خونه کې ور وغوښت او ورته یې حکم وکړ چې :

« قاسمه ! مونږ پرتا باندې ډير زيات باور او اعتماد کوو. د ابو جعفر د سازش په را برېښلو کې چې تا کوم کړچار ادا کړې دهغې له رويه دې په عثماني سلطنت باندې ډير زيات احسان کړې دې. چې اجر او بدلې يې مونږ نه شو درکولې. مونږ ستا د وړتياو او اخلاص تر مخه پريکړه کړې ده چې زما د تگ سره سم تاسې د شهزاده محمد د ځانگړې سلاکار په څير و ټاکو. هيله لرم چې ته به دا دنده په ډيره ښه توگه تر سره کړاې شې. مونږ پرتا پخوا له دې نه هم ډير مسؤليتونه بار کړې دي ، هسې خو هم مونږ ته شاهي سراغ رسان او په اورنه کې د قيصر د جاسوسانو د جرړو د ويستلو له پاره ټاکلې يې .... خو څرنگه چې اوس د سازش او بغاوت گواښ کم شوې دې نو په دې خاطر مونږ تا ددې مسؤليت څخه ازادوو اود شهزاده محمد سره دې د ځانگړې سلاکار په توگه ټاکو. اوس نو هغه شهزاده محمد نه دې بلکه «سلطان محمد خان» دې.

قاسم لا د پخوا څخه د حالاتو څخه ښه خبر و. او هغه همدا هيله درلوده چې سلطان به ورته د شهزاده په اړه څه ځانگړې هدايات ورکوي. خو هغه ددې هيله نه درلوده چې هغه دې د شاهي سراغ رسانۍ څخه جدا کړي. په دې خاطر يې په خيراتتيا سره ترې وپوښتل:

«خو درونده سلطانه ! د ابو جعفر يو شمير جاسوسان لا تر اوسه هم زمونږ د پنبجو څخه ازاد گرځي ، زه ډيره هڅه کوم چې هغوي هم ونيسم.»

«ددې کار له پاره بهرام خان کافی دې. هسې هم ما تاسې د موقت سراغ رسان په څير ټاکلې واست. ته د جنگ د محاذ سرې يې. مونږ نه غواړو تا دلته په دې امورو کې له لاسه ورکړو.»

قاسم يې د شاهي سراغ رسانۍ د دندې څخه لرې کړ. او د نوې ځوان شهزاده سلاکار يې و ټاکه. خو په يني چري کې د قاسم قومندانې همغسې په خپل ځاې پاته شوه.

د شهزاده محمد په تخت د کينا ستونه وروسته سلطان د کوچنۍ اسيا د «ايدين» درياست په لور وخوژيد. په دې سيمه کې ډيرې په زړه پورې طبيعي ښکلې منظرې وې او تر څنگ يې هلته يوه خانقاه هم موجوده وه. په دې خانقاه کې به هروخت د ذکر و فکر او زهد او عبادت غونډې جوړې وې. په ايدين کې د ښارې ژوند په لړ کې کومه خاصه ستونزه نه ترسترگو کيده. بلکه ددې ځاې خاموشه چاپيريال او ښکلې طبيعي مناظر و سلطان ته د سلطنت د تخت نه په زرگونو واړه زيات سکونت او آرام وربانښه. دلته سلطان په ذکر و عبادت کې مصروف شو. ځکه سلطان مراد خان ثاني يو درویش صفت او فلسفي انسان و او د ماده پرستي څخه يې سخته کرکه درلوده. هغه ته د ښارونو او سيدونکي او د دولت را ټولونکي د جهنم خس ښکاريدل. دهغه په وړاندې د دنيا له پاره منډې ترې د شيطان د پيروانو کار گنجل کيده. هغه په دې پوهيده چې د حقيقي ژوند راز د الله تعالي په پيژندلو کې پټ دې.

په همدې خاطر يې د سلطنت څخه د گونبه كيدو پريكړه وكړه او پادشاهي ، زر ، جواهرات او هرڅه يې پرېښودل او په دې اړه يې يوه لمححه هم د خفگان احساس و نه كړ.

سلطان اورنه پرېښوده او ترې ولاړ. د سلطان مراد خان ثاني د سلطنت څخه گونبه كيدل او يوه ځوان شهزاده ته د سلطنت امور ورسپارل د عيسويانو او صليبيانو له پاره د خوشحالي سبب وگرزیدل. په دې اساس يې د موقع نه د گټې په اخستو سره د لاسليک شوي تړون د ماتولو هڅې پيل كړې ، دهنګري قومي غونډې داوخت داوريا څخه د ترکانو د ويستلو له پاره بهترين فرصت وگاڼه ، په دې لړ كې ډير ستر محرک عنصر د پوپ نماينده « كاردينال جولین » و. هغه د پوپ د پوره تاييد په اساس د تړون په ماتولو اصرار كاوه ، پوپ (پاپا يې روم) د روم د كيتوليك چرچ مشر و. په دې اساس هغه وخت چې پوپ دا فتوي ورکړه چې د مسلمانانو سره د تړون ماتول گناه نه ده نو په ټوله اروپا كې د جوش او جذبې نوې ولولې را وټوكيدې. د قسطنطنيې قيصر هم په دې تحريك كې له ټولو مخته و. په داسې حال كې چې قيصر د (ارتوډكس د كليسا) پيرو و. ارتوډكس كليسا د ورمين كليسا سره سخت مخالفت درلود خو ددې سره سره بيا هم د قسطنطنيې قيصر د مسلمانانو پر خلاف د كاردينال جولین او دهنګري دخلكو ترڅنګ قدم په قدم روان و. دا حالات د صليبيانو له پاره د هيلو نه ډك و ، ځكه د عثماني سلطنت د امورو مسؤليت د يوه ځوان شهزاده په اوږو بار وو، او كرميا امير هم ددې خبر په اوريدو سره يو ځل بيا په بغاوت لاس پورې كړ ، عثماني فوځونه د كرميا امير د ځپلو له پاره يو ځل بيا هغه لورې ته ولاړل.

دبله اړخه د «دانيال» په دره اوسيند باندې د (جينوا، برگندي او وينس) بحري بېړيو ولكه كړې وه. او عثماني فوځونو ته يې دا ستونزمنه كړې وه چې د دانيال دد ريباب څخه په اسانۍ سره تيرې شي. اوس نو ټول حالات د صليبيانو په گټه او د مسلمانانو په زيان باندې راڅرخيدل. خوددې ټولو خبرو سره بيا هم دهنګري پادشاه لارډ سلاس نه غوښتل د سلطان سره خپله كړې لوظنامه ماته كړي. ترڅنګ يې دهنګري د قومي غونډې يو شمير غړي هم د تړون د ماتيدو پر خلاف و او دا كار يې غير اخلاقي گاڼه. ان تردې چې پخپله هونيا دې هم د تړون د ماتولو پر خلاف و. خو كاردينال جولین دخپل مذهبي اغيز څخه كار واخست او د روم د پاپا د فتوي په اساس يې د پادشاه ضمير ارام كړ. او هغه ته يې دا ډاډ ورکړ چې د غير عيسوي خلکو سره تړون هيڅ معنا نه لري. په دې لړ كې دهنګري د قومي غونډې د يوشمير كسانو مخالفت هم ددې فتوي تر اغيز لاندې راغې ، جولین په غونډه كې اعلان وكړ چې دا فتوي پخپله د پوپ د تاييد نه برخمنه ده. هغه غونډې ته په خپلې وينا كې چې تاسې يې «د عثماني دولت ، لمړي ټوك او د گبن د څلورم ټوك په ۴۲۴ مخ كې لوستلې شئ» داسې وويل:

«ايا تاسې په دې زرينه موقع كې خپلې ټولې هغه هيلې چې خلكو په تاسو پورې تړلې دي له منځه وړئ ، ددې خوش بختۍ څخه گټه نه پورته كوي چې تاسې ته در په برخه شوې ده. ستاسې ژمنه ، عهد او تړون ستاسې د

خداي او ستاسې د مسيحي ورونو سره دې په دې اساس زمونږ هغه پخواني تړون چې زمونږ د مذهب د مخالفينو او د مسيح د دښمنانو سره شوي و ، له منځه تللي دي . نن په نړۍ کې د مسيح نماينده دروم پاپا دي او دهغې د اجازې پرته نه تاسو کوم تړون کولې شئ او نه يې پوره کولې شئ ، په دې توگه زه تاسې د هغه درواغو د سوگند څخه برې کوم او ستاسو فوځ ته برکت ورکوم ، د شهرت او خلاصون په لاره کې زما تر شاه راځئ ، خو که چيرې اوس هم ستاسو په زړونو کې څه خبره وي نو زه به دهغې گناه وبال په خپله غاړه واخلم .»

هونيا دې لا تر اوسه د کارډينل جولین تراغيز لاندې نه و راغلې ، ځکه هغه د ترکانو سره د ژمنې ماتول ډيره ستره بد اخلاقي گڼله . خو کله چې د هونيا دې سره دا ژمنه وشوه چې د ترکانو څخه د بلغاريي دبیرته اخستلو وروسته به هغه هیواد هونيا دې ته ورحواله کړل شي او هونيا دې به دهغه ځای پادشاه ومنل شي نو هغه هم د کارډينال سره همغږې شو .

دهونيا دې د راضي کيدو سره سم د صليبيانو لښکر چې دراتلونکو لسو کلونو له پاره يې د مسلمانانو سره د جنگ د نه کولو تړون لاسليک کړې و ، په ډير جوش او جذبې سره جنگ ته تيار شول . هونيا دې وړانديز وکړ چې د تړون د ماتولو اعلان دې د ۱۴۴۴ زکال د سپتمبر تر لمړۍ نيټې پورې پټ پاته شي ، هغه فکر کاوه چې عيسايي صليبي ځواکونه به د ستمبر تر لمړۍ پورې د وخت څخه پوره پوره گټه پورته کړي او په هغو ټولو سيمو به ولکه ومومي چې ترکي فوځيان يې د دې تړون له مخې پريږدي . همدا راز يې سربيا پادشاه ، جارج برنيک وچ ته يې دهغه د سلطنت د پراخولو په اړه لالچ ورکړ او هغه يې هم د تړون په ماتولو باندي اړويست .

د لين پول د وينا له مخې « دکومو لارو څخه چې دا غداري تر سره کيده ، دهغې له مخې د اروپا د جنگي پوهانو او يوه ستر سپه سالار د شهرت له پاره د دې نه بله زياته معيوبه خبره په تاريخ کې نه شي ترسترگو کيدې .»

تر اوسه پورې د سوله ليک د ليکلو څخه لا يوه مياشت هم نه وه تيره شوې چې د ماتولو له پاره يې صليبيانو سره لاسونه يو کړل . هغه وخت چې عثماني فوځيانو د سربيا ، واليشيا (والاجيا) او د ډينوب د ساحلي سيمو او جنگي کلاگانو څخه خپل فوځونه راويستل نو صليبي فوځونو د تړون څخه پوره پوره گټه پورته کړه ، او پادشاه لارډ سلاس ، کارډينل جولین ، او هونيا دې د عثماني سلطنت پر خلاف نژدې شل زره فوځونه راټول کړل او د سپتمبر په لمړۍ نيټه يې د حملې له پاره عملي گامونه واخستل . ترکان دهغوې د دې فريب او چل ول څخه بې خبره وو . په دې اساس هغوې گڼ شمير جنگي کلاگانې صليبيانو ته پرې ايښې وې . صليبيانو هم په يو شمير جنگي کلاگانو باندي يرغل وروړ او هلته ميشت ترکي فوځونه يې يو په بل پسې يا ووژل او يا يې د غرونو د سرونو څخه لاندې راوغورول . دهنکري فوځونو دخبر ورکولو پرته د ترکي په پولو باندي يرغل راوست ، هغه سمپي يې لوټ او تالان کړې او د بلغاريه له لارې يې ځانونه بحراسود ته را ورسول او بيا يې دهغه ځايه د جنوب په لور مخه کړه . په دې توگه هغوې گڼ شمير سيمي تر خپلې ولکې لاندې راوړې او تر « وارنا » پورې ورسيدل

او هغه ښار یی کلا بند کړ ، دلته هم تر کي فوځونه د دوامره ناڅاپی یرغل دمقابلې له پاره تیار نه وو. په دې اساس یی دمجبوریت له مخې خپلې وسلې په زمکه و غورزولې او « واران» یی صلیبیانو ته ورحواله کړه. د دې نه مخته چې په لاره کې څومره تر کي فوځونه را روان وو ټول مقتول او مغلوب کړل شول. او ټولې سیمې د عیسایانو او صلیبیانو د بې رحمۍ اوسفاکۍ او د مسلمانانو د عامې وژنې شاهدې وگرزیدې.

د صلیبیانو د تړون د ماتولو دا خبر چې کله نوې ځوان سلطان ، سلطان محمد خان ته را ورسیدنو په هغه وخت کې د « واران» ښار هم د ترکانو د لاسو څخه وتلې و. ځوان پادشاه چې کله دا ډول غمژن خبرونه واوریدل نو وارخطا شو ، سمدستي یی د سلطنت دربار جوړ کړ او خپل سپه سالاران ، سلاکاران ، وزیران را ټول کړل او دهغوی سره یی په دې لړ کې مشورې پیل کړې. په دربار کې ناست هر سړې دغم او غصې څخه تک سور گرزیدلې و ، د ینی چري زور او تجربه لرونکې سپه سالار « خواجه خیري » تر ټول گرم او جذباتونه ډک معلومیده . په دې وخت کې نوې ځوان سلطان غونډه پیل کړه او په خپلو خبرو کې یی ورته وویل :

« د سلطنت درنو وفادارانو ! لکه څنگه چې تاسو ټولو ته ډاگیزه شوې ده چې د اروپا بد فطرتو صلیبیانو ، زمونږ د معظم سلطان سره خپل کړې تړون مات کړې او زمونږ گڼ شمیر جنگي کلاگانې او سیمې یی تر خپلې فوځې ولکې لاندې راوستې دي ، هلته یی چور او تالان کړې او خلک یی په عامه توگه وژلې دي او اوس یی د « واران» په ښار باندې هم ولکه کړې ده ، صلیبیان غواړی ترکان د اروپا څخه بیرون وکارې ، هغوی د تړون په ماتولو سره په انساني تاریخ کې ډیر بد کړچار ادا کړې دي.....

دا هغه حالات وو چې دهغې څخه دخلاصون په خاطر مې ستاسو دا غونډه رابللې ده . په دې وخت کې زمونږ د فوځونو زیاته برخه هلته په کریمیا کې د کریمیا امیرد بغاوت په ځپلو کې مصروف دي ، دلته اوس زمونږ سره د ینی چري د وفاداره او تجربه لرونکې فوځونو په گډون نژدې ۳۵ زره وسلوال فوځونه موجود دي ، چې مونږ کولې شو د دې فوځونو سره یوځای د هونیادې د مقابلې له پاره قدم پورته کړو. خو زه د څو ورځو راهیسې په دې فکر کې یم چې زمونږ یو شمیر پخواني سپه سالاران او وزیران اوس د صلیبیانو سره د پنجه په پنجه کیدو څخه ویره لري ، د همدې حالاتو د په نظر کې نیولو په اساس له تاسو څخه د سلطنت د بهبود په خاطر اړینې مشورې غواړم.»

نوي ځوان سلطان دخپل عمر څخه د ډیرو پورته خیالاتو څرگندونه وکړه او د دربار حاضرینو ته یی هر څه تر مخ کینبول. په دې وخت کې ټول خلک په خپلو خپلو ځایو باندې ناست و او په ډیر تعجب سره یی د نوې سلطان خبرې اوریدې. په دې وخت کې د ینی چري زور سالار « خواجه خیري » تر ټولو دمخه پورته شو او ویی ویل :

« درونده سلطانه ! تا چې دکومو سالارانو او وزیرانو یادونه وکړه ، هغوي د سلطنت د پایښت له پاره دخپلې وینې اخري څاڅکې هم څاروي . هیڅ یو ریښتونې مسلمان به د عیسویانو سره د جنگ او جهاد څخه دریغ ونه کړي ، په حقیقت کې د سلطنت یو شمیر پخواني وفاداران دا هیله لري چې ستر معظم سلطان ، سلطان مراخان ثاني په خپله د صلیبي فوځونو پر خلاف دهغوي قیادت په غاړه واخلي .»

د خواجه خیري د خبرو د خلاصیدو سره سم طبیب سلیم پاشا سمدستي و درید او په ډیر قهر سره یی د خواجه خیري په لور وکتل او بیایي سلطان ته مخ کړ او ورته یی وویل:

« د دروند سلطان بخت دې بلند وي ! زما په آند چې خواجه خیري نور دخپل عمر په اخري وختو کې دې ، ځکه یی د گونبه کیناستو څخه د معظم سلطان دبیرته راستنیدو وړاندیز وکړ . درونده سلطانه ! ستا په مبارک وجود کې نوې او تازه وینه ځغلي ، همستا قیادت د صلیبي فوځونو له پاره د مرگ پیغام ثابتیدې شي ، ستا په قیادت کې چې عثمانی فوځونه په څومره همت او میرانه د صلیبي ځواکونو مقابلې کولې شی هغومره د پخوانیو سالارانو په قیادت کې نه شی کولې . په دې اساس زه هیله لرم چې تاسې محترم ، خپل دروند پلار ته د گونبه ناستې څخه د بیرته راستنیدو تکلیف ورنه کړئ او په خپله د عثمانی فوځونو قیادت په غاړه واخلي .»

سلیم پاشا غدار و . دهغه اصلي نوم « لوگان » و . او د یوه طبیب په څیر د ابو جعفر په ملتیا اورنه ته را ننوتې و . همدغه وگړي د ابو جعفر په سلا شهزاده علاوالدین ته سست زهر ورکړي و او هغه یی پرې شهید کړي و . سلیم پاشا غونښتل چې همدا ځوان سلطان په خپله د عثمانی ځواکونو قیادت په غاړه واخلي او د صلیبي ځواکونو مقابلې ته ولاړ شي . تر څو د هونیادې په څیر د یوه تجربه کار سالار تر مخه ماتې وخوري . خو قاسم چې سلیم پاشا یی په ژورو سترگو کوت دخپله ځایه پورته شو او نوي او ځوان پادشاه ته یی وویل:

« درونده سلطانه ! دروند او محترم سالار « خواجه خیري » چې کومه سلا درکړه نو په همغې کې د سلطنت له پاره گټه او بهبود دې . د سلطنت په تخت کیناستل یوه خبره ده ..... او د جنگ په میدان کې د دښمن په چالونو پوهیدل بله خبره . تاسې ته تر اوسه پورې په کوم ستر جنگ کې د برخې داخستو وخت نه دې تر لاسه شوې . په دې خاطر غوره داده چې دروند او معظم سلطان یعنې ستاسې محترم پلار یو ځل بیا د حکومت په تخت کښیني ، همدا د سلطنت د بقا او اسلام د بهبود له پاره غوره سلا ده .»

سلطان محمد دخپل دوست او ملگری قاسم خبره د زړه په غوږونو اوریده . هغه پخپله هم دا محسوسوله چې لا تراوسه د کوم ستر جنگ له پاره د فوځ د قومندې وړتیا نه لری . په دې خاطر یی نورې مشورې لازم و نه گڼلې او خپل حکم یی داسې ولیکه:

« درنو حاضرینو! زه د خپل دوست او ملگري قاسم بن هشام او محترم سالار خواجه خیري د مشورو سره متفق یم . په دې خاطر زه د سلطنت خپلو همدغو دواړو وفادارو ملگرو ته حکم کوم چې دوی همدا نن د «ایدین» په لور ولاړشی او سمدلاسه سلطان له ځانه سره بیرته اورنه ته راوړي.....»

سلطان محمد په ډیره عجیبه توگه د سلیم پاشا په لور وکتل او ورته یی وویل:

« ددې نه علاوه ، زه غواړم د سلطنت ملگرو ته ډاگیزه کړم چې مونږ د چاپلوسی کونکو او غوره مالی څخه سخته کرکه کوو ....»

دهمدمره خپرو وروسته سلطان خاموشه شو ، ددې وروسته په نورور ضروري خپرو باندې بحث پیل شو او بیا د سلطان مراد خان ثاني تررا تلو پورې د دربار غونډه پای ته ورسیده او خلک ولاړل.

قاسم او خواجه خیري په همدې ورځ د «ایدین» په لور وخوژیدل ، هلته دایدین په خانقاه کې د زاهدانو او درویشانو یوه کوچنی ډله وه ، سلطان هم په عام او ساده کالیو کې دهمدې درویشانو ترمنځه ناست و او په روحاني موضوعاتو به یی بحث او څیړنه کوله . کله یی چې قاسم او خواجه خیري په خانقا کې وکتل نو یوتکان شاتنه یی وخوړ او بیا بیرته خاموشه کیناست . هغه فکر وکړ چې هر ورو کومه داسې خبره شته چې دهغه دوه تکړه سالاران قاسم او خیري دلته ایدین ته راغلي دي . خو سلطان اندیښمن نه و . ځکه هغه یو درویش صفتنه انسان و او هیڅکله هم دنیاوی امورو نه اندیښمن کاوه .

خواجه خیري او قاسم سلطان ته ورژدې شول ، سلطان اودهغه ملگرو درویشانو ددې دواړو میلمنو ډیر ښه استقبال وکړ . او بیا یی دخپله ځانه سره نژدې په زمکه کینول ، سلطان د قاسم مخ ته په غور سره کتل چې لږ څه پریشانه معلومیده . خود زاړه خواجه خیري څیره د جوش او جذبي څخه ډکه وه . سلطان د خپلو پوهو او لرې کتونکو سترگو په واسطه دهغوي د حالاتو جایزه واخسته او بیا یی ترې وپوښتل:

« داسې بریښي چې د سلطنت منتظمین دکومې سترې ستونزې سره مخ شوي دي ..... چې په خاطر یی تاسې دواړه تردې ځایه راغلي یاست .... ووا یاست .... څنگه راغلي یاست ؟.....»

نن د سلطان لهجه د شاهي ددبې څخه بلکل خالي وه ، داسې بریښیده چې دا سلطان مراد خان ثاني نه وي بلکه د خانقاه یو فقیر او درویش خبرې کوي . خواجه خیري ورته د مخکې څخه د جوړشوي پلان له مخې خپله خبره پیل کړه:

« درونده سلطانه ! نن سلطنت ستاسې مبارک وجود او حضور ته سخته اړتیا لري . ځکه هغو بدبختو صلیبیانو د ۱۴۴۴ز کال د جولای د دولسمې تړون مات کړې دي ، او دهغوي اتحادي فوځونو د لارډ سلاس ، کارډینل جولین

او هونیاډې تر قیادت لاندې په عثمانی سلطنت باندې یلغار کړې دې او تر ډیره پورې مخته راغلي دي ، زمونږ ټول سرحدی کلې او سیمې د وحشی صلیبیانو تر پښولاندې پایمال شوي دی ، ان تر دې چې زمونږ مشهور او پیژندل شوي ښار « وارنا » هم د صلیبیانو تر ولکې لاندې راغلي دي . د ښمن د سپتمبر د لمړۍ څخه تر اوسه پورې ، یعنی په دې څو ورځو کې زمونږ تر نیمايي زیات سلطنت تر پښو لاندې کړې دې او هلته یی لوټ مار ، غلا و داړې او تاخت و تاراج کړې دي . بېگناه مسلمانان یوپه بل پسې وژني او د لارې سلاس فوځونه دکوم خطر او ویرې پرته د اورنه په لور په گړندی توگه را روان دي .»

د خواجه خیرې د هرې خبرې سره سلطان خپل اړخ بدلاوه دهغه سترگې د حیرانتیا څخه پرانستې پاتې وای ، هغه د یوې لمحې له پاره هم په دې فکر کې نه و چې د لسو کالو له پاره شوي د « زیجیدین » تړون به لارې سلاس په دومره چټکۍ سره او په دومره بې همتۍ سره مات کړي . ځکه په تړون د لاسلیک کولو په وخت کې لار د سلاس په انجیل او سلطان مراد خان ثاني په قران باندې لاسونه ایښي و اوسوگند یی یاد کړې و ، نو د لارې سلاس د سوگند د ماتولو خبر سلطان ډیر حیرانه کړ . هغه هیڅکله هم دا هیله نه درلوده چې یو پادشاه د دومره ستر سوگند د یادولو وروسته ، په دومره لږه موده کې خپل سوگند ته بې اعتنا کیږي ، دهغه وینه و خوتیده او موتې یی سره ورغلل . شیبه په شیبه یی د لارې سلاس په خلاف غصه او قهر زیاتیده . هغه په خوب کې هم دا نو شو کتلاي چې د دومره امتیازاتو د اخستلو او د دومره ستر سوگند د پورته کولو وروسته دې لارې سلاس داسې بداخلاقه قدم پورته کړي او د سلطان سره دې په دې توگه خپله کړې ژمنه ماته کړي . د خواجه خیري تر څنگ نورو ناستو درویشانو هم د سلطان دمخ رنگ به څرگنده توگه کوت .

سلطان د خواجه خیري د خبرو د اوریدو وروسته خاموشه کیناست ، او بیا یو ناڅاپه پورته شو او ودرید . د سلطان د راپورته کیدو سره سم ټول خلک راپورته شول ، خو اوس چې سلطان کومې خبرې کولې داسې معلومیدې لکه د اوه اقلیمونو شاهنشاه په پوره جاه و جلال سره غوړیږي . سلطان وویل :

« مونږ به همدا اوس او په همدې شیبه کې د سلطنت په لور ولاړ شو ... او خواجه خیري !.....» د سلطان د غورس له امله خواجه خیري په لږه شو او سمدلاسه یی وویل :

« بلې ! درونده سلطانه !»

« خواجه خیري ! زما دا خبره یاد ساته ، چې مونږ به دغه بد فطرته او تړون ماتونکې لارې سلاس ته د جنگ په ډگر کې داسې ماتې ورکوو چې دهغه راتلونکې نسلونه به یی هم په یاد لري او دهغوي له پاره به د عبرت درس وگرځي .»

دهمدومره خبرې دکولو سره سم سلطان پورته شو او خپلې د اوسیدو خونې ته ورغې، دسلطان دارادې دکتلو سره سم ټول درویشان هم دې ته وهڅیدل چې د سلطان سره د یوځای تلو له پاره ځانونه تیار کړي. په ډیر لږ وخت کې سلطان، درویشان، قاسم او خواجه خیرې ټول د فوځ د لښکر ځای په لور لکه د الوتونکو مرغانو په څیر والوتل.

سلطاني لښکر په کرمیا کې د کرمیا د امیر د بغاوت د ځپولو نه وروسته لا تر اوسه هم هلته په کوچنۍ اسیا کې پراته و. سلطان خپل لښکر ته د ورسیدو سره یوه گړې هم ارام و نه کړ او سمدستي یې د کوچ حکم ورکړ. په ډیر کم وخت کې سلطان د څلویښتو زرو تجربه لرونکو فوځونو سره یو ځای د «اورنا» په لور حرکت وکړ. په دې لښکر کې د ینی چري بهترین دلگي هم شامل و. په دې ډله کې لس زره کسان د خواجه خیرې سره، لس زره داغا حسن سره او ترڅنگ یې د نور سالاران لکه عمر عبدالرحمن او ریاض بیگ هم دخپلو عسکرو سره شامل و. دا ځل قاسم بن هشام هم دخپلو پنځه زره فوځونو سره یوځای دسلطان د قومندې لاندې روان و. دا لښکرې د ۱۴۴۴ز کال د اکتوبر په میاشت کې ددانیال ددریاب څخه تیرې شوې.

په څرگنده توگه د سلطان له پاره ددانیال ددریاب څخه تیریدل هم ستونزمن شوي و، ځکه د دریاب په دې مهمه لاره باندې صلیبي ځواکونو ولکه کړې وه. خو سلطان «جینوا» ځواکونو ته دخپل هر عسکر په سربو ډاکټ محصول ورکړ، او په دې توگه یې خپل ټول لښکر اروپا ته ورپوروست. د هونیایې په وهم او گمان کې هم نه وه چې د «جینوا» او «وینس» بحري بیړۍ به دا ډول رشوت اخلي او دسلطان خطر ناکه فوځونو ته به اروپا ته د راتیریدو اجازه ورکړي. په دې وخت کې لارډ سلاس او هونیایې د «وارنا» په ښار باندې ولکمن و. دهغوی نور فوځونه د وارنا تر څنگ په میدانو کې په خپلو ځیمو کې پراته و. صلیبي فوځونو ته په خپلو فتحو باندې پوره ډاډ و. دهغوی په ذهن کې هم دا نه راگرزیده چې دسلطان فوځ به دا ډول د سترگو په رپ کې ددانیال څخه را تیر شي او ددوی دسر دپاسه به ودریږي.

هونیایې ته دهغه مخبرانو دا خبر ورکړې و چې سلطان مرادخان د گوبنه ناستې څخه راوتلې دې او د څلویښت زره ځواکمنو او تجربه لرونکو فوځونو سره یو ځای ددوی مقابله ته را رسیدلې دې. او اوس ددوی له ځایه یوآڅې څلور میله لري دخپلو فوځونو سره یو ځای په ځیمو کې پروت دې. ددې خبرې د اوریدو سره سم د هونیایې وار و پار ورخطا شو، په منډه یې ځان دلارډ سلاس ځیمې ته ځان ورساوه. لارډ سلاس سمدلاسه خپله مشورتي غونډه راوبلله. د مجلس د غونډې په پای کې صلیبي فوځونو خپلې لیکې تیارې کړې، هغوی ته د هونیایې دپخوانیو بریالیتوبونو په رڼا کې خپل برې ډاډمن ښکاریده. په دې اساس هغه د غونډې د یو شمیر تجربه لرونکو سالارانو دا سلا و نه منله چې د لښکرگاه په چارچاپیر کې ځانونه سترگو کني او تر څنگ یې د

سلطان مراد خان د حملې انتظار وکړي. هونیاډې په خپله د سلطان مراد خان په خلاف دخپلو لښکرو سره یو ځای هغه لورې ته ورغې.

د ۱۴۴۴ز کال د نومبر په لسمه ددواړو فوځونو ترمنځه دجنگ لیکي جوړې شوې ، دصلیبي فوځونو میسره کې د والیشیا فوځ و. دهنګري فوځ یی په میمنه کې و او د کارډینل جولین تر قومندې لاندې هم صلیبي مجاهدین د یوه ستر لښکر سره موجود وو. د هنګری پادشاه لارډ سلاس د خپلو سالارانو او جنریلانو سره د لښکر په زړه کې ودرید. د پولینډ د فوځ شاته دیو مشهور بیشف تر قومندې لاندې یو لښکر ولاړ و خو هونیاډې ددې ټول فوځ ستر سالار او د جنگ قومندان و.

په سلطاني فوځ کې لاد پخوا څخه دوه صفونه ، دپیاده او د سپرو فوځونو جوړ شوي و. د نبي لاس قومنده د «رومیلیا» د «بیلرې» په لاسو کې وه. او دچپ اړخ قومنده د «اناطولیا» د بیلرې په لاسو کې وه. ددې لیکو تر شا د زړه په برخه کې سلطان مراد خان او دیني چري تجربه لرونکې فوځونه ولاړو.

وارنا په دې میدانو کې دنومبر په لسمه سخته جګړه ونسته ، سلطان مراد خان د «زینجیدین» د تړون ټولې مادې په غټو ټکو باندې په تختیو و لیکلې او د نیزې په څوکه یی پورته لکه دبیرغ په څیر پورته کړې او په هوا کې یی خوزولې.

مشهور تاریخپوه «کریسی» لیکي چې : «هغه ، هغه منتقم ذات ته غږ کاوه چې خلکو ته د ژمنې په ماتولو سزا ورکوي»

د عثمانی دولت تاریخ لیکي چې «نن د صلیبیانو د تړون د ماتولو څخه دوه میاشتې اولس ورځې تیرېدې ، په دې ټوله موده کې هغوی د عثمانی سلطنت په سیمو باندې ولکې کولې او لوټ مار او چور وچپاول یی کاوه . جنگ پیلیدونکې و چې داسې یوه پېښه را منځته شوه. اودې پېښې د عیسویانو په زړونو کې بدفالي را پیدا کړه . په دې وخت کې سخته او تنده هوا ولرېده او دصلیبیانو ټول بیروغونه یی له بیخه را وویستل.»

د جنگ په پیل کې هونیاډې دعثمانی فوځونو په بڼې اړخ داسې سخته حمله وکړه چې د ترکې لښکرو پښې یی سستې کړې وې. دصلیبیانو دا حمله ډیره بریالی وه. ځکه په هغې لمړې سر کې د ترکانو لمړي دوه صفونه په مکمله توګه ګډ وډ شوي و. په فوځ کې دومره انتشار را پیدا شوې و چې سلطان خپله ماتې یقینې وګڼله. په ژوند کې لمړې او اخري ځل سلطان خپل صبر او استقلال له لاسه ورکړې و. سلطان لا تراوسه پورې په همدې اندېښنه کې پروت و چې د چپ اړخه پرې د صلیبي والیشیا جنگجویانو یرغل راوست. دهغوی ددې یرغل په مقابل کې د عثمانی ترکانو د فوځ دا اړخ هم سالم پاته نه شو او دسلطان هغه لږ پاته امید هم په اوبو لاهو شو.

سلطان په دې فکر کې شو چې ددې جنگ څخه د تېښتې په ځای خپل اس ورمخته کړي او د هنګري د پادشاه لارډ سلاس په ساتونکې ډله باندې يرغل وروړي. او د همدې حملې په پایلو کې شهيد کړل شي. سلطان په همدې فکرونو کې ډوب و چې داناټوليا بيلربې رامخته شو خپل اس يې ودراره او عرض يې وکړ:

« درونده سلطانه ! د اندېښنې له پاره تر اوسه کوم ځای نه شته »

سلطان د بيلربې د خبرو په اوریدو سره داسې وځلید لکه څوک چې دخوبه را بیدار شوی وي ، سلطان خپله آس تم کړ او دیني چري د دلگيو په لور متوجه شو او په لوړ اواز يې وويل:

« قاسم بن هشام ..... دلته راځه .... »

قاسم دسلطان څخه څو قدمه مخته د لارډ سلاس د ساتونکې ډلې ليکې څيرلې خوکله يې چې دسلطان اواز واورید نو خپل آس يې را شاته کړ او لکه په هوا کې د الوتونکې مرغه په څير دسلطان خوا ته را ورسید. سلطان قاسم ته حکم وکړ چې: « قاسم بن هشامه ! دیني چري ټولو سالارانو ته زما حکم ورسوه چې زړونه واړه نه کړي ، مخته ورشئ او جنگيږئ او دښمن ته د تړون د ماتولو سخته سزا ورکړئ. بریا او فتحه زمونږ په برخه ده. »

لږه شيبه وروسته قاسم د يني چري ټولو سالارانو ته د سلطان پيغام ور رساوه. خو سلطان په خپله ناهيلې و. په دې وخت کې د سلطان غوږونو ته په ناڅاپي توگه د لارډ سلاس غږ ورو رسيد..... لارډ سلاس په ډير تکبر سره سلطان دخپل ځان سره دمقابلې له پاره راباله. سلطان سمدلاسه دکمان څخه يو غشې هغه لورې ته ورپريښود او د هنګري د پادشاه لارډ سلاس اس يې پرې نښه کړ ، اسپ د غښې دلگيدو سره سم په هنريدو شنريدو شو او لکه د ليونې په څير يې مخته منډې کړې ، لارډ سلاس يې دکنترولو ډيره هڅه وکړه خو زخمې آس د سختو ځغليدو وروسته د خواجه خيري د عسکرو تر مخ را پريوت. د آس د راپريوتو سره سم لارډ سلاس هم دیني چري د فوځونو په پښو کې راپريوت. خواجه خيري سمدلاسه خپله توره راوويستله او د لارډ سلاس په ستونې يې ورکښوده ، کله چې تړون ماتونکې لارډ سلاس مرگ په خپل سر وکوت نو په زاريو يې پيل وکړ او خواجه خيري ته يې لاسونه جوړه کړل او ورته يې وويل:

« سالاره ! ما مه وژنه. ما ونيسه ، تاته به زما په سر څومره انعام چې ته غواړې درکړل شی »

خو قهرجن خواجه خيري ته د لارډ سلاس د تړون د ماتولو پرته نور څه په ذهن کې نه و. هغه د هنګري د پادشاه يوه خبره هم وانه وریده او دخپلې تورې په يوه وار يې د لارډ سلاس سر له تنې پرې کړ. دهنګري د پادشاه او زيچينډين دتړون لاسليک کونکې او د اتحادې فوځونو ځواکمن مشر لارډ سلاس خپل انجام ته رسيدلې و. خواجه خيري د لارډ سلاس سر په خپلې نيز کې را وپورته کړ او نيزه يې د عيسايانو په لور ورمخته کړه ، ددې تر مخه د تړون يو نقل لادپخوا څخه د يوې نيزې په سر کې ټومبل شوې و او صليبيانو هغه په خپلو سترگو کوت.

خو کله چې د صلیبیانو سترګې په خپل پادشاه په پریکړې سر باندې و نښتې نو زړونه یې له لاسه ورکړل ، هغوی ته د جنگ په پیلامه کې بدفالي پیدا شوې وه ، او اوس یې چې د لارډ سلاس پرې کړې سر وکوت نو صلیبیان په دې متیقین شول چې د ترون ماتولو سزا یې سر ته راغلې ده . کله چې د هونیادې سترګې د خپل پادشاه لارډ سلاس په سر و نښتې نو هڅه یې وکړه چې د خواجه خیرې څخه د لارډ سلاس سر بیرته واخلي . څو ځله یې ډیرې کلکې حملې وکړې خو هر ځل یې ماتې په برخه شوه ، لږ وروسته د عیسایي مجاهدینو مشر او د پوپ نماینده کارډینل جولین د قاسم بن هشام تر حملې لاندې راغې ، قاسم هغه نه پیژانده مگر هغه قاسم پیژانده ، په همدې وخت کې د شاه له اړخه اغاحسن چغې کړې چې :

« قاسم ! .... دا هغه کارډینل جولین دې . چې د اروپا ټول فوځونه یې په مذهبي بنسټونو سره راټول کړي دی او عیسویان یې د زنجیرین د ترون په ماتولو مجبور کړي و .... »

قاسم ددې خبرې په اوریدو سره لکه د اور سکروته وگرزید ، رامخته شو او په کارډینل جولین باندې مرګونې گزار وکړ ، د قاسم عسکرو هم د قاسم سره په دې اړه بسپنه کوله خو قاسم په سخته توګه هغوی منه کړل ، قاسم کارډینل جولین ته د خپلې تورې د وهلو کمالات ورنښوول . خو کله چې هغه بې هوشه کیده او نژدې و چې دخپله آسه راپریوزې د عیسوی لښکرو له اړخه یو غشې راغې او د قاسم پښه یې ورزخمې کړه ، اوس نو د قاسم سره د جونیل له پاره دلوبو وخت نه و پاته . په دې اساس یې خپل ښې لاس په هوا کې پورته کړ او په یوه درانه گزار یې د کارډینل جولین د چپ اړخ ذره او دهغې بازو له تنې پرې کړ . جولین هغه څوک و چې ټول عیسویان یې د ترون ماتولو ته هڅولی وو . نو کله چې صلیبیانو دهغه انجام وکوت نو پښې یې سستې شوې ، په همدې وخت کې د جولین سره دوه کسه نور بشپان هم له منځه ولاړل . او په دې توګه د جنگ دمیدان انځور په بل مخ واوخت . کله چې دیني چري ځوانانو عیسوي فوځونه د تینستې په حال کې وکتل نو هغوی پرې خپلې حملې نورې هم ورزیاتې کړې .

اوس نو هونیادې په مکمله توګه ناهیلې شوې و ، هغه یو ځل نیم دخپلو ماتې خوړلو فوځونو د راټولو هڅې وکړې خو بریا ور په برخه نه شوه . بلاخره یې د عیسوي فوځیانو په کومک ځان خوندي ځای ته ورساوه او وتښتید . مسلمانانو د سترګو په رپ کې د صلیبیانو څخه میدان و نیو . په دې جنگ کې د اتحادي ځواکونو درېمه برخه فوځونه له منځه تللې و . د شاه سلاس نه علاوه په دې جنگ کې څو کسه مشهوره بشپان هم له منځه تللې و ، خو تر ټولو زیات عبرتناکه لاش د کارډینل جولین و چې د ترون په ماتولو کې یې مهم رول لوبولې و . او همدا د عیسویانو د تباهی اصلی سبب ګرزیدلې و . هغه ددې ترون د ماتولو ګناه په خپله غاړه واخسته او د هنګری د قانون جوړولو غونډه یې دې ته اړ کړې چې د ترون د ماتولو ملاتړ وکړي .

د نومبر په لسمه سلطان، عیسویانو ته د تړون د ماتولو سخته سزا ورکړه، او په یولسمه ورځ یې د وارنا انتظام یو ځل بیا په خپلو لاسو کې واخست. خو دا ځل قهرجن سلطان بیرته ژر ستنیدونکې نه و. هغه خپل یلغار ته دوام ورکړ او په څو ورځو کې یې سربیا او بوسنیا هم ونیول. دا دواړه هیوادونه د یوناني کلیسا تر حکمرانې لاندې و. ددې دواړو هیوادونو پادشاهانو پرته له کوم شرطه د سلطان اطاعت ومانه. هونیا دې لاطینی کلیسا منله او د رومن کتولیک مذهب پیرو و.

د سربیا یو تاریخپوه «رانګی» لیکي چې: «یو ځل د سربیا پادشاه «جارج برنیکویچ» د هونیا دې څخه پوښتلې و چې که چیرې بری وړ په برخه شي نو د مذهب په اړه به یې فکر څه ډول وي؟ نو هغه ځواب ورکړې و چې: سربیا به د رومن کتولیک د مذهب په خپلو باندې مجبوره کړم..... اوس چې سلطان مراد خان ثاني دخپلې لوڅې تورې سره د سربیا یانو په سر ورختلې و نو جارج همغه پوښتنه د سلطان څخه هم وکړه. سلطان ورته په ځواب کې وویل: چې دهر جومات سره به یو چرچ هم جوړوم. او خلکو ته به پوره ازادې وي چې دخپلو مذهبونو په مطابق په مسجدونو کلیسا وکې خپل خپل عبادت وکړي.»

همدا علت و چې جارج برنیکو وچ د سلطان د فوځونو د تم کولو هڅه و نه کړه او پرته له جنگه یې خپل هیواد هغه ته تسلیم کړ. بوسنیا هم په همدې توګه د سلطان تر مخ تسلیم شوه، هغوی د خپلو اویا و جنگي کلاګانو دروازې د سلطان تر مخ پرانستې او په دې توګه د بوسنیا شاهي کورنۍ له منځه ولاړه او سیمه یې د عثمانی سلطنت برخه وګرزیده.

د صلیبیانو د تړون ماتولو دهغوی په کورنیو باندې هم ډیر اغیز درلود، د بوسنیا او سربیا ګڼ شمیر عیسوي کورنیو په خپله خوښه اسلام ومانه، د بوسنیا خلکو د رومن کتولیک د مذهب څخه کرکه کوله او د سربیا زیات شمیر کورنۍ هم د همدې نفرت له امله او د اسلام د حقانیت په خاطر په اسلام کې را ننوتې. سلطان په همغه لسمه او یولسم نومبر د خپل سلطنت دایره پراخه کړه، د بوسنیا د سوې وروسته عثمانی فوځونو ارام کاوه، ځکه سلطان هم هملته په بوسنیا کې د څه وخت له پاره تم شوې و. دلته د پاته کیدو په وخت کې هغه د ښار ګوټ ګوټ کې ترکانو ته د میشت کیدلو مشوره ورکوله. سلطاني فوځونو په بوسنیا کې د صلیبي ځواکونو په څیر کوم بد کړچار ادا نه کړ او نه یې څوک ووژل، او نه کوم سپاهي دخلکو د کورونو د لټون له پاره د چا دروازه وټکوله.

قاسم هم په بوسنیا کې موجود و. نن ددې ښار د فتحه کیدو دویمه ورځ وه. په لمړۍ ورځ قاسم په هغه لښکرو کې شامل و چې د بوسنیا په شاهي محل باندې یې حمله کړې وه. ددې حملې په دوران کې یو شمیر ځوانانو د قاسم اودهغه د ملګرو پخلاف جنگ کړې و او غوښتل یې د قاسم د حمله مخه ونیسي. خو هغوی ټول په دې مقابلو کې له منځه ولاړل. پرون کوم وخت چې قاسم محل ته د حملې په پایلو کې ورننوت نو د شاهي محل د ټولو ښځینو په لاسو کې یې د تورو په کتلوسره حیرانتیا وښووله. دې کار دیني چري فوځیان د سترې ستونزې سره مخامخ کړې

و ، ددې بنځينو وسلوالو قومنده د يوې بوسنيایي شهزادگۍ په لاسو کې وه. دې ټول بنځو د محل په دهليزونو کې خپلې فوځې ډلې درولې وې. قاسم خپلو فوځيانو ته د بنځو د وژلو څخه د لاس اخستو حکم وکړ او په خپله يې په لوړ اواز د بوسنيا شهزادگۍ ته ورغږ کړ:

« درنې شهزادگۍ !..... ستاسې ټول هيواد زمونږ د سلطان اطاعت منلې دي ، ستاجنگيدل هسې بې مقصده دي. بڼه به داوي چې وسله و غورزوي اوزمونږ د تورو څخه امن وغواړي.»

خو شهزادۍ د زمري په څير و غږمبيده « مونږ مسلمانانو ته د ځانو د تسليمولو په ځاي مرگ ته ترجيح ورکوو. مونږ اوريدلې دي چې مسلمان عسکر د وحشي حيواناتو څخه کم نه دي.....»

« درنۍ شهزادگۍ ! تا دا خبره غلطه اوريدلې ده ، ستاسې په ټول ښار کې هيڅ مسلمان عسکر د چا کور ته نه دي ورننوتې ، مونږ د چا د غلامولو له پاره جنگ نه کوو. بلکه زمونږ توري د حق او صداقت پريکړې کوي»

د بوسنيا شهزادگۍ چې مخ يې د اور د لمبې په څير تک سور ځليده د قاسم د خبرو د اوريدو سره اغيزمنه شوي وه خو بيا يې هم په پوره رعب سره وويل:

« سهي ده ، که چيرې تاسې ريښتوني ياست نو زمونږ له پاره لاره پريږدئ ، مونږ د محل څخه وزو او په ښار کې پناه اخلو.....تاسې خپل عسکر زمونږ د لارې څخه لرې کړئ.....»

قاسم سمدلاسه خپل عسکر يوې لوري ته کړل. بوسنيایي شهزادگۍ لوڅه توره په لاس د شاهي محل د بنځو سره يو ځاي په پوره جاه و جلال سره د محل څخه ووتله. قاسم دهغوې تعقيبول مناسب و نه گڼل ، او د محل څلويښت پنځوس بنځينه غړي ، چې ټولې د شاهي کورنۍ پورې مربوطې وې ، په څو لمحو کې د قاسم او دهغه د عسکرو له سترگو پناه شوې.

نن قاسم ديني چري د فوځونو سره يو ځاي په ښار کې گشت کاوه او د همدې شهزادگۍ په اړه يې فکر کاوه. هغه په دې فکر کې و چې خداي خبر چې دا د محل افت به اوس کوم ځاي کې وي ، سلطاني فوځونو ته په بوسنيا کې د جنگ کولو له پاره ډيره اړتيا پيښه نه شوه. يواځې په شاهي محل کې لږ څه مقاومت وشو خو هغه هم قاسم ډير ژر تر ولکې لاندې راوست ، اوس نو قاسم د درې څلورو آسپ سپرو عسکرو سره يو ځاي د ښار په کوڅو کې گزريده. د بوسنيا خلک لا تراوسه هم د فاتح لښکر څخه په ويره کې وو. يواځې يو کس نيم به دکوره د وتلو جرئت کاوه.

قاسم د يوه کور تر څنگ تيريده چې يو ناخپه ودرید. د کور څخه د يوې بنځې چغې او سورې اوريدل کيدې ، قاسم په پوره حيرانتيا سره دخپلو ملگرو سپاهيانو په لور وکتل او بيا د لږ څه فکر کولو وروسته د خپله اسه را

بنکته شو ، دهغه ملگري هم دهغه سره يوځای دخپلو آسونو څخه را بنکته شول . هغه په ډير احتياط سره ددروازې په لور ورغې ، توره يی راوويسته اود خپلې تورې په لاستې يی دهغه کور دروازه وټکوله . تر ډيره ځنډه پورې ددروازې تر مخه ودرید او انتظار يی کاوه ، د ژرغونې بنځې د ژړا اواز اوس هم همغسې اوریدل کیده ، بلاخره قاسم خپل دوه کسه ملگري هملته ددروازې مخې ته ودرول او پخپله ددوو نورو عسکرو سره يو ځای کور ته ورننوت . دا يو کوچنی شاتنه کور و چې ددې کور د يوې کوتې څخه د يوې بنځې زړه بوگونکې اوازونه راتلل . قاسم لوڅه توره په لاسو کې نيولې په ډير احتياط سره د هغه کوتې په لور ورغې . دکوتې دروازه يی پرانسته اود کوتې دننه يی وکتل . خو کله يی چې هلته يوه ځوانه بنځه وکتله چې ځانته پرته ده او چغې وهي نو سمدلاسه بيرته شاته شو ، ځکه دهغې بنځې اولاد کيدونکې و او دهغې سره په کور کې هيڅوک دويمگري نه ترسترگو کیده .

قاسم په عجيبه حالت کې راگير شوې و ، نه پوهیده څه وکړي . يوناڅاپه يی په فکر کې څه راغلل ، د کور څخه بيرون راووت ، هغه غوښتل د گاونډيو کورونو څخه څوک پيدا کړي اوددې بنځې کومک ته يی ور وړي . داسې کومه بنځې چې د ولادت په امورو کې بلدتيا ولري . هغه هملته د يوه نژدې کور دروازه ور وټکوله ... او څو لحظې يی هلته ددروازې تر مخه انتظار وويست ، لږه شيبه وروسته وروته د کور دننه د قدمونو اواز تر غوږ شو اوبيا يو چاد دروازې تر شا په ويريديونکې توگه وپوښتل :

« څوک ؟.....»

دا د يوه زور سپرې اواز و . قاسم فکر وکړ چې د مفتوحه قوم خلک څومره په ويره کې را بنکيل شوي دي . په داسې حال کې چې دسلطان لښکرو په بوسنيا کې دهیچا مال او سر ته زیان نه ورسولې . خو بيا هم د ښار خلکو دخپلو کورونو دروازې تړلې وې او په کورنو کې غلي او پټ ناست و . قاسم ددې بوډا د اواز د اوریدو سره سم وويل :

« گوره ! زه دسلطاني لښکر سالاريم ..... ستاسې تر څنگ يوې بنځې ته د اولاد د پيدا کيدو له پاره کومک ته اړتيا ده . هغه چيغې وهي ، په دې خاطر دهغې سره د يوې بنځې د شتون اړتيا ده . ځکه هغه بلکل ځانته ده . که چيرې سمدلاسه دهغې کومک ته څوک ورو نه دانگي نو هغه به له منځه ولاړه شي..... ايا ستاسې په کور کې داسې کومه بنځه شته چې دهغې بې چاره سره کومک وکړي ؟

دقاسم دخبرو په اوریدو سره هغه بوډا خاموشه پاته شو . تر لږ ځنډه پورې همداسې چپه چپتيا وه اوبيا يی دروازه پرانسته ، دا يو کمزورې اروپايی بوډا سپرې و ، دهغه په سترگو کې حيرانتيا هم وه او ويره هم . دغه زور سپرې قاسم ته د سر نه تر پښو پورې وکتل اوبيا يی وويل :

« ته لکه چې زمونږ ددې گاونډي دکور په اړه خبره کوي....ته لږ ځنډ وکړه زه دخپلې لور سره خبره کوم» زور همدومره وويل او ولاړ.

قاسم په دې خوشحاله شو چې د زور سړي د زړه څخه ويړه تللې وه. ځکه هغه دبیرته ستنیدو په وخت کې دخپل کور دروازه پرانستې پریښوده ، شونې وه چې هغه ته دخپل گاونډي د اولاد د پیدا کیدو په اړه معلومات و. همدا علت و چې بوډا ته د قاسم خبره ریښتیا ښکاره شوه او ویړه یې له زړه څخه ولاړه. قاسم لا په همدې فکرونو کې ډوب و چې دهغه بوډا سره دوه ښځې را غلې. دې ښځو خپل وجودونه اومخونه په لویو لویو ټکریو کې را نغالي وو. کله چې قاسم هغوي وکتلې نو د هغوي ددرښت له پاره یې د یوه ریښتونې مسلمان په خیر خپلې سترگې ښکته کړې. اوس نو د قاسم اندیښنه له منځه تللې وه ، ځکه هغه زور سړي دغه دواړه ښځې دخپل گاونډي کور ته ورننویستلې ، قاسم هغه بوډا له ځانه سره تم کړ او ورته یې وويل:

« گوره ! که څه شي ته اړتیا پېښه شي نو د ویرې او خوف پرته یې ماته ووايه. مونږ به د کوچني دپیدا کیدو پورې همدلته ددروازې تر شا ولاړ اوسواو ستاسو له پاره دخیر دعاوې کوو.»

د زور سړي په سترگو کې یوځل بیا حیرانتیا را وځلیده. هغه فکر کاوه چې د فاتح قوم سپاهي خوداسې نه وي. هغه ته خپل پخواني ژوند را په یاد شو ، یعنی هغه وخت چې د رومن کتولیک کلیسافاتحین چې دهغه هممذهب هم وو ، کله چې د فاتحینوپه څیردې ښار ته را ننوتل نو دښار هیڅ ځای سلامت پریښود. کورونه یې لوټ اوتلا کړل ، ځوانې نجونې یې له ځانه سره یوړلې ، زاړه او کوچنیان یې په دیره بې دردی سره ووژل او فصلونو ته یې اور ور واچاوه. هغه په همدې فکر کې و چې نن مسلمانان هم د فاتحینوپه خیر دلته راغلي دي خودوي د هیچا کور ته د ورننوتلو هڅه نه ده کړې او نه یې چاته کوم زیان ور رسولې دې ، زور بوډا اوس د حیرانتیا په ځای قاسم ته د مینې په سترگو کتل. هغه دې کور ته دورننوتلو نه مخته د قاسم څخه وپوښتل:

« زویه ! یوه پوښتنه درڅخه کوم.... بده خو به یې نه گڼي؟»

په دې وخت کې د بوډا سره راغلي دواړه ښځې دخپل گاونډي کور ته ورننوتې وې ، یواځې همدا بوډا ددروازې تر مخ پاته وو اود قاسم سره یې خبرې کولې. قاسم دبوډا د خبرو په اوریدو سره وخنډل او ورته یې وويل:

« بلکل ! وپوښتنه.... په ما به ستا هیڅ خبره بده و نه لگیري»

« گوره زویه ! ته خو پوهیږې چې مونږ عیسایان یو اوزمونږ د نجات ورکونکې نوم یسوع مسیح دې. هغه د خدای زوی هم دې او دهغه رسول هم. خو ما اوریدلې دې چې تاسې مسلمانان هم یو نبي لرئ.... په دې خاطر زه له تاڅخه پوښتم چې ستاسو نبي د خدای څه کیږي؟»

د قاسم له پاره د بوډا پوښتنه ډیره په زړه پورې او د توقع نه پورته وه. هغه ورته په خدا ځواب ورکړ او ورته یې وویل:

«زمونږ د نبی نوم «محمد الرسول الله صلی الله علیه وسلم» دی، هغه د الله تعالی بنده او دهغه استازې دې. مونږ عقیده لرو چې الله تعالی وحده لا شریک ذات دې. او دهر ډول اړتیاو او احتیاجاتو څخه غني او بې پرواه دې. نه یې کوم اولاد شته او نه په مخلوقاتو کې داسې موجود شته چې دهغه د ذات سره دهمسری کولو دعوه وکړي.»

د بوډا سرې په تندي باندې دحیرانتیا لیکې راپیدا شوې او په سترگو کې یې په زړه پورې ځلا را وځلیده. بلکه همغسې ځلا لکه څوک چې یوه ورکه په ناڅاپې توګه راپیدا کړې ... هغه په بیړنۍ توګه د قاسم څخه یو ځل بیا وپوښتل:

«ته به هرو مرو همدلته تم کیږې، زه دننه ورځم که چیرې دکوم شې اړتیا پېښه شوه نوښکاره ته چې همتا ته به یې وایم.» زور سرې دننه ورغې خو یو ځل بیا پښه نیولې شو، هغه د څو قدمو د اخستو په وخت کې څه فکر کړې و نو په دې خاطر یې خپل مخ را وګرځاوه او قاسم ته یې وویل:

«تاسې بیرون ولې ولاړ یاست، دننه راشئ او کینئ د لږې شیبې خبره ده. زه به درته هلته په انګرې کې کټ واچوم.» زور سرې همدومره وویل او بیا یې د قاسم د ځواب د اوریدو پرته دننه قدم کېښود.

اوس نو قاسم او دهغه دوه کسه ملګري دننه په انګرې کې ناست و، پاته سپاهیان دخپل ګشت په لور روان شول، دننه دکوټې څخه تر اوسه پورې هم دهغه ښځې د تکلیف نه ډکې چغې اوریدل کیدې، خو اوس قاسم ډاډمن و، هغه په ډاډه زړه هلته په انګرې کې ناست و او دهغه زاړه بوډا سره په خبرو کې بوخت و. په دې وخت کې هغه زور سرې ترې یوه بله پوښتنه وکړه:

«اوریدلې مې دې چې ستاسې سلطان پر چا باندې بې دلیل یرغل نه وروړي ..... عیسویانو په ډیره بده توګه خپله ژمنه ماته کړه نو په دې خاطر یې ترې په لوڅه توره بدله واخسته ..... ایا دا ریښتیا دي؟»

«هو! دا ریښتیا دي. زمونږ سلطان د هونیادې سره د لسوکالو له پاره دجنگ د نه کولو تړون لاسلیک کړې و. خو صلیبیانو هغه په همغه لمړۍ میاشت کې ماته کړه. نو دهمدې تړون د ماتولو دسزا په خاطر مونږ یواځې د هنګري دپادشاه سر پرې کړ او په نیزه کې مو پورته کړ، خو تر څنګ مو د تړون د ماتولو ملاتړې دروم دپاڼا نمایندګه کارډینل جولین هم دوه ټوټې کړ. ځکه دې سرې ټول عیسوی ملت د مسلمانانو پر خلاف د تړون د ماتولو او جنگ کولو له پاره را خوزولې و.»

زاره سړې د قاسم خبرې په ډیر غور او دلچسپۍ سره اوریدې. داسې بریښیده چې د قاسم شخصیت او خبرو پرې ډیر زیات اغیز کړې و، هغه د مسلمانو سپاهیانو د کړکچار څخه هم ډیر اغیزمن شوې و. په همدې وخت کې د کوټې څخه یوه ښځه راووته او په گړندی توگه ددوې لورې ته راغله خو انگرې ته د راکيو تو د مخه هملته په برنده کې تم شوه او زور سړې یې ځانته وروباله. لږه شیبه وروسته هغه زور سړې بیرته راستون شو او قاسم ته یې وویل: «د څه ضرورې شیانو له پاره اړتیا ده...» قاسم دهغې شیانو د راوړلو له پاره خپل سپاهي و استاوه، هغه ښځه بیرته ولاړه او قاسم یو ځل بیا دهغه بوډا سره په خبرو کې بوخت شو. په دې وخت بوډا ورته وویل:

«زویه! تا ماته تر اوسه پورې خپل نوم و نه ښوده..... اونه دې راته دا وویل چې ته په فوځ کې څه رتبه لرې. یواځې همدومره دې راته وویل چې ته د سلطاني فوځ یو سالار یی. زه غواړم ستا په اړه معلومات ولرم.» قاسم د شونډو لاندې وخنډل او بیا یې په خدا کې ورته وویل: «زما نوم قاسم بن هشام دې... اوزه په سلطاني لښکر د پنځه زره فوځونو سالار یم، خو ستا درونده مشره! ستا نوم څه دې؟»

«زما نوم «بارتاکوزین» دې. ما خپل ټول ژوند په سمندر کې تیر کړې دې، د عمر په لمړیو کې مې د عیسویت روزنه تر لاسه کړې وه خو وروسته مې د کشتۍ د چلولو روزنه تر لاسه کړه او ترڅو کالو مخته پورې د کریټ د جزیرې د یوه بحري جهاز کپتان وم..... اوس مې عمر خورلې دې نو په دې اساس په کور کې ناست یم. اوس زما زوی د جهاز کپتان دې. په دغو دواړو نجونو کې یوه زما لور ده او بله زما دلور ملگرې ده چې د پناه په خاطر زموږ کور ته راغلي ده.»

زاره سړې «بارتاکوزین» په ډیره لنډه توگه قاسم ته ځان ورپیژانده، اوس نو قاسم نور هم په ډیر درنښت دغه زاره سړې ته کتل. دواړو تر ډیره پورې پخپلو منځو کې سره خبرې کولې، ان تردې چې هغه سپاهي هم د سامان داخستو وروسته بیرته راستون شوې و. بارتاکوزین سمدلاسه پورته شو او هغه سامان یې واخست او د کمري په لور ورغې. دهغې ښځې چيغې او سوري لا تر اوسه هم لکه د پخوا په څیر اوریدل کیدې. داسې بریښیده چې هغه په ډیر سخت حالت کې وه. کله کله به دهغې دا چغې په سختو زږیرو یو بدلیدې. بارتاکوزین دا ځل دننه ورغې خو بیرته زر راستون نه شو..... قاسم دخپلو عسکرو سره هملته په انگرې کې خاموشه ناست و او ددې ستونزمن وخت د تیریدو انتظار یې کاوه. خو شیبې او څو ساعتونه یو په بل پسې همداسې تیر شول او بیا داسې شیبه هم راغله..... چې د کمري دننه د یوه کوچني ماشوم د ژړا اواز را ووت. د ټولو زړونه و خوزیدل، قاسم دخپله ځایه ناڅاپه پورته شو، خو لږه شیبه وروسته یې چې د کوچني ماشوم ژړا واریده نو اندیښنه یې لرې شوه،

اوس نو قاسم خپله دنده تر سره کړې وه. هغه د یوې اولاد پیدا کونکې ښځې سره کومک کړې و، د یوې داسې ښځې سره چې د جنگ په خاطر یې خپل ځان په کور کې بند کړې و او هیڅ یار و مددگار یې نه درلود او د درد څخه یې چغې او نارې دکوره بیرون اوریدل کیدې. او همدا د یوه مسلمان سپاهي دنده وه. قاسم خپله دنده تر سره

کړې وه او اوس یې غوښتل چې ددې ځایه ولاړ شي ، هغه خپلو ملگرو ته د تللو حکم وکړ او پخپله هم راپورته شو خو د تللو دمخه یې غوښتل دهغه زاره سرې سره وویني او د کوچنې اودمور د روغتیایي حالت په اړه یې ځان پوه کړي. هغه بارتاکوزین ته ورغږ کړ. کله چې هغه قاسم ته نژدې راغې نو قاسم وکتل چې هغه دخوشحالی څخه ټول لږزیږي ، دهغه ترشا دواړه ښځې ، په داسې حال کې چې هغه کوچنې یې په لاسو کې نیولې و ولاړې وې. ښځې د قاسم څخه یوڅو قدمه اخوا ولاړې وې ، بارتاکوزین قاسم په خپلو لږزانده لاسو کې ونیو او احساساتو نه په ډک اواز یې ورته وویل:

« زویه ! ته چیرې ځې ؟ نن به ته هیچرې هم نه ځې . مونږ به د زړه له اخلاصه ستا خدمت کوو . تاته دې مبارکه وې ، ستا اوزمونږ هڅو ډیرې ښې پایلې درلودې . « بریتا » د سپوږمۍ په څیر ښایسته زوی وزیر وو . ته به ډیر حیران شي چې ددې کوچنې پلار دسلطان پر خلاف دهونیاډې په فوځ کې شامل دې ، کله چې هغه ته ډاگیزه شي چې دهغه مرگونې ښځه او نوې پیدا شوې زوی د سلطان د فوځ د یوه سالار له اړخه خوندي کړل شوي دي نو په هغه به څه تیریرې !! .....»

« زما لور او دهغې ملگرې ستا دکرچار څخه ډیرې اغیزمنې شوې دې ، هغوی دواړه غواړي له تاسره وویني .»

دقاسم په څیر یو مخلص سپاهي ته دداسې شیانو کومه اړتیا نه وه . .... ! هغه بیرې دلوده چې بیرته خپل لښکر ته ځان ورسوي . په دې خاطر یې بارتاکوزین ته وویل .

« درونده مشره ! دا څه چې ما کړې دا ټول زما په دندو کې و . زه دلته ددې نه زیات نه شم تم کیدې ، بس ماته به اجازه راکړې»

لا تراوسه بارتاکوزین څه نه وویلې چې دشاتو ولاړو ښځو څخه یوې ځان را مخته کړ او د قاسم تر مخه ودریده ، دهغې دغه حرکت نه یواځې قاسم او دهغه ملگرې عسکر حیران کړي و بلکه پخپله بارتاکوزین یې هم په حیرانتیا کې اچولې و . خودغې ځوانې ښځې د راتلو سره سم د خپله مخه پلو ایسته کړ ، کله چې دقاسم او دهغه دملگرو سترگې دهغې پر مخ باندې پریوتې نو درې واړه د حیرانتیا څخه ..... دا خو همغه ښځه وه چې د بوسنیا په شاهي محل کې یې د محل دښځې د ساتنې له پاره توره لوڅه په لاس کې نیولې او د قاسم تر مخه ولاړه وه . دا خو شهزادګۍ وه . د بوسنیا د شاهي کورنۍ ښایسته او حسینیه شهزادګۍ . ... قاسم دهغه په کتلو سره ګوته په خوله کې ونیوله ، هغه په دې فکر کې شو چې دبارتاکوزین په کور کې پناه اخستونکې ښځه همدا شهزادګۍ وه ، دحیرانتیا په اساس یې نور څه و نه ویل ، خو همدومره یې وویل :

« ت.....ته؟؟»

« هو !.....زه !»

شهزادګۍ خندل ، دهغې په سترګو کې په یوه وخت د ممنویت ، احسان ، محبت او عقیدت جذبه ښکاریده . هغه خپله ښایسته خیره را پورته کړه او د قاسم تر مخه ډیره ویریدلې او اغیزمنه شوې ولاړه وه . دهغې په سترګو کې د قاسم له پاره د عقیدې او محبت اوبښکې وې .

قاسم ته دهغې دغه انداز ډیر ښه ښکاره شو . خو هغه یو مسلمان مجاهد شخصیت و ، سمدلاسه یې خپلې سترګې ښکته کړې . په دې وخت کې شهزادګۍ قاسم ته وویل :

« ما فکر هم نه کاوه چې مسلمانان به داسې خلک وي ، زمونږ دربار ته خو څو میاشتي مخته کارډینل جونیل د پاپا پیغام را وړې و او بیا یې د مسلمانانو پر خلاف یوه وینا وکړه او په هغې کې یې مسلمانان د دې زمکې بدترینه وحشیان ثابت کړل . خو د پروونه تر اوسه پورې د مسلمانانو کړ چار او کړنې ماته دا ډاګیزه کړه چې دروم د پاپا نماینده کارډینل جولین درواغ ویل .»

قاسم همغسې د خدا نه شین و . بیایې په ډیره ټیټه لهجه وویل : « تاته به دا څه ډول معلوم شي ..... چې د روم د پوپ نماینده کارډینل جولین ما پخپله د جنگ په میدان کې دوه ټوټې کړې دي ، حال دا چې کارډینل د صلیبیانو د فتحو دعوا کوله او د تړون د ماتولو گناه یې په خپله غاړه اخسته . ما هغه ته عبرتناکه سزا ورکړې ده او عیسویانو ته مې دا ثابته کړه چې عیسائیت د خپل دین څخه گرزیدلې دي ..... درنې شهزادګۍ ! ته باور وکړه چې د اسلام په سیوري کې سوزیدلې روحونو ته یخوالې او د لمنځه تلونکو ته تسکین ور په برخه کیږي .»

د قاسم دخبرو په اوریدو سره بارتاکوزین یو قدم نور هم رامخته شو او ویی ویل : « قاسم بن هشامه ! ایا ستا په مذهب کې داسې یو زور سړې هم را داخليدې شي چې خپل پخوانې ژوند یې ټول په عیسویت کې تیر کړي وي ؟
د بارتاکوزین په خبرو قاسم یو ټکان شانتته وخوړ او په سترګو کې یې دخوشحالی څپې و ځلیدې . سمدلاسه د بارتاکوزین په لوري مخ کړ او د دواړو لاسو څخه یې ونيوه او ورته یې وویل :

« زمونږ په مذهب کې یو سړې دخپلې ساه په اخري شیبو کې هم داخليدې شي ، زه تاته د اسلام په لور د راتلو په اساس ښه راغلاست وایم . ته زما سره یو ځای ولاړ شه او زمونږ د سلطان سره وینه . او پخپله د سلطان په لاسو اسلام قبول کړه .»

خو د بارتاکوزین د ځواب په اوریدو سره قاسم یو ځل بیا د حیرانتیا احساس وکړ . ځکه کوزین ورته وویل :

« نه ، زه غواړم ستا په لاسو اسلام قبول کړم ..... ما داوږدې مودې راهیسې د حق پلټنه کوله . ما دهمدې تندي د ماتولو له پاره ډیر اوږده اوږده سفرونه کړي دي ، خو ستا سره مې دخو خبرو کولو وروسته دا احساس کړه چې زما

دغه تنده په لمړي ځل د ماتیدو سره مخ ده. ما ته چې څومره د قدر وړ ته ښکارېږي هغومره راته سلطان نه ښکارېږي.»

اوس نو دلته قاسم ته تم کیدل اړین و گرزیدل. ځکه هغه باید بارتاکوزین مسلمان کړي وي. هغه فکر کاوه چې یواځې د کلیمې په ویلو څوک نه مسلمانیږي، په دې اساس دې ته اړتیا ده چې نوي مسلمان ته د اسلام د نظام په اړه څه وویل شي. په دې خاطر قاسم زور کوزین ته وویل:

«سهي ده درونده مشره! اوس ته ماته د لږ وخت له پاره اجازه راکړه، تر څو زه دخپل لښکر ځای په لور ولاړ شم. زه به تر ما بنامه پورې یو ځل بیا ستا دروازي ته راشم. او همغه وخت به تاته د اسلام په اړه اړین معلومات درکړم.»

«سهي ده ته به د شپې ډوډۍ، زمونږ سره خورې، او بیا به د ډوډۍ وروسته مونږ ټول په دې موضوع خبرې وکړو.»

دا خبره د بوسنیان شهزادګۍ وکړه..... که څه شهزادګۍ د مذهب د بدلون په اړه کومه اشاره نه وه کړې خو د قاسم په زړه کې دا خبره ننوتې وه چې اوس د بوسنیان شهزادګۍ هم د اسلام په لور را ماته شوې ده. دهمدې حالاتو په کتلو سره هغه بیرته دراستنیدو ژمنه وکړه او اجازه یې واخسته او ولاړ.

د بارتاکوزین څخه د اجازې اخستو وروسته قاسم نیغ په نیغه خپل لښکر ځای ته ورغې. مسلمان سپاهیان ډیر زیات خوشحاله و. د وارنا څخه نیولې تر بوسنیان پورې ټوله سیمه هغوی تر خپلې ولکې لاندې راوستې وه. د سر بیا پادشاه «جارج برنیکوچ» چې دلارډ ستیفن نه ورسته یې دهغه ځای نیولې و، دلارډ ستیفن د پالیسو برعکس یې د مسلمانانو سره سخته دښمنی درلوده. په داسې حال کې چې دلارډ ستیفن یوه خور د «بایزیدیلدرم» ښځه وه او دهغه لور شهزادګۍ «سروین» د سلطان مرادخان ثاني ملکه وه. په دې جنگ کې جارج برنیکوچ ته هم ماتې په برخه شوه او سلطان د سربیا سلطنت ټول په خپله ولکه کې واخست. او د عثمانی سلطنت یوه برخه یې وگرزوله.

کله چې قاسم لښکر ګاه ته ورننوت نو همدا فکری له ځانه سره کاوه چې سلطان بوسنیا ته په ور رسیدو سره په ښکاره توګه خپله د فتوحاتو لړۍ پای ته رسولې ده او اوس به سلطان بیرته اورنه ته د تللو تکل کوي، په دې خاطر هغه فکر کاوه چې په کومه توګه د سلطان څخه دلته د پاته کیدو له پاره لاره ولټوي او بیا ددې ځایه د البانیه په لور ولاړ شي او خپل محبت یعنی مظلومه مارسي د سکندریېګ د وینو تویونکو پنځو څخه را خلاصه کړي. هغه هوډ وکړ چې سبا به کوم وخت د سلطان سره ویني او دخپلې دغې پریکړې په اړه به ورڅخه د اجازې غوښتلو هڅه وکړي.

د ما بنام د لمانځه د ادا کولو وروسته قاسم یو ځل بیا بیرته ښار ته راستون شو. خو دا ځل هغه ځانته و. دا ځل هغه نیغ په نیغه د کوزین کور ته وروان و. او بیا د لږ وخت وروسته هغه د بارتاکوزین کور ته رارسیدلې و او دهغه

سره ناست و او په خبرو کې ورسره مصروف و. د بارتاکوزین لور خپله هغه گاونډۍ هم دخپله ځانه سره خپل کورته راوستې وه چې قاسم یې د اولاد په زیږیدو کې ورسره بسپنه کړې وه. د کوزین په کور کې د بوسنیا بنایسته اوبنکلی شهزادگی هم د قاسم په انتظار کې ناسته وه، د کوزین دوه ځوان زامن هلته په «وینس» کې نوکران و. او دواړه دخپلو بنځو او کوچنیانو سره یو ځای هلته د وینس په ښار کې اوسیدل. دهغه یواځنی ځوانه لور کونډه شوی وه، دهغه میره یو کال دمخه د مسلمانانو پر خلاف په جنګ کې وژل شوې و. د بوسنیا شهزادگی چې کله د نیولو څخه خلاصه او روغه رمتیه د محل څخه وتلې وه نو هغې دهمدې بنځې سره پناه اخستې وه، اوس نو حالات ډیر په زړه پورې وو. ځکه بارتاکوزین اودهغه لور د اسلام دمنلو پریکړه کړې وه. خو شهزادگی لا تراوسه پورې په دې اړه هوډ نه درلود.

د لږ وخت وروسته بارتاکوزین قاسم د ډوډۍ خوړلو سالون ته یوړ. هلته په دسترخوان باندې قاسم، بارتاکوزین، د بوسنیا شهزادگی، او د کوزین لور ټول یوځای کیناستل او ډوډۍ یې وخوړه.

۶

د بوسنیا شهزادګۍ

« ستاسې سلطان د عیسویانو د عبادتخایو په اړه څه فکر لري؟ ..... ایا کلیساوې به له منځه یوسي؟ او ریډلې مې دې چې مسلمانان دخپل مذهب په اړه ډیر سخت او متشدد دی؟»

« سلطان خو حکم کړې دې چې هر چیرې چې په سربیا او بوسنیا کې مسجد جوړیږي ، تر څنګ دې بی یوه یوه کلیسا هم جوړه کړل شی تر عیسویانو ته دخپل عبادت په اړه کومه ستونزه نه وي او ټول هغه پخوانۍ کلیساوې چې چیرې جوړې شوي دي هغه به همغسې په خپل ځای پاته وي.»

« دا خو ډیر مهم قدم دې. ددې برعکس هونیادې ویلي و چې هغه به په سربیا او بوسنیا کې ټول « یوناني کلیساوې» له منځه وړي او په ځای به یې د «رومن کتولیک دمذهب» کلیساوې جوړوي.

د قاسم او د بوسنیان د شهزادګۍ تر منځه ډیر په زړه پورې بحث روان و، زوړ کوزین هم ددوې بحث په ډیره دلچسپۍ سره اورید. هغه لږ څه په ویریدونکې توګه د قاسم څخه وپوښتل:

« د یسوع مسیح خدای او دهغه دمور په اړه ستاسې مذهب څه وایی؟»

په داسې حال کې چې د قاسم خوله د خندانه وازه وه ویی ویل: « مونږ هغه ته خدای نه وایو. بلکه هغه د خدای یو غوره نبی او پیغمبر گڼو. مونږ هغه د سیدنا عیسیٰ علیه السلام په نوم یادوو. او دهغه درنې او محترمې مور ته سیده مریم علیها السلام وایو، اسلام دا عقیده بلکه نه مني چې خدای دې وویشل شي او یا دې دکوم انسان پلار وگرزي.»

د قاسم په خبره باندي شهزادګۍ یو دم را ټوپ کړ او ویی ویل:

«دا نو څه خبره شوه، که چیرې یسوع مسیح خدای د خدای زوی نه وي نو بیا هغه د چا زوی دې؟ ایا ته دهغه د پلار نوم مونږ ته را بنوولې شې؟»

د شهزادګۍ پوښتنه د قاسم ل پاره سخته وه. ځکه هغه به اوس څه ویلې او د چا نوم به یې اخسته. که چیرې دایی ویلې چې عیسیٰ علیه السلام د پلار پرته دمور په گیده کې پیدا شوې و نو بیا به هم شهزادګۍ پرې باور نه کاوه. هغه ته نه چیرته د تللو اونه د پښو د ایښودو په څیر کیفیت پیدا شوې و.

« په اصل کې ددې خبرې کول چې عيسې عليه السلام د خداي زوي دې ، د خداي تعالي ذات په يو جسماني قالب کې ور اچول دي ، په داسې حال کې چې خداي تعالي جسم ته محتاج نه دې . دا زمکه او اسمانونه د خداي تعالي د قدرت ښکاروندوي دي ، ..... خرگنده ده چې خداي تعالي يو نه ښکاره کيدونکې هستي ده نو بيا به هغه څه ډول د يوه انسان سره رسته پيدا کړي ..... او د همدې ځايه ويلې شو چې سيدنا عيسې عليه السلام د هماغه مطلق قادر ذات د قدرت يوه نمونه ده ځکه هغه خداي تعالي چې څه وغواړي کوي يی . »

اوس شهزادگۍ يو ځل بيا قاسم په يوه انديښنه کې ورواچاوه

« ته چې دا ځواب وايي چې خداي تعالي چې څه وغواړي کوي يی ، نو بيا ته دانساني واک او اختيار په اړه څه وايي ؟ ستاسو په مذهب کې دانسان سره څومره واک دې او د خداي تعالي سره څومره واک شته ؟

قاسم يو ځل بيا په فکر کې پريوت . ځکه هغه يو سپاهي و ، کوم مبلغ او عالم نه و چې د هرې پوښتنې ځواب ووايي . هغه د بوسنيایي شهزادگۍ له اړخه په يو ازمينست کې اچول شوې و . خوبيا يی هم دميرانې څخه کار واخست او ويی ويل:

« درني شهزادگۍ ! دغه ټولې پوښتنې په حقيقت کې د خداي تعالي په اړه د فکر کولو په وخت کې د انسان ذهن کې را پيدا کيږي . خو په دې پوهيدل په کار دي چې د پوښتنې کونکې په ذهن کې د خداي تعالي په اړه حقيقت څه ډول انځور شوې دې . هغه انځور چې په عيسوي کتابونو کې د خداي تعالي په اړه انځور شوې دې نو هغوي خداي ته يو جسماني وجود ورکړې دې ، د بايبل په لمړي باب کې ليکل شوي دي چې ..... « خداوند خدا چې کله په يخو وختو کې په باغ کې گرزيده نو کله يی چې خبرې وکړې نو ادم او حوا يی خبرې واوريدې » (بايبل د پيداينست باب) ، په همدې توگه په نورو مذهبونو کې هم هڅه کيږي چې خداي تعالي په عجيبو عجيبو جسماني وجودونو کې ويني . تاته به ډاگيزه وي چې په بت پاله مذهبونو کې د تيږو او خټو څخه په خپل تصور کې د خداي شکلونه جوړوي او بيا د هغوي عبادت کوي .

دا چې تا د اختيار او واک خبره کړې ده نو دهغې په اړه لنډ ځواب زمونږ په خپل ذات کې شته . که مونږ په ژوره توگه متوجه شو نو زمونږ په ذات کې دوه برخې دې ، يوه هغه برخه ده چې پر هغې زمونږ واک او اختيار نه شته . يعنې د جسم جوړښت ، فطري اړتياوې ، خوراک ، څښاک ، خوب کول يا د کوچنيانو پيداينست ..... او بله برخه هغه ده چې مونږ پرې پوره واک لرو . لکه د يوه چاسره بسپنه کول ، همدردي کول ، محبت کول ، ريښتيا خبره کول ، د درواغو څخه ځان ساتل ، د خداي تعالي د مخلوق سره ښيگڼه کول او يا د بدۍ څخه د خلکو مننه کول .....

زمونږ رسول کریم صلی الله عليه وسلم چې کوم کتاب راوړې دې هغه نيغ په نيغه د الله تعالي له اړخه دې او د هماغه کلام دې ، هغه دمقدس بايبل په څير نه دې ، ځکه په بايبل کې يواځې د سيدنا عيسې عليه السلام روايات او

دهغه د ملګرو لیکونه موجود دي. زمونږ د کتاب نوم قران کریم دي ، په قران کریم کې الله تعالیٰ فرمایلي دي چې «.....فَاللَّهُمَّهَا فَجُورَهَا وَتَقْوَاهَا.....» یعنې الله تعالیٰ انساني شعور ته د نیکی او بدۍ دواړو په اړه الهام ورکړې دي ، اوس دا د انسان پورې اړه لري چې هغه د نیکی لاره خپلوي او که د بدۍ لاره . الله تعالیٰ انسان ته بلکل همغسې الهام ورکړې لکه څنگه یې چې پاته مخلوق ته ورکړې دي ، تاسې د شاتو مچۍ وویئ ، هغوي ته چا ویلي دي چې هغوي دي دیوې کورنۍ بلکه دیوه سلطنت په څیر او سې . په همدې توګه د مرغاویو بچيو ته چا ویلي دي چې د اوبو په ډنډ کې ځانونه ور وغورزوي . او د مرغۍ بچې ته چا الهام ورکړې دي چې د خپلې جالې څخه دې توب نه وهي .

په همدې توګه یې انسان ته هم الهام ورکړې دي ، خو څرنگه چې انسان د ټولو مخلوقاتو څخه افضل دي نو په همدې خاطر یې ورته شعور ورکړې دي او د بدیو ددې دوو الهامونو څخه یې ورته دیوه دخپلولو پوره ازادي ورکړې ده . ټول مخلوقات د الله تعالیٰ د قانون پابند دي ، خو انساني ذات یواځې د الهي د احکامو پابند دي . په حقیقت کې د انسان سره څه دومره زیاته واکمني هم نه شته . یواځې دیوې شیبې واک لري او هغه شیبه هم همدا موجوده وخت دي . همغه وخت چې د انسان سره شته دهغې څخه باید په سهې توګه ګټه پورته کړي ، ان تردې چې د پایلو په اړه یې هم انسان بې واکه دي . نو اوس که څوک دا وخت داسې استعمالوي چې خپل لاسونه په زوره په اور کې ږدي نو بې له شکه چې لاسونه به یې و سوځي . دا د وخت د غلط استعمال پایلې دي چې یو انسان یې په دواړو جهانونو کې تر لاسه کوي . په مادي نړۍ کې هم او په روحاني نړۍ کې هم . لاس به دي هم و سوځي او روح به دي هم په کړاونو کې اخته وي . خو که چیرې ته دا واک او اختیار په سهې توګه استعمال کړې نو ستا راتلونکې به پخپله ښه شی . په همدې توګه به ستا راتلونکې وختونه ټول درست و ګرځي . ان تردې چې اخرت به دي ، چې مونږ ورته د روح نړۍ وایو ، هم سهې او درست شی . دا ده په اسلام کې د انساني اختیار او واکمنۍ طریقه .

د قاسم دخبرو په اوریدو سره دشهزادګۍ سترګې دحیرانتیا څخه وازې پاته شوې وې ، زوړ بارتاکوزین د احساساتو تراغیزلاندي راغلي و او ټول وجود یې لږزیده . لور یې «ماریا» هم د تیرې په څیر جامده ګرزیدلې وه او دوه سترګې یې په قاسم کې ورننویستې وې . تر څو لحظو پورې په خونه کې چوپه چوپتیا حاکمه وه خو د بوسنیا شهزادګۍ دا چوپتیا ماته کړه ، هغه ته خپل اواز لکه د ژور کوهي څخه راتلونکې محسوسیده :

« تا خو زمونږ سترګې را خلاصې کړې ، داسې برینې لکه مونږ چې پخوا په یوه نالیدلې زندان کې بندیان و ، ددې حقیقت د رامنځته کیدو څخه اوس مونږ خپل ځانونه د لمړي ځل له پاره انسانان محسوسوو . خودا دا اخرت خبره چې تا وکړه ، اخرت څه شي دي ؟ »

اوس نو قاسم داسې احساسوله چې کوم غیبی قوت دهغه سره د کومک کولو له پاره مامور شوې دي . هغه پرته له ځنډه وویل :

« آخرت؟ ..... آخرت خو يو لازمي شي دي. څوک چې آخرت نه مني نو که هغه خدای هم ونه مني کوم توپیر په کې نه راځي. داسې خدای چې په آخرت کې دانسان له پاره منصف نه وي، ورته د خدای د ویلو اړتیا نه شته. قران کریم کې مونږ ته ویل شوي دي چې هر عمل او فکر لازمي پایلې لري، تاسې چې دڅه په اړه فکر کوئ دهغې له پاره هم آخرت شته او کوم عمل چې کوئ دهغه له پاره هم آخرت شته، هغه وخت چې مونږ خپله موجوده لمحې درسته کړو نو دهغې له مخې زمونږه را تلونکې لمحې په خپله سهې کيږي، اعمال په شخصیت باندې هم اغیز کوي، ځکه چې اعمال د انساني روح اصلاح هم کوي او دیوچا چې انساني روح اودننه ذات اصلاح وي نو دهغه بیروني شخصیت او ذات هم باوقاره او بنایسته ښکاري. همدې ته نیک یا حسن عمل وایي. کله چې دیوچا ډیر اعمال سهې او درست وي نو هغه بیا په خپلې ښکاره او پټ ژوند کې ډاډه او مطمئن اوسي او د خپل خدای شکر کونکې گرځي. همدغې نفس ته په اسلام کې مطمئن نفس ویل کيږي. څوک چې د همداسې مطمئن نفس خاوند وي نو که هغه ومري هم، نو مړ نه حسابيږي، دهغه جسم له منځه ځي خو روح یې پوره او سلامت د خپل ریښتوني پیدا کونکې لورې ته ور رسیږي، همدې ته آخرت وایي. هغه څوک چې مطمئن نفس له ځانه سره یوسي نو هغه به تل پاتې ژوند تر لاسه کړي او همدې تل پاتې ژوند ته جنتی ژوند وایي. او هر هغه څوک چې د مطمئن نفس خاوند نه وي او په ژوندانه کې د دغه ور په لاس شوي وخت غلط استعمال کړي وي او داسې اعمال یې تر سره کړي وي چې دهغه داخلی او بیروني شخصیت یې هم د تباهي سره مخ کړي وي نو هغه د مړینې وروسته بیا بیا مړ کيږي او په تل پاتې سوځونکې اور کې به سوزیږي، همدغې ته مونږ جهنم وایو، او همدا ده د آخرت په اړه زمونږ عقیده.»

اوس نو شهزادګۍ ګوته په خوله په قاسم کې خپلې سترګې ورننویستي وي، هغه په همدې فکر کې وه چې ټول مسلمانان به همداسې وي لکه قاسم چې دي. د دومره متوازنو او برابر و، نیکو او ښه عقایدو خاوندان ..... هغې هم هوډ وکړ چې د بارتا کوزین سره یوځای به اسلام مني، ځکه نور نو هغې ته د قاسم څخه د زیاتو پوښتنو کولو اړتیا نه وه. هغه خاموشه کیناسته خو په دې وخت کې بارتا کوزین یوه پوښتنه وکړه:

« قاسم زویه! ددې معنی دا شوه چې تراوسه پورې چې څومره انبیاء اورسولان راغلي دي، دوی ټول د خدای تعالی غوره بندګان وو، ددوی هیڅ یو هم پخپله خدای او یا د خدای زوی نه و.»

« بلکل دا ټول د خدای تعالی له اړخه ټاکل شوي خلک و. نبیان خو په هره زمانه کې او هر قوم ته لیږل شوي دي، په حقیقت کې په پخوا زمانو کې چې هر نبي یارسول ددې نړۍ نه سترګې پټې کړې دي نو دهغه وروسته دهغو منونکو د خپلو کم پوهیو او یا کم عقلیو په اساس هغوی ته د خدای، د خدای د اوتارو، او یا د خدای د زمانو نوم ورکړې دي. تاسو د سمندر نه اخوا په هندوستان کې وویښتې هلته خلکو «رام» «کرشن» او «ګوتم» د خدایانو په څیر منلي دي. حال دا چې کیدې شي دا ټول وګړي د خدای نیک خلک و اوسي، په حقیقت کې په

هيڅ دور کې هم دنړۍ ټول خلک د يوه ډول شعور او پوهې خاوندان نه اوسي. يوشمير خلک د الله تعالی له اړخه غوره کيږي چې مونږ ورته پيغمبران وايو. دا وگړي د شعور او پوهې په اړه تر ټولو د ستر مقام خاوندان اوسي. کله چې دا خلک خپلې خبرې نورو انسانانو ته وربښي نو داسې خلکو ته يې وربښي چې د عقل او شعور خاوندان اوسي. دا خلک ورته خپله خبره پوره پوره وربښي او هغوي د خپلو ځانو ملگري کوي، خو کوم خلک چې دهغوي په خبرو باندې و نه پوهيږي نو هغوي د شعور له اړخه په بنکته درجه کې اوسي. همداسې خلکو ته مونږ کافر وايو. خو يو شمير داسې وگړي هم شته چې د خپلو عارضي گټو په خاطر د حق لاره نه شي خپلولې او د سرو او سپينوزرو د ځلا په کتلوسره په غلطو لارو باندې سرکيږي، دا ډول خلکو ته زمونږ په قران کې منافق او سخت کافر ويل کيږي. زمونږ نبي او رسول صلی الله عليه وسلم چې دکوم شعور خاوند و نو هغې مرتبې ته هيڅ بل انسان نه شي رسيدلې. همدا علت دې چې الله تعالی هغه صلی الله عليه وسلم د ټولو انسانانو له پاره او د ټولو جهانو له پاره ټاکلې و. زمونږ عقیده داده چې اوس به بل کوم نبي نه راځي او مونږدا عقیده هم لرو چې زمونږ په نبي باندې نازل شوې کتاب قران کریم تر قيامته پورې د ټول انسانيت له پاره هدايت اولارښوونه ده، زمونږ په مذهب کې د نورو مذهبونو پر خلاف د ذري په اندازه هم تعصب نه شته، مونږ د دنيا هر انسان د يوه امت وگړي گڼو او هيڅ انسان د بل کوم انسان په غلامۍ کې نه شو کتلې.»

د قاسم خبرو ددې درې واړو په زړونو پوره اغيز کړې و، هغوي ته د قاسم خبرې د يو ډول عام فهمه خبرو په څير بنکاريدي، لږه شيبه وروسته شهزادگۍ په ويريډونکې توگه د قاسم څخه وپوښتل:

«درونده ميلمه! ما د زړه له کومې پريکړه کړې ده چې زه به خپل پلرني مذهب عيسويت پرېږدم او ستاسې مذهب اسلام به قبلوم.»

د شهزادگۍ دخبرې د پاې ته رسيدو سره سم بارتاکوزين وويل:

«دا خو نوره هم ډيره بڼه شوه! اوس نو ته مونږ درې واړه مسلمانان کړه. مونږ ته ووايه چې د مسلمانيدو له پاره کومو شياتو ته اړتيا ده. ايا مونږ به د صليب په څير کوم شې په غاړه کې را ځوړندوو. يا بله څه؟»

«نه، تاسې ته به د داسې هيڅ کولو ته اړتيا نه وي، تاسې به يواځې په پاک زړه، پوره هوش او حواسو، او اخلاص سره دا منئ چې په دې عارضي ژوند کې دنړۍ ټول کاروبار هسې بې مقصده دې تر هغې چې د تلپاتې ژوند د تر لاسه کولو له پاره هلې ځلې او هڅې اوهاند و نه کړل شي. تاسې حيواناتو ته ووينئ نو ځناور د بل د ژوند په خاطر له منځه ځي، تاسې ووينئ يوه پيشو موگک نيسي او وژنی يې، خو په حقيقت کې هغه د خپل پاته نسل د پايښت له پاره دا قربانې ورکوي. په اسلام کې دشهيد مرگ د ټول قوم حيات گڼل کيږي. مونږ په حيواناتو کې دا لري وينو خو انسان په خپله په دې حقيقت باندې باور نه لري، ځناور خو يواځې دخپل

راتلونکې نسل له پاره ژوندې اوسي، خو انسان ته دهغه ژوند دهغه دمړینې وروسته په لاس ورځي، دهغوي ژوند يواځې د نسل د پايښت پورې را نغښتې نه وي بلکه د هر ډول مادي تمايلاتو څخه پاک يو روحاني ژوند اوسي، تاسو به د مسلمانۍ له پاره په دې ژوند باندې ايمان راوړئ او دا به مني چې د دې ژوند مالک الله تعالي دې، چې وحده لا شريک دې، او د زمکې او اسمانونو يو آخني مالک دې. انسان ته يواځې او يواځې دهغه اطاعت کول په کار دي، تر څنگ يې په دنيا کې د شتو ټولو شيانو ويره بايد له زړه څخه وويستل شي. همدغې ته توحيد وايي. تاسې به يواځې څو کلیمې وايي. او په هغې به د زړه نه ايمان راوړئ، زه اوس تاسې ته دا کلیمات درېښايم، د کلیمې د لوست نه وروسته به تاسې په ظاهري توگه مسلمانان شئ...

« قاسم د بوسنيا شهزادگۍ، ماري او دهغې بودا پلار بارتا کوزين ته کلیمه يې طيبه وروښوله:

اوبيا يې په همدې فکر هغوي ته نوي اسلامي نومونه وړاندې کړل. تر څو د بوسنيا په خلکو کې هغو د خپلو همدې ځانگړې اسلامي نومونو په واسطه و پيژندل شي. قاسم د بارتا کوزين له پاره د عباس، د بوسنيا د شهزادگۍ له پاره د «حميرا او د ماري له پاره د «مریم» نومونه وړاندې کړل. درې واړه نوي مسلمانان ډيرزيات خوشحاله و، قاسم تر ډيره پورې د هغوي سره د اسلامي اعمالو او فرايضو لکه لمونځ، روزه، حج، زکات او جهاد په اړه خبرې وکړې او هغوي ته يې په دې اړه تفصيلي معلومات ورکړل. تر څنگ يې هغوي ته د دې امورو دا جرا په اړه عملي څرگندونه هم وکړه.

هيچاته د شپې د تيريدو په اړه اندازه نه لگيده. سهار شو او قاسم د سهار لمونځ د هغوي سره په جمع ادا کړ او په ډيره خوږه ژبه يې ورته د قران کریم تلاوت وکړ. چې د دې تلاوت داغيز له امله د درې واړو نوو مسلمانانو سترگې د ژړانه ډکې وې.

د سهار د لمانځه دا دا کولو وروسته قاسم خپلې لښکرگه ته ولاړ او په خپله خيمه کې په ارام ويده شو.

سلطان مراد خان ثاني څو ورځې هلته په بوسنيا کې پاته شو، بيا يې دهغه ځايه لښکر ته د کوچ کولو امر وکړ، اوس نو هغه بېرته د اورنه په لور را روان و. په همدې وخت کې قاسم د سلطان څخه د البانيه په لور د تللو اجازه وغوښتله. خو سلطان ورته د اجازې کولو څخه انکار وکړ او ورته يې وويل:

« قاسم بن هشامه ! دا سهي وخت نه دې چې تا د دارالسلطنت اويا لښکر څخه لرې بل چيرې واستوم. مونږ خو اوس د پرلپسې يرغلونو څخه فارغه شوي يو خو د حالاتو څخه پوره ډاډ من نه يو، ځکه تر اوسه پورې هونیاډې لا ژوندي دې او دهغه تر بيرغ لاندې د هنگری ټول فوځ سلامت شتون لري. مونږ به هونیاډې هرو مرو سبق ور ښايو. خو اوس غواړو خپل دغه ستومانه لښکر اورنه ته د ارام کولو له پاره يوسو. بيا به دهغه ځايه تاته د البانيه په لور د تللو اجازه درکول شي.»

په همدې خاطر قاسم هم د خپل لښکر سره يو ځای د اورنه په لور روان شو .

تر اوسه به لاد سلطان لښکر اورنه ته نه و رارسيدلې چې هلته په بوسنيا کې بوسنيایي شهزادګۍ چې اوس حميران نومیده ، يوه ورځ اعلان وکړ ..... چې هغه غواړي په بوسنيا کې د اوسيدو په ځای اسلامي دارالسلطنت اورنه ته ولاړه شي . حميرا په دې خپل هوډ کې ځانته وه . دهغې مور و پلار او نو خپلوان يا خو په جنگونو کې له منځه تللي وو او يا لرې نژدې سيمو ته تنبديلي و . د بوسنيا شاهي کورنۍ له منځه تللې وه . او د عباس پرته دهغې د پوښتنې بل څوک نه و پاته . په همدې خاطر هغې يوه اسلامي ښار ته د تللو او هملته د پاته ژوند کولو په اړه هوډ ښوولې و . کله چې دهغې ددغه تصميم څخه عباس او دهغه لور مريم خبر شول نو هغوي هم ورسره تللو ته تيار شول . همغه و چې ددې درې وگړو څخه جوړه شوې قافله د لښکر د تللو څخه درويشت ورځې وروسته د اورنه په لور روانه شوه .

سلطاني لښکر باغيانو ته د سزا د ورکولو ، او د مملکت پولې د پخوا په نسبت د نورو پراخولو وروسته بيرته اورنه ته را ورسيد . قاسم د جنگ په ميدان کې بريالې او سرلوړې را ستون شوې و ، دهغه دخبرو او د ورپېښو حالاتو د اوريدو وروسته دهغه کورنۍ باغ باغ شوې وه . دهغه ورور طاهر هغه په تندي باندې ښکل کړ او مور و پلار يې د خپلې سينو سره يو ځای کړ او ورونيو يې دخوشحالی نه ښه شور او غوغا جوړه کړې وه . خو د قاسم په زړه کې تر اوسه پورې يو زخم پاته و چې هغه يې آرام ته نه پرېښوده . او هغه زخم د ورکې شوې مارسي په اړه و .

هغه د مارسي سره د تل پاتې ژوند له پاره د يو ځای اوسيدو هوکړه کړې وه خو اوس د مارسي پرته هغه ته داسې بريښيده لکه ټوله دنيا چې وړانده شوي وي ، بلاخره د لښکرو د بيرته راستنيدو په دريمه ورځ هغه هوډ وکړ چې د سلطان سره به ويني او د البانيا په لور به ترې د تللو اجازه اخلي ، او هلته د ورتلو له پاره به ځان تياروي . هغه غوښتل چې دا جازې د تر لاسه کولو سره سم به ډيل نه کوي او سمدلاسه به د البانيه په لور روانيږي .

هغه ماسپښين د کوره ووت . او غوښتل يې د ماښام د لمانځه وروسته د سلطان سره ويني ، په خپل خاص اس سپور د اورنه د بازار څخه تيريده او په زړه کې يې دا دعا کوله چې سلطان ورته سمدلاسه د البانيه په لور د ورتلو اجازه ورکړي . دهغه وخته راهيسې چې سلطاني لښکر بيرته اورنه راستون شوې و نو په بازارونو کې سوداګري او گڼه گوټه زياته شوي وه ، د عيسويانو د لښکرو څخه په لاس راغلي د غنيمت مالونه ، غنم ، اسونه ، تورې ، هر ډول کالي او ..... په بازار کې پلورل کيده . خو قاسم د هر څه څخه بې نيازه و او يواځې د مارسي په اړه يې فکر کاوه او د بازار په بېرته تيريده . خو يو چوک ته د رسيدو سره سم يې دخپل آس واگې رانېکودې ، ځکه هغه د مارتها زړه خادمه وکتله ، د مارتها د زړې خادمې په کتلو سره يې سترگې د حيرانتيا خلاصې او خوله يې وازه پاته شوه .

دا هماغه خادمه وه چې دمارتها د قتل يواځنې شاهدده وه ، دغه عمرتيرې بنځه په هغه شپه ژوندۍ پاته شوې وه ، دمارتها د کور څخه د راوتلو وروسته هغه ځاې ځاې ټکرونه خوړل او گرزیده . خلکو به د سوال کونکي په څير لږڅه د خوراک څښاک له پاره ورکول ، هغه به هم د ځاې د نشتوالي په خاطر هملته د جومات په دروازه کې ویده کیده . قاسم هغه پيژندله . کله يې چې دا خادمه وکتله نو سمدلاسه د آس څخه را بنکته شو او په ډيره بیره يې ځان د يوه ډوډۍ پلورونکې رپرې ته چې دا خادمه يې تر څنگ ولاړه وه ورساوه . تر يوه وخته پورې خو خادمې قاسم و نه پيژانده خو کله يې چې وپيژانده نو سترگې يې داوبنکو ډکې شوې او سمدلاسه د قاسم په پښو کې ور پريوته . اوس نو هغې سخته ژړا کوله . قاسم خادمه د دواړو لاسو څخه ونيوله او راپورته يې کړه او غوښتل يې له ځانه سره يې يوسي . اوس نو هغه د سلطان سره دکتلو اراه شاته غورزولې وه ، هغه دا وانگيرله چې د مارسي د خادمې سره په دې بازار کې ليدنه کتنه هسې يو خدايې معجزه ده . په دې خاطر دې ته اړتيا ده چې تر هر څه لمړۍ ددې خادمې څخه دټولو حالاتو په اړه تفصيلي معلومات تر لاسه شي ، هغه دمارسي خادمه له ځانه سره په بازاری کرايه شوې سپرلۍ باندې کينوله او کورته يې يوړه . په دې وخت لمر هم دمانښام په غيږ کې د پريوتلو روان و . کله چې قاسم خپل کور ته ورننوت نو ويی کتل چې په کور کې ټول خلک حاضر دي ، تر ټولو دمخه د قاسم ورنډار د دغې زړې غمجنې بنځې په کتلو سره حيرانه پاته شوه . خپل کار يې پريښود او راپورته شوه ، قاسم هم په پوره ژورتيا سره دخپلې ورنډار په لور وکتل او ويی ويل :

«دا د غزالي خادمه ده . د غزالي د تښتولو وروسته تر اوسه پورې په کوڅو کوڅو کې گزري ، د نن نه وروسته به دا همدلته اوسي دکور په کارو بار کې به له تاسره مرسته کوي....»

سکينې د قاسم دخبرو د اوريدو وروسته په چټکۍ سره مخته ورغله اودمارسي خادمه يې په خپله غيږ کې را ونغاړله . خو دمارسي خادمې د قاسم دخبرو وروسته قاسم ته به غټو غټو سترگو کتل ، دهغې شونډو ته څه راتلل او غوښتل يې چې ويی وايي خو داسې بريښيده چې کوم ناليدلې ځواک دهغه ژبه گونگه کړي وي ، بيا دهغې د ژبې څخه په ډيره سخته توگه دا څو ټکي را ووتل :

«دا.....غزاله څوک ده ؟ ايا تاسې مارسي بې بي ته غزاله وايي ؟ که چيرې تاسې وايي چې مارسي بې بي تښتول شوې ده نو تاسې خو بيا ډيره اشتباه کوئ»

خادمې د همدې خبرو وروسته خوله بنده کړه ، د قاسم پښو څخه زمکه وتلې وه اوسمدلاسه يې وپوښتل چې ايا مارسي تښتول شوي نه ده ؟ که چيرې هغه تښتول شوي نه وي نو بيا چيرې ده ؟ د قاسم زړه په زوره زوره درزیده ، او په خپل زړه کې يې دا دعاوې کولې چې کاشکې مارسي په خيريت کې و اوسي . خو د خادمې دخبرو څخه دهغه افق تار تار شو . هغه فکر وکړ چې خادمه ورته کوم بد خبر اورول غواړي . نو همت يې وکړ او بيا يې ترې وپوښتل :

« مق..... مقصد دې څه دې؟ ته ماته څه ويل غواړي؟..... که مارسی رینتیا هم نه وي تښتول شوي نو بیا چیرې ده؟» خو خادمې د قاسم د پوښتنې د ځواب د ورکولو په ځای په چغو چغو ژړا پیل کړه. د خادمې ددې ژړا په واسطه د قاسم مور او پلار او وریرونه هم سره راټول شول، خادمې سلگۍ وهلي او ژړل یې. دکور ټولو خلکو په ډیره ستونزمنه توګه هغه خاموشه کړه او د مارسی په اړه یې ترې وپوښتل. خادمې د سلگیو په څپو کې وویل:

« مارسی بي بي هم دهغې د مور سره یو ځای تللې ده»

دا درواغ دي، که داسې وای نو بیا به دهغه جسد هم دهغې د مور سره یو ځای را پیدا شوی و. د قاسم ورور ورته په ډیره احساساتي توګه وویل. خو په خپله قاسم گم سم ولاړ و. د قاسم مور او ورنندار هم همدا خبره تکرار کړه. بیا نو خادمې ورته وویل:

« ما په خپلو سترگو وکتل، مارسی بي بي دخپلې مور د وژل کیدو وروسته په ډیره میرانه د غلو مقابله وکړه او کله چې ستومانه شوه نو بیا یې دخپلې ابرو دخوندي ساتلو په خاطر خپله توره په خپله ګیډه کې ور ننویسته. ما په خپلو سترگو وکتل چې د مارسی بي بي ټول وجود په وینو کې لت پټ و او اخري ساه یې اخسته چې دخپلې مور لورې ته ورغله..... بیا ابوجعفر او دهغه ملګرو د مارسی بي بي لاش راپورته کړ او له ځانه سره یې یوږ، د دروازي بیرون دهغوي یو بل ملګري هم ولاړ وو. ما دا ټوله صحنه په خپلو سترگو کتله. ماغونښتل ددې پیښې وروسته ستا کور ته راشم خو نه پوهیدم چې تاسې چیرې اوسیرئ، ما محل ته د ورننوتلو جرئت نه شو کولې، په بازار کې مې د ډیرو خلکو څخه ستاسې په اړه وپوښتل خو هیچا راته ستاسې په اړه معلومات رانه کړي.

د قاسم وینه وچه شوې وه، تک ژیر رنگ ولاړ او دیوال ته یې تکیه کړې وه. خو دهغې مور او ورنندار د خادمې ددې خبرو په اوریدو سره ژړل. اوس نو د ظاهر سره هم د ویلو له پاره نور څه نه و. په همدې وخت کې د زاړه هشام اواز راپورته شو.

« داهم شوني ده چې په دې وخت کې به غزاله بې هوشه وه او هغوي دهمدې بې هوشۍ په حالت کې پورته کړي وي او له ځانه سره یې وړي وي. که چیرې هغه شهیده شوې وای نو هغو خلکو بیا د څه له پاره له ځانه سره وړله.»

خو د مارسی خادمې په زور زور خپل سرد نفې په خاطر خوځاوه او ویل یې «نه، نه! د مارسی بي بي څټ لاندې را پریوتې و، هغې چې په کومه توګه خپله ګیډه په توره سورۍ کړې وه نو دهغې څخه دا ډاګیزه کیده چې که هغه بې هوشه وای نو په هوش کې د راتلو سره سم به یې خپل ځان دوباره په توره سورې کاوه. زه په ډاډمنه توګه ویلې شم چې مارسی بي بي هم شهیده شوې ده.»

دا سې څرګندیده چې قاسم باندې سکت راغلي وي، هغه ټول په همدې حال کې پریښوول او بلې خونې ته ولاړ. مارسی دهغه مینه وه. هغه او مارسی څو ورځو کې یو د بل کیدونکې و. قاسم ته دهغې سره د تیرو ورځو دلیدونو

کتنو یوه یوه لمحه را یادیده. دهغه زړه هیڅ په دې نه ډاډ من کیده چې مارسې دې له منځه تللې وي. خو اوس دهغه سره ددې خبرو دمنلو پرته بله لاره هم نه وه. هغه داسې انگیرله چې ابو جعفر ورته درواغ ویلي دي چې مارسې ژوندی ده. قاسم تردیره پورې په همدې فکرونو کې ډوب و، هغه ته ابو جعفر ویلي و چې مارسې د البانیې په لور تللې ده، هغه فکر کاوه چې شونې ده چې ابو جعفر به د اذیت کولو د ډیرې سختې ویرې له امله هغه ته دا بهانه کړي وي.

قاسم تردیره پورې د مارسې د مرک او ژوند په اړه په مختلفو فکرونو کې ډوب پاته و. خو اوس ورته داسې بریښیده چې مارسې ترې ډیره لرې تللې ده. په همدې وخت کې دهغه دکورنۍ خلک ټول راغلل او دهغه ترڅنګ کیناستل. او هغه یې دلاسا کاوه. هغه ته یې مور، ورور، ورنډار ... ټول راغلي و. خو هغه د هیچا په تلو راتلو نه و خبر شوې. هغه د مارسې په بیلتون او د ابو جعفر په ژوندي په څنګ کیدو باندې کولمې خورلې. هغه ته نن شپه تیریدل هم ستونزمن شوي و. هغه ټوله شپه وینس پاته و او د مارسې په اړه په فکرونو کې ډوب و.

بله ورځ هغه د اغا حسن سره یو ځای شو او د مارسې په اړه یې ددغې نوې انکشافاتو په رڼا کې خبرې وکړې، اوس هغه غوښتل چې کوم وفاداره او نیک انسان البانیه ته و استوي او د مارسې په اړه معلومات را ټول کړي. هغه ته یوه موهمه هیله په زړه کې راگرزیده چې کیدای شي مارسې ژوندی وي. هغه خپل دوست اغا حسن ته خپله ټوله قصه وکړه. او بیا یې دخپل منځې مشورو له لارې دیني چري یو ډیر تکړه او وفاداره سپاهي « ابراهیم » د البانیه په لور د لیرلو پریکړه وکړه.

خو ورځې وروسته ابراهیم خپل ساده کالي واغوستل او د البانیه په لور روان شو، په دې وختو کې قاسم د سلطان سره د کتلو هڅه ونه کړه. خو نن یې ددې خبر د اوریدو وروسته چې سلطان یو ځل بیا هوډ کړې چې سلطان محمد په تخت کینوي او پخپله یو ځل بیا گونبه ناستې شي او خپل عبادت ته دوام ورکړي، نو د سلطان سره دکتلو له پاره محل ته ورغې. نن یې هوډ درلود چې د شهزاده محمد سره ویني، خو تر ټولو دمخه د سلطان سره دکتلو له پاره ورغې، سلطان هغه ډیر ژر خپل حضور ته راوغوښت. کله چې قاسم د سلطان خونې ته ورننوت نه دهغه په صوفیانه څیره یې نرۍ شانته خندا وکته. قاسم په ډیر ادب سره د سلطان په خونه کې حاضر شو او هغه ته یې سلام وکړ او بیا خاموشه ودرید. سلطان قاسم ته د سر نه تر پښو پورې وکتل او بیا یې ورته په خدا کې وویل:

« مونږ خو داسې انگیرله چې قاسم بن هشام مونږ له یاده ویستلي یو. خو ستا را تلو یو ځل بیا مونږ ته د ډاګیزه کړه چې مونږ اوس هم ستا په یاد یو.» د سلطان په خبرو کې پټ طنز رانغښتې و، قاسم ورته په ډیره شوخی سره وویل:

« نه درونده سلطانه ! خداي تعالي دې زما په ژوند کې هغه ورځ نه راوړي چې زه به ستا په څير د انسانيت محسن له ياده وکارېم..... ما زما هيله دا وه چې هره ورځ ستاسې دربار ته حاضر شم. خو هر ځل راته مخکې خنډونه پيدا شوي دي خو کله مې چې نن يو ځل بيا د سلطان د گونبه ناستې په اړه واوريدل ، نو ستاسو حضور ته د مشرف کيدو په خاطر راغلم.»

« ډيره بڼه ! داسې څرگنديږي چې د غم دولت ته د خبرو د ډيرو نیکو او بڼو لارو څخه مالا مال کړې یی .»

« د دولت غم ؟..... درونده سلطانه ! زه ناپوهه په دې کنایه باندې ونه پوهیدم»

« زما مقصد دادې چې د البانوي کنيزي دلور مارسي ورکيدا ته بلکل له منځه وړې یی . مونږ همدې ته د غم دولت وايو.»

د سلطان داشارې په پوهيدو د قاسم سر بنکته شو او سلطان ورته يو دوه قدمه نور هم رامخته شو. د قاسم په اوږه یی لاس کيښود « قاسم بن هشامه ! ته زما د زامنو په څير یی . ياد ساته چې مونږ ستا د حالاتو څخه بې خبره نه يو. مونږ د جنگ د محاذ څخه د راستنيدو وروسته سمدستي يو قاصد سکندر بيگ ته استولي و ، سکندر بيگ زمونږ قاصد ډير بڼه پيژني. زه هيله لرم چې هغه به زمونږ د خبرې څخه انکار ونه کړي. ځکه ما دهغه سره دخپلو زامنو څخه پورته مينه کړې ده. زه پوهيږم چې هغه بغاوت کړې دې خو زه دهغه بغاوت د يوه نازولې ځوي د ضد په څير گڼم او دهغې څخه زيات اهميت نه ورکوم.»

« خو درونده سلطانه ! سکندر بيگ يواځې بغاوت نه دې کړې بلکه خپل مذهب یی هم تبديل کړې دې. يا په بل عبارت هغه اوس مرتد شوي دي»

« هو ! زه په دې اړه معلومات لرم. خو زه په دې ډاډه يم چې هغه به يوه ورځ نه يوه ورځ زمونږ پلرنی مينه په ياد راوړي او بيرته به خپل اصل ته راگرځي. ما هغه ته دخپلې مينې څه نښې نښانې هم ورليږلې دي ، په دې اساس زه هيلمن يم چې هغه به زمونږ د همدې احساناتو په بنسټ د البانوي ونيځې لور مارسي بيرته دلته را وليږي.»

خو قاسم د سلطان په خبرو باندې لږ څه ډاډ هم ونه بنوده. اودا چې سکندر بيگ به دهغه خبره ومني او مارسي به بيرته ورته را وليږي. لمړی خو هغه د مارسي د ژوند په اړه ډاډه نه و. خوبيا یی هم د سلطان څخه مننه وکړه او تر ډيره پورې هملته چپ چاپ ولاړ و. خوبيا یی وويل:

« درونده سلطانه ! شهزاده محمد لا تر اوسه پورې ډير کوچنې دې او د سلطنت د بڼمنان هر وخت په سنگر کې ناست دي ، زه د معظم سلطان دربار ته په دې خاطر راغلي يم چې د ملت د پاسبان توجه د يني چري د فوځ په لور را وگرځوم ، ځکه په هغوي کې دڅو ورځو راهيسې يو ځل بيا د تنخواگانو دکمښت په اړه زوگ اوريدل کيږي،

درونده سلطانه! ماته داسې بریښي چې په اورنه کې یو ځل بیا سازش د پښیدو په حال کې دي. او د قیصر سلطان ددې جال دخپولو له پاره دسلطان د غیابت نه دگټې د پورته کولو هڅه کوي.

قاسم دسلطان دگوبنه ناستې څخه د را پیدا کیدونکو اندیښنو په اړه د خپلو خیالاتو څرگندونه کوله، ترڅنگ یې د تازه حالاتو څخه هم سلطان خبر کړ، خو دا ځل سلطان دهغه خبرو ته د توجه کولو په ځای په خدا ځواب ورکړ او ورته یې وویل:

« ته اندیښنه مه کوه ماته د تنخواگانو د کمښت د بحث په اړه پوره پوره معلومات ترلاسه شوي دي. اومونږ د یني چري د فوځيانو دتنخواگانو د لوړولو له پاره حکم جاري کړې دي، په دې اړه د اندیښنې کولو اړتیا نه شته. دا غوښتنې د کوم سازش له مخې نه دي رامنځته شوې، بلکه د ډیرې مودې څخه د سپاهیانو دا غوښتنې مونږ ته را رسیدې.»

خو دسلطان ددې تسلی څخه که سلطان پخپله ډاډمن و خو قاسم په هیڅ صورت ډاډمن نه و. داسې بریښیده چې د قیصر جاسوسان لا تراوسه هم په اورنه کې پټ پراته دي، قاسم تر یوه وخته پورې دسلطان په خونه کې پاته شو، په همدې وخت کې ورته سلطان وویل چې هغه غواړي یو ځل بیا د ایدین سیمې ته د خپلو پخوانیو مصروفیتونو له پاره ولاړ شي، دا دسلطان پریکړه وه او قاسم ددې پریکړې د ماتولو له پاره هیڅ وس نه درلود. په همدې خاطر چې ولاړ و، دبیرته راستنیدو په وخت کې قاسم د شهزاده محمد دکتلو له پاره ورغې او پاته ټوله ورځ یې دهمغه سره یوځای تیره کړه.

خو ورځې وروسته قاسم د ایدین خانقاه ته ور رسیدلې و او شهزاده محمد یو ځل بیا د سلطان ځای ناستې ټاکل شوي و، په اورنه کې ښه خوشحالي وه. د نوې سلطان د تخت ناستې په وخت کې هرې لورې ته د جشن له پاره تیاري نیول شوې و، تیرو فتوحاتو هم دعثماني سلطنت اوسیدونکې ډیر خوشحاله کړي و، بازارونه اوکوڅې د تجارتي اموالو څخه ډکې وې، دلرې لرې ځایو سوداگرانو به خپل مالونه راوړل او د اورنه په بازارونو کې به یې پلورل. هره ورځ سهار به چې د اورنه د بازار دروازې پرانستل کیدې نو د مسافرینو قطارونه به ولاړ و، د تلونکو په ځای په د راتلونکو شمیره زیاته وه. دینی چري سپاهیانو به رنگ په رنگ خلک کتل، قاسم به هم هره ورځ یني چري لښکر ځای ته د بازار د دروازې څخه تیریده. په همدې وخت کې دهغه سترگې د اروپا څخه د راغلې قافلې په یوې ډلې ونښتې. دا قافله نه ډیره لویه وه او نه ډیره کوچنۍ،..... خود سوداگرانو قافله معلومیده..... په سامانونو بار اوبنان قطار په زمکو باندې گونډه شوي و اود قافلې نارینه اوبښځینه ټول د اوبنانو ترڅنگ په زمکو ناست و. هرې چیرې یې خپل پوزکې غوړولي و او په خپلو خوراکو کې مصروف و. قاسم ددې قافلې څخه د تیریدو په وخت کې دخپلو معلوماتو له پاره د یوه سوداگر څخه وپوښتل:

«روره ! دا قافله دکومه خایه خخه راغلي ده؟»

«زمونږ قافله د سربيا د پولو خخه راغلي ده.»

قاسم د خپل اس د تم کیدو پرته دا پوښتنه کړې وه او بیا یې دخپل آس واگې سستې کړې وې. خو د سربيا یې پولو دخبر داوړیدو سره سم یې د بوسنیا یې شهزادگی انځور په فکر کې را وگرزید. د قاسم آسپ په پوره گړندی توگه د خپل معسکر په لور وروان و.

د سربيا یې پولو خخه راغلي قافله د اورنه ښار ته د ورننوتلو سره سم خپره وړه شوه. په قافلې کې گډون کونکې هر وگړې دخپلو خپلو کارو په لور تللې و. خو دوه اجنبي ښځې او یو زوړ سړې لا تر اوسه په اندیننو کې گرزیدل را گرزیدل. هغوی په اورنه کې یواځې یو سړې پیژانده او هغه هم قاسم بن هشام و. ځکه دغه دواړه ښځې ، یوه یې مریم اوبله یې د بوسنیا شهزادگی حمیرا وه او زوړ سړې عباس نومیده.

دا خلک د بوسنیا خخه دلښکرو د روانیدو نه درویش ورځې وروسته د اورنه په لور را روان شوي و، خو د سوداگرانو هغه قافله چې دوې ورسره اورنه ته راغلي و ډیر ځنډ روانه شوی وه او که نه دوې به دلښکرو پسې سمدستي وروسته اورنه ته را رسیدلې وای.

نن قاسم د همدې قافلې تر څنګ تیر شوې و ، او د یوه سوداگر خخه یې د قافلې په اړه پوښتنه هم کړې وه خو حمیرا او یا بل څوک یې نه و ترسترگو شوي.

عباس د پوره فکر او غور وروسته د ښار په لور د تللو پریکړه کړې وه ، حمیرا او مریم هم په خپلو ټکریو کې ځانونه رانغاړلي و چې ترې اسلامي پرده ډاگیزه کیده ، دوې د دیوال د لویې دروازې خخه ښار ته را ننوتې وو او د چا خخه د پوښتنې ایگنې پرته د ښار په لور روان و. دوې د خپله ځانه سره نه کومه سپرلی درلوده او نه څه ډیر سامان او وسایل ورسره و. شهزادگی له ځانه سره څه هیږې جواهرات او طلا درلودل. عباس او مریم هم له ځانه سره د خپل کور قیمتي وسایل را خستې و. هغوی فکر کاوه چې خپل دغه قیمتي وسایل وپلوري او هلته په اورنه کې پرې ځانته یو کور واخلي او تر څنګ یې په څه کاروبار پیل کړي. عباس ویل چې هغوی به د قاسم په واسطه دلته څه تجارتي کار پیلوي ، خو شهزادگی حمیرا هغه ددې کار خخه مننه کړ ، خو معلومه نه شوه چې هغه ولې عباس ددې کار خخه مننه کاوه. حال دا چې که هغوی غوښتلې نو هغوی د قاسم په واسطه پادشاهي میلمستون کی اوسیدای شول ، اخر هغه د بوسنیا شهزادگی وه ، خو داسې بریښیدله چې هغې د شاهي ژوند په ځای ساده ژوند ته زړه ښه کړې و.

دوې د اورنه د بازار په منځ کې تر ډیره پورې ولاړل ، بلاخره عباس د یوه سراې تر منځه پړاوو کړ ، اوس نو هغه حمیرا ته په استفهامیه سترگو کتل.

« لوري! زما په فکر چې مونږ به په همدې سرای کې پراو کوو، او مونږ باید یوڅو ورځې همدلته واوسو.»

حمیرا د سرای په تعمیر باندې سترگې وگرځولې او بیا یې په مثبتې توګه خپل سر و خوځاوه او ویی ویل: «سهي ده کاکاجانه!.... څنگه یې چې ته مناسبه ګڼې....»

دلږځنډه وروسته هغوی د سرای د منشي سره خپل نومونه لیکل، دا سرای د ښار په منځنۍ برخه کې پروت و، د سرای یوه ملازم دهغوی کالی او سامونونه واخستل او هغوی ته یې خپله د اوسیدو ځای ور وښوده. دا یوه پراخه او هوالرونکې کمره وه، کړکیو ته یې پردې پرتې وې او زمکه یې فرش وه او په فرشي زمکه باندې بستري غوړیدلې وې. خوعباس انگیرله چې دا کمره د ښځو د اوسیدو له پاره مناسبه نه ده خو بیا هم دوی همدې کوټې ته ورننوتل او دروازه یې تر شا و تړله.

تر اوسه پورې لا داخلک سهي ناست هم نه و چې دکمري روزه یې و ټکیده. دواړو نجونو دروازې ته وکتل، عباس ور پورته شو او دروازه یې پرانسته. ویی کتل چې د پوښ عمر یو انسان یې تر مخه ولاړ و. هغه ډیر معصومه ښکاریده، او عباس ته یې په ډیر غو سره کتل. دعباس له پاره ددې سړي کتل د هیلو پر خلاف کار و. پخوا له دې چې عباس ترې څه وپوښتي هغه سړي پخپله په خبرو پیل وکړ:

«درونده مشره!..... ایا ستانوم «بارتاکوزین» نه دې، زه خوتا پیژنم»

د یوه اجنبی له اړخه دخپل نوم په اوریدو سره عباس..... ډیر زیات حیران پاته شو. دحمیرا او مریم غوږونه هم د خبرو اوریدو ته ولاړ پاته و. خو هغه اجنبی نور ځنډ ونه کړ او سمدلاسه یې وویل:

«گورئ تاسې ویریرئ مه!..... دا دنیا ده..... په دې دنیا کې یو انسان د بل سره لیدل کتل کوي. داسې بریښي چې تاسې زه ونه پیژندلم. زما نوم اربان دې .... دهنګري اهنګریم. ما دکریت څخه تریونانه پورې له تاسره یو ځای سفر کړې و. ته زمونږ دجهاز کپتان وې.»

عباس ته داسې څرګنده شوه لکه یو ناڅاپه چې د خوبه رابیدار شوې وي. هغه ته ټول هر څه په یاد راغلل. هغه ته دا هم را په یاد شول چې د اربان سره یې یوځای د جهاز په پورتنې پور کې پوره میله درلوده. ترڅنګ یې دهغه سره یې د ټولې نړۍ په سیاسي مسایلو باندې بحث هم کړې و. عباس په بیرې ددروازې پلې پرانستې، د اربان سره ورغاریوت. ددې کار سره دحمیرا او مریم په مخونو کې هم دخوشحالیو څپې را څرګندې شوې.

اهنګر اربان تر اوسه هم په همدې سرای کې اوسیده. دا همغه وګرې و چې یوه ورځ په ناڅاپې توګه دقاسم سره په همدې سرای کې مخ شوې و او بیا قاسم ورسره دبیا کتلو ژمنه کړې وه. خو قاسم د خپلو زیاتو مصروفیتونو په اساس دهغه سره بیا نه وکتلي. دا همغه وګرې و چې د اوسپنې د خپرولو په فن کې یې ډیره پوهه درلوده. په هغو

وختو کې به د اوسپنې څخه د شیانو جوړول دومره اسانه کار نه و. ډیر کم خلک د اوسپنې په پخښولو باندې پوهیدل. پاته ټول اهنگران یواځې د اوسپنې په گرمولو او دهغې څخه د سټک او تېر د جوړولو په کارونو پوهیدل. اربان د اوسپنې څخه د ډیرو ښو شیانو په جوړولو پوهیده. هغه به اوسپنه ویلي کوله ځکه چې هغه ډیره پوه او ماهر ساینس پوه و. په هغه وخت کې به یې د گندهک د استعمالولو په واسطه بارود استعمالول. خو تردې وخت پورې د بارودو د وسلې استعمال ډیر کم و. اربان د جنگې موخو په خاطر یو ځانگړې ډول منجیق جوړول غوښتل ترڅو د همدې منجیق په واسطه د بارودو تر ټولو ستر گوله هم تر ډیره لرې پورې والوزوي. اوس نو اربان د عباس پخواني پیژوندونکې و، خو ورته معلومه نه وه چې عباس مسلمان شوې دې. تر اوسه یې عباس د بارتاکوزین په نامه پیژانده. هغه وخت چې عباس او ورسره نجونې دې کمرې ته ورننوتلې نو هماغه وخت اربان عباس کتلې و او پیژندلې یې و. په دې خاطر هغه د دوی د کتلو له پاره دلته راغې، عباس په ښه توگه هغه ته ښه راغلاست ووايه او دننه کمرې ته یې ور باله. په کمرې کې یې دخپلې لور په لور اشاره وکړه او ورته یې وویل: «دا زما لور مریم ده..... اودا شهزادگۍ حمیرا ده.....»

«مریم؟..... حمیرا؟..... ایا تاسو اسلام قبول کړې دې؟ اربان ترې په حیرانتیا سره وپوښتل.

عباس ورته په خندا کې وویل چې: «الحمد لله، اوس زما نوم عباس دې، مونږ بوسنیا پرې ایښې ده او هوډ مو کړې چې همدلته واوسېږو.»

خو اربان د عباس خبرې په غور سره نه وې اوریدلې. د شهزادگۍ حمیرا په لور یې وکتل او ورته یې وویل: «درنې شهزادگۍ!..... درونده مشره! ایا دا ښځه شهزادگۍ ده؟»

خو د عباس نه مخته شهزادگۍ ځواب ورکړ. «نه درونده میلمه! زمونږ پلار به مونږ ته د مینې نه کله کله د شهزادگۍ په نوم غږ کاوه.....»

د حمیرا د ځواب څخه اربان خاموشه شو، عباس ورته دکیناستو له پاره وویل، بیا دوی کیناستل او د اورنه په اړه یې خبرې پیل کړې..... اربان د خوتیرو میاشتو راهیسې دلته په اورنه کې اوسیده. او د ښار د تر ټولو مشهور اهنگر سره یې ملازمت اختیار کړې و. خوتر اوسه پورې په همدې سرای کې اوسیده. د سرای د مالک سره یې هم د دوستۍ اړیکې ډیر غځولي و چې د سرای مالک پخپله نه غوښتل هغه د دې ځایه ولاړ شي. که هغه تلې هم نو چیرې به تللې وې، په ښار کې یو تنها سړې یواځې په سرای کې اوسیدې شي، اربان د نن څخه څلور میاشتې مخته د قسطنطینې څخه را روان شوې و، دهغه ټول ژوند په سیر او سیاحت کې تیریده. ډیر ساده او درویش صفت انسان و. د کوچنیوالي څخه یې تر بلوغت پورې اوبیا تردې دمه یې ژوند د ډیرې نژدې څخه کتلې و. او دنیا ته د توجه نه کولو په اساس په یو ځای کې پاته کیدو اوتم کیدو ته زړه نه ښه کاوه. هغه ترڅو کالو پورې

هلته په قسطنطنیه کې دخپلې پوهې څرگندونه کوله ، خو یوه ورځ یې په ناسته ناسته دمسلمانانو سره داپیکو د نیولو اودهغوي په اړه د معلوماتو د ترلاسه کولو شوق په زړه کې وگرزید. په همدې خاطر اورنه ته راغې . په اورنه کې یې لمړۍ د قاسم سره لیدنه وشوه . اوبیا یې ترڅو ورځو پورې د قاسم د را تلو انتظار وکړ خو کله چې قاسم تر ډیرې مودې پورې را نغې نو بیا یې کرار کرار دنورو خلکو سره اړیکې جوړ کړل. دسراي مالک دهغه سره د ورورگلوۍ اړیکې جوړ کړل.

نن ورته په ناڅاپي توگه پخواني بحري کپتان بارتاکوزین ترسترگو شو . همغه ملاح چې ده ورسره د کړیت نه تر یونان پورې سفر کړې و . عباس ته هم هغه سفر ، که څه ډیر لنډ و ، را په یاد شوې و . خوداربان جذاب شخصیت ټول مسافرين دخپل ځان سره اشنان کړې و . په همدې خاطر دجهاز کارکونکو د عباس په گډون دهغه سره په پوره ازاده توگه گپ شپ لگاوه . داربان د سخاوت له مخې به هر وخت د جهاز پورته پور درنگینو څخه ډک و . په همدې خاطر نن عباس د اربان په کتلو باندي ډیر خوشحاله و او په ډیره بڼه توگه یې ورسره روغې وکړ او بیا یې کمري ته یوړ او دخپلې لور او شهزادگۍ سره یې دهغه پیژندگلوې هم وکړه . بیا عباس د اربان څخه وپوښتل .

« خو وروره ! ته دلته څه کوي او دڅه وخته راهیسي دلته میشت یی ؟ »

« زه دمسلمانانو د ژوند طریقو اولارو تردې ځایه راوستې يم .....زه غواړم به ژوره توگه اسلام مطالعه کړم او اوس خو دمسلمانو اهنگرانو سره یو ځای غواړم د بارود د لرې ویشتلو له پاره منجنیق تیار کړم »

کله چې اربان ورته دخپل پلان په اړه خبره وکړه نو د عباس سترگې پرانستې پاته شوې « بارود ویشتونکې منجنیق ؟! ..... اربانه ! دا خو د جنگ ډیره خطرناکه وسله وي ، دا ته څه کوي ؟ ته خو د جنگ او حرب سخت مخالف وي ..... »

اربان ورته مسکې شو او بیا یې په هوا کې سترگې گرځولې او ورته یې وویل : زه اوس هم دانسانانو د وژلو سخت مخالف يم او دا ډول عمل په کلکه غندم . زه اوس هم همدا غواړم چې یو انسان د بل سره په مینه او محبت ژوند وکړي خو هلته په قسطنطنیه کې ما وکتل چې یو شمیر خلک نه غواړی په زمکه باندي امن قایم شي ، ماد قسطنطنیې د قیصر خبرې اوریدلې دي ، هغه دشيطان نماینده دي ، د امن نه ډک ښارونه وړانول ، دانسانانو وژل دهغه مشغله ده ..... د قیصر د کتلو وروسته زه په دې ډاډمن شوم چې دامن دراوستو له پاره جنگ کول اړین دي

.....

حمیرا د اربان خبرې په پوره دلچسپۍ سره اوریدې ، دهغې په سترگو کې تحسین کونکې خپې وې . هغې په لمړي ځل اربان ته مخ کړ او ورته یې وویل :

« کاکا جانه ! ته به بارود ویشتونکې منجنیق څه ډول جوړ وي ؟ »

« مونږ به هغې ته منجنیق نه وایو بلکه توپ به ورته وایو ..... د عیسایي نړۍ یو شمیر ساینس پوهان همدا ډول توپونه جوړوي ، خو هغه انځور چې زما په ذهن کې دې نو هغه به زمونږ د توپ د نړۍ بهترين او غوره توپ وي . (عثماني دولت ..) . زه به د پرانستي گندهک په ځای د توپ گولۍ جوړوم ، دهغې گولۍ په واسطه به ډیر کلک دیوال هم له منځه ځي ...»

بیا خو ته باید د سلطان سره وويني ..... سلطان به ستا د خدمتونو ډیره قدر داني وکړي ....»

« زه هم غواړم چې د سلطان سره ووينم ، خو دهغې نه مخته زه غواړم چې دخپل توپ یوه کوچنې نمونه تیاره کړم ، په همدې خاطر زه دیوه اهنگر سره کار کوم ، اوس خو زما د توپ نمونه نژدې ته چې تیاره شی . او زه به یی ډیره ژرد سلطان تر مخ وړاندې کړم»

زاړه عباس هم اورنه ته دخپلو راتلو موخې بیان کړې . هغه ورته وویل چې اوس مونږ غواړو همدلته په اورنه کې و اوسېږو . او خپل پاته ژوند دخپلو مسلمانو ورونو سره یو ځای تیر کړو . هغه بیا تر ډیره پورې دخپل راتلونکې پلان په اړه خبرې وکړې ....

خو ورځې وروسته عباس دخپلو دواړو لونیو یعنی شهزادګۍ حمیران او مریم سره یو ځای یو محل ته ولاړ . اربان هم ورسره ملګرې و . شهزادګۍ حمیرا دخپل ځان سره قیمتي جواهرات او سرزر درلودل ، هغه یی و پیریدل اود سراي د مالک په کومک یی یوښه کور پرې را ونيوه . زاړه عباس هم دخپلو وسایلو د خرڅون نه وروسته یو کوچنې کاروبار پیل کړ . اربان به هم خپله میاشتني تنخوا همدې کورته راوړه او په دې ترتیب دوې ټول همدلته په دې کور کې سره یو ځای میشت شول . اربان لا تر اوسه پورې په ښکاره توګه اسلام نه و قبول کړې خو په زړه کې هغه مسلمان مسلمان و .

په همدې وختو کې سلطان مراد خان ثاني یو ځل بیا ګوښه ناستې شو او خپل ځای ناستې شهزاده محمد یی په تخت کیناوه . قاسم یی دهغه ځانګړې سلاکار و ټاکه . او پخپله بیرته « ایدین » ته ولاړ . اوس نو حالات هم ډیر حیرانونکې وو . قاسم تر ډیره پورې ډاډمن شوې و چې مارسې شهیده کړل شوې ده . او د بوسنیا شهزادګې د قاسم د شخصیت څخه اغیزمنه شوې وه او ان تر اورنه پورې دهغه تر شا راغلې وه او همدلته په اورنه کې یی ساده ژوند پیل کړې و . هغې هڅه کوله چې خپل ځان را څرګند نه کړي . هونیادې دهنګری د پادشاه لار د سلاس د وژنې وروسته دهنګري د پادشاهي تخت نیولې و . او سلطان د درویشانو لیکو ته بیرته ورستون شوې و ، شهزاده محمد دخپل پلار ځای ناستې ګرزیدلې و ..... مارسې شهیده شوې نه وه او روغه رمتیه د سکندر بیګ محل ته ور رسول شوې وه . په داسې حال کې چې سلیم پاشا تر اوسه هم په اورنه کې پروت و او دخپلې جاسوسۍ ریښې یی هرې لورې ته ځغلولې .

څنگه چې سلطان بيرته خپل گونبه ناستې ځاي ته ورغې اونوې شهزاده په تخت کيناست نو د سليم پاشا کارونه نور هم اسانه شول. اوس خو ابو جعفر په اورنه کې نه و ، او سليم پاشا ته د ابو جعفر دشتون اړتيا هم نه وه ، هغه د ابو جعفر څخه هم تيز او گړندي انسان و . هغه د سلطان د نشتوالي څخه گټه پورته کړه او په يني چري کې يې د بغاوت تخم و شينده . هغه د ډيري پخواني مودې د تنخواگانو د کمښت مسئله يو ځل بيا را وسپړله او په نوو ځوانو سپاهيانو کې يې د بغاوت اور ته پوکې ورکړې . دا اور د ځنگل د اور په څير ډير ژر هرې لورې ته خپور شو او په ډير لږ وخت کې يې پوره سلطنت په خپلې لمن کې را ونغښت . دا د ۱۴۴۵ز کال پيښه ده .

سليم پاشا د بغاوت په خپرولو کې ځکه ډيره اسانتيا پيدا شوه چې ابو جعفر د شلو کالو راهيسې د دې بغاوت ريښې هرې لورې ته ځغلولې وې . د سپاهيانو دې بغاوت عثمانی سلطنت يو ځل بيا ولړزاوه . نوې ځوان سلطان سخت په ويره کې ولويد . په ښار کې باغيانو بلواگانې جوړې کړې او د سترگو په رپ کې د اورنه خوشحاله او امن ناکه ښار د فساد او بلواگانو په واسطه په ويراو ويرانې بدل شو . هرې لورې ته د بلواکونکو ډلې تپلې گرزيدلې ، چور ، چپاول ، لوټمار او وژنه هرې لورې ته روانه وه او سرکاری ځايونه د اور په لمبو کې سوځيدل . سلطان محمد خان د دې حالاتو څخه ډير غمښن شوې و ، په دې نه پوهيده چې په څه ډول دا بغاوت و ځپوي ، بهرام خان هم په ښار کې د مندو تررو په واسطه نور ستومانه شوې معلوميده خو هغه و نه توانيد د دې سازشونو سرغنه ترولکې لاندې راوړي . د ښار کوټوال هم په هر ځاي کې پلټنه کوله ، خو ديوه لاس هم د بلواگرو د مشرانو پورې نه ورسيده . دا ځل د قاسم د لاسه هم څه پوره نه و . ځکه چې هغه د شاهي سراغ رساني د دندې څخه لرې کړل شوې و . او دبله اړخه د مارسي بيلتون په ذهني توگه مفلوج کړې و .....

خو ورځې تيرې شوې او بلواگرانو په ښار کې دخلکو د امنيت نه خوندي ژوند د دوزخ په څير گرزولې و ، په يني چري کې هم درز پيدا شوې و ، او عثمانی سلطنت يو ځل بيا په بنسټيزه توگه د گوانبونو سره مخ و . د سلطنت امراء يو ځل بيا د نوې سلطان دربار ته راغلل او يو ځل بيا يې ترې د مشر سلطان مراد خان د بيرته راستنيدو غوښتنه وکړه ، دا ځل نوې سلطان ، قاسم بن هشام ته دادنده ور وسپارله ..... خودا ځل د قاسم سره د خواجه خيرې په ځاي دهغه مشر ورور طاهر بن هشام ملگري شو . د سلطان محمد خان د حکم سره سم دا دواړه وروڼه د ايدين په لور روان شول .

دا د جمعې مبارکه ورځ وه او خلک د ويرې او ترهې له لاسه په کورنو کې بند ناست و ، د ښار په کوڅو کې ديني چري باغي ډلگيو گشت کاوه ، کله به ديوې کوڅې څخه د خلکو ډله را ښکاره شوه ، تيرې به يې وورولې ، املاکو ته به يې اور واچاوه او کله به د بلې کوڅې څخه . بلواگرانو د ښار د کوټوال دفتر هم کلابند کړې و .

په حقيقت کې د دې ټولو کارونو پرې د سليم پاشا په لاسو کې و ، په داسې حال کې چې هغه به په خپله ټوله ورځ د نوې ځوان سلطان ، سلطان محمد په دربار کې ناست و . هغه نه يواځې شاهي طبيب و بلکه د سلطنت په

عمایدینو کې یی هم ډیر بڼه نوم درلود. هغه ورځ چې سلطان محمد خان قاسم بن هشام د ایدین په لور ورلیږه نو په هغه ورځ سلیم پاشا هم ناست و. هغه ته دا خبر چې قاسم بن هشام د سلطان مراد خان ثاني په لور ورلیږی ترڅو هغه بیرته راستون شي، د ډیرې اندیښنې وړ و. خو د قاسم او دهغه د مشر ورور طاهر د ایدین په لور د لیږلو د خبر سره سم دهغه په سترگو کې دمکاری یوه څپه را پیدا شوه او کله چې قاسم او ورور یی طاهر د ایدین په لور روان شول نو سلیم پاشا سمدلاسه خپل لاس پوڅې را وبلل او هغوی ته یی حکم وکړ:

« قاسم بن هشام او طاهر بن هشام د اورنه څخه بیرون تللې دي، تاسې دهغه دکور څارنه کوئ، هسې نه چې په ښار کې بلواگران او فتنه اچونکي دهغه کورنۍ ته کوم زیان ور ورسوي.» ددې خبرې سره دهغه په شونډو کې دمکاری نه ډکه خدا وه او په سترگو کې یی شیطاني نڅا ځلیده. هغه ددې بغاوت مشر و او د ابو جعفر نائب او بسپنه کونکې و. دهغه دغو پتو گماشتو دهغه خبره ډیره بڼه درک کړې وه. او دهغې د پلې کولو له پاره سمدلاسه دخپلو ځایو څخه پورته شول.

د سلیم پاشا د حکم څخه یو ساعت وروسته د بلواگرانو یوه ډله چې نژدې پنځوسو کسانو ته رسیده، شعارونه ورکول، ځای ځای یی ویجاړه او د قاسم د کور په لور ور روان و. دوی د یوه منظم پلان له مخې دلته را روان و. سلیم پاشا خپل پخواني دښمن قاسم ته سخت ټکان ورکول غوښتل. په دې وخت کې په ټول ښار کې د اور اچولو پیښې او وړانې ویجاړې روان و نو که چیرې په همدې حالاتو کې هغه د قاسم په کور باندې یرغل راوړي نو په چا به شک کیږي؟

کله چې د قاسم په کور کې ناستو خلکو په کوڅه کې شور و غوغا واوریده نو هغوی دخپل کور دروازې ددنه څخه و تړلې ترڅو د بلواگرانو ډلې د تخریب له پاره کور ته را ننه نه وځي. دواړه کوچیان علي او عمر بې له کومې ویرې د بام سرته وختل. او په کوڅه کې یی موجوده بلواگران څارل. د قاسم زور پلار خپل پخواني را یاد کړل او لوڅه توره یی په لاسو کې ونیوله او دخپلې ښځې، ننگور، او کوچنیانو د خوندي ساتلو له پاره هملته د دروازې تر څنگ ودرید. دمارسی زړه خادمه هم په همدې کور کې ددوی سره یو ځای اوسیدله.

بلواگران چې کله دروازې ته را ورسیدل نو سمدلاسه یی د دروازې په وهلو پیل وکړ، دې دکار د هشام په اعصابو بد اغیز وکړ او په ذهن کې یی د نامعلومه خطر ونو زنگونه اوریدل کیدل. هغه په زړه کې ویل چې کومه بده سانحه مخته راتلونکې ده. بلواگرانو اوس هم په پرلپسې توگه دروازه وهله. د طاهر ښځه په یوه منډه یوې کوتې ته ورغله او د طاهر غشي او کمان یی راواخستل او په یوې مورچې کې کیناتسه. دهشام ښځې او د قاسم د مور فکر د کوچنیانو په لور واوځست، په یوه منډه یی بام ته ځان ورساوه او هغوی ته یی ورغږ کړ، علی او عمر اوس د سیل کولو په ځای د ویرې او خوف له لاسه د بام په یوه ځای کې پټ ناست و. بلواگرانو دروازه په پرلپسې

توگه وهله او ویل یی ..... «دروازه پرانیزی او که نه مونږ یی ماتوو ....» خود زاړه هشام د دروند اواز په اوریدو سره بلواگران خاموشه او شاته شول. هشام هغوی ته وویل:

«غدارانو د دروازي په ماتولو سره تاسو خپل مرگ ته اواز کوئ، کورته درانتوتلو تر مخه زروارې فکر وکړئ ، ځکه دلته ستاسې تر مخه د حجاز ستر او ماهر توره وهونکې هشام بن عدی ولاړ دي.»

خو څو ثانيې وروسته په بلواگرانو کې درې څلور کسو نقاب پوښانو د هشام بن عدی د کور دروازه ماته کړه ، دهشام اعصابو نور ځواب ورکاوه. دهغه مخ د غصې او قهر څخه تک سور اوختې و. او نیغ ولاړ و. په همدې وخت کې د دروازي يوه درېه را پرېوته او درې نقاب پوښان د کور دننه را ننوتل. خو زوړ هشام لکه د اوسپنې د دیوال په څیر دهغوی تر مخه ولاړ و. کله یی چې توره پورته کړه نو د ستونې څخه یی خالصه عربي لفظ الله اکبر را ووت. اوس نو حالات داسې و چې دغه زوړ هشام په ځانته ځان د درې څلورو کسانو بلواگرانو سره په جنگ کې ښکيل و. يوه ته هم دا مجال نه وه چې د کور دننه قدم واخلي. د قیصر جاسوسانو ته دا ډاډاگیزه شوه چې دغه وگړي په یواځې ځان ددوې مقابله کوي او ددوې هڅې یی د ناکامۍ سره مخ کړې دي. ځکه د هشام یوې توري د بلواگرانو څلور توري تم کولې. په همدې وخت کې د کور دیوه سنگر څخه یو غنډیدونکې غشې راغې او دیوه نقاب پوښه په شپ کې ور ونښت. نقاب پوښه د غوايي په څیر لاندې راپریوت. په همدې وخت کې یو بل غشې هم راغې او بل نقاب پوښه یی پرې را ځملاوه ، دهشام توره هم دومره تیزه وه چې د بلواگرانو د څو کسو متې یی پرې کړې وې، د اسمان سترگو کتل چې دهشام ځواني بیرته راستنه شوې ده. سکینې هم د خپل ناست سنگر څخه یو یوکس په نښه کاوه او غشي یی ویشتل. ددې کار څخه بلوايانو ته هلته په ډیوډۍ کې تم کیدل ستونزمن شول ، او قدم په قدم شاته روان شول. په دې کار سره د هشام همت او جرئت نور هم زیات شو، ورمخته شو او دیوه اوږود نقاب پوښه په سړی توره را خلاصه کړه او دهغه سړی پرې پرې کړ. همدا وگړي ددې ډلې د بلواگرانو مشر و. کله چې بلواگرانو د خپل مشر حالت وکوت نو په تېښته یی پیل وکړ او د سترگو په رپ کې یی هغه ځای پرېښود او و تښتیدل ..... اوس نو زاړه هشام خپله د وینو ډکه توره په لاسو کې نیولې وه او هملته په دروازه کې ولاړ و. او بې زړه او بې غیرته بلواگرانو پسې یی غږونه کول. نن هغه دخپلې توري د وهلو هغه هنر را ښکاره کاوه چې که چیرې دهغه زامنو هغه کتلې وای نو نن به یی دهغه د فن د وهلو مهارت په خپله منلې وای.

خولا تر اوسه پورې د بلواگرانو گونډ دمنځه نه و تللې. هشام د را لویدلې دروازي هغه پله بیرته پورته کړه او بیرته یی په همغه ځای کې و نښلوله د کوم ځایه چې را غورزیدلې وه. او د کور دروازه یی لکه د پخوا په شان بیرته د کور د دننه څخه و تړله. تر اوسه پورې هشام پوره ډاډ من شوې نه و. په دې خاطر هغه د وخت د پیدا

کیدو سمدلاسه خپل ټول کوچنیان د گاونډې کور ته بوتلل. ترڅو چې د بلواگرو د بیا یرغل څخه هغوي خوندي پاته شي. خو سکینې خپله مورچه پری نه بنوده. هغې وویل:

« پلار جانه! زه به ستا ترڅنگ اوږه په اوږه د دښمن سره مقابله کوم. مونږ به مور، کوچنیان او دغزاله خادمه هلته د گاونډی کور ته یوسو »

په همدې وخت کې کوچنیان او د هشام ښځه د بام څخه لاندې را ښکته شوي و خو دهغوي مخونه د ویرې او دهشت څخه تک ژیر شوي و. هشام ته دا ښه ښکاره نه شوه. عمر او علي ته یې مخ کړ او ورته یې وویل: « عمر او علي! .... د ویرې کولو اړتیا نه شته. ومو کتل چې ستاسې زور دادا خپل دښمنان څنگه و غللول. یاد ساتئ چې د زمري دیوې ورځې ژوند د گیدر د سلو کالو د ژوند څخه غوره دي.»

دا چې کوچنیانو ته به د خپل نیکه د خبرو څخه ډاډ ور په برخه شوې وي او کنه. خو لږه شیبه وروسته هغوي ټول د گاونډې کور ته بوتلل شول. دهغوي په گاونډ کې هم د یوه زور سالار کور و. که څه هم هغه زور سالار څه موده مخته مړ شوې و خو دهغه ښځه او یو زوی هملته اوسیدل. دهغوي په کور کې اوس د ښځو نه علاوه یو ملازم هم موجود و. هشام ورته په ډیره بیره څه خبرې وکړې او د خپل اصطبل څخه یې یو آس دهغه په واک کې ورکړ او هغه یې کومې لورې ته ولیږه. په دې ټول وخت کې ددې ځای کوڅې دخلکو څخه خالي وې. بلواگران تللې و خو دهغوي دبیره راستنیدو گواښ موجود و. که چیرې د ښار به بازارونو او کوڅو کې فساد، بغاوت او د اورلگولو پیښې نه وای نو هشام به هم کومې لورې ته تللې و. خو په دې وخت کې د اورنه ښار د کربلا انځور وړاندې کاوه. په دې خاطر هشام هملته په خپل کور کې د دښمن سره دمقابلې کولو هوډ وکړ.

دبله اړخه، کله چې سلیم پاشا ته خبر ورسید چې د قاسم او ظاهر زاړه پلار د باغیانو پنځوس کسيزې ډلې ته په ځانته ځان ماتې ورکړې ده نو د قهر او غضبه سور شین کیده. هغه په خپلو باغیانو باندې سخت په قهر و ځکه هغه غوښتل د قاسم د نشتوالي څخه ډیره گټه پورته کړي. هغه چې کله د ناکامۍ خبر واورید نو سمدستي را پورته شو او خپله څیره یې پټه کړه او پخپله ددې شیطاني دندې د ترسره کولو له پاره را روان شو. دا ځل دهغه سره عام بلواگران نه و بلکه دیني چري د فوځ ډیره ښه توره و هونکې یې له ځانه سره راوړي و. دوي ټول په اسونو سپاره، دوي غوښتل چې په هره توگه چې شوني وې قاسم ته زیان ورسوي، داس سپرو دغه ډله په ډیره گړندی توگه د قاسم د کور په لور ولاړه.

لا تراوسه پورې هشام د پخوانی جنگ ستومانیا نه وه لرې کړې چې د سلیم پاشا ډله یې د کور دروازو ته ور ورسیده او دروازه یې ورو هله. دروازه لاندې را پریوته او دوي ټول په یوه وار کورته ورننوتل. هشام د پخوا په څیر هغوي ته هملته په ډیوډۍ کې ښه راغلاست ووايه..... اوسکینې هم دکمان څخه خپل غشي په پوره تیزی

سره ویشتل. خودا ځل داسې بریښیده چې قسمت د زور هاشام پر خلاف دې، هغه په پوره میرانې سره ددې غدارانو مقابله وکړه، دهغوې درې کسه سپاهیان یې دوزخ ته ورتیر کړل، دسکینې د غشود ویشتلو په واسطه هم څو کسه سپاهیان زخمیان شوي و، خودسپاهیانو شمیره زیاته وه او د زور هاشام متونور ځواب ورکاوه. بلاخره د هاشام توره نوره د گذار د تم کولو جوگه نه وه. او زور توره وهونکې عرب تراخه پورې د جنگیدو وروسته په شهادت ورسید.....

دهشام د راپرزیدو سره سم د سلیم پاشا دباغیانو ډله په ټول کور کې خپره شوه، تر دې وخته پورې پخپله سلیم پاشا روغ رمټ و. هغه په دې جنگ کې بلکل برخه نه وه اخستې. هغه هغې خونې ته چې سیکنه په کې په سنگر کې ناسته وه د ور ننوتلو څخه هم په ویره کې و، ځکه په دې وخت کې سکینې بې بې هم د غشو ویشتل پرې نښودې و او توره یې په لاس کې اخستې وه او د کوتې دروازې تر شا ولاړه وه. بلواگران په ویره ویره دهغې خونې ته ور ننوتل، لمړې یو نقاب پوښه او تر شا یې سلیم پاشا خپله توره په لاس کې نیولې وه او کمړې ته ور ننوت. هغه په ډیر احتیاط سره کمړې ته ور ننوتې و... خو دهغه احتیاط دهغه په کار رانه غې، ځکه سکینه لکه د وږې زمړې په څیر د دروازې د شا څخه را ووتله او په یوه ناڅاپه یې په دې نقاب پوښانو باندې حمله وکړه. هغې په خپل لمړني گذار سره د یوه نقاب پوښه کار ور ختم کړ او دیوې ماهرې تورې وهونکې په څیر په سلیم پاشا باندې حمله وکړه. سلیم پاشا دهغې د تورې وهلو دفن څخه په ویره کې لویدلې و ځکه هغه یو طبیب و، په داسې حال کې چې سکینه د هاشام ننگور او د طاهر بنځه وه. کله چې هغې د سکینې د تورې فن وکوت سمدلاسه شاته ولاړ خو پخوا ددې چې هغه شاته ولاړ شي او د سکینې د تورې څخه ځان خوندي کړي، سکینې پرې د لیونې په څیر حمله راوړه. د سکینې توره د طبیب په لاسو ورپریوته او دهغه د لاس درې گوتې یې پرې کړې او په لاندې فرش باندې یې ترې وغور ځولې. سلیم پاشا لکه د حلالې شوې وزې په څیر رمبارې وهلې او په داسې حال کې چې خپل لاس یې په تخرگ کې ننویستې و د کوتې یوه کونج ته ولاړ. اوس نو هغه ځانه سنبلاوه خو سکینه یې تر شاوه، اما سکینې هغې ته و نه رسیده ځکه درې څلور کسو نقاب پوښانو په دغه میرنۍ او زړه وړې بنځې باندې د شا له اړخه حمله کړې وه، سکینه و نه توانیده چې د څلورو وارو تورې له ځانه تم کړې په دې اساس سخته زخمی شوه، دهغې دچپ اړخ اوږه پرې کړل شوې وه او په سر یې هم د تورو زخمو نه و. یوناڅاپه یې د سترگو تر مخ اسمان و څرخید او بې هوشه په زمکه راپریوته.

نقاب پوښان ددې میرنۍ بنځې څخه ډاډمن شول، او سمدلاسه د سلیم پاشا په لور ورغلل. ځکه سلیم پاشا د لاس د گوتو د پریکیدو د درد څخه ډیر زیات نارامه و، په همدې وخت کې نور حمله کونکې هم دې کوتې ته را ننوتل، هغوې ټول کور لټولې و خو په کور کې یې ددې دواړو څخه بل څوک نه وموندلې. سلیم پاشا د همدې چغو او وایلاو په وخت کې وویل:

«دومره ژر نور خلک چيرې تللای شی؟..... هغوي به همدلته دگاونډې په کور کې وي، تاسو سمدستي د شاوخوا گاونډيانو په کورنو باندې حمله وکړئ.....»

د سلیم پاشا خبره لا نه وه تکمیل شوې چې بیرون په کوڅه کې د اسونو د تاخت اوازونه پورته شول، دوي سمدلاسه متوجه شول او د سلیم پاشا شپږم حس هم د خطر احساس کړې و، هغه یوه لمحہ ځنډ هم مناسب و نه گانې او بیرون ته یې منډه کړه..... دهغه سپاهیان دهغه تر شاو. هغوي لا په کوڅه کې و چې د مخالفې لورې یې مخې ته داس سپرو یوه ډله راغله.

دا همغه خلک و چې د رابللو له پاره یې هشام دگاونډې نوکر ور استولې و، دوي د اغا حسن سپاهیان و، قاسم بن هشام دوست اغا حسن چې کله باغیان د قاسم دکور نه د وتلو په وخت کې وکتل نو سمدلاسه یې پر هغوي د حملې له پاره خپل آس را تاو کړ خو د سلیم پاشا سپاهیانو دهغوي سره د جنگ تاب نه درلود په دې خاطر هغوي ټولو خپلې لکۍ تاوې کړې او د سترگو په رپ کې دهغه ځایه و تښتیدل..... اغا حسن تر ډیره پورې دهغوي پسې خپل آس و ځغلاوه او ډیر ژر یې د قاسم د پلار او دهغه د ورنډار قاتلین رالاندې کړل او په ډیر کم وخت کې یې دهغوي گڼ شمیر له منځه یوړل..... خو.....

خو سلیم پاشا..... دهغه ځایه وتلې و. ځکه هغه د ټولو دمخه بیرون راغلې و او د ټولو نه مخته په خپل آس سپور شوې او تښتیدلې و....

اغا حسن د بلواگرو د له منځه وړلو وروسته بیرته راستون شو خو زړه یې په زوره زوره درځیده، او په ذهن کې یې ډول ډول خیالات را گرځیدل..... هسې نه چې د بنمن د قاسم کورنۍ ته زیان وراړولې وي... په همدې فکرونو کې ډوب د قاسم کور ته راغې. خو زړه یې هملته په ډیوډۍ کې ټکان و خوړ..... ځکه د قاسم پلار د خپلې تورې لاستې په خپل لاس کې نیولې و او په وینو کې لت پت پروت و. دهغه په څیرې کې اوس هم ډیر زیات رعب او دبدبه وه. دهغه چپ او بڼې لورې ته د بلواگرو لاشونه پراته و. دوي ټول هغه په خپله او د خپلې ننگور په کومک له منځه وړي و. په کور کې مرگوني خاموشي خپره وه او هرې لورې ته د وینو لیکې خپرې شوې وې، اغا حسن په ډیره غمښته توگه را منځته شو او د هشام لاش یې را پورته کړ، اوس یې غوښتل چې دننه کوټو ته ورشي، هغه ډاډمن شوې و چې د طاهر ټوله کورنۍ شهیدان کړل شوي دي، خو کله چې کمرې ته ورننوت نو د یوې ښځې لاش یې تر سترگو شو، دهغې سر او اوږه زخمې وه، دې باوقاره اومیرنۍ ښځې لا تراوسه خپله توره په لاس کې نیولې وه او پرمخ پرته وه. په دې خونه کې د یوه نقاب پوښه لاش هم پروت و. او فرش ټول په وینو کې ډوب و. دا د اغا حسن له پاره ډیره ستره صدمه وه، هغه په دې ډیر غمښت و چې ولې په وخت د خپل دوست قاسم دکورنۍ د خوندي کولو له پاره نه و رارسیدلې. دکور ټول سامانونه خواره واره پراته و او هرشي په وینو کې معلومیده.

هغه تر اوسه پورې د گنگې په خیر ولاړ و نه پوهیده چې څه وکړي، د هشام لاش یی په یوه تخت باندې کینود او خپل ملگرو ته یی د ټول کور د لټون له پاره حکم وکړ.

په دې وخت کې یی بنځینه اواز تر غوږو شو. دا سې بریښیده چې دا به د سکینې اواز و. را منډه یی کړه او د سکینې په لور ورغې. داسې معلومیده چې هغه تر اوسه پورې ژوندی ده. هغه په بیرته هلته ور غې او پرمخه پرته بنځه یی را سمه کړه، د سکینې سترگې خلاصې شوې، هغه په هوش کې راغلې وه، کله یی چې اغا حسن وکوت نو په مړژواندي اواز یی څه وویل: اغا حسن ورته سمدلاسه وویل چې:

« اغا حسن یم... د قاسم دوست... کوچنیان چیرې دي؟ »

اوس نو د سکینې پرمخ باندې یوه عارفانه شانته خندا وه، هڅه یی وکړه چې خپل سر را پورته کړي، اغا حسن ور مخته شو او دهغه سر یی را پورته کړ او په خپل زنگون یی کینود. او یوه عسکرته یی اواز وکړ تر څو اوبه راوړي... سکینې ورته په حسرتناکه سترگو کتل، دهغېد شونډو څخه په ډیر کمزورې اواز سره څه راوتل. « تاسو دلته په راتلو کې ځنډ کړې... ژون... ژوند ته مو خداي پاماني ویلې ده... پلا... پلار جان شهید شوې دي... هغه... د ډیرو نقاب پوښانو سره مقابله وکړه... هغ... هغوې دوه... دوه ځلې حمله وکړه... ما... دهغې... سر... دار... زخمې... زخمې... »

د سکینې ساه خرابه شوې وه، داغا حسن ملگري اوبه راوړې، داغا حسن د اوبو پیاله د سکینې په شونډو باندې کینوده، څو څاڅکي اوبه د سکینې په خوله کې ور توې شوې خو څه نورې دخولې نه بیرون توې شولې، کله چې د اوبو څاڅکي د سکینې د ستوني څخه تیر شول نو هغه یو ځل بیا په هوش کې راغله او ویی ویل: « زما... کوچنیان... کوچنیان... راوړس... هغوې چیرې دي...؟ »

اغا حسن سمدلاسه عسکرو ته حکم وکړ چې د گاونډې دکوره دهغې کوچنیان را ورسوي، پخپله یی هڅه کوله چې سکینې ته تسلي ورکړي.

« میړنی بنځې! مونږ سپاهیان ستا میرانې ته سلام کوو. ته اندیښنه مه کوه، ته زخمې شوې یی. زه به دې همدا اوس د طبیب خونې ته ور ورسوم.»

خو دهغې په سترگو کې ناهیلې را پیدا شوې وه، او دخپل ژوندي پاته کیدو ټولې هیلې یی له لاسه ورکړې وې. د لږ ځنډ وروسته په یوې کوتې کې د قاسم د مور د ژړا اواز واوړیدل شو، داسې ډاگیزه شوه چې د سکینې کوچنیان راغلي دي. دا ډیر دردناکه حالات وو. عمر او علي هم صم خونې ته را ننوتل، دهغوې مخونه لکه د ژیر لرگې په خیر ژیر شوي و. عمر او علي د خپلې شهید کیدونکې مور سره یو ځای کیدل غوښتل، اغا حسن ددې

منظر د لیدلو توان نه درلود ، کوچنیان خپلې مور ته راغلل او دخپلې مور په څنگ کې کیناستل. د قاسم مور هم په ژړا او واویلا کې کوتې ته را ننوتله. په همدې وخت کې اغا حسن خپلو عسکرو ته حکم وکړ:

«خومره ژر چې شوني وي يوه ارامه بگۍ راوړئ ، ترڅو زه دا تر ټول ښه طبيب ته بوځم.»

خو اغا حسن ډیر هیلمن نه و. سپاهیانو د برق په خیر منډې وهلې ، سکینې چې کله خپل کوچنیان وکتل نو د یو لاس د راپورته کیدو هڅه یې وکړه ترڅو د هغوی په رخسارو یې را ښکارې. خو ونه توانیده. دهغه پورته کړل شوې لاس را پرېوت او هغه یو ځل بیا بې هوشه شوه. نن د قاسم په کور کې کربلا جوړه شوې وه. دمارسي خادمه هملته په دهلیز کې ناسته وه او ویر یې کاوه. د شاوخوا دگاونډیانو ښځې او نر هم همدلته را ټول شوي و ، دا ځل سکینه تر ډیره پورې بې هوشه پرته وه ، په همدې وخت کې سپاهیانو بگۍ راوړه ، او بیا یې په ډیر کم وخت کې سکینه د ښار د طبیب سلیم پاشا ځای ته ورسوله.

خو د سلیم پاشا مطب بند و. اغا حسن کوچوان ته حکم وکړ چې بگۍ د سلیم پاشا کور ته بوځي. په ښار کې د بغاوت په اساس کوڅې او بازارونه بند و. کوم کس نیم که په سترگو کیده هغه هم د ویرې او خوف له لاسه ناارامه معلومیده. بلاخره د سلیم پاشا کور راغې ، سلیم پاشا هملته په کور کې موجود و. خو دخپل زخم په اساس یې د دې ښځې د علاج کولو نه انکار وکړ. اوس نو د اغا حسن سره د زور څخه د کار د اخستلو بله لاره نه وه. توره یې راوویسته او د سلیم پاشا خادم ته یې وویل:

«سمدلاسه طبیب را وبوله او کله سپاهیان به کورته ور ننوځې او په زوره به یې راوړي. ته پوهیږې چې په ښار کې افراتفرې او بغاوتونه خپاره دي ، سمدلاسه ولاړ شه او زما د حکم تعميل وکړه.»

خادم سمدلاسه منډه کړه ، په دې وخت کې سکینه هم په هوش کې راغلې وه. خو ساه یې ډیره خرابه او تیزه وه. دهغې سینې ټوپونه وهل. شاید چې هغه خپلې اخری ساه گانې اخستې. اغا حسن چې د سکینې دا حال وکوت نو پخپله د سلیم پاشا کور ته ورننوت خو سلیم پاشا بیرون ته را روان وو ، دهغه ښې لاس په یوې پټۍ تړل شوې و. او خیره یې د زیر لرگي په خیر ژیره شوې وه ، قدم یې ډیر سست او وجود یې کمزروې شوې و ، خو دا اغا حسن په گواښنه باندې دهغې زخمې ښځې کتلو ته راغې ، اغا حسن هغه له ځانه سره راواخست او په منډه منډه یې تر بگۍ پورې راوست. خو کله یې چې د سکینې مخ ته وکتل نو هوش یې والوت ، ځکه هغه ښځه چې دهغه د سترگو تر مخه وژل شوې وه ، بیرته راژوندی شوې او غواړې دهغه په لاسو تداوي شي. دهغه پاته حواس هم له منځه تللي وو. هغه ته داسې ډاگیزه شوه چې مریضه نه بلکه مرگ دهغه سر ته رارسیدلې دي. دغې غیر متوقع او نا ځآپې پیښې پر هغه سکنه راوړې وه. هغه په ډیر غور سره د سکینې مخ ته کتل په همدې وخت کې د سکینې پټې سترگې هم و غوریدې او په سلیم پاشا ورنښتې. که څه هم د حملې په وخت کې سلیم پاشا په خپل مخ باندې

نقاب ترلې و خوبيا هم دهغه دسترگو د ليدلو وروسته ساه وركونكې سكينې ډيره زياته حيرانه شوه. هغې هڅه وكړه چې خپلې سترگې پوره پرانزي، لاس يې راپورته كړ او غوښتل يې د سلیم پاشا په لور د اشارې كولو په ترڅ كې څه ووايي. خو په هغې د مرگي څپه راغله او هملته يې ساه وركړه.

د اغا حسن له پاره دا يوه عجيبه معما وه ، هغه ته داسې څرگنده شوه چې سكينې په خپل اخري وخت كې غوښتل سلیم پاشا طبيب ته څه ووايي. خو هغه په دې نه و پوه شوې چې سكينې طبيب پيژندلې و ، كله چې سكينې خپله اخري ساه اخسته نو داغاحسن د سيني څخه يخ تپ راووت ، هغه ډير غمژن او پريشانه و ، دهمدې پريشانې په وخت كې هغه د سلیم پاشا حالت ته متوجه نه شو ، سپاهيانو ته يې د سكينې بې د لاش د وړلو حكم وكړ او په خپله يې دغم څخه سر ښكته كړې و او د هغوي تر شا روان و.

هغه وخت چې قاسم او طاهر بېرته راستانه شول نود هغوي د خوشحالي نړۍ لوت شوې وه، دهغوي خوشحاله كورنۍ په غم او تيارو بدله شوې وه ، دهغوي مېرني او بهادر پلار د منونو خاورو لاندې ښخ پروت و او د طاهر د ژوند او دهغه دغم او خوشحاليو ملگرې سكينه هم په هديره كې خاموشه پرته وه ، عمر او علي د خپلې مور او نيکه په غم كې په ژړا گانو باندې ځانونه بلمنگه كړي و . د قاسم او طاهر له پاره دا ټكان د زغم وړ نه و ، دوي دواړه د سلطان مراد خان ثاني دبېرته راوستلو له پاره ايدين ته تللي و. هغوي هملته سلطان ته د بغاوت كونكو يو انځور وړاندې كړ او دهمدې انځور د وړاندې كولو وروسته سلطان يو ځل بيا هوډ وكړ چې بېرته اورنه ته راستون شي ، هغوي خو په دې و توانيدل چې سلطان د عزلت د گونبه ناستې څخه رابېرون كړي او بېرته يې له ځانه سره اورنه ته راوړي خو اوس دغم دزيادښت له امله دوي په خپله د عزلت گونبې ته تلونكې و.

د قاسم د ذهن څخه د غم وريځې ولاړې خو د انتقام او بدلې اخستو احساس يې په زړه كې را و ټوكيد ، هغه غوښتل په هر حال دخپل پلار او ورندار تر وژونكو پورې ځانونه ورسوي. اغا حسن ورته ددې پيښې په اړه ټول هغه څه چې يې كتلي وي په تفصيل سره وويل ، هغه دگاونډيانو څخه هم د هرې خبرې پوښتنه كړې وه ، دهغه مور او دمارسي خادمې هم ورته د پيښې په اړه تفصيل ويلي و. او ورته يې ډاگيزه كړې وه چې حمله كونكو نقابونه اغوستي و . خو معلومه نه وه چې ولې د قاسم په زړه كې كومه خبره زورونده پاته ده. هغه ته اغا حسن ويلي و چې دهغه ورندار د سختې زخمې كيدو په وخت كې د حمله كونكو د سردار گوتي پرې كړې وې ، اغا حسن ورته دا هم ويلي و چې طبيب سلیم پاشا دهغه د ورندار په تداوي كې د غفلت او سستۍ نه كار اخستې و خو اغا حسن ورته د سلیم پاشا د طبيعت او د لاس د زخمې كيدو په اړه خبره كول مناسب و نه گڼل. هغه په دې شك كې و چې د شهزاده علاوالدين او سلیم پاشا ترمنځه څه پخوانې پټو اړيكي شتون درلود. هغه اوس شپه او ورځ په همدې فكرونو كې ډوب پاته و.

د سلطان د راتلو وروسته په اورنه کې بغاوت تر کنترول لاندې راغې ، سلطان د راتلو سره سم د بغاوت کونکو سترو سترو کسانو ته د مرگ سزا ورکړه او یوزیات شمیر نامسئله افسران یی په ځندانو کې واچول. تر څنگ یی د ینی چري گڼ شمیر سپاهیان یی د بغاوت او ارتداد په خاطر له منځه یوړل. په دې کارو سره اورنه یوځل بیا د امن اوسکون ښار وگرزید. خو لا تر اوسه سلطان د بغاوت جرړې نه وې پیدا کړې. سلیم پاشا تر اوسه پورې ژوندې و او دهغه لاس تر اوسه پورې تړلې و. دهغه د ښې لاس درې گوتې پرې کړل شوې وې ، په دې خاطر یی لا تر اوسه روغتیا نه وه موندلې.

سلطان څو ورځې وروسته قاسم را وغوښت. او د قاسم د کورنۍ په دغه ډول وژلو یی د زړه له کومې افسوس ښکاره کړ او هغه ته یی حکم وکړ چې د بغاوت اصلي جرړې راپیدا کړي. قاسم پخپله هم همدا غوښتل چې هغه ته سرکاري اختیارات ورپه برخه شي تر څو په ازادۍ سره خپل دښمنان و لټوي ، اوس نو هغه یو ځل بیا سرکاري سراغ رسان گرزیدلې و ، دا ځل بهرام خان او دهغه ټوله اداره دده تر کنترول او حکم لاندې وه. په محل کې لرې کړل شوي سلطان محمد هم د قاسم سره خپله خواږې څرگنده کړه . او هغه ته یی دخپله اړخه د هر ډول بسپنې او کومک ډاډ ورکړ.

ددې پېښې څخه یویشتمه ورځې وروسته قاسم دیوې په زړه پورې پېښې سره مخ شو ، هغه د اورنه بازار د اهنگرانو کوڅې څخه تیریده چې د اربان سره مخ شو ، دا داورنه د بازار یوه تنگه کوڅه وه چې اهنگرانو اونجارانو په کې کار کاوه ، په دې بازار کې تورې ، نیزې ، کمانونه او نور جنگي وسایل هم جوړیدل او پلورل کیدل. قاسم په لمړي نظر سره اربان وپېژانده. اربان هم چې قاسم وکوت نو ورغاړیوت. قاسم تر هر څه دمخه د اربان څخه بښنه و غوښته چې دخپلو زیاتو مصروفیاتو په واسطه یی و نه شو کولای دهغه سره خپله ژمنه پوره کړي خو تر څنگ یی د اربان څخه هم وپوښتل چې هغه په اورنه کې په کومو کارونو باندې مشغول دي؟ او چیرې اوسیري؟ اربان په ورته په خدا ځواب ورکړ او ورته یی وویل:

« زه خو په همدې بازار کې دیوه ستر اهنگر سره کار کوم. او همدلته د اورنه په یوې محلې کې اوسیرم» قاسم په دې ښه پوهیده چې اربان یو بې ضرره انسان دي خوبیا هم یو اروپایی اوعیسوي نژاده وگړي دي نو په دې خاطر یی پرې څه شک کیده. هغه غوښتل د اربان څخه لږ څه نور هم وپوښتي خو په دې وخت کې اربان په خپله خبرې پیل کړې او ویی ویل:

« درونده دوسته ! ... ته به زما په خبرو ډیر حیران پاته شي او خوشحاله به هم شي چې ما اسلام منلې دي او د بغاوت په ورځو کې چې کله زه په خپل کور کې بند پاته وم نو ما دقران کریم دلوست هڅه هم کړې ده.

« ډیره حیرانونکې ده..... تا اسلام قبول کړې دې؟... اوس خو ته نه یوازې زما دوست یی بلکه مسلمان ورور مې هم یی..... خو په تا کې دا بدلون څنگه راغې؟ اودا چا په کومک درکې راغې؟...»

د قاسم په خبرو کې رینتیا هم حیرانتیا وه خو کله چې اربان ورته دخپل مهربان نوم ووايه نو قاسم د حیرانتیا څخه یو ټکان وخور ځکه چې اربان ورته وویل:

« په ما کې دا بدلون زما د وریرو مریم او حمیرا په مهربانی سره راغلې دې ، زما دا وریرې ډیرې مهربانه دي ، هغوی پخپله هم اودهغو پلار عباس هم نوي مسلمانان دي ، مونږ ټول غواړو قرانکریم ولولو ، اوس مونږ دخپلو ځانو له پاره یو استاد هم نیولې دې ، ته خو کله زمونږ کور ته راشه...»

قاسم ته دا خبره داسې ښکاره شوه لکه یو ناڅاپه چې په هوا کې الوتې وي ، د ډیرې حیرانتیا له وجهې یی دخولې څخه خبره نه راوتله . ځکه هغه عباس ، حمیرا او مریم درې واړه پیژندل ، بلکه دهغوی نومونه هم قاسم ایښودي و . هغه به د بوسنیا هغه شهزادګۍ څنگه له یاده ویستلې وې چې په هماغه لمړۍ ورځ یی د ینی چري د پنځه زره کسيز فوځ د سالار سره ټکر کړې و . هغه په دې هم حیران و چې هغوی څنگه او څه ډول دلته اورنه ته رارسیدلې دي . اوبیا د اربان سره یوځای دوې ټول په یوه محله کې اوسیري . دهغه سترګې د حیرانتیا څخه خلاصې پاته شوې وې او پخپلې بې علمۍ یی افسوس کاوه . هغه اربان له ځانه سره واخست او په یوه قهوه ځای کې ورسره کیناست او تر ډیره پورې یی ددې بوسنیایی نوو مسلمانانو په اړه ورسره خبرې کولې . اربان ورته وویل چې هغه د سلطان او د مسلمانو عسکرو له پاره یو منجنیق شکله توپ جوړوی او تر څنگ یی غواړي د سلطان سره وویني . د قاسم له پاره دا ټولې خبرې نوې او حیرانونکې وې ، هغه داربان سره ژمنه وکړه چې سبا به یی د سلطان سره د کتلو له پاره محل ته وړی . هغه د اربان څخه دهغه د اوسیدو د ځای ادرس هم واخست . او په دې ژمنه یی ترې رخصت واخست چې هغه به نیغ په نیغه سلطانی قصر ته ورځي او د اربان د نوي توپ د جوړښت په اړه به ورسره خبرې کوي . تر څنگ به یی سبا د اربان له پاره د سلطان سره د کتلو وخت هم وغواړی . د یوې اوږدې لیدنې وروسته هغه داربان څخه رخصت واخست او د سلطاني قصر په لور روان شو .

قاسم سلطان ته د اربان په اړه معلومات ورکړ او دهغه د نوي ایجاد په اړه یی هم ورته تفصیلی معلومات ورکړل . سلطان ډیر زیات خوشحاله شو او په پوره شوق سره یی د اربان سره د کتلو وخت ورکړ . قاسم ترې د سبا له پاره وخت غوښته خو سلطان د سبا پورې صبر ونه کړ ، قاسم یی له ځانه سره ستون کړ او د هغه څخه یی د اربان پوره پته او ادرس واخست او خپل سرکاري ملازمین یی دهغه د باعزتو راوستلو په خاطر دهغه پسې ورواستول . قاسم داربان په اړه سلطان ته هر څه ویلي و . خو د بوسنیایی شهزادګۍ او عباس په اړه یی ورته هیڅ ونه ویل . معلومه نه ده چې قاسم به په دې اړه دکوم مصلحت څخه کار اخست . قاسم د سلطان د هدایت په اساس هملته په محل کې پاته شو او داربان د راتلو انتظار یی پیل کړ .

ډیر لږ وخت وروسته ستر اهنگر اربان په پوره درنښت سره د سلطان په خدمت کې حاضر کړل شو. دا سلطان خاص دیوان ځای و. او په دې ځای کې د سلطان تر څنگ دغه ستر اهنگر او قاسم ناست و. اربان د دې ناڅاپي راتلو په اساس تر یوه ځایه حیران و خو انديښمن نه و. سلطان د دې اهنگر د ښه راغلاست له پاره دخپله ځایه پورته شو، په دې کار سره د اهنگر اربان په سترگو کې یو ځل بیا حیرانتیا را وځلیده. ځکه هغه به کله کله د قسطنطینې د قیصر په دربار کې حاضریده خو د مسلمانانو د سلطان په کتلو سره دهغه د زړه څرنگوالي بدل شوې و. هغه په دې فکر کې شو چې ایا پادشاه د پادشاهانو پرته دنورو عادي خلکو د استقبال له پاره هم راولاړېږي. خو هغه په دې نه پوهیده چې سلطان مراد خان ثاني یو درویش صفته انسان دې، اربان پخپله هم یو درویش صفته اوفلسفي انسان و. په همدې خاطر یې د سلطان په خدا کې دخپل ځان له پاره دخپلولۍ څپې وکتلې، سلطان د اربان سره دخبرو په وخت کې وویل: «مونږ دخپل دروند میلمه څخه ناخوالي یو... ځکه چې د قسطنطیه ستر اهنگر د نژدې څلورو میاشتو راهیسې دلته په اورنه کې میشت دې خو زموږ سره یې دکتلو له پاره زحمت نه دې ویستلې.»

خو اربان ورته په عجیبه توګه ځواب ورکړ. هغه ورته وویل:

«مونږ په سلطاني ذوق ډیر ښه پوهیږو..... دخانه بدوشو کوم پادشاه نه وي چې مونږ یې په خدمت کې حاضر شوې وي... زه د ظلم څخه کرکه لرم، نوزه د ظلم د له منځه وړلو په خاطر د اسلامي فوځ له پاره یوه تاریخ جوړونکې وسله جوړوم. خو فقیر دهغو انعاماتو او اکراماتو څخه چې د سلطان لخوا دا ډول فنکارانو ته ورکول کېږي بې پرواه دې.»

د سلطان له پاره دا ډول خبرې چې په هغې کې یو ډول معنویت و ډیرې په زړه پورې ښکاره شوې، که څه هم هغه د یوه اجنبي او ناپیژندل شوې انسان له اړخه وې خو سلطان یو درویش صفته انسان و او دهغه هیڅ خبره یې هم بده وانه خستله. خو په نړۍ شاتته خدا کې یې وویل:

«مونږ پوهیږو چې شاهي انعامات د داسې ستر اهنگر د فن قیمت نه شي گزیدای، خوبیا هم شاهي انعامات د ظل سبحاني له اړخه یوه عطیه ده چې باید په فخر سره ومنل شي.»

خو دا ځل هم سلطان ته د یوه ریښتوني درویش ځواب اوریدل و رپه غاړه و.

«درونده سلطانه! انعام خو به مونږ تاته درکوو. او په حقیقت کې همدا زموږ انعام باید تر څو چې دنیا اباده وي د ظل سبحاني له اړخه یوه عطیه وګنله شي. هغه هیږي او جواهرات چې سلطان یې داسې یوه فنکار ته بخشش کوي یواځې څو میاشتې او یا څو کاله دوام کولې شي، خو هغه انعام چې مونږ یې عثمانی سلطنت ته ور بښو په زرګونو کاله د عثمانی سلطنت له پاره دویارو عزت سبب ګرځي.»

اوس نو دسلطان په سترگو کې داهنگر له پاره د تحسین او ستاینې احساسات را پیدا شوي و. دهغه په مخ باندې دسلطاني قهر و غضب نښې بلکل له منځه تللې وې، هغه ورمخته شو او د اربان په اوږه یې لاس کښنود او ورته یې وویل:

« وای قسمته !... مونږ د عثمانی سلطنت له پاره د معزز میلمه انعام د سر په سترگو منو. مونږ دا منو چې مونږ خپل دربار ته د دومره ستر اهنگر د رابللو غلطې کړې ده ، حق دا و چې مونږ ددې ستر فنکار د فن د ستایلې او ارزښت له پاره دهغه حضور ته ورغلې وای. پر مونږ ستاسې خبرې ډیرې نښې و لگیدې. ترڅنگ یې مونږ ستا د توپ د جوړولو په اړه هم اوریدلې دي ، خو مونږ غواړو چې تاسې دا نوې وسله د عثمانی سلطنت د خزانې په بسپنه جوړه کړئ. مونږ به همدا نن د یوې سترې کار خانې د جوړولو حکم ورکړو ترڅو په هغې کې ستاسې د څارنې لاندې هر ډول فوځي سازو سامان جوړ کړل شي.

دقاسم له پاره د اربان او سلطان تر منځ خبرې په زړه پورې هم وې او مزه یې هم ترې اخسته. هغه د اربان په جرئت باندې هم حیران و او دسلطان په فیاضۍ باندې هم. خو هغه تر اوسه پورې ددې خبرو څخه مزه او خوند اخسته چې شاهي دروازه چې راغې او دده ټول حواس یې را بیداره کړل. ځکه چې شاهي دروازه چې پادشاه ته د شاهي ادا بود په ځای کولو وروسته وویل:

« درونده سلطانه ! سلیم پاشا طبیب د ډیرې مودې د ناروغتیا وروسته غواړې ستاسې حضور کې باریابه شي.»

دقاسم له پاره د طبیب پاشا نوم اوریدل یو ډول احساساتي پیغام و. ځکه دا همغه شخص و چې په خپل وخت یې دهغه د ورنډار د علاج کولو څخه ډه ډه کړې وه. خو هغه ته دا ډاگیزه نه وه چې هغه د څه وخته راهیسې علیل او ناروغه شوې دې او کله یې روغتیا پیدا کړې ده. خو ده هم دڅو ورځو راهیسې د سلیم پاشا شکل او قواره نه وه کتلې. خو اوس چې دربان د سلیم پاشا نوم واخست نو د قاسم شپږم حس را ژوندې شو ، هغه د یو ځل بیا شاهي سراغ رسان کیدو وروسته دا عملي حکمت خپل کړې و چې هغه به یو وخت ددې وگړې څلور خواوې معلوموي ، خو نن په ناڅاپي توگه سلیم پاشا پخپله دهغه مخې ته راغلې و.

کله چې سلیم پاشا خاص دیوان ته را ننوت نو د ادب له مخې یې سر تیت کړې و ، دسلطان مخې ته په رسیدو سره یې سر او ملا دواړه تیت کړل. خو کله یې چې سر را پورته کړ نو سترگې یې په قاسم بن هشام باندې و نښتې ، دقاسم په لیدلو یې زمکه د پښو څخه و تښتیده ، پښې یې په لږزیدو شوې او نژدې و چې په فرش باندې را پریوځي. سلطان او اربان دهغه دغه ډول حرکت ته په پوره حیرانتیا سره کتل.

د سلیم پاشا د خیرې رنگ او نبت را اوبنت. او په غیر ارادي توگه یې خپل زخمې لاس چې په پټۍ یې تړلې و دخپلې چپنې لاندې پټاوه. دهمدې حرکت له مخې دهغه بدقسمتي پیل شوه. ځکه دقاسم له پاره دهغه لاس ډیر

اهمیت درلود. قاسم ډیر زیات په دې حیران وو چې دیوه نه جنگیدونکي طیب لاس څنگه اوڅه ډول زخمې شوي دي؟ دهغه په ذهن کې دخپلې ورنډار اخري جملې گرزیدلې چې اغا حسن ته یې ویلي و: دهغه ورنډار د روح ورکولو په وخت کې ویلي وو..... چې هغې دنقاب پوشانو سردار زخمې کړې دي..... دا چې ولې هغه ته د سلیم پاشا د زخمې لاس دکتلو وروسته دا جمله را یاده شوه، اودهغه دماغ یې په حرکت راوست او او د بدن وینستان یې پورته ودریدل. هغه ته دخپلې ورنډار د وفات په وخت کې اغا حسن ته کړې خبرې په پوره ډول په یاد وې. ځکه کله چې هغې سلیم پاشا زخمې لاس وکوت نو هغې غوښتل په اشارې سره سلیم پاشا او اغا حسن ته څه ووايي. ... قاسم ته داسې احساسیدله چې ورنډار یې په اخري وخت کې سلیم پاشا پیژندلې وی اودهغه په لور یې په گوته اشاره کړي وي. اوس نو د قاسم د ملا په هډوکو کې یو قسم برق راپیدا شوي و، دهغه دماغ تر ډیر زیات فشار لاندې و او جاملې یې سره ورغلې وې. ځکه چې هغه یو په بل پسې ډیرې کړې. یو دبل سره یو ځای کولې. ځکه دهغه په ذهن کې دا خبره وه چې سلیم پاشا په اخري وخت کې دهغې بنځې دکتلو څخه انکار کړې و. قاسم په دې فکر کې شو چې هغه به همغه وخت و چې طیب په خپلو زخمونو پټې ایښودلې. هغه په دې ډاډمن شوي و چې سلیم پاشا دهغه دکورنۍ اصلي قاتل دي خو دسلطان خبرو د هغه دفکرونو څپې خپل ځان ته متوجه کړې وې، سلطان سلیم پاشا ته وویلې:

«درونده طبییه! په مونږ، د شاهي ادابو دغه طریقه چې تا وکړه، بڼه و نه لگیده. مونږ رکوع او سجود یواځې اویواځې د الله تعالی حق گڼو، خو په هر حال مونږ ستا د ناروغتیا په اړه افسوس کوو، مونږ وکتل چې ستا په لاس باندې پټې ترلې ده، داسې بریښي چې ستا د لاس گوتې زخمې شوي دي..... ددښمنانو په برخه دي وي پرې شوې خو به نه وي؟ اوریدلې مې دي چې تاسې هم د بغاوت په ورځو کې دکومې پېښې سره مخ شوي واست.»

د بغاوت په ورځو کې د سلیم پاشا نوم اخستل د قاسم له پاره یوه بله کړې وه، ځکه ددې نه دا ډاگیزه کیده چې د سلیم پاشا زخم د هماغې ورځو زخم دي چې دهغه ورنډار او پلار په کې شهیدان شوي و. اویا کله چې سلیم پاشا دسلطان دخبرې ځواب ووايه نو د قاسم شک په یقین بدل شو. ځکه د طیب ځواب ډیر غیر معقول اود عقل نه لري معلومیده. سلیم پاشا ورته وویل:

«درونده سلطانه! ...زه د شاهي ادابو څخه نا واقفه، په خپل دغه کړچار باندې ډیر زیات شرمساره یم..... دورند سلطان زما د زخمې لاس په اړه و پوښتل...زما دا لاس، دیوې نسخې د تیارولو په وخت کې په تیزابو کې و سوځید او له منځه ولاړ. همدا علت دي چې زه د څو ورځو راهیسي په کت کې پروت یم.»

د طیب خبره په دې خاطر معقوله نه بریښیده چې دهغې د پټې څخه دا ډاگیزیده چې دهغه د لاس گوتې پرې شوې دي. اوتر څنگ یې دا خبره هم وه چې په تیزابو د ناڅاپي لاس ککړیدو څخه دومره زیان لاس ته نه رسیږي، طیب په محل کې ناست یوه پادشاه ته دا دوکه او فریب ورکولې شو خو د قاسم په څیر ذهین دماغ ته یې فریب

نه شو ورکولې. په همدې وخت کې قاسم ته یو خیال او فکر راغې، په دې خاطر یې د سلطان په دربار کې په پوره ادب سره وړاندیز وکړ:

«درونده سلطانه! په ډیر احتیاط سره یوه خبره کول غواړم»

سلطان د قاسم په لور مخ کړ او د سر په خوزولو سره یې د خبرو کولو اجازه ورکړه. قاسم ورته بیا وویل:

«درونده سلطانه! د حیرانتیا خبره ده..... شاهي سراغ رسان ته د یوه ځایه درې پرې کړل شوې گوتې ترلاسه شوي دي چې مونږ د پلټنې له پاره په مشک و کافورو او قدرتي اوږه کې خوندي ساتلي دي... که چیرې شوخي یې ونه گڼئ نوزه دا ویل غواړم چې طبیب سلیم پاشا د معظم سلطان څخه کومه خبره پتول غواړی...»

قاسم خبرې کولې او د سلیم پاشا پښې د ویرې څخه په لرزه وي، قاسم چې کله د درې پرې کړل شوو گوتو خبره وکړه نو د سلیم پاشا راز یې را وسپړود. دهغه مخ د خزان شوي پانې په څیر ژیر گرځیدلې و، او د پادشاه سترگو ته د کتلو په ځای یې زمکې ته په کتلو پیل وکړ. دهغه ټول دغه حرکتونه د سلطان له پاره ډیر حیرانونکې و..... په همدې خاطر سلطان په لوړ اواز ورته وویل:

«طبیبه!..... پښې دې ولې لږ زیږي...؟ داسې بریښي چې ته هم دهغو دريو گوتو سره کوم تړاو لرې؟»

د سلطان خبرو د سلیم پاشا هغه پاته توان هم له منځه یوړ. په همدې وخت کې قاسم یو ځل بیا وویل:

«درونده سلطانه! ماته دغه درېو اړه پرېکړل شوې گوتې په خپل کور کې ترلاسه شوي دي، اوزما ورنډار دخپل مرگ نه خو لمحې منځته ويلي و چې هغې د حمله کونکو سردار زخمي کړې و. خودرونده سلطانه، دا ضروري نه ده چې دا گوتې دې حتما د طبیب سلیم پاشا گوتې وي.»

قاسم دغه اخري خبره قصدا لږ څه په زوره وويله. اوس نو هغه په سلیم پاشا باندې نیغ په نیغه خپل شک څرگند کړې و. د سلیم پاشا حالت هم هره گړۍ خرابیده. ژبه یې گونگه شوه، قاسم چې بنکار په جال کې وکوت نو سمدلاسه یې وویل:

«درونده سلطانه!..... د پټې محکمې ماهرینو ددې پرېکړل شوو گوتو او د سلیم پاشا د لاس د نورو گوتو د کتلو وروسته په اسانۍ سره ویلاې شي چې ایا دا گوتې د سلیم پاشا دي او که د بل چا.....»

د قاسم خبرې لا په پوره ډول پای ته نه وې رسیدلې چې په همدې شاهي خونه کې یوه په زړه پورې پیښه رامنځته شوه. کله چې سلیم پاشا خپل ځان په جال کې را بنکیل وکوت نو د برق په څیر یې خپل چپ لاس د چینې لاندې ورتویست او یو تیز ځلیدونکې خنجر یې ترې را وویست. او په سلطان مراد خان ثاني باندې یې حمله وکړه.

ډیره زیاته ممکنه وه چې دهغه ددغې ناخاپې حملې په واسطه دسلطان گیده خیرې کرل شوې وې. خو په همدې وخت کې اربان یو عجیبه حرکت وکړ او د برق په خیر د سلطان مخې ته ودرید. د سلیم پاشا خنجر د اربان تر پښتو پورې ورسید خو سلطان ددې حملې څخه خوندي پاته شو.

همدومره مهلت کافي و، قاسم سمدلاسه خپله توره بې نیامه کړه او مخته راغې او دسلیم پاشا په خټ یی ور کینبوده. سلطان هم په لوړ او از سره دروازه چې را وباله، دروازه چې هم خپل توره را وویسته او په یوه منډه دننه رانوت، سلیم پاشا بې وسه کرل شوې و خو په اخر کې یی تر ټول زیات حیرانونکې عمل انجام کړ، خپل خنجر یی د اربان د پښتو څخه را وویست او په خپله گیده کی یی ور ننویست. دهغه رازونه راډاگیزه شوي و او هغه ته نور ژوندي پاته کیدل شوني نه و، په دې خاطر یی ځان وواژه.

بله ورځ د غدار سلیم پاشا لاش د ښار په لویه څلورلارې کې په چپه را ځوړند کرل شوې و، تر څنگ یی په یوې کوچنۍ ستنه یو شاهي اعلان هم را ځوړند شوې و چې په هغې کې دغدار سلیم پاشا ټول کړچار ثبت شوې و. قاسم خپله بدله اخستې وه او دهغه تر ټولو ستر دښمن او د هغه په کور د حمله کونکو نقاب پوښانو سردار، د قیصر خطرناکه جاسوس خپل انجام ته ور رسیدلې و. قاسم نن ډیره خوشحاله و او دهمدې خوشحالی په حالت کې د اربان د کور په لور ولاړ. هغه غوښتل اوس دخپلو بوسنیایی میلمنو پوښتنه وکړي. خو په حقیقت کې دهغه په زړه کې یو نامعلوم غل پټ شوې و. داسې بریښیده چې هغه به د بوسنیایی شهزادگی د کتلو غلا وی. کله چې د اربان دروازې ته ورسید نو ډیر زیات احساساتي معلومیده. په لړزیدلې لاس یی ددې ښکلې کور دروازه ورو هله او هملته یی لږه شیبه انتظار وکړ.

څو لمخې وروسته، کله چې دروازه پرانستل شوه نو د احساساتو په بهیر کې وچ کلک ودرید. ځکه دهغه تر مخه د بوسینا شهزادگی ولاړه وه. قاسم دا هیله هم نه درلوده چې شهزادگی حمیرا دې پخپله ددروازې دپرانستلو له پاره دلته راشي. هغه حیران و، خو شهزادگی حمیرا دهغه څخه زیاته حیرانه ولاړه وه ځکه هغې ته دخپلو خوبونو شهزاده په ډیره ناخاپې توگه په مخکې ولاړ و. شهزادگی په خلاصو سترگو د قاسم خندانه او دخوشحالیو نه ډکه څیره کتله، هغې په دواړو لاسونو د دروازې دواړه پلې را پرانستې خو خوله یی د سکتې د حالت په څیر وازه پاته وه. د قاسم دغسې ناخاپې را تلل د کومې معجزې څخه کم نه و. هغې فکر کاوه چې دمسلمانیدو نه وروسته یی خپله لمړنۍ دعا قبوله تر سترگو شوه. ځکه هغې د مسلمانیدو وروسته دخپل خدای نه د قاسم سره د بیا کتلو دعا کړې وه. او نن قاسم پخپله دهغې تر مخه ولاړ و.

کله چې ددواړو اړخونو حیرانتیاوې خپل اخري حد ته ورسیدې نو دواړو کتونکو یو بله ته په ډیره په زړه پورې توگه وخنډل او بیا شهزادگی د قاسم څخه د پوښتنې پرته، قاسم ته د دننه رانوتلو ست وکړ او پخپله په یوه منډه ولاړه او عباس او مریم یی د قاسم د ناخاپې راتلو څخه خبر کړل. په دې وخت کې اربان په کور کې نه و خو دوي

درې واړه قاسم په خپلو لاسو کې واخست ، د قاسم په راتلو سره دشهزادګۍ کور څلور ځله روښانه شو . هغه ولاړه او په يوه ځای کې کیناسته ، عباس د احساساتو او خوشحاليونه په ډک او لړزانده اواز وويل:

« حميرا لوري ! وګوره ! ..... ستا زلمې په خپله راغې ، زه ښه پوهیږم چې تا ته دهمغې لمړۍ ورځې څخه د قاسم سره مینه پیدا شوې ده ، نو اوس چیرې پتیرې ؟ »

د حميرا څیره د حیا او شرم څخه د انارو د گل په څیر وګرزیده . سمدستي پورته شوه او دننه ولاړه . خو عباس هغه د لاسه و نیوله « لوري ! ځې چیرې ؟ همدلته کینه ، دومره موده وروسته قاسم یو ځل بیا زمونږ کورته راغلې دې اوته ترې تنبتي ؟ خوشبوی او محبت نه پتیرې ، ته خو دا هم نه منې چې ته دلته اورنه ته د قاسم له پاره راغلې یی . »

حميرا د شرم څخه ویلې کیده . او عباس یی لاس کلک نیولې و ، بیا یی وويل:

« کاکا ! تا زما ددعاو اغیز وکوت . قاسم بن هشام پخپله زمونږ کورته راغې . ته زما لاس پرېږده ترڅو زه دهغه له پاره د خوراک څښاک غم وکړم . »

خو قاسم ددې ټولو حالاتو څخه ډیر زیات اغیزمن شوې و ، ځکه هغه هیله نه درلوده چې معامله دې تردې ځایه پورې ورسیرې . هغه خو د خپلې مارسې « غزاله » سره مینه کړې وه . خونن یی په زړه کې شهزادګۍ حميرا د مینې شمه بله کړې وه . خو دهغه په ذهن باندې د مارسې مینه سپره وه . هغه ته داسې بریرښیده لکه دمارسی د روح سره چې بې وفایی کوي . ددې وروسته چې هغه څومره وخت ددې خلکو سره کیناست په همدې احساساتو کې سوزیده ، او د حميرا مینه یی د سترګو غورزوله . ان تردې چې کله چې هغه د شپې له مخې بیرته کورته ستنیده نو حميرا ورته وويل:

« دورنده سالاره ! ... ته ماته ډیر ورک ورک معلومیدې . داسې ډاګیزه کیږي چې ستا په زړه کې د بل چا د مینې چراغ لمبې وهي . نو که چیرې زما له خاطرته تاته کوم تکلیف در رسیدلې وي نو دزړه نه در څخه ښښه غواړم . »

قاسم ټکان وخور ځکه حميرا په هغه پوه شوې وه . هغه یو ځل بیا ونښت . له یوه اړخه دمارسی یاد هغه ځوراوه . خو دبله اړخه کوم غیبې ځواک هغه دحميرا په لور کشاوه . دهغه د زړه تارونه سست شوي و نو په معذرت کونکي لهجه یی وويل:

« نه ، درندې شهزادګۍ ! ... زه ستا د محبت وړتیا نه لرم . ما پخوا د یوه چراغ د روښانه کولو هڅه کړې وه خو اوس هغه روښانه چراغ د زړه په تیارو کې ډوب شوې دې ، ته ډیره درنه او محترمه یی . او زه تاته په زړه کې یو

ډول خاصه جذبه احساسوم. خوزه نه غواړم تا په دوکه کې واچوم. ستا څخه مخته یوې نجلی. زما سره د ژوند د ملگرتوب ژمنه کړې وه، او همغه زما لمړنۍ محبت و.»

«لمړۍ محبت و؟... د وه څخه دې مقصد څه دي؟ هغه خوش قسمته اوس چیرې ده؟»

د قاسم په سترگو کې د غم ماښام را ځلیدلې و. هغه پورته اسمان ته په کتلو سره وویل: «هغه شهیده شوې ده. د اسلام د محبت په نامه، هغه اوس په دې نړۍ کې نه شته.»

«د حیرانتیا خبره وه چې یو سالار او سپاهی دیوه شهید په شهادت باندې دومره غمژن دي. ما خو په اسلام کې اوریدلې دي چې شهید ژوندې وي نو بیا ته ولې دهغې د بیلتون درد احساسوي. زه له تاڅخه یوازې همدومره غواړم چې کله هم په خپله زړه کې دهغې خوش نصیبه د بیلتون دروندوالي احساس کړې نو ما بدنصیبې ته هم دخپل دغه غم څخه دلرې د پورته کولو اجازه ضرور راکړه»

د حمیرا په سترگو کې غټې غټې اوبنکې را تویدې. څرگنده نه شوه چې قاسم ته څه ورپېښ شول چې یو ناخپه یی د شهزادګۍ حمیرا لاس و نیوه او ورته یی وویل:

«نه، حمیرا، نه! ته ماته دومره درنښت او عزت مه راکوه چې زه ستا په مینه کې را بنکیل شم. او دخپلې غزاله یاد له یاده وکارم.»

حمیرا خپلې د اوبنکو ډکې سترګې راپورته کړې، په دې وخت کې دهغې د سترگو څخه داوبنکو څاڅکې لاندې راپریوتل. داوبنکو دغو څاڅکو د هغه په رخسارونو باندې سترې سترې کړنې جوړې کړې. حمیرا د یوې سلګۍ کولو وروسته وخنډل، د قاسم څخه یی خپل لاس ازاد کړ او سړی تپت کړ او ویی وویل:

«ته به بیا کله راځي؟ اوس خو به زما غوږونه د دروازې په لور متوجه وي»

قاسم د حمیرا په رخسارونو باندې د جوړو شو لکیرو څلا کتله او د تلو دمخه یی وویل:

«زه به هرو مرو راکم، د عباس کاکا او ستاسې د ټولو سره به وینم..... تاسو هم زما کورته راشئ، تاته ما وویل چې زما کور زما د ورنډار اوپلار د شهادت وروسته وران و یچارې او زما ورپورته علی او عمر ډیر زیات خفه دي. که چیرې تاسې هلته راشئ نو دهغوې زړونه به باغ باغ شي.»

قاسم رخصت واخست او نیغ کورته ولاړ. هلته په کور کې ورته یو میلمه منتظر ناست و. دا دهغه ځانګړې استاذې و. او قاسم هغه د غزالې د پیدا کولو په اړه البانیه ته استولې و. کله چې قاسم خپل استاذې وکوت نو ساه یی بې واره شوه. ځکه هغه نه غوښتل د غزاله په اړه کوم بد خبر واورې. ددې استاذې په کتلو سره دهغه ټول امیدونه یو

ځل بيارا وټو کيدل. خو کله يې چې دخپل استاذي خبرې واوريدې نو يو ځل بيا يې په زړه کې داغونه راپيدا شول. ځکه دهغه استاذې ورته وويل چې دغزاله په اړه يې هيڅ بڼه خبر نه دې ترلاسه کړې، بلکه د سلطان مراد خان ثاني ليرېل شوې استاذې هم د سکندريېگ په واسطه وژل شوې دې.

هغه ته به غزاله څنگ ترلاسه شوې وې. او يا به دهغه جاسوس څه ډول دغزاله خبر ترلاسه کړې و. ځکه چې غزاله اوس د سکندر بيگ په محل کې هم نه وه. نن قاسم په پوره توگه ډاډمن شوې و چې غزاله په دې نړۍ کې نه شته.

هغه تر څو ورځو پورې دغزاله د يادونو په فکرونو کې ډوب و. خو اخر تر څه وخته پورې؟ ... بلاخره څو ورځې وروسته هغه يو ځل بيا د اربان کور ته ورغې. اوس نودهغه د ژوندانه نوې پړاو پيليدونکې و، تر څو مياشتو پورې هغه داربان کور ته ته راته. ترڅنگ به يې شهزادگۍ حميراهم د قاسم کور ته تلله را تلله. دا ليدنې کتنې ډيرې ژر په ميني اومحبت باندې بدلې شوې. اوبيا يوه ورځ ددواړو کورونو په خوښې او خوشحالي سره د بوسنيا شهزادگۍ حميرا د قاسم د ناوې په څير دهغه کورته راوړل شوه.

*****

د دوه ځلې تجربو وروسته سلطان مراد خان ثاني دا ډيره بڼه احساس کړې وه چې اوس هم سلطان محمد خان د سلطنت د امورو د پرمخ بولو له پاره پوره وړتيا نه لري. ځکه چې هغه په يوه کال کې دوه ځله په تخت کيناست خو هر ځل سلطان دخرابو حالاتو د سنبالولو له پاره بيرته راستون شوې و. په دې خاطر هغه بيا د تخت د پريښود و فکر و ځنډاوه. سلطان ددرې ځلې تخت کيناستو نه وروسته، خپل زوي شهزاده محمد کوچنۍ اسيا ته وليږده، تر څو هلته پاته شي او دسلطنت د امورو د پرمخ بيولو تجربه ترلاسه کړي. پادشاهان د تخت نه لاس په سر کېږي خو دوه ځلې د تخت د پريښودو وروسته بيا په تخت د کيناستو کار، په تاريخ کې، يواځې دسلطان مراد خان ثاني پورې اړوند دي. خودغه فلسفې سلطان ددنياوې عظمت د بې حقيقتۍ څخه دخبريدو په اساس يو ځل بيا د څلويښتو کالو په عمر گوبڼه ناسته اختيار کړه.

خو دا ځل په تخت د کيناستو سره سم يې عيسوی دنيا ته بيا د سر را پورته کيدو موقع ورنه کړه. او نه يې پرته له کومه علت له پرهغوې ظلم او تيرې وکړ. دا په داسې حال کې چې د قسطنطنيې پادشاه په خپلو شرارتونو اوفساد اچولو کې همغسې مصروف و او همغه د عثمانيانو پر خلاف د فساد تر ټولو ستره سرچينه گڼل کيده. دسلطان له پاره دهغوې ځپل دومره ستونزمن کار نه و. خو هغه قيصر هم په خپل حال پريښود. البته، دا ځل هغه د «موريا» په لور توجه وکړه. په دې ځاي کې د قيصر دوه ورونه «قسطنطين» او «تهامس» په بيلو بيلو ځايو کې حاکمان وو. قسطنطين دخپلو ملکيتونو دخوندي ساتلو له پاره د «دکورت دځاکن» کلابندي وکړه او بيا دهغه ځايه د ډاډمن کيدو وروسته يې د «تهيبس» په ښار چې پولو ته نژدې يې عثماني سلطنت پروت حمله وکړه. سلطان ددې حملې څخه دخبريدو سمدستي وروسته د موريا په لور مخه کړه دهغه تر مخه د «فورت» ټينگه کلا

پرته وه ، خود ستر اهنگر اربان د جوړو کرل شوو توپونو د گوله باریو په واسطه دا کلا ډیره ژر له منځه ولاړه ، دا لمړنۍ جنگ و چې فوځ په کې توپونه استعمالول پیل کړې و ، د فورنت د فتحه کیدو وروسته د مورییا په لور لاره بلکل خلاصه شوې وه ، په دې اساس د قسطنطین او تھامس له پاره د سلطان تر مخه د اطاعت کولو بله لاره نه وه. هغوی خراج ورکول ومنل او مورییا هم د عثمانی سلطنت د باج ورکونکو ریاستونو په ډلې کې راغې.

د بله اړخه د عثمانی سلطنت پخوانې دښمن « هونیادې » دخپلې تړون ماتونې په اساس او په اورنه کې د ماتې وروسته تر اوسه پورې د مسلمانانو پر خلاف د فوځونو په راتولولو بوخت و. دهغه په لمن د وارنه د ماتې داغ د ورايه خلیده. په دې اساس هغه په څلور و کالو کې د خپلو زیاتو کونښنونو اتیا زره وسلوال فوځ تیار کړ او د ډینوب د دریاب څخه تیر شو او د سربیا سیمې ته ورننوت. دلته د سربیا او بوسنیا خلک یو ځل بیا دهغه په فوځ کې ورگډ شول ، په داسې حال کې چې د سربیا او بوسنیا خلکو د وارنا د جنگ نه وروسته د عثمانی سلطنت اطاعت منلې و. خود هونیادې هڅو د دغو دواړو سیمو حکومتونه د خپلو ژمنو څخه واپول ، اود مکملې ازادۍ غوښتنې دا دواړه حکومتونه د عثمانی سلطنت په مقابل کې د جنگ میدان ته رابنکل. د ځواک دا ازمینست د « کسوه » به میدانو کې تر سره شو. په دغو سیمو کې نژدې شپيته کاله مخته لمړني عثمانی فرمانروا ، لمړې مرادخان د سربیا ځواکونو ته ماتې ورکړې وه. او هغه یې دخپل ځان تابع کړې و. دا ځل ددرې ځلو سختو جگړو وروسته د شعبان په ۱۸ مه ۸۵۲ هجري کال یا د اکتوبر ۱۷ مه د ۱۴۴۸ کال سلطان دهونیادې فوځونو ته سخته ماتې ورکړه او د کسوه ددغه ستر جنگ په پایلو کې د سربیا ازادې سلب کړل شوه او د عثمانی سلطنت برخه وگرزیده. دا ځل سلطان د سربیا څخه دخراج په اخستو اکتفا ونه کړه. په دې جنگ کې د پخوا په څیر قاسم بن هشام په پوره میرانه گډون درلود. اوس نو هغه یواځې یو مجاهد او سپاهي نه و بلکه د سپورمۍ په څیر د یوې کوچنۍ لور پلار هم و. هغه دخپلې لور نوم « غزاله » ایښې و خو کله کله به یې ورته مارسي هم ویله.

د کسوده د جنگ د پای ته د رسیدو وروسته سلطان ، سکندر بیگ ته دهغه د قاصدانو د وژلو او نورو درنو جرایمو په خاطر سبق ورکول غوښتل ، په همدې خاطر یې په البانیه باندي حمله وکړه. خو د سکندر بیگ د ماهرانه چالونو په واسطه البانیه د سلطان لپاره ستونزمنه وگرزیده ، دهغې سیمې د تاو راتاو درو او غرنیو موقعیتونو په اساس عثمانی فوځونو ته د خلاص جنگیدو فرصت په لاس ورنه غې ، په دې اساس د زیاتو هڅو سره سره بیا هم سلطان البانیه فتحه نه شوه کړای. ان تردې چې په همدې وختو کې د سلطان مرادخان ثاني د وصال وخت هم را نژدې شوې و.

د ۸۵۵ هجري کال د محرم الحرام په پنځمه ، یا د ۱۴۵۱ ز کال د فبروري په نهمه سلطان مرادخان ثاني د عثمانی سلطنت په مرکز « اورنه » کې ساه ورکړه او تجهیز او تکفین یې ددې سلطنت په پخواني پایتخت « بروصه » کې تر سره شو.

اوس نو عمر او علي هم په ترتيب سره نهه او دولسو کلن شوي و، او کوچني غزاله به چې اوس کله دمور سره قدم واهه نو د مور گوته به يې نه نيوله. هغې په پنځه کلنۍ کې خپل قدم ايښوده، ددغې شپږو کالو په موده کې د قاسم زړې مور هم خپل ژوند له لاسه ورکړې و. او دخپل رب لورې ته ورغلې وه. دقاسم د هڅو په واسطه طاهر ددوو کالو غم او مصيبت تيرولو وروسته يو ځل بيا واده کولو ته تيار شوي و. په همدې خاطر قاسم د زړه عباس د لور مريم لاس دخپل ورور طاهر له پاره غوښتې و. خو طاهر، دمريم څخه کوم اولاد نه درلود. اربان او عباس هم دقاسم سره يو ځای اوسيدل. قاسم اوس يو ډير پوښ او ذهين انسان گرزيدلې و، دهغه عمر دسلطان مراد خان ثاني دمړينې په وخت کې نژدې ديرش کالو ته رسیده. خو دهغه پوهه او زيرکتيا د فوځ د ډيرو سترو او غوره سالارانو څخه هم پورته وه.

خو هغه به اوس هم کله کله د البانيايي کنيزي مارتها د لور ماري په غم کې ځوريده. کله به يې چې ماري را ياده شوه نو ډير غمگين به شو. دخپلو همدغو يادونو په خاطر به کله کله د لاله شاهين يادگار ته ورته او هلته به په همغه ځايو کې چې ماري به روسه په کې کيناسته، کيناست او پخواني يادونه به يې راتازه کول. دسلطان د مړينې وروسته قاسم ته هم پوره تکليف رسيدلې و، اغا حسن تر اوسه هم په يني چري کې موجود و او اوس دخپلې تجربې په اساس د يني چري د ټول فوځ نائب سپه سالار ټاکل شوي و.

د قاسم تر قومندې لاندې هم لس زره عسکر و و. خو دهغه نور گڼ شمير دوستان يا شهيدان شوي و او يا تر اوسه هم په خپلو همغو پخوانيو دندو کې مشغول و و. په خانگړې توگه رياض بيگ تر اوسه هم په يني چري کې موجود و. دسلطان د مړينې څخه سکندربيگ ډير خوښ شوي و او دډاډه ساه يې اخستي وه.

دشهبزاده عمر اوس پخلنې ته رسيدلې و، هغه يو ډير ذهين او مبتکر ځوان و. هغه دپلار د وفاته سمدلاسه وروسته د کوچني اسيا څخه را ستون شو او دلته په اورنه کې په تخت کيناست. په دې وخت کې دسلطان محمد خان عمر يويشت کاله و.

*****

يادونه: «درويش پادشاه» لمړنۍ برخه پاې ته ورسیده.

قريب الرحمن سعيد. (۳۱ مارچ ۲۰۱۱ زکال)

سلطان محمد فاتح :

دويمه برخه « تيرې شوې پانې »

داځل کله چې سلطان محمد خان په تخت کیناست نو عمر یی تر دوویشتم کلنۍ پورې رسیده. دده نه مخته هغه دوه ځلې، په داسې حال کې چې عمر یی یواځې څوارلس او پنځلس کاله و، دخپل پلار په ژوند کې په تخت ناسته کړې وه. د سلطان مراد خان ثاني د مړینې سمدستي وروسته د سلطنت اراکینو هغه ته د سلطان دمړینې په اړه خبر ورکړ او هغه هم سمدلاسه او پرته له ځنډه د کوچنۍ اسیا څخه د اورن په لور را ستون شو. ځکه همدلته دهغه د تخت د کیناستو مراسم هم تر سره کیدونکي و.

سلطان محمد خان د عثمانی کورنۍ اوم ځوان سلطان و، د عثمانی سلطنت بنسټ ایښودونکې پخپله (عثمان خان) و چې د « غیاث الدین کیخسرو سلجوقی » زوم و. سلطان محمد خان د عثمان خان د شا څخه اووم نسل جوړیږي، د عثمانی سلطنت بنسټ د نن څخه نژدې یوسلو دیرش کاله پخوا هغه وخت کینول شو چې په ۱۳۰۰ عیسوی کال تاتاریانو په کوچنۍ اسیا یرغل وکړ او هلته یی سلجوقی واکمن (سلطان علاؤ الدین) اویا دهغه وروسته د هغه زوی غیاث الدین کیخسرو وواژه. غیاث الدین کوم زوی نه درلود، یوازې یوه لور یی درلوده چې د عثمان خان په نکاح کې وه. په دې اساس د سلطنت اراکینو په یوه خوله او یوې رای سره عثمان خان د قونیا په تخت کیناوه او دخپل پادشاه په څیر یی و منود. په دې توگه د « اسرائیل بن سلجوق » د زوزاکه څخه، چې په ۱۰۷۷ کې یی خپل نظام جوړ کړې و، په ۱۳۰۰ عیسوی کال کې نظام ولاړ او اوپه ځای یی د عثمانی سلطنت جوړ کړل شو. او دې سلطنت تر ۱۹۱۵ عیسوی کاله پورې دوام وکړ....

د عثمانی سلطنت څخه مخته د سلجوقیانو پادشاهي وه، دهغوی نیکه اسرائیل بن سلجوق نومیده. دا هغه څوک و چې د سلطان محمود غزنوي په حکم د هندوستان کالنجر په عسکري کلا کې اوه کاله بندي شوي و.

د عثمانی سلطنت بنسټ ایښوونکې عثمان خان د سلجوقی حکمران په وخت کې د انګورې په سیمه کې د « ارطغرال » په کورنۍ کې پیدا شوي و. دا د سلطان علاؤ الدین سلجوقی د حکمرانۍ وخت و. هغه د ارطغرال دمیرانې او همت د کتلو وروسته، هغه ته د بازنطینی د سرحداتو جاگیر ور و سپاره. سلجوقی سلطان علاؤ الدین د ارطغرال خان د احساناتو ممنون او مشکور هم و.

په حقيقت کې د سلطان محمد خان قبيله هم په لمړيو کې دهغو مهاجرو قبيلو څخه وه چې د چنگيز خان د حملو څخه يې خپل کلی کور او وطن پريښې و او په دشتو او غرونو کې يې سره تيندکونه وهل. دا قبيله د «ترکانو او غوز» د قبيلو يوه برخه وه. چې د عثمان خان نيکه دارطغرال خان پلار «سليمان شاه» په مشرۍ کې خپل هيواد خراسان (افغانستان) پريښې و او په مختلفو هيوادونو کې د گرزیدو راگرزیدو وروسته د شام «سوريی» په لور ورواړېد شوي وو. دوي چې کله د فرات د درياب څخه تير شول نو سلطان محمد خان خراساني نيکه (سليمان شاه) په هغه درياب کې ډوب شو او و مړ. دهغه د مړينې نه وروسته د دې قبيلې ډيره برخه خپره وړه شوه، خو کوم کسان چې پاته شول هغوي د ارطغرال خان او دهغه د ورور «دوند ارخان» سره يوځای د کوچنۍ اسيا په لور روان شول او هلته د سلطان علاؤالدين سلجوقي د سلطنت پولو ته ورننوتل.

«لارډ ايوسلي د ترکي ايمپاير» تر ليکني لاندي ليکي چې: چنگيز خان خوارزم شاه له منځه وړې و. او دهغه ټول سلطنت يې دخپلو زمانو تر منځه وويشه. کله چې د خراسان دا ماتې خوړلې در په در شوې قبيله د سليمان شاه د ډوډيو او مړينې وروسته د ارطغرال خان په مشرۍ د سلطان علاؤالدين سلجوقي سلطنت ته ورننوته نو شميره يې څلور سوه او شل کورنو ته رسیده. ددغو څلوره سوه او شلو کورنيو دغه ډله د سلطان علاؤالدين تر سيوري لاندي د پنا اخستلو له پاره د قونيا د پايتخت په لور وروان و چې په لاره کې ارطغرال ته دوه فوځي ډلې په جنگ کې راگير څرگندي شوې. هغه يوه خوا هم نه پيژندله خو کله يې چې وکتل چې دهغوي يوه ډله د شميرې له اړخه کمه او بله څواکمنه ده نو سمدلاسه د خپلو ۴۴۴ ملگرو سره يوځای دهغه کمزوري ډلې خوا يې ونيوله او داسې زبردسته حمله يې وکړ چې دښمن يې تينستې ته وهڅاوه. دښمن ميدان پريښود او خپلې پښې يې سپکې کړې. دفتحې نه وروسته هغه ته ډاگيزه شوه چې دهغې ډلې مرسته يې چې کړې ده هغوي د سلطان علاؤالدين سلجوقي د فوځ کسان و، او مقابل لوری يې تاتاريان وو.

د ارطغرال د دې ميرانې په بدل کې سلطان علاؤالدين سلجوقي هغه ته د دسفوت زرخيزه سيمه چې د سقاريه د درياب په بڼې لورې د بازنطيني (قسطنطني) پولو سره نښتې وه، ورکړه، ترڅنگ يې ورته سفوت ښار هم وربانښه. ارطغرال او دهغه ملگري چې د خراسان او ارمنييا څخه راغلي و ټول همدلته ميشت شول.

سلطان علاؤالدين سلجوقي ارطغرال خان ته په دې سيمه کې دخپلو فوځونو د ساتلو اجازه هم ورکړه. او ترڅنگ يې ورته د بازنطيني عسکری کلاو عسکرو ته د درس ورکولو حکم هم وکړ. دبازنطيني سلطنت مرکز قسطنطنيه وه. علاؤالدين سلجوقي چې کوم خراساني ځوان ارطغرال ته په بازنطيني باندي د حملو کولو وينا کړې وه نو نژدې يونيم سل کاله وروسته دهغه شخص د زوزاکه څخه سلطان محمد فاتح پيدا شو چې بلاخره يې بازنطيني سلطنت (قسطنطنيه) فتحه کړه او د عيسويت د نړۍ ديوالونه يې سره ولېږول.

ارطغرال خان په ۱۲۸۸ کال کې د ۹۰ کالو په عمر له دې نړۍ څخه سترگې پټې کړې. هغه په خپل ټول ژوند کې د سلطان علاوالدين د ځانگړې پاملرنې لاندې و. ان تردې چې داسې وخت هم راغې چې ارطغرال د سلطان علاوالدين د نائب په څير د تاتاريانو او بازنطينانو گډ فوځ ته ماتې ورکړه. ددې په بدل کې ورته سلطان علاوالدين سلجوقي د «بني شهر او بروصه شهر» سيمي هم ورحواله کړې. او د ارطغرال د جاگير د نوم يی «سلطانوني» کيښود او هغه يی دخپلو فوځونو سپه سالار و ټاکه.

هلال، د سلطان علاوالدين سلجوقي د بيرغ نښه وه..... د ارطغرال خان د مړينې وروسته دهغه ستر زوی عثمان خان دهغه ځای ناستې و ټاکل شو. همدا د عثماني سلطنت بنسټ ايښوونکې او ددې سلطنت لمړۍ تاجدار هم و. دهغه پلار په خپل ټول ژوند کې د سلجوقي سلطنت سره تلپاتې وفاداري درلوده. سلطان هم د خپل پلار په قدم قدم کيښود او همغسې تگلاره يی خپله کړه. خو دا داسې وخت و چې سلجوقي سلطنت خپله اخري ساه اخسته او په کوچنۍ اسيا کې ملوک الطوايفي حاکمه شوي وه. عثمانيان يواځې دبازنطيني دښمنانو په مقابل کې جنگيدل او يا په بله ژبه، عثمانيان يواځې د عيسويانو پر خلاف په جنگ رانښتي و. په دې وختو کې د قسطنطيني پادشاه د خپلو درو ساتنه و نه شوه کړای او عثماني فوځونه دهغه (دتهينيا) ميدانو ته ورننوتل. بازنطيني سلطنت چې در رسول الله صلی الله عليه وسلم په وختو کې د ځواکمنو سلطنتونو څخه و د عثمان په وخت کې د زوال سره مخ شوی و. هلته دخپل منځي جگړو او حکومتي بدنظميو عثماني فوځونو ته موقع او فرصت برابر کړې و چې هغوی دې د بازنطيني سلطنت په ډيرو برخو باندي ولکه وکړي. ددې نه مخته داسې يو وخت و چې بازنطيني سلطنت ان د کوچنۍ اسيا تر پولو پورې را غوځيدلې و. خو اوس په کوچنۍ اسيا کې د بازنطين سره يواځې «نائيسيا او نائیکوميډيا» سيمي اودهغې شاوخوا کلي پاته شوي و. د بازنطيني سيمو په لورد عثمان د توجه علت دهغه داسلام د تبليغ کول و.

په هر صورت عثمان د اسلامي فوځونو له پاره داروپا دروازې پرانستې او د دانيال دروازې پرانستل د عثماني نسل له پاره يوه لوبه وگړزیده. عثمان د سلجوقي سلطان د فرمانبردارۍ په اساس سترې سترې معرکې سر کړې دي چې ددې ډلې څخه د «قراجه حصار» معرکه تر ټولو مشهوره ده. ددې کلا د فتحه کولو په واسطه مسلمانانو اروپايانو ته خبر ورکړ چې نور نو دهغوی د حکومت دوران مخ په ختميدو دي. سلطان علاوالدين سلجوقي خپل مړينې سپه سالار عثمان ته د «نيزبيگ» خطاب ورکړ او هغه ته يی په خپل نوم دسکي د جاري کولو او په خپل نوم د خطبې د ويلو اجازه هم ورکړه. په دې توگه عثمان ته د شاهي لقب تر څنگ د پادشاهۍ نور ټول امتيازات هم ورپه برخه شول. او بيا لږ څه پاته کمښت هم په راتلونکو کلونو کې له منځه ولاړ. او دا هغه وخت و چې عثمان د سلطان علاوالدين سلجوقي او دهغه د زوی د پرلپسې مړينې وروسته او ازاد او خپلواکه تاجدار په توگه را څرگند شو.

د سلجوقی کورنۍ د حکومت د پای ته درسیدو سره سم د ال عثمان حکومت پیل شو. خو یو شمیر سلجوقی امیرانو لکه (د کرمانیا امیر) عثمان ته په ډیره کرکه او حسادت سره کتل، او هغه یی خپل رقیب گانه. همدا علت و چې لږه موده وروسته د عثمان او د کرمانیا دامیر ترمنځه د جنگونو یوه نه پای ته رسیدونکې لړۍ و نښته. اودا لږه هغوی د پرلپسې ناستخایو ترمنځه هم همغسې جریان پیدا کړ. عثمان داسلامی حکومت بنسټ کینود او په ۱۳۰۱ کال یی د «تایئکومیدیا» سره رانښتې د «قیون حصار» کلا کې په لمړني ځل د قسطنطنیا د شاهنشاهی فوځ سره مقابله وکړه او په دې مقابله کې ورته ډیره ستره بریا ترلاسه شوه. او تر شپږو کالو پوري یی د فتوحاتو لړۍ تر «بحراسود» پورې وغځیده. هغه په خپل ژوند کې په درې محاذونو کې په یوه وخت فتوحات ترلاسه کول، لمړۍ... دباغی سلجوقی امرانو پر خلاف... بل... د تاتاریانو پر خلاف... دریم... د بازنطینی فوځونو یعنی د قسطنطنیې د پادشاه پر خلاف... په ۱۳۰۷ عیسوي کال کې عثمانیانو د بروصې ښار کلابند کړ، دا ښار په قسطنطنیه کې د کوچنۍ اسیا په نامه یادیده. دا د نړۍ تر ټولو اوږده کلابندی وه چې تر لسو کالو یی دوام وکړ. بلاخره په ۱۳۲۲ عیسوي کال کې کلابندو فوځونو خپلې وسلې کینودې او د عثمان خان زوی اولخان د فاتح په څیر دې کلاته ورننوت، په دې وختو کې عثمان خان په «سفوف» کې د مرگ په بستره باندې پروت و، خودهغه د مریني څخه مخته دهغه زوی اولخان هغه ته د دې سوې خبر ور ورساوه. همغه و چې عثمان خان هغه خپل ځای ناستې و ټاکه او حکم یی وکړ چې دمړیني وروسته یی په بروصه کې خاورو ته وسپاري. تر څنګ یی حکم وکړ چې بروصه د عثمانی سلطنت له پاره پایتخت وگرځوي. هغه دهغه د وصیت په مطابق هملته په بروصه کې خاورو ته وسپارل شو.

د «عثماني دولت» تر نامه لاندی تاریخ لیکي چې: عثمان خان د عثمانیه دولت لمړۍ تاجدار و. هغه هیڅکله هم دخپل ځان له پاره د سلطان کلیمه نه استعمالوله. دهغه زوی اولخان او لمسي (مراد اول) هم دخپلو ځانو له پاره د امیر کلیمه استعمالوله. د عثمانیه سلطنت د بنسټ ایښودونکي عثمان واده هم په ډیره په زړه پورې توګه تر سره شوي و. هلته د ښار سره نژدې د «ابتروني» په سیمه کې یو خدای پالي عالم او درویش صفته انسان «اوبالي» نومی اوسیده، عثمان به دخپلې ځوانۍ په وخت کې هلته ډیر ورته، هغه یوه ډیره ښایسته اوحسینه لور درلوده چې (مال خاتون) نومیده. یوه ورځ په ناڅاپی توګه د عثمان سترګي په دغه پیغله و نښتې، او دکتلو سره سم پرې عاشق شو. هغه سمدلاسه د نکاح پیغام ور ولیږه خو «اوه بالي» دیوه درویش او د سلطنت د امیر ترمنځ د توپیر په پوهیدو باندې دا پیغام ونه مانه. ان تردو کالو پورې د عشق او محبت دا لړۍ روانه وه، عثمان هم د اوه بالي کور ته تګ راتګ ته دوام ورکړ. په دې وخت کې څو نورو ترک سردارانو هم چې په ځواک او شهرت کې د عثمان څخه کم نه و د مال خاتون سره د واده کولو هیله څرګنده کړه. خو اوه بالي هغوی ته هم ځواب ورکړ. بلاخره داسې یوه ورځ را غله چې عثمان هملته د «اوه بالي» په کور کې پاته شوې و یو عجیب او غریب خوب یی وکوت. «وی کتل چې یوه سپوږمۍ د اوه بالي دسیني څخه را ووزي او کرار کرار ترې د څوارلسمي

سپوږمۍ جوړه شي او بيا د عثمان په سيني کې ورننوځي ، بيا دهغه اړخه يوه ځواکمنه ونه راشنه شي چې همداسې پسې سترېږي ، ان تردې چې ددې ونې شاخونه د وچې او لمدې ټول ځايونه را و نغاړي ، د ونې د جرړو څخه د نړۍ څلور ستر دريا بونه دجله ، فرات ، نيل او ډينوب را بهيرې او څلور ستر غرونه ، کوه قاف ، د بلقان غر ، د تور غر ، او د اتلس غر ددې شاخونه سنبالوي . په دې وخت کې يوه تيزه هوا راپيدا شي او دهغې ونې د پاڼو مخ چې په شکل کې تورې ته ورتوالې لري د يوه ستر ښار لورې ته وگرځوي ، دا ښار د دوو سمندرونو او دوو لويو وچو د رايوځاي کيدو په نقطه کې پروت دې ، او د يوې گوتې په څير را څرگندېږي . پدې گوته کې دوه زمرد او دوه نيلم ځاي په ځاي شوي دي ، عثمان غوښتل دا گوته په گوته کړي چې يو ناڅاپه گوته سره را خلاصه شوه»..... د بيداريدو وروسته يې خپل خوب اوه بالي ته بيان کړ ، او بالي په دې خوب کې د عثمان له پاره ښه راتلونکې وکوت او هغه يې يوه غيبې اشاره وگڼله او دخپلې لور «مال خاتون» نکاح يې ورسره وکړه .

د عثمان همدغه خوب چې هغه نژدې يونيم سل کاله مخته ليدلي و د هغه د کړوسې سلطان محمد له اړخه پوره کيدونکې و . د دوو سمندرونو او دوو لويو وچو د رايوځاي کيدو نقطه د قسطنطنيې ښار و ، د سلطان محمد خان پلرونو او نيکونو کې د عثمان خان يو زوی «اورخان» هم د يوه فاتح او بهادر پادشاه په نوم يادېږي ، دا عثماني سلطنت دويم تاجدار او د عثمان خان تر ټولو کوچنې زوی و . دهغه مشر ورور علاوالدين د اسلامي علومو شوقی و تر څنگ يې د تصوف او فلسفې سره هم ډيره مينه درلوده ، هغه ډيره پوه او مدبر انسان و ، د زمکې پرمخ تر ټولو لمړۍ منظم ، په دريشۍ سنبال ، تنخوا لرونکې او په فوځي ځايو کې اوسيدونکې فوځ «يني چري» دهغې په سلا او مشورې سره جوړ کړل شو . دهغه سره په دې مشوره کې «قراخيل» هم شريک و . ددې نه مخته په نړۍ کې فوځونه منظميدل او په ځانگړيو کاليو هم سنباليدل ، خودا کار به يواځې او يواځې د جنگ په ورځو کې تر سره کيده . د روميانو او يونانيانو په سلطنتونو کې هم همدا ډول رواج و . د سيدنا عمر رضی الله عنه په وخت کې د عسکرو له پاره تنخوا گانې ټاکلې شوې وې او د رخصتيو رواج هم دهغه له وخته پيل شوې و ، خو په هغو وختو کې د فوځي بارکونو او ياد تليپاتي عسکري تمځايونو آند له چا سره نه و . په دې اساس دا کار تر ټولو لمړۍ اورخان د خپل مشر ورور علاوالدين او خپل دوست قراخيل په سلا سره تر سره کړ . هغه ټول هغه ځوان عيسوي بنديان چې په مختلفو جنگونو کې يې نيولی و د روزنې له پاره همدې ډول روزنځايو کې واچول او يو باقاعده فوځ يې ترې د «يني چري» په نامه جوړ کړ .

اورخان د خپل حکومت په هماغه لمړي کال يعنې په ۱۳۲۲ عيسوي کې د «تايئکوميديا» په سيمه ولکه وکړه ، بروسه يې خپل درالسلطنت و ټاکه ، د قسطنطين په اسيايي مقبوضاتو کې دهغه د ولکې څخه يوازې د «نائيسيا» ښار پاته شوې و . خو دې ښار د قسطنطنيې نه وروسته دويمه درجه ستر اهميت او ارزښت درلود . د قسطنطنيې پادشاه «قسطنطين» ددې ښار د خوندي ساتلو له پاره ډيرې هلې ځلې وکړې ، اورخان هغه ډير کلک کلابند کړې و . او په ۱۳۳۰ عيسوي کال يې هغه فتحه کړ او دخپل سلطنت يوه برخه يې وگرځوله . ددې ښار

ډير خلک د اسلام دين ته را وگرزیدل. په ۱۳۳۳ کال هغه د يو باغي ترک امير په ښار «قراسي» باندی هم ولکه وکړه، لږه موده وروسته د اورخان حکومت د «اناطوليا» شمال غربي پولو ته وغځيد.

بيا اورخان د خپل سلطنت د غځولو په ځای خپله ټوله توجه د دخلکو د فلاح او بهبود له پاره را وگرځوله، هغه غوښتل د اصولو په مطابق د مملکت ټول قوانين په اسلامي قالب کې را و نغاړی، د ۱۳۳۲ کال وروسته اورخان هيڅ جنگ و نه کړ بلکه دخپلو عوامو د روزلو په فکر کې و. خو دسلطنت د کورنيو انتظاماتو څخه د فارغيدو وروسته، د اروپا په لور متوجه شو، اود ژوند اخري څو کلونه يی د قسطنطنيی د شهنشاه د اروپايی ولکو د ترلاسه کولو او هلته د خپل قدم د ټينگولو په لاره کې مصرف کړل. د قسطنطنيی سلطنت چې يو وخت د ډينوب د درياب او په اسيا کې تر اناطوليا او شام پورې غځيدلي و اوس يواځې د «تريس»، «د مقدونيا» يوې برخې او «سالونیکا» او په يونان کې د «موريا» تريوې ډيرې برخې پورې را محدود شوی وو. د هغه اسيايي ولکې نژدې ټولې د عثمانيانو په لاسو کې راغلی وې. په همدې وختو کې د قسطنطنيی د تخت جگړه راپيدا شوه، اورخان ددې فرصت څخه گټه پورته کړه او د کوزين اړخ ته يی خپل سپر زره عسکر ور واستول..... په دې توگه اورخان يوځل بيا کنتا کوزين او دهغه مخالفه ډله «جان پليولوگس» يعنې ددواړو په غوښتنه د سربيا دپادشاه په خلاف خپل فوځ وليږه. په دې وخت کې د سربيا پادشاه «استيفن ډوشن» په «سالونیکا» باندی حمله کړی و ه... لږه موده وروسته د قسطنطنيی د تخت جگړې يو ځل بيا زور واخست نو اورخان دخپل زوی سليمان پاشا تر مشرۍ لاندې شل زره عسکر د کوزين دکومک له پاره وروليږل. جان پليولوگس ماتې وخوړه او کنتا کوزين په تخت کيناست. او اورخان ته يی د ژمنی سره سم د «زنپ» کلا ورکړه. په دې کلا کې سليمان پاشا عثمانی عسکر ځای په ځای کړل. خو په اتفاقي توگه څو ورځې وروسته هلته په «تريس» کې زلزه راغله چې له مخې يی د ډيرو کلاگانو ديوالونه را پريوتل. په دې ډله کې د «گيلی پولي» کلا هم وه، دا کلا د دانيال په غربي ساحل کې ترټولو ستر او مستحکمه جنگي کلا گڼل کيده. سليمان پاشا ددې کلا سره ډير نژدې واټن کې پروت و. هغه دغه زلزه يو غيبی تائيد و گانه او مخته ورغې او په گيلی پولي باندې يی ولکه وکړه. ددې کلا د سوبي وروسته د ترکانو به تاريخ کې يونوې باب پيل شو. هغوی په ۱۳۵۴ عيسوي کال په لمړي ځل په اروپاکې د فاتحينو په څير قدم کينبود. او په مسيحې اروپا کې يی د يوه ستر اسلامي سلطنت بنسټ کينبود چې په دوو پيړيو کې يی دگيلی پولي څخه تر ويانا پورې وغځيد، د لمړۍ پيړۍ مجاهدينو د غربي اروپا د سسلي، روما، او سپين پورې د اسلام اواز ورسولي و خو ترکي مجاهدينو شرقي اروپا هم د اسلامي بلنې په لور راماته کړه.

داورخان زوی «سليمان پاشا» په داسې حال کې چې د ښکار دکولو له پاره وتلې و، د آسه راپريوت او به ۱۳۵۸ عيسوي کال کې له دې نړۍ سترگې پټې کړې. نوموړي شهزاده د جنگ او عسکری فنونو له اړه ډيرې پوهې او تدبر خاوند و. اورخان دخپل زوی په مړينې سخت غمژن شو او دهمدې غمه يی په بل کال پخپله هم د نړۍ څخه کوچ وکړ. خو ډير نیک خويه، درویش صفته او متدين حکمران و. هغه به دغربيانو ترمنځ ډوډۍ او شورا په خپله

پخپلو لاسو ویشله. سترو سترو علماو او مشایخوسره یی ډیره نزدې ناسته پاسته درلوده چې د هغوی د ډلې څخه « ملاداود قیصری » او « تاج الدین » به یی تل دخپله ځانه سره یو ځای ساتل.

د اورخان د مړینې وروسته دهغه کشر زوی (مرادخان اول) دخلوینت کلنۍ په عمر کې په تخت کیناست. د حکومت د واگو د سنبالولو سمدلاسه وروسته مرادخان د اروپا په لور د مخکې تللو هوډ وکړ. خود کرمینیا امیر د پخوانیو د بنمنیو په اساس په کوچنۍ اسیا کې بغاوت وکړ په دې اساس هغه تر هر څه لمړی ددې بغاوت د ځپلوله پاره قدم واخست. ددې ځایه د فارغیدو وروسته هغه د اروپا په لور قدم پورته کړ، په ۱۳۲۰ عیسوي کال د دانیال دریا په څخه تیر شو او د خپلو فتوحاتو حیرانونکي لړۍ یی پیل کړه. خو په ۱۳۸۹ کال کې د هغه د شهادت وروسته د فتوحاتو دا لړۍ د « کسوده په جنگ » پای ته ورسیده.

کله چې مرادخان اول په ۱۳۲۳ کال د دانیال د دریا په څخه تیر شو او دیوه ستروفوځ سره یی د تریس سیمې کې قدم کینسود نو هغه تر ټولو لمړی د « شورلو » په کلا ولکه وکړه، دې کلا د قسطنطنیې څخه یواځې پنځه میله واټن درلود. ددې وروسته یی بله کلا د « کرک کلیسی » تر نامه لاندې هم ولکه کړه، په همدې کال یی د « بابا » په سیمه کې د بازنطینانو سره یو اوږدو جنگ وکړ چې وروسته یی هغوی ته ډیره بده ماتې ورکړه.

پایلی یی داشوې چې « ایډریانوپل » یعنی « اورنه » سمدستی خپله وسله په زمکه کې کینسوده او په دې توگه ټول تریس د مرادخان په ولکه کې راغې. ددې وروسته بیا عثمانی جنرال « لاله شاهین » بلغاریه ته ورننوت او هلته یی په « فلیپولس » باندې ولکه وکړه، داسیمه د بلقان د غرونو په جنوب کې د بازنطینی سلطنت اړونده وه. قسطنطین مجبور شو چې د مرادخان سره سوله وکړي، په دې وختو کې مرادخان په اروپا کې د بازنطینانو سره په مقابل کې بنکر په بنکر و خونورو مسیحې حکمرانانو د بازنطینانو سره د مراد په مقابل کې هېڅ ډول مرسته ورنه کړه. لیکن په ۱۳۲۳ کال « پنځم پوپ اربن » د هنګري، سربیا، بوسنیا او ولاچیه حکمرانان دې ته تیار کړل چې د ترکانو د مخکې تلو د مخنیوي له پاره خپل فوځونه را ولیري. د همدې حکم له مخې دې متحدینو شل زره کسه عسکر د تریس په لور را ولیرل. خو جنرال لاله شاهین هغوی ته ډیره بدې ماتې ورکړه، ددې پایلې دا شوې چې د بلقان غرونه هم د عثمانی سلطنت یوه برخه وګرزیده. د همدې جنگ نه وروسته د « ډیمونیکا » سیمه چې په تریس کې پرته وه، د مراد له خوا پایتخت اعلان کړل شوه. اوبیا یی درې کاله وروسته « اورنه » خپل پایتخت و ټاکه. د « مارتیزا » د جنگ وروسته شاهنشاه د سلطان باجګزاه وګرزید خو د قسطنطین د شاهنشاه له پاره دا ډول سپکاوي د زغم وړ نه و، هماغه و چې په ۱۳۲۹ کال یی روما ته سفر وکړ او دروم د پایا څخه یی د سلطان پر خلاف د مرستې غوښتنه وکړه. په دغه ورځو کې د « رومن کلیسا » او « یونانی کلیسا » چې د شهنشاه مذهب و... ترمنځ ډیره د بنمنی روانه وه. شهنشاه په ډیر ذلت او سپکاوي سره دروم د کلیسا علویت ومانه. خوبیا یی هم

د خپلو موخو په ترلاسه کولو کې کومه بریا ترلاسه نه کړه. اوبیا چې کله بیرته د «وینس» څخه تیریده د یو شمیر قرض غوښتونکو له خوا و نیول شو. خودلته په قسطنطنیه کې یی زوی «اډرونکس» بادشاه وگرزید.

مراد خان په خپلو اصولو کې ډیر سخت و. دهغه تر ټولو کوچني زوی شهزاده «صادوجي» یو ځل د عیسویانو سره یو ځای شوی و، خو کله چې مراد هغه ونيوه نو دخپل دغه زوی په سترگو کې یی گرمه سیکه ویلی او ور واچوله او پوند یی کړ. اوبیا یی ورپسې وواژه، په ۱۳۷۱ کال د مراد خان سپه سالار لاله شاهین د صوفیا سره نژدې سماکوف په میدان کې د بلغاریا او سربیا د گډو فوځونو سره مقابله وکړه او هغوی ته یی سخته ماتې ورکړه، ددې جنگ نه وروسته د بلقان دغرونو څخه نیولې د بلغاریه ټوله سیمه د عثماني سلطنت برخه وگرزیده. بل کال لاله شاهین او د عثماني فوځونو یو بل جنرال «افرنوس» په مقدونیا باندې یرغل وکړ، مقدونیا د سربیا یو ولایت و. دهغه ځایه «کوالاډروما» او «سریز» ښارونو د فتحه کولو وروسته، «دردار ددریاب» څخه تیر شول، مراد سربیا، البانیه، او بوسنیا په همغه وخت کې دخپل سلطنت باجگذاران وگرځول. د بلغاریا پادشاه سلیمان خپله لور سلطان حرم ته وړاندې کړه او په دې توگه یی خپل ځان خوندي وساته. اوبیا یو په بل پسې «مونا ستر» او «صوفیا» هم فتحه شوی. په دې توگه مراد خان د خپل سلطنت د پولو په پراخولو کې ډیر گړندي گامونه واخستل.

په ۱۳۷۲ کال مراد خپل شهزاده «بایزید یلدرم» ته د کریمیا د امیر لور په نکاح کړه، د کرمانیا او عثماني سلطنت تر منځ شخړې د ډیر پخوا څخه را روانې وې. ددې شخړو د له منځه وړلو له پاره مراد خان خپله لور «نفیسه» د کرمانیا امیر ته په نکاح ورکړه او په دې ترتیب ددوې تر منځه تر لسو کالو پورې سوله او امن قایم شو، خو په ۱۳۷۷ کال یو ځل بیا ددوې تر منځه نښتې پیل شوې، په دې جنگ کې د کرمانیا امیر ماتې وخوړه او شهزاده یزید ته د «یلدرم» لقب ورکړل شو.

د مراد خان په خلاف مسیحي اتحاد د سربیا څخه پیل شو. په دې اتحاد کې سربیا، بوسنیا، بلغاریه، البانیه، ولاچیه او هنگری ټول په پوره قوت سره ورگډ شول. پولینډ هم خپل فوځونه ور ولیرل. او په دې توگه یو صلیبي جنگ پیل شو. په ښکاره توگه هغوی دا اتحاد داروپا څخه د ترکانو د ویستلو په خاطر کړی و. مراد خان د اویا کالو په عمر د خپلو فوځونو سره یو ځای ددې اتحاد په خلاف د جنگ له پاره ووت. خو د مراد خان د ورسیدو دمخه اتحادیونو په بوسنیا کې په عثماني فوځونو باندې حمله وکړه او بنځلس زره ترکان یی د تیغه تیر کړل. ددې جنگ مشري سربیانو په غاړه درلوده. چې پادشاه یی لازار نومیده، د ډیرو معرکو وروسته بلاخره په ۱۳۸۹ کال د «کسوده» په میدان کې هغه اخري مقابله مخته راغله چې د اتحادیونو شیرازه یی له منځه یوړه او د سربیا د قسمت پریکړه یی وکړه.

جنگ پای ته رسیدونکې و چې په دې وخت کې یو سربیا یی امیر «میلوش کویلیوچ» د عثماني لښکر په لور آس ور ځغلاوه، او د خپل پادشاه لاله زار په خلاف یی د بغاوت اعلان وکړ. او ویی ویل چې غواړي د سلطان سره څه

ډيرې مهمې خبرې وکړې. همغه و چې هغه يې د مراد خان دربار ته راوست. خو دهغه د لاس د بنکولو په وخت کې يې يو ناخپه خپل خنجر را وويست او به مراد خان يې حمله وکړه او په خپل هدف کې د برياليتوب وروسته يې د تينبتي هڅه وکړه خو عسکرو د سترگو په رپ کې هغه ټوټې ټوټې کړې، اوس نومراد خان د لږ وخت ميلمه و. هغه په همدې حالت کې داخري حملې حکم وکړ، ډير ژر اتحادي فوځونو ماتې وخوره او د سربيا پادشاه «لازار» ونيول شو او د مراد خان دربار ته يې راوست. مراد د «لازار» د وژلو حکم ورکړ او لږه شيبه وروسته يې پخپله هم ساه ورکړه. د مراد خان د شهادت نه وروسته د (کسوده) جنگ پای ته ورسيد. شهزاده بايزيد يلدرم په تخت کيناست، هغه په همغه لمړۍ ورځ خپل ورور شهزاده يعقوب چې د کسوده په جنگ کې يې پوره ميرانه بنسولي وه سمدلاسه وواژه. دا د سلطنت د تخت د ولکي له پاره په عثماني کورنۍ کې لمړني قتل و.

کله چې د سربيا پادشاه لازار هلاک شو نو دهغه وروسته لارډ ستيفن د سربيا حکمران وگرزید، هغه خپله خور شهزادګۍ ډيسپينا د بايزيد په نکاح کې ورکړه، او سوله يې وکړه او ترڅنګ يې دا ژمنه هم وکړه چې په راتلونکې کې به په ټولو جنگونو کې د خپل فوځ سره يو ځای ګډون کوي. او بيا هغه دخپل عمر تر اخري سلګۍ پورې په خپله ژمنه کلک ودرید. بايزيد د قسطنطنيې د پادشاه سره هم سوله وکړه، ان تر دې چې ددې سولې وروسته بايزيد شهنشاه مجبور کړ ترڅو دخپل فوځ په واسطه فلادلفيا له منځه يوسي. همغه و چې دا ډول عبرتناکه پيښه منځته راغله چې پخپله عيسويانو په عيسوي فلادلفيا باندې يرغل وکړ او هغه يې فتحه کړه او بايزيد ته يې حواله کړه، د بايزيد په وخت کې د ايدین، امثشا، او ساروخان بنارونه هم فتحه شول. په ۱۳۹۰ کال بايزيد د قيوس په جزيره حمله وکړه په دې توګه سمرنا او کرمانيا هم د بايزيد د تورې څخه خلاصې نه شوې، بايزيد په خپل ژوند کې دوه ځله قسطنطنيه کلابند کړې، لمړۍ کلابندي يې اوه مياشتې دوام وکړ خو بيا چې کله بايزيد ته د هنگري د پادشاه سجمنډ چې د هونیاډې پلار و، پخلاف فوځونو ته اړتيا پيدا شوه نو په دې خاطر يې د لسو کالو له پاره سوله وکړه او کلابندي يې پای ته ورسوله. د سولې شرايط يې هم ډير سخت و. دکلني خراج له پاره د يرش زره طلايي کراون و ټاکل شول. د مسلمانانو له پاره يې په قسطنطنيه کې يو شرعي عدالت هم پرانست، او هلته د بايزيد له اړخه يو ترکي قاضي و ټاکل شو. او دمشرق دکليسا ترڅنګ يې يو ډير ستر او عالي شان جومات هم جوړ کړ، د قسطنطنيې د قيصر په مينول کې يې د بنار اوه سوه ځايونه مسلمانانو ته ورحواله کړل ترڅنګ يې د غلطي نيمايي برخه هم بايزيد ته ورکړه. هلته شپږ زره عثماني فوځونه و ټاکل شول، دهغه وخته راهيسي عثمانيانو قسطنطنيې ته د استنبول نوم ورکړ.

بيا واليشيا فتحه شوه او بيا يوپه بل پسې نائيکوپولس او بلغاريه هم تر ولکې لاندې راغلې. اوس نو بايزيد غوښتل په هنگري باندې يرغل وکړي خو يوناخپه د کوچنۍ اسيا په لور متوجه شو، په دې وخت کې د کرمانيا امير يو ځل بيا بغاوت وکړ، بايزيد يلدرم د انکورې او بروصې ترمنځ د کرمانيا دامير سره وجنگيد خو په دې

جنگ کې د بايزيد لښکر د ماتې سره مخ شو ، د ماتې د خبر د اوریدو سره سم بايزيد په خپله په جنگ کې شامل شو او د کرمانيا امير ته يې سخته ماتې ورکړه ، په دې جنگ کې د کرمانيا دامير دوه زامن ووژل شول.

د سلطان بايزيد يلدرم نه مخته ټولو عثماني اميرانو ځانونه د امير کليمه استعمالوله . خو بايزيد په لمړي ځل د مصر د عباسي خليفه په اجازې سره خپل ځانته د سلطان لقب اختيار کړ . بايزيد د نورو حکمرانانو په نسبت عياش طبعه انسان و . هغه دخپلې بڼې (ډيسپينا) په ترغيب سره د شرابوڅښل هم پيل کړي و . په همدې وخت کې يو ځل بيا د هنگري د پادشاه سچسمنډ له خوا د عيسويانو د اتحاد له پاره هلي ځلې پيل شوي وې ، هنگري د قسطنطني د مرکزي کليسا په ځای دروم د کليسا سره تړلې وه . په همدې خاطر د روم پاپا دهغه سره مرسته وکړه ، د سچسمنډ د ځانگړو هلو ځلو په اساس فرانسه او برگندي هم په دې اتحاد کې سره راټول شول ، دا ډير ځواکمن او قوي لښکرو ، د دانيال د درياب څخه د را تيريدو وروسته شام ته را ننوتل او مقدسه زمکه يې ازاده کړه ، کله چې دا لښکر د جرمني څخه تيريد نو د جرمنيانو ځانگړې فوځې ډلې هم ورو سره را يو ځای شوې ، دا د ټولې عيسوي نړۍ اتحاد و . هغه وخت چې د سچسمنډ لښکر سربيا ته ورسيد نو هغه د بايزيد دوست او فاداره ملگري لارډسټيفن باندي يرغل وکړ او په دې توگه يې په سربيا کې ډيره وحشيانه توگه لوټ مار وکړ . دې لښکر په پوره برياليتوب سره د «ستودا» ، «ويدين» او «ارسودا» سيمي تر ولکې لاندې راوړې او ځان يې د نائيکوپولس « سيمي ته ورساوه . او هغه ښار يې د کلانډي لاندې راوست . د نائيکوپولس قومندان «يوغلان بي» د وسلې د غورزو لولو څخه انکار وکړ ، ځکه هغه په دې ډاډمن و چې بايزيد به هرو مرو دهغه د تعاون له پاره رارسيرې ، او بيا هم داسې وشول ، بايزيد د برق په څير خپل ځان د کلانډي په شپاړسمه ورځ نائيکوپولس ته ورساوه . فرانسويانو دا گمان هم نه کاوه چې بايزيد به دومره ژر دلته رارسيرې ، هغوي په دې آند و چې بايزيد به د اښای فاسفورس څخه د تيريدو جرعت و نه کړي ، بالاخره د ۱۳۲۹ کال د د ستمبر په ۲۴ مه بايزيد يلدريم د «کانټ ډی نيورس ، سچسمنډ او فرانسوي» فوځونو پر خلاف د جنگ ډول وواهه ، دا ډير ستر او مشهور صليبي جنگ دې ، سچسمنډ د ترکانو د ځواک او ارادو څخه پوره خبرو ، هغه په دې هم پوهيده چې د ترکانو نوميالی ډلې په يوه غير منظم او لږ روزل شوي فوځ سره يو ځای کيرې او بيا په ډيره ښه توگه جنگيری . سچسمنډ خپلو ملگرو ته دا سلا ورکوله چې د ترکانو د ظاهري فوځ په جنگ کولو باندي وخت ضايع نه کړي ، بلکه دهغوي په اصل فوځ دې حمله وکړل شی . خو په صليبي اتحاد کې ورگډو د نورو هيوادونو سالارانو دهغه دا مشوره و نه منله ، دې جنگ د درې ساعتونه زيات دوام و نه کړ ، په دې جنگ کې د سربيا پادشاه د بايزيد په ملاتړ و جنگيد . عيسايی فوځونو ته ډير زيات زيان وروا وښت . او بايزيد دهغو ځواکونو د انتقام د اخستو له پاره چې د جنگه مخته د عيسايانو په لاسو شهيدان شوي و په دې جنگ کې لس زره عيسويان و نيول او د ټولو د وژلو حکم يې ورکړ . په دې بنديانو کې کاؤنټ ډي نيورس ، او څلوريشته نور عيسايی امرين هم شامل و . خو بايزيد هغوي پريښول ،

خود هغوي د تللو د مخه يی د کاؤنټ ډی نیورس تر مخه یوه وینا وکړه ، داوینا د (کریسی دلمري ټوک په ۲۸ م مخ کې دا ډول لیکل شوي ده):

«گرانه ! زه په دې پوهیږم چې ته دخپل هیواد د یوه ستر سردار او ځواکمن رئیس زوی یی. ته نوې ځوان یی او لا تراوسه ستا تر مخه ډیرې هیلې اود امیدونو ډک کلونه پراته دي. شوني ده چې د جنگ په میدان کې ستا ددې لمړیو هڅو د ناکامیو نه وروسته خلک په تا الزامونه ولگوي ، او ته د هغې الزامونه د رفع کولو له پاره او دخپل شهرت او نیک نوم د بیرته تر لاسه کولو په خاطر یو بل ځواکمن فوځ راټول کړې او یو ځل بیا زما مقابله ته راودانگې ، که زه له تا ویریدې نوله تا او ستا له ملگرو څخه به مې دهغوي په ایمان او عزت سوگند اخستې وای چې په راتلونکې کې به زما مقابله ته نه راځی. خو نه ! زه د داسې سوگند غوښتونکې نه یم. ددې برعکس ، زه به ډیر خوشحاله شم چې که چیرې ته بیرته خپل هیواد ته ورسیري او بیا فوځ راټول کړې او بیا زما مخې ته راشې. ته به ټول وخت ما د جنگ په ډگر کې په خپل مخکې تیارو ویني. هغه خبره چې زه یی درته اوس کوم ، ته یی چې د چاڅخه غواړی نقل یی کړه.»

د نائیکوپولس د جنگ نه وروسته په ولاچیا ، هنگري او استایريا باندي هم یرغلونه وشول او د پیترواردین ښار هم ترولکې لاندې راوستل شو.

ددې نه وروسته بايزيد اورنه ته ورسيد او په ۱۳۵۷ کال یی په یونان باندي حمله وکړه. د تهسلي ، فوسین ، ډوريس او لوکريس په سیمو یی ولکه وکړه. او بیا یی دڅو ورځو وروسته د «موریا» ټوله سیمه ولکه کړه ، د یونان د فتحې کولو وروسته بايزيد یو ځل بیا قسطنطنیه کلابنده کړه. دا په داسې حال کې چې د تړون لس کاله لانه و پوره شوي. هغه دخپل ځانگړی قاصد په خوله پادشاه «مینوئل» ته حکم و لیره چې سمدلاسه دې د تخت نه لاس واخلي او که نه د اښار به د توري په زور ونیسی. خو مینوئل د بايزيد په خبره غور هم ونه گراوه. همغه و چې بايزيد هم د قسطنطنیې کلابندي نوره هم کلکه کړه ، په داسې حال کې چې هغه غوښتل په قسطنطنیې باندي حمله وکړي ، چې دهغه په اسیایي ملکیتونو کې یو انقلاب راغې ، دهمدې انقلاب په اساس هغه مجبور شو خپله کلابندي پای ته ورسوي او هغه لورې ته متوجه شی ، دهمدې ورځې وروسته د بايزيد یلدرم بدقسمتي پیل شوه. او په راتلونکو دوو کلونو کې چې دهغه د حکومت اخري کلونه و سختې ماتې و خوړې ، دهغه ټول فتوحات په اوبو لاهو شول او لږې مودې وروسته د عثمانی سلطنت حیثیت د خاورو سره خاورې شو. په خپله بايزيد بندي کړل شو او دهغه دا ټوله تباهي او بربادي پخپله د «گوډ تیمور» په لاسو پیل شوه.

دگوډ تیمور سلطنت د «چین د دیوال» څخه تر کوچنی اسیا پورې او د ارل د بحر څخه د گنگا د دریا به پورې او ان د فارس تر خلیجه غځیدلې و. هغه په ۳۵ کلنی کې خپل ټول دښمنان وځپول او سمرقند یی خپل دارالسلطنت و ټاکه. ددې نه وروسته هغه په لږه موده کې ۲۷ هیوادونه فتحه کړل او نهه شاهي کورنۍ یی له فنا سره مخ کړي.

د گوډ تیمور د سلطنت نه وروسته د بایزید سلطنت په نړۍ کې تر ټولو ځواکمن سلطنت و. بایزید دخپلو پخوانیو فتوحاتو په اساس دومره سرشاره و چې د گوډ تیمور د فوځونو سهې اندازه یې و نه شوه لگولې. او داسې یو فاتح یې ځانته را پاروو چې ددهشت او وحشت څخه یې ستر ستر پادشاهان لړزیدل. په لمړي ځل د داوړو تر منځ ډیر تریخ لیک لیرېد پیل شو او دهمدې په پایلو کې د داوړو تر منځه سخت جنگونه پیل شول.

په ۱۴۰۰ عیسوي کال گوډ تیمور د بایزید یو شار سیواس د شپږ لکه عسکرو په واسطه کلابند کړ، هلته د سیواس د ښار د ساتنې له پاره د بایزید ستر زوی ارطغرال مامور شوې و. ارطغرال په ډیره میړانه د گوډ تیمور د فوځونو مقابله وکړه او تر څو ورځو پورې یې دا شپږ لکه فوځونه پری نه بنودل چې په دې ښار باندې ولکه وکړي. بلاخره تیمور داسې یوه لاره خپله کړه چې د کلابند شوو سره یې هیڅ ځواب نه و. هغه شپږ زره مزدوران مؤظف کړل تر څو د دیوالونو بنسټونه وکنی، بیا یې هغوی ته اړمونه ورکړل تر څو دیوالونه د غورزیدو څخه وساتي. کله چې د دیوالونو بنسټونه وکنل شو نو هغه اړمونه ته یې اور ورته کړ، د سترگو په رپ کې دیوالونه را و غورزیدل او په دې توګه یې په ښار باندې ولکه وکړه. گوډ تیمور دخپل وحشت څرګندونه دلته هم وکړه او د بایزید د زوی ارطغرال په ګډون یې څلور زره ترکان و نیول او ټول یې د تیغه تیر کړل، په دې وخت کې بایزید د قسطنطنیې په کلابندی بوخت و. ددې ناوړه خبر په اوریدو سره یې کلابندی پای ته ورسوله او د توپان اوسیلې په څیر یې ځان کوچنی. اسیا کې د گوډ تیمور مقابله ته ورساوه. خو په دې وخت کې تیمور د شام او مصر په لور روان شوې و، هغه دوه کاله وروسته بیرته راستون شو او د لمړي ځل څخه د زیاتو اختلافاتو سره د داوړو تر منځ د خط و کتابت لړۍ پیل شوه. او بلاخره اسمان د داوړو اړخونو تر منځ دهغه دردونکي او غمناکه جنگ ننداره هم وکړه چې د داوړو اړخو څخه په کې مسلمانان شریک ول.....

دا جنگ د انګورې د جنگ په نامه مشهور شوې دې، بایزید د یولک او شل زره فوځونو سره د سواس په لور روان شو خو گوډ تیمور د اته لکه فوځونو سره د بایزید ښار «انګوره» کلابنده کړه، بایزید د انګورې د کلابندی د ماتولو له پاره هغه لورې ته وګرزید، تیمور په خپله تاتاری و خو د بایزید په فوځ کې هم د تاتاریانو ګڼ شمیر عسکر موجود و. تیمور هغو تاتاریانو ته خپل جاسوسان ورو لیرل او د هغوی سره یې وعدې وکړې او ویې غلول، هغوی هم د جنگ په وخت کې د بایزید لښکر پرېښود او د تیمور سره یو ځای شول، په دې وخت کې بایزید تر ټولو ستره بې عقلی دا وکړه چې هغه یوه ورځ د خپل جرئت د ښوولو په خاطر خپل ټول فوځ له ځانه سرو اخست او د ښکار کولو له پاره ووت. هغه ځای چې د ښکار له پاره ټاکل شوي و هلته او به ډیرې کمې وې، نژدې پنځه زره عثماني عسکر د تندي له لاسه هملته له منځه ولاړل. هغوی چې ژوندی پاته شوي و هغوی هم د تندي او لورې له لاسه بې هوشه وو. کله چې بایزید بیرته راستون شو نو ویې کتل چې دهغه په لښکر ګاه باندې د گوډ تیمور فوځونو ولکه کړې ده، دهغې چینې څخه چې عثماني فوځونو او به څښلې د هغې مخه هم د گوډ تیمور

فوځونو گرزولي وه ، اوس نو دبايزيد له پاره د سمدلاسه جنگ کولو بله لاره نه وه پاته. هماغه و چې د سپې شنبې په ورځ ، د جولای په شلمه د ۱۴۰۲ عيسوي کال ، د انگورې په سيمه کې هغه معرکه را منځته شوه چې ...

مشهور تاريخپوه (گبن) ليکي چې دې جنگ «د تيمور شهرت او عظمت ته تلپاتې والې ورکړې. او د بايزيد ذلت اوسپکوالي يې د تل له پاره يو يادگار پريښود.....»

د عثماني دولت تاريخ ليکي چې: د جنگ په وخت کې گڼ شمير مسلمانو سردارانو د بايزيد ملگرتيا پريښوده ، په دې توگه بايزيد د گود تيمور د اته لکه ځواکمنو فوځونو په مقابل کې يواځې د لس زره يني چري فوځيانو سره ځانته پاته شو .

د سربيا پادشاه «لارډ سټيفن» هم تر اخره پورې د بايزيد سره و خو دماتي خورلو وروسته يې دهغه ځايه تينسته وکړه ، بايزيد د محمود خان چغتايي په لاسو و نيول شو ، دهغه د پنځو زامنو څخه چې په جنگ کې شريک و درې کسه ژوندي پاته شوي و. دهغې ډلې څخه شهزاده سليمان د اروپا په لور راوگرزید ، شهزاده محمد (اماسيه) ته ورسيد او شهزاده عيسى د کرميا په لور و تښتيد . شهزاده موسې ژوندي و نيول شو او د شهزاده مصطفي په اړه هيڅوک خبر نه شول چې څه پرې وشول. کيداې شي په جنگ کې وژل شوي وي ، د جنگ د پاې ته رسيدو وروسته بايزيد و نيول شو او گود تيمور هغه د اوسپنې په يوې پنجرې کې بند کړ ، او هر چيرې به چې ته ، دهغه پنجره به يې له ځانه سره وړله. بايزيد د اسپکاوي و نه شو زغملې او نژدې اته مياشتې وروسته يې په همغه اوسپنيزه پنجره کې ساه ورکړه. او دهغه روح د عنصرې او فولادي دواړو پنجرو څخه په يوه وخت کې ازاد شو.»

د انگورې د جنگ نه وروسته په ډاگيزه توگه عثماني سلطنت له منځه تللې معلوميد ، ځکه د عثماني سلطنت ټول باج ورکونکي رياستونه ازاد او خپلواکه شوي و. دبايزيد د شپږو څخه پنځه زامن يې د انگورې په جنگ کې دهغه سره شريک وول ، هغه څلور چې ژوندي پاته شوي و ، دبايزيد د بندي کيدو وروسته مختلفو کوچنيو کوچنيو رياستونو ته ولاړل او هملته حکمرانان وگرزیدل ، هغوي بيا په خپلو منځو کې په جنگونو پيل وکړ. اخري سوبه شهزاده محمد ته تر لاسه شوه ، ځکه شهزاده محمد د اتو کالو په دوران کې د عثماني سلطنت د لاسه تللې وقار او عزت بيرته په ځاې کړ .

شهزاده محمد د يوڅلويښت کالو په عمر په ۱۴۲۱ کې وفات شو او په بروصا کې خاورو ته وسپارل شو ، سلطان مراد خان ثاني دهغه زوی و . او په دې توگه د عثماني سلطنت د سلاطينو د نسب لړۍ داسې را جوړه شوه : «عثمان» د دې کورنۍ لمړنی تاجدار و چې په ۱۲۸۸ کال کې را پيدا شو . دهغه زوی «اورخان» ۱۳۲۲ کې .... دهغه زوی «مرادخان اول» په ۱۳۵۹ کال کې ..... دهغه زوی «بايزيد يلدرم» په ۱۳۸۹ کال کې .... دهغه زوی «شهزاده

محمد اول « په ۱۴۳۱ کال کې ... دهغه زوی « دویم مراد خان » په ۱۴۲۱ کې ... دهغه زوی سلطان « محمد فاتح » په ۱۴۵۱ کال کې په تخت کیناست .

د سلطان محمد فاتح د سلطنت نه وروسته عثمانی سلطنت تر سوونو کالو پورې دوام درلود . خو هغه عزت او شهرت چې د سلطان محمد فاتح په برخه شوې هغه بل چاته تر اوسه نه دې په برخه شوې ، په حقیقت کې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایلي و چې .....
« د قسطنطینی فاتح به جنت ته داخلېږي .. »

دا مبارک حدیث ډیر مشهور شوې و . اودهمدې حدیث د عملی کولو او ددې حدیث د تاج دپه سر کولو له پاره اموي حکمرانانو د « لمړي یزید » څخه نیولې تر بایزید یلدرم پورې او بیا تر سلطان مراد خان ثاني او ..... ټولو په قسطنطینی باندې د حملې کولو او د دې سیمې د ولکې کولو له پاره یرغلونه کړې و ، خو هیڅ یو یې په فتحه کولو بریالی شوې نه و ، دا سعادت د سلطان محمد فاتح په برخه و . همغه و توانید د ۱۴۵۳ کال د می په ۲۹ مه د ستر اهنگر اربان د ځواکمنو توپونو په واسطه د قسطنطینی دیوالونه را چپه کړي او په دې توگه دا ښار د تل له پاره د مسلمانانو استنبول وگرځي ...

*****

سلطان محمد خان

سلطان مراد خان ثاني ۸۵۵ هجري کال د محرم الحرام د مياشتې په پنځمه ، يا د ۱۴۵۱ عيسوي کال د فروری د مياشتې په نهمه په «اورنه» کې وفات شو. دهغه تجهيز او تکفين په پخوانی پایتخت «بروصا» کې ترسره شو ، د سلطان مراد خان د مړینې وروسته دهغه زوی شهزاده محمد د کوچنی-اسيا د «ايدین» په ریاست کې و ، په دې وخت کې د شهزاده محمد عمر یوشت کاله او څو مياشتې و. د دې نه مخته هغه دخپل پلار په ژوندون دوه ځله په تخت ناست و ، کله چې ورته دخپل پلار مراد خان د مړینې خبر ور ورسید نو سمدلاسه په آس سپور شو او د هر څه د مخه یی دا خبره وکړه:

«هغوې چې له ماسره مینه لري له ماسره دې را روان شي (عثماني دولت)»

هغه د دانیال د دریاب څخه راتیر شو او اورنه ته را ورسید. همدلته یی د تخت ناستې مراسم هم ترسره شول ، اوس نوهغه شهزاده محمد نه و بلکه سلطان محمد خان گرزیدلي و. کله چې هغه د اورنه شاهي محل ته را ننوت نو گڼ شمیر مینه وال یی وکتل. ملکه سروین چې د سربیا د پادشاه لارډ ستیفن لوروه او د سلطان مراد خان ثاني بنځه او د سلطان محمد میرنی مور وه... دخپل میرنی زوی شهزاده محمد په تخت کیناستو باندې ډیره خوشحاله بریښیده. دملکې سروین د گپدی نه د شهزاده محمد یو میرنی ورور هم پیدا شوې و خو په دې وخت کې دهغه یواځې اته مياشتې و. دملکې سروین نه علاوه دلته اغا حسن ، قاسم بن هشام ، طاهر بن هشام هم د سلطان محمد د استقبال له پاره موجود وو. دوی د سلطنت د مشرانو او امر او په سلا د تاج پوشی ورځ و ټاکله. او دهغې ورځې له پاره یی هر ډول تیاري پیل کړه.

هغه وخت چې سلطان محمد خان دخپلې ځوانۍ په وخت کې دوه ځله په تخت کیناست خو دواړه ځله یی د نابرابرو شرائطو له مخې د سلطنت واگې بیرته پریښودې. لمړۍ ځل یی د لارډ سلاس او هونیادی د تړون ماتولو په اساس او دویم ځل په ښار کې د ینی چري د بغاوت له امله. دواړه ځلې یی پلار مراد خان ثاني د سلطنت د خوندي ساتلو په خاطر مداخله کړې او بیرته راستون شوې. په دې خاطر په عامو خلکو کې دا اندیښنه راپیدا شوې وه چې سلطان محمد خان د سلطنت کولو د امورو وړتیا نه لري. اوس نو سلطان محمد خان دا ثابتول غوښتل چې په پنځلس کلنۍ کې چې ورته کوم سلطنت ترلاسه شوې و هغه وخت خبره بیله وه او اوس چې ددویش کالو په عمر کې ورته یو ځل بیا سلطنت ترلاسه شوې ، خبره بیله ده. اوس نو محمد کوچنی ماشوم نه و

. هغه د تاج اغوستلو د جشن نه دوه ورځې مخته قاسم بن هشام خپل ځانته راوباله او د شاهانه ددبې سره یې هغه ته ښه راغلاست ووايه. تاریخ لیکي چې:

سلطان محمد قاسم بن هشام ته وویل: «راځه.... قاسم بن هشامه راځه.... گوره! چې دوه ورځې وروسته زما د تاج اغوستلو جشن دې. اوس خو زه د عثماني سلطنت تاجداره او سلطان گرزیدلې یم. ته خو پوهیږې چې زما په اوږو څومره ستر بار اچول شوې دې، مخکې له دې نه چې ما سلطان وگرزوی ما ته ستا مشورو ډیر ځواک او توانایی راکوله. په دې خاطر مې نن تاته زحمت درکړ ترڅو دا ځل هم له ما سره قدم په قدم ملگرتیا وکړې....»

قاسم د سلطان د لهجې څخه سخت حیران شوې و، ځکه هغه اوس هغه نوې ځوان شهزاده نه و چې د نن څخه شپږ کاله دمخه په تخت کینول شوې و. قاسم ته داسې محسوسیدله چې د کوم ستر شهنشاہ اواز اوري، د سلطان د لهجې څخه علاوه د سلطان په نور شخصیت کې هم ډیر بدلون راغلې و. دهغه په مخ باندې د ځوانۍ تازه وینه او په سترگو کې شاهي ددبې او جلال په کتلوسره قاسم داسې احساسوله چې دا ځل سلطان محمد خان د کوم ستر عزم او هوډ سره یوځای په سلطاني تخت باندې د کیناستو اراده لري. په دې خاطر یې پخوانۍ دوسته له یاده وویستله او په ډیر ادب سره یې وویل:

«درونده سلطانه!... عثماني سلطنت به ستاسې په خیر تاجدار باندې ویاړي، زه داسې احساسوم چې قدرت به ستاسې په لاسو ډیره ستره کارنامه تر سره کوي..... تر هغو چې زما د خدماتو پورې اړه لري نوزه او زما ټوله کورنۍ د اسلام او عثماني سلطنت له پاره هر غږ ته لیک وایی.»

قاسم د سلطان محمد خان سره دخبرو په وخت کې خپله پخوانۍ بې تکلفي له یاده ویستلې وه، بلکه د شاهي ادابو د ټولو غوښتنو سره یوځای یې د سلطان سره خبرې کړې وې، څرنگه چې دوه ورځې وروسته د تاج دپه سر کولو جشن و نوپه دې خاطر سلطان ورته وویل:

قاسم بن هشامه!... مونږ هر څه له یاده ویستلې شو خو د ینی چري د یوشمیر ډلو بغاوت له یاده نه شو ویستلې. دهغه بغاوت په پایلو کې ستا پلار او ورنډار هم شهیدان شول او زه اوس هم دهغو خلکو څخه چې هغه وخت یې په ینی چري کې د بغاوت اور بل کړي و اندیښنه لرم. هسې نه چې دا خلک یو ځل بیا د سلطنت د انتظام د خرابولو له پاره هڅې وکړي، دا ځل ما ته په دې خاطر مخکې تر مخکې راوغوښتې ترڅو د راتوکیدلو اندیښنونو په اړه فکر وکړې، زه غواړم چې ته د ینی چري په هغو وگړو باندې څارنه وکړي چې مشکوک معلومیږي»

قاسم د سلطان محمد په ارادو باندې پوره پوره پوه شوې و. ځکه سلطان یوځل بیا قاسم ته د جاسوسۍ کار ورسپاره. او په خپله د قاسم په سترگو کې هم دا اړینه بریښیده. ځکه د سلطان مراد خان د مړینې سره سم همدا

ډول خبرونه خپریدل چې په یني چري کې یو ځل بیا د بغاوت د اور بلیدو ته کار کېږي ، همدا علت و چې قاسم دا مسؤلیت ومانه او سلطان ته یی وویل:

درونده سلطانه !... ستا بصیرت ته احترام لرم. د تاج د په سرولو په ورځ د مخربو عناصرو څارنه ډیره اړینه ده. په حقیقت کې یو شمیر وگړي ستا د شخصیت او عزائمو څخه په ویره کې دي. هغوی نه غواړی ته د مسلمانانو قیادت سنبال کړي. خوداسې خلک هر څوک چې دې ، یوه خبره ډاگیزه ده او هغه دا چې دا ډول وگړي د قسطنطنیې د پادشاه روزل شوي او لاسپوڅي عناصر او ځانگړی خلک دی»

قاسم تر ډیره پورې د سلطان سره په پټه توگه په ډیرو امورو باندې خبرې کولې او بیا یی دهغه څخه اجازه واخسته او بیرته راستون شو.

او بیا د سلطان محمد خان د تاج دپه سرولو ورځ هم د عثمانی تاریخ په پاڼو کې یوه نه هیریدونکې ورځ ده .... داسې ورځ چې د سلطان او قاسم بن هشام ټوله خواري یی په اوبو یوره ، او د بنمن دهماغه تاج پسرولو په وخت کې خپل کار انجام کړ.

د سلطان محمد خان دربار په جوش و خروش کې و. د سلطنت مشران ، وزیران ، امران ، د بنار مشران او سپین ږيري ..... د سلطاني قصر په عام دیوان کې سره راټول شوي و. دا یوه پراخه او غځیدلې برنده وه. د دې ځای څلورو خواو کې د غونډی گډون کونکو ته ناست ځایونه جوړ کړل شوي و. په دې وخت کې په دې عام دیوان کې د زرو څخه زیات وگړي ناست و. د سلطان په سر د عثمانی سلطنت تاج کینبول شوې و. تر ټولو د مخه د شاهي کورنۍ غړو سلطان ته د مبارکۍ له پاره را روان و. د څو مشرانو ، بنځو اونرو وروسته د ملکې سروین د مبارکۍ ورکولو وخت راغې. دا د سلطان مراد خان بنځه او د سربیا د پادشاه لار د سټیفن لور او اروپایي نژاده وه ، ډیره بنایسته او حسیننه بنځه وه ، ملکې سروین ته سلطان محمد خان ډیر گران و. هغې د همنغې لمړۍ ورځې را هیسې د سلطان محمد خان سره مینه او محبت کاوه ، ملکه سروین رامخته شوه او د گلونو یوه گیدۍ یی د سلطان محمد خان په لاسو کې ورکوله چې یو ناڅاپه تم شوه. هغې لاد څه ویلو له پاره خپلې شونډی نه وې پرانستې چې د عام دیوان څخه بیرون یو ناڅاپی شور او غوغا جوړه شوه، ملکه سروین په خپل ځای ودریده ، د سلطان په تندي باندې هم لیکي را پیدا شوې. لږ څه په قهر او غصې سره یی حکم وکړ:

« دا کوم گستاخه انسان دې ؟ ... چې زمونږ د تاج د پسرولو په جشن کې په خپل کرغیږن اواز سره بدشگونوي خپروي ..... هغه ونیسی او زمونږ مخې ته یی راوړئ ...»

گني شمیر سپاهیان د برق په څیر د عام دیوان مخې ته ور و ځغلیدل ، د سلطان سترگې هم د بیرون په لور نښتې وې. د سلطان په مخ باندې د حیرانتیا تر څنگ قهر او غصه هم خپره شوې وه. د دربار ټول کسان په خپلو خپلو

ځایو کې سره خوزیدل. دلږڅه ځنډ نه وروسته دسلطان عسکرو یو زور «خواجه سرا» دلاسو نوڅخه نیولې و او دسلطان مخې ته یې راوړ. خواجه سرا په خپلو دواړو لاسونو کې کوم څیز نیولې و چې په کالیو کې یې را تاو کړې و. داسې بریښیده لکه خواجه سرا چې کوم تیخور ماشور را خستې وې. زور خواجه سرا په ژړا ژړا سره دربار ته را ننوت ، هغه د شاهي عتاب هم څه پرواه و نه کړه ، دربار ته د را ننوتلو سمدستي وروسته یې په وایلاو پیل وکړ او ملکې سروین مخې ته ورغې او په مخ وهلو یې لاس پورې کړ ، ملکې هغه دپخوا څخه پیژانده او دهغه په دې کار باندې ډیره حیرانه ولاړه وه. ځکه هغه ددې خاص خواجه سرا و..... «ځانگړې خادم» ، ملکې چې دهغه په لاسو کې تیخور ماشوم وکوت نو ولږزیده ، هغه هر څه له یاده وویستل او په ژړا یې منډه کړه او دخواجه سرا لورې ته ورغله. دهغې زړه په زوره زوره دربیده. یقیننا چې د خواجه سرا په لاسو کې نوې پیدا شوې شهزاده و. دا دسلطان محمد خان میرنې ورور و چې تراوسه یې شیده خورل. او ملکې سروین د گیلې څخه را پیدا شوې و. ملکه زیږمخ د خواجه سرا په لور ورغله او خپل کوچنې یې دهغه دلاسو څخه راواخست.

دې پېښې په دربار باندې عجیبه اغیز کړې و ، خلکو د خواجه سرا په لاسو کې د ماشوم د راوستو د انداز څخه داسې انگیرلې وه چې د خواجه سرا په لاسو کې د ملکې سروین د تیخور کوچني لاش پروت دې. په دې وخت کې دسلطان محمد عمر په سختۍ سره تر دوو ویش کالو پورې رسیده. هغه ددې حالاتو څخه سخت اندیښمن شوې و. هغه په دې نه پوهیده چې دا ټول هر څه دومره په ناڅاپه توگه څنگه پېښ شول. ملکې چې کله خپل مړ ماشوم په لاسو کې واخست نویوه زړه شکونکی چغه یې ووهله او ټول وجود یې په لږزان شو. ملکې وکتل چې دهغې تیخور ماشوم چې عمر یې اته میاشتې و وژل شوې دې. داڅه ډول داسې په ناڅاپي توگه مړ کړل شو؟ ما خو لږه شیبه مخکې خپل دغه نوې شهزاده په خندانه خوله او خوشحالی سره پرې ایښې و او دلته راغلی وم. لږه شیبه مخکې دغه نوې شهزاده دخپلې مور سره لوبې کولې ، بیا دا هر څه څنگه په ناڅاپي ډول مخته راغلل چې خواجه سرا د هغه معصوم لاش په لاسو کې ونیوه او ډک دربار ته راغې. ملکې د دربار د حاضرینو څخه د پروا کولو پرته ژړل. هغه یوه مور وه او کوچنې شهزاده دهغې د زړه ټوټه وه. سلطان په ډیر بد حالت کې واقع شوی و. دا دهغه د تخت دکیناستو لمړۍ ورځ وه. ناڅاپه یې په زړه کې را وگرزیدل چې د خواجه سرا څخه حقیقت معلوم کړي ، په دې اساس یې لږڅه په نرمه لهجه د خواجه سرا څخه و پوښتل:

«خواجه سرا..... دا هرڅه ، څه ډول مخته راغلل؟..... مونږ ته حقیقت ووايه.... ترڅو مونږ ددې معصوم قاتل همدا اوس او په همدې وخت کې جهنم ته ولیږو او دخپل دغه کوچنی ورور بدل واخلو.»

دسلطان دخبرو په اخري الفاظو کې غورس و. خو دخواجه سرا دخبرو په اوریدو سره دسلطان دپښولاندې زمکه و تښتیده ، سمدلاسه را کوز شو او په زمکه و درید او بیا لږه شیبه وروسته ټول دربار دهغې خپېرې اواز واورید چې سلطان پرې هغه زور خواجه سرا وهلي و.... ځکه چې خواجه سرا سلطان ته ویلي و. «واه ! سبحان الله ، قاتل

هم پوښتنه کوی چې کوچني شهزاده چا وژلې دې؟.... اي د دربار ناستو خلکو! زه گواهي ورکوم چې.... دغه معصوم او نوي کوچني شهزاده ستاسې دغه نوي سلطان وژلې دې.... زه گواهي ورکوم.... زه گواهي ورکوم.....»

خواجه سرا چيغې اوسوری وهلې او د دربار ټول ميلمانه هک پک حيران ولاړو، خواجه سرا د ډيرې بې ادبۍ او بد اخلاقي څرگندونه کړې وه ، هغه شاهي عتاب او قهر ته په ډاگيزه توگه بلنه ورکړې وه ، هغه په دربار کې او د تخت د کيناستو په همغه لمړۍ ورځ او لمړي ساعتو کې پر سلطان محمد باندې دخپل کوچني ورور د قتل الزام لگولې و. ملکه سروين ددې خبرې داوريدو سره خاموشه شوه او په برنډو سترگو يې د سلطان په لور کتل. دلږ وخت له پاره د سلطان په گډون ټول دربار داسې و لکه مار چې خورلې وې. هر څوک په خپل خپل ځاې کې په فکر کې ډوب وو.... اوس به څه کيږي ، ملکه خود بې هوشۍ په حال کې وه او دخپل کوچني معصوم ماشوم لاش يې د سيني سره کلک نيولې و او په ډيرو حسرتناکو سترگو يې د سلطان په لور کتل. ځکه هغه د سلطان د تاج دپسرولو په خاطر دهغه دمبارکۍ له پاره دربار ته راغلې وه. زوړ خواجه سرا لا تر اوسه په دربار کې لوڅې پښې ولاړو. او د دربار ميلمانه پټه او چپه خوله د سلطان د حکم منتظر ولاړو.

په همدې وخت کې يو زوړ سردار د خپله ځايه پاڅيد او سلطان ته يې وويل: « درونده سلطانه! .... د دربار ميلمانه د سلطان د حکم انتظار کوی.... او ټول خلک غواړي په دې و پوهيږي چې سلطان دخپلې تاج پوشۍ په لمړۍ ورځ ولې ددې کوچني شهزاده د وژلو حکم صادر کړې و.....»

اوس نو د سلطان محمد له پاره ددې نه زيات خاموشه پاته کيدل د زغم وړ نه و. يو ناڅاپه يې خپله شاهي چپنه را تاوه کړه او بيرته د تخت په لور ورغې. او په ډيره جارحانه توگه په تخت وروخت. خو په تخت د کيناستو په ځاي ودرید او په ټولو درباريانو يې يو نظر و ځغلاوه. بيا د يوه زخمي زمري په څير و غورید او ويی ويل:

« زه حکم کوم چې ..... همدا اوس او همدا شيبه د معصوم شهزاده قاتل په زنځيرونو تړلې زمونږ مخې ته را حاضر کړئ ، ..... مونږ پوهيږو چې هغه دکوم شيطان په حکم سره دا ډول کرغيږن کار تر سره کړې دې. زه به د معصوم شهزاده د قاتل سره په خپله توره باندې قلم کړم.»

سپاهيانو دمحل دننۍ برخې ته ورمندې کړې ، خو سلطان بيرته را وخرخيد او د خواجه سرا څخه يې وپوښتل « مونږ د معظمي ملکې خواجه سرا ته دهغه دگستاخۍ په اړه بښنه کوو..... او د خواجه سرا څخه غواړو چې ووايي چې هغه ته څه ډول د معصوم شهزاده د قاتل په اړه معلومات تر لاسه شوي دي.....؟»

اوس نو خواجه سرا هم دخپل جذباتي کيفيت څخه لږ څه راوتلې و. ترڅنگ يې د سلطان لهجې هم هغه ډاډمن کړې و چې هغه د تحقيق پرته په نوي سلطان باندې دخپل کوچني ورور د وژلو تهمت تړلې و او په دې توگه يې خپل

مرگ ته بلنه ورکړې وه. خو کله چې سلطان هغه ته بښنه وکړه نو هغه بیرته را ژوندې شو او په لړزیدلې اواز یې وویل:

«درونده سلطانه! ... زما د گواهی سبب داو چې ماته د نوي شهزاده قاتل دهغه د وژلو وروسته وویل چې هغه شهزاده د سلطان په حکم وژلې دې...»

د خواجه سراد خبرو په اوریدو سره سلطان ولړزید ، هغه په سخت اواز سره په بې اختیاره توگه وویل:

« هغه بدبخت خوک دې چې پر مونږ یې داسې ناروا الزام لگولې دې ؟ او ددې معصوم په پاکه وینه یې لاسونه سره کړي دي ؟ ، ، ، »

د سلطان په مخ د ځوانۍ جوش د شاهي جلال په بڼه را ښکاره شوی و . او په دربار کې هر کس په خپل ځای باندې گم سم ولاړ و . د خواجه سراد حالت هم دمخکې څخه بدل شوې و ، اوس نو هغه په خپل مخکیني کړچار باندې پېښمانه معلومیده ، هغه په نښتې ژبه باندې یو ځل بیا وویل:

« درونده سلطانه ! ... دغه معصوم شهزاده د ینی چري سپه سالار د شاهي کنیزانو څخه ستا په حکم تر لاسه کړ او بیا هغه سفاکه او ظالم انسان هغه له ځانه سره حمام ته یوړ او هلته یې د اوبو په ډنډ کې غرق کړ...»

په دې وخت کې د ټول دربار مخه د معظمی ملکې په لور شوه ، ځکه چې ملکه په ولاړه ولاړه یو دم په زمکه راپریوته او بې هوشه شوه . سلطان سمدلاسه ورمخته شو او پخپله یې ملکې سروین ته اوږه ورکړه ، دلږ ځنډ وروسته ملکه په خپلې خانگړې خونه کې د شاهي طبیبانو تر علاج لاندې وه . لا تر اوسه دربار نه ورخصت شوې . سلطان د خواجه سراد څخه د پېښې په اړه ټول معلومات تر لاسه کړي و او د ینی چري سپه سالار په اړه یې حکم وکړ چې زنجیر تړلې یې د سلطان مخې ته راوړي . خو پخوا تر دې چې د سلطان ددې حکم دتعمیل له پاره سپاهیان ولاړ شي ، بهرام خان په خپله د ینی چري دغه قاتل سپه سالار زنجیر تړلې د سلطان مخې ته راوست . سپه سالار پرته له کومې ویرې د سلطان دربار کې ودرید... د سلطان مخ تک سور شوې و . او سترگي یې د اور په څیر انگار گرزیدلې وې . هغه د ینی چري ددې سپه سالار په دې جرعت باندې حیرانتیا هم ونښوده او ډیره بې حده غصه هم ورته راغله . ځکه هغه دخپله اړخه داسې ښووله چې هیڅ ډول ظلم او تیرې یې نه دې کړې . بلکه هغه څه یې چې یې کړي دي بلکل درست اوسه یې کړي دي ، د سلطان له پاره د سپه سالار انداز د پرېښونکي په څیر و په دې خاطر ورته سلطان په ډیر سختو الفاظو کې وویل:

« سپه سالاره ! ... مونږ ته یواځې په دوو ټکو کې ځواب راکړه . ایا تا زما د کوچني ورور د وژلو سفاکانه او ظالمانه جرم تر سره کړې دې ؟ ... یا نه ؟ »

« هو! ما دا کوچني شهزاده وژلې دې.... خو ددې کار په تر سره کولو کې ما کوم جرم نه دې کړې، هغه څه چې ما کړي دي د سلطنت د بهبود له پاره مې ترسره کړي دي ځکه چې په عثماني سلطنت کې تل دا ستونزه راپيدا کيږي چې د سلطنت شهزادگان د تخت او تاج د تر لاسه کولو له پاره د ټول قوم او ولس په مقدراتو باندي لوبي کوي....»

« خاموش! ...ته د ادابو د حد څخه تيرېږي.... تا نه يواځې کوچنی شهزاده وژلې بلکه پر مونږ دې د درواغو الزام هم لگولې دې، چې دهغې په اساس د ملکې خواجه سرا او د دربار يو شمير نور وگړي مونږ له تاسره په دې کار کې شريک گڼي.... حال دا چې مونږ په دغه ډک دربار کې خپل خدای حاضر او ناظر گڼو او دا سوگند يادوو چې مونږ ددې سفاک ددې وحشت څخه بلکل بې خبره وو..... اوستا دا جسارت هم دبښلو وړ نه دې چې تا په ال عثمان باندي د تخت و تاج له پاره په خپل منځې جنګو کولو ولگاوه.... مونږ تاته د مرگ د سزا د اورولو نه مخته دا پوهيدل غواړو چې ته د چا له پاره کار کوي د د قسطنطنيی د قيصر له پاره او که د هنگري د پادشاه هونيادی له پاره؟»

سلطان، سپه سالار ته په يوه ډول د مرگ سزا واوروله، خو په حقيقت کې هغه لږ څه په ويره کې و. هغه په دې پوهيده چې ديني چري د فوځ په خير دغسې يو ستر سپه سالار ته د سلطان د تخت ناستې په لمړۍ ورځ د مرگ سزا ورکړل شي نو په دې فوځ کې به يو ځل بيا بغاوت را ولاړ شي. نن د سلطان له پاره د خپل زوند سخترينه لمحہ تر مخه وه. داسې لمحہ چې په اړه يې ويل کيږي (نه جاي رفتن.... نه پای ماندن..)، اوس که چيرې هغه د نوي شهزاده د سفاکانه وژلو بدله د سپه سالار څخه نه اخلي نو په درباريانو او نورو خلکو کې به ډيره سخته غصه او قهر را وپارېږي، او بيا په ځانگړې توگه دهغه ميريزه مور ملکه سروين دخپل تيخور کوچني ماشوم څخه د بې برخې کيدو نه وروسته بې هوشه پرته وه او په خپله سلطان ته هم خپل کوچني ورور ډيرگران او محبوب و، په دې خاطر يې هغه سپه سالار ته ډيره غصه راتله خو خپل ځان يې بې وسه احساسوه. هغه د سپه سالار څخه په دې خاطر دا پوښتنه کړې وه ترڅو د عسويانو سره د سپه سالار اړيکي را ډاگيزه شي او بيا ددې سفاک څټ په اسانۍ سره پرې کړل شي... خو سپه سالار يو ځل بيا همغسې ځواب ورکړ:

« درونده سلطانه!... سلطان بايزيد يلدرم چې څنگه په تخت کيناست نو تر ټولو لمړۍ يې خپل کشر ورور شهزاده يعقوب دهمدې مقصد له پاره وواژه د کوم له پاره چې ما دا کار ترسره کړې دې. ځکه دهغې د دربار علماو فتوي ورکړې وه چې..... **الفتنة الشد من القتل** ... قتنه د قتل څخه ډيره بده ده. په دې خاطر يې شهزاده يعقوب پرته له کوم دليله وواژه. ترڅو په راتلونکې کې کومه فتنه را ولاړه نه شي. ما هم دهمدې مقصد له پاره د کوچني شهزاده ژوند پای ته ورساوه ترڅو سلطنت د راتلونکې پيدا کيدونکې فتنې څخه خوندي پاتې شي.»

د سپه سالار ځواب ډیر عجیب و غریب و ، سلطان ورته په ډیره بده خوا وویل : «ته بلکل درواغ وایی ، د اسلام په مفتیانو باندې ناروا الزام لگوي. دا د مسلمانو سلاطینو کار نه دی بلکه د مصر د فرعونانو کار دی چې کوچني ماشومان دخپل تخت او تاج دخوندي ساتلو په خاطر وژني . مونږ تا په هیڅ صورت نه شو بښلې ، که څه هم زمونږ دا ټول سلطنت پرې له منځه ولاړ شي .»

سلطان ډیر کلک عزم او هوډ کړې و او د تیږې په خیری په سخته لهجه جلاد ته حکم وکړ چې هغه دې د سپه سالار سر قلم کړي او د معظمی ملکې په پښو کې دی یی کیږدي. د سلطان د حکم د اوریدو سره سم سپه سالار د لمړي ځل له پاره په ویره کې شو او په ډیره مضطربه توگه یی سلطان ته مخ کړ او ورته یی وویل:

« درونده سلطانه ! ...ته د یو تیخور کوچني په بدل کې د عثمانی سلطنت د ستر فوځ ینی چري راتلونکې په داوږدی. او دا کار به د قوم او ولس له پاره ډیر زیانمن ثابت شي. په دې توگه به لکه د پخوا په شان په فوځ کې یو ځل بیا بغاوت را ولاړ شي ، ماته د خپل ځان په اړه غم نه شته. زه د معظم سلطان د حکم سره سم دخپل څټ پرې کولو ته تیار یم ، خو په دې توگه به سلطنت ته ډیر زیات زیان او نقصان ور رسیږي.»

په حقیقت کې د سپه سالار خبرې پټ گواښونه وو چې سلطان پرې ډیر ښه پوهیده. خو اوس هغه پریکړه کړې وه او ویلي یی چې په هیڅ صورت به دا ظالم او سفاک نه بښي. د سلطان د حکم سره سم جلاد هملته د سپه سالار د کار د پای ته در رسولو له پاره را حاضر شو ... خو پخوا تردې چې هغوی دې په زنځیرونو کې تړلې سپه سالار د ژوند څخه بیغمه کړي .... د یوه اړخه قاسم بن هشام مخته راغې او سلطان ته یی عرض وکړ چې:

« درونده سلطانه ! د یوه سرکاري سراغ رسان په توگه زه د سلطان څخه اجازه اخستل غواړم چې هغه دې دغه مجرم د لایات تحقیق له پاره ماته حواله کړي. تر څو دهغه څخه معلومات تر لاسه کړل شی چې دا مذموم او کرغیږن عمل یی د چا په اشاره سره تر سره کړې دی.؟»

په حقیقت کې قاسم د سلطان ستونزه حل کړې وه . که په دې توگه په ریښتیا هم د سپه سالار اړیکي د کومې مسیحې ډلې سره ثابتې شي نو بیا به دیني چري د سالار د وژلو کار په ډیره آسانی سره تر سره شي . د بله اړخه سلطان ته د قاسم په دې وړاندیز حوصله تر لاسه شوه او داسې ورته څرگنده شوه لکه د رحمت ملائکه چې یی بسپنې ته را رسیدلې وي . سلطان سمدلاسه حکم وکړ چې د کوچني تیخور شهزاده قاتل د قاسم بن هشام سره یوسی . د دې وروسته سلطان خپل دربار رخصت کړ . نن د تاج د په سر کولو ورځ وه او هماغه څه په کې وشول چې سلطان او قاسم بن هشام ترې ویریدل . سازشي او غدارو عناصرو خپل کار تر سره کړې و او د سلطان له پاره یی په هماغه لمړۍ ورځ ډیره ستره ستونزه راپیدا کړې وه ، دا مسئله بلاخره د قاسم بن هشام په واسطه حل شوه او هغه د کوچني شهزاده سفاک قاتل د خپله ځانه سره د پټې محکمې تاخانې ته یوړ .

دلته په راتلو سره قاسم بن هشام ټول سپاهيان رخصت کړل. او کله چې تا خانه خالي شوه نو قاسم بن هشام سپه سالار ته وويل: «سپه سالاره! تا د پادشاه ورور وژلې دې، او په خپلو لاسو دې وژلې دې، ته خو پوهيږې چې ته د مرگ څخه خوندي کيدې نه شې. خو ستا دخوندي پاته کيدو له پاره يواځې يوه لاره شته او هغه دا چې زه تاته ددې ځايه د تينبتي لاره پرانزم. زه له تاسره کومک کولو له پاره تيار يم، خو په دې شرط چې ته به ماته يوه خبره کوي»

«قاسم بن هشامه! زه پوهيږم چې ته له ما څخه څه غواړې. ته به له ما څخه دا خبره راباسې چې زه ووايم چې زه د عيسويانو جاسوس يم. خو دا به ستا ډيره غلطه انگيرنه وي، زه اوس هم په همغه خبره ولاړ يم چې دسلطان ورور مې دسلطنت د خير نسيگنې له پاره وژلې دې»

سپه سالار د قاسم د هيلو نه زيات چالاکه و خوت. خو قاسم خپل همت له لاسه ورنکړ او يو ځل بيا يې ورته وويل:

«ماته له تا څخه د کومې خبرې د راويستلو اړتيا نه شته. زه ډير بڼه پوهيږم چې ته د چاله پاره کار کوي. زه په دې هم خبر يم چې ستا اصليت د کومه ځايه دې. او په يني چري کې څه ډول ورننوتې يې. شايد تاته به ډاگيزه شوي نه وي چې هغه څوک چې د لمړي ځل له پاره يې د ابوجعفر او سليم پاشا دمخونو نه پرده لرې کړه هغه زه وم. ما ته په دې اړه هم معلومات شته چې د سلطان مشر ورور علاوالدين په خپل طبيعي مرگ نه دې مړ شوي بلکه هغه وژل شوي دې. ته په کومه غلطه انگيرنه کې ځانه مه غورزوه. زه غواړم له تاسره يوه سودا وکړم. ماته دخپل يو ذاتي دښمن په اړه د معلوماتو د ترلاسه کولو اړتيا ده. ددې په بدل کې زه تا ته د «اورنه» څخه د وتلو لاره پرانستې شم.

اوس د قاسم دخبرو په اوريدو سره د سپه سالار زړه درزار پيل کړ. هغه ته د قاسم په خبرو کې ريښتيا والې احساسيده. هغه په دې هم پوهيده چې د قاسم دښمن څوک و. هغه به څنگه او څه ډول ابوجعفر له ياده ويستلې وي چې د پريښودو او ازادولو له پاره يې څو کاله مخته، په يوې تياري شپې اورنه په شمالي کلا باندې حمله کړې وه... هو!... دا سپه سالار همغه شخص و چې نقاب پوښه ډله يې د شپې په تياره کې د ابوجعفر پسې ولاړل او هغه يې د قاسم د بندي خانې څخه خلاص کړ، د سپه سالار قصه ډيره لنډه وه. هغه په قسطنطنيه کې پيدا شوي و. هملته روزل شوي و، کورنۍ يې د قيصر نژدې دوستان و. په دې خاطر قيصر هغه د يوه ستر کار له پاره مؤظف کړې و. او هغه ستر کار دا و چې هغه دې په کوم جنگ کې په مصنوعي توگه ځان بندي کړي او دسلطان په يني چري کې دې ځان ورننبايي. او بيا هغه همدا سې وکړل. ددې يو علت دا و چې دسلطان يني چري په اصل کې د عيسوي بنديانو څخه جوړ کړل شوي و، همغه بنديان چې په جنگ کې به نيول کيدل او بيا به د روزنې او مسلمانيدو له پاره په يني چري کې ور داخليدل. کله چې سپه سالار د قاسم دخولې څخه دا اوريدل چې قاسم

دهغه په اړه په هر څه پوهیږي نور روح یی په لرزه شو . هغه ته داسې څرگنده شوه لکه سلطاني توره یی چې په سر سپره وی . سمدلاسه یی پریکړه وکړه چې د قاسم سره به مرسته کوي او بیا به دا ورته څخه د تینبنتې هڅه کوي ، په همدې فکرونو کې ډوب شو او بیا یی وویل:

« ددې خبرې له پاره به څه ډول ثبوت موجود وي چې تاته د دښمن د پتې د ښوولو وروسته به ته ما پریږدي؟ »

د قاسم غشې سهي په نښه لگیدلې و . گویا سپه سالار اعتراف کړې و چې هغه د قیصر جاسوس دې ، دهغه ددې پوښتنې په ځواب کې ورته قاسم وویل: « زما په سودا باندې یقین کول ستا مجبوري ده ، که چیرې ته پرې یقین نه کوي نو مه یی کوه . زه به له تاڅخه د خپل دښمن پته اودرک تا ته د اذیت د درکولو په اساس هم واخلم . اوس چې ستا څنگه خوښه وي ... »

د قاسم په خبرو کې وزن و . او سپه سالار دا وزن ډیر ښه محسوساوه . هغه په ډیره بې وسۍ سره د قاسم په لور وکتل او ورته یی وویل: « ته سهي خبره کوي . پرتا باور کول زما مجبوري ده . ته زما د لاس او پښو زنځیرونه پرانیزه . زه له تاسره د تعاون کولو له پاره تیار یم . »

قاسم دهغه ټول زنځیرونه پرانستل . یواځې په لاسو کې یی ورته هتکړې پریښودې ترڅو حمله ونه کړای شي . د هغه ترڅنگ په فرش باندې کیناست ، په دې وخت کې سپه سالار وویل:

« ابوجعفر ماد جمعې په شپه ستا له بنده ازاد کړ ، ما اوزما ملگرو د نیمې شپې نه وروسته په شمالي کلا حمله وکړه ، هلته شته ساتونکې مو ووژل او د کلا د تاڅانې څخه مو ابوجعفر ازاد کړ ، بیا د کلا د دیوال په لور دښاره بیرون کوز شو ، د ښاره بیرون د البانوي کنیزې دلور « مارسي » د سپرلی گادۍ د څو ساتونکو سره یو ځای زمونږ منتظر وه . .. »

سپه سالار همدومره خبره وکړه چې د قاسم ماغزه لرې لرې ولاړل . ایا ابوجعفر مارسي دخپله ځانه سره وړې ده ؟ ایا تر هغه وخته پورې مارسي ژوندۍ وه ؟ ..... د قاسم په مغزو کې دا پوښتنې یو په بل پسې راولاړیدې . په دې اساس یی ترې په بې صبری سره وپوښتل:

« دا څه ..... دا ته څه وایی ؟ ایا د البانوي کنیزې لور مارسي تردې وخته پورې ژوندۍ وه . »

هو ! هغه زخمې وه ، خوبیا پوره روغه رمته شوې وه . مونږ هغه په یو غواي گادۍ کې واچوله او د البانیه په لور مو ولیږله . مونږ نیغ په نیغه د البانیه لاره وانه خستله . بلکه لمړۍ مو د کوچنۍ اسیا په لور پنځه سوه واټنه لاره ووهله او بیا د یوه اوږد مور نه د راگرزیدو وروسته د بالقان دغرونو په لور ولاړو ، هلته د بالقان غرونو ته د

ورسیدو وروسته ما ابو جعفر ته خدای پاماني وویلہ. او بیرته اورنه ته راستون شوم. په هغه وخت کې زه سپه سالار نه وم، بلکه خواجه خیري سپه سالار و، په دې خاطر زما په غیر حاضری باندې د چا سترګې و نه لګیدې.»

په قاسم د حیرانتیاو غرونه را پریوتې و، هغه په خپل ځای ناست ناست مضطرب گرزیدلې و. مارسي دهغه لمړنۍ محبت، هغه تر اوسه ژوندۍ وه، خوشپړ کاله مخته هغه مارسي په مرو کې شمیرلې وه. اوبیا کله چې دهغه خاص سړی د البانیا څخه د بیرته راستنیدو په وخت کې هغه ته ویلي و چې سکندر بیګ د مراد خان ثاني قاصدان شهیدان کړي او دا چې مارسي هلته په البانوي قصر کې نه شته. نو هغه متیقین شوي و چې مارسي مړه شوې ده، خو نن د سپه سالار دخبرو د اوریدو وروسته دهغه اوسان ورخطا شوي وو. ځکه چې اوس نژدې شپږ کاله وروسته هغه ته د مارسي د ژوند په اړه خبر رسیدلې و. هغه ډیر زیات نارامه و. او غوښتل یې چې په څه ډول د دې ځایه والوزې او مارسي ته ځان ورسوي. خو دا ورته ډاګیزه نه وه چې مارسي چیرې ده. هغه په ډیره جذباتي توګه وویل:

«ایا تاته ددې البانوي کنیزې د لور په اړه څه معلومات شته چې هغه اوس چیرې ده؟ او ابو جعفر هغه چیرې وړې ده؟»

«هو! ماته معلومه ده چې ابو جعفر هغه البانوي کې سکندر بیګ ته ور رسوله.»

«خو اوس هغه په البانیه کې نه شته، ما یې پخپله پوښتنه کړې ده....» قاسم ترې په پوره ناقراری سره وپوښتل، اوس نو سپه سالار د قاسم حالات په کلکه څارل. هغه کتل چې قاسم د مارسي د نوم په اخستول سره جذباتي کيږي خو هغه ته د مارسي په اړه ددې نه زیات معلومات نه و. همدومره پوهیده چې ابو جعفر له ځانه سره البانیا ته یوړه. بیا هغه لږ څه په ناهیلۍ سره وویل:

«ماته د مارسي په اړه ددې نه زیات معلومات نه شته. خو ما ته د ابو جعفر په اړه معلومات شته چې هغه اوس کوم ځای کې دې.»

د قاسم له پاره دا خبره هم ډیره په زړه پورې وه. دهغه د بدن وینستان راپورته شول او په پوره توګه یې دهغه خبرو ته غوږ کینود سپه سالار ورته وویل:

«اوس ابو جعفر د قسطنطنیې په ستر کلیسا کې «ایا صوفیا» کې میشت دې. دهغه اصلي نوم «ډیمونان» دې، هغه اوس په ایا صوفیا کې ډیر ستر «بطریق» دې. ډیمونان دخپلو پخوانیو کارنامو په اساس د بطریق اعظم او شهنشاه سره ډیرې نژدې اړیکې لري. خو اوس هم دهغه جاسوسی د نظام سره تړاو لري.»

د قاسم له پاره دا معلومات ډیر د حیرانۍ وړ و. د ابو جعفر د اصلیت په پوهیدو سره هغه د اور سره سکروته وگرزیده. هغه ته داسې ډاگیزه شوه چې که هغه تر ابو جعفره پورې ځان ورسوی نو گویا تر ماریسی یی ځان ور رسولې دې. قاسم د سپه سالار څخه د دې نه اخوا نور څه پوښتنه کول نه غوښتل. خوبیا یی هم تر ډیره وخته پورې د سپه سالار سره په مختلفو موضوعاتو خبرې اترې کولې. هغه د سپه سالار څخه دا هم را برسیره کړل چې په اورنه کې اوس د قیصر څومره جاسوسان په خپلو دندو کې مصروف دي. د سپه سالار څخه د ټولو رازونو د څرگندولو وروسته قاسم دهغه ځایه راپورته شو او روان شو، سپه سالار هم په ډیره بیره راپورته شو او ویی ویل:

« دا څه دي؟ ..... ته څي .... او هغه ستا سودا .....؟ زما به څه کیري؟ »

« ته مه ویریره .... زه به د شپې ناوخته تاله دې ځایه باسم .. »

خو هغه شپه هیڅکله هم رانغله. قاسم دهغه ځایه نیغ په نیغه د سلطان دربار ته راغې او هغه ته یی ټول تفصیلات ټکې په ټکې وویل. چې په پایلو کې یی سبا سهار د سفاک قاتل لاش د بنار په ستر چوک کې را څړیده. سلطان په بنار کې منادی وکړه او خلکو ته یی وویل چې دیني چرنی سپه سالاری د کوچنی شهزاده د وژلو په بدل کې قصاص کړ، په داسې حال کې چې د لاسته راغلو معلوماتو په اساس، قاسم بن هشام په یني چري کې ټول مشکوک سالاران د شپې د شپې ونيول، او په دې توگه د بغاوت هغه گوانب چې دیني چري د سالار د مړیني وروسته را پیدا کیدونکې و له منځه ولاړ. سلطان دیني چري سپه سالار ته د مرگ د سزا د ورکولو وروسته د فوځ له پاره نوی سپه سالار و ټاکه او هغه د قاسم بن هشام دوست اغا حسن و.

کله چې اغا حسن سپه سالار شو نو د فوځ لارې او گودرونه هم بدل شول. ځکه چې اغا حسن یو مخلص، پاک او مسلمان شخصیت و. تر څنگ یی یو بهادر او میړنی جنگجو او مجاهد هم و. د اغا حسن په راتلو سره په ټول فوځ کې د غیرت، حمیت، میړانې او بهادری څپې خپرې شوې.

قاسم هم د اغا حسن په ټاکنی ډیر خوښ و. خو دهغه په ذهن کې به هره گړی او هر ساعت د قسطنطنیې په لور د تللو تلوسه را ډاگیزه کیده. هغه غوښتل ابو جعفر ته ځان ور ورسوي ترڅو دهغه څخه دخپلې ماریسی په اړه و پوښتي، حقیقت دا دې چې دهغه زړه د شپږو کالو راهیسی دا نه منله چې دهغه ماریسی دې مړه شوي وي، دهغه په ذهن کې به هروخت ماریسی ژوندی وه. خو دهغه وخته چې ورته د ماریسی د ژوند په اړه معلومات ډاگیزه شوي دي نو خوب یی دسترگو تښتیدلې دي، هغه هره لحظه د قسطنطنیې په لور د تللو په فکر کې و، یوه ورځ کور کې حمیرا هغه ډیر اندیښمن وکوت او ترې ویی پوښتل: « نن سبا ډیر اندیښمن معلومیږي، ..... داسې برینې چې دکوم جدا شوې محبت غم دې ځوروی؟ »

قاسم حمیرا ته د مارسی په اړه هر څه ویلي و. په همدې خاطر یې ورته په خدا نه خوله وویل: « هو!... په حقیقت کې ماته یو ډیر په زړه پورې خبر تر لاسه شوې دې، په دې فکر کې یم چې تاته یې ووايم او کنه...»

« دا به څه ډول خبر وي چې ته یې ماته د ویلو څخه ویره محسوسوي... ته اندیښنه مه کوه او خپله خبره راته وکړه. که تاله مارسی سره مینه کړې ده نو ماله تاسره مینه کړې ده، زه ددې پروا هم نه کوم چې که چیرې ته مارسی بیرته را ژوندی کړې او دې کور ته یې هم راوړې.»

قاسم د حمیرا په خبرو په اوریدو ډیر حیران شو، هغه په خپلې محبوبې ښځې نوره هم مینه راغله. حمیرا یې په خپله غیبه کې و نیوله او دخپل ځان سره یې په داسې حال کې روانه کړه چې لاس یې دهغې په سر باندې واهه او ورته یې ویل:

«حمیرا! ته زما ژوند یې. زما دلور موری، اورینتیا خودادي چې ته زما مینه او محبت یې... حمیرا جانې! زه له تا څخه هیڅ نه پتوم، ماته خبر راغلې چې مارسی شهیده شوې نه ده. بلکه تر اوسه پورې ژوندی ده. خودا راته ډاگیزه نه ده چې هغه اوس چیرې ده. دهغې دمور قاتل او ددې ځایه دهغه تښتونکې وگړې په قسطنطنیه کې دي. ماته دهغه په اړه معلومات تر لاسه شوې دي. زه غواړم چې د سلطان څخه په یوه بهانه اجازه واخلم او قسطنطنیه ته ولاړ شم او د مارسی په اړه معلومات تر لاسه کړم.»

قاسم احساس کړې وه چې د مارسی د ژوندۍ پاته کیدو خبر د حمیرا زړه ته ټکان ورکړې و او دهغه په مخ د حیرانتیا ښې را پیدا شوې وې، هغې خپل مخ را پورته کړ او د اوبسکو ډکې سترگې یې و مخلې او بیا یې په ژرغوني اواز سره وویل:

« واه، واه، دا خود ډیرې زیاتې خوشحالی خبره ده. که چیرې مارسی ژوندی وې نو زه به هغه پخپلو لاسو ناوې کړم او دلته به یې راوړم. هغه نه یواځې ستا محبت دې بلکه زما خور هم ده. هغه ډیره ستره ده. ما خو هیڅ هم نه دي کړي خو هغې د ایمان او اسلام په خاطر ډیر څه قربان کړي دي، دداسې پیغلې خوزیارت ته ورتگ په کار دې.

د حمیرا په زړه کې له یوه اړخه د مارسی له پاره د عقیدې او خیرنښیگنې جذبات را پاریدلي وو. خود بله اړخه یې دخپلې مینې د ویش په اړه اندیښنه درلوده، خو هغې دخپل آند له مخې هیڅ داسې اندیښنه را څرگنده نه کړه. او د قاسم په غیبه کې یې نور هم ځان ورسلیښت کړ.

*****

سلطان محمد خان تخت و تاج خپل کړې و ، او په تخت باندې کیناست . په هغه لمړۍ ورځ پرې چې دخپل کوچني ورورد وژلو کوم الزام لگیدلې و هغه داغ اوس له منځه تللې و . د سلطنت گڼ شمیر عمایدینو ته اوس دا ډاډ تر لاسه شوې و چې که چیرې د نوې کوچني او تیخور شهزاده د وژلو حکم سلطان ورکړې وای نو هغه به هغه د تاج دپه سرولو په ورځ نه واژه ، هغه کولې شو دخپل تخت د ناستې د مراسمو نه وروسته دا کار په ډیر ارام سره ترسره کړي ، هیچا ته ددې کوچني تیخور ماشوم د تخت د کیناستو په اړه کوم فکر نه و پیدا شوې . بلکه ټول دمحمد خان ملاتړی و . سلطان د تخت د کیناستو څخه یوازې دوه ورځې دمخه « اورنه » ته راغلې و . په داسې حال کې چې د فوځ مشر د پخوا نه همدلته موجود و . که چیرې سلطان د داسې کوم کار د کولو اراده درلودې نو دا کار به یې دهغو سردارانو په لاسو کړې وې چې د کوچني اسيا څخه اورنه ته دهغه سره یو ځای راغلي و او سلطان پرې پوره باور هم درلود . اورنه ته د راتلو سره سم داسې یوه سردار ته چې هغه پوره هم نه پیژانده ، داسې حکم ورکول د احتیاط پر خلاف کار و . بیا د ټولو نه ستره خبره دا وه چې د « یني چري » سپه سالار ان د مرگ تر وخته پورې په سلطان باندې دوباره الزام و نه لگاوه . د سلطنت اراکین په همدې خبرو د فکر کولو په اساس ډاډمن شوي و . په حقیقت کې د یني چري فوځ د عثماني سلطنت ډیر نازولې فوځ گڼل کیده نو په دې خاطر به په دې فوځ او ددې فوځ په سردارانو کې د بغاوت اغیز تل ترسترگو کیده . دغه قاتل سپه سالار د سلطان د قابو کولو له پاره دغه کار ترسره کړې و او هغه هیله درلوده چې سلطان به د بغاوت له ویرې دهغه ژوند ته کوم گواښ پېښ نه کړي . او تل به دهغه د فشار او کنترول لاندې وي . خو سلطان محمد خان بلکل د یوه مختلف مزاج خاوند ثابت شو . هغوی چې دا فکری کاوه چې سلطان محمد خان هغه محمد خان دې چې څو کاله دمخه یې ددوه ځلې ناکامیو وروسته سلطنت پرې ایښې او اوس به هم ناکامیږي نو هغوی دمحمد خان ددې اقدام څخه خبر شول او هغوی دا احساس کړه چې سلطان محمد خان اوس هغه کوچني شهزاده نه دي .

دمحمد خان د تخت د کیناستو څخه درې کاله مخته د بازنطیني سلطنت اخري حکمران ..... دولسم قسطنطین ، د قسطنطین په تخت باندې ناست و . نوموړې هم د « جان پلپولوگس » په څیر چالاکه او هوښیار انسان و . هغه د سلطان محمد خان د په تخت کیناستو وروسته د کوچني اسيا سرکشه او باغي سردارانو او امیرانو ته ، د سمدلاسه بغاوت کولو حکم وکړ . په دې خاطر سلطان محمد خان د خپل تخت د کیناستو نه څو ورځې وروسته د همدې کوچني اسيا په لور توجه وکړه . لاتراوسه سلطان محمد خان د کوچني اسيا د بغاوتونو د ځپلو څخه نه و فارغ شوې چې د قسطنطیني پادشاه ورته پیغام ولیږه چې د سلطان مراد خان ثاني د وخته راهیسې د عثماني سلطنت یو شهزاده (ارخان) نومې چې زمونږ سره بندي دي او دهغه د مصارفو له پاره چې کوم څه د سلطاني خزاني څخه ټاکل شوي و باید په هغې کې ډیر نښت راوړي . او که نه مونږ به هغه شهزاده ازاد کړو او بیا به دهغه سره ستاسې پر خلاف فوځي کومک هم وکړو .

«ارخان» د بايزيد يلدزم لمسي و. او دبايزيد دهغو زامنو څخه د يوه زوي و چې د انگوري د جنگ نه وروسته خپاره شوی و. په دې خاطر ارخان دسلطان مرادخان ثاني دکاکازوي هم و. څرنگه چې د قسطنطنيی قيصر د عثماني سلطان تخت ناستې سلطان محمد خان يو کمزوري شخص گانه. نوپه دې خاطر يی غوښتل دخپلو گواښوونو په واسطه د سلطان محمدخان خزاني ترلاسه کړي. خوسلطان محمد خان دهغه هيڅ پرواه ونه کړه. هغه دقيصر قاصدان نامراده بيرته وليږل. او په خپل زړه کې دا هوډ وکړ چې ترهغې چې د عيسويانو دسلطنت جرړې و نه کارې نو د عثماني سلطنت دوام اوقيام ته به تل گواښ گڼل کيږي ، په دې وخت کې سلطان دقيصر قاصدانو ته سپينه خبره ونه وکړه. خو په خپله يی دقيصر دله منځه وړلو له پاره فکر کول پيل کړل.

قسطنطين يو جنگجو شهزاده و. خود خپل ځان په لورد محمدخان د توجه د را گرځولو په اړه يی همغسې غلطي وکړه لکه دهغه نه مخکې «مينوئيل» چې د سلطان مرادخاني ثاني سره کړې وه. ارخان د شهزاده سليمان د زوزاکه و. شهنشاه خو سلطان محمد خان ته گواښ کړې و خو هغه ته دا اندازه نه وه چې د نوي ځوان شهزاده ځواکونه په څومره چټکۍ سره پرمختگ کوي او دهمدې دوويشت کالو په عمر کې هغه د پوره پوخوالي ، فوځي وړتياو ، او دهيواد په کورني تنظيم اوتدبير کې دخپلو ټولو پخوانيو څخه مختوالي کړې .

د سلطان محمد خان لمړي وزير «خليل پاشا» د قسطنطين د قاصدانو ددغه غير معقولي غوښتنې د خطر اتو څخه ښه خبر و نوپه دې اساس يی هغوي ته وويل:

ستاسې ليونتوب «قسطنطيه» به دسلطان په لاسو کې راځي ، تاسې په ټوله اروپا کې ارخان دسلطان په څير اعلان کړئ ، بې شکه د هنگري خلک هم دخپلې بسپنې له پاره را وغواړئ ، کوم ولايتونه چې تاسې يی بيرته اخستلې شئ دهغوي د بيرته اخستلو هڅې هم وکړئ ، خو تاسې به ډير ژرد بازنطيني سلطنت پای په خپلو سترگو ووينئ.

په هغه ورځ چې د قيصر قاصدان دسلطان سره دکتلو له پاره ورغلل. نوپه همغه شيبه کې سلطان هوډ کړې و چې قسطنطيه به دخپل سلطنت يوه برخه گرځوي. د «سينوپ» او «طرابزون» څخه علاوه د پخواني بازنطيني سلطنت په ټولو سيمو باندې عثماني دولت ولکه کړې وه. په اروپا کې يواځې قسطنطيه اودهغې شاوخوا سيمي عيسويانو ته پاته وې ، د قياصره هغه ستر سلطنت چې يو وخت د نړۍ د سترو او ځواکمنو سلطنتونو څخه گڼل کيده اوس د تباهي او بربادۍ اخري حد ته رسيدلې و. اوهر هغه ځای کې چې ځواک او قوت ليدل کيده هغه نژدې ټول له منځه تللي وو. خو په دې ټولو کې د قسطنطنيی وجود او په خپل ځای پاته کيدل پخپله داهميت وړ وو. او دقيصر دسلطنت دغه اخري بنخته په خپل ځای باندې همغسې ولاړه پاته وه. دهغه وخته راهيسې چې ترکانو د اروپا په زمکه پښه ايښودې ده نو دهغې ورځې وروسته يی ددې ښار د فتحه کولو ارزو او هيلې په زړونو کې را ټوکيدلې دي. هرڅومره چې د فتوحاتو لړۍ پراخيده ، دهغوي په زړونو کې ددې ښار سوبه کول هم

خواکمن کیدل چې بیا بلاخره ددې خبرې عملي نمونه د «سلطان بایزید یلدرم» په وخت کې را څرگنده شوه. او دا هغه وخت و چې هغه د ابنای فاسفورس په شرقی ساحل کې یوه ستره فوځي کلا جوړه کړه او دهمغې ځایه یی قسطنطنیه کلابنده کړه. خود کلابندی څو ورځې لانه وې تیرې شوې چې تیموري حملې د بایزید دا کلابندی د پای ته رسولو سره مخ کړه، دهغې نه وروسته بیا سلطان مرادخان ثاني که څه هم نه غوښتل چې د شهنشاه سره کومه تربگني را پیدا کړي خو پخپله د شهنشاه غداری هغه دې ته مجبور کړ چې دسلطنت د خوندي ساتلو په خاطر د سازشونو او جاسوسیو مرکز قسطنطنیه باندې ولکه وکړي، ترڅو دا فتنه د تل له پاره پای ته ورسېږي. خودبازنطینی سلطنت څو ورځې لاپاته وې نو په دې اساس سلطان مرادخان هم خپله کلابندی پای ته ورسوله او د نورو بغاوتونو د خپلو له پاره یی هغولوریو ته مخه کړه.

سلطان مرادخان په دې ښه پوهیده چې د «بحر مارمورا» دواړو اړخونو ته د عثمانیانو حکومت دې اویه منځ کې یی یواځې قسطنطنیه ده چې د عیسویانو په لاسو کې ده. نو ترهغې چې قسطنطنیه په همدې توگه موجوده وي نو سلطان ته به په اسیایي او اورپاي مقبوضاتو کې امنیت راوړل ستونزمن گرځي. نوپه دې خاطر هغه باید په قسطنطنیې باندې د ولکې کولو له پاره ځان تیار کړي. ځکه هغه باید د خپلو مقبوضاتو د خوندي ساتلو له پاره قسطنطنیه له منځه وړي وای، دا اوداسې نور څو علتونه و چې هغه په همغه لمړۍ ورځ په قسطنطنیې باندې د ولکې کولو له پاره هوډ وکړ. اویه دې توگه هغه دخپل حکومت د ترټولو دستر کار د ترسره کولو له پاره یی خپل ځان تیاراوه.

د قیصر د قاصدانو د بیرته ستنیدو وروسته سلطان د کوچنۍ اسیا په لور ولاړ، هلته یی د هر څه دمخه د خپلو سالارانو، وزیرانو، امرانو اورئیسانو غونډه راوبلله. په دې غونډه کې قاسم بن هشام هم موجود و. سلطان غوښتل چې د خپل سلطنت غړي نه یوازې دخپلو ارادو څخه اگاهه کړي بلکه دهغوي څخه په قسطنطنیه باندې د حملې کولو ملاتړ هم ترلاسه کړي. دا یو ډیر ښه اتفاق و، په هغه ورځ چې سلطان دخپل دربار غونډه رابللې وه په همدې ورځ د قسطنطنیې د شهنشاه یو بل قاصد اورنه ته رارسیدلې و. په همغه وخت کې چې په قسطنطنیې باندې د حملې کولو له پاره گرم بحث جریان درلود، د سلطنت وزیر سلطان ته را نژدې شو اودهغه په غوږ یی د قیصر د قاصد د راتلو په اړه خبر ورکړ. په دربار کې یو شمیر خلک د قیصر سره د اړیکو دخرابولو ملاتړي نه و، په دې وخت کې سلطان ته د قیصر د قاصدانو راتگ د غیبی کومک نه کم و. په دې خاطر یی د قیصر سفیر د غونډې او گرم بحث په منځ کې راوباله. کله چې د قیصر سفیر دربار ته رانوت نو د ټولو درباریانو سترگې پرې وروښتې، دوی په یو ځانگړې لباس په ځان کړې و، په غاړو کې یی طلا یی صلیبونه راڅړول شوي و. اویه سرونو یی د قسطنطنیې ځانگړې خولۍ ایښودې وې. کله چې د شهنشاه سفیر د سلطان مخې ته راغلل نو دشاهي ادابو د په ځای کولو پرته په ډیره بې ادبۍ سره ودریدل. بیا دسلطان په اشارې سره دهغوي څخه یوه د قیصر پیغام ولوست.

«د شهنشاهانود شهنشاه، د قسطنطینی د قیصر «دولسم قسطنطین» له لوري د سلطان محمد خان په نامه:

سلطان محمد خان ته خبر ورکول کيږي چې د بايزيد يلدزم لمسي او د سليمان شاه زوي ارخان زمونږ سره بندي دي ، دهغه د خوراک خنډاک له پاره چې کومې پيسې د شاهي خزاني څخه را استول کيږي ډيري ناکافي دي ، په دې خاطر سلطان ته په کار دې چې په دې پيسو کې ډير نبت راوړي او هغه دوه هومره کړي ، او که نه شهنشاه به عثماني شهزاده ازاد کړي او د سلطان محمد خان په مخ کې به يې و دروي ، شهنشاه دا حکم هم کړې دې چې دا ځل د شهنشاه د قاصدانو د ناکامه او نامراده بيرته ستونلو ټول مسؤليت به د سلطان په غاړه وي»

د قسطنطینی د قیصر د قاصدانو د دغه نالیکلي پیغام د اوریدو نه وروسته د دربار ټول حاضرین هک پک او حیران دریان شول او د قهره او غضبه سره تاویدل راتاویدل. د سلطان پلان بریالي شوی و ځکه هغه خلک چې اوس د قیصر په خلاف ملاتړي نه ښکاریدل هغوی هم د دې پیغام داوړیدو وروسته دخپله آنده گرزیدلي و ، سلطان د دربار د خلکو د رای د اوریدو وروسته د شهنشاه قاصدان په ډیره سپکه او ذلیل توگه د درباره وویستل . د قیصر د قاصدانو د تللو وروسته د دربار غونډه بیرته پیل شوه، دا ځل د ټول آند داو چې په قسطنطینی باندی دې په ټول ځواک سره حمله وکړل شی او د دې حملې له پاره دې پوره پوره تیاری و نیول شی . سلطان ته د مملکت یو ډیر زور او باعزت غږي یوه ډیره عجیبه مشوره ورکړه:

«درونده سلطانه ! د عثماني سلطنت پخوانیو حکمرانانو هم څو ځلې په قسطنطینی باندی حملې کړې دي ، خو هر ځل به د کوچنی آسیا څخه د بغاوت د پورته کیدو خبرونه راتلل اودا حکمرانان مجبور وو چې دهغو بغاوتونو د ځپلو له پاره هغه لوري ته مخه کړي ، زما ناقصه مشوره خو داده چې دا ځل په قسطنطینی باندې د حملې کولو دمخه د «کرمانیا» دامیر سره سوله وکړل شی... زما په فکر کې د دې تلپاتې سولې له پاره یوه مشوره هم شته ، که چیرې معظم سلطان دهغې د ویلو اجازه راکړي...»

«اجازه ده»

«درونده سلطانه ! د کرمانیا امیر یوه ځوانه لور لري ، که چیرې دروند سلطان دهغې سره د نکاح کولو اراده وکړي نو زه ډاډمن یم چې د کرمانیا امیر به یې په خوشحالی سره ومني او په دې توگه به مونږ د قسطنطینی د کلابندی په وخت کې د اندینسو سره نه مخ کيږي...»

سلطان د سلطنت د دغې زاړه او وفاداره غږی مشوره ډیره وستایله . او پرته له ځنډه یې په هغې د عمل کولو اراده وکړه . په همدې وخت کې قاسم بن هشام دخپله ځایه راپورته شو او د سلطان څخه یې دخبرو کولو اجازه و غوښته ، سلطان د قاسم بن هشام په لور وکتل او په خدا شو ، بیا یې ورته دخبرو کولو اجازه ورکړه .

«درونده سلطانه! دکرمانیا دامیر سره د سولې دکولو مشوره ډیره په ځای او د عقل خبره ده، په دې توگه زما آند دادې چې په قسطنطنیې باندې د حملې کولو دمخه د هنگري دپادشاه هونیادی سره هم سولې کولو ته اړتیا ده. ځکه د پرلپسې ماتې خوړلو وروسته د هنگري پادشاه هم په سنگر کې ناست دې او غواړي د فرصت د ترلاسه کولو په وخت کې خپله د عثماني سلطنت څخه بدله واخلي.»

خو پخوا تردې چې سلطان ددې خبرې ځواب ووايي د سلطنت یو ځوان وزیر دخپله ځایه راپورته شو او ویی ویل:

«درونده سلطانه! د قاسم بن هشام ددغه په زړه پورې آند په اوریدو سره زه ډیر حیران پاته شوم. ځکه دا به څنگه شوني وی چې د صلیبي جنگونو مشر او قومندان او د اسلام ستر دښمن هونیادی دې د موقع او فرصت د ترلاسه کولو په وخت کې په عثماني سلطنت یرغل نه راوړي.»

د سلطنت د وزیر په خبرو کې پوره وزن و، سلطان غوښتل د سلطنت د نورو عمائیدینو رایې هم ترلاسه کړي، په دې خاطر سلطان د غونډې برخوالو ته د خپلمنځي خبرو اترو کولو اجازه ورکړه، په دې وخت کې همغه زور وفاداره انسان یو ځل بیا راپورته شو او ویی ویل:

«درونده سلطانه! د قاسم بن هشام آند په هیڅ صورت غلط نه دې. د هونیادی سره سوله شوني ده. ځکه چې هونیادی پخپله د قسطنطنیې دپادشاه سره مذهبي اختلافات لري، په همدې توگه د قسطنطنیې د فوځونو سپه سالار «گرانډ ډیوک نوپارس» هم د هونیادی سره د همدې مذهبي اختلافاتو په اساس ډیره سخته دښمني لري، که څه په دې کې شک نه شته چې دواړه عیسویان دي خو درونده سلطانه! دهغه وخته راهیسي چې عیسویت په دوو لویو ډلو ویشل شوې نودهغوي مرکزي اتحاد له منځه تللې دې. ددوې دواړه ډلې یو بل ته مرتد، کافر او لارورکي وایي. ددوې ترمنځه دومره محبت هم نه دې پاته شوې چې دواړه ډلې د یوه دریم دښمن، د نمونې په توگه د مسلمانانو، په مقابل کې سره را یو ځای شي.»

سلطان ددې زور او وفاداره غړي خبرې ډیرې په غور او فکر سره اوریدلې. په همدې وخت کې لمړي وزیر «خلیل پاشا» هم دخپله ځایه راپورته شو او ویی ویل:

«درونده سلطانه! زمونږ د دربار د غړو پوهه او درک که همداسې دوام وکړي نوزه ډاډمن یم چې عثماني سلطنت به هیڅکله هم زوال و نه مومي. د قسطنطنیې خلک تراوسه پورې د پخواني یوناني کلیسا سره تړلي دي او همدا قسطنطنیه یی مرکز دې. خو ددې برعکس د هنگري خلک د رومن کتولیک د کلیسا سره تړلي دي چې مرکزي یی په روم کې د «پاپای روم» کلیسا ده. دهغوي ترمنځه دا اختلاف مسلمانانو ته د الله تعالی له

اړخه يو غيبي کومک دې. همدامناسب وخت دې چې مونږ عيسويانو ته يو دروند او اخري گذار ورکړو. په دې اساس زه د قاسم بن هشام مشوره تائيدوم.»

اوس نو سلطان ته د بل چا د مشورې د اوريدو اړتيا نه وه. په دې خاطر يې يو ديپلوماتيک سياسي ټيم د تيارولو حکم وکړ، ترڅو د هونیا دې سره د خبرو کولو اوسولې له پاره هغه لورې ته ولاړشي. سلطان هونیا دې ته د درې کالو له پاره د جنگ دنه کولو پيغام ور وليږه. او دهغه د راضي کولو له پاره يې ډيره نرمه ژبه استعمال کړه. په دې توگه به د غونډې خلکو ته د شمال له اړخه د کوم گواښ د رامنځته کيدو ويره هم نه پاته کيږي. د دربار دغه ډيره مهمه غونډه لا تر اوسه پورې روانه وه چې د يني چري سپه سالار، ځوان او ميرني اغاحسن د سلطان څخه د خبرو کولو اجازه وغوښته.

«درونده سلطانه! مونږ ته د «موريا» له اړخه هم گواښونه شته. ځکه د موريا حکمران د قيصر د شهنشاه ورور دې. او دا ډيره شوني ده چې هغه دخپل ورور شهنشاه د کومک له پاره راوغلي.»

په دربار کې داغا حسن په خبرو تر ډيره وخته پورې تبصرې روانې وې، بيا د ډيرو تبصرو وروسته پريکړه وشوه چې د موريا په لور يو ځواکمن فوځ و استول شي، سلطان د سلطنت اراکينو ته دخبرو په دوران کې وويل:

«د سلطنت درنو اراکينو! زه دا احساسوم چې قسطنطنييه د محل او ځاي له اړخه ډير خوندي بناړدې. ځکه دهغې درې خواو ته سمندر او يوې خواته وچه ده، اودهمدې سمندر د موجوديت په اساس هغوي ستر سمندرې فوځ تيار کړې دې. د قسطنطنيې نه علاوه هلته د يونان او جينوا بحري جازونه د کومک له پاره ور رسيدې شي، خوددې برعکس د عثماني سلطنت سره د بحري جهازونو او بحري فوج شتون ډير کم دې، دهغوي د بحري سترو جهازونو په مقابل کې د عثماني سلطنت کوچنۍ کشتۍ هسې هيڅ دي، اوبيا زمونږ سره ددې کشتيو شميره هم ډيره لږه ده. په دې اساس زه غواړم چې په قسطنطنيې باندي د حملې نه مخته مونږ بايد يو ځواکمن بحري فوځ تيار کړو....»

د سلطان ددې خبرو په اساس د درباريانو په منځ کې هغه ته د درنښت سترگې راپورته شوې او ټول په دې فکر کې ډوب شول چې د عثماني سلطنت له پاره يوه ځواکمن بحري فوځ ته اړتيا ده. هغوي تر ډيره پورې په همدې موضوع باندي خبرې اترې وکړې، قاسم سلطان ته دهغه زور کشتيبان عباس په اړه سپارښتنه وکړه. هغه ته يې دا هم وويل چې هغه د سترو سترو بحري جهازونو د جوړولو او سمندر ته د وربښکته کولو او د جنگي مقاصدو له پاره دهغې په استعمالولو باندي ډير ښه پوهيږي. د درباريانو دخپل منځې مشورې وروسته بالاخره دا اعلان وشو چې عثماني سلطنت به يوه ستره جنگي بيه تياروي چې په قسطنطنيې باندي به د مسلمانانو بحري محاذ

سنبالوي. نن ټوله ورځ غونډې جريان درلود ، دماښام د لمانځه وروسته غونډه بلې ورځې ته و غځيده . سلطان دخپله ځانه سره قاسم يوې بلې خونې ته يوړ . کله چې سلطان او قاسم دواړه ځانته شول نو سلطان قاسم ته وويل:

« قاسم بن هشامه ! که د عثماني سلطنت په دې وروستيو لسو کالو کې ستا خدمت ته يو ځغلنده نظر وکړل شي نو ستا په عسکري وړتياو کې د سراغ رسانۍ او جاسوسۍ کارونه ډير ځلانده تر سترگو کيږي ، ما خو په قسطنطنيې باندې د حملې له پاره د يوه بل محاذ د پيرانستلو هوډ هم کړې دې او دا د جاسوسۍ د پټ نظام فعالول دي. زه غواړم د قسطنطنيې د حفاظتې کلا، د ديوال د حال ، د بحري ځواک تفصيل ، دهغوې جنگي او دفاعي وړتياوې ، او ان تردې چې د قسطنطنيې د پادشاه کمزورتياوې... هر څه چې وې زمونږ د سترگو تر مخه وي. دا خو ډير ستونزمن او گواښمن کار دې ، ځکه ددې کارونو له پاره چې هر څوک ور وليږل شي نو هغه به د غير ملکي جاسوس په څير تل د مرگوني گواښ سره مخ وي ، زه غواړم ستا په سلا او مشوره څوک ددې کار له پاره هلته ور وليږم...»

د سلطان ددې خبرو په اوريدو سره د قاسم بن هشام وینه په رگونو کې په ټوپونو شوه ، روند دخدايه څه غواړی .... دوه سترگې . هغه خو د پخوا څخه د قسطنطنيې په لور تلل غوښتل ، په دې اساس يې په پوره بې صبرۍ سره وويل :

« درونده سلطانه ! ددې ستر او مهم کار له پاره زه پخپله غواړم چې ولاړ شم. زه پوهيږم چې زه به دا کار د بل هر چا څخه په ښه توگه سر ته ورسوم.»

د سلطان مخ د خوشحالي نه وغورید . ځکه چې سلطان په خپله غوښتل چې دا ځل به هر کار سهي او په پوره تول سره تر سره کوي تر څو د قسطنطنيې په نيولو کې کومه ستره ستونزه رامخته نه شي ، د سلطان هيله هم همدا وه چې ددې مهم کار د تر سره کولو له پاره قاسم په خپله هغه لورې ته ولاړ شي ، خو کله يې چې قاسم په خپله هغه لورې ته د تللو له پاره تيار وکوت نو سمدلاسه يې ورته وويل:

« سهي ده .... ته دخپل سفر له پاره ځان تيار کړه. ته به ډير ژر د عيسوي نړۍ دغه پخواني مرکز او د بازنطيني سلطنت پايتخت ته سفر پيل کړې. خو قاسم بن هشامه ! يوه خبره تل په ياد ساته چې زمونږ ستر پيغمبر رسول الله صلی الله عليه وسلم د قسطنطنيې فاتح ته د جنت زيرې ورکړې دې. ته هغه ښار ته د عثماني فوځونو د ور ننوتلو نه مخته ددې ښار د دنۍ برخې د فتحې کولو له پاره ورتوځې ، په قسطنطنيه کې د پخوا څخه يو شمير مسلمانان اباد او ميشت دي ، دهغوې له ډلې څخه يو شمير وگړي په پوره اخلاص سره د عثماني سلطنت له پاره کار کوي ، په قسطنطنيې کې د « غلطه » نيمايي برخه زمونږ نيکه سلطان بايزيد يلدرم دهغه وخت د شهنشاه « مينوئيل » څخه تر لاسه کړې وه .... تاته به هلته په ورتلو سره کومه ستونزه نه پيدا کيږي خو د جنگي او دفاعي

معلوماتو د ترلاسه کولو له پاره به تاته ډیره هڅه او هاند تر مخه وي ، په دې خاطر غوره داده چې ته ژر تر ژره د قسطنطنیې په لور ولاړ شي.»

دا ځل سلطان د شرقي اروپا ددغه مرکز او د پخواني عیسویت ددغه مذهبي ښار د سوبې له پاره کلک هوډ کړې و. د ځوانۍ په وخت کې ددوه ځله سلطان کیدو او معزول کیدو وروسته ، دهغه پلار سلطان مراد خان ثاني هغه د روزنې له پاره «ایدین» ته استولې و. هلته دغه نازولې شهزاده ته د اسلامي ښوونې او روزنې تر څنګ د تاریخ په اړه هم ډیر معلومات ترلاسه شوي و. هغه ته دا هم ډاګیزه شوې وه چې د اسلام ستر لارښوود او پیغمبر ، رسول الله صلي الله عليه وسلم د قسطنطنیې د فتحه کولو سره ډیره مینه درلوده، هغه تاریخ لوستې و او ورته ډاګیزه شوې وه چې د قسطنطنیې د سوبې له پاره په ۴۸ هجري کال د مسلمانانو فوځ په لمړي ځل حمله کړې وه ، په دغه جنگ کې د رسول الله صلي الله عليه وسلم ملګرو هم ګډون درلود. په دې جنگ کې د «سابقون الاولون» په ډله کې سیدنا ابو ایوب انصاري رضي الله عنه په څیر جید صحابي هم ګډون درلود ، ددې مطالعې په وخت کې هغه ته دا هم ډاګیزه شوه چې سیدنا ابو ایوب انصاري رضي الله عنه په همدې جګړې کې شهید شوې او بیا د قسطنطنیې د دیوال تر څنګ ښخ کړل شوې دي ، دهغه ډیره مینه د رسول الله صلي الله عليه وسلم ددې فرمان سره وه چې ویلي و چې : «د قسطنطنیې فاتح به جنت ته ځي.» په دې خاطر یې غوښتل په پوره تیاری سره په قسطنطنیې باندې حمله وکړي.

دبله اړخه پخپله په قسطنطین باندې د خپلو غلطیو په اساس مصیبتونه راغلي و. هغه د سلطان محمد خان د تخت د کیناستو وروسته ، هغه ته دوه ځلې ګواښمن قاصدان وراستولي و او په دې توګه یې پخپله د خپلې مړینې یا پانه لاسلیک کړې و. سلطان ، قاسم بن هشام قسطنطنیې ته ور ولیږه. د کوچنۍ اسیا د بغاوتونو د له منځه وړلو له پاره یې د کرمانیا دامیر سره سوله وکړه. او دهغه د لور سره یې نکاح هم وکړه. ددې تر څنګ یې د هنګری د پادشاه هونیادې سره هم ددرې کالو له پاره سوله وکړه ، ددې سولې له امله تر درې کالو پورې د شمالي اروپا څخه کوم ځانګړي ګواښ نه و پاته. همدا راز هغه د موریا په لور یو ځواکمن فوځ ور ولیږه تر څو د شهنشاه ورور چې هلته یې حکمراني کوله د قسطنطنیې د کومک څخه مننه کړي ، ددې کارونو څخه د فراغت وروسته یې د ابناي فاسفورس په اروپایي برخه کې د قسطنطنیې څخه نژدې پنځه میله لرې واټن کې دیوې سترې فوځې کلا په جوړولو پیل کړل. دده نه مخته سلطان بایزید یلدرم هم د ابناي فاسفورس په اروپایي برخه کې یوه فوځې کلا جوړه کړې وه. خو سلطان محمد خان د اسیایي ساحل تر مخه د ابناي فاسفورس په اروپایي برخه کې دویمه ستره فوځې کلا جوړول غوښتل ځکه د قسطنطنیې ښار هم په همدې ساحل باندې پروت و.

ابناي فاسفورس هم په خپل جوړښت کې ډیره عجیبه ده. په حقیقت کې د اسیا او اروپا دوه لویې وچې د اوبو د سمندر په واسطه جدا کيږي څو لکه کاله پخوا د وچې دا ټوټې په اوبو کې د لمبا په واسطه یو بل ته ډیرې سره را

نژدې شوې دی، دا وچې یو له بله سره دومره را نژدې شوې چې په منع کې یې د اېناي فاسفورس د اوبو یو کوچنی ټوټه پاته شوه. البته د شمال په لورې دا لویې ټوټې یو له بل سره یوځای شوي دي. چې دې برخې ته یې اروپایي روسیه ویل کېږي. د فاسفورس اېنا د اوبو یوه لاره ده چې اروپا او اسیا په خپلو منځو کې سره جدا کوي او دیوې پټۍ په څیر د دواړو لویو وچو ترمنځ تیرېږي. خو ددې دواړو په سر کې سمندر پروت دې، په یوه سر کې یې د پروت سمندر نوم «توره بحیره» او په بل سر کې یې د سمندر نوم «د مارمورا بحر» دې. د مارمورا د بحر له اړخه چې کوم سمندر پیلیږي هغه ځای ته «دردانیال» ویل کېږي. همدا دردانیال دې چې د پیږیو پیږیو راهیسي د شرق او غرب د یرغلگرانو د بحري جهازونو د تیریدو لاره ده.

هماغه و چې سلطان د اېناي فاسفورس په اروپایي ساحل کې هم یوه ستره جنگي کلا تعمیر کړه، قسطنطین ددې کلا د جوړیدو پر خلاف احتجاج وکړ خو سلطان دهغه په احتجاج باندې هیڅ غور و نه کړاوه. د کلا د تعمیر په وخت کې عثماني عسکرو د څو کسو دهقانانو سره جنگ جگړه هم وکړه چې دیوه کوچني جنگي شکل یې ځانته و نیوه. او په دې جنگ کې د دواړو اړخونو څخه څو کسان هم ووژل شول. خو قسطنطین په دې پوهیدلې و چې دا ټول هر څه د قسطنطیني د نیولو له پاره ترسره کېږي، هغه په قسطنطیني باندې د حملې د ویرې د ښار پاتکونه و تړل. او ترڅنګ یې د ترکی عسکرو څخه د شکایت له پاره سلطان ته یو هیئت هم ورولیږه. خو سلطان محمد ددې شکایت ځواب د جنگ په اعلان باندې ورکړ. اوس نو بازنطیني سلطنت د خپل مرګ او ژوند داخري پریکړې منتظر شو. د سلطان محمد خان ارادو دا څرګندوله چې دا ځل به هغه په هیڅ توګه شهنشا ته بښنه نه کوي، په حقیقت کې سلطان دا احساس کړې وه چې تر هغې چې قسطنطینیه فتح نه شي نو اسلامي سلطنت مکمل کیدې نه شي. ځکه چې د قسطنطیني سوبه د سیدالانبياء نبي کریم صلی الله علیه وسلم یوه غوښتنه وه، او سلطان غوښتل چې خپل عسکري ژوند په قسطنطینیه باندې د بريالۍ حملې څخه پیل کړي، په دې خاطر یې د هر ډول انتظاماتو څارنه پخپله کوله. هغه خپل ستر اهنګر «اربان» راوباله او په قسطنطیني باندې د حملې له پاره یې ورته د یوه ستر توپ د جوړولو حکم وکړ. داسې توپ چې د قسطنطیني د دیوالونو دراپرزولو کار په ډیره ښه توګه ترسره کړي. د اربان په ذهن کې د پخوا څخه د همداسې یوه توپ د جوړولو انځور موجود و. هغه سلطان ته وویل:

«درونده سلطانه! زه داسې یو توپ جوړولې شم چې په هغې کې څلویښت بالېسته (دیرش انچه یا دوه نیم فته) ستره د بارودو گوله ایښول کیدې او د هغې څخه ویشتل کیدې شي، دا توپ به د قدو قامت له اړخه ډیر ستر وي په دې خاطر به دا توپ د اوسپنې په ځای د پتیل څخه جوړېږي.» (عثماني دولت)

سلطان د اربان د توپ انځور ډیر زیات وستایه. او هغه ته یې دهغې د جوړولو اجازه ورکړه. دوسلې د تیارولو له پاره سلطان محمد خان خپل مشهور جنرالان «احمد کدک پاشا» او محمود پاشا و ټاکل. ددې ترڅنګ هغه د

برق په خیر د تیز جوړونکو معمارانو یوه ډله د قسطنطنیې په اروپایي ساحل باندې کښته کړله ترڅو هغوی د قسطنطنیې څخه پنځه میله لري واټن کې، د فاسفورس په ابناء باندې یوه زبردسته جنگي کلا جوړه کړي. ددې ډلې مشري یې هم د مصلح الدین اغا په څیر د اعمار په فن کې یو تاریخ جوړونکي شخصیت ته ورکړه. هغه هم په ډیره کمه موده یعنی څلورو میاشتو کې «د رومیلا» په نوم دا کلا تعمیر کړه. اوس نو د فاسفورس د ابناء دواړو غاړو ته د مسلمانانو ولکه کیدونکې وه. ددې کلا د تعمیر د تکمیل سره سم ددوو شنو او شادابه ساحلونو ترمنځ اتلس میله پراخه غځیدلې دغه نیلگونه پټی یعنی (د فاسفورس ابناء) باندې د مسلمانانو ولکه راتله. درومیلی د کلا څخه د قسطنطنیې د «برج غلاطه» سیمه په څرگنده ترسترگو کیده. له یوه اړخه سلطان د رومیلي د کلا د تعمیر له پاره د مصلح الدین اغا په مشرۍ یو ستره ډله قسطنطنیې ته ولېږله، خو دبله اړخه قاسم بن هشام د قسطنطنیې د پتورازونو او عسکري معلوماتو د لاسته راوړو له پاره هم ددې ستر ښار په لور ور روان شوې و. ترڅنګ یې سلطان د موریا په لور هم یو ستر او قوي ځواک ته د تللو حکم کړې و.

پخپله سلطان محمد خان د اغا حسن، احمد کدک پاشا او محمود پاشا په څیر سالارانو سره یو ځای د یوه مضبوط او ناقابل تسخیر فوځ د جوړښت له پاره شپه او ورځ کار پیل کړ. په هر ولایت کې یې د نوي عسکرو د استخدام له پاره مراکز جوړ کړل. د هر ولایت حکمران ته «بیلریگ» ویل کیده. بیگ او پاشا یو څیر الفاظ و، د هغو سردارانو د نیزې په سر کې به چې آس د لکۍ په څیر د وینستانو یوه گنډه موجوده وه نو هغه ته به یې بیگ یا پاشا ویلې. یو «بیلریگ» یا دکوم ولایت پاشا به هغه څوک و چې د نیزې په سر کې به یې د آس د لکۍ د اخري وینستانو د گنډې په څیر څه ورنښلول شوي و. دا خلک به د هغو جاگیرونو سردارن هم و چې د فوځي خدماتو په بدل کې به ورته ورکول کیدل. ددې جاگیرونو خلک به بیا د جنگ په وخت کې دخپلو خپلو سردارانو د بیرغونو لاندې تلل، علم یا بیرغ ته په عربي ژبه کې «سنجق» ویل کېږي، هلته به دهرې سیمې بیل بیل سنجق یا بیرغ و نویه دې خاطر به ډیرو خلکو ولایتونو او سیمو ته سنجق ویلې. د هر سنجق «بیگ» یعنی «بیلریگ» د فوځي بیرغ لاندې به د هغه د لاس لاندې کسان راټولیدل، دهر بیگ ډله به د څلور سوه آس سپرو څخه کمه نه وه.

سلطان ددې سترې حملې د ترسره کولو له پاره دخپلو اروپایي ملکیتونو څخه هم د یوه لک فوځونو د تیارولو حکم ورکړ. د فوځي ډلو څخه پرته ددوې سره رضا کاره (دخپلې خونې) مجاهدین هم ملگري کیدل. دوې به په هر جنگ کې خپل خدمات را وړاندې کول او بیا به یې د جنگ د غنیمتونو څخه خپله برخه اخسته، خو ددې دواړو فوځونو څخه اخوا «دیني چري» د ځوانانو فوځ ډیر په شان او شوکت کې و، چې مشري یې اغا حسن کوله. که له یوه اړخه د اغا حسن په څیر یو متقی، میړني او بهادر انسان د سلطان له پاره یو ستر نعمت و خو دبله اړخه ورته «احمد کدک پاشا او محمود پاشا» په څیر د ولایتي فوځونو تکړه او تجربه لرونکي جنریلان هم د نعمت څخه کم نه و.

دغښتلیو سمندري فوځونو د جوړښت له پاره سلطان هم د سترې اوځواکمنې بحریې د جوړولو حکم کړې و او دا یې هم حکم کړې و چې ددې بحري ځواکونو د جهازونو شمیره باید د یوسل او اتیا څخه لږه نه وی، پدې ډله کې کوچنۍ کشتي، چې د پخوا څخه دعثماني فوځ په بحریه کې یې کار کاوه، نه وی شاملې.

سلطان محمد خان یو باتور او د ډیرو ښو وړتیاوو وړ ځوان و. الله تعالی ورته ډیره ښه وړتیا او فکري ځواکمني ورکړې وه..... هغه د «ایدین» په سیمه کې د ډیرو غوره استادانو څخه په ډیره چټکۍ سره علوم زده کړي و او دخپلې مورنۍ ژبې څخه اخوا به عربي، فارسي، عبراني، لاطیني او یوناني ژبو باندې هم ښه پوهیده. سلطان محمد نه یواځې د نړۍ په تاریخ باندې ښه پوهه ترلاسه کړې وه بلکه دنړۍ په جغرافیه کې یې هم پوره پوره بلدتیا درلوده. هغه د لوړې کچې شاعر او خبرلوڅ و. سلطان محمد دخپل وخت د ستر عالم اوفقیه «ملا عبدالرحمن جامي» سره نیغ په نیغه نسبت درلود، ترڅنگ یې دهندوستان د «دخواجه جهان» په خدمت کې به هم تر ټولو نه مخته و. دسلطان د ولایتونو د فوځونو سالار «محمود پاشا» هم د عسکریت ترڅنگ په شاعرۍ کې په ځان پسې دویمگړې نه درلود.

په قسطنطنیې د حملې د پروگرام سره سم، سلطان د «پلوتارک» په یوې ډیرې ژورې او تاریخي لیکنې چې د «یونان او روم» ترنامه لاندې یې کړې وه او په هغې کې د یونان اوروم په اړه د حالاتو پوره تفصیل موجود و، په لوست پیل وکړ. هغه د «سکندراعظم قسطنطین اول» او «تهیودوسیوس» د ژوند حالات مطالعه کړل او د قسطنطنیې د اوږدې ماضي په اسرارو یو غور او فکر وکړ.

په هغو وختو کې د دې سیمې حالات څه دا ډول وو. چې په کوچنۍ اسیا کې د کرمانیا امیر په خوشالی سره راضی شوې و. په «البانیه» کې دسلطان محمد خان سره په یوه دسترخوان را لوی شوې «سکندریبگ» بیرته مرتد شوې و، خو سلطان تراوسه پورې دغه ضدي سکندریبگ لا نه ځورولې. د «ولیشیا» (ولاچه) مشر «ولاد» یو ظالم او کینه کښه انسان و او دظلم حد یې تر دې رسیدلې و چې د بندیانو په جسمونو کې به یې میخونه ټک وهل او هغوی به یې له منځه وړل خو دومره همت یې نه درلود چې دسلطان په مقابلې کې سر را پورته کړي، دسلطان په مقابل کې که چا سر را پورته کولې شو نو هغه یواځې دهنګری پادشاه «هونیادی» و. خو سلطان د هغه سره ددرې کالو له پاره د سولې تړون لاسلیک کړې و. «هونیادی» دسلطان دپلار مرادخان ثاني په لاسو یوځل د تړون د ماتولو خوند اخستې و، په دې خاطر یې د بل تړون د ماتولو فکر هم نه شو کولې. اوس نو یواځې موریا داسې سیمه وه چې ترې قسطنطنیې ته کومک رسیدلې شو. اوسلطان ددې سیمې دکنترولولو له پاره هم یو ستر ځواکمن فوځ استولې و.

د ټولو تیاریو د تکمیلولو وروسته، سلطان دخپلو درباریانو یوه وروستۍ غونډه را وبلله او په قسطنطنیې باندې یې داخري حملې کولو پلان ته اخیښت ورکړه. په دې غونډه کې هم سترو سترو سالارانو، سردارانو،

د حکومت وزیرانو او عمائدینو، گډون درلود. دې غونډې درې ورځې دوام وکړ. سلطان د حملې کولو پلان ته داخري بڼې د ورکولو وروسته د سلطنت له پاره هم څه نوي قوانین او فرامین جاري کړل. د «ارخان» په زمانه کې د عثماني دولت لمړي وزير «علاؤالدین» د فوځي اصلاحاتو په اړه قوانین جوړ کړې و، چې د مراخان اول په زمانه کې پلي کړل شول. خو سلطان د سلطنت قانون په لیکلي توگه ترتیب کړ او دا قانون نامه د عثماني سلطنت عملي کړنلاره وگرزیده. سلطان د سلطنت د قانون د وړاندې کولو په وخت کې، دخپلې وینا په دوران کې سلطنت د یوې څیمې سره تشبیه کړ او ویی ویل چې د سلطنت څلور ستنې دې چې دهغې څخه یی یوه: د سلطنت وزیران دې، بله یی قاضیان، دریم یی اداري سیستم (په دفترونو کې کارونکي) او څلورم یی د سلطنت خزانهچي یا معتمد. هغه ددې څیمې دروازې ته د «باب عالی» نوم ورکړ چې همدا نوم د عثماني سلطنت تراخري وختو پورې ژوندي پاته شو. هغه د سلطنت له پاره څلور وزیران و ټاکل چې مشری یی لمړي وزیر «صدراعظم» په غاړه درلوده. دهمدې سره به د سلطنت مهر موجود و او د سلطنت د ټولو امورو اعلي افسر گڼل کیده، وزیر اعظم به هم د سلطان په څیر په خپل دفتر کې دربار را بللې شو.

د قاضیانو ډله به د علماو د ډلې څخه وه، سلطان د اروپایي عدالتونو او همداراز داسیایي عدالت له پاره هم قاضیان و ټاکل. خواجه مفتي او قاضی به هم د مهمو او پوهو علماؤ د طبقې څخه ټاکل کیدل. سلطان د حل و عقد غونډی ته د «دیوان» نوم ورکړ، خو د دیوان ددې وگړو شمیره یی ورزیاته کړه، سلطان په خپل نوي قانون کې د «خارجي اغا» او «داخلي اغا» عهدی هم و ټاکلې. «خارجي اغا» دهغو حکامو څخه عبارت و چې د ولایتونو حکومتونه به یی په مخ بوتلل. خو «داخلي اغا» هغه وگړی و چې په دربار کې یی کار کاوه او د دربار مامورین و. سلطان د اغاگانو نورې عهدی هم جوړې کړې، دبیلگې په توگه «کاپواغا» د گوره خواجه سراو رئیس، «قیزلر اغا» د (د حبشي خواجه سراو رئیس)، «بوستانچي ماشي» (د باغبانانو افسر) «چاوش باشي» (د حکومت د قاصدانو افسر) او....

سلطان محمد خان د خپل حکومت په دوران کې خپله توجه د حکومت د قانون په پلي کولو او د ښوونې او روزنې په لور را واړوله، په پخوانیو وختو کې به ټولې رتبې مذهبي وې، که څه هم په هغوې کې به یی نور علوم هم ور زیاتول، خو ترکانو د سیاسي ښوونې او روزنې سره ډیره مینه درلوده او دې روزنې سلطنت ته ډیر وړ او دکار خلک راپیدا کول. (مولانا شبلی).

د سلطان را غوښتل شوې غونډې درې ورځې دوام وکړ، په دریمه ورځ سلطان د غونډی اخري وینا وکړه او ویی ویل:

«د سلطنت درنو اراکینو! الحمد لله، دالله تعالی په فضل او کرم سره مونږ د سلطنت نظام، د ملت د علماؤ او د سلطنت د عمائدینو په مشوره د پخوا په نسبت په ښه توگه را جوړ کړې دې، اوس نومونږ په پوره ډاډ سره

دهغه فاتح لښکر یوه برخه گرزیدې شو چې دهغې په اړه رسول کریم صلی الله علیه وسلم په دې دنیا کې د مغفرت او بښنې زیږې ورکړې دي.

د عثمانی سلطنت ځان څارونکو سپه سالارانو !

دهغه وخته چې رومي پادشاه « قسطنطین » په دریمه عیسوی پیړۍ کې عیسوي مذهب قبول کړې او همدا ښاری خپل پایتخت گرزولې نو دهمغې ورځې وروسته یی نوم قسطنطنیه گرزیدلې دي. خو دا ښار د ډیرې مودې راهیسې د بازنطینی سلطنت او عیسوي مذهب دواړو ډیر مهم مرکز و.

د سیدنا انس رضی الله عنه ترور ، ام حرام بنت ملحان رضی الله عنها ، د رسول الله صلی الله علیه وسلم رضاعي خور و. یوه ورځ رسول الله صلی الله علیه وسلم دهغې په کور کې ویده شوې و. ناڅاپه رابیداره شو نو په مبارکه خوله یی خندا وه. سیدې ام حرام ترې د خندا علت و پوښتنه ، نو هغه صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل ....

« ما ته په خوب کې د امت هغه خلک و ښوول شول چې د جهاد له پاره د سمندر په څپو داسې سفر کوي لکه څنگ چې پادشاه په تخت ناست وي ..»

سیدې ام حرام ورته عرض وکړ چې... یا رسول الله ! ما ته دعا وکړه چې ما هم الله تعالی دهمغو خلکو په ډله کې شامله کړي. رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته دعا وکړه. او بیرته ویده شو ، د لږڅه ځنډ نه وروسته یو ځل بیا رابیداره شو ، بیا یی مخ مبارک د خوشحالی نه ځلیده ، سیدی ام حرام ترې یو ځل بیا د خوشحالی په اړه وپوښتل. نو هغه صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل :... « زما د امت د هغه لمړي لښکر په اړه چې دروم د قیصر د ښار « قسطنطینی » د نیولو له پاره جهاد کوي د مغفرت زیږې راکړل شو. سیدې ام حرام ترې یو ځل بیا د دعا غوښتنه وکړه... خو هغه صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل .... نه ! ته په هغه لمړي لښکر کې شامله شوې یی ....» (بخاري شریف)

د سلطنت درنو اراکینو ! د رسول الله صلی الله علیه وسلم دغه دواړه زیږي داسې تکمیل شول چې د سیدنا عثمان رضی الله عنه د خلافت په وخت کې ، سیدنا معاویه رضی الله عنه په « قبرس » باندی حمله وکړه ، اودا د اسلامي تاریخ لمړۍ بحري میشن و. په دې حمله کې سیدې ام حرام رضی الله عنها دخپل میړه سیدنا عباده بن صامت رضی الله عنه سره یو ځای شریکه وه. دا جنگي میشن په دې خاطر بریالی و چې د قبرص خلکو د مسلمانانو سره سوله وکړه او کله چې مسلمانان بیرته ستندیل نو سیده ام حرام د آسه را پریوته او هملته یی د شهادت لوړ مقام په برخه شو ، دا د رسول الله صلی الله علیه وسلم لمړنی بشارت و چې تکمیل شو. د بشارت هغه بله برخه د قسطنطینی د مجاهدینو پورې اړونده ده. همدا علت و چې په قسطنطینی د جهاد کولو له پاره د سیدنا معاویه رضی الله عنه د خلافت په وخت کې یو لښکر په قسطنطینی باندی حمله وکړه ، او دهغه زوی « یزید » هم په حمله

کونکې لښکر کې شامل و. په دې لښکر کې جید اوستر صحابی «سیدنا ابویوب انصاري» رضی الله عنه هم شامل و. دا د مسلمانانو په واسطه د قسطنطنیې لمرنۍ محاصره وه چې تر ډیرې مودې پورې یې دوام وکړ. سیدنا ابویوب انصاري رضی الله عنه د همدې محاصرې په جریان کې ناروغه شو او بیا هملته شهید شو او د همدې ښار د ستر دیوال لاندې خاورو ته وسپارل شو. خو دغه لښکر ونه توانید قسطنطنیه فتحه کړي، البته د رسول الله صلی علیه وسلم د بشارت دویمه برخه هم تکمیل شوه.

د سلطنت درنو اراکینو! په یاد لرئ چې دا یواځې بشارت نه دې بلکه د رسول الله صلی الله علیه وسلم یو حدیث هم دې چې په هغې کې یې یواځې د قسطنطنیې دخلکو خبره نه ده کړې بلکه ددې ښار د فتحه کونکو ته یې زیږې ورکړې دي.

سیدنا بشرین سحیم رضی الله عنه په یوه حدیث کې روایت کوي چې:

«تاسو به ضرور قسطنطنیه فتحه کوئ، نوییا به بهتر امیر هغه امیر وي او بهتر لښکر به همغه لښکر وي» (مسند امام احمد)

په دې اساس په دې حدیث کې د بیان کړل شوې نیکبختۍ د لاسته راوړو په خاطر، گڼ شمیر مسلمانو حکمرانانو په قسطنطنیې باندې د ولکې دکولو هڅې کړې دي چې په دې ډله کې سیدنا عمر بن عبدالعزیز رحمه الله علیه، هشام بن عبدالملک، مهدی عباسي، او خلیفه هارون الرشید... شامل دي. خو هیڅ یو یې دا ښار فتحه نه شو کړای.

داسې بریښي چې عثماني سلطنت الله تعالی د همدې له پاره قایم کړې دې چې داسې یو بابرکته لښکر جوړ کړي چې نبي کریم صلی الله علیه وسلم ورته ډیره ښه او غوره لښکر ویلي، زما نیکه سلطان بایزید یلدرم په ۱۴۰۲ کال قسطنطنیه په پوره ځواک سره کلابنده کړه او نژدې و چې دا ښار سوبه کړي خو په همدې وخت کې گود تیمور په کوچنۍ اسیا باندې یرغل وکړ او په دې توگه زما نیکه هم د قسطنطنیې کلابندي ماته کړه. دا پیښه د نن څخه نژدې پنځوس کاله مخته پیښه شوې ده. او د دربار یوشمیر پخوانیو اراکینو ته به اوس هم دا پیښه په ذهن کې تازه وي. دهغې نه وروسته زما دپلرونو له ډلې څخه زما تر دروند پلار پورې ټولو ددې ښار د نیولو له پاره ناکامه هڅې کړې دي.

د سلطنت درنو اراکینو! نن مونږ هم په همغه لښکر کې د ورگډیدو سعادت ترلاسه کوو چې قیام یې زمونږ د هوډ او ارادو پورې تړلې دي. «قسطنطنیه» په یوه داسې ځای کې پرته ده چې تر څو چې فتحه نه شي اسلامي سلطنت تکمیل ته نه شي رسیدلې. اوزه ډاډمن یم چې په کومه ورځ دا پخواني ښار فتحه اوولکه کړل شي

نودهغې وروسته به بل کوم قيصر راپيدا نه شي. ځکه چې رسول الله صلی الله عليه وسلم په دې اړه فرمایلی دي چې:

«اذا هلك قيصر، فلا قيصر بعده... کله چې قيصر هلاک کړل شي نو بيا به بل کوم قيصر راپيدا نه شي»

«السلام عليكم ورحمة الله وبركاته»

دا د سلطنت دغې اوږدې غونډې ته د سلطان محمد خان اختتامي وينا وه، د دربار حاضرین د سلطان ددې علم او پوهې څخه ډیر اغیزمن شوي و، ځکه هغوي هېڅ هيله نه درلوده چې دوه ځلې ناکامه پادشاه او نوې ځوان سلطان به دومره ستر عالم او پوه گرزیدلې وي.

دا و سلطان محمد خان، چې اوس یی د دنیا د ستر ښار «قسنطنیې» د فتحه کولو له پاره ملا تړلې وه. دنړۍ تاریخ بدلیدونکې و او د مسلمانانو د فتوحاتو د تکمیل تر څنګ د اروپا د بیا راپاڅیدو نوې دوران پیلیدونکې و.

*****

طلايي بنکر

مقدسه پلاره ! په دومره لږ وخت کې ستا ملګرتيا دخپل ځان له پاره نيکبختي گڼم. زه د تيرو پنځه ويشتو کلو راهيسې دلته کشتۍ چلوم..... او په خپل ژوند کې مې دسترو سترو راهبانو خبرې اوريدلې دي خو له تاسره به مې دغه سفر د ټول ژوند يو يادگار اوسي....»

دا دهغه زوړ ملاح اواز و چې قاسم بن هشام يې له ځانه سره د «ابنای فاسفورس» اروپايي ساحل ته روان کړې و. قاسم د څو ورځو راهيسې په سفر کې مصروف و، هغه د «اورنه» څخه ځانته را روان شوي و. او د ابنای فاسفورس په اسيایي ساحل کې د سلطان بايزيد يلدزم له اړخه د جوړې شوي «اناضول» فوځي کلا ترمخه دهمدې ابنا اروپايي ساحل ته ورته. هغه د عيسايي راهبانو کالي اغوستې و او په غاړه کې يې طلايې صليب را ځوړند و ترڅنگ يې د عيسې عليه السلام د انځور په څير يو انځور هم د يوه طلايې زنځير سره يو ځای را ځړولې و، په سربې د پادريانو خولۍ او په بدن يې ستره چپنه پرته وه. قاسم يو ډير هونبنيار جاسوس و همدا علت و چې هغه په ډير برياليتوب سره خپل ځان بدل کړې و. خو د حيرانتيا خبره دا وه چې قاسم د غربي اروپا د پادريانو په څير لباس اغوستې و چې د رومن کتولیک د مذهب سره يې تړاو درلود، او مرکزي په روم کې د «پاپای روم» د رياست لاندې کار کاوه، د رومن کتولیک مذهب د عيسويانو د لاطيني ډلې مذهب و. او دا ډله د غربي اروپا نه علاوه د هنګري او د بالقان د غرونو په يو شمير سيمو کې اوسيدله. ددې برعکس د عيسويانو پخوانۍ فرقه «دي هولې ارتهودکس چرچ» و چې مرکزي ښار يې قسطنطنيه و. او دې ډلې ته يې د عيسويت يوناني ډله ويله. تردې وخته پورې پروتست عيسوي فرقه لا نه وه پيدا شوې او د پروتست فرقي د جرمن نژداه بنسټ ايښوونکې چې د «مارټن لوتر» د سيمي په «ايزگبن» کې يې لادپيدا کيدو له پاره د يرش کاله واټن موجود و، منځته نه وه راغلې.

د فاسفورس ابناء چې د قاسم کشتۍ يې په نيلاگونه اوبو کې خپې وهلې، د اتلس ميله لرې سمندري پټۍ نوم دي. ددې ابناء په شمالي برخه کې «توره بحيره» او جنوبي سر کې يې «بحر مارمورا» پروت دي. همداراز يې په شرقي سر کې د اسيا او په غربي برخه کې يې د اروپا..... دوه سترې لويې وچې پرته دي. ددې دواړو سترو وچو ترمنځه د ابنای فاسفورس د پلنوالي ډيره برخه د بحر مارمورا په لور ځي، چې ټول پلنوالي يې درې نيم ميله دي او تر ټولو کوچنې پلنوالي يې د تورې بحيرې په لور ورځي چې ټول پلنوالي يې اته سوه گزه دي. او ژور والی يې په مختلفو ځايو کې د څلوېښتو گزو څخه تر دوه د يرش گزو پورې اندازه شوې دي. قاسم په ډير کم وخت کې د ملاح څخه ډير زيات معلومات ترلاسه کړل. هغه په کشتۍ کې ناست و او د ابنای فاسفورس په داخل کې يې د عثماني فوځونو د کشتيو تگ راتگ څاره. هغه ته د ابناء په اسيایي ساحل باندې د عظيم فارس د هيبت ناکه

حکمران «کسری» په خیمو کې پراته هغه بې پناه فوځ تر سترگو شو چې د روم قیصر ته یې پرلپسې ماتې ورکړې وې او هغه یې په قسطنطنیه کې کلابندی ته مجبور کړې و. خوبیا د قران کریم هغه حیرانونکې وړاند وینې پوره شوې چې په کې یې ویلي وو چې رومیان به ډیر ژر د مغلوبیدو نه وروسته بیرته غالبیږي، او بیا دکسرا فوځونه ددې ځایه و تښتیدل.... هغه ته په یوه ډیر لږې ځای کې.... ډیر لږې ځای کې دکوچنیو کوچنیو ښارونو نښې نښانې تر سترگو شوې نو د هغه ملاح نه یې وپوښتل.

« هغه ووینه.... هغه څه دي؟..... داسې ډاگیزېږي چې ددې ځایه څلور پنځه میله لږې کوم ښار اباد شوې دي. اودهمغې په خاطر د یسوع مسیح دین ژوندې دي، خداوند دې هغه دهرې بلا او افت نه خوندي وساتي. ته خود «رومه» پادری یی، ته خود مونږ چرچ نه منې..... همداسې ده که نه؟»

دغه زور ملاح هم دعیسویانو د دواړو ډلو په اړه معلومات درلودل.

«نه داسې کومه خبره نه شته. قسطنطنیه خود «یسوع مسیح» د رسولانو ښار دي.... زه هم دعا کوم چې خداوند دې دا ښار په خوندي لاسو کې ورکړی...»

دقاسم دخبرو په اوریدو ملاح ټکان وخوړ او دکومې نامعلومه خطرې د احساسیدو په اساس یې رنگ تک ژپړ وگرزید. «دا ته څه وایی؟ په محفوظولاسونو کې ددعا کول خود شهنشا په حق کې نه دي، ځکه چې ټول پوهیږي چې زمونږ د قیصر لاسونه محفوظ او خوندي لاسونه نه دی. داسې اوریدل کیږي چې د مسلمانانو نوې سلطان په قسطنطنیه باندې حمله کونکې دي.»

د ملاح په خبرو قاسم ډیر ولړزید. ځکه هغه ته یو ناڅاپه خپل حیثیت ور په یاد شو چې هغه یو جاسوس دي، په دې خاطر په ارام کیناست. خو هغه په دې حیران و چې دسلطان دحملې خبر څنگه او په څه ډول دلته تردې ځایه را ورسید. هغه د ملاح څخه د نورو پوښتنو کولو هڅه وکړه او ورته یې وویل:

«لیکن دا خو ډیر خطرناکه خبر دي،.... اوریدل مې دي چې دمسلمانانو نوې سلطان ډیر میړنې او جنگجو انسان دي.»

«هو!.... هغه دلته ددې ځای تر مخه د قسطنطنیې څخه پنځه میله لږې، د جنوب لورې ته دیوې سترې جنگې کلا د جوړولو کار پیل کړې دي. نن سبا چې زمونږ د ابناء څخه اروپایی جهازونه تیرېږي نو د ویرې احساس کوي، زه داسې انگیرم چې کوم خطرناک جنگ کیدونکې دي. گوره مقدسه پلاره! څومره ویني به و بهیږي، ددواړو خواو څخه به څومره انسانان ووژل شی، په داسې حال کې چې یسوع مسیح د امن او محبت پیغمبر و.»

زور ملاح په ډیرې غمژنې لهجې سره دا خبرې کولې ، قاسم ته داسې ډاگیزه شوه لکه چې ملاح د خپل مذهب څخه بیزاره شوی وي او یا د خپلو مذهبي مشرانو څخه بیزاره شوی وي، لږ څه وروسته قاسم د ملاح څخه بیا وپوښتل:

« نو بیا د سلطاني حملې پر خلاف شهنشاہ هم کوم تدبیر نیولې دې دې او که څنگه؟ »

« شهنشاہ به د څه تدبیر په اړه فکر وکړي؟ اوس خو په قسطنطنیه کې داسې کوم وگړي نه دي پاته شوي چې د خوندي پاته کیدو په اړه فکر وکړي ، خلک وایی چې قیصر په خپله سلطان د خپل ځان په خلاف را پا څولې دي .....زه وایم چې د داسې کار کولو اړتیا څه وه؟ زور ملاح همداسې بریده خو څه خاص ورته معلوم نه و. »

د قاسم له پاره دا سفر ډیر په زړه پورې و ، په ابنا کې یو یا دوه نورې کشتۍ هم روانې وې ، هغه یو ځل بیا دخیالاتو په نړۍ کې ورک شو ، هغه ته د قسطنطنیه په دیوالونو د عثمانی توپونو د گولیو د لگیدو ننداره تر سترگو کیده او د « طرابیه » د خلیج به غاړه یی د عربی نسل د آس د ځغلولو هوا په سر کې گرزیدله. د لږ ځنډ وروسته کشتۍ ساحل ته را ورسیده. د قسطنطنیې په زمکې د کیوتو سره سم دهغه په زړه کې ډیرې عجیبې او غریبې هیلې را تازه شوې. په دې ساحل باندې څو نورې کشتۍ هم دخپلو مسافریونوله پاره لنگرونه اچولې و. قاسم داسې وانگیړله چې دا د ماهیانو د نیونکو کوم کلې دي چې د ساحل تر مخه د اینځرو د ونو په منځ کې خپور پروت و. هوا لا تر اوسه پورې سره وه او د سمندر څپو تر اوسه هم د تیرو شوو یخنیو یخې څپې رالیرلې. د شنو او شادابو غرونو په اساس د « طرابیه خلیج » ټوله سیمه یخه گرزیدلې وه او گرمي په کې ډیره کمه او دلږ وخت له پاره به محسوسیدله

د ماسپینین وخت و ، کله چې قاسم د « پاسفورس » په اروپایي ساحل کې د همدې ماهی نیونکو دکلي سره یو ځای دکشتۍ څخه کښته شو. هغه د ماهی نیونکو کوچنیان او بیجی د همدې ساحل په غاړو د لوبو په حال کې کتل ، اوس نو درې میله لرې دهغه چپ اړخه د قسطنطنیې ښار پروت و اوبنی لورې ته یې د « دتورې بحیرې » اوږده غاړه وه چې د باسفورس په لورې ور غځیدلې وه. هغه د باسفورس په اروپایي ساحل باندې و درید او دهغه ځایه د بایزید یلدرم په لاسو جوړه شوي د « اناضولي » جنگې کلا وکتله. هغه ته دا ډاگیزه شوې وه چې د همدې کلا څخه لږمخته سلطان محمد هم یوه ستره جنگي کلا جوړول غواړي. هغه د خپل ساحل څلورو خواو ته وکتل خو هغه ته داسې معلومه شوه چې هغه لا تر اوسه د کلا د جوړښت له پاره د ټاکل شوي ځای څخه ډیر لرې دي. په حقیقت کې د سلطان محمد له اړخه په دې ځای کې د جنگې سترې کلا جوړول د میړانې نه ډک کار و. ځکه دا د دښمن سیمه وه او په ځانگړې توگه دغه سیمه چې هغه پرې اوس ولاړ و د یوناني عسکرو په ولکه کې وه. که څه هم دا عسکر د قسطنطین د حکم لاندې و خود خپلو عاداتو او رواجونو له مخې ډیر بداخلاقه او بدکړ چاره و. که چیرې قاسم غوښتلې ددې ځایه قسطنطنیې ته ولاړ شي نو باید ددې ځایه یی د شمال لورې ته

درې ميله واټن سفر کړې وې. خو بيا هم هغه په دې خاطر قسطنطنيې ته و نه رسيد چې دهمغې لورې نه د قسطنطنيې د ديوال سره يو ځای د «ابنای فاسفورس» يوبل شاخ را وتلې و. دا د سمندري اوبو نرې او ډوب شاخ و چې ورته يو مستطيلې خليج هم ويل کيده چې د فاسفورس غربي لورې بې د وچې سره يو ځای کوله. اود بنکر په څير شکل يې درلود. يو چا د قسطنطنيې د ديوال څخه د لمر خاته په وخت کې دا بنکر کتلې و اودا يې مشاهده کړې و چې د لمر دختلو په وخت کې د سمندر د اوبو رنگ طلا بې بريښې نو په دې اساس يې ورته «طلا بې بنکر» يا «گولډن هارن» ووايه چې بيا په فارسي ژبه يې د «شاخ زرین» او په پښتو کې بې ورته د «طلا بې بنکر» نوم ورکړ. دا د بنار د جنوبي غاړې سره يو ځای تر ډيره پورې د شا لورې ته ورځي، په دې اساس دغه مثلث، بنار دوو غاړو څخه د سمندر په منځ کې را نغاړي.

دريمه او يواځنۍ لورې يې د وچې سره نښلي، خو هغې لورې ته يوپه بل پسې ديوالونه جوړ کړل شوي دي.

قاسم تر ډيره وخته پورې د قسطنطنيې په لور سترگې اړولې وې او ورکتل يې. هغه ته له دې ځايه «برج غلاطه» د يوه ميخ د څوکې په څير راوتلې تر سترگو شو. لږه شيبه وروسته دماهي نيونکو کوچنيانو د قاسم په لور رامنډې کړې او ورته را نژدې شول. دا ټول عيسوی کوچنيان و او د عيسوي راهبانو کالي يې په بڼه توگه پيژندل. هغوي د مقدس پلار، مقدس پلار په نامه ورته نارې وهلي او د قاسم تر څنگ راټول شول. قاسم غوښتل قسطنطنيې ته د وررسيدو تر مخه د خپلو عسکرو او معمارانو لتون وکړي او د هغوي کار تر سترگو تير کړي. په دې خاطر يې د همدې ماهي نيونکو په کلي کې د تم کيدو پريکړه وکړه. هغه په خپل څنگ کې دراتولو شوو کوچنيانو سره د يوه پادري پلار په څير سلوک وکړ، دا کوچنيان که څه هم څيرن او چتل و خو بيا هم دخپل رنگ او خوي له اړخه پاک يوناني معلوميدل. دا ماهي نيونکې هم په اصل کې د يونانيانو له نسله و. قاسم د خپل سامان څخه کوچنيانو ته د خوراک څښاک څه سامانونه راواخستل او وري يې کړل نو د کوچنيانو مينه د قاسم سره نوره هم زياته شوه. اوس نو هغوي د قاسم هره خبره په پوره مينه منله. قاسم د يوه تيز او چالاکه کوچني څخه وپوښتل:

«څنگه زويه! دلته نژدې څه عسکر راغلي دي.... کيدې شي چې هغوي غير ملکي عسکرو وي... ايا ته پوهيږي چې هغوي به کومې لورې ته پراته وي...؟»

«هو! د هغوي په سرونو پگړۍ دې او تورې يې راتاوې شوې شانته دي... لکه» دې کوچني دخپل لاس په اشارې سره د مسلمانانو د هلالې تورې شکل جوړ کړ او قاسم ته يې وښود. د قاسم په مخ خوشحالي را څرگنده شوه. هغه په دې پوه شوې و چې د سلطان عسکر په همدې ساحل د کلا د جوړولو له پاره را رسيدلي دي، په دې وخت کې قاسم غوښتل لږ څه نور هم وپوښتي چې دوو نورو کوچنيانو په ډيره بې صبرۍ سره په يو وار په خبرو پيل وکړي.

« هو ! هغوي دخپلو ځانو سره ډيرزيات سامانونه هم راوړي دي... هغوي هغه لوري ته دي » دې کوچنيانو د توري بحيري د ساحل په لور اشاره وکړه ، دې کوچنيانو قاسم ته دا ډاگيزه کړه چې د پگړۍ لرونکو سپاهيانو او يوناني عسکرو ترمنځه کله کله ټکه ټوکه هم کيږي ، قاسم ډاډمن شوي و چې د کلا د جوړولو د کار مشر « مصلح الدين اغا » خپل کار پيل کړې دې ، قاسم د کوچنيانو سره د څه نورو خبرو وروسته وويل:

« راځئ چې ستاسې کلي ته ورشو . زه به تاسې ته د يسوع قصه وکړم »

کوچنيانو خوشحالي نه ټوپونه کړل ، او د قاسم نه مخته مخته يې منډې وهلې . اوس قاسم د ماهي نيونکو کلي ته ور روان و . دا يو کوچنې کلي و چې د کورنيو شمير يې د ديرشو اويا پنځه ديرشو څخه نه ډيریده . دهغوي نارينه دخپلو جالونو سره يو ځای د سمندر د فاسفورس په ابناء کې تر لرې لرې پورې تر سترگو کيدل ، لمر په پوره ځواک سره په سرو لارو ، بنځې په خپلو کورونو کې په پخلي او خوراک په تيارولو کې مصروف وې . خو نجونې بيرون د ساحل په غاړه په گرمۍ کې په لوبو کې را لټارې وې . يو شمير پيغلې هلته په لمر کې دنورو ځانته ناستې وې او خپل وينستان يې را سپرلي و او په هغوي کې يې په څه لټولوباندي اخته وې ، هغوي يو دبل سره مرسته هم کوله او پخپلو منځو کې به يې په ډيره وړه وږه خبره په زوره زوره خندل . خو کله چې دې پيغلو قاسم وکوت نو خنداگانې يې و درولې او سمدلاسه دهغه ځايه ولاړې شوې او وريدې ، لوبې کونکو نجونو هم ورمندې کړې او د پادري په لور راغلې . د قاسم قدوقامت او سره اوسپينه څيره د ماهي نيونکو پيغلو له پاره د حيرانتيا سبب وگرزیده ځکه هغوي دومره نیک او بنايسته راهب په خپل ژوند کې د لمړي ځل له پاره کوت . هغوي مقدس پلار ته سلام وکړ او سرونه يې ټيټ کړل او دخپلو ځانو سره مسکې شوې . قاسم د پيغلو نجونو په احساساتو کې دخپل ځان له پاره د ستاينې احساس وکوت . او په ډيره معصومه اوراهبانه توگه يې وويل:

« بچيانو ! سلامتي اوسئ ! د اورده عمر خاوندانې شئ ، او يو دبل سره مينه کوئ ، ځکه چې خداوند يسوع مسيح محبت او مينه خوښوي »

د محبت د لفظ په اوریدو سره پيغلې په خپلو منځو کې سره وپسيدي ، په دې وخت کې يوې تيزې او چالاکه پيغلې د قاسم څخه سمدلاسه وپوښتل . « پلاره ! ايا تا محبت کړې دي ؟ ... کله ، دکوم چا سره ؟ »

هو ! ما د ټول انسانيت سره محبت کړې دي ، زما په زړه کې د محبت او مينې پرته نور څه نه شته . ... بچيانو ! زما په زړه کې د محبت پرته نور څه نه شته . له تاسو سره هم ..

د قاسم دخبرو په دې اخري ټکو باندې يوې شرمناکه او جياناکه پيغلې د لمړي ځل له پاره خپلې سترگې راپورته کړې او هغه يې پرې وکوت . کله چې د قاسم سترگې په هغې پيغلې ورنښتې نو دا يې احساس کړه چې دا پيغله

د نورو پیغلو څخه بلکل مختلفه ده. قاسم لا تر اوسه په همدې ځای ولاړ و چې یو زور ماښی نیونکې چې په اوږو یی د ماښانو د نیولو سامان ایښې و هغې لورې ته راغې. دې پیغلې وویل:

« سردار را روان دي »

نجونې ټولې یوې لورې ته شوې او ودریدې. د ماښانو د نیونکو سردار قاسم ته را نژدې شو او قاسم ته یی په پوره ادب سره ښه راغلاست ووايه. « مقدسه پلاره ! دلته زمونږ دې کلي ته په راتگ سره تا مونږ ته ډیر زیات عزت رابښلې دي. دلته ډیر کم ستاسې په خیر خلک راځي. ځکه چې مونږ ماښی نیونکې یو که څنگه؟ په همدې خاطر مونږ دلته دخپلو ځانو له پاره د یوې جونپړۍ څخه چرچ جوړ کړې دي. ته راځه ! ستا په راتگ سره به دې چرچ ته د لمړي ځل له پاره کوم مقدس راهب ورننوځي »

قاسم دغې زور سردار ته د مقدسو پلارانو په خیر درنښت ورکړ او ورسره روان شو.

تر ماښامه پورې ټول کلي په همدې کې بوخت و چې دغه مقدس پلار به زمونږ سره تر ډیرې مودې پورې پاته شي. قاسم په دې نه پوهیده چې ددې کلي خلک ورسره دومره مینه او محبت لري او دومره ښه استقبال یی کوي. هغه داسې انگیرله چې ماښی نیونکې چې په ریښتونې توگه د کلیسا سره تړلي دي نودهغه په رومن کتولیک کیدو به ناخوښه شي. هغه د رومن کتولیک کالي د یوه بل کار له پاره اغوستي و. خو کله چې ماښی نیونکو ته ډاگیزه شوه چې « فادر » د روما څخه راغلي دي نو هغوی نور هم خوشحاله شول.

هغوی نالوستې غیر مذهبي خلک و. تر څنگ یی د مذهبي ډلو ټپلو په اړه یی هم ډیر معلومات نه درلود. په دې اساس دلته د څو ورځو له پاره د قاسم پاته کیدل کوم ستونزمن کار نه و. په همدې خاطر هغه د ماښی نیونکو په کلي کې د پاته کیدو پریکړه وکړه تر څو ددې ځایه د قسطنطینی د سمندر په اړه پوره معلومات ترلاسه کړي او سلطان پرې خبر کړي. هغه غوښتل د همدې ځایه قسطنطینی ته ولاړ شي. خو ددې ځایه هغه ته د قسطنطینی په لور د تللو له پاره د « گولډن هارن » څخه د یوې کشتۍ په واسطه تیریدل ور په غاړه و. او که چیرې غوښتل یی چې د وچې له لارې قسطنطینی ته ورننوځي نو بیا به د « طلايې ښکر » د پاسه تیریده او د « سینت رومانس » د دروازې څخه به ورننوته.

خو قاسم هملته د ماښی نیونکو په کلي کې پاته شو ، هغه شرمناکه او حیاناکه پیغله ددې کلي د سردار لور وه چې « روزس » نومیده. نورو نجونو به ورته « روزي » ویله. د کلي هلکانو او نجونو د قاسم څخه د انجیل درس پیل کړ. او ټول د قاسم په محبت کې را ونښتل. روزی په دې پوهیده چې قاسم یو راهب دی او هیڅکله به هم واده ونه کړي. خوبیا به یی هم د قاسم په کتلو ، خدای پوهیږي ، چې څه څه خوبونه کتل. هغه به خوبونه کتل چې د هغې د خوبونو شهزاده به یوه ورځ نه یوه ورځ د هغه د اخستلو له پاره دې لورې ته راځی ، خو هغې هیڅکله هم دا فکر نه

و کړې چې دخوبونو شهزاده به یی د یوه راهب په کالیو کې راځي، هغه به ټوله ورځ په یوه یا بله بهانه د قاسم په خدمت کې وه. ساده، معصومه او حیانا کې دغې پیغلې په هماغه دریمه ورځ خپل زړه په قاسم باندې ایښې و او قاسم ته به یی ویل:

« پلاره ! ته په دې عمر کې د یوه راهب په کالیو کې بلکل ښه نه ښکاري. ته باید یوه ښه عسکر وواسې.»

قاسم به ورته خندل، هغې معصومې پیغلې ته څه معلوم وه چې په هغه چا یی چې زړه ایښې دې هغه په حقیقت کې یو تکړه سپاهي او عسکر دې. قاسم د خپل راتگ په دویمه ورځ د باسفورس د ساحل د « طلايي ښکر» په اړه معلومات ترلاسه کړي و، هغه د جنوب لورې ته هم ورغلې و او دلرې څخه یی د « مصلح الدین اغا» معماران د جنگي کلا د ابادولو په کارونو کې بوخت کتلی و. د اپریل د میاشتې تر اخره پورې د کلا بنسټونه را پورته کړل شوي و. سلطان دې کلا ته د « رومیلي» نوم ورکړې و.

اوس نو قاسم غوښتل ددې طلايي ښکر پوره پوره جایزه واخلي، په حقیقت کې هغه غوښتل هغه زنځیر له نژدې څخه وویني چې د طلايي ښکر په خوله کې یی په سمندر کې را څړولې و.

گولډن هارن یا طلايي ښکر په حقیقت کې یو کوچني خلیج و چې د قسطنطنیې د دیوالونو تر څنګ غځیدلې و. دا کوچني شانته خلیج د ابناي فاسفورس څخه ووت او په اروپایي ساحل کې ور داخلیده. په عامه توګه کوچني جهازونه او کشتی به چې په ابنا کې تللې په همدې خلیج کې به هم ور داخلیدې. د گولډن هارن لورې ته به د قسطنطنیې اروپایي تجارت ترسره کیده. په همدې لورې د ښار یوه بله دروازه هم وه چې د خلیج لورې ته پرانستل کیده. د همدې خلیج په څنډو د ښار د ساتنې له پاره د اوسپنې یو ډیر ستر زنځیر داسې تړل شوې و چې په عامو حالاتو کې به هغه خلاصول کیده او په سمندر کې به را څوړنډیده. خو کله به چې د گولډن هارن څخه کشتی بندول کیدې نو زنځیر به یی را ښکود او دروازه به یی بنده کړه. دا چې ولې د هماغه لمړیو ورځو څخه کوم حمله کونکي قسطنطنیه نه شوه نیولې علت یی همدا زنځیر و چې دهغوی مخه به یی نیوله، اوس قاسم غوښتل دا زنځیر له نژدې وویني.

نن دماهي نیونکو په کلې کې دهغه پنځمه ورځ وه، او همدا نن سهار داسې یوه پیښه منځته راغله چې قاسم ته یی ټکان ورکړ. نن سهار وختي د یوناني قیصري فوځیانو یوه ډله دماهي نیونکو دې کلې ته راغله، کله چې سپاهیان خبر شول چې دې کلې ته نوې راهب راغلې دې نود لیدلو له پاره یی ورغلل. خو کله یی چې د قاسم په مذهبي کالیو سترګې و ښتې نو پښه نیولی شول. دهغوی مشر چې کله د قاسم په چپنه د پاپای روم ښه وکتله نو د قاسم څخه یی وپوښتل:

« مقدسه پلاره ! دا څه دي؟»

قاسم دهغه په خبره کومه انديښنه را ډاگيزه نه کړه او په ډيره بې پرواهۍ سره يې وويل: «دا دستر پلار، پوپ له اړخه راکړل شوي نښه ده.»

خو کله چې قاسم په ځواب کې ددې ډلې د سالار خبره واوریده نو حيران پاته شو. دې سالار وويل:

«گوره صاحبه!... اوس وخت راغلي دي چې درومن کتولیک د مذهب پادري د يوناني مذهب په سيمه کې ازاد گرزبړي، دا ټوله د شهنشاه کمزورتيا ده. شهنشاه خو غواړي چې ددواړو مذهبونو خلک سره را نژدې شي خو گورئ چې مونږ يونانيان به هيڅکله هم دا خبره ونه منو..»

په حقيقت کې د قاسم حيرانتيا په خپل ځای سهي وه. ځکه هغه د شهنشاه د کونښنونو څخه خبر نه و. حقيقت دادې چې قيصر دهغه وخته راهيسې متوجه شوې و چې دعثماني فوځ شو کسه سپاهيان د ابناي فاسفورس په اروپايي ساحل باندې را ښکته شوي و. او شهنشاه دهغې ورځې را په ديخوا د قسطنطنيی د ساتنې له پاره لاس و پښې وهل پيل کړې و. دهغه ښار دديوالونو مرمت يې پيل کړې و او په ښار کې يې خلکو ته د ډير زيات خوراک څښاک د شيانو د راټولولو او جمع کولو هدايت کړې و.

ددې وروسته يې د غربي هيوادونو څخه د مرستې کولو غوښتنه کړې وه او د ټولې اروپا د مرستو د ترلاسه کولو له پاره يې د روم د کليسا ټولې غوښتنې منلې وې. او يوناني کليسا يې د رومي کليسا تر کنترول لاندې دراولولو له پاره ژور فکر پيل کړې و. د شهنشاه د هڅو څخه اوس د قسطنطنيی په چرچونو کې هم د رومن کتولیک راهبان تر سترگو کيدل. په حقيقت کې دا د قيصر پوه او درک و، هغه غوښتل د عيسويانو د دوو ډلو ترمنځه اتفاق او اتحاد را پيدا کړي، لا تردې وخته پورې د عيسويانو د «پروتستنت» ډله نه وه را پيدا شوې، د عيسويانو يوې ډلې د روما چرچ مانه او بلې ډلې د «يوناني کليسا» هدايت ته غاړه ايښوده. د رومن کتولیک مشري پوپ يا پاپای اعظم کوله او د قسطنطنيی مذهبي مرکز «ايا صوفيا» بشپ اعظم ته «بطريق اعظم» ويل کيده.

دسلطان محمد خان د حملې دا وريدو وروسته قسطنطين د روما پوپ ته ليکلي و چې .... اوس وخت راغلي دي .... اوس وخت راغلي دي چې مونږ خپل مذهبي اختلافات له منځه يوسو او ټول متحد شو او د مسلمانانو مقابله وکړو. زه ستاسې عقايد په خوشحالی سره منم او همتاسې د «ايا صوفيا» د مشر په خير منلو ته تيار يم .... همدا علت دي چې ددواړو ډلو ترمنځه د تلوراتلو له پاره وړانديز کوم. ترڅو دا راولاړ شوې واټن له منځه ولاړ شي.

قاسم ته په دې اړه کوم معلومات نه و په دې اساس يې کله چې د يوناني ډلې د مشر خبرې واوريدې نو حيران پاته شوې و. هغه ترې په ډير تعجب سره و پوښتل چې «دا ته څه وايي؟ ايا شهنشاه دواړه کليساگانې سره را يوځای کوي؟ دا خو ډيره ښه خبره ده، زه خو وایم چې ټول انسانان سره را يوځای کړل شي»

قاسم درواغ ویلی و. حال دا چې هغه د دواړو کلیساگانو د اتحاد او یووالي څخه خوشحاله نه و، هغه د رومن کتولیک کالي په دې خاطر اغوستې و چې د کافرانو تر منځ دغه نفاق نور هم ورزیات کړي، ترڅو د کفارو دواړه ډلې د حملې په وخت کې یو دبل سره بسپنه و نه شی کولې. خو د ډلې سالار ډیره عجیبه خبره کړې وه، ددې خبرې څخه دا مقصد اخستل کیده چې قسطنطین په مکمله توګه خپل ځان د حملې له پاره تیاروي. قاسم فکر وکړ چې دا خو ډیره ضروري اطلاع ده، او دې ته اړتیا ده چې سلطان ترې به مکمله توګه خبر کړل شي، هغه په همدې فکر کې ډوب و چې سالار ورته یو ځل بیا وویلې.

«مقدسه پلاره! ته خو پوهیږې چې یونانیان مرګ خونبوي خو د خپلې عقیدې او مذهب بدلون نه خونبوي، په دې خاطر به ته وويني چې دا اتحاد به نه بريالی کیږي. ترڅو تر اوسه زموږ میلمه یی. ځکه چې قسطنطین تاسې ته زموږ هیواد ته د راتلو بلنه درکړې ده. خو ډیر ژر به د رومن کتولیک پادري زموږ دمیلستیا نه لاس په سر شي. په دې خاطر غوره ده چې ته د باران د راتلو تر مخه دخپل ځان له پاره د خوندي ځای د راپیدا کیدو په فکر کې شي.»

د یوناني عسکری ډلې سالار همدومره وویلې او بیا دخپلې ډلې سره بیرته ستون شو، خو د ماهی نیونکو د کلي ټول لوی او واړه چې اوس د فادر سره ډیر اشنا شوی و د قاسم په شاوخوا کې په زور بندو شونډو او غمژنو مخونو سره ولاړ و.

دا د نن سهار پیښه وه خو نوره پاته ورځ د معمول په مطابق تیره شوه. هغه ټوله ورځ په همدې فکر کې ډوب و چې څه ډول د نوې تعمیریدونکې «رومیلی کلا» پورې «مصلح الدین اغا» ته ځان ور ورسوي او دهغه په لاسو سلطان محمد ته دا خبر ور ورسوي چې د عیسویانو دواړه ډلې په تږدې کې سره را یوځای کیږي. هغه غوښتل نن د ماښام نه وروسته د «رومیلی کلا» ته ولاړ شي. هغه په همدې فکرونو کې ډوب و چې د غټو سترګو خاونده «روزي» یی څنگ ته راغله او په څنگ کې یی ودریده. روزي ډیره غمژنه وه، ځکه چې نن سهار د رومي فوځونو سالار د ټولو خلکو تر مخه د ځوان راهب څخه پوښتنې گرویزنې کړې وې. هغه ته د سپاهیانو دا کړچار د سپکاوي ډک ښکاره شوې و. او بیا هغې د یونانیانو ددې ډلې د سالار څخه ډیره کرکه هم کوله، ځکه دا هغه څوک و چې په څنگ کې یی روزی د لاسه نیولې وه، نو که چیرې هغه وخت د روزي ملګرو شور و غلمغال نه وې کړې نو روزي به د همدې بد اخلاقه سالار په لاسو بې عصمته شوې وې. روزي دا سالار دیوه کاله راهیسې په دې سیمه کې کوت، دهغه نوم «مقرون» و او د قسطنطین د ساحلې فوځي چوڼۍ څارونکې و.

نن سهار هم، کله چې مقرون د ماهی نیونکو کلي ته را ننوت نو نیت همدا و چې دغه ښایسته او حسینه پیغله په خپل دام کې را و نښلوي. خو کلي ته د راتنوتلو سره سم «باقو ماهی نیونکي» هغه ته ددغه نوی ځواب راهب په اړه معلومات ورکړل. باقو هغه ته داهم ډاګیزه کړه چې د سردار لور د همدې ځوان راهب په شاوخوا کې چکر

وهي، باقو پخپله د روزي په اړه بڼه آند نه درلود. خو د سردار تر مخه يې هيڅ نه شو ويلاي. پخپله روزي هم دهغه د بدبويه كاليو او وجود څخه كركه او نفرت كاوه. دهغه اوږده اوږده وينستان، چې د څو مياشتو خاورو او خټو كې ككړ پاته شوي، دهغه دسترگو تر مخ را څرېدلې و. دهغه دښې سترگې څخه به ټول وخت اوبه تلې، د همدې سترگې تر مخه را څرېدلې وينستانو دا سترگه په ناروغتيا ككړه كړې وه. ددې نه اخوا هغه په يوې پښه گوډ هم و، گوياء دهغه شخصيت په خپله د روزي له پاره د كركې نه ډك و. باقو به د سردار د ويرې روزي ته څه نه شو ويلاي. او كه نه، كه وس يې كيدې نو يوه لحظه به يې هم روزي نه وې پري ايښې. خو كله چې دغه ځوان راهب كلي ته راغې نو روزي هم ورسره مينه پيدا كړه. باقو ددې خبرې زغم نه درلود. هغه تر پنځه ورځو پورې د مار په خيړ تاويده را تاويده. خو په سبا يې په ذهن كې يوه لاره راپيدا شوه، په دې اساس د يوناني فوځونو سالار مقرون ته ورغې او هغه ته يې د دې نوي راهب او د راهب او روزي تر منځ د محبت په اړه خبره وكړه. همدا علت و چې هغه نن سهار وختي دخپلو عسكرو سره دغه كلي ته راغې، مقرون هم د تير يوه كاله راهيسې د سردار په لور روزي باندې سترگې ښخې كړې وې. روزي د ډير ساعت خاموشي وروسته قاسم ته د هولي فادر په نامه ورغې كړ.

« نن چې له تاسره څه سلوك وشو مونږ د كلي خلك ټول پرې ډير زيات خفه شوي يو. په اصل كې دغه كس چې د يوناني ډلې سالار و ډير زيات بد طبينته انسان دې، نن چې هغه له تاسره كومه بد كلامي وكړه، هغه ستا په خاطر نه وه بلكه زما په خاطر وه.»

قاسم د لمړي ځل له پاره د روزي په لور وكتل او په لږ څه حيرانتيا سره يې ورته وويل:

« څه مطلب؟... څنگه ستا په خاطر؟ ايا ته هغه د پخوا څخه پيژني؟»

« هو!... ددې نوم مقرون دې. ددې لورې د فوځي څوكيو څارونكې، هغه يو ځل زه په څنگله كې له لاسه ونيولم، خو دخداي شكر و چې زما ملگرو شور و غلمغال جوړ كړ. نوموړي ټوله ورځ په همدې څنگلونه كې گرځي را گرځي. ماته مې پلار ويل چې نن سبا څو كسه مسلمان سپاهيان راغلي دي، په دې خاطر مقرون د پاگل او ليوني په خيړ مندې رامنډې وهي.»

قاسم د روزي خبرې په ډير غور سره واوريدې. اوس چې كله هم روزي دهغه سره خبرې كولې نو د فادر لفظ به يې خامخا وايه. قاسم دهغې په سترگو كې د محبت پيغام لوستې و خو هغه دلته د محبت كولو له پاره نه و راغلي. په دې خاطر هغه هڅه كوله چې د روزي په غټو غټو سترگو كې د غور زیدو نه ځان وساتي.

مانبام را نژدی كيدونكې و، او د تيارو د خپریدو سره سم هغه د «روميلي كلا» په لور تلل غوښتل، دې ماهي نيونكو دهغه لمړې ورځې څخه قاسم ته يو ډير بڼه آس وركړې و، تر څو هغه د مقدس كتاب د تعليم له پاره

شاوخوا کلیو او بانډو ته په اسانۍ سره تگ راتگ وکړې او وایې شي. قاسم د تللو دمخه په ډیره عجیبه توگه روزي ته وویل:

« روزي!...زه د ټولو دپاره مقدس پلاریم خو ستا له پاره نه یم ، زما په زړه کې ستا له پاره عزت د یوه دوست د عزت په څیر دی. زه دغه پاس کلي ته د یوه ضرورت په خاطر ورځم ، خوماته ستا د بسپنې له پاره اړتیا ده.»

د روزي له پاره ددې ځوان راهب خبرې بلکل نوې او په زړه پورې وې. هغه یو وارې په هوا کې په الوتو شوه. د قاسم خبرو دهغې په غوږو کې ، معلومه نه ده چې څه ور رسولی و. دهغې مخ د شرم څخه د گلنار په څیر وگرزید دهغې په سترگو کې حیرانتیا وه ، خوبیا یې هم په زوره زوره سر وخواوه او قاسم ته یې دخپل تعاون په اړه ډاډ ورکړ. خو ترې ویی پوښتل:

« زما ځان هم ستا له پاره حاضر دی. ته حکم وکړه چې زه باید څه وکړم؟»

« ته یواځې همدومره وکړه چې زما چیرې د تللو ، اوبیرته راستنیدو او یا ددې ځایه د غیر حاضرۍ په اړه هیچاته څه مه وایه.»

روزي د یوې لمحې له پاره فکر وکړ او بیا یې سمدلاسه وویل: « ته اندیښنه مه کوه . ستا نه وروسته به هیچاته دا معلومات ونه شي چې ته چیرې یې. زه به ټول هر څه کنترول کړم.»

« خو څنگه؟ ته به څه کوي؟»

« دا ټول ماته پریږده ، ته بې فکره اوسه او دخپل کار پسې دي ورشه»

کله چې سیوري تیاره شول نو قاسم دخپل اس په شا کیناست او دانځرو په ونو کې غایب شو. هغه خپل آس د ابناي فاسفورس د ساحل په غاړو بوت. او بیا یې درومیلی دکلا په لور مخ کړ او آس یې پسې وځغلاوه. دلږځنډ نه وروسته آس د هوا سره خبرې کولې ، درومیلی کلا ددې ځایه په پوره واټن کې جوړیده. خو قاسم غوښتل په ډیر کم وخت کې تر مصلح الدین اغا پورې خپل راپور ور ورسوي اوبیرته دغه کلي ته راستون شي . هغه هلته د تللو دمخه د روزي څخه ټوله لاره پوښتلې وه ، هغه ته دا هم ډاگیزه وه چې په لاره کې به د یوناني عسکرو سره لاس په لاس کیږي ، په دې اساس یې خپل ځان پوره تیار کړې او وتلې و. اوس نو هغه دخپل آس په خټ کې ور پروت و اودهغې هوا څخه یې، چې د آس د ځغاستې په واسطه پرې لگیده ، ځان خوندي کاوه، کله چې دخپل وخت سره سم درومیلی کلا ته ور ورسید نو د آس واگې یې دتمکیدو له پاره راکش کړي ، هغه ډاډمن چې همدلته چیرې په کوم ځای کې به دعثماني فوځ کوم سپاهي د یوه هونسیاره زمري په څیر په پهره بوخت وي . اوس نو هغه د آس په مزله مخته روان و. هغه ته دا اندازه معلومه وه چې رومیلی کلا همدلته چیرې تعمیر یږي

خو د شپې په تیارو کې هغه تعمیر نه شو کتلای. په دې خاطر په ډیره محتاطه توګه مخته روان و. یوځل پخوا د ورځې په رڼا کې هغه د رومیلی کلا د کتلو له پاره راغلې و خو په هغه وخت کې یې د لویې لارې سترواټن وهلی و خو نن هغه په کم وخت او په پټه دې ځای ته راغلې و، همدا علت و چې هغه د ساحل تر څنګ د انځیر په ونو کې پټه لاره خپله کړې وه. هغه په فکر کې ډوب و چې مخته یې د خلکو د خبرو زوګ را پیدا شو. او بیا لږ څه وروسته یې د مسلمانو سپاهیانو یوه ډله تر مخ ولاړه وه. دې تر کي عسکرو قاسم په خپله محاصره کې واخست. دهغوی په لاسو کې لوڅې تورې وې او هغوی خپله محاصره را تنګوله او قاسم ته را نژدې کیدل، قاسم خپل مخ په یوه دستمال کې را نغښتلې و او هغه دخپلې تورې د راویستلو پرته د ترکانو د فوځ سردار ته کتل. لږ وروسته قاسم په خبرو کې لمړیوالې وکړ او ویی ویل:

«السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته!..... الحمد لله زه د مسلمانو سپاهیانو له ډلې څخه یم..... تاسې ما «انجنیر مصلح الدین اغا» ته د کتلو له پاره یوسی.»

د قاسم په خبرو د عسکرو خولې وازې پاته شوې، بیا یې سالار را مخته شو او د قاسم څخه یې وپوښتل: ته څوک یی؟ او د مصلح الدین اغا سره څه کار لري؟

قاسم ته داسې ډاګیزه شوه چې دغه پوښتونکې پخپله مصلح الدین اغا دې. ځکه قاسم دهغه سره یوځل په اورنه کې کتلي و، هغوی به کله کله د سلطان به دربار کې هم یو ځای کیناستل. قاسم بیا هم دخپل مخ څخه پرده لرې نه کړه بلکه مصلح الدین اغا ته یې وویل:

«زه ستا دوست یم او تاته د یوه مهم پیغام د ورسولو له پاره راغلې یم... ته ما ښه پیژنې خو زه به تاته خپل مخ په ځانته ځای کې و ښایم.»

مصلح الدین اغا ته د قاسم اواز اشنا شاته معلوم شو خو هغه یې پوره و نه پیژانده. خپلو سپاهیانو ته یې یوې لورې ته د کیدو اشاره ورکړه، تر کي عسکر هم یوې لورې ته شول او و دریدل، په دې وخت کې قاسم د مصلح الدین اغا تر مخه دخپل مخ څخه پرده لرې کړه او ویی ویل:

«ډیر ښه شول چې ته ماته همدلته تر لاسه شوې. دا یو پیغام باید سلطان ته ژر تر ژره ورسیري، او ماته ستا څخه پرته بله لاره نه وه چې دا پیغام مې پرې لیرلې وې.»

مصلح الدین اغا قاسم ډیر ښه پیژندلې و. هغه د خوشحالی نه چغې کړې او د قاسم نوم یې اخسته. خو قاسم ورته په شونډو لاس کینښود او د چپ کیدو مشوره یې ورکړه.

« زه ډير کم وخت لرم. ته زما دکار په اهميت باندې پوهیږې. زه سمدلاسه ددې ځایه بیرته ستنیږم. ته تر سلطانه پورې دا پیغام ور ورسوه چې د عیسویانو د دواړو ډلو تر منځه اتحاد راغلي دي او د روم پاپا د قسطنطیني د بسپني له پاره ملاتړ اعلان کړې دي په دې خاطر هغه باید د غربي اروپا په لور حتمي توجه وکړي.

مصلح الدین اغا د قاسم پیغام په ډیر غور او دقت سره واورید او تر سلطانه پورې یې دهغې د ورسولو ژمنه هم ورسره وکړه ، اوس نو د قاسم له پاره په دې ځای کې ددې نه زیات تم کیدل مناسب نه و. هغه غوښتل سمدلاسه بیرته ستون شي ، په دې خاطر یې د مصلح الدین څخه اجازه واخسته او په همغه لاره چې راغلي و دهغې په تیارو کې پټ او بیرته ستون شو ، مصلح الدین اغا او دهغه سره یوځای عسکر په خپل ځای حیران دریان ولاړ و او د شپې ددغه مسافر لاره یې تر ډیره پورې کتله.

قاسم چې په کوم رفتار سره راغلي و په همغه رفتار بیرته لکه د مرغه په خیر الوت اوروان و. خو په یوځای کې یې یو ناڅاپه د خپل آس واگې رابنکودې. ځکه دهغه تر مخه په ناڅاپي توگه د یوناني فوځیانو یوه ډله را ووتله . په دې ډله کې یوځای پنځه عسکر و. دوی د قاسم په لاره کې لکه د دیوال په شکل و دریدل او د قاسم د تینتې ټولې لارې یې و تړلې. د یوناني عسکرو په لاسو کې تیزې تیرې لوڅې تورې وې چې په تیاره کې د ورايه ځلیدې. دوی د قاسم تر مخه په یوه لیکه کې ولاړ و. قاسم هم یوه اوږده ساه واخسته او خپله توره یې د تیکې څخه را وویسته. ددې پنځو یوناني سپاهیانو څخه یې یوه چې بنې لورې ته ولاړ و د قاسم څخه په غوریدونکي اواز سره وپوښتل:

« ته څوک یی ؟ او په دې وخت کې له کومه ځایه را ځې ؟ »

قاسم نه غوښتل ددوی تر مخه خپل ځان د یوه راهب په خیر را څرگند کړي. په همدې خاطر یې د ماهي نیونکو په خیر لهجه خپله کړه او دوی ته یې وویل:

« ماهي نیونکې یم ، محترما ! د خپلې یوې ورکې شوې توري د لټون په خاطر وتلې وم ، راباندی ناوخته شو ، خو پیدا مې نه کړه او اوس بیرته خپل کلي ته روان یم.»

خو قاسم ته دې درواغو نجات ورنه کړ ، ځکه چې یوه یوناني عسکر هغه پیژندلې و ، په اسانۍ سره دهغه د پیژندلو یو علت دا و چې هغه همدا نن سهار هغه د مقرون سره یو ځای درومي راهب په کالیو کې کتلې و. په دې اساس هغه عسکر په ډیر قهر سره په داسې حال کې چې خپله توره یې په لاسو کې لوبوله ، قاسم ته وویل چې « ته درواغ وایی ، ماته وپیژندلې ، ته ماهي نیونکې نه یی . بلکه ته همغه رومي راهب یی چې همدا نن سهار یی زمونږ سالار په اړه مونږ ته خبر راکړی.....ته به زمونږ سره ځې ، ته اوس زمونږ د څارنې لاندې یی.....»

اوس نو قاسم خپل ځان په تلک کې گير وکوت. دهغه راز رابرنه شوې و ، او ددې عسکرو سره يو ځای مقرون ته په ورتلو سره دهغه وژل سل په سلو کې پېښيدل. په دې اساس قاسم خپله توره را وويسته او په يوه ځل يې په هغو پينځو باندې را کيښودل. ډيروخت شوې و چې هغه ته دخپلو متيو د ازمينت له پاره زمينه نه وه برابره شوې ، هغه د يوه وړي زمري په څير په يوناني فوځيانو باندې حمله وکړه او دهغوې د شميرې د ډيرښت د پروا کولو پرته يې پر هغوې يو په بل پسې مرگونې گزارونه پيل کړل ، دهغه توره د برق او تندر په څير ددښمن په جسمونو باندې را پرېوته. د شپې په تيارو کې د تورو يوله بل سره ټکر په فضا کې د اور بڅرکي پريښوول او د ټنگ او ټونگ اوزونه يې هم تر ډيره پورې تلل.

د قاسم د تورې د وهلو او د دوو په ځای د څلورو لاسونو په تيزۍ سره په خوزولو د يوناني عسکرو اوسان ور خطا شول ، خوبيا هم هغوې غوښتل قاسم را محاصره کړي خو هغوې په پرلپسې توگه د شرمناکه ناکامۍ سره مخکيدل. ترڅنگ يې د قاسم تورې په يوه وخت کې دوه سپاهيان د زمکې خاورو ته ورسول ، او آسونه يې و تښتيدل. دخپلو دوو ملگرو په داسې وژل کيدو باندې دهغوپاته درې عسکرو اوسان هم ورخطا شول خو قاسم هوډ کړې و چې دهغوې له ډلې څخه به يوکس هم ژوندي نه پرېږدي. ځکه دې خلکو د قاسم اصليت پيژندلې و په دې خاطر قاسم غوښتل دهغه د رازدا پيژندونکې بايد ټول له منځه يوسي او بيا کلي ته ستون شي. د قاسم توره يو ځل بيا د يوه بل عسکر په سر داسې را پرېوته چې هغه يې دوه ټوټې کړې ، د پاته دوو عسکرو له پاره دا هيبت ناکه منظر د زغم وړ نه و ، په دې خاطر يې د تښتې لاره ونيوله او د جگړې څخه يې دخپلو پښو د ويستلو له پاره خپلو اسونو ته پوندي ورکړې. دهغوې مخه د «ورميلي کلا» په لور وه ، قاسم هم خپل آس دهغوې پسې کړ ، او د ځغليدونکې آس د زين څخه يې ځان را کوږ کړ او دخپلې د غشو د خلطې څخه يې يو تير را وويست او هغه يې په کمان کې کيښود ، دا غشې د يوناني فوځې په ځای دهغه په اس کې ورننوت ، اس نا ارامه شو او يو خوا بلخوا يې منډې کړې او بيا يې په خپل ځان سپور کس په زمکه را وويشت. دغه يوناني عسکر پخپله هم د زخمې آس په شا خپل ځان دکنترول نه بيرون وکوت و او په دې ترتيب په زمکه را پرېوت. خود هغه بدبختي دا وه چې دهغه يوه پښه د آس په رکاب کې نښتې پاته شوه ، دغه زخمې ځغليدونکې نا ارامه آس دخپل راپرېوتې مالک د پروا کولو پرته هغه په ځان پسې را ښکود او دننه ځنگل ته يوړ. د راپرېوتې عسکر سر په زمکه دکانو سره ټکر يده نو قاسم فکر وکړ چې هغه ژوندي نه شي پاته کيدې. په دې اساس هغه يوه لمحده هم تم ونه کړ او دهغه بل يوناني عسکر تر شا يې خپل آس ور وځغلاوه ، اوس نو هغه تښتيدلې عسکر يوکس و او هغه چې کومې لورې ته ورته قاسم هم همغې لورې ته پسې ور روان و. خو پخوا له دې چې هغه قاسم ته په گوتو ورشي ، روميلي کلا ته په ورژدې کيدو سره ترکي عسکرو هغه کتلې و ، د ترکانو د ساتونکو يوه ډله يې مخته ولاړه وه ، کله چې يوناني عسکر خپل ځان دخپلو خواو څخه محصور وکوت نو سمدستي يې خپله توره وغورځوله او دخپل ژوندي پاته کيدو څير يې وغوښت ، اوس نو د قاسم په څير د يوه غيرتمنده جنگجو له پاره

دا ضروري وه چې هغه ژوندې پرېږدي. خو هغه د قاسم د راز څخه خبر شوې و. اودا خبره دهغه د ستر مقصد دترلاسه کولو په لاره کې زیانمنه ثابتیده. په دې خاطر قاسم د هغه د وژلو په ځای مسلمانو سپاهیانو ته په لور اواز وویل چې: «دا یوناني عسکر دې..... سمدلاسه یی ونیسئ»

دمصلح الدین اغا ساتونکې مخته راغلل، او دغه یوناني عسکر یی په خپله محاصره کې واخست. قاسم دا هم نه غوښتل چې مسلمان عسکر دې د ماهی نیونکو په کلې کې دهغه ځای ځیرې څخه خبر شي، هغه لږ څه فکر وکړ او بیا یی د مصلح الدین اغا په نوم غږ وکړ. خو مسلمانو ساتونکو هغه ته وویل چې دهغوي سردار اوس دهغوي سره نه شته. دې مسلمانو ساتونکو قاسم دلته په دویم ځل کوت. او هغوي پیژندلې هم و، قاسم هغوي ته حکم وکړ چې دا بندي دې همغې ته ور حواله کړي او یا دې یی د راز د رابربنډولو له ویرې سمدلاسه له منځه یوسي. ځکه دا کس د یوه ډیر مهم راز څخه خبر شوې و. د قاسم د خبرې دا وریدو سره سم یو گرم مزاجه ترکي عسکر را مخته شو او دیوې لمحې د ځنډ پرته یی د یوناني عسکر په گیده کې خپله اوږده نیزه ورننویستله، فضا کې یوه چیغه شوه او په دې توگه هغه یوناني عسکر دزمکې سره زمکه شو.

اوس نو قاسم یو ځل بیا دکلي په لور لکه د مرغه په څیر الوت. هغه غوښتل چې ژر تر ژره خپل ځای ته ځان ور سوي، همغه و چې دخپلو تلو څخه پوره یو ساعت وروسته قاسم بیرته د خپلې جونپړې تر شا ولاړ و. هغه څو لمحې دمخه دخپله اسه رابنکته شوې و او په پښو دخپل د اوسیدو ځای په لور وروان و. هغه ته دخپلې جونپړې په کړکیو کې درنا نښې ترسترگو شوې، هغه خپل آس هملته دخپلې جونپړې ترڅنگ په ونو بوټو کې وتره. او په خپله د اوسیدو د ځای ددروازې په لور ورغې. خوددروازې نه بیرون یی په تیاره کې څوک ناست وکوت.... خو لږه شیبه وروسته یی روزي پیژندلې وه..

قاسم بې له ځنډه د روزی خواته ورغې، روزی په خندانه توگه دهغه بڼه راغلاست وکړ او بیا یی په لږه شوځی سره ورته وویل:

«په جونپړې کې دننه مقدس پلار په عبادت کې مصروف دې. هغه ماته دلته دکیناستو حکم کړې دې ترڅو څوک دننه ورتلو ته پرې نه ږدم، په دې خاطر تاسې دننه نه شی ورتلای...»

قاسم د روزي په خبرو د خندا نه شین شو او ددې حکمت په خپلولو سره یی د روزی ډیره ستاینه وکړه. بیا یی روزي ته وویل چې هلته د جونپړې تر شا یی خپل آس تړلې دې، هغه باید سمدلاسه دکلي د آسونو په اخور وتړل شي.... روزي د حکم دتعمیلولو له پاره سمدلاسه راپورته شوه، قاسم د روزی د نشتوالې نه په گټې اخستو سره جونپړې ته ننوت او خپل کالي یی بدل کړل، ځکه د جنگ په وخت کې دهغه کالي شکیدلې و او په ځینو ځایو کې

بی د وینی خاڅکې هم تر سترگو کیدل. قاسم خپل لباس بدل کړې و ، خو پخوا تردې چې هغه دخپله مخه د سپاهیانو د وینو خاڅکې پاک کړې روزي پرې ناڅاپه را ننوتله او قاسم ته یی وویل:

« ستا د تلو وروسته ، زما پلار ستا په اړه له ما پوښتلی و. او یو ځل هغه بدذات باقو هم ستا سره دکتلو له پاره راغلی و. خو ما هغوی دواړو ته ډاډ ورکړ او تم مې کړل

« باقو؟ ..... کوم باقو؟ »

خو روزي قاسم ته د ځواب ورکولو په ځای تندې تریو کړ او د قاسم په مخ یی د وینو د داغونو په کتلو سره ترې وپوښتل:

« دا .... دا څه دي؟ ... ستا په مخ باندې د وینو خاڅکې .... ولې ..... دا څه در پینښ شوي دي؟ .... ته خو به نه یی زخمې شوي .....؟ »

قاسم بې ځوابه شوې و او سمدلاسه یی لستونې راپورته کړ او دمخ څخه یی د وینو د خاڅکو د پاکولو هڅې پیل کړې. او ویی ویل: نه ، زه نه یم زخمې شوې ، بس په لاره کې یو څو غلو راباندې حمله وکړه ، او دهغوی سره مې تر لږه وخته پورې کشمکش درلود.

قاسم نه غوښتل بله کومه بهانه جوړه کړي ، ځکه چې هغه ته معلومه وه چې سهار وختي به د یونانی عسکرو د مرگ خبر د ځنگل داوړ په څیر په ټوله سیمه کې خپریږي ، خو روزي په حیرانونکو سترگو قاسم ته کتل ، قاسم د روزي دکتلو دانداز څخه په ویره کې شو . او په ډیر بیره یی دروزي د کمزورتیا څخه د گټي اخستو په خاطر هغې ته وویل:

« روزي ! ته دومره حسینه اوبنایسته یی چې ماته په خپل دغه راهبانه ژوند باندې پښیمانتیا راځي . کاشکې چې زه راهب نه وې او یو عام انسان وای ... »

د قاسم د لهجې ددغه حسرت په کتلو سره روزي هر څه له یاده وویستل. او دهغه ځوان عرب په سترگو کې همداسې ورډوبه شوه. اوس نو قاسم روزي ته د تللو اجازه ورکړه تر څو هغه خپل په وینو ککړ کالي پریمنځلې شي.

روزي ولاړه ، او قاسم د جنگ ټولې نښې نښانې له منځه یوړې. خور اتلونکې سهار د ټولې سیمې له پاره د قیامت په څیر گرزیدلې و. د پنځه یونانی عسکرو د وژلو خبر د ابناي فاسفورس څخه نیولې ان د قسطنطنیې تر قصره پورې رسیدلې و. نن مقرون لکه د لیونې سېپې په څیر په هر هر ځای کې خوله اچوله. هغه په هرې پوستې باندې وگرزید او د ډیرو کلو او بانډو اوسیدونکو ته یی اخطارونه او گواښونه ورکړل. شهنشاه ته یی د خبر ورکولو له

پاره د خلکو یوه ځانگړې ډله ورواستوله او په خپله د یوې څلور سوه کسيزې عسکري ډلې د برابرولو په هڅو کې بوخت شو. هغه غوښتل چې دروميلي کلا د جوړولو کارکونکي مسلمانان له منځه یوسي.

د بله اړخه انجنير مصلح الدين اغا ته هم هره گړې، خبرونه ور رسيدل، په همدې خاطر هغه خپل ټول عسکر او انجنيران راټول کړل او ضروري لارښوونې يې ورته وکړې. نن د ماهي نيونکو په کلي کې هم ډيره بده ورځ وه. د هر کس په زړه کې د يوناني عسکرو د وژلو هيبت ناست و. يوازي روزې وه چې په ويره کې نه وه بلکه حيرانه وه. هغه په دې فکرونو کې ډوبه وه چې دهغه دخوبونو شهزاده يواځې ځوان او ښايسته رنگه نه دې بلکه جنگجو او ميرنې هم دې، هغه په دې خبره هم حيرانه وه چې څه ډول د کليسا يوراهب د غسې يو ميرنې شخص گرزيدلې شي. د همدې فکرونو په بنسټ د قاسم په اړه دهغې آند مشکوک شوې و. ځکه دغه نوي ځوان راهب په يوه شپه کې په ځانته ځان د يوناني عسکرو پنځه وسلوال کسان له منځه وړي و، هغه په دې فکر کې وه چې هسې نه چې دې ځوان د رهبانيت لباس اغوستي وي! خودې فکرونو هغه د اندېښنو په ځای د خوشحالي لورې ته وروړله. ځکه هغې همدا غوښتل چې قاسم رهبانيت پرېږدي او خپل عادي ژوند ته راوگرځي ترڅو له دې سره واده وکړي. اوس چې کرار کرار روزی ته د قاسم د نه راهبیت په اړه يقين تر سترگو کيده نو تر څنگ يې په زړه کې خوشحالي احساسوله. خو ټول کلې په غم او مصيبت کې اخته و. يواځې روزي چې په دې خبرو يې فکر نه و خراب شوې. خوبيا يې هم فکر کاوه چې دغه نوي ځوان راهب ولې يوناني پنځه کسه فوځيان وژلې دي؟ هغې غوښتل چې ددې راهب څخه پوښتنه وکړي خو له دې ويريده چې قاسم به دهغې څخه هسې نه چې قاسم ترې دا حقيقت پټ کړي او دخپلو درواغو په واسطه ددې زړه ورمات کړي.

لږ څه نور وخت هم په همدې توگه تير شو، د قسطنطنيې د قصر څخه دا حکم راغې چې مسلمان عسکر ښار ته را تږدې پرې نه ږدئ او نه ورسره جنگ جگړه وکړئ. خو مقرون دخپلو عسکرو په وژلو ډير قهرجن و. هغه غوښتل چې په هره توگه چې شوني وي ددې پنځه يوناني عسکرو د وژلو بدله واخلي. هغه انتظار کاوه چې د شهنشاه د درباره به په دې اړه کوم حکم راځي او دهغې حکم سره سم به دغه يوموتي لږ مسلمانان د تيغه تيروي. دهغه څلور سوه سپاره ملگري هروخت دهغه د حکم لاندې و. مقرون په خپله مرکزی قرارگاه کې منتظر او نا ارامه ناست و چې په باقو يې سترگې ولگيدې، هغه گوډ گوډ کيده او دهغه لورې ته را روان و. معلومه نه ده چې مقرون ولې سمدلاسه ټکان وخور، هغه د باقو څخه دکوم ښه او ناخاپی خبر داوريډو هيله درلوده. هغه په خندانه توگه د باقو سره لاس ورکړ او دخپل ځان خواته يې کيناوه.

«وايه! څنگه راغلي يې؟... داسې برينې چې کومه مهمه خبره دې راوړې ده.» مقرون ورته په ډيرې بې صبرۍ سره وويلې. باقو ورته په ځواب کې وويل:

« بلي ، هو ! ما يو خبر درکول غوښتل ، چې پرون ماښام د تيارو د خپريدونه وروسته ، زمونږ د کلي راهب په اس سپور شو او د «روميلي کلا» په لور تللي و. اوبيا د يوه ساعت وروسته بيرته راستون شوې .»

د مقرون ته دا خبر دومره مهم ښکاره نه شو. او په لږ څه قهر سره يې وويل: « نو بيا څه وشول؟ ... ايا د يوه راهب چيرته تگ راتگ منه دې؟ هغه به ستاسې په خوا کې بل کوم کلي ته تللي و.»

« نه ! زمونږ د کلي راهب زمونږ په اړخ کې کوم کلي ته نه و ورغلي. هغه چيرې لري تللي و ، زه په پوره يقين او ډاډ سره وييلې شم چې همدې راهب دغه يوناني عسکر ټول له منځه وړي دي.»

د باقو په خبرو مقرون رانيغ شو او کيناست. بيا يې په پوره شوق سره ترې وپوښتل چې:

« ستا ددې دومره پوخ يقين علت څه شې دې؟»

« زه يې تاته علت وایم. ته زما خبره په ډير غور سره واوره. پرون سهار ته زمونږ کلي ته راغلي وې او بيا دې هلته دغه راهب متنه کړ. دهغې د عکس العمل دکتلو له پاره زما سترگې ټوله ورځ په دغه راهب باندې نښتې وې. خو کله چې ماښام شو نو ما وکتل چې راهب د روزي سره پټې خبرې کوي ، زما غوږونه ودریدل. د ماښامه وروسته راهب خپلې کوډلې ته ولاړ. او د کوډلې چراغ يې روڼ پريښود. لږه شيبه وروسته روزي راغله او د همدې کوډلې تر مخ يې زنگون وواهه او کيناسته. ما تندي ته ټک ورکړ ځکه چې ددوې دواړو تر منځه دغه خبرې دغه ډول حرکت د معمول پر خلاف کار و. زه قصدا د همدې راهب د کوډلې په لور ورغلم ، هلته مې د روزي څخه وپوښتل چې مقدس پلار چيرې دې؟ نو روزي ځواب راکړ چې مقدس پلار هلته په کوډله کې په عبادت کولو مصروف دې ، او هيچاته اجازه نه شته چې کوډلې ته ورننوځي. زما شک د روزي دخبرو سره نور هم زيات شو په دې خاطر مې پريکړه وکړه چې په کوم ډول د کوډلې دننه حالت و څارم. خود کوډلې دروازه همغه لورې ته وه کومې کې چې روزي ناسته وه. بيا زما په ذهن کې يوه بله خبره راغله او هغه دا چې: بايد د آس داخور په لور ولاړ شم او د راهب آس ووينم. نوزه هغه وخت ډير حيران شوم چې هلته د آسونو په اخور د راهب آس نه و تړلې. زه د آس داخور نه را روان شوم او په يوه ډير پټ ځاي کې کيناستم ، نژدې يو ساعت وروسته روزي په داسې حال کې چې د راهب آس يې د قيضې څخه نيولې و د آس داخور په لور راغله او آس يې هملته و تاره او بيرته ولاړه. دهغې د تللو وروسته ما يوه رڼا را واخسته او د راهب د آس دکتلو له پاره هلته ورغلم ، نوهغه وخت ډير زيات حيران شوم چې ومې کتل چې آس په خولو کې ډوب دې. او دهغې په زين او جسم باندې د وينو نښې نښانې دي. بيا ما ته دا ډاډ تر لاسه شو چې هر ورو راهب دکومې وينې تويونکې پيښې د تر سره کولو ورسته راستون شوې ، ما نن ټوله ورځ د همدې خبرې څخه د خبرولو له پاره ستا د پيدا کيدو هڅې کولې ، خو ستا درک راته چانه راکاوه. سالار صيب ! زه تاته په ډاډ سره وایم چې همدا راهب ستا د عسکرو اصلي قاتل دې.»

د باقو د خبرو دمکملیدو سره سم مقرون سمدلاسه راپورته شو او دخپلې تورې په لاستې یې لاس کینښود او ویی ویل «که چیرې هغه ریښتیا هم قاتل وي نوزه به همدا اوس او همدا گړی، دهغه سر له تنې نه جدا کړم.»

مقرون په ډیر ټینګ عزم سره دا خبره کوله. دهغه ددې عزم سره د باقو سترگې را خلاصې شوې، مقرون د باد اوتوپان په خیر بیرون را ووت. او دخپله ځانه سره یې د پنځوسو عسکرو یوه ډله هم واخسته. لږه شیبه وروسته دغه ټول د ماهی نیونکو د کلي په لور اوتل.

د بله اړخه په کلي کې قاسم او روزي د کلي څخه لږ څه لرې د انځیرو د ونو په سیوري کې ناست و او په خپلومنځو کې یې خبرې کولې، نن روزي ډیره خوشحاله وه. ځکه نن هغې ته دخپلو خوبونو شهزاده تر لاسه شوې و. یو ډیر ښایسته، د ښه قد و خال او جنگجو ځوان دهغې سره مینه کړې وه. حال دا چې قاسم به څه ډول د روزی سره مینه او محبت کړې وای؟ هغه خولا دپخوا څخه دخپل یو ورک شوي محبت د قاتل ابوجعفر څخه د «مارسي» د پوښتنې له پاره دلته راغلې و خو هغه ته دهغې محبت څخه هم خپل مقصد او پروگرام ډیر اهمیت درلود. اودهغه مقصد د قسطنطینې د دفاعي نظام په اړه کره معلومات تر لاسه کول و. هغه خوروزي دخپل ځان سره ملگرې کړې وه ترڅو د ماهی نیونکو په کلي کې یو څو شپې په ارامه تر سره کړي.... همداراز هغه د روزی سره د درواغو کومه ژمنه هم نه وه کړې. خو هغه ته دا په ډیره ښه توګه ډاګیزه شوې وه چې روزی اوس دهغه په اړه په غلطه انگیرنه کې را نښتې ده. هغه همدلته د روزي تر څنګ ناست و. په همدې فکر کې و چې د روزی کوچنۍ خور چې یولس یا دولس کلنه نجلۍ وه په ډیره تیزه مڼه دوې ته را ورسیده. او دخپلې ساه د جوړولو پرته یې دوې ته وویل:

«مقدسه پلاره!... د یوناني فوځونو همغه پروني سالار د گڼ شمیر سپرو عسکرو سره یو ځای لوڅې تورې په لاسو کې نیولې او په گړندۍ توګه زمونږ دکلي په لور را روان دي. مونږ په هغه غونډۍ، لوبې کولې او هغوې مو وکتل چې دکلي په لور په تیزی سره را روان دي.»

قاسم سمدلاسه راپورته شو او د یوه پورته ځای په لور یې ورمڼده وکړه او ودرید، په خپل تندي یې د لاس سیوری وکړ او دغرب په لور یې وکتل. د لمر پریوتو ته لا ډیر وخت و. دروزی خور ریښتیا ویل، دمقرون اس سپاره اوس کلي ته ور رسیدونکې و. دا خو ډیره دخوشحالی خبره وه چې قاسم د روزي سره یو ځای دکلي څخه بیرون راوتلې اودانځرو د ونو په سیوري کې ناست دي. روزي چې د لرې څخه خپل کلی ته لوڅې تورې په لاس د یونانیانو داسې ورتګ وکوت نو وویریدله او رنگ یې تک ژیر شو. هغه سمدلاسه قاسم ته ددې ځایه دپښو د ویستلو مشوره ورکړه، دقاسم له پاره هم همداسې کول مناسب و. خو هغه به د سپرلۍ پرته، له دې ځایه په پښو څنګه تښتیدلې وې. په دې اساس روزی قاسم ته دکلي څخه لرې په یو پټځای کې د پټیدو وویل او پخپله د آس د راوستلو له پاره دکلي په لور ور روانه شوه.

مقرون د لیونې سپې په خیر کلي ته ورغې او سمدلاسه دکلي دغه یواځني کوچني چرچ ته ، چې د یوې کوډالې خڅه جوړ شوې و ورننوت. دهمدې چرچ ترڅنگ د قاسم د اوسیدو ځای هم و. کله چې یی راهب په چرچ کې ونه موند نو سمدلاسه یی د راهب د اوسیدو ځای ته ورمندیه کړه ، خو قاسم یی هلته هم ونه موند ، نو د قهره تک سور شو ، تردې وخته پورې دکلي سردار او نور واره او زاړه ټول ددې چرچ تر مخې را ټول شول. د پنخوسو وسلوالو کسانو ډله هم همدلته منتظر ولاړه وه. مقرون د غصې او قهر نه سور راوت او بیرون یی دکلي سردار ته اواز کړ ، دروزی پلار چې پخپله ډیر قهر جن و د مقرون مخې ته راغې ، مقرون دهغه د کتلو سره سم خپله توره را پورته کړه او دهغه په سینه یی کینوده:

« مقدس پلار مو چیرې دې ؟ زه همدا اوس او همدا شیبه دهغه سر غواړم.»

د روزی پلار چې لادپخوا خڅه د قهره او غضبه تک سور اوختي و د مقرون په دې خبرو نور هم وقهریده او په خپله سینه یی د ایښول شوې تورې کومه پرواه ونه کړه او په غضب سره یی وویل:

« سپه سالاره ! ته دخپل حد خڅه بیرون وځې ، زه به همدا سبا سهار د قیصر په دربار کې ستا له لاسو شکایت وکړم .... تا پخوا هم زمونږ د میلمنو سپکاوي کړې دې، مونږ دکلي خلک ټول په یوه خوله تا ته وایو چې ته د معمولي مذهبي اختلافاتو په اساس زمونږ دروند او عزتمند راهب مه تنگوه. او که نه دا کار به ستا له پاره بڼه نه وي.

خو د روزی پلار ته دا ډاگیزه نه وه چې د راهب مسئله دومره کوچنی او معمولي مسئله نه ده چې هغه یی گڼي. دهغه دخبرو د ختمیدو سره سم مقرون خپله توره په هوا کې پورته کړه او سمدلاسه یی پرې د زور سردار سر پرې کړ ..... د سردار د سردپرې کولو نه وروسته مقرون په لور اواز سره وویل :

« دکلي خلکو ! ستاسو خڅه هر څوک چې ددې سردار او یا ددې راهب دوستان وي نومخته دې راشی ، زه نن ستاسو د راهب د سردپرې کولو له پاره راغلي يم.

خو دکلي هیڅوک مخته را نه غې. د زاړه سردار وژلو ټول په وحشت او دهشت کې غورزولې و. مقرون یوځل بیا خپله خبره په لوړ اواز تکرار کړه ، دهغه دغه دروند اواز د هوا په څپو باندې سپور دکلي بل اړخ کې د روزي غوږو ته هم ور رسیدلې و. روزي خود راهب له پاره د آس د ور وړلو پسې راغلي وه خو دخپل پلار د مرگ د اوریدو سره سم یی هر څه له یاده ووتل. هغه لکه د لیونې په خیر دکلي ټولې په لور ورمندې کړې ، غوښتل یی د چرچ په مخ کې دخپل پلار لاش ته ځان ور ورسوي، هغې دپاگلو اولیونیو په خیر چغې سوري وهلې ځکه هغې ته یی پلار دهر څه خڅه زیات محبوب و. مور یی ترې هم دکوچنیوالي په وخت کې جدا شوې وه. پلار یی دا او ددې کوچنی خور لکه د مور په خیر پاللي وو. هغې ته په خپله هم نه وه معلومه چې د راهب نیول دکرون

له پاره خومره قيمت لري. هغې رامنډې كړې او د خپل پلار په لاش باندې يې ځان را و غورځاوه او په زوره زوره يې چغې ووهلې، مقرون هغه كتله، هغه خپله په وينو ككړه توره را واخسته او د روزي لورې ته راغې او په ډيره سخته ژبه يې ورته وويل:

«نجلی! ..... ستا هغه مقدس پلار چيرې دې چې ته ورسره عشق او معشوقې كوي؟ ژر يې راته ووايه او كه نه ته به هم دخپل ژوند څخه ډيره ژر بيغمه شي»

خو مقرون ته د روزي ځواب غير متوقع شاتنه و. ځكه روزي ورته وويل:

«هو! هو! ..... ته ما هم ووژنه. ځكه اوس نو زما دژوندي پاته كيدو ارزښت هم له منځه تللي دي. زما پلار له منځه ولاړ، زه هم اوس نور په دې دنيا كې اوسيدل نه غواړم.»

هغې په ډيره بده توگه ژړا او فریاد كاوه او خپل حواس يې هم له لاسه وركړي و چې دمقرون دخبرو ځواب يې وركړې وایې. همغه و چې مقرون دهغې دحالت دكتلو سره سم خپلو عسكرو ته حكم وكړ چې روزي له ځانه سره مركزي چوڼۍ ته يوسي. په دې وخت كې يې دكلي خلكو ته مخ كړ او ورته يې وويل: چې هغه دهغوې دسردار لور نيولې او له ځانه سره يې خپلې پوستې ته وړي. دمقرون عسکر رامخته شول او نازك اندامه روزي يې په خپلو سختو لاسونو كې و نيوله. پاته سپاهيانو ته مقرون حكم وكړ چې هغوې دې د كلي څلورو اړخونو ته او ان تر ځنگله پورې و غځيږي او د ځوان راهب لټه دې وكړي.

دمقرون عسكرو روزي له ځانه سره يوږه. اوباقو هملته په كلي كې ولاړ پاته شو او روزي ته يې كتل. قاسم لا تر اوسه هم هملته په يو پټنځاي كې پټ ناست و. هغه غوښتل د مابنام د تيارو نه مخته يو آس ترلاسه كړي، هغه په ډيره بې صبرۍ سره د روزي د بېرته راستنيدو انتظار كاوه، دلمر دپريوتو نه لږ څه مخته يې چې كله د روزي د راتلو هيله له لاسه وركړه نو ډير نا ارامه شو او په ذهن كې يې د خطر زنگونو وهل پيل كړل. په دې فكر كې شو چې حتما كومه داسې خبره شته چې روزي يې دلته د راتلو څخه و ځنډوله. هغه په همدې فكر كې و چې د لرې څخه يې د يوه آس د شنېهار اواز واوريده. هغه داسې و انگيرله چې روزي له ځانه سره آس را خستې او را روانه ده. سمدلاسه د پټنځاي څخه بيرون راووت. خوپه خپل مخكې يې يو يوناني عسکر چې توره يې لوڅه په لاس كې نيولې وه ولاړ وكوت. قاسم دخپل راهبانه لباس لاندې دپټ كړي خنجر په راويستلو كې دريغ ونه كړ، دغه يوناني هم قاسم د يوه راهب په څير پيژندلې و. قاسم پيدل و او يوناني په آس سپور و. دواړه يو دبل مخته را غلغل... اوبيا دلمر دلويدو نه مخته قاسم هغه يوناني له تيغه تير كړ او دهغه آس يې واخست او د روميلي كلا په لور باندې ولاړ.....

مصلح الدين اغا په يوې جدا خيمه کې د قاسم ټولې خبرې واوريدې او د قاسم په غوښتنه يې ددې کلي د حال د معلومولو له پاره دوه تجربه لرونکي هونبیار سپاهيان د ليرلو له پاره تيار کړل. هغه دا سپاهيان بيرته و ليرل او د راستنيدو په وخت کې يې د خوراک يو پطنوس په لاس کې نيولې و او راغې. خيمې ته د راننوتلو سره سم يې قاسم ته وويل: «قاسم بن هشامه ! ستا لمړنې خبرمې سلطان ته پروڼ ور ليرلې دې... را څه اوس ډوډۍ هم راغله ....»

اغا دسترخوان خپور کړ او د ډوډۍ لوبښي يې پرې کينډول «د ابناي فاسفورس» ماهيان خو قاسم بن هشام د څو ورځو راهيسې خوړل، خو د زيتون په تيلو کې ورپته کړل شوي ماهيانو ورته خپل وطن او هيواد را ياد کړ، که څه هم د روزي په اړه يې اندېښنه درلوده خو بيا يې هم د خوراک څخه پوره پوره گټه پورته کړه. د خوراک د خوړلو په وخت يې د مصلح الدين اغا څخه وپوښتل:

«د کلا تعمير تر کومه ځايه رسيدلې، سلطان ورته په ډيره بې قراري سره منتظر دې»

مصلح الدين اغا ورته په خندا کې وويل چې «مونږ په ۲۴م د اپريل ددې کلا د تعمير کار پيل کړې دې او نن ۱۸م مې موددې د تعمير کار تر څلورمې برخې پورې رسولې دې. که چيرې ددې په تعمير باندې همدا ډول کار وکړل شي نو شونې ده چې د اگست په مياشت کې يې تعمير تکميل کړل شي. د کلا ټوله زمکه درې زره متره ټاکل شوې ده چې په کې اولس برجونه هم شامل دي، په دې برجونو باندې به ستا دوست «اربان» په لاسو جوړ کړل شوي توپونه نصب کړل شي. ما ددې کلا نقشه داسې را جوړه کړې ده چې که د هوا څخه ورته وکتل شي نو د «محمد ص»... لفظ به ليکلې تر سترگو کيږي. په دې کلا کې درې ستر برجونه جوړيږي چې اوږدوالی به يې تر ۹۰ فټو پورې رسيږي، ما ددې برجونو د لاندېنيو ديوالونو پلنوالي نهه متره کړې تر څو برجونه ډير قوي او مضبوط و دريږي»

«خو ددومره پلن ديوال لوروالي به په يقيني توگه کم و ساتل شي که څنگه؟»

«هو ! د ديوال پلنه برخه به پنځه متره او تنگه برخه به يې پنځلس متره پورته کيږي.»

قاسم په ډير خوند سره د رومي کلا د تعمير په اړه تفصيلات اوريدل. او تر ډيره وخته يې د همدې کلا په اړه د مصلح الدين اغا سره خبرې کولې. ان تردې چې هغه خبر راوړونکې بيرته را ورسيد. دغه سپاهيانو وويل چې: يوناني سالار مقرون د کلي سردار وژلې دې او دهغه ځوانه لور يې تښتولې ده... د قاسم له پاره دا خبر د يوې زلزلي په څير ثابت شو. ځکه هغه په دې پوهيده چې زور سردار ته دغه مصيبت دهغه په خاطر ور رسيدلې دې. او بيا سپاهيانو دا هم ويلي و چې هلته د رومن کتولیک د ډلې ديوه راهب لټون روان دې، ځکه هغه د شپږو

یوناني عسکرو د وژلو نه وروسته تښتیدلې دې ، سپاهیانو خبر ورکړ او نور بیرته ولاړل. مصلح الدین اغا قاسم ته مخ کړ او ورته یې وویل:

« اوس به څه کوو؟ ... مقدس پلاره؟ »

خو د مصلح الدین اغا توکو قاسم خوشحاله نه کړ. البته قاسم لږ څه فکر وکړ او بیا یې وویل: « مونږ باید د سردار دغه بې گناه لور را خلاصه کړو. ځکه په هغوي دغه ټول مصیبت زما په خاطر راغلې دې. »

ددې نه وروسته دا خلک د شپې تر ډیره پورې د روزي د خلاصون د پلانونو په اړه په خبرو کې بوخت شول. او بیا یې یو ډیر په زړه پورې حکمت خپل کړ چې د سهار دلمانځه وروسته یې د هغې د پلې کولو هوډ او عزم وکړ.

سهار وختي مصلح الدین اغا او قاسم د خپلو تکړه فوځیانو یوه پنځوس کسيزه ډله و ټاکله او د مقرون د مرکزي څارن ځای په لور چې د « پاسفورس » په غاړه پروت و ، ورغلل. د هغوي اسونه په گړندی توگه هغه لورې ته روان و او داسې بریښیدل لکه هغه لورې ته چې ورالوزي. لا تر اوسه د لمر لمړنۍ وړانگې نه وې راخپړې شوې چې د مصلح الدین اغا دغه عسکری ډله لکه د توپان په څیر د مقرون عسکري مرکز ته ور ورسیده. دا مرکز په یوه ډیر کوچني تعمیر کې جوړ کړل شوي چې څلورو خواو ته یې د انسان په قد دیوالونه ولاړو. په منځ کې یې څلور پنځه خونې د خټو او تیرو څخه جوړې کړل شوې وې. د عمارت په یوه کونج کې یو لوی برج هم ولاړو چې په هغې کې د مقرون دوه کسه غشي ویشتونکې د ډیرو شرابو د څښلو له امله بې هوشه پراته و. د مصلح الدین اغا عسکري ځوانانو دسترگو په رپ کې په دې مرکز حمله وکړه او په خونو کې دننه پراته د خرگوش په خوب ویده یوناني ټول عسکر یې د تیغه تیر کړل. هلته په برج کې ناست یوناني عسکر هم له منځه ولاړل او په دې مرکز کې هیڅ کس ژوندې پاته نه شو. خو مقرون او روزي هلته موجود نه وو.

او هغوي به څه ډول ددوي لاسو ته را تلل؟ هغوي خو د تیرې شپې راهیسې ددې ځایه وتلي و ، مقرون د خپله ځانه سره په زنجیرونو کې تړلې روزی د « غلاطه د برج » په لور وړې وه ، ترڅو هلته د روزي د ځوانۍ څخه پوره پوره گټه پورته کړي. او د غلاطې برج ددې ځایه پوره لرې پروت و. دا یو پخواني زوړ څو پوړیزه مینار و چې پلنوالې یې دومره و چې انسان پرې د یوه سهي عمارت گمان کولې شو. په دې برج کې لاندې باندې کمري وې او د یوناني فوځیانو په ولکه کې و. د مقرون مرکزي دفتر هم همدلته و او د همدې ځای د فوځي څوکیو څارونکي هم و. دا برج قسطنطینی ته نژدې د گولډن هارن په څنگ کې جوړ کړل شوې و. د غلاطې برج په ۵۰۷ کال بازنطینی پادشاهانو د جهازونو او کشتیو د لارښود په څیر « د رینا کور یا لائت هوس » په توگه جوړ کړې و. دا ډیر اوږد و او ډیر منزلونه یې درلودل. مقرون غوښتل خپله دا شپه د روزي سره په همدې برج کې تیره کړي ، هغه به ټوله شپه شراب څښل او دروزی په عزب به یې حملې کولې خو روزي لکه د یوې وینه تویونکي پیشو په

خیر هغه خپل ځانته نه پرېښوده. که رېښتیا هم مقرون په هوش کې وای نو د روزی د عصمت خوندي پاته کیدل شوني نه و. خو د زیاتو شرابو د څښلو په اساس هغه خپل ځان نه شوکنترولولای او ټول وجود به یې لږزیده. بلاخره دسهار په وخت کې یې سترگې سره ورغلې، او په دې توگه یې روزی هغه وخت دشرنه خلاصه شوه.

د ورځې ناوخته دمقرون سترگې په یوه ډیر بد خبر سره پرانستلې شوې..... ځکه چا دهغه په مرکزی پوسته باندې حمله کړې وه او دهغه ټول عسکری له تیغه تیر کړي و. د مقرون له پاره دا یو تباه کونکې خبر و. ځکه چې هغه د قسطنطنیې د قیصر تر مخه د خپلې مرکزي پوستې څخه دخپلې غیرحاضری کوم دلیل نه شو وړاندې کولې. سخت وویرید او د لمړي ځل له پاره ورته داسې ډاگیزه شوه چې هغه مفرور چې دوې ورته عیسایي راهب وایه، هغه د سره راهب نه و، ځکه چې په دغه مرکزی پوسته باندې حمله کول د یوه کس کار نه دې او مقرون په دې هم پوهیده چې دلته یې ډیر دښمنان مسلمانان دي. څنگه یې چې په ذهن کې دا خبره را وگرزیده چې دا حمله مسلمانانو کړې ده نو اندېښنه یې نوره هم زیاته شوه. اوس نو دهغه تر مخه بله لاره نه وه چې شهنشا ته ددې خبر د ورسیدو تر مخه هغه د رومیلي کلا د مسلمانانو څخه بدله واخلي. رومیلي کلا دهغوې څخه په پنځه میله واټن کې جوړیده. او د مقرون سره په دې وخت کې څلور سوه وسلوال کسان موجود و. مقرون د غلاطه د برج داوم منزل څخه را کیوت او یوه کشتی یې و نیوله او دگولډن هارن د دروازې څخه تیر شو او بیرته په هماغه ساحل باندې ښکته شو چې تیره شپه ترې د برج غلاطه په لور راغلي و.

په دې ساحل دهغه عسکرو خیمې وهلې وې، مقرون په ډیر احتیاط سره خپل عسکر له ځانه سره واخستل، هغه له دې ویریده چې هسې نه چې د دیوالو څخه د بیرون حالاتو څخه د دیوال دننه شهنشا خبر شي. دښار څخه په لږ واټن کې مقرون خپل آس ته پونده ورکړه، اوس نو د څلور سوه وسلوالو سپرو لښکر د خاورو او گردونو په وریځو کې د رومیلي د کلا په لور وروان دی...

دمصلح الدین اغا تیز رفتار ه جاسوسانو، هغه ته په دې اړه د وخت نه مخکې خبر ورکړې و. کله چې دمقرون د یوناني عسکرو ډله رومیلي کلا ته ورنژدې شوه نو هلته ورته تمکیدل اړین وگرزیدل. ځکه مخکې ورته د رومیلي کلا عسکر تیار په لیکو کې ولاړ و. مصلح الدین اغا مقرون ته د یوه لښکر په بڼه ښه راغلاست ووايه. او سمدلاسه یې دمقرون په عسکرو باندې حمله وکړه. مسلمانان دشمیر له اړخه کم و او دهغوې د سپرو شمیره هم د اتیاو په شاوخوا کې وه. او دپیاده جنگیدونکو شمیره هم تر سلو نه زیاتیده. خو په کومه منظمه توگه چې مصلح الدین اغا د جنگ پیلامه وکړه هغه دمقرون د عسکرو د هیلو نه ډیره پورته وه. د سهار په نهو بجو دا جنگ پیل شو او یواځې په نیم ساعت کې پای ته ورسید او مقرون خپل شاته گڼ شمیر لاشونه پرېښول او بیرته د غلاطې د برج په لور په شا و تنستید.

نن ورځ د مقرون له پاره د يوه عذاب په څير راغلي وه. ځکه کله چې هغه د غلاطي برج ته ورسيد نو هلته ورته د شهنشاه پيغام راوړونکې منتظر ناست و. هغه ته د خپل ځان له پاره د قيصر له خوا د مرگ او يا عمری بندي کيدو سزا ترسترگو کيده. خو د شهنشاه په لورد تللو دمخه يی يو په زړه پورې کار وکړ او هغه دا چې په اووم منزل کې بندي روزی يی دڅه ويلو پرته ازاده کړه، شوني ده چې دا به هغه اخري نيکې وه چې په اخري وختو کې يی په کار راغله. او شهنشاه د ټولو پيښو د اوريدو وروسته ورته همدومره سزا ورکړه چې هغه يی د خپلو څو کيو د څارنې څخه را بدل کړ او يو عام سپاهی يی وگرځاوه. او دهغه په ځای يی «ويلاروس» وټاکه. او بيا يی د يوه هنگامي حکم په اساس د قسطنطنيی ټولې دروازې وټرلې. دا په حقيقت کې د عوامو تر مخه د اضطراري حالت اعلان و. اوس نو د قسطنطنيی خلکو په ښه توگه درک کړې وه چې په قسطنطنيه باندې يوه ځواکمنه حمله کيدونکې ده.

د قسطنطين د قيصر له پاره ددې احکامو گټه دا شوه چې د ښار خلکو چې په هغه وختو کې يی شميره تر يولو کرو زياتيده، د قيصر د مصارفو له پاره په خپلو منځو کې چنده ورکول پيل کړل. تر څنگ يی خلکو د سلطان د مذهبي فکرونو په اړه خبرې او تبليغات بند کړل او د عيسويانو د دواړو ډلو د رايو ځای کيدو له پاره يی خبرې پيل کړې. کله چې شهنشاه د خلکو دا رويه وکتله نو سمدلاسه يی د «سينت صوفيا» په چرچ کې، چې د شرقی کليسا او بطريق اعظم ستر مرکز و، د دواړو عيسوي ډلو د يوه متحده مجلس د راغونښتو پريکړه وکړه، ددې غونډې د مشرۍ له پاره يی د رومي کليسا «پنځم پوپ جان نيکلسن» ځانگړي نماينده «کارډينل اسيدور» ته، چې په دې وخت کې همدلته په قسطنطنيه کې موجود و، ځانگړې بلنه ورکړه.

دديوال نه بيرون د يوناني عسکرو سره د لاس نښتې وروسته، شهنشاه يو بل کار هم وکړ. هغه سمدلاسه د تجربه لرونکو کسانو يوه ډله د سلطان محمد خان لورې ته وليږله. او هغه ته يی د مسلمانو سپاهيانو د اوسنۍ حملې څخه شکايت وکړ. خو سلطان محمد خان ددې شکايت ځواب د جنگ د ډول د وهلو سره يو ځای ورکړ. او د شهنشاه د سفيرانو د بېرته راليږلو په وخت کې يی ورته وويل:

«د قسطنطين قيصر ته ووايه چې سلطان محمد خان د يوه فاتح په څير قسطنطنيی ته را روان دې. په دې خاطر هغه ته په کار دي چې د سلطان د فوځونو د ښه راغلاست په خاطر د قسطنطنيی دروازې پرانستې پرېږدي او که نه د ترکانو اسونه به د شهنشاه دغه ستر ښار د عبرت يوه ښه وگرځوي.»

د سلطان دغه خبرې د شهنشاه په غوږونو کې لکه د توپ د گوليو په څير ولگيدې، او هغه يی په ډيره خرابه توگه را وروړه. هغه سمدلاسه ټولو اروپايی هيوادونو ته خپل سفيران و استول او دهغوې څخه يی د دغه ستونزمن وخت له پاره مرسته وغوښته.

قاسم لا تراوسه پورې په روميلى کلا کې و چې د قسطنطنيې د پادشاه د کړچار او نوو اقداماتو څخه ورته خبر ور ورسيد. هغه غوښتل د مصلح الدين اغا څخه اجازه واخلي او د قسطنطنيې په لور ولاړ شي خو په زړه کې يې د روزی سره د شوي تيري او ظلم په اړه درد را پيدا کيده ، هغه هوډ وکړ چې قسطنطنيې ته د تللو مخته به يو ځل هرومرو د روزی حال احوال ځانته ډاگيزه کوي ترڅو دې معصومي پيغلي ته ددې مصيبت نه نجات ورکړاې شي . په همدې فکر کې ډوب د ماهي نيونکو دکلي په لور ور روان شو ، اوس نو هغه د عامو خلکو په څير کالي اغوستي و. او د قسطنطنيې د خلکو خاصه خولۍ يې په سر کړې وه. د روميلى کلا څخه يې يو ځواکمن او غښتلې آس را واخست او د ماهي نيونکو دکلي په لور وخوږيد خو هلته درسيډونه مخته تم شو. هغه د داسې يو چا لته کوله چې د روزی په اړه ورته سهي معلومات ورکړي . په همدې وخت کې يې سترگې په يوې نهه کلني نجلۍ وښتې ، خپل مخ يې په دستمال کې را تاو کړ او هغه نجلۍ ته يې ورغږ کړ ، نجلۍ په يوه منډه د قاسم لورې ته راغله. قاسم هغه وپيژندله ، هغه دهغې کلي يوه عامه نجلۍ وه. او قاسم يې ډير ښه پيژانده. خو قاسم ترې خپل مخ پټ و ساته او ترې و يې پوښتل:

« لوري ! ستاسو د سردار لور خو يوناني سپاهيانو له ځانه سره وړې وه ..... هغې ته څه پيښ شول؟»

هغه نجلۍ په ډيره تعجب سره د قاسم مخ دکتلو هڅه کوله او غوښتل يې هغه وپيژني ، خو قاسم ترې يو ځل بيا همغسې وپوښتل ، نو نجلۍ ورته وويل:

« زموږ د سردار لور روغه رمته ده او بيرته را ستنه شوې ده ..... خو ډيره غمښته او اندېښمنه ده.»

د قاسم زړه ټکان وخوړ. خو خپل ځان يې سنبال کړ او کوچني يې له ځانه رخصت کړ. اوس نو د قاسم بل منزل د قسطنطنيې ښار و. خو په دې فکر کې و چې هلته به څنگه او څه ډول ور داخلېږي. ځکه د ښار ټولې دروازې بندې وې ، که څه هم د دروازو کړکۍ پرانستې وې خو ښار ته داخليدونکې هر شخص به ډير زيات څارل کيده ، اوبله مهمه خبره دا وه چې قاسم د ښار په جنوبي اړخ کې د ابناي پاسفورس په غاړه و او د ښار د اصلي دروازې څخه ډير لرې واټن کې و. دا دروازه د وچې او دغبري هيوادونو په لور پرانستل کيده ، قاسم ته دا ضروري وه چې يا د ښار د سترې دروازې « سينت رومانس » پورې لرې واټن ووهي يا د ابناي پاسفورس د شاخ گولدن هارن څخه دکشتۍ په واسطه تير او د ښار بندرگاه ته ځان ورسوي.

قسطنطنيې ډيره په زړه پورې نقشه درلوده. دا د اروپا د لويې وچې په غاړه د اسيا د لويې وچې تر مخه پرته وه. د اروپا او اسيا د لويو وچو ترمنځ د ابناي پاسفورس همدا شني اوبه حايل وې. د نن څخه شپږ لکه کاله مخته ، کله چې د وچې دغه دوه سترې ټوټې يعنې اسيا او اروپا په سمندر کې د لامبو په واسطه يو بل ته را نژدې شوې نو دواړو په خپلو منځو کې د يوه نه تر درې ميله پورې واټن و ساته او په خپلو ځايو کې تم شوې. او قسطنطنيې

هغه ځای دې چې هلته د دریدو په واسطه د اسیا څخه اروپا او د اروپا څخه اسیا په اسانۍ سره کتلې شي ، اوبیا د قسطنطینې موقعیت د اروپا په ساحل باندې په ډیره په زړه پورې توگه جوړ کړل شوې دې. که چیرې د فضا څخه ورته وکتل شي نو د دواړو لویو وچو ترمنځ دغه ابنا د غوايي د ورمیږ یا سرپه خیر ترسترگو کیږي چې یواځې یو بنکر لري او هغه هم د وچې په لور راغلې چې په وچه زمکه کې یی یو درز راپیدا کړې او دیوه کوچني خلیج شکل یی ځانته خپل کړې دې. همدغې ته طلاي بنکر هم وایي ، او ځینې خلک د پاسفورس دغه شاخ ته «زیرین شاخ» هم وایي. د قسطنطینې جغرافیه داسې جوړه شوي ده چې ددې ځای د زمکې وچې ټوټې د مثلث شکل اختیار کړې دي ، په همدې مثلث د قسطنطینې ښار اباد شوې دې ، او د ښار دیوالونه هم د همدې ساحل ترڅنګ غځیدلې دي ، د ښار یوې لورې ته پراخه ابنا پرته ده اوبل اړخ ته یی د «گولډن هارن» اوبه دي. د همدې گولډن هارن په خوله کې یو زنجیر پروت دې چې د اړتیاو په وخت کې یی دکشتیو د تگ راتگ له پاره تړي، دغه مثلث شکله ښار دوه اړخونه د سمندر ترڅنګ دي نو په دې اساس یی امنیت خوندي دي ، دیوالونه یی هم دومره ستر او لوړ نه دي، ددې ښار یواځنې اړخ چې د وچې لورې ته غځیدلې دی یوه قوي او مضبوط دیوال په واسطه خوندي کړل شوې دې.

قاسم د بندرگاه په لور ښار ته د ورننوتلو پریکړه وکړه. هغه په حقیقت کې غوښتل د گولډن هارن د زنجیر په اړه هم معلومات ترلاسه کړي او ترڅنګ یی د غلاطه برج هم په سهې توگه وکتلای شي. خو ددې لارې د قاسم په پیژندگلوي کې شک راپیدا کیده ځکه چې د غلاطې برج د یوناني عسکرو په لاسو کې و او دهغوي د ډلې څخه یو څو یی قاسم پخوا لیدلې هم و. خوبیا هم قاسم غوښتل د همدې لارې ښار ته ورننوځي.

د گولډن هارن په دې غاړه ، کومې ته چې اوس قاسم وروان و د یوناني عسکرو یو مستقل کمپ هم لگیدلې و او دا همغه ځای و چې مقرون ترې د څلور سوه کسانو عسکرو یوه قوي ډله تیاره کړې وه. خو قاسم په هغه لاره روان و چې عام خلک پرې تلل را تلل. د همدې لارې د یوشمیر هیوادونو تجارتي سامانونه او ډیرې نورې قافلې قسطنطینې ته ور داخلیدې. د ښار د دروازو د بندیدو وروسته ، که څه هم په دغه لاره د عامو مسافرینو تگ راتگ کم شوې و خو په لویو لویو غواي گاډو باندې به تجارتي سامانونه بار کړل شوي و او ښار ته به وروان و. دا ټول هغه وسایل او سامانونه و چې د ابناي پاسفورس په مختلفو ځایو کې به دکشتیو څخه را ښکته شوي او بیا به د همدې گاډو په واسطه ښار ته وړل کیده.

کله چې قاسم د مال څخه ډک د غوايانو گاډی وکتل نو فکری وکړ..... چې قیصر د قسطنطینې د کلابندی له پاره ډیر زیات سامانونه راټولوي. هغه دومره سامانونه راټول کړي و چې شوني و چې څو میاشتي یی په پوره زړه بې غمی سره ځان کلابند ساتلې وای. په حقیقت کې گولډن هارن ددې ښار ستره بندرگاه وه. د همدې ځایه به د توري بحیرې او مارمورا د بحیرې څخه راغلي ټول سامانونه او مسافرین را ښکته کیدل.

قاسم په خپل آس سپور د گولډن هارن ساحل ته ورسید. اوس نو دهغه تر مخه د گولډن هارن دخلیج اوبه وې اود خلیج نه اخوا د قسطنطنیې د ښار دیوالونه اود بندرگاه دروازه وه. قاسم د یوې عامې لارې دلته راغلي و په دې اساس د ښار د دروازې مخې ته راوړسید. دا ځای ډیر ښایسته جوړ کړل شوې و او تر ډیره پورې د خوراک څښاک او نور وسایل چې د غوايي د گاډو په واسطه دلته را رسیدلي و خواره واره پراته و. د گولډن هارن تر څنگ د ښار دروازه هسې په رسمي توگه تړلې وه خو په حقیقت کې دهغې یوه پله بلکل پرانستې وه ، د عامو خلکو په تگ راتگ باندې بندیزونه لگیدلي و اود قسطنطنیې عسکرو به هر تلونکې راتلونکې پوره پوره تلاشی کاوه. لویو لویو کشتیو به دهغې لورې سامانونه دې لورې ته را منتقلول. ټول چاپیریال کې یو ډول عجله او بیړه محسوسیده. د دروازې دننه ، د دروازې شاوخوا ، ښې اوچپ لورو ته ، مخامخ ، په گولډن هارن کې په موجودې هرې کشتۍ او جهاز باندې ، او په دغه ساحل چې قاسم پرې کیوتې و ، هرې لورې ته د قیصر درویشي لرونکې عسکر ولاړ تر سترگو کیدل. قاسم د یوه عام وگړي په څیر دلته راغلي و خودلته عام خلک ډیر کم وو ، قاسم د بندرگاه سره ولاړ دهغو جهازونو د کتلو له پاره ورغې چې په دې ساحل او په تر مخه ساحل کې ولاړ و او سامانونه یې ترې کیوستل. په دې سامانونو کې غله ، کالي ، وسایل ، ادویات او نور ډیر شیان شامل و. د کشتیو نه د سامانو د رابنکته کیدو له پاره لویې لویې تختې د سمندر لورې ته ور غځیدلې وې. دا تختې ډیرې مضبوطې او پیرې وې ، قاسم ته په دې بندرگاه باندې دمختلفو هیوادونو خلک تر سترگو شول ، چې قسطنطنیه ته یې د خپلو خپلو هیوادونو مرستې راوړې وې ، مخامخ ساحل هم د ښار او د ښار دیوالونو تر منځ پوره غځیدلې و او په دې توگه د اوبو او دیوال تر منځ یوه پټۍ د ښار په سمندرې چاپیریال کې راگرزیدلې وه. خو دا پټۍ دومره ستره هم نه وه چې کوم لښکر دې پرې پیاده کړل شي ، د دیوال تر څنگ دا پټۍ په دیوال پرتو ساتونکو په اسانۍ سره په نښه کولې شوه.

قاسم په دې فکر کې وه چې په څه ډول ښار ته ورننوځي. دهغه سترگې په گولډن هارن کې په گرزیدونکې کشتیو نښتې وې ، په همدې وخت کې یوه کوچنۍ کشتۍ راغله چې یو ځوان سپاهیې په کې ناست و. قاسم هغه عسکر ته په غور سره وکتل ، هغه هم کوم یوناني عسکر معلومیده. خود هغه قدو خال او قامت دهغه د بهادری او میرانې څخه خبرې کولې. سپاهیې خپله کشتۍ راکښوده او د ساحل سره یې یو ځای کړه او د کشتۍ رسی یې د تمځای د تښتو سره و تړله او پخپله یې ترې را ټوپ کړ او ساحل ته راغې. د قاسم په ذهن کې یو ډیر عجیب او غریب ترکیب راغې ، هغه په بیړه بیړه د دغه ځوان لورې ته ورغې. د قاسم په لاسو کې د آس قیضه وه او په بدن یې د عامو خلکو لباس و. د خو قدمه اخستو وروسته قاسم دهغه ځوان تر مخه ودرید. او ورته یې وویل:

« دا سې څرگندیرې چې ته د بازنطینی سلطنت کوم عسکر یی .... زه له تاڅخه په دې وخت کې د تکلیف د درکولو څخه بښنه غواړم. خوزه ډیر بې وسه یم نو په دې خاطر مې درته تکلیف درکړ. زه غواړم د قسطنطنیې ښار

ته ورننوځم. خو هيڅوک ما له ځانه سره هغه لورې وړلو ته تيار نه بريښي. که چيرې ته له ماسره کومک وکړي نو دا به ستا پر ما ډير احسان وي.»

درويشې لرونکې عسکر قاسم ته په غور سره وکتل. اوبيا يې ورته وويل: «ستا له لهجې څخه څرگنديږي چې ته د قسطنطنيې اوسيدونکې نه يې.... ته دکومه ځايه راغلي يې؟ او په قسطنطنيې کې څه کول غواړي؟»

سپاهي په ډيره مؤدبه توگه خبرې کولې. قاسم فکر وکړ چې نوموړې يا دکومې سترې کورنۍ وگړې دي اويا يې زما په لاس کې ددې قيمتي آس واگې وکتلې اوزه ورته کوم امير او مهذب وگړي ښکاره شوي يم. قاسم ورته په خدا کې وويل:

«هو! زه د بوسنيا څخه راغلي يم. او په قسطنطنيې کې ديوه شخص نه پرته بل څوک نه پيژنم. اودا هم راته ډاگيزه نه ده چې هغه شخص به ماته چيرې تر لاسه کيږي. ما اوريدلې دي چې په قسطنطنيې باندې مسلمانان کومه ستره حمله کوي اوزه غواړم چې د قسطنطنيې په فوځ کې ديوه رضاکاره په توگه شامل شم.»

قاسم کومه نوې خبره نه وه کړې ځکه د ټولې عيسوي نړۍ څخه رضاکاران د خپل مرکزيت د خوندي ساتلو له پاره دلته را روان و. اودقيصر په فوځ کې ور شامليدل. په دوې کې يو شمير رضاکاران په خپله خوبه اويو شمير نور به دخپلو هيوادونو دبیرغونو لاندې اوپه ډله ايزه توگه راتلل. خو په دې ډله کې د بوسنيا څخه لاتر اوسه څوک نه و راغلي. د قاسم د جذبې د کتلو په اساس دهغه سپاهي په سترگو کې د قاسم له پاره دستايني جذبات را وپاريدل. شوني ده چې په هغې کې به د قاسم دخبرود انداز اغيز هم شامل و. قاسم په ډيره ساده او عاجزانه توگه خپله مدعا بيان کړه. په دې خاطر هغه يوناني عسکر چې شوني وه په خپل فوځ کې به کوم افسر و قاسم ته د شک په سترگو دکتلو څخه لاس واخست اوپه ډيرې نرمې لهجې سره يې ورته وويل:

«په قسطنطنيې کې هغه څوک دې چې ته يې ليدل غواړي؟ او ته يې پيژني هم؟»

«ډيمونان..... ډيمونان د هغه نوم دې. هغه اته کاله مخته يو ځل بوسنيان ته راغلي و اوهملته مې ورسره پيژندگلوې شوې ده.» د قاسم په ځواب سره دهغه يوناني عسکر سترگې دحيرانيتانه وازې پاته شوې. «ډيمونان؟؟... دا خو «ايصوفيا» بطريق دې. د قسطنطنيې د «دي هولي ارتوډکس چرچ ايصوفيا» بطريق. سپاهي په ډيره حيرانتيا سره دا خبرې کولې اوبيا يې قاسم د لاسه ونيوه او په ډير درنښت سره يې ورته وويل «ته خود يوه ډير ستر انسان ميلمه يې. له ماسره راځه،... زه دلته لږ څه کار لرم، ددې ځايه دفراغت وروسته بيرته ستنيرم نو تا به هم دخپله ځانه سره په کشتۍ کې يوسم.»

قاسم ته نو نور څه په کار و.... همدا چې هغه دکومې خوندي لارې قسطنطنيې ته ور داخل شي، دهغه دا چال بريالی شو، خو ويې ويل:

« بيا دغه آس چې ما د عيسوي فوځ له پاره له ځانه سره راوړې دې؟... دا به څه كړم؟... » يوناني سپاهي په ستاينه كونكو سترگو د آس لورې ته وكتل او ويې ويل چې دا آس به مونږ د بندرگاه د آسونو په اخور و تړو بيا به د مال وړونكې جهاز په واسطه هغه لورې ته راوړل شي ، تر سبا پورې به يې مونږ بېرته ترلاسه كړو.»

قاسم د هغه يوناني عسکر سره يو ځای په كشتۍ كې كيناست او د ښار هغه لورې ته ولاړ. په لاره كې قاسم د هغه سپاهي څخه وپوښتل.

« كه بده يې و نه گڼې ، ستا نوم پوښتلې شم. لږ تر لږه دخپل محسن نوم خوبايد راته ياد وي.»

« اوه ! ما خو له تاڅخه ستا د نامه پوښتنه و نه كړه... هو ! زما نوم « كلاډيوس » دې. اوس نو ته هم راته خپل نوم وښايه.»

قاسم د همداسې پوښتنې هيله درلوده. په همدې خاطر يې كلاډيوس ته خپل فرضي نوم وښوده.

« زما نوم... مورگن دې. مورگن... د بوسنيا د شاهي كورنۍ لري خپلوان يم. هغه شاهي كورنۍ چې د مسلمانانو له اړخه تباه او برباد كړل شوه.

قاسم د خپل نوم پرته نوره خپله ټوله پيژندنه سهي او په ريښتيا نۍ توگه كړې وه. ځكه هغه د بوسنيا د شهزادگۍ حميرا ميره و او په همدې خاطر د بوسنيان د شاهي كورنۍ خپلوان و ، د قاسم د پيژندگلوي نه وروسته هغه سپاهي نور هم تراغيز لاندې راغې. او بيا يې په رسمي توگه وويل:

« دلته له مونږ سره يو ډير پخوانی عسکر دې ، هغه هم د بوسنيان او سيدونكې دې ، هغه لمړی د هنگري په فوځ كې و بيا يې خپل مذهب بدل كړ او رومي كليسا يې پريښوده او زمونږ په كليسا كې شامل شو ، هلته د هنگري په فوځ كې هغه د مشهور سالار « هونياډي » د بيرغ لاندې په ډيرو جنگونو كې برخه اخستې وه. زه په دې خاطر تاته دا خبره كوم چې ته هم د بوسنيا او سيدونكې يې او زمونږ ملگري « روميل » هم د بوسنيا او سيدونكې دې. اوس نو چې ته خپل يو هموطنه عسکر ووينې نو حتما به يې په كتلو سره خوشحاله شې.»

قاسم د روميل نومې سپاهي د كتلو سره كومه دلچسپې نه درلوده. هغه خو د بل كوم مقصد له پاره قسطنطنيې ته وروان و. خو د كلاډيوس د خبرې د تائيد له پاره يې وويل:

« هو ! دا خو به ډيره په زړه پورې وې ، دخپل يو هموطنه په كتلو سره به زما زړه وغوړيږي ، خو هغه به چيرې وي؟ اوزه به يې چيرې ووينم؟ قاسم له دې ويرې چې هسې نه چې كلاډيوس يې هرو مرو د روميل سره مخامخ نه كړي ، دروميل په اړه پوښتنې پيل كړې. خو د كلاډيوس د ځواب په اوريدو سره يې زړه ټكان وخوړ. ځكه كلاډيوس ورته وويل:

« رومیل به مونږ ته همدلته تر لاسه شي. دلته د ښار د دروازې تر څنګ. نن سبا ټول تجربه لرونکي سپاهیان دکلابندی له پاره د ځانو په تیارولو کې مصروف دي ..... دغه دې ته یې په خپلو سترګو ګوري که نه. تا ته به هرې لوري ته سپاهیان تر سترګو شی ...»

قاسم په دې فکر کې شو چې یو بل مصیبت یې هم غاړې ته راپریوت. ځکه هغه نه غوښتل دکوم رومیل سره وويني. اوبیا یې ځان د بوسنیایي په شکل کې په ښوولو سره نور هم په خطر کې اچولې و. ځکه چې رومیل په ریښتیا هم بوسنیایي و او دا شوني وه چې هغه داسې پوښتنې ګرویزنې وکړي چې د قاسم پټ رازونه ترې راوسپري. قاسم دهمدې اندیښنو په بحر کې ډوب د ښار د دروازې مخې ته راوړسید. دا د بندرګاه تر ټولو لویه برخه وه. د کلاډیوس کشتی غاړې ته شوه او هغه قاسم ته دخپله ځانه سره یوځای د کشتی څخه ښکته کیدو اشاره وکړه. دهغوې مخه د ښار لورې ته وه، او تر مخه یې د زیاتو خلکو تګ رتګ تر سترګو کیده. د دیوال دا دروازه د ګولډن هارن په لور پرانستل کیده، په دې اساس دلته ډیر زیات ملاحان ګرزیدل. خون د عسکرو شمیره د ملاحانو او کشتی وړونکو څخه ډیره وه. د سلطان محمد خان د جنګ د اعلان نه وروسته د قسطنطیني د خلکو ژوند ډیر ګډوډ شوې و او د شاهي قصر بنسټونه لږزیدلې و.

قاسم د کلاډیوس سره یو ځای ددې ښار دروازې ته ورسید او په زړه کې یې خپل ځان د سلطاني فوځ لمړي سالار انځور او په همدې مزو کې ډوب و. خوزړه یې د اندیښنو نه هم ډک و. ځکه که ښار ته د ورننوتلو سره سم و نیول شي نو ټول کارونه به په تپه و دربرې خو دکلاډیوس سره د یوځای والي په خاطر قاسم ته په دروازه کې هیچا هم د تم کیدو اشاره و نه کړه. دا دواړه په ډیره ګړندی توګه مخته ولاړل او د دې تاریخي ښار سترې او دیوشکله دروازې ته ور ورسیدل. د دروازې د چت لاندې د تیریدو په وخت کې د قاسم حالات ډیر عجیب و غریب ګرزیدلې و. د دروازې د جوړښت نه داسې ډاګیزه کیدل چې یو وخت بازنطیني سلطنت ډیر ستر او شکوهمند و. حال دا چې دا د قسطنطیني یوه کوچنۍ دروازه وه. ددې ښار تر ټولو لویه دروازه «سینټ رومانس» و چې د وچې په لور پرانستل کیده. او هغه د ښار مخه ګڼل کیده. د دروازې د چت لاندې د تیریدو په وخت کې قاسم ته داسې ډاګیزه شوه لکه څنګه یو څوک د یوې سترې خونې له منځه تیرېږي. د دروازې دننه ښي او چپ لورې ته د فوځي افسرانو او د چونګي د محصول داخستونکو کسان ناست و، کلاډیوس پرته له ځنډه دریمې خونې ته ورننوت، په دې وخت کې د قاسم وینه تیزه شوه. هغه په خپل زړه کې د خپلې ښځې حمیرا څخه د بوسنیا اوریدلې قصې دخپله ځانه سره تکرارولې. کمري ته د ورننوتلو سره سم هغه وکتل چې یو لحیم او شحیم پیر د منځني عمر یو فوځي افسر په خپل مخکې نقشه غوړولې او د څو عسکرو سره پرې خبرې کوي. کلاډیوس دغه افسر ته سلام وکړ او سمدلاسه یې ورته قاسم وروپيژانده.

« دا مورګن دې، ..... د بوسنیا د پخواني شاهي کورنۍ یو غړې. غواړې د قسطنطیني په فوځ کې ورشامل شي.»

قاسم فکر وکړ چې دغه د منځني عمر فوځي افسر پخپله روميل دې. قاسم هم ورمخته شو او په ډير آدب يې ورته سلام او درنښت وکړ. کله چې روميل قاسم وکوت نو دخپله ځايه راپورته شو او په ډيره خوشحالي سره مخته راغې او دخپل هموطنه سره ورغاړيو. د قاسم له پاره دا ډير ستونزمن وخت و هغه خپل ځان بوسنيایي ښوولې و او اوس يې هڅه کوله چې روميل يې په بوسنيایي والي باندې شک و نه کړي. روميل قاسم له خپله ځانه سره کيناوه او ورته يې وويل:

« ستا ميلمستيا به ماته ډيره ستره نیکبختي وي ، زه خو دخپل هیواد بوسنیا د شاهي کورنۍ ډير درنښت کوم. کلاډيوس ډير ښه کار وکړ چې ته يې دلته زما خواته راوستي.»

اوس نو د قاسم د خبرو کولو نوبت و. هغه لږ څه په ځنډ سره وويل: « بلې! دا خو ستا مهرباني ده او که نه اوس خو شاهي کورنۍ له سره پاته نه ده. زموږه شاهي کورنۍ خو سلطان مراد خان ثاني دخپلې زهري توري په واسطه ټوټه ټوټه کړه ...»

« گوره چې سلطان مراد خان ثاني ته څه ونه وايي .. زه د مسلمانانو ددې سلطان سخت مداح يم. تاسې به حيران شئ ..... چې واورئ چې زما د اوه کلن زوی نوم هم «سلطان مراد» دې.»

د روميل خبرې د قاسم له پاره لکه د برق د ټکان په څير ثابتې شوې. هغه د روميل دخبرو څخه برعکس مقصد واخست. دهغه زړه په ډوبيدو شو. هغه داسې وانگيرله چې د روميل ژورو سترگو هغه پيژندلې دې. په دې خاطر روميل د قاسم تر مخ بيا بيا د سلطان مراد خان نوم اخلي ، ترڅو د قاسم د زړه غلا پرې را وکارې. هغه ډير وارخطا شوې و او په دې نه پوهيده چې اوس روميل ته څه ووايي او څه ورنه پټ کړي ...

روميل هم د قاسم په مخ باندې درنگونو تگ راتگ کوت. او د قاسم له پاره دا خبره نوره هم دانديښنې وړ گرزیدلې وه. د عثماني سلطنت دغه تجربه لرونکې جاسوس دلمري ځل له پاره خپل ځان په تلک کې کوت. روميل د قاسم حيرانتيا درک کوله. د لږڅه خاموشي وروسته يې يو ځل بيا وويل:

« او هو هو ! تو خو وويريدي ... زما خبره واوره ... ته انديښمن کيږه مه ، زه د مسلمانانو جاسوس نه يم ، ديسوع مسيح خداي ريښتوني خادم او پيرو يم ...»

اوس نو قاسم پوره ډاډمن شوې و چې روميل پيژندلې دې ، په دې خاطر يې خپل ځان د قيصر په بنديخانه کې کوت. خو دقيداو بندي کيدو تر مخه د تيښتې په فکر کې شو خو په ناڅاپي توگه يې د روميل يوه بله خبره واوریده او ذهن هغې لورې ته واوخت او په دوه لارې کې و دريد ، نه پوهيده چې د روميل په اړه دکومې زاويې څخه فکر وکړي. روميل ورته وويل:

« ته به زما په اړه غلط فکر نه کوي. ما دخپل زوی نوم ، سلطان مراد ، د یوه خاص علت په اساس ایښودې دي . ستا په خیر یوشمیر نور خلک هم دزما دغه کار ته په ښه سترگو نه گوري . په دې خاطر زه اوس خپل زوی ته » سولتن» وایم . زه هر چا ته ددې علت نه وایم . خواته به یی وایم . ځکه چې ته زما د وطن سرې یی . لږه شیبه وروسته به زه تا خپل کورته بوځم . هلته به کله چې زما ښځې او زوی سره وویښې نو ډیر به خوشحاله شې .»

قاسم ترې په ویره ویره یوه پوښتنه وکړه . « ایا ستا ښځه هم بوسنیایی ده ؟»

« هو ! مونږ په خپل بوسنیایی والي باندي ویاړو .»

اوس نو د قاسم ویره لږه لږه کمیده . هغه ته درومیل شخصیت ډیره حیرانونکې ښکاره شو . کلاډیوس هم درومیل څخه اجازه واخسته . کله چې قاسم درومیل سره یواځې شو نو بیا یی ترې وپوښتل :

« ایا دا ریښتیا ده چې په قسطنطنیه باندي ستره حمله کیدونکې ده ؟ ما خو دهمدې خبرې په اوریدو سره دلته په جهاد کې دگډون په خاطر ځان را ورساوه .»

قاسم په ذومعني توگه خپله خبره وکړه . هغه خو په حقیقت کې د جهاد له پاره دلته راغلي و ، رومیل د قاسم په خبرو باندي دشونډو لاندې په خندا و . خو قاسم ته درومیل خندا ډیره اسرار امیزه لگیده . خو اوس د سلطان محمد خان دا جاسوس په مکمله توگه ډاډمن شوې و . رومیل ورته ځواب ورکړ :

« هو ! دا خبره ریښتیا ده .... ته نه گوري چې په ښار کې څومره توکي را ټولول کیږي .. ستا احساسات د قدر وړ دي . که چیرې ستا په خیر ځوانان د شاهي بیړغ لاندې سره راټول شي نو قسطنطنیې ته به هیڅ سلطان زیان و نه شي رسولې .»

معلوم نه ده چې د قاسم د زړه نه ولې درومیل په اړه شک نه لرې کیده . نن قاسم د خلکو د پیژندنې په اړه خپل ځان د مکتب د لمړي ټولکې هلک گانه . هغه تر اوسه پورې په همدې فکرونو کې ډوب و چې یو ناڅاپه ترې رومیل وپوښتل .

« پخوا دې هم کله په کوم جنگ کې گډون کړې دي ؟ ... او کله دې هم مسلمانان د جنگ په حال کې کتلي دي ؟»

قاسم سمدلاسه کوم ځواب پیدا نه کړای شو ، ویی ویل « نن ... نه ، ددې نه مخته زما ډیر وخت په غربي اروپا کې تیر شوې دي ...»

رومیل د قاسم په خبرو باندي حیرانتیا و نه ښووله . په خاموشۍ سره یی سرو خوځاوه اویا یی وویل : « خو ما د جنگ په میدان کې مسلمانان کتلي دي ، دهغوې هلالی توري د برق په خیر پر قیږي .... ما د مسلمانانو په خلاف

په خو جنگونو کې برخه اخستې ده ، زه دمشهور سالار هونیاډی تربیرغ لاندې په هغه جنگ کې هم شریک وم چې دسلطان مرادخان ثاني څخه مو د «اورنه» په سیمه کې ماتې وخوړله.

دقاسم زړه یو ځل بیا په درزار شو ، هغه په زړه کې انگیرله چې رومیل هغه پوره پوره پیژندلې دې ، ځکه دا خو همغه جنگ و چې قاسم په کې په پوره میران جنگیدلې و ، اوپه همدې جنگ کې یی د روم د پاپا نماینده ، کارډینل جولین یی دوه ټوټې کړې و ، رومیل هم دهمدې جنگ یادونه کوله. یقینا چې هغه به قاسم هملته کتلې و ، نوپه دې خاطر هغه دپلټونکي په څیر لوبه کوله..... قاسم په همدې خبرو کې ډوب و. ان تردې چې رومیل خپل کار اخرته ورساوه. او قاسم ته یی دخپل ځان سره یو ځای دکورپه لور دتللو اشاره وکړه.

قاسم لاتراوسه د اندینسو دنړۍ څخه نه و وتلې خوبیا هم دمجبوریت له مخې د رومیل سره دهغه دکور په لور روان شو..... خو قاسم هغه وخت ډیر حیران شو چې رومیل په رینبتیا هم قاسم له ځانه سره خپل کورته یوړ.

هغه قاسم په دروازې کې ولاړ پری نه نبود بلکه دخپل هموطنه ورور په نوم یی کورته دننه یوړ. کورته د ورننوتلو سره سم رومیل خپلې بنځې ته ورغږ کړ:

«بریتیا! بریتیا!..... بریتیا! ته چیرې یی؟ ته وگوره چې زمونږ کور ته څوک راغلی دې.»

دا یوکوچني شانته کور و چې ددرې څلورو خونو څخه جوړ شوې و. په دې وخت کې د یوې خونې څخه یو شپږ کلن کوچني راوت او بیرون لورې ته یی رامنډې کړې. دا د رومیل زوی چې رومیل یی نوم سلطان مراد خان ایښودې و ، کله چې دا کوچني مخې ته راغې نو قاسم هم د رومیل په خبرو باندې باوري شو ، کوچني رامنډه کړه او دخپل پلار سره ورغاړیوت. رومیل په خندا شو او دخپل د زوی په اوږه یی لاس کیښود او قاسم ته یی وویل:

« دا زما زوی دې چې مایی نوم سلطان مرادخان ایښودې دې. خو اوس ورته زه سولټین وایم.....»

رومیل لاتراوسه پورې خبرې نه وې پوره کړې چې دهغه بنځه د یوې کمرې څخه را ووته ، دا یوه ډیره ښایسته او د لږ عمر بنځه وه ، قاسم چې د رومیل بنځه وکتله نو په ذهن کې یی د بریتیا کلیمه ، چې لږه شیبه مخته پرې رومیل خپلې بنځې ته غږ کاوه ، را وگرزیده. هغه ته دا لفظ اشنا ښکاره شو. خو هیڅ یی یاد ته را نغلل..... د رومیل بنځه مخته راغله او قاسم ته یی په پوره حیرانتیا سره وکتل ، بیا یی په ډیر آدب سره قاسم ته سلام وکړ. رومیل ددوې ترمنځ پیژندگلوي وکړه:

« دا زما بنځه بریتیا ده..... اودا مورگن صیب دې ، زمونږ میلمه. نوموړې د بوسنیا دپخواني شاهي کورنۍ خپلوان دې.»

د قاسم د پیژندگلوی په اوریدو سره بریتیا د خوشحالی نه په کالیو کې نه ځاییده. ډیره خوشحاله وه، تر ډیره پورې د دعاییه کلیماتو د ادا کولو وروسته رومیل او بریتیا خپل دغه نوې میلمه له ځانه سره دننه سالون ته ور ننویست.

بریتیا د خوراک په دسترخوان باندې ډیر شیان کیښودل. د ابناې فاسفورس د مرغاوې ورپه کرې غوښته، او د بوسنیا په څیر جوړشوي کباب... قاسم هم لوړې راخستی و. خود ډوډۍ د پیلولو دمخه یې رومیل ته وویل:

« تا ماته تر اوسه پورې دا ډاگیزه کرې نه ده چې د یوه راسخ العقیده عیسایي په څیر دې ولې دخپل زوی نوم سلطان مراد ایښې دې. زه ستا ددې وضاحت سره ډیره مینه لرم.»

قاسم ورته په خندا کې وویل، ددې خبرې سره سم بریتیا او رومیل دواړه په خندا شول او بیا دلږ څه خاموشۍ وروسته رومیل په خبرو پیل وکړ: خو هغې لا څو جملې نه وې ویلې چې د قاسم د لاسو نه نژدې و چې ډوډۍ را پر یوزې. .... رومیل ورته وویل:

« هغه وخت چې زما دا زوی پیدا شو نو هغه وخت د سلطان مراد فوځونو بوسنیا فتحه کړې وه. او د بنار خلک د فاتحو عسکرو څخه دخوندي پاته کیدو په خاطر په خپلو کورونو کې پټ ناست و، په دې وخت کې ناڅاپه زما په کور کې د کوچني د پیدا کیدو له پاره زما بنځه ناروغه شوه. خوزما بنځه بریتیا... په کور کې ځانته وه. او د کوچني د را پیدا کیدو په سختو او کرکجنو دردونو اخته وه. په بنار کې د سلطان مراد فوځ گشت کاوه. په همدې وخت کې د عثمانی فوځ څو کسان زمونږ د کور خواته راغلل. هغوی د بریتیا چغې او واویلاوې اوریدلې او سمدلاسه یې دهغې سره کومک وکړ، په دې توگه نه یواځې زما ددې خوږې او محبوبې بنځې ژوند خوندي پاته شو... بلکه زما یواځې زوی هم سلامت او روغ رمت پاته شو چې دادې اوس ستا تر مخه دې... بریتیا ته خو اوس دهغه عسکر نوم یاد نه دې نو په دې خاطر یې د مسلمانانو د پادشاه د سلطان مراد په نامه دهغه نوم سلتن وړاندې کړ. زه په هغه وخت کې د هونیادې په فوځ کې وم.»

د رومیل قصه د قاسم له پاره لږزونکې وه. ځکه چې دا خو د همدې خپله قصه وه. دا خو پخپله قاسم و چې په بوسنیا کې یې د یوې دردمنې بنځې سره په خپل وخت کومک کړې و. او بیا یې هملته د حمیرا، مریم او عباس سره هم لیده کاته شوي و. قاسم د قدرت په دې حسن اتفاق باندې حیران دریان پاته و. ډوډۍ یې په ستونې کې نښتله. او د حیرانتیا له لاسه یې ستونې وچ شوې و. هغه ته دا احساس و شو چې رومیل ورته سهې خبرې کړې وې. هغه بریتیا ته په ډیر غور سره وکتل. دا هغه بنځه وه چې قاسم یې په وخت خدمت ته وردانگلي و. خو په هغه وخت کې قاسم هغه نه وه کتلې، ځکه چې هغه ناروغه وه او بیا قاسم د سولتن په لور وکتل... هغه د قدرت

په دغه حيرانونکي کرشمه باندې حيران پاته شوی و. خداي په څه ډول هغه د بریتیا اود هغه د زوي سره يوځای کړې. د قاسم په دغه حیرانتیا باندې رومیل لږ څه اندیښمن شو او سمدلاسه یی وویل:

« مورگن .... مه ویریره ..... مونږ یواځې دخپل زوي نوم سلتین ایښودې دې .... ترڅو دیوه محسن د احسان بدله مو ورکړې وي. مونږ خو مسلمانان نه یو .... نو ته ولې اندیښمن کیږي؟...»

رومیل د لمړي ځل له پاره قاسم ته د «ته» لفظ استعمال کړ. قاسم ته داسې څرگنده شوه چې مشر ورور، طاهريی ورته خبره کوي .... ځکه چې د رومیل په خبرو کې تلقین و، کله چې قاسم، رومیل په غلط فهمی کې وکوت نو ورته یی وویل:

« نه، نه، هیڅ داسې خبره نه شته ..... زه خو ددې خبرو په اوریدو باندې ډیر خوشحاله یم .... دا چې تاد خپل زوي نوم سلطان مراد ایښې دې، ډیر دې ښه کړي ... زه خود عثمانی عسکرو کړچار ته حیران پاته شوي یم، ... چې هغوي د مسلمان په څیر هم او د فاتح په څیر هم ..... ددومره لوړو اخلاقو خاوندان دي، تا خو په دې خبرو د مسلمانانو دکتلو له پاره زما شوق نور هم ورزیات کړ.»

قاسم په ریښتیا توگه هم ډیره خوشحاله شوې و. اوس نو هغه ددې خلکو سره خپل ځان یوشان گانه. هغه ته خپله ښځه حمیران تر سترگو شوه ..... چې د بریتیا پیژندگلوي وه. عباس او مریم دواړه د بریتیا گاونډیان و. په دې وخت کې مریم د قاسم دمشر ورور طاهر ښځه وه ....

قاسم ددې خلکو سره ډیر ژر ورخپل شو. خو دخپل زړه خبره یی په خپل زړه کې وساتله.»

*****

ايا صوفيا

قسطنطينيه د خپل جغرافيايي جوړښت او تاريخ له اړخه په نړۍ كې يواځنې ښار و. د دې ښار نوم هم په مختلفو زمانو كې بدلېده رابدلېده. د دې ښار تر ټولو پخوانې نوم «زارغراد» و بيا «ميكله غارو» ترې جوړ شو. په يوناني او رومي وختو كې يې ورته «بيزنطيه» وايه بيا په دريمه عيسوي پېړۍ كې رومي پادشاه قسطنطين هغه خپل پايتخت وگرځاوه او بيا دهمدې رومي پادشاه په نامه قسطنطينه وگرزید. په هغو وختو كې يې ورته «نوي روم» هم وايه. په لمړيو وختو كې ورته بازنطينی خلکو «هيپولس» وايه او عربو ورته په هغه وخت كې د «مدینه الروم» نوم ورکړې و.

په حقيقت كې دغه ښار ته د رومي سلطنت يو ستر ښاخ ويل په كار دي. دروم ښار چې په ايتاليا كې دې د عيسي عليه السلام د پيدايښت نه اوه نيم سوه كاله مخته اباد شوې و، په ايتاليا كې يو درياب دې چې ټايمر نومېږي، دا درياب د شمال له لورې راځي او د «روما» څخه تيريږي او پنځه ويشت ميله لرې د روم په بحيره كې توييږي. په يو وخت كې دا درياب د تجارت لويه لاره وه، په همدې درياب كې به يې ستر ستر شيان لاهو كول او کوچني شيان به يې په كشتيو كې ايښول او د «فلورنس څخه تر نيپلز» پورې به يې پرې تجارت كاوه. د دې درياب په غاړه يو ځاي دې چې دخپل شينوالي او په زړه پورې والي له اړخه ډير مشهور دې، هلته تجاران خيمې وهي او شپې شپې تيروي او بيا دهمدې درياب په غاړه سفر كوي. دمسيح د پيدايښت نه اوه نيم سوه كاله مخته، تجارانو په خپلو منځو كې پيسې واچولې او دلته يې يو سراي اباد كړ او بيا همدا سراي په لوي ښار باندې بدل شو. چې اوس ورته د روم ښار وايي. په هغو وختو كې هرې كورنۍ ځانته جدا جدا سردار درلود. همغه به كورنۍ جگړې سرته رسولې، ودونه او خوشحالي به يې تر سره كولې، په هره معامله كې به يې حكم صادراوه. او خپلې قبيلې به يې د کوچنيو غلو او داړه مارانو څخه خوندي ساتلې، دمسيح د پيدايښت نه مخته په شپږمه پېړۍ كې هلته يوې اسيايي قبيلې سرراپورته كړ چې د «تاريكينو» په نامه ياديدل. دې تاريخينو په ۵۰۹ قبل مسيح كې دلته يو ډير ښه حكومت جوړ كړ. چې د اروپا لمړي جمهوريت ورته ويل كيږي. همدې جمهوريت كرار كرار په شاوخوا قبایلو باندې هم حاکمیت پیدا كړ، ان تردې چې ۲۲۵ قبل مسيح كې روم ديوه ځانگړي ځواک مركز وگرزید، اوس نو د فتوحاتو لړۍ پيل شوې وه، په ۱۹۷ ق م كې «سپين»، يو كال وروسته په شمالي افريقه او مقدونيا، په ۲۴ ق م كې «شام» په ۵۰ ق م كې «فرانس» او بلجيم، په ۹ عيسوي پېړۍ كې «جرمني» او په ۴۴ عيسوي پېړۍ كې «برطانيه» په ۱۰۵ ع كې «فلسطين» او په ۱۱۴ عيسوي پېړۍ كې «ارمينيا» او په ۱۱۷ عيسوي پېړۍ كې عراق د روميانو د سلطنت برخې وگرزیدې.

«کارنیلیس سلا» د عیسی علیه السلام د پیدایښت نه ۷۸ کاله مخته د روم یو ستر او مشهور جرنیل و. خو بیا د سیاست پوهانو د خپلمنځي رقابت نه تنگ شو او په ۸۳ ق م کې یې پارلمان معطل کړ او مارشلابی نظام یې قایم کړ. په هغو وختو کې به جمهوریت یواځې د خواصو او اشرافو د طبقو پورې را نغښتې و. د جرنیل «کارنیلیس سلا» د مارشلا په خلاف دهغه وخت فلسفي «سرو» تحریک و چلاوه، چې په پایلو کې یې په ۷۹ ق م کې «سلا» مجبور شو چې بیرته جمهوریت ته را وگرځي او په خپله د سیاست نه ځان څنګ ته کړي.

«جولیس سیزر» د سنا د غونډې غړې و او په ۵۸ ق م د فرانسې والي ټاکل شوې و. هغه تر لمړۍ شاوخوا سیمې فتحه کړې، بیا یې په برطانیه باندې یرغل وروست او د تیمز تر دریا به مخکې ولاړ، د سیزر ددې بریالیتوبو څخه په سنا کې ویره را پیدا شوه، هغوی ددې وویریدل چې هسې نه چې د سیزر څخه دیکتاتور جوړ شی، په دې خاطر په ۵۰ ق م کې سینت حکم وکړ چې سیزر دې فوځ بیرته له منځه یوسي. سیزر په دې خبره ډیر په قهر شو او په روم یې ولکه وکړه او په ریښتیا هم یو دیکتاتور وگرزید.

د سیزر سره د رومي شهنشاه لړۍ پیل شوې او بیا تر پنځو پیړیو پورې په همدې ښار کې را غځیدلې وه. ان تر دې چې په ۳۰۵ عیسوي کال د روم شهنشاه «لمړي قسطنطین» و زیږید، به ۳۳۰ عیسوي کال یې یو کلي د بانیز په نامه خپل پایتخت وگرځاوه او بیا یې دا د بانیز د کلي په ځای د قسطنطین په نامه و نوم او وه. د لمړي قسطنطین د مړینې وروسته دهغه د زامنو تر منځ اختلافات را پیدا شول او سلطنت یې په دوو برخو ویشه. هغه برخه چې په قسطنطین کې وه د قسطنطین په نامه او هغه برخه چې په روم کې وه د روما په نامه یاده کړل شوه. له دې وروسته ددې دوو برخو تر منځه مذهبي اختلافات هم را وټوکیدل. د روم خلکو د رومن کتولیک مذهب اختیار کړ خو په قسطنطنیه کې د یوناني کلیسا تر مشرۍ لاندې د «دې هولی ارتوډکس» مذهب رایج شو. د لمړي قسطنطین نه وروسته تر دولسم قسطنطنیه پورې په قسطنطنیه کې دوه اتیا شهنشاهان تیر شوي دي، چې په دې ډله کې یوازې د قسطنطین تر نامه لاندې د شهنشاهانو نومونه دولسو ته رسیږي. دې شهنشاهانو ته د روم قیصر هم ویل کیده. اوس نو رومي سلطنت په دوو برخو ویشل شوې و غربي برخې ته یې «رومن ایمپاټر» او شرقي برخې ته یې «یازینتاین ایمپاټر» ویل کیده.

هرقل یا «دریم قسطنطین» چې د ۶۱۰ نه تر ۶۴۱ کالو پورې ددې هیواد شهنشاه و، په دې خاطر ډیر مشهور شوې و چې هغه ته نبي کریم صلی الله علیه وسلم په ۶۳۰ کال یو لیک ور استولې و او د اسلام په لور یې بلنه ورکړې وه. د سلطان محمد فاتح د سلطنت په وخت کې په قسطنطنیه کې د دولسم قسطنطین پادشاهي وه، په پخوانیو وختونو کې د روم، ایتهنز، او قسطنطنیه ډیر ستر ښارونه و چې تر یولس سوو کالو پورې د رومي سلطنت ستر مرکزونه ګڼل کیده.

قاسم بن هشام ته د قسطنطنیې په اړه ډیر معلومات تر لاسه شوي و. هغه ته د عیسویانو د ډلو تپلو او فرقو په اړه هم پوره پوره پوهه تر لاسه وه، تر څنګ یې د شهنشاہ د حسب و نسب څخه هم ډیر ښه خبرو. هغه په دې پوهیده چې هغه وخت چې د قسطنطنیې قیصر عیسوي مذهب ومانه نو د عیسوي او د ایران د مجوسي سلطنتونو ترمنځ څو ځله جنګ جګړې شوې وې، دا د قیصر او کسري او یا روم او فارس ترمنځ جګړې وې، د دې سلطنتونو ترمنځ جنګونه روان و چې په عربو کې اسلامي حکومت منځته راغې او عیسویانو او مجسویان یې په حیرانتیا کې و غورځول. د مجوسیانو سلطنت د مسلمانانو په لاسو توتیه توتیه شو او له منځه ولاړ خو د قسطنطنیې عیسوي حکومت تر ډیره پورې قایم پاته شو. خون قاسم بن هشام د عیسوي ددغه حکومت د پای ته د ورسیدو په خاطر په هوډمنه توګه دغه ښار ته ورننوتې و. هغه هلته د رومیل په کور کې د یوه رضا کار په څیر اوسیده. رومیل دهغه نوم د فوځ درضا کارانو په نوملړ کې لیکلې و. خو هغه یې سرکاري بیرکونو ته د ورلیږلو په ځای هملته په خپل کور کې ساتلې و. قاسم هم غوښتل همدلته پاته شي، رومیل د شاوخوا گاونډیانو ته ویلي و چې مورګن یې ورور دې او د بوسنیا څخه راغلي دي. رومیل د قاسم آس د محصول د دفتر څخه هم را خلاص کړې و، اوس نو د قاسم له پاره دخپل کار د کولو موقع تر لاسه شوې وه، ځکه په قسطنیه کې ورته دهغه دهیلو نه پورته خوندي ځای څیرې تر لاسه شوې و، هغه تر ټولو نه زیات د بریتاسره په کتلو باندي خوبمن و. ځکه چې په بوسنیا کې د عباس او مریم د گاونډۍ په څیر یې د بریتاسره د خپلوی احساس کاوه.

قاسم په همدې فکرونو کې ډوب په خپل آس سپورد «ایاصوفیاء» تر مخه تیریده. خپل منځ یې د څادر په یوې څنډې کې را تاو کړې و. ځکه هغه پوهیده چې ابو جعفر همدلته په ایاصوفیا کې اوسېږي او نه یې غوښتل چې سمدلاسه دهغه مخې ته راشي. دا د «دي هولي ارتوډوکس» چرچ و، او دروما د پخواني مرکز په څیر یې د عیسوي نړۍ په زرونو کې ځای درلود. که څه هم دا چرچ د روم څخه وروسته اباد شوې و. خو د مذهب له اړخه قسطنطنیه په پخواني مذهب باندي روانه وه. د دې برعکس رومن چرچ درومن کتولیک د مذهب تراغیز لاندې و. د ایاصوفیاء د تعمیر په کتلوسره قاسم هک پک پاته شو. دا یو ستر او عظیم الجسه عمارت و، خو د خپل زېښت سره سره یې بیا هم په کوم ځای کې د زوروالي ښې نه تر سترگو کیدې. ځکه چې دا د عیسویانو روحاني مرکز و او هر شهنشاہ به دهغه د ښایسته کولو او او ترمیم کار په ډیره ښه توګه تر سره کاوه. د مانی دروازه د دوو سترسترو برج شکله ستونو ترمنځه د ځلیدونکې پتیل څخه جوړه شوې وه، په دې دروازو باندي د سروزو څخه جوړ شوې صلیب نصب کړل شوې و. د ا کلیسا لمړي قسطنطین په ۳۲۰ عیسوي کال د لرګیو څخه جوړه کړې وه، بیا په شپږمه پېړۍ کې یې اور واخست او وسوځیده، خو «جستینین» قیصر په ۵۳۲ عیسوي کال به همدې ځای یو نوې پوخ تعمیر جوړ کړ، دا تعمیر په پنځو کالو او لسو میاشتو کې تکمیل شو، لس زره معمارانو پرې کا و وکړ او لس لکه پونډه مصرف پرې راغلي و. قیصر د دې کلیسا د تعمیر له پاره د نړۍ د مختلفو ځایو څخه د مرمر تیره راوسته.... د «فریجیا» سپنیه د «لکونیا» شنه، د «لیبیا» نیله، «سلینګ توره

او د «باسفورس» توره تیره څنډه لرونکې دمرمر تیره یی دې کلیسا ته راوړه. دمصر د «دستاراتیږې» او «دسماق تیږې» یی هم ورته راوغوښتې. او په دې کلیسا کې یی استعمال کړې. د ټولې نړۍ کلیساو د دې کلیسا د جوړښت له پاره ډیر څه نذرانه کړل او ډیرې ارزښتناکه تحفې یی ورته را ولیږلې. ددې کلیسا په جوړښت کې د نړۍ ډیرې مسالې استعمال کړل شوي، هماغه و چې «جستینین» ددې کلیسا د جوړښت نه وروسته د لمړي ځل له پاره ورننوت نو ویی ویل:

«سلیمان! زه له تانه مخکې شوم...»

سیدنا سلیمان علیه السلام بیت المقدس اباد کړې و. او د جستینین دغه بې ادبه اشاره هم هماغه لورې ته وه.

قاسم د ایاصوفیاء تر مخه د آسه را ښکته نه شو. هغه تر ډیره پورې ددې شانداره ماڼۍ او قصر په لیدلو کې ډوب و. قاسم ددې سترې کلیسا د تعمیر څخه لږ شاتنه لرې په آس سپور ولاړ و. او ددې عبادتځای سیل یی کاوه. دهغه تر مخه چرچ ته د ورننوتلو طلاې دروازه پرانستې پرته وه..... د تیروزو کالو راهیسې د ایاصوفیا دغه ماڼۍ د عیسویانو د روحانی مرکز په توګه استعمالیده. دهغې په بیروني دروازه باندې د عیسی علیه السلام او د پولس رسول ستر ستر انځورونه را څړول شوي و، قاسم، په داسې حال کې چې په غاړه یی د صلیب انځور را څړول شوي و، د ایاصوفیا دروازې پورې ورتلل مناسب ونه گڼل، خو کولې یی شول چې د یوه عیسایی عبادت کونکې په څیر ایاصوفیا ته ورننوي خو هغه هلته د عبادت له پاره نه وراغلي. یواځې د ایاصوفیا د کتلو له پاره وراغلي و، ځکه په دې کلیسا کې د رومي او بازنطینی کلیساګانو د اتحاد له پاره ډیره ستره غونډه را غوښتونکې وه، او قاسم غوښتل چې ددې غونډې راز ځانته معلوم کړي او دهرې لارې چې شونې وې هڅه وکړي ترڅو ددې دواړو ډلو تر منځ اتحاد او یوالي منځته را تلو ته پرې نږدي.

«دې هولي ارتوډکس چرچ» او د «رومن کتولیک چرچ» د اتحاد څخه سلطان محمد خان ته ډیر زیات زیان ور رسیده. ځکه د رومیانو ستر روحاني مشر پاپای روم، یا «پنځم پوپ جان نکلسن» په ټولې غربي اروپا کې پرته له کوم بل ګډون کونکې څخه د پوره واکمنۍ خاوند و. او دا شونې وه چې د همدې پاپ د هڅو په پایلو کې ددې اتحاد د راتلو نه وروسته د قسطنطینې د خوندي پاته کیدو په خاطر د جرمني، فرانسی، بلجیم، سپین، او برتانیې فوځونه دلته را شي، ځکه نژدې څلور سوه کاله مخته د همداسې یوپوپ «پطروس هرکولیس» د غوښتنې له مخې د غربي اروپا د ټولو هیوادونو د سلطان صلاح الدین ایوبی په خلاف یو ستر اتحاد جوړ کړې و. اوبې شمیره جنگې بیړۍ یی دې جنگ ته را ښکلې وې. سلطان محمد قاسم په دې خاطر هلته وراستولې و چې هغه دې دهرې لارې چې شونې وې دغه ډول اتحاد جوړیدو ته پرې نږدي. اولتر اوسه ددې دواړو کلیساو ګډې غونډې جوړیدو ته څو ورځې پاته وې.

قاسم ترډیره پورې په پوره خاموشۍ سره ولاړ و. بیا یې خپل سر وڅنډه او آس ته یې لغته ورکړه، اوس دهغه په فکر کې دې چرچ ته د ننوتلو په پلان باندې غور پیل کړ. او غوښتل یې په داسې بڼه ورننوځي چې ابو جعفر یې ونه شي پیژندلې. په همدې فکرونو کې ډوب د رومیل کور ته ورسید.

دهغه وخته چې هغه قسطنطیني ته راغلې و نو په سر او ذهن باندې یې د ابو جعفر فکر سپور و. هغه پوهیده چې ابو جعفر په ایاصوفیاء کې دې اواصلي نوم یې «ډیمونان» دې. خود کوم سهې او کوتلې پلان پرته یې په ډیمونان باندې لاس اچول نه غوښتل. کله چې کور ته راننوت نو بریتیا په انگرې کې ناسته وکتله، د قاسم په کتلوسره هغه د درنښت له پاره ودریده. قاسم هم په خندا سره بریتیا ته سلام وکړ بیا یې ترې وپوښتل چې «سلتن نه ترسترگو کیږي؟»

هغه د رومیل د زوی خبره کوله بریتیا هم ورته په خندا کې ځواب ورکړ:

هغه لا تر اوسه د مدرسې نه دې راستون شوې... خو ته نن سهار وختې چیرې تللې وې. ماخو تاته سهار نارې تیار کړې او اینې مې دې... لمړۍ هغه وخوره!

بریتیا بلکل لکه د سکه ورنډار په خیر ښکاریده. قاسم لا تر اوسه هغې ته کتل او خندل یې. خو په لږڅه نیولې لهجې یې وویل: «ما غوښتل د سهار د عبادت له پاره ایاصوفیاء ته ورشم، خو چرچ ته په وررسیدو سره زما اراده بدله شوه. ما له ځانه سره ژمنه وکړه چې تر هغې پورې به دې عبادتځای ته ور نشم ترڅو پورې مې چې دمسلمانانو د هلالی تورې گواښ مې دهغې څخه نه وي تم کړې... زما دا خبره، زما له اړخه یو ډول سوگند و گڼه.»

بریتیا په ډیره حیرانتیا سره قاسم ته کتل. خو قاسم په زړه کې د خندا شین و، ځکه هغه په یوه غشي دوه ښکاره کړي و. یو خو یې د بریتیا پوښتنې ته ځواب ویلې و او بله دا چې دخپله ځانه یې داسې حواله ورکړه چې ددې وروسته هغه د یکشنبې په ورځ هم ددې خلکو سره یوځای ایاصوفیاء ته د عبادت د تللو څخه خوندي پاته شو. هغه خپل ځان ته افرین ووايه. خو بریتیا ورته یوه په زړه پورې خبره وکړه او هغه یې سخت متوجه کړ.

«مورگن! ستا په کتلو مې ولې زړه شاهدي ورکوی چې زه دې پیژنم»

قاسم سمدلاسه محتاطه شو او په بیرې یې یوه بهانه جوړه کړه «هو! دا خودمره ستر خبره نه ده، مونږ دواړه د یوه ځای اوسیدونکي یو، هر ورو به دې په ژوند کې زه چیرې کتلې اوسم.»

بریتا ورته په ژورو سترگو کتل اودهغه ځواب یی اورید. په همدې وخت کې د قاسم په زړه کې یو فکر را وگرزید او دهمغې په اړه یی فکر کول پیل کړل ، هغه په دې فکر کې و چې په ایا صوفیا کې د ورننوتلو او د ایا صوفیا په اړه د معلوماتو د ترلاسه کولو له پاره د بریتا څخه کار واخلي. دهمدې فکر په بنسټ یی د بریتا څخه وپوښتل:

« ته خو به څې راځې..... آیا صوفیاء ته...»

« هو ! زه په اونۍ کې یو ځل « دی هولي ارتو ډکس چرچ» ته هرو مرو ورځم.»

قاسم ورته یو ځل بیا وویل: « بیا خو به هلته ستا پیژندگلوی هم څوک وي؟»

« هو! زه خو هلته څو کسه راهبان پیژنم. بطریق ثاني ، عزتمند ډیمونان سره هم ښه پیژنم ، ډیر مهربانه سړي دي ..... خو که ریښتیا درته ووايم ، دغه پادري خلک زما ښه نه راځي .. زه خو د خداوند یسوع او مسیح عبادت ته ورځم او که نه دا مذهبي مشران ، چې مونږ یی خپل مذهبي مشران گڼو ډیر غلط خلک دي ، په دوې کې مې یواځې عزتمند ډیمونان ډیر خوښ دي ، زه دهغه لیکچر هم اورم. هغه په میاشت کې یو ځل لیکچر وکوی...»

د قاسم له پاره دا خبر د احتیاطه ډک و. بریتا د ډیمونان سره نیک اړیکې درلودل. او ډیمونان قاسم ډیر ښه پیژانده. ځکه دا همغه ابو جعفر و چې په اورنه کې یی شل کاله د مسلمانانو امامت کړې و. او بیا د قاسم محبت ، مارسې ، یی په زخمې حالت کې دهغه ځایه را تښتولې وه.

د مارسې د رایا دیدو سره سم قاسم په زړه ټکان وخور او بیا یی د مارسې په اړه فکر پیل کړ. په دې وخت کې بریتا د خوراک د تیارولو له پاره ورغلي وه. او قاسم په خپلې خونه کې ناست او د یوه کتاب په لوست یی ځان مصروف کړې و خو هغه په حقیقت کې دخپل راتلونکې پلان په اړه فکر کاوه. کله چې بریتا ډوډۍ راوړه نو هغې ترې وپوښتل:

« خودا دې را ته ونه ویل چې تا ولې په ایا صوفیاء کې زما څخه دکوم پیژندگلو په اړه وپوښتل؟»

قاسم لادپخوا څخه په دې اړه د ځواب د پیدا کولو هڅه کړې وه. هغه ورته وویل چې: « په حقیقت کې زه غواړم خپله یو ارزښتناکه تحفه خپلې کلیسا ته هدیه کړم. خو غواړم چې زما نذارانه هلته دداسې لاسو په واسطه ورسپړی چې ایمانداره او خداوند یسوع او مسیح د دین ریښتونې پیرو وي ، خوتا راته وویل چې دهغه ځای ټول راهبان بد دیانته دي...»

«نه ، نه ، ما کله دا ویلې دي ، ما خو ویلي دي چې په هغوې کې یواځې معزز ډیمونان ایمانداره او پاک انسان دي. ما په خپله ددې مقدس جنگ له پاره خپل ډیر قیمتي لاکټ چرچ ته دنذرانې په توگه ورکړې دي. او هغه مې هم د معزز بطریق ډیمونان په لاسو کې ایښې دي... حال دا چې هغه لاکټ ماته دخپل ځان څخه هم ډیر محبوب و

. ځکه هغه ماته زما يوې ډيرې خوږې ملگرې د نښې په توگه راكړې و. كله چې بریتیا دملگرې يادونه وكړه نو دقاسم ذهن سمدلاسه د مریم په لور ولاړ. ځکه چې همغه د بریتیا سره په گاونډي كور كې اوسیدله. د بوسنیا شهزادگۍ حمیرا خود بوسنیا د جنگ نه وروسته دعباس كورته ورغلې وه. هغه په زړه كې مسكې و او په همدې فكر كې ډوب چې بریتیا ترې وپوښتل:

« لیکن ، ته چرچ ته او دې جنگ ته ، څه نذرانه كول غواړې..... تا خو هلته د جنگ دگوانښ ترپاي ته رسیدو پورې د نه تللو هوډ كړې دې..... راوړه ، ماته یی راکه ، زه به ستا نذرانه هلته وركړم...زه به یی په خپله دمقدس پلار ډیمونان په لاسو كې وركړم.»

حالات ډیر په زړه پورې او نازکه شوې و. د قاسم پلان بلکل په سهېي توگه پلې كیده. اوس نو هغه د خپلې لارې د نورې هواری له پاره وویل :

« دا خو ډیره ښه خبره ده ، كه ته یی له ځانه سره یوسې نو دا خوبه زما له پاره د خوښۍ سبب وگرځي ، ځکه چې ډاگیزه ده چې ته به زما نذرانه دكوم ایمانداره وگړي په لاسو كې وركړې »

خو قاسم كله چرچ ته نذرانه وركول غوښتل. دهغه سره كومه تحفه نه وه..... كه ورسره وای نه بیا به یی چرچ ته نذر كړې وای. هغه خو دقسطنطنی دحکومت د كمزوره كولو له پاره راغلې و.

په دې ورځ قاسم د بریتیا سره بس همدومره خبرې وكړې. اوبیا یی په دې خبره باندي و ځنډولې چې ، ډیر ژر به خپله قیمتی تحفه را ښكاره كوي. لاتر اوسه قاسم دخپل پلان د پلې كولو له پاره ډیر څه ته اړ و. هغه ددواړو کلیساگانو د متحده غونډی د سبوتاژ كولو له پاره هم دمهر و دبدلولو هڅه كوله. مگر لاتر اوسه دلته نوې و. بیا هم هغه دبریتیا په ذهن كې دخپل پلان څه خاكه ورځاي كړه. اوس یی نو هڅه پیل كړه چې بریتیا نوره هم په خپل ځان باوري كړي. هغه د رومیل ، بریتیا اودهغوې دزوی سره خپل ځان ډیر زیات ورتژدې كړ ، بریتیا به اوس قاسم ته د ورور په نامه غږ كاوه. كله به هم چې قاسم د بیرون څخه راغې نو دبریتیا او سولتن له پاره به یی نوي نوي كالی اوشیان راوړل. رومیل په وړاندي د قاسم عزت اودرنښت نور هم زیات شو. هغه خو دقاسم نوم په رضاكارانو كې لیکلې و خو قاسم لاتر اوسه دخپلو دندو د اجرا په خاطر هلته نه و ورغلې. قاسم به ویل چې هغه غواړي ترڅو ورځو پورې د قسطنطنیې ښار په ښه توگه وویني.

د «ایاصوفیاء» ترمخ د یو وار گرزیدو وروسته ، قاسم بیا هلته ورنغې. هغه نه غوښتل د پوره تیاری نه مخته د ډیمونان سره ټكروكړي. په دې خاطر یی دخپلو پلانو دپلې كولو له پاره د کلیسا په اړه د نورو زیاتو معلوماتو د ترلاسه كولو هڅې پیل كړې. هغه غوښتل د ایاصوفیاء په داخلي نظام باندي ځان ښه خبر كړي. هغه د بازنطینی ځواكونو دسالار «نوتاراس» د وړتیاو او كمزورتیاو ، اوارادو څخه سلطان ته خبر وركول غوښتل. اود محاصرې

دمخه یی دبنار ددیوال د«سینت رومانس» دروازه، دگولپن هارن بندرگاه، دقسطنطیبی خلکو ته دغذای اونورو موادو د ترسیل لارې چارې، او ترخنګ یی په گولپن هارن کې را خړول شوې هغه زنخیر هم کتل غوښتل چې دگولپن هارن لاره یی بندولې شوه. هغه د رومیل خخه هم یو ځل دوه دگولپن هارن ددې عجایبو د کتلو له پاره غوښتنه کړې وه، اویا رومیل هغه په یوې فوځې کشتی کې کینولې هم و او گولپن هارن یی ورته ښوولې و، کله چې قاسم دغه دیوشکله سترزنخیر وکوت او دهغې ددواړو سرونو جایزه یی واخسته. نو هغه په دې ناهیلې شو چې دکلابندی په وخت کې ددې زنخیر ماتول ناشونې دي. شونی وه چې د «اربان» د توپ دیرش انچه غټه گولۍ هغه دورې وړې کړې خو دې ځای ته دیوه توپ راوړل اویا دلته نصبول له یوه سره ناشونی وو. ځکه د اربان توپونه د نقل و حمل له اړخه ډیر ستونزمن و. ان تردې چې د جنگ په وخت کې دهغوی دیوه ځایه بل ته وړل څه اسانه کار نه و. قاسم د زنجیر دماتولو فکر د زړه نه وویست اوبیرته کورته ستون شو. خو پریکړه یی وکړه چې هغه به په یوه یا دوو ورځو کې لاسته راوړې ټول معلومات سلطان محمدخان ته ورلیږي. خو ددې معلوماتو د لیږدولو له پاره هغه باید تر رومیل کلا پورې تللې وې.

قاسم دسلطان په نامه یو تفصیلي لیک ولیکه، اویا په ډیره گړندی توگه د رومیل دکلا په لور ورغې، اوس نو هغه د قسطنطیبی د فوځ یو عسکر و، هغه هیڅ اندیښنه نه کوله، هغه دگولپن هارن لاره پریښوده او دبنار د سترې دروازې «سینت رومانس» له لارې درومیلی کلا په لور ولاړ، درومیلی کلا د قسطنطیبی خخه پنځه میله لرې وه. قاسم سهار وختي ددې ځایه ولاړ او دغرمې دمخه بیرته راستون شو او خپل لیکلې تفصیلي لیک یی مصلح الدین اغا ته ور وسپاره.

خو ورځې همداسې په همدې ډول مصروفیاتو کې تیرې شوې، په دې وختو کې قاسم دبریتاسره دیوه ورور په څیر ډیر ورتږدې شوې و. اوس به نو بریتیا په هر ځای کې د قاسم خبره کوله. اویا یی یوه ورځ په ټوکو ټوکو کې قاسم ته وویل:

«پریږده وروره! ته داسې ورور یی چې تراوسه دې ماته هغه تحفه و نه ښودله. تا ویلي و چې زه به هغه تحفه چرچ ته نذرانه کوم.»

قاسم غالباً د همدې خبرې انتظار کاوه. سمدلاسه یی وویل: اوهو! زما درنې او خوږې خورې، دهغې تحفی به څه ارزښت وي، زه خو په تاباندې خپل ځان هم څارولې شم. خویوه خبره ده، او هغه دا چې زه به هغه تحفه هغه وخت چرچ ته نذرانه کړم چې ته به دا دنده په خپل لاس ترسره کوي. ایا داسې شونی نه ده چې مونږ نن یا سبا یا بل کوم وخت معزز ډیمونان ته د خوراک له پاره بلنه ورکړو. که داسې وکړل شي نو زه به په خپل لاس دا تحفه معزز ډیمونان ته ورکړم. ته خویوهیږې چې ما ایا صوفیاء ته د نه تللو هوډ کړې دي، که چیرې ته هغه مقدس پلار کور ته راوبلې نو مونږ به ترې برکتونه هم ترلاسه کړو او همغه ته به دمقدس جنگ له پاره تحفی هم نذرانه کړو.

قاسم ددې خبرې کولو سره دا هیله نه درلوده چې همداسې به وشي. خو دبریتیا د ځواب په اوریدو سره حیران پاته شو.

« او هو ! .... دا خو دې ډیره پنبخه خبره وکړه. ما پخپله د ډیره وخته همدا ډول فکر کاوه چې کوم وخت دغه مقدس پلار خپل کور ته د خوراک له پاره را و بولم. ما د رومیل سره هم خبره کړې وه. خو هغه فوځې دې که نه .... هغه د مذهبي خلکو سره زیاته دلچسپې نه لري .... خو مورگنه ! ته د یرزیات مذهبي انسان یی ..... که داسې نه ده.؟»

د قاسم غشي په نښه لگیدلې و. هغه په زړه کې د خوشحالی نه گورې ماتولې. اوس نو هغه دخپلې چالاکۍ په واسطه غوښتل ډیمونان دخپلې سوړې نه راوکارې، غوښتل یی په کوم ډول د ډیمونان څخه دمارسي د راز پوښتنه وکړي. خو دې کار ډیرې هونښیارتیا ته اړه درلوده. او هغه ته په کار و چې هغه ترهر څه لمړۍ بریتیا په ذهني توگه دې کار ته تیاره کړي. نو په دې اساس یی د ځانه سره پریکړه وکړه چې بریتیا ته به د مارسي په اړه ټول څه وایی. ښکاره ده چې هغه بریتیا ته دمارسي په اړه همدومره څه ویلي شول چې مارسي نومې یوه نجلۍ دده سره محبت کاوه او ډیمونان په یوه ډول دده څخه لرې کړه او له ځانه سره یی بوتلله. هغه نه غوښتل بریتیا ته د ډیمونان څخه شکوه او شکایت وکړي، په دې خاطر یی یوه کوچنۍ قصه له ځانه سره جوړه کړه ....

په حقیقت کې قاسم د ابوجعفر څخه دمارسي د راز د را برنډیدو وروسته دهغه څخه دانتقام اخستلو په فکر کې و. هغه د ایاصوفیاء دغه دویم ستر بطریق ابوجعفر یا ډیمونان واژه اوبیا یی دهغې تور په رومن کتولیک چرچ باندې ور اچاوه ترڅو ددواړو کلیساو ترمنځ دا اختلاف خلیج نور هم زیات کړل شي. په دې خاطر یی فکر کاوه چې ترهر څه لمړۍ بریتیا په سهې لاره روانه کړي. هغه دمارسي په اړه یوه دردناکه قصه جوړه کړه. او فکر یی کاوه چې څه ډول یی بریتیا ته واوروي، په همدې وخت کې ترې بریتیا وپوښتل:

« تا خو تر اوسه پورې هغه تحفه ماته و نه ښووله. اخر هغه څه ډول تحفه ده چې ته یی له ماڅخه پتوي.»

قاسم به څه ویلې وې. دهغه سره هیڅ ډول تحفه نه وه. خو بریتیا یی په دې خبره خاموشه کړه چې « هو، هو، هر ورو به یی درته وښایم. خو دهغې د ښوولو نه مخته زه درته یوه په زړه پورې قصه اورول غواړم. اودا زما دخپل ژوند قصه ده.»

بریتیا سمدلاسه په یوه لمخې کیناسته. اوسترگې یی په پوره دلچسپۍ سره په قاسم وروښتې او ورته یی وویل: « هر ورو یی راته واوروه. زه به ستا دقصې په اوریدلو ډیره خوشحاله شم.»

خو قاسم دخپلې جوړې کړل شوې قصې د اورول نه مخته ډیمونان ته د بلنې دورکولو خبره پښخول غوښتل. هغه دبریتیا سترگو ته وکتل او ورته یی وویل چې زه خپله قصه هغه وخت درته اوروم چې ته به همدا نن د مقدس پلار د بلنې کار سرته رسوي.»

بریتیا دهغه دخبرې سره موافقه شوه او په همدې ورځ یې ایاصوفیا ته د تللو اراده وکړه ، د تللو دمخه قاسم هغه تم کړه او ورته یې وویل: «گوره ، چې ته اوس دمقدس پلار تر مخه زما یادونه ونه کړې. زه غواړم چې دهغه سره د مخکنی تعارف پرته وینم.»

بریتیا سمدلاسه ودریده او د قاسم په لور یې په حیرانتیا سره وکتل. « مورگن ! څه خبره ده ؟...ته خونن ډیر پراسراره شانتته خبرې کوي. اول خودې ماته هغه تحفه ونه بنووله ، بیا دې غوښتل خپله قصه دې راته واوروي ، هغه دې هم راته وانه وروله ، او اوس ته دخپل نوم د پتولو خبره هم کوي.. راته ووايه ، چې په زړه کې دې څه دي. زه ستا سره هر ډول تعاون ته تیاره یم. ته خو پوهیږې چې زه بل ورور نه لرم او تا دخپل کشر ورور په څیر پیژنم. ستا د نوم د یادولو پرته به زه هغه ته څنګه بلنه ورکړم. ته غواړې هغه ته د چرچ قیمتي تحفه نذر کړې او د هغې په خاطر خو زه دغه مقدس پلار ته د بلنې د ورکولو له پاره ورځم.»

قاسم په ډیره بده توګه را نښتې و. هغه نه غوښتل چې بریتا د ډیمونان سره هغه د یو اجنبی میلمه په څیر یاد کړې ، هغه د ابوجعفر د شیطاني ذهن څخه پوره خبر و. نو که د جنګ په ورځو کې کوم اجنبی شخص ابوجعفر ته دمیلستیا بلنه ورکړې نو هغه ته به هر وروپه دالو کې څه تور والې ترسترګو شي. په دې اساس قاسم د بریتیا څخه وپوښتل:

« نو ته به بیا ....ته به څه ډول ما هغه ته وروپیژنې؟»

« دخپل ورور په څیر .... خو زه به ستا دشان د پورته والي په خاطر هغه ته خامخا دا ووايم چې ته ډیر شتمن او رئیس شخصیت یی.»

قاسم د بریتیا په دغه ساده فکر باندې و خندل او هغې ته یې د تللو له پاره اجازه ورکړه. هغه چې په خپل ذهن کې کوم پلان جوړ کړې و دهغې پلې کول پیل شوي و.

د بریتیا دراتلو دمخه دهغه زوی «سلطان مراد» راغې. قاسم ورسره لوبې پیل کړې ، یو ساعت وروسته چې بریتیا بیرته راستنه شوه نو د ورايه په خندا وه ، کله چې ترې قاسم دهغې دخندا علت وپوښت نو هغې ورته وویل:

« زمونږه بلنه ومنل شوه... د رومیل څخه ما لادپخوا څخه اجازه اخستې وه. مقدس پلار به زمونږ په بلنه سبا شپه زمونږ سره د ډوډۍ خوړلو له پاره تشریف راوړي.»

قاسم هیله نه درلوده چې ډیمونان به دومره ژر دغه بلنه ومني. هغه داسې انگیرله چې هغه به دخپلو مصروفیاتو له مخې دې بلنې ته څو ورځې وروسته وخت ټاکي. اوس نو چې قاسم څه کول غوښتل باید ډیر ژر

یې تر سره کړې وې. هغه سمدلاسه خپلې کوتې ته ولاړ او دخپل سامان څخه یې څه قیمتي اشرفۍ را وویستلې، او په یوه کڅوړه کې یې واچولې او بریتیا ته یې د ورکولو له پاره راوړې.

«واخله خورې!.... مقدس پلار ته ما بلنه ورکړې ده او په دې بلنې باندې به ټول مصارف هم زه ورکوم.» قاسم ډیره هڅه وکړه چې بریتیا هغه اشرفۍ واخلي خو بریتیا یې داخستلو څخه انکار وکړ او ورته یې وویل: «مونږ ته خجالت مه راکوه.... مونږ تا د دې کور یوغړې او زه دې خپل ورور گنیم. ته دا اشرفۍ دخپله ځانه سره کیږده.»

قاسم هغه اشرفۍ بیرته واخستې او په ډیرې محتاطې لهجې سره یې بریتیا ته وویل: «اوس زه تیار یم چې تاته خپله قصه واوروم. که ته یې مناسبه وگڼی نوزه به درته دخپل زړه راز ووايم. زما قصه ډیره په زړه پورې هم ده او دردناکه هم....»

قاسم قصدا دغسې تجسس پیدا کول غوښتل. د بریتیا زوی بیرون په انگړ کې لوبې کولې او قاسم د بریتیا سره په برنده کې په یوې لوبې جوکۍ ناست و، د قاسم د تجسس نه ډکې لهجې د بریتیا په زړه پورې والې نور هم ورزیات کړې و. دهغه زړه درزیده او له ځانه سره په دې فکر کې وه چې: خدای خبر مورگن یعنې قاسم به هغه ته د څه قصه کوي... په دې خاطر یې قاسم ته وویل:

«هو، هو، ..... ولې نه..... ته ولې د دومره تکلف نه کار اخلي؟ زه په پوره غور سره ستا قصه اوریدل غواړم.»

قاسم بریتیا ته په ډیره مینه وکتل او بیا یې ورته وویل: «خورې! اصلا خبره څه دا ډول ده چې ما ته یې ستا ترمنځ ویل د شرم احساس راپیدا کوي....»

کله چې قاسم دخپلې درواغو د قصې د پیل کیدو دمخه د شرمیدو نوې اداکاری وکړه نو بریتیا ورته په زوره زوره وخنډل: «او هو هو! ته خو شرمیږې... داسې څه خبره شوې ده چې ته پرې شرمیږې؟... داسې بریښې چې زما د ورور په زړه کې کومه ماجبینه پټه شوې ده...»

بریتیا د قاسم دهیلو سره سم خبره کړې وه. قاسم خپل سر د شرم څخه ټیټ کړ او بیا یې په همدې لهجه باندې وویل: «تاسه یې درک کړې ده.... ریښتیا هم ما دیوې البانوی پیغلې ماریسي سره ډیره مینه درلوده، دا پیغله نه یواځې ښایسته او حسینیه وه بلکه ډیره ذهینه او د پوهې خاونده هم وه... خو هغه زما څخه جدا کړل شوې ده..... اوس به ته ډیره حیرانه شې چې درته ووايم چې ستا همدې مقدس پلار ډیمونان هغه له ماڅخه را جدا کړې ده.....»

قاسم د خبرو په دوران کې لږ څه تم شو، ځکه چې بریتیا د حیرانتیا څخه توپ کړ او په لږ څه لوړ او از یې وویل:

« او هو هو! ... داسې بریښي چې ته مقدس پلار دمخکې نه پیژني... دا خو ډیره بده خبره وشوه... ته خو ما هغه ته دخپل ورور په خیر ورپیژندلې یی... اوس چې هغه له تاسره وویښی ، نوتابه وپیژني.. نوزه به هغه ته له تاسره دخپلې خپلولی کومه پیژندگلوي وړاندې کوم...»

خو قاسم هغه تسلي ورکوله او ورته یی وویل: « بریتا خورې! ته مه اندیښمنه کیره... ته خو زما د قصې د اوریدو دمخه وویږیدی. اول خو ته زما خبره واوړه..... ډیمونان خو ما پیژني خو دومره مې نه پیژني چې زما هم مه خور لڼه شته او که نه. هغه دخپلولی اړیکې چې تانبوولې هغه په خپل ځای سهي دي.»

« خو که چیرې تا ډیمونان د پخوا څخه پیژنده نو زه دې دهغه د بلنې نه مخته ولې بې خبره پریښوم » زه خو درته همدا خبره کوم... شاید چې تاته به معلومه وي چې دویم بطریق اعظم نژدې اوه کاله مخته د « اورنې ، ابانیې او بوسنیا » په سیمو کې اوسیدلې دې ، دادهغو ورځو خبره ده چې هغه په البانیه کې اوسیده او زه هم هملته وم. هلته ماته د یوې شاهي کنیزې مارتها د لور مارسي سره مینه پیدا شوه ، خو فادر ډیمونان د البانیې پادشاه سکندر بیگ له پاره هغه له ما څخه یوړه. اودهغې مور مظلومه یی ووژله. خو مارسی د سکندر بیگ خواته هم نه ده ور رسیدلې ، بلکه بې درکه شوې ده. دهغه وخته راهیسې اوه کاله تیر شوي دي اوزه یی په لټه کې یم. زه په حقیقت کې قسطنطنیې ته د همدې له پاره راغلې یم ، فادر ډیمونان ما ډیر ښه پیژنی ، په دې خاطر زه نه غواړم دهغه مخې ته ورشم. زه غواړم چې ته په خپله خوښه دهغه څخه په دې اړه پوښتنه وکړې او د مارسي د درک د مالومولو هڅه وکړې... بریتا ، ته خو زما خور یی . اوخویندې د ورونو له پاره هر راز قرباني ورکوي...»

بریتا د قاسم خبرې په ډیر غور سره اوریدې. کله چې خبره پای ته ورسیده نو هغې یو دم وویل: « واخله... دا کومه ستونزمنه خبره ده... ته داسې پلانونه جوړوي... زه به نیغ په نیغه د فادر ډیمونان څخه وپوښتم چې مارسی چیرې ده ، که چیرې فادر ته معلومه وي نو هرومرو به یی ووايي...»

قاسم د بریتا په سادګۍ باندي وخنډل ، ځکه د ډیمونان د ذهن څخه خبره ویستل اسانه کار نه و ، هماغه و چې قاسم دخپل ځانه جوړه شوی قصه د اول نه تر اخره پورې بریتا ته واوروله. په دې قصه کې داسې ډیر ځایونه هم راغلل چې د بریتا دسترګو نه ورته اوبنګې ولاړې. د قصې ټول مقصد همغه و چې قاسم مخته بیان کړې و . خو جزئیات او تفصیل یی ډیر په زړه پورې و . او بریتا په ډیره دلچسپۍ سره هغه اوریده. قاسم هغې ته دا تأثر ورکړ چې هغه ته د ډیمونان کړچار مشکوک ترسترګو کیږي.. او په ډیره سنجول شوي توګه یی وویل:

« سهي ده . زه ستا په ټوله خبره وپوهیدم. اوستا له پاره دهر څه کولو ته تیاره یم. خو په یوه خبره مې لا تراوسه سر خلاص شوې نه دې چې زه د فادر تر مخه مارسي څه ډول را یاده کړم. اودهغه څخه حقیقت را وسپرم..... اوته به څه کوي ؟... ایا ته په دې دعوت کې گهون نه کوي؟ که گهون ونه کړې نو خبره به ټوله خرابه شي...»

دبریتا پوښتنې په خپل ځای سهي وې ، همغه و چې قاسم هم ورته ځوابونه وویل : « بریتا ، خورې ! ته ولې اندیښنه کوي .. زه به د ډیمونان نه تر هغه وخته پورې پټ پاته شم ، ترڅو چې تا ترې د ماری په اړه خبره نه وي را ویستلي . کله چې هغه د ماری په اړه خبره وکړي ، زه به هم مخته راشم او په دعوت کې به گډون وکړم او خپله خاص تحفه به هم چرچ ته نذرانه کړم . زه ډاډمن یم چې هغه وخت به تاسې ټول زما ددې تحفې په کتلو سره حیران پاته شئ . پاته دا شوه چې ته به څه ډول د فادر ډیمونان تر مخه د ماری خبره راو سپړې ..... نو واوره !...»

دا دخبرو هغه ځای دې چې قاسم یې د ډیره وخته راهیسې انتظار کاوه . اودهمدې فکر په بنسټ یې ډیمونان ته د خوراک بلنه ورکړې وه . قاسم په خپلو کالیو کې لاس ورتوویست . یوه ډیره ښکلې گوته یې راوویسته . چې په شنه غاړه یې د صلیب نښه کندل شوې وه ..... دا هغه گوته وه چې مارتها خپلې لور ماری ته ورکړې وه . اوماری بیا په خپلې اخري لیدنه کې هغه گوته قاسم ته ورکړې وه . قاسم دا گوته بریتا ته ورکړه او په پلټونکي لهجې یې ورته وویل :

بریتا خورې ! دا گوته ماته ماری پخپله راکړې وه ، دا دهغې دمور مارتها گوته ده . خو اوس به دا ته په گوته کوي . کله چې ته د فادر ډیمونان تر مخه کینې نو هغه به ددې گوتې په کتلو سره هرو مرو له تا څخه پوښتي ، خو ته دا یاد لره چې ته به ددې گوتې په اړه هغه ته څه ځواب ورکوي .

قاسم چې خبره بس کړه . نوبریتا ترې په ډیرې پلټونکې لهجې سره وپوښتل : « هو ! ... راته ویی وایه چې زه به د فادر ډیمونان تر مخه ددې گوتې په اړه څه وایم ؟»

اوس نو قاسم بریتا ته وویل : ته به فادر ډیمونان ته وایی چې دا گوته ما د قسطنطیني په بازار کې اخستې ده ... کله چې فادر ډیمونان ته دا محسوس شي چې دا گوته ستا تر سترگو دومره ارزښتناکه نه ده او ته یې د قصې څخه بلکل بې خبره یی ، نوزه ډاډمن یم چې هغه به له تا څخه دا گوته وغواړي ... ته بې شکه هغه ته گوته ورکړه ... په دې توگه به هغه لمړی . په خپله تاته د ماری په اړه بیان وکړي او که هغه بیان ونه کړ نو بیا به هم مونږ زیان نه وې کړي ، ځکه چې ماری ژوندی ده او فادر ډیمونان ته دهغې په اړه پوره پوره معلومات شته . هغه به دا گوته هرو مرو ماری ته وررسوي ، په دې توگه به ماری ته هم ډاگیزه شي چې گوته دکومه ځایه راغلې او څه ډول دې ته بیرته را رسیدلې ده ..... او که ته غواړې نو د گوتې د ورکولو دمخه په فادر باندې دا شرط ولگوه چې ددې گوتې په اړه درته قصه وکړي ...

داخو نیغه خبره ده ..... نه ستونزمنه او نه نغښتې ..... ایا داسې کولې شي ؟ زه ډاډمن یم چې هغه به هرو مرو څه وایی . اوزه به یې ددغې دريچې څخه د اوریدلو هڅه وکړم ..... او یا به یې وروسته له تا څخه وپوښتم .

قاسم په دې پوهیده چې ډیمونان د چې د کوچني والي څخه د مارسې کورته راته او دمارتها سره یې ډیر ژور اړیکې درلودل نو هرو مرو به دمارتها داگوته وپیژني. او کله چې بریتا په دې اړه خپله بې خبرې څرگنده کړي او ورته ووايي چې داگوته یې په بازار کې رانیولې ده. نو هغه به حیران پاته شي او که چیرې تر اوسه پورې یې د مارسې سره اړیکې وجود ولري نو په ډاډمنه توگه به داگوته مارسې ته د ورنسولو له پاره تر لاسه کړي... او همدا به هغه وخت وي چې بریتا ترې د مارسې په اړه خبره را برسیره کړي. اوس نو بریتا هم په دې مسئله کې ډیره دلچسپې پیدا کړې وه، هغه په ټول پلان پوه شوې وه او د قاسم سره یې د پوره کومک لاس ورکړې و.

د بلې ورځې د شپې پورې وخت په قاسم باندې ډیر سخت تیر شو، نن رومیل هم دهمدې دعوت په خاطر کورته وختی راغلې و. بریتا هم د ډیمونان د خوراک له پاره تر ټولو ښه غذا تیار کړې وه. تر څنګ یې د مقدس پلار د راتلو په خاطر خپل کور هم ډیر ښایسته کړې و، هغه د ډیمونان د ناستې له پاره په هغه خونه کې ځای جوړ کړ چې په ترڅنګ کمره کې یې د ډیمونان خبرې په ډیره ښه توگه اوریدل کیدای شوې. ځکه په منځني ديوال کې د لرګي یوه دروازه وه او هغې قاسم ته ددې دروازې په اړه ویلي و. قاسم هم پوره ډاډمن شوې و چې بریتا ورسره پوره مرستې ته ملا تړلې ده.

دلمر د پریوتو لږ څه دمخه، قاسم چاته د څه ویلو پرته د رومیل د کوره ووت. او دکلي څخه لږ څه لرې د کجورود ونو تر شا ودرید. هغه کولې شو ددې ونې د تنې څخه د اړتیا په وخت کې ډیمونان تر څارنې لاندې ونیسي. د ونې سره دهغه د دریدو انداز بلکل عام اوساده شانته و.

هلته په کور کې رومیل د بریتا څخه وپوښتل: «او هو!.... مورگن چیرې ولاړ. هغه خو تر اوسه پورې همدلته ولاړ و....»

«هغه د اړتیا وړ سامان د اخستلو له پاره وتلې دې. ژر به بیرته راستون شي.»

بریتا په دې پوهیده چې قاسم د څه له پاره ددې ځایه ولاړ. بریتا د مقدس پلار ډیمونان د راتلو تر مخه په ځان اوبه تیرې کړې، پاک کالی یې واغوستل او ځان یې پوره ښایسته کړ، تر څنګ یې د ښې لاس په گوته یې د مارسې گوته ورننویسته. هغه تیاره شوه او بیرته کمرې ته راغله. نور رومیل ترې په خدا کې وپوښتل:

«واه قسمته!.... نن د مقدس پلار د راتلو په خاطر مونږ ته هم ستا د ښایسته او ښکلا دکتلو چانس تر لاسه شو...»

بریتا ورته په خدا شوه. خو رومیل دهغې په گوته باندې ددې نوې گوتې په کتلو ورڅخه وپوښتل: «او هو!... دا څه دي؟ دا دومره ښکلې گوته دې د کومه کړې؟.... ایا اخستې دې ده؟...»

بریتیا سمدلاسه گوته د بل لاس په گوته پاکه کړه او ویی ویل: «هو! په ډیر مناسب قیمت مې را نیولې ده. ما یې چې کله بنایست وکوت نور او مې نیوله.»

نن د رومیل زوی سلطان مراد هم د باغونو شهزاده معلومیده. بریتیا د ډیمونان له پاره ډیر بڼه خوراگونه جوړ کړي و. په هغوي کې د اوزې د وړیتو کړو ورنونو څخه نیولې د مرغابو تر وړیتو غوښو پورې هر څه موجود و.

دلمر د پریوتو څخه لږه شیبه وروسته د ایاصوفیا د سپنیو پردو لرونکې مخصوصه گاډۍ، درومیل د کور مخې ته ودریده، لا تر اوسه پورې تیاره دومره نه وه راخپره شوې، قاسم د ونې د ډډ تر شا دمیلمنو جایزه اخسته. تر هر څه لمړۍ دوه ځوانې راهبانې د گاډۍ څخه راکیوتې او دهغوي تر شا چې کوم شخص د گاډۍ څخه خپله پښه لاندې کیښوده نو دهغه په کتلو سره د قاسم ټول حسونه سره را ټول شول. د قاسم هر رگ د قهر او غصې څخه رپیږده. دهغه تر مخه دهغه پخوانې دښمن ابوجعفر ولاړ و، که هغه غوښتلې نو هغه کولې شو چې مخته راشي او خپل دښمن ابوجعفر هملته له منځه یوسي. خو د صبر څخه یې کار واخست.

ابوجعفر بطریق په ډیر بڼه لباس ملبس و. دا د ایاصوفیا مخصوص لباس و. د ابوجعفر سره راغلي دواړه ځوانې راهبانې هم د ایاصوفیا په مخصوص لباس کې راغېستې وې. دهغوي په سرونو باندې د سور رنگ سکارف (دستمال) تړلې و. او دهغوي د حرکاتو څخه څرگندیده چې هغوي د ابوجعفر سره کارونکې او دهغه د خاصو راهبانو څخه دي. دوي ټول دننه ولاړل. د چرچ خاصه بگۍ د رومیل د کور تر مخه ولاړه وه. د بگۍ کوچوان څو قدمه مخته ولاړ او خپله بگۍ یې په یوه ازاد ځای کې ودروله، او د بگۍ د اخري برخې څخه یې شنه واښه را وویستل او د بگۍ آسونو ته یې واچول، دا بگۍ دوه تکړه او غښتلو آسونو پورې تړلې وه. دوي ټول دننه ولاړل او دهغوي د دننه تللو څخه پوره وخت تیر شوې و، په دې وخت کې قاسم هم د هغې ونې د ډډ څخه په ډیر احتیاط سره راووت، قاسم په ډیره بې پراهۍ سره مخته راغې او درومیل د دروازې شاته را ورسید. اوبیا په ډیره بیړه ډیوډۍ ته ورننوت. لا تر اوسه د ډیوډۍ مشال نه و روښانه شوې. قاسم د یوه کوچ څخه د دننه ځای څارنه وکړه، ټول خلک په خونه کې په خپلو خپلو ځایو ناست و. قاسم په پوره احتیاط سره ولاړ او تر څنګ خونې ته ورننوت. دلته هم لا تر اوسه پورې مشال نه و روښانه شوې. خو دمیلمنو خونه د درې څلورو چراغونو په واسطه روښانه شوې وه. د دې ځایه دمیلمنو دخبرو او اوزونه په پاکه توګه تر غوږو راتلل.

قاسم د یوې دروازې د سوري څخه هغوي کتلې شول. په دې خونه کې ډیمونان، دهغه راهبانې، رومیل او بریتیا ټول ناست و. د سولټن په لاسو کې د گلونو یوه گیلۍ وه چې لږ وروسته یې دمقدس پلار تر مخه وړاندې کړې وه او دهغه نه یې ډیره مینه تر لاسه کړې وه. قاسم هغه وخت ډیر ډاډمن شو چې ویی کتل چې بریتیا بلکل انډینمنه نه ده. او په ځانګړې توګه هغه وخت کې، چې ډیمونان ترې وپوښتل:

« او هو ! زمونډ گرانې لور بریتیا هغه شتمن او رئیس ورور چیرې دې چې دمقدس جنگ له پاره مونږ ته نذرانه راکول غواړي او دچا له پاره چې مونږ دغه بلنه منلې ده...»

رومیل په بیره ځواب ورکړ « مقدسه پلاره ! مورگن د بریتیا کوچنې ورور دې..... مونږ فکر کاوه چې ستاسې په راتلو کې به پوره ځنډ راځي ، په دې خاطر هغه د څه سامان داخستو له پاره بازار ته تللې دې. خوتاسې ډیر ژر را ورسیدئ په دې خاطر مونږ ستاسې تر مخ د مورگن په نه موجودیت باندې خجالت باسو.

« نه زویه !... تاسې ته د خجالت د ویستلو اړتیا نه شته... هیڅ خبره نه ده... مونږ به دهغه انتظار وکارو.»

کله چې ډیمونان دا خبرې کولې نو بریتیا قصدا د مارسي گوته په خپلو گوتو کې خوځوله ، په ښکاره توگه هغه داهر څه دارادې پرته ترسره کول ، د ډیمونان سترگې سمدلاسه د مارسي په گوته و نښتې ، خو اول یې څه خاص محسوس نه کړل ، بریتیا د ډیمونان تر مخه په پوره ادب او درنښت سره ناسته وه. قاسم په زړه کې بریتیا ته دعاوې کولې ، خو لږه شیبه همغه څه وشول چې گمان یې کیده. د گوتې د بیا بیا خوځولو په اساس د ډیمونان فکر د یادونو پخوانیو دریچو ته ولاړ. او یو ناڅاپه یې په ذهن کې څه را وگرزیدل. هغه ته د مارتها گوته را په زړه شوه

او هو !... دا خو هماغه گوته ده چې البانوي کښیزې مارتها به هر وخت په گوته کوله... داسې انگیرل کیده چې هغه ته د پخوانیو وختو قصې راپه یاد شوې دې. دهغه دماغ سخت ټکان و خوړ. او په حیرانتیا سره یې د گوتې په لور کتل پیل کړل. هغه په دې فکر کې ونښت چې د مارتها گوته د بریتیا لاسو ته څه ډول را ورسیده. دهغه شاطر ذهن یو ناڅاپه سیخ شو او د بریتیا دغه بلنه یې د یوې بلې زاویې څخه هم و څارله. خوبیا یې هم صبر و نه شو اوبلاخره یې د بریتیا څخه وپوښتل:

« گرانې لوري !... زه وینم چې د خپل لاس د گوتې سره په پرلپسې توگه لوبې کوې ، داسې برینسې چې دا گوته درته ډیره گرانه او محبوبه ده..»

د ډیمونان د پوښتنې انداز دهغه د شیطاني ذهن غمازي کوله. بریتیا په خپلو هڅو کې بریالی شوې وه. ډیمونان د مارسي گوته پیژندلې وه. بریتیا د ډیمونان خبرو ته بلکل عام او معمولي ځواب و وایه.

« مقدسه پلاره !... ددې گوتو د اخستو یوازې څو ورځې کیږي ، زما په گوته کې لږ څه تنگه ده. په دې خاطر یې کله کله هسې بې له فکره دسهي کولو هڅې کوم.....زه دخپل دغه حرکت په اړه بښنه غواړم»

اوس نو بریتیا د گوتې خوزول پرینبول ، او د ډیمونان سره د راغلیو راهبانو په لور یې توجه وکړه. خو د ډیمونان ذهن په پوره توگه د مارسي د گوتې سره را نښتې و. بریتیا ورته ددې گوتې داخستو خبره کړې وه په دې اساس د

ابوجعفر ټول غیر ضروري شکونه لرې شول. خو اوس هغه په دې فکر کې شو چې دا گوته دلته قسطنطنیې ته څه ډول را ورسیده. اوبیا څنگه بریتیا ته ترلاسه شوه. هغه ټول هر څه له یاده وویستل او ذهن یې د اوو کالو پخوانیو یادونو لورې ته ولاړ. بریتیا د نوو ځوانو راهبانو سره په خبرو کې بوخته وه. په همدې وخت کې ترې ډیمونان یو ځل بیا وپوښتل:

«لورې! که زه له تا څخه څه وغواړم... نو ایا ته به یې مونږ ته عنایت کړې؟»

رومیل د ډیمونان د خبرې څخه نا ارامه شو او د بریتیا گوتې ته یې په غور سره وکتل. خو بریتیا په ډیره ښه توگه ډیمونان ته ځواب ورکړ.

«ولې نه! مقدسه پلاره! ددې مقدس جنگ له پاره زه خپل ځان قربانولو ته هم تیاره یم... تاسې حکم وکړئ»

«ماته د مقدس جنگ له پاره نه، بلکه د خپل ځان له پاره یو څه په کار دي»

رومیل اوس د پخوا څخه نور هم زیات حیران پاته شو. هغه په دې فکر کې شو چې اسماني پلار ته خو په نړۍ کې دهیڅ شې اړتیا نه پېښېږي، بیا دا بشپړ د بریتیا څخه څه غواړي. په همدې وخت کې بریتیا یو ځل بیا خپله خبره تکرار کړه.

«مقدسه پلاره!..... تاسې زمونږ له پاره اسماني پلار یاست. د خپلو دنیاوي بچیانو څخه څه غواړئ؟ زه ددې غوښتنې له پاره په پوره نا ارامۍ سره انتظار کوم»

ډیمونان سخت را نښتې و. بریتیا هم همداسې خبره کړې وه چې هغه پرې حیران کړي. دا سهې وه چې د یوه راهب له پاره چې ددنیوي مسایلو سره هیڅ ډول اړیکې نه لری نوییا هغه د بریتیا څخه څه غواړي. خو ډیمونان د بریتیا څخه دگوتې د غوښتلو په اړه اخوا دیخوا کیده. ځکه دا د ښځینه گوتې له پاره جوړه شوې یوه کوچنۍ گوته وه. او د فکر وړ خبره وه چې د یوه نارینه راهب له پاره به دداسې گوتې سره څه دلچسپې وي.. حال دا چې نارینه راهب یوې خوا ته، د چرچ راهبانې ښځې هم زیورات نه اغوندي. اوبیا هغه ته د مارسي ددې گوتې د غوښتنې هیڅ جواز نه و چې هغه د دفاعې خزاني له پاره کومکونه راغونډوي. خو هغه پخپله بریتیا ته ویلي و چې هغه د خپل ځان له پاره ترې یو څه غواړي... دبله اړخه دا گوته دومره ارزښتناکه هم نه وه چې د دفاعې خزاني له پاره یې ترې وغواړي. هغه په همدې فکر کې و چې دگوتې خبره څه ډول رامنځته کړي... د لرځنډ وروسته یې اورډه ساه واخسته اوبیا یې په خدا کې وویل:

«په اصل کې ستا دا گوته زما له پاره د ډیرې دلچسپۍ سبب ده. لمړۍ خوراته دا ووايه چې دا دې دکومه ځایه اخستی ده؟»

رومیل په پرلپسې توګه په حیرانتیاو کې ډوب پاته و. هغه دخپلې بڼې بریتا په لور په پلټونکو سترګو کتل، بریتا وویریده.... هغې به څه ویلې وای چې ګوته یې دکومه ځایه اخستې ده. خو خپله اندیښنه یې پټه کړه اوسمدلاسه یې وویل: «دا ګوته ماتیر کرسمس د غیرملکې سوداګرو څخه په یوه دکان کې اخستې وه. مقدسه پلاره! په دې کې به څه راز وي؟»

«ددې ګوتې ځانګړتیا داده چې دا یسوع مسیح دیوې ریښتونې خدمتګارې ګوته وه.... او هغه دیسوع مسیح په دین باندې قربان شوې ده.... یعنی شهیده شوې ده... دهغې نوم مارتها و. او هغې یوه لور هم درلوده....»

ډیمونان دهمدې خبرې وروسته خاموشه شو او دقاسم ساه دهغې په سینې کې ګرمیده. قاسم غوښتل چې ډیمونان ژر تر ژره د مارسي په اړه څه نورې خبرې هم وکړي. په بې صبرۍ سره یې اړخه بدلاوه را بدلاوه. د بله اړخه بریتا هم نا ارامه وه. ځکه چې ډیمونان دمارسي په اړه په خبرو خبرو کې تم شوې و. بلاخره بریتا په خپله ترې وپوښتل:

«مقدسه پلاره!... ماته خو دومره نه وه معلوم چې دا ګوته به دومره عظیمه او ستره و څیږي. مقدسه پلاره! زه دا ګوته تا ته نذرانه کول غواړم. خو که تاسې را ته په دین مسیح باندې دقربان شوې مارتها په اړه لږ څه هم وواياست. ځکه تاسې دهغې د یادولو وروسته خاموشه شوی. زه هم دیسوع مسیح وینځه یم. تاسې ماته دهغې عظیمې بڼې اودهغې دلور په اړه هرو مرو څه وواياست.»

ډیمونان د بریتا دخبرو د اوریدو وروسته په ژورو سترګو هغې ته کتل. دهغه په سترګو کې مکاران ځلا راپیدا شوه. معلوم نه ده چې هغه په کومو فکرونو کې ډوب و خوییا یې هم د لږ شیبه خاموشۍ وروسته یوه اوږده ساه واخسته او ویی ویل:

«دهغې لور مارسي هم د خپلې مور په څیر د عیسوی دین ریښتونې خادمه ده... او د ایا صوفیا مقدسه راهبه ده. ما همغې راهبې ته د تحفې په خاطر دغه ګوته له تا غوښتې ده...»

ډیمونان د شونډو لاندې په خندا کې دا خبره وکړه.. دهغه دخبرو په واسطه بریتا او رومیل دواړه سخت متوجه شول، بریتا ترې په حیرانتیا سره وپوښتل:

«څه؟؟.. د ایا صوفیا مقدسه راهبه؟؟... دهغې څه نوم دې؟؟... مقدسه پلاره! زه دهغې عظیمې مورد لور او د سترې مارسي زیارت کول غواړم....»

«سستیر میري.... دهغې نوم سستیر میري دې. د تیرو اوو کالو راهیسې مارسي په ایا صوفیا کې دراهبې په څیر دنده ترسره کوي... خو دلته هغه دمارسي په نوم څوک نه پیژني، ټول ورته سستیر وایی... یواځې څو پخوانیو

خلکو ته دهغه پخواني نوم معلوم دې. د چرچ نورې راهباني ورته سسټر ميرې وايي اودا دهغې مذهبي نوم دې
.....

د ډيمونان دخبرو دپاي ته درسيډو سره سم بریتيا ترې په ډيرې جذباتي توگه وپوښتل: «اوه!... بې چاره سسټر
ميرې!... زه به دا گوته خامخا دهغې په خدمت کې د وړاندې کولو له پاره تاسې ته نذر کړم»

خاوس د ډيمونان سره دراغليو راهبانو په سترگو کې حيرانتيا او استعجاب را ځليده. بریتيا د همدې خبرو په
وخت کې دخپلې گوتې څخه دمارسي گوته را وويسته او په لاس کې يې و نيوله. بيا پاڅيده او په ډير درنښت
سره يې هغه گوته ډيمونان ته وړاندې کړه. ډيمونان هم په ډيره احساساتي توگه دمارتها دغه يادداښتي گوته
واخسته.

د لږڅه وخت لپاره په خونه کې پوره پوره چوپتيا حاکمه وه. بيا ډيمونان په خبرو پيل وکړ او د مارسي اومارته
ټوله قصه يې بریتيا او په خونې کې ناستو خلکو ته تکرار کړه... دا هغه نازکه وخت و چې قاسم د څنگ دکوتې
څخه وتلې و. هغه، هغه وخت چې دمارسي نوم يې دسسټر ميرې په نامه واوريډ نو د کوتې څخه ووت. کله چې
دهغه غوږونو قسطنطنيې ته دمارسي دژوندې اوسلامته رارسيدلو خبر واوريډ نو په وجود کې يې د جوش او
احساس په خاطر لږزه راغله.

د خپل محبوب څخه دلرې کيدو غم او درد نن يو ځل بيا را ځوان شوې و. ځکه، هغه د مارسي ډيره زياته مينه
اومحبت کاوه. دهغه په فکر کې هم نه و چې مارسي په قسطنطنيې ته ژوندې او سلامتې را رسيدلې وي. هغه
داسې انگيرله چې هغه يې اوه کاله دمخه البانيې ته ورې ده اوبيا هملت چيرې بې درکه شوې ده. خو کله يې چې
واوريډل چې مارسي د قسطنطنيې د اياصوفيا په چرچ کې ده نو د بدن وينستان يې ودريدل... هغه اوس دخپلې
مارسي سره کتلې شول... مارسي چې کله دهغه سره وويني نو څه ډول احساس به کوي. همدې دردناکه پوښتنو
هغه سرشاره کړې و. اوس نو هغه ته د څنگ په خونه کې د کيناستو اړتيا نه وه. هغه سمدلاسه راپورته شو او په
پوره احتياط سره نه يواځې د کمري څخه بلکه د ټولې حويلې څخه بيرون را ووت. اوس يې خپل بل قدم اخست
. اوبل قدم يې لږ څه وروسته را ډاگيزه کيدونکې و.

دبله اړخه هلته په خونه کې هغه نازکه حالات را مخته شوي و چې دبریتيا ترمخ يې د قاسم ټولې پتې را بريندې
کړې وې. قاسم خوتللي و خود مارسي د اصلي قصې په اوريدلو سره دبریتيا دپښو څخه زمکه بيرون تللې وه.
قاسم ددومره اوږده پلان د جوړولو په وخت کې دا خبره له ياده ويستلې وه چې کله چې ډيمونان بریتيا ته
دمارسي اصلي خبره وکړي نو دقاسم ټول رازونه به را بريندې شي. او اوس خوبریتيا ټوله قصه اوريدلې وه. ددومره
ستراز د خبريدو وروسته دهغه بدن ټول لږزیده او سر يې په گرزیدو راغلي و. هغه د ډيمونان څخه اوريدلې و

چې څه ډول مارسې د يوه مسلمان عسکر قاسم بن هشام په فريب کې راغلې وه ، ډيمونان ورته دا هم ويلې و چې په لمړيو کې هغه مارسې له ځانه سره راتښتولې وه ، خو تر څنگ يې ډيرې نورې خبرې پتې کړې وې . دنمونې په توگه دا يې ونه ويل چې هغه په « اورنه » کې شل کاله د ابوجعفر په نامه اوسيده ، بلکه برعکس ډيمونان خپل ځان د اورنه د يو پادري په څير وښود . او دا يې وويل چې هغه وخت هغه په اورنه کې د باج ورکونکو او عيسويانو د پادري په څير هلته اوسيده .

تراوسه پورې بريتا په دې فکر کې وه چې هغه ددې خلکو تر مخه د مورگن راز را برسیره کړي او که نه . په همدې وخت کې د کور دروازه چا وټکوله . په خونه کې ټول خلک سخت متوجه شول ، په دې وخت ډيمونان په حيرانتيا سره وويل: « ايا ستا ورور کور ته د رانتوتلو په وخت دروازه ټکوي او بيا راځي؟ »

ددې پوښتنې په ځواب کې بريتا او روميل دواړه حيران پاته شول . روميل سمدلاسه پورته شو او د کور د دروازې په لور ولاړ ترڅو ويني چې څوک راغلې دې ؟ خو بريتا تر اوسه هم په مخمصي کې راگير وه . هغې دا فکر کاوه چې په دغه څنگ کوټه کې مورگن پټ ناست دې د بله اړخه دهغه ټول راز را برسیره شوې دې ، له ځانه سره يې فکر وکړ چې هسې نه چې ... مورگن د خپلو رازونو د رابرسیره کيدو وروسته وتلې وي ، هغه ډيره خفه او غمژنه هم وه ځکه مورگن ورته خور ويلې و . او په همدې خورولۍ کې يې ورته درواغ ويلې و او دخپل مقصد له پاره يې ترې کار اخستې و . بريتا د ويني غږپ کړې و . خوپه خوله يې د څه ويلو جرئت نه کاوه . لږه شيبه وروسته روميل بيرته راستون شو ، دهغه په لاسو کې يوه زيره څرمنيزه لفافه وه ، دا د بازنطيني دربار ځانگړې لفافې وې چې د پيغاماتو د ليردلو له پاره به يې استعمالولې . ډيمونان د څرمې لفافې په کتلو سره حيران شو او سمدلاسه يې د روميل څخه وپوښتل: « دا څه دي ؟ ... دا خود شهنشاه له اړخه پيغام ښکاري ؟ ... چار اوږ ؟ »

ډيمونان ډير بې صبره شوې و . روميل لفافه ډيمونان ته ورکړه او ويې ويل:

« ستا کوچوان ته کوم سپاهي ورکړې وه . »

ډيمونان ته په لمړي ځل دا ډول اتفاق ور په برخه شوې و چې د قسطنطنيې پادشاه هغه ته په څرمې لفافه کې ليک ور استولې و . هغه په دې کار ډير حيران هم و . ځکه چې دا ډول لفافې به هغه ته د دربار څخه اوه کاله مخکې هغه وخت چې هغه په اورنه کې و راتلې . سمدلاسه يې لفافه پرانسته ، او دهغې څخه يې څرمنې کاغذ را وويست او ژر ژر يې ولوست . دا ريښتيا هم د شهنشاه پيغام و . که څه هم مهر يې لږ څه پخوانې شوې و خود ليک په پاې کې اصلي مهر لگيدلې و . په ليک کې راغلي و:

مقدس پلار ، ډيمونان !

دا شهنشاهي پيغام دې ، چې ته همدا اوس ، په همدې وخت کې د قسطنطنيې د شهنشاه قيصر ، قسطنطين ، په خدمت کې حاضر شې ، په ډيرې مهمې او پتې مسئلې باندې د خبرو له پاره تاسې دلته رابلل کيږئ.

فقط

شهنشاه قسطنطين

د ډيمونان ذهن د حيرانتيا څخه نور شکيده .... ځکه ترننه پورې ورته داسې کوم پيغام نه وراغلي . لمړې خو د شهنشاه قاصد د ډيمونان سره د کتلو نه مخته بيرته نه ستنیده . او بيا دا لمړې ځل و چې شهنشاه هغه په داسې بېرته خپل ځانته باله . خو څرميزه لفاډې او د شهنشاه مهر دا ډاگيزه کوله چې ليکنه ريښتونې ده . ډيمونان يوه لمحې هم ځنډ مناسب و نه گاڼه او را پاڅيد ، هغه د خوراک له پاره روميل او بريتا څخه بښنه وغوښته او بيا يې د شهنشاهي پيغام عذر وړاندې کړ او دهغوې څخه يې د تللو اجازه واخسته او دخپلو بښينه راهبانو ملگرو سره يو ځای د شهنشاه دمحل په لور روان شو .

دا چې ما بنام څه وخت شروع شوې و او شپه څه وخت پيل شوې وه ، خو کله چې ډيمونان دخپلو راهبانو سره د روميل دکوره ووت نو په کوڅه کې پوره تياره خپره شوې وه . کوچوان دکليسا د ځانگړې بگۍ ددروازې سره تيار ولاړ و . ډيمونان د کوچوان ددې تيار دريدو په اړه هغه ته په زړه کې افرين ووايه . او کوچوان ته يې د څه ويلو پرته د بگۍ شاتنۍ پرده پورته کړه او په بگۍ کې سپور شو ، راهبانې هم دهغه سره يو ځای سپرې شوې . ډيمونان په گاډۍ کې دکيناستوسره سم کوچوان ته په لور اواز وويل :

« د شهنشاهي قصر په لور ولاړ شه »

بگۍ د قسطنطنيې په سرکونو ځغليده . ډيمونان نن د پخوا څخه ډير نا ارامه و . نن دهغه شپږم حس هغه د نامعلومه پيښو څخه خبراوه . او اوس دمارسي دگوتې او د شهنشاه د ليک وروسته خو هغه نور هم ډير احساساتې او نا ارامه شوې و .

ناڅاپه يې احساس وکړ چې دهغه دغه د پردې بگۍ په کوم وړان سرک باندې ځغلي . ډيرزيات انديښمن شو او ويې ويل ... دا څه دي ؟ ... کوچوان مونږ کومې لورې ته راوړو ؟ دا سرک خو د شاهي محل لورې ته نه ورځي . بلکه د ښار اسيابې برخې ، کومې لورې ته چې ابنايي فاسفورس دي ، ور ځي ، ددې لورې خو قسطنطنيې ته کوم گواښ نه دې متوجه .

د ډيمونان بگۍ اسونو د هوا سره خبرې کولې او په همدې لورې روانه وه. ډيمونان ډير وار خطا شوې و او اوس هغه دا محسوسوله چې دهغه شپږم حس دکومو خطراتو په اړه هغه ته خبر ورکاوه. هغه په ډيره اندېښنه د گاډۍ کوچوان ته ورغږ کړ. کوچوانه... کوچوانه... کوچوانه...!»

خو که کوچوان واي نو دهغه غږ به يې اوريدلې واي. دهغه کوچوان اوس په دنيا کې موجود نه و. دهغه لاش د نوي کوچوان تر پښو لاندې پروت و.

اوس نو ډيمونان کوچوان ته غږ کول بند کړل او خپل خنجر يې را وويست. او غوښتل يې ددې خنجر په واسطه د کوچوان کار و خلاص کړي. هغه په روانې گاډۍ کې دخپله ځايه پورته شو او د بگۍ مخکينۍ پرده يې خيري کړه. په دې وخت کې ددواړو راهبانو رنگ د زير لږگي په څير ژير شوې و، ډيمونان د بگۍ مخکينۍ پرده و څيرله او غوښتل يې د کوچوان پورې ځان ورسوي. او غوښتل يې د شا له اړخه پرې حمله وکړي. خو څرنگه چې کوچوان په دې وخت کې قاسم و... او هغه ددې ټول پلان جوړونکې و نو په دې اساس ددې کار څخه لا تر مخه خبر و. کله چې ډيمونان د شا له اړخه په قاسم باندې وار وکړ نو قاسم يوې لورې ته ښکته شو او د ډيمونان گذار خطا ولاړ. خو ډيمونان پخپله د قاسم په ځواکې راپريوت، قاسم سمدلاسه په خپل ښي لاس دهغه څټ راتاو کړ، اوس نو بگۍ هم د ښار ديوال ته ورتږدې شوې وه. قاسم سمدلاسه په خپل چپ لاس د بگۍ داسونو واگې رابښکودې او لږه شيبه وروسته بگۍ تم شوه. قاسم د ډيمونان څټ دومره سخت نيولې و چې ډيمونان و نه توانيد په هغه باندې دخپل خنجر بل گذار وکړي. قاسم خپل مخ په تور نقاب کې پوښلې و. په دې خاطر ډيمونان قاسم و نه شو پيژندلې. کله چې بگۍ و دريده نو قاسم د ډيمونان د خنجر لاس و مروړه، د ډيمونان خنجر د بگۍ په منځ کې ولويد... راهبانې دومره ويريدي چې ددې ځايه دوتلو او تښتې هيمت يې هم له لاسه ورکړې و. اوبيا داتول هر څه په ناڅاپي توگه مخته راغلي و.

قاسم د ډيمونان څټ په همغسې سختۍ سره نيولې و، د بگۍ څخه يې را ښکته کړ او د ديوال په لور يې ورتيل و. واهه، هلته د ديوال د تيرې سره د ډيمونان دسر دلگيدو نه وروسته ډيمونان هملته لاندې پريوت. اوس نو قاسم خپله توره راويستلې وه. معلومه نه ده چې د قاسم توره به د څومره کالو راهيسې د ډيمونان وينو ته تړې وه، دهغه ډيمونان، چې شل کاله هلته د عثماني سلطنت د ستر خطيب په څير يې په سلطنت کې د بغاوتونو د راپارولو له پاره هڅې کړې وې او مسلمانانو ته يې فريب ورکړې و او بيا يې د قاسم ورنډار سکينه دهمدې بغاوتونو په پايلو کې شهيده کړې وه. د قاسم په ذهن کې دهغه ټول جرمونه راگرزيدل خو د ډيمونان د ژولو تر مخه قاسم دواړه راهبانې د بگۍ څخه را ښکته کړې او د ډيمونان سره يو ځاي د ښار ديوال ته ودرولې. اوس هغه غوښتل ابو جعفر ته د مرگ سزا ورکړي خو په هغه يې د پريکنده وار کولو نه مخته دخپله مخه نقاب پورته کړ.

اوس نو قاسم د ډيمونان مخته ولاړ و.... دواړه پخواني اشنايان داوو کالو وروسته يو دبل مخې کې ولاړ و .
ډيمونان سمدلاسه قاسم و پيژانده ، بيا ورته قاسم وويل:

« ابو جعفره ! ....ته به په يقين سره ما پيژنې ، ماتاته ويلي و چې ستا مړينه زه په خپله توره ليکم . اوس گوره ، زه دخپلې ژمنې د پوره کولو له پاره ستا بنار اوستا کور ته راغلي يم .... اوستا تر مخه ولاړ يم ... داخلي ځل له پاره دخپلو گناهونو څخه توبه وکړه . ځکه چې ستا گناهگاني ډيرې زياتې دي ، شوني ده چې ددې توبې په واسطه به يې څه درته وبنبل شي .»

د ډيمونان ټول جسم سخت لړزیده . ځکه نن ورته دخپلې مړينه په اړه سل په سله ډاډ ورپه برخه و . هغه د قاسم په مخکې په ژړا او فرياد سره وويل:

« قاسم بن هشامه .... دخداي له پاره ما مه وژنه .... ماته بښنه وکړه ... ته چې له ما څخه څومره دولت او شتمني غواړې زه يې درکولو ته تيار يم خو ماته بښنه وکړه ....»

خو قاسم دلته د ذاتي بدلې اخستلو له پاره نه و راغلي . او ه راغلي وې نو دهغه د ژړا او فرياد په واسطه به يې هغه ته بښنه کړې وې . هغه خود يوه ډير ستر مقصد له پاره دلته راغلي و . او هغه د ډيمونان په وژلو سره تر سره کيده . قاسم د ډيمونان د ژړا او فريات لورې ته هيڅ توجه و نه کړه او په يوه گذار يې د ډيمونان کار پاي ته ورساوه . د ډيمونان سره لاندې د بنځينه راهبانو په پښو کې ولويد . هغوي يو وارې چغې او سوري جوړې کړې ، اوس نو قاسم ته يو ناخوښه کار کول هم ور په غاړه و . هغه بايد دغه دواړه بنځينه راهبانې هم له منځه يوسي ځکه چې دهغوي څخه دراز د راڅرگنديدو ويره وه .... په همدې اساس يې زړه سخت کړ او دواړه بنځينه راهبانې يې هم يو په بل پسې له منځه يوړې . بيا يې دهغه ځايه د راستنيدو نه مخته د ډيمونان کالي ولټول او دمارسي گوته يې ترې بيرته راواخسته ، ددې وروسته قاسم يو ډير عجيبه کار وکړ ، دخپله جيبه يې د رومن کتولیک يو صليب راوويست ، دا صليب د سرو زرو څخه جوړ شوې و . هغه يې د ډيمونان په لاس کې داسې و رکړ لکه د مړينې څخه مخته چې ډيمونان د قاتل سره لاس و گريوان شوي وي خو وروسته يې هغه د ډيمونان د لاس څخه بيرته واخست او د يوې راهبې په لاس کې ورکړ .... په حقيقت کې ددې راهبې لاش په يوې داسې زاوې کې غورزیدلې و چې په قاتل باندې يې حمله را څرگندیده . اوس نو قاسم دخپله کاره فارغه شوې و . خپله توره يې په تيکې کې کيښوده ، خپل کالي يې لرې کړل ځکه هغه په وينو ککړ شوې و ، هغه ددې کاليو لاندې نور کالي درلودل اوس نو قاسم د بگي څخه يو آس را پرانست او پرې سپور شو ، لږه شيبه وروسته هغه د بنار په لور بيرته ور روان و . د بنار د منځه د تيريدو په وخت کې قاسم دخپل په وينو ککړ لباس څخه چې په لاسو کې يې نيولې و ، ځان خلاصول غوښتل . کله چې د بنار گنده لښتي ته ورسيد نو په دې لښتي کې يې خپل په وينو ککړ لباس ور واچاوه . دهغه ځايه د لږ څه تلو وروسته يې د بگي آس هم په يوې تيارې کوڅې کې پريښود ، اوس نو قاسم

سره د په وینو ککړې تورې پرته بله څه کومه نښه نښانه نه وه پاته. قاسم فکر وکړ چې توره به هلته په کور کې پاکه کړي.

قاسم ته نه وه معلوم ، چې په بریتیا باندې څه ډول انقلاب تیر شوې دې. ځکه بریتیا دهغه د اصلیت څخه خبره شوې وه. خو قاسم په پوره بې خبرۍ سره دکور په لور روان و. نن قاسم دخپل مشکل اوستونزمن پلان لمړۍ برخه په ډیره ښه توګه پای ته رسولې وه. قاسم نن هغه وخت دکوره ووت چې دمارسي ذکر یې واوړید ، تر هر څه دمخه یې دشهنشاه یو جعلی لیک کوچوان ته ورکړ او ورته یې وویل چې دا لیک فادر ډیمونان ته ورسوي. اوبیا دا جعلی لیک هم په حقیقت کې دشهنشاه یو پخوانی لیک و چې اوه کاله مخته شهنشاه د ډیمونان په نامه لیکلی و. په هغه وخت کې قاسم په اورنه کې شاهي سراغ رسانه و. اودالیک یې لاسو ته ورغلې و ، خو هغه وخت ډیمونان د اورنه څخه تښتیدلې و. قاسم یوه ورځ مخته همدا لیک دخپلو کالیو څخه را وویست اود یوه تیزې پترۍ په واسطه یې دهغې لیکې خرابې کړې او په ځای یې په لاطینی ژبه کې څه نوې کرښې پرې وښکلې. او په دې توګه قاسم دشهنشاه اوه کاله پخوانې خط په ډیره ښه توګه استعمال کړې و.

کله چې قاسم دا لیک کوچوان ته ورکړ ، نو پخپله د بګۍ شاته پټ شو او کوچوان یې تر څارنې لاندې ونيو. کوچوان نیغ ورغې اود رومیل دکور دروازه یې وروټکوله..... اوبیا کله چې کوچوان د لیک د ورکولو نه وروسته بیرته راستون شو نو قاسم پرې حمله وکړه او گردن یې ورمات کړې.

دا ټول هرڅه سهې و ، خو قاسم د بریتیا د زړه نه بې خبره و. بریتیا په دې وخت کې هم په خپله بستره باندې پرته وه او د دردمن زړه د درد د هیرولو هڅې یې کولې. د سترګو یې اوبسکې راتلې ، دهغې تر څنګ ولاړ رومیل ډیر اندیښمن و ځکه چې هغه د حالاتو د حقیقت نه بې خبره و. په دې اساس یې د بریتیا څخه په ډیر قهر وپوښتل:

« بریتیا ، نور نو بس دې. تا مقدس پلار ته دخوراک له پاره بلنه ورکړې وه څه وشول که هغه دمجبورۍ له مخې زمونږ دعوت و نه خوږ.... دمورګن په اړه هم غم مه کوه. هغه خو هسې هم اواره انسان دې. د سهار نه تر ماښامه پورې د ښار کوڅه کوڅه لتوي.... پریرده چې راشي... نن به یې زه پوښتنه وکړم.»

د رومیل اخري خبره د بریتیا په زړه باندې لکه د نشتر په خیر ولګیده. هغه په دې پوهیده چې مورګن به له دې وروسته بیرته دلته راشي. هغه خو یو مسلمان جاسوس قاسم دې. هغه غوښتل چې د فادر ډیمونان څخه اصل قصه واوري ، هغې ته بلکل دا ډاګیزه شوې وه چې هغه مورګن نه بلکه مسلمان جاسوس دې ، هغې دا فکر هم کاوه چې که چیرې قاسم یې کورته راشي نو څه ډول عکس العمل به ورته ښیې ، دهغه زړه دا ویل چې هغه باید ووژل شی ، ځکه چې مورګن ورته په درواغو خور ویلي و. او فریب یې ورکړې و.

اویا درومیل خبره سهی وختله . لږه شیبه وروسته بریتا دخپل کور په دروازه باندې همغه مخصوص ټکار احساس کړ چې قاسم به د راتلو په وخت کې کاوه . یو ناخاپه یی راتوپ کړ او کیناسته . زړه یی په زوره زوره درزیده ..... بیا یی دا فکر وکړ چې ایا هغه دغه مسلمان جاسوس وژلې شي ... خو هغه دا هر څه د رومیل څخه پتول غوښتل . هغه په همدې کشمکش کې وه چې رومیل قاسم لاس نیولې خونۍ ته راننویست ..... د بریتا سترگې په قاسم و نښتې سمدلاسه په خپله بستره باندې را پاڅیده او کیناسته . سولتن په همدې بستره دخپلې مور سره یو ځای په خوابه خوب ویده و ..... شپه ډیره تیره شوې وه . اوس نوبریتا قاسم ته همداسې په زیر سره کتل . قاسم د بریتا د پرلپسې تیزو کتلو څخه وویرید او هغه یی ځانته یو گواښ وگانه .

« بریتا خورې ! .... خیریت خودې ؟ ..... داسې برینې چې دمقدس پلار دعوت ډیر ژر پای ته ورسید . ما به څه کړې . زه خو ددې ځایه د لږې شیبې له پاره ولاړم خو کله چې بیرون ووتلم نو هغه وخت حیران پاته شوم چې د رومن کتولیک پادریان مې وکتل چې په ښار کې ازاد گرزیرې او دخپل مذهب په لور خلکو ته بلنه ورکوي ، ددې حالاتو په کتلو سره زه ډیر غمژن شوم او دهغوې څخه د یو څو سره مې بحث پیل کړ . همدا علت دې چې پر ما نا وخته شو . دلته په راتلو سره را ته څرگنده شوه چې پر ما نا وخته شوې دې ، ځکه دلته راڅخه دعوت هم تیر شوې و . »

د قاسم دخبرو په اوریدو سره خورومیل خندل خو د بریتا په مخ کې کوم بدلون رانه غې . او راغلي به څنگه و . ځکه هغه خو اوس د ټول حقیقت څخه خبره شوې وه . بریتا په ډیر غور سره د قاسم په لور کتل . ..... قاسم شرمنده شاتنه شو او خپلو اړخونو ته یی کتل . ..... بلاخره یی وویل : « بریتا خورې ! ! ..... داسې برینې چې ته له ماڅخه ډیره زیاته ناراضه شوې یی . زه له تاڅخه د زړه له کومې بښنه غواړم او ژمنه کوم چې په راتلونکې کې به تا له ځانه نه خفه کوم . »

خو بریتا د تس نه مس نه شوه . یعنی په حال کې یی کوم بدلون رانغې . اوس نو قاسم ته هم اندیښنه زیاته شوه او فکری یی وکړ چې هرو مرو کومه خبره شته . را وگرزید او رومیل ته یی وکتل . خورومیل په خپل همغسې سادگی سره ولاړ و او خوله یی دخندا نه وازه وه ..... قاسم یو دوه قدمه وروړاندې شو او د بریتا ترڅنگ ودرید . اوس نو هغه د بریتا په سترگو کې ور لیدل ، دلته خاموشي نه وه ، بریتا یواځې په خپلو شونډو خاموشه وه . خو سترگې یی ؟ ..... سترگې یی د درد ، تکلیف ، غم او اذیت له لاسه ډیرې سختې شوې وې . قاسم دلېمې ځل له پاره دا احساس کړه چې د بریتا دغه قهر او غضب دکوم علت پرته نه دې . هرو مرو کومه داسې خبره شوې ده چې بریتا پرې دومره په غضب شوې ده . اوس نورومیل هم تر یوه حده پورې بدل شوې و . قاسم یو قدم نور هم ورمخته شو ..... او خپل یولاس یی ور اوږود کړ او د بریتا په اوږه یی کینسود تر څو هغه راضی کړی . خو بریتا داسې یو حرکت

وکړې چې قاسم اورومیل یې دواړه حیران کړل. بریتا دغم اوغصې ډک انداز کې لاس را اوږود کړ او قاسم یې دگریوانه و نیوه او په سختۍ سره یې رابښکود او په چغو چغو کې یې ورته وویل:

« درواغجنه ، مکاره ، دوکه بازه ..... تا دیوې خور اعتماد ته دوکه ورکړې ده .... اوبیا ریښتونې خور ته .... زه به هیڅکله هم تا ونه بښم .... زما دسترگو خوا شه ...»

بریتا ډیره په غصه وه ، سلگۍ یې وهلې . قاسم بیا بیا درومیل په لور کتل ترڅو هغه ورته اصل خبره وکړي . خو رومیل ته هم دخبرې حقیقت نه و څرگند . نو قاسم ته به یې څه ویلې وای . هغه پخپله دخپلې ښځې ددې حرکت څخه حیران شوې و خوبیا هم ډیر ژر رامخته شو او بریتا یې تر کنترول لاندې راوړه . او تسلي یې ورکړه :

« بریتا ! ..... بریتا ! ..... ځان سنبال کړه .... په تا څه وشول .... څه خبره شوې ده ؟ چې ته په مورگن باندې دومره په غضب شوې یې . ؟ ماته یې هم ووايه ... بریتا ! ..... بریتا ! .....»

خو بریتا داسې ښکاریده لکه هیڅ چې نه اوري . هغه درومیل په ورمخکۍ کیدو باندې د قاسم گریبان پریښود . خو سختې سلگۍ یې وهلې او ژړل یې . بیرته ولاړه او په بستره باندې کیناسته . رومیل یې هم تر څنگ کیناست . په همدې وخت کې قاسم وویل :

« داسې بریښې چې د بریتا خور طبیعت ډیر خراب دې . پریږده چې پر ما د خپل زړه براس را وکارې . هغه ماته په قهر ده . پریږده چې خپله غصه وکارې ...»

رومیل هسې په یوه بې نومه شانته توگه د قاسم لورې ته وکتل . قاسم ته هم ډیره عجیبه شانته ښکاره شوه . د بریتا سلگۍ نورې و دریدې . قاسم نور هلته خبل ځان غیر ضروري احساساوه ، دهغه ځایه راووت او خپلې خونې ته ولاړ . تر هر څه لمړۍ یې خپله توره د تیکې څخه را وویستله او د ټولو د سترگو پټه یې ښه پریمنځله . اوس نو هغه بلکل صافه او پاکه وه . هغه د ابوجعفر او دهغه دملگرو دوژلو اخري نښه هم له منځه یوړه . بیا یې توره راواخسته په دیوال یې وځړوله او بیا په پوره ارام سره ویده شو . بیرته کورته راستنیدو وروسته د بریتا د کړچار په کتلو سره قاسم ډیر اندیښمن شوې و .... یا الهی دا څه پیښ شول .. په همدې فکر کې وه چې په بریتا باندې څه وشول ؟ خو هیڅ ځواب یې په ذهن کې نه راگرزیده . په همدې فکرونو کې ډوب تریو وخته پورې اوخت را اوخت ، او کله چې ورته خوب راغې نو د خوب په ښایسته وادیو کې یې سترگې پټې کړې .

بریتا ډیر زیات ژړلې و . په دې اساس یې د زړه ټول قهر او غضب د ژړا سره له منځه تللې و . هغې تر ډیره پورې ژړل ، رومیل تر ډیره پورې دهغې سر په خپل زنگون ایښې و او ورڅخه یې پوښتل چې اخر تر څه وخته پورې به ژاړې او تر څه وخته پورې به په مورگن باندې په غصه وي . خو بریتا رومیل ته هیڅ هم نه ویل نه غوښتل . یواځې همدومره یې وویل او خاموشه شوه :

«رومیله !.....بس ما پریده چې پر یوخم..... زما سر ډیر زیات درد من دي...»

رومیل بریتیا په بستره باندې پرېښوده.... او په پوره مینه یې دهغه په سر زور کاوه... لږه شیبه وروسته بریتیا په خواږه خوب ویده شوې وه.

خو رومیل ته خوب نه راته. هغه به بیا اړخ بدلاوه. دهغه په ذهن کې د بریتیا الفاظ راگرزیدل.... درواغجن، مکاره، فریبي، دوکه بازه... تا یوې خور ته دوکه ورکړې دي... هغه په دې فکر کې وه چې اخر مورگن بریتیا سره په څه کې دوکه کړې ده؟ تر یوه وخته پورې همداسې و او بیا د خرگوش په خوب ویده شو.

خو نیمه شپه وه چې درومیل سترگې خلاصې شوې... خپل اړخ یې بدلاوه نو حیران شو چې خپل ښځه په بستره ونه کتله، بریتیا به چیرې وي؟... هغه په فکر کې شو. او بیا معلومه نه شوه چې دهغه په زړه کې به څه اندیښنې راتوکیدلې وي چې راپورته شو، کیناست او بیا په ډیره پټه توګه دخپلې کمرې څخه راووت، هغه غوښتل بریتیا پیدا کړې دهغه په زړه کې دا راگرزیدل چې هرو مرو کومه خبره شته. هغه تر ټولو دمخه د مورگن کمرې ته ورغې... او کله یې چې وکتل چې بریتیا په ریښتیا هم د مورگن په کوټه کې ده نو په زړه کې یې ډول ډول اندیښنو سوږه وکړه، په ډیر احتیاط سره یې قدم اخست ترڅو د قدم څخه یې کوم اوزار پیدا نه شي، لږه شیبه وروسته هغه د قاسم د کوټې نه بیرون دکرکۍ سره ولاړ و. ددې ځایه هغه د کمرې دننې حالات کتلای شول ځکه په کمره کې مشال روښانه و. رومیل وکتل چې بریتیا د قاسم دبسترې سره نژدې ولاړه ده او قاسم تر اوسه په بستره پروت دي، د رومیل زړه ددې منظري په کتلوسره په درزهار شو او ساه یې په سینه کې سوزیدله... ځکه هغه د مشال په رڼا کې دکوټې دننه حالات په ښه توګه کتلای شول... هغه وکتل..... چې بریتیا..... په قاسم باندې ور پر یوځې... او بیا د قاسم د سینه په لور ورنښکته کیږي.....

د رومیل شونډې او حلق وچ شوي و..... ځکه معلومه نه ده چې بریتیا د قاسم په سینه باندې دورښکته کیدو څخه څه مقصد لري..... بیا بریتیا په ناڅاپي توګه راپورته شوه..... ښې لاس یې په هوا کې پورته کړ، رومیل ته د بریتیا په لاسو کې یو ځلانده خنجر تر سترگو شو. خو هغه هیڅ هم نه شو کولای..... ځکه چې بریتیا په خپل خنجر باندې... گذار کړې و..... بریتیا دخپل ورور په سینه باندې د خنجر گذار کړې و، په دې وخت کې رومیل خپلې سترګې بندې کړې، ځکه چې دا دهغه په زغم کې نه وه چې د مورگن په خیر یو روزل شوې عسکر دي دیوې ښځې په لاسو په داسې خوب کې ووژل شي... خو هغې هیڅ هم نه شو کولای. هغه خو د نور څه د کتلو له پاره راغلې و..... خو دلته قصه بدله تر سترگو شوه، بریتیا خو مورگن وژلې و..... خو دا څه و؟؟..... رومیل یو بل منظر هم وکوت..... قاسم بچ پاته شو... هغه وخت چې بریتیا د یوې خور په خیر د قاسم تندي ښکل کړ... نو همغه وخت د قاسم سترګې خلاصې شوې وې خو ځان یې بې خبره وچاوه. او کله چې بریتیا د یوې عیسوي مذهبي په خیر د یوه مسلمان جاسوس د وژلو له پاره خپل خنجر په هوا کې پورته کړ نو قاسم په پوره توګه خپلې سترګې پرانستې او د

بریتیا د خنجر لاس یی کلک و نیوه. بریتیا په دې خاطر په قاسم ورنښکته شوې وه چې هغې په نړۍ کې همدا یو ورور درلود او غوښتل یی دې ورور ته په اخري وخت کې هم خپله مینه ورکړي. خو بریتیا د قاسم د تندي د ښکولو نه مخته تم شوې وه. هغه ته دا فکر پیدا شوې و چې هسې نه چې دغه چالاکه قاسم را بیدار نه شي، هغې خپله اراده بدله کړه او په زړه یی تیره کینښوده او د مسیح د دین د پیروې په څیر یی دخپل دښمن کار پای ته رسوه. خو قاسم لا دمخه بیداره شوې و، په دې خاطر یی په خپل وخت دهغې گزار تم کړ او په خندا راپورته شو.

« خورې څه خبره ده؟..... له ما څخه څه گناه شوې ده؟..... چې ته دهغې گنا په بدل کې زما ژوند ختمول غواړی...»

« ته...ته... درواغجن او فریبکاره یی. تا د یوې خور باور او اعتماد ته دوکه ورکړې ده. تا ماته دخپلې مینې د درواغو قصه کړې وه او زه دې د مسیح د دین پر خلاف استعمال کړې یم. زه ستا د ژوند په ختمولو سره خپله دنده ترسره کول غواړم. زه به هیڅکله هم تا ژوندي پرې نردم...»

بریتیا ډیره په غصه وه، قاسم حیران پاته شوې و چې اخر د بریتیا تر مخه دهغه راز څنگه رابرسیره شوې... هغه په همدې فکر کې و چې بریتیا یو ځل بیا ورته وویلي...

« تا مارسي ته دوکه ورکړې وه. او هغه دې د مسیح د دین پر خلاف استعمال کړې وه..... او بیا دې ماته دوکه راکړه او دخپلو ناولو مقصدونو له پاره دې زه هم استعمال کړم. ماته ستا حقیقت ټول را څرگند شوې دې... ته مورگن نه یی..... قاسم بن هشام یی...»

اوس نو د قاسم له پاره د دې نه زیات پتیدل مناسب نه و. ځکه دهغې ټول رازونه را برسیره شوی و. تر یوه وخته یی خپل سرتیت کړ، بریتیا ورته په ډیر غضب سره کتل... یو ناڅاپه په ژړا شوه او سلگۍ یی ووهلې.

« ما خو له تا د اهیله نه درلوده، ولي دې د هماغه لمړۍ ورځې څخه راته ونه ویلې چې ته مسلمان یی. بیا به هم زما ورور وای. زما خو مسلمانان بدې نه ایسي..... وای... یو هغه مسلمان و چې د جنگ په دوران کې یی د فاتح لښکر په څیر زما د کوچني د پیدا کیدو په وخت کې زما سره په وخت کې مرسته کړې وه، او یو ستا په څیر مسلمان وي چې زما د سادگۍ نه یی گټه پورته کړې او دیوې خور په څیر یی ماته دوکه راکړې ده.

هغې په زوره زوره ژړل. قاسم د هغې تر مخه تیت سر ولاړ و. بیایې د لمړي ځل له پاره سر راپورته کړ... دهغه په سترگو کې هم داوښکو لمدوالې و. او په ډیره حسرتناکه توگه یی بریتیا ته وکتل او ورته یی وویل:

«بریتیا خورې! ماتا ته هیڅ ډول دوکه او فریب نه دې درکړې. زه اوس هم ستا همغسې ورور یم، ما د ډیمونان سره څه پخوانې حساب کتاب درلود. هغه نه یواځې زما د پلار او ورنندار قاتل و بلکه هلته په «اورنه» کې د شلو

کالوراهيسې د «ابوجعفر» په نامه اوسیده.... هغه د سلگونو مظلومو مسلمانانو قاتل هم دې... هغه د کلیسا پخوانۍ خدمتگار مارتها بیگم په خپلو لاسو وژلې ده. اودهغې لور مارسي یې راتښتولې ده... خو که چیرې ماتاته دا خبرې پخوا کړې وې نو بیا خو به دا دومره رازونه نه راسپړیدل کیده. زما د کړچار په اساس مسلمانانو ته څه مه وایه... زه همغه مسلمان یم چې د بوسنیا په کوڅه کې مې ستا د اولاد د پیدا کیدو چغې واوریدې اوستاکومک ته مې دروغغاستل... هوزه همغه شخص یم... اوزه تاته دا هم ویل غواړم چې ستا دهغه وخت سهیلی «ماریا» اوس زما د ورور ښځه ده... اونوم یې مریم دې... اوستا بوسنیایی شهزادگی زما ښځه ده... اودهغې نوم حمیرا دې... ستا باریتا کوزین اوس عباس گرزیدلې دې... ما خو ته همغه ورځ خپله خور گرزولې وې، په داسې حال کې چې تاته یواځې څو ورځې دمخه ورور ویلي دي. اوس ته راته ووايه... ایا ماتاته دوکه درکړې ده...؟»

په بریتیا سکنه راغلي وه... هغه حیرانه دریانه ولاړه وه..خوله یې دحیرانتیا نه خلاصه پاته وه. کله چې قاسم د حمیرا، مریم او عباس په اړه خبرې وکړې نو بریتیا د استعجاب په سمندر کې ورلا هوشوه. هغه مسلمان ځوان ته چې هغې د تیرو اوو کالوراهيسې په ناسته، ولاړه، ملاسته، وینه او خوب کې دعاوې کولې، هغه همدلته دهغې تر مخه ولاړو. که چیرې په هغې ورځ قاسم نه وای نو بریتیا به هم نه وای او نه به یې دغه د گل په شان کوچنې داسې سلامت اوروغ رمت گرزیدای. پخپله بریتیا او رومیل دخپل زوی نوم هم دهغې شپې دکومک په مناسبت سره ایښودې و، خو اوس یې هغه ته دسلطان مراد په ځای سلتن ویلې. دا خو هم دسلطان خراب کړل شوې لفظ و. دبریتیا سترگې تراخري حده پورې پرانسی وې، ان تردې چې دبنو رپول یې هم هیر شوې و. قاسم د تیرو څو ورځو راهيسې دهغې سره په کور کې وه خو هغې نه و پیژندلې او څنگه به یې پیژندلې وې، د اولاد دپیدا کیدو په وخت کې خو هغې قاسم په سترگو هم نه وکتلې. هغه یواځې همدومره پوهیدله چې یو مسلمان ځوان په دومره ستونزمن وخت کې ورسره مرسته کړې وه...

دکمرې نه بیرون د تکار اواز راغې. قاسم اوبریتیا دواړه هغه لورې ته متوجه شول... دا به څوک وي؟... قاسم را وگرزید او خپله توره یې دتیکې راوویسته. خو بریتیا پوهیدلې وه، قاسم دلوحې تورې سره بیرون وتل غوښتل خو بریتیا یې لمن و نیوله «

«وروره! بیرون مه ځه! داسې برینې رومیل زموږ خبرې اوریدلې وې، توره دې بیرته په تیکې کې کیرده، رومیل ستا دښمن نه دې.»

کله چې قاسم درومیل نوم واورید نواعصاب یې ارام شول، بریتیا ورته یو ځل بیا وویل:

« وروره ! ما وېښه . دا خبره به دې همغه لمړۍ ورځ راته کړې وای ، زه خود تیرو اوو کلنو څخه په ناسته پاسته کې تا ته دعاوې کوم . خو ته ماته په داسې حالاتو کې ترلاسه شوې ... که نن مې دلاسه څه بد پېښ شوی و نو دحشر په ورځ به مې تا ته څنگه سترگې دراپولې ...»

خو پخوا تردې چې قاسم دهغې ځواب ورکړې ، رومیل د توپان اوباد په څیر کمږې ته راننوت ، په لاس کې یې لوڅه توره نیولې وه او مخ یې د غضب څخه تک سور شوې و . کمږې ته د راننوتلو سره سم یې په غرنده اواز سره وویل :

« فریب ورکونکې میلمه ! زه ستا د وژلو له پاره نه یم راغلې ... زه تا ته یوآخې همدومره ویل غواړم چې سهار وختي د قسطنطنیې څخه بیرون ووځه ، مونږ چې تا ته ستا دا حسان کومه بدله درکوله ، دهغې نه موڅو ځله زیاته بدله درکړې ده . خوبیا هم زه دخپلې ښځې او زوی د صدقې له پاره ستا ژوند ښم ... هو که چیرې د لمر خاته نه وروسته مې په قسطنطنیې کې وکتلې نو د ټول ښار پولیس به ستا پسې واچوم او تا ته به همغسې چې مناسب وی سزا درکړم.»

قاسم هم په خپلو لاسو کې لوڅه توره نیولې وه ، خو خپله توره یې د زمکې لورې ته کړې وه او بریتیا ته یې په حسرتناکه سترگو کتل . د بریتیا مخ د غم او خفگان څخه بلمنگه شوې و . نن هغه د قدرت په واسطه د یوه دردناکه منظر یوه برخه گرځولې وه . هغې ته په دواړو حالاتو کې غم او مصیبت ور په برخه کیده . رومیل غوښتل قاسم رسوا کړې او ویی کاري . خو بریتیا ته په حقیقت کې خپل ورور همدا نن ترلاسه شوې و . بریتیا د قاسم سره خپل ټول خفگان پای ته رسولې و ، خو اوس به یې څه کولې ، ځکه یوې لورې ته یې خاوند و او بلې لورې ته یې محسن . بریتیا په ډیره عاجزانه توگه دخپل خاوند لورې ته وکتل او منډه یې کړه دهغې په پښو کې کیناسته .

« رومیله ! دخدای له پاره قاسم ته هیڅ مه وایه . دا به ولاړ شي ، زه ژمنه کوم چې دا به ولاړ شي ...»

خو پخوا تردې چې هغه خبله خبره پوره کړې قاسم ورته وویل :

تاسې اندیښنه مه کوئ .. زه له دې ځایه ځم ، زه دسهار پورې هم نه پاته کیږم . زه همدا اوس له دې ځایه ځم خو دتلو تلو په وخت کې یوه خبره ضرور کوم او هغه دا چې « ماتاسې ته هیڅ ډول دوکه نه ده درکړې . زه ډیر ستر مقصد لرم او تاسې به یې ډیر وینئ . زه به تاسې تل یادوم . او که چیرې مونږ قسطنطنیې ته دفاتح په څیر راغلو نو زه به تر ټولو لمړۍ له تاسې سره دکتلو له پاره راځم ...»

اوس نو له دې ځایه دقاسم له پاره تلل مناسب و . ځکه چې اوس ورته رومیل د تللو اجازه ورکوله . خو کله چې سهار رومیل ته د ډیمونان اودهغې دراهبانو د وژلو خبر ترلاسه شي نو شونې ده چې هغه وخت به قاسم ته د

بيرون تللو اجازه هم ور نه کړي.. خو قاسم ددې نه ډاډمن و چې که روميل د ډيمونان د وژلو خبر واورې نو بيا به يې هم د افشا کولو څخه ډه ډه وکړي.. او که نه هغه به په خپله په کې راگير شي.

شهنشاه به په ډاډمنه توگه هغه و وژني ځکه چې هغه په خپل کور کې د سلطان يوه خطرناک جاسوس ته د ځای د ورکولو دروند جرم کړې و. همغه و چې قاسم خپل سامان را پورته کړ او دروميل د اصطلب نه يې خپل آس راپرانيسټ او د شپې په تياره کې روان شو. بریتا اوروميل هغه په ډيرو دردناکو سترگو کوت .... هاپي ... دا مذهب څومره ستر ديوال گرزیدلې دې. د دواړو خواو انسانان يوبل غواړي خو مذهب لکه دسيسې د ديوال په څير ددوي تر منځ حایل دې. بریتا د قاسم د جدایې منظرو نه شو کتلې، سلگې يې وهلې او دخپلې کوتې په لور يې منډی کړې.. قاسم روميل ته هم په اخري ځل وکتل او دهغوې دانگر ددروازې څخه بيرون شو....

بله ورځ سهار د ډيمونان او دهغه سره يو ځای د راهبانو د وژلو خبر په ټول بناړ کې له لکه د اور په څير خپور شو. دهمدې سهاره خبرې او اوازې خپرې شوې وې چې درومن کتولیک جاسوس د اياصوفيا ستر بطريق په ډيره وحشيانه توگه وژلې دې. ويل کيده چې ددې بطريق سره دوه راهبانې او يو کوچوان هم په ډيره بده توگه وژل شوي دي. د بناړ کوچنيو کليساو دخلکو په راپارولو کې لږ ځنډ هم و نه کړ او د ماسپينين پورې د يوناني کليسا پنځه نوي سلمه پادريان دزرگونو خلکو سره يو ځای د شاهي ماڼۍ تر مخې موجود وو. د شهنشاه ساتونکې ډلې دغه مظاهرين د شهنشاهي ماڼۍ څخه لرې ساتل. خلکو په ډير جوش او حذبې سره د کتولیک چرچ په خلاف نارې وهلې او د روم پاپا ته يې بنکنځلې کولې. نن په قسطنطنيه کې درومن کتولیک چرچ ټول پادريان اوراهبان چې همدا اوس اوس د شهنشاه په بلنه را غلي و دخلکو د قهر او غضب نه پټ پراته و. دروم د پاپ ځانگړې نماينده « کارډينل اسيدور » په خپل د خپل ځان د خوندي ساتلو په خاطر د شهنشاه تر څنگ ناست و. د بناړ پوليسو د مظاهرينو د کنترولولو هڅې کولې. خو دخلکو د احساساتو توپان همدا سې را خوتيده. وزير اعظم شهنشاه ته مشوره ورکړه چې سمدلاسه دروم پادريان بيرته واستوی، خو قسطنطنين داسې کار نه غوښت چې تر سره شي. ځکه هغه غوښتل د دواړو کليساو تر منځ سوله او مصالحت رامنځته شي. هغه غوښتل خو ورځې وروسته د اياصوفيا په ستره کليسا کې د دواړو مذهبونو دخلکو تر منځ ستر غونډه جوړه کړې او د غونډې مشري يې هم « کارډينل سیدور » ته ورسپارلې و. خو داسې معلوميدل چې اوس نود شهنشاه په ټولو هڅو باندي سيلۍ راغلې وي. بلاخره شهنشاه مجبور شو چې پخپله د خلکو مخې ته ودرېږي، هغه دخپلې ماڼۍ په بلخانه کې ودریده او په لوړ اوازی وويل:

« د قسطنطنیې خلکو !

زما خبره په غور سره واورئ ! زه خو وایم چې دا هر څه چې شوي دي د عثمانیانو يو سازش دي...»

هغه په همدې توگه يوه اوږده وينا وكړه او په دې توگه يې خلك بيرته خپلو كورونو ته وليږل. خو حقيقت دا و چې د شهنشاه د وينا څخه ډير لږ خلك ډاډمن شوي و.

بريتيا او روميل د ډيمونان د وژلو د خبر د اوريدو سره سم بې هوشه شاتته شول او بيا دواړو يوه بل ته په ډيره بې وسۍ سره كتل. روميل دمذهب سره هېڅ مينه نه درلوده. په دې خاطر هغه د ډيمونان وژنه دومره جدي وانه خسته. خو بریتيا داسې وه لکه څوک چې په غشي لگيدلې وي.

هغې ته يوې لورې ته مذهب و او بلې لورې ته احساسات و. دروميل په زړه کې هرو مرو دومره انديښنه وه چې که چيرې د قتل د پلټنې مخ که دهغه د کور لورې ته شو نو هغه به څه ځواب ورکوي ، ځکه چې دايا صوفيا سپنه بگۍ دهغوې دکور ترمخه نژدې نيم ساعت ولاړه وه..... خودا به هسې يو اتفاق و چې د پلټنې مخه دهغې کورته را و نه گرزيده ، په خپله دايا صوفيا بطريق اعظم ويلي و چې ډيمونان په اخری وختو کې ديوه پادری په بلنه دهغه ځای ته ورغلې و. خودا بې نه وويلې چې دکوم پادري په بلنه. دقاسم پلان همداسې و چې د ډيمونان د قتل يوه معما پاته شی. د قسطنطنيې پوليسو خپلې ټولې لارې گودرې ولټولې خود قاتل په اړه يې هېڅ ترلاسه نه کړه. ان تردې چې څو ورځې تيرې شوې اود کليسا د غونډې ورځ سرته را ورسیده.

د کليساو د غونډې څخه يوازې درې ورځې مخته قاسم يو ځل بيا دايا صوفيا ترمخه ودرید. په دې وخت کې هغه په يوه سراي کې اوسیده ، او خپل کار يې لکه د پخوا په څير دوام ورکړې و. هغه په همدې ورځو کې په قسطنطنيې کې د ميشتو مسلمانو تاجرانو سره هم اړيکي غزولي و. څه پټ کارونه يې هم کړې و چې پايلې يې ډيرې ژر مخته راغلې. هغه خپل کالي هملته په سراي کې ايښودې و ، نن قاسم اياصوفيا ته د ورننوتلو له پاره راغلې و ، اس يې هم له ځانه سره نه درلود ، په خپله غاړه يې يو ځل بيا د پادريانو صليب را څړولې و ، خودا ځل يې درومن کتولیک د صليب په ځای د اياصوفيا د يوناي کليسا صليب په غاړه کې څړولې و. قاسم په ساده او پاک لباس کې و ، په سر يې شنه قيمتي خولۍ په سرکړې وه. د چرچ په ډير بنکلي باغ کې تيریده او مرکزي دروازې ته ورسید. د دروازې دواړو خواو ته ډير ارزښتناکه کاني نصب کړل شوي و ، تر څنگ يې درويشي لرونکې ساتونکي د اوږدو نيزو سره يوځای ولاړو. دا ساتونکي د زرو کالو راهيسې د همدې تيرو تر څنگ ولاړوي او پهره کوي.

قاسم په ډيره بې پرواهۍ سره ولاړ او رچرچ ته ورننوت ، مخې ته يې يو ډير پراخه سالون راغې چې مربع شکله و.

د قاسم ترمخه ۱۷۰ ستني د « ابوالهول» په څير ولاړې وې. په سالون کې دعبادت کونکو له پاره ډيرې قيمتي چوکۍ ايښودې وې چې د ټولو مخونه د شرق لورې ته و. د دې نه علاوه داياصوفيا عمارت تر ډيره پورې

غځيدلې و. د سالون څلورو خواو ته دمرمر تيرې ايښول شوې وې ، په لارو کې يې د راهبانو ، او پادريانو له پاره پراخه دفترونه جوړ کړل شوي و ، د دې سالون په دويم منزل کې ستر ستر پادريان اوسيدل ، د دويم بطريق اعظم د اوسيدو ځونه هم هملته وه. د چرچ د ټولو بنځو راهبانو داوسيدو ځونې هم په دويم منزل کې وې ، دې راهبانو ته يې «نن» يا «سستير» ويلې . هغوي به سپين کالی اغوستل او د کميسونو غاړې به يې سور رنگه وې . هغه پيغلې به چې راهبانې گرزيدلې نو هغوي به د دنيا د ټولو خوشحاليو څخه بې برخې گرزيدلې . خو څوک پوهيدل چې په دې سپينو کاليو کې ملبوسې «ننې» ، د چرچ د تياره کمرو په داخل کې خپل لباس په سور رنگ ککړوی .

قاسم ولاړ او هلته په لمړيو څو کيو کې په يوې کيناست . تر مخه يې د سيدنا عيسې عليه السلام او سيدنا ابراهيم عليه السلام فرضي مجسمې نصب وې . په يوناني کليساو کې د غسې فرضي مجسمې نصبېږي . قاسم په ډاگيزه توگه په خپل عبادت کې مشغول و . هغه تر ډيره وخته پورې په همدې حالت کې ناست و ، سترگې يې پټې کړې وې او داسې يې بنکاره کوله چې مناجات لولي . خو په حقيقت کې هغه دمارسې په اړه فکر کاوه . ځکه مارسې په همدې چرچ کې راهبه وه . دهغه وخته چې هغه دې چرچ ته ور ننوتې و نو د ويني دوران يې زيات شوې و ..... هغه نه پوهيده چې څه وخت به يې مارسې مخې ته راځي . هغه تر يوه ساعته پورې تپتې سر هملته ناست و . په دې وخت کې په ناڅاپي توگه چا په اوږه باندې و تپاوه . د قاسم وجود باندې يخنې راغله . سترگې يې پرانستې ، ويې کتل چې دا د يوه زور فادر لاس و . دهغه په مخ باندې د شفقت او مهربانۍ نښې نښانې وې ، دا د اياصوفيا يو پخواني زور پادري و . قاسم ته دهغه په کتلو سره خپل پلار هشام تر سترگو شو او په خپل زړه کې يې دې پادري ته ډير ښه احساسات راوپاريدل . قاسم په خدا شو ، نو زور پادري هم وخنډل .

« ماته فادر بروس وايي . زما عمر او يا کاله دې ..... داسې بريښي چې ته دلته ميلمه يې . دکومه ځايه راغلې يې .؟ »

کله چې دې زور پادري قاسم ته په ډير شفقت سره دا خبرې کولې نو قاسم ورته په ډيرې عاجزۍ سره وخنډل او ورته يې وويل « درونده پلاره ! زه د تهريس د چرچ څخه راغلي يم ديسوع مسيح په خدمتگارانو کې شامل يم ، او د خپل مرکز د پايښت له پاره دعا کوم ... »

« د تهريس چرچ ..... هغه ..... هغه چې بشپ يې ليمارک دې »

قاسم سمدلاسه ځواب ورکړ ، « هو ! زه د عزتمند ليمارک په اجازه دلته قسطنطنيې ته راغلي يم . هغه ماته زما دراتلو په وخت کې د کليسا بطريق اعظم له پاره يو ليک هم راکړې دې . »

د تهريس کليسا د عثماني حکومت په واکمنۍ کې پرته وه ، هلته حکومت د عثمانيانو سره و خود تهريس ډيرکې خلک عيسويان و . قاسم په دې خاطر د تهريس نوم واخست چې هغه دهغې ځايه څخه پوره پوره خبر

درلود. دتهريس دكلیسا د بشپ لیمارک سره ډیمونان نیغ په نیغه اړیکې درلودل. قاسم د لیمارک له اړخه لیک هم پخپله لیکلې و ، د قاسم دخبرو د اوریدو وروسته زور پادري ډیر خوشحاله شو. او قاسم ته یی د راپورته کیدو او دهغه سره د ورغاری وټو له پاره غوښتنه وکړه. دلږ ځنډ وروسته قاسم د هغه زور پادري سره یو ځای د بطریق اعظم د خونې په لور روان و....

دبطریق اعظم د اوسیدو د ځای په کتلوسره قاسم سخت حیران دریان پاته شو ، ځکه دا دکوم پادشاه دخوب دځای څخه کمه نه وه. دپادري په دوازي باندې ساتونکې ولاړو. د دې بطریق دغه خونه په حقیقت کې یو لوی سالون و ، چې په کې یوه ستره قالینه غځیدلې وه. کړکیو ته یی د اطلس او ورینمو پردې را څړیدلې وې ، په چټ کې یی قیمتي فانوس را ځوړند و چې د قیمتي تیرو یاقوتو څخه جوړ شوی و. دپردو نه مخته وروسته د بطریق اعظم ځانگړې خادماني وې چې په خپلو خپلو کارونو کې مصروفه وې. یوه ډیره ښایسته خادمه چې د ننانو لباس یی اغوستې و، دغه زور بروس او قاسم دواړه له ځانه سره دبطریق اعظم د لیدلو کمرې ته یی یوړل. هغې دغه دواړه د بطریق د کمرې د ښایسته دروازي ترڅنگ پرینبول او بیرته راستنه شوه. بروس دروازه پرانسته اودننه ورننوت.

دکمرې دغربي دیوال سره یو ډیر ستر تخت ایښوول شوی و چې دواړو خواو ته یی دبطریق اعظم ښایسته خادماني ولاړې وې ، پخپله بطریق په دغه تخت باندې ناست و ، ډیر ساده لباس یی درلود ، بطریق قاسم او بروس ته د کیناستو حکم وکړ ، هغوی هم هلته په هغو ارامو کرسیو کیناستل ، بیا نو بطریق د بروس څخه وپوښتل:

« بروسه څه خبره ده ؟ څنگه راغلی یاست ؟ اودا له تاسره راغلي میلمه څوک دي ؟ »

« اسماني پلاره ! دا ځوان بشپ د لیمارک د چرچه راغلي دي چې « فادر ایرون » نومېږي . او له ځانه سره یی د بشپ لیمارک له اړخه یو لیک تاسې ته هم راوړې دي . »

بطریق سخت متوجه شو او د قاسم په لوری وکتل . اوبیا یی په سخته لهجه وویل .

« د بشپ لیمارک خط.....؟ چیرې دي هغه خط ؟..... »

بطریق اعظم په دې پوهیده چې بشپ لیمارک یواځې د ډیمونان په نامه لیکونه لیکل . خود بدقسمتی څخه چې بطریق اعظم د بشپ لیمارک د لیکونو سره بلدتیا نه درلوده . اونه یی کله دهغه لیک کتلې و . په اصل کې دغیر ملکي جاسوسانو سره یواځې ډیمونان اړیکې درلودل . که څه هم بطریق اعظم د اسلام په دښمنۍ کې د ډیمونان څخه څو قدمه مخته و خو دعثماني سلطنت تر کنترول لاندې ټولې کلیساوي ډیمونان کنترولولې . په دې خاطر د بشپ لیمارک د لیک په کتلوسره هغه لږ څه اندیښمن شانتنه شو . اوپه دې فکر کې شو چې اوس به د

ټولو سيمو څخه ليکونه او پيغامات دهغه لورې ته راځي ، ځکه ډيمونان له منځه تللي و . د بطريق اعظم له پاره دا کار ستونزمن و ، په هر صورت هغه د بشپ ليماړک ليک راواخست او ويی لوست . په ليک کې راغلی و :

« د عزتمند ، مقدس پلار ! د قسطنطنيی د کليساگانو دمشر ، د اياصوفيا د بطريق اعظم په نوم !

..... د يسوع مسيح د دين د خادم او د تهریس د شاوخوا د کليساگانو د مسؤل بشپ ليماړک له اړخه :... هولي فادر ! دغه ځوان فادر ايرون ستاسې په خدمت کې حاضر دې د معزز ډيمونان د شهادت نه وروسته ما د ډير غور او فکر نه وروسته پريکړه وکړه چې دې ځوان ايرون ته هلته په اياصوفيا کې سخته اړتيا ده .

ايرون زما په لاسو کې را لوي شوي او ځوان شوي دې او زه دهغه له اړخه هر ډول مسؤليت منلو ته تيار يم ، فادر ايرون د مختلفو وړتياو نه ډک ځوان دې ، چې هيله ده چې ستاسې تر سيوري لاندې په پاته کيدو سره به د هولي چرچ له پاره ډير زيات گټور ثابت شي ...

په مناجاتو کې د دعاو د غوښتنې سره يو ځای

فقط

د تهریس د کليساو بشپ ..... ليماړک»

د ليک د لوستلو سره د بطريق اعظم په مخ کې دلکيرو زيادښت را ته . هغه د ليک په اخر کې لگيدلی مهر ته په ډير غور سره وکتل ، دا مهر څو ورځې مخته په قسطنطنيی کې يوه ساده شکلي زرگر ته د ډيرو پيسو په ورکولو سره جوړ کړې و ..... د مهر د کتلو وروسته بطريق اعظم ته لږ څه ډاډ ور په برخه شو خوبيا يی پوره تسلي و نه شوه ، په خپلو کوچنيو کوچنيو سترگو يی قاسم ته وکتل او بيا يی ترې وپوښتل :

« گوره ځوانه ! نن سبا په قسطنطنيی کې پخوانيو پيژندگلوو کسانو ته هم د شک په سترگو ليدل کيږي ، مونږ يواځې د ليماړک د ليک په کتلو سره سره په تا نه شو ډاډمن کيدې . له تاسره بل څه داسې ثبوت شته چې هغه ثابته کړې چې ته د تهریس د کليسا څخه راغلي يی .»

قاسم و دريد او د درنښت په خاطر مخکې لورې ته ورنښته شو او بيا يی د بطريق اعظم تر مخه عرض وکړ : « مقدسه پلاره ! تاسه څه خبره وکړه .... زما سره ددې خبرې حل دادې چې تاسې ما د اياصوفيا په بندي خانې کې بندي کړئ او په همدې وخت کې خپل قاصد وليږئ او د تهریس د چرچ نه يی تائيد راوړئ ، زه به په دې اړه هيڅ ډول شکايت ونه کړم .»

بطریق اعظم قاسم ته په ستایونکو سترگو وکتل. خودهغه مکار د ډاډ له پاره لا تر اوسه هم د څه شک لري کولو ته اړتیا وه. په دې خاطر هغه وویل:

« بلکل سهي ده ..... همدا لاره چې تا وښووله سهي لاره ده .... مونږ د لیمارک څخه ستا په اړه د ځواب د ترلاسه کولو پورې تا د ایاصوفیا په بندي خانه کې اچوو.»

هغه غوښتل د قاسم عکس العمل وويني.. خو قاسم داسې کوچني جاسوس نه و چې د بطریق اعظم په جال کې راو ښکاري. قاسم خپل ځان همغسې وساته. بطریق اعظم تردې پورې مخته ولاړ چې وسله وال دروازه چیان یې هم د قاسم د نیولو له پاره راو بلل. خو کله یې چې وکتل چې قاسم د ټس نه مس نه شو نو بیا بطریق اعظم و خندل او دروازه چیانو ته یې د بیرته تللو حکم وکړ او بیا یې قاسم ته په ډیره نرمه ژبه وویل:

« نه مونږ تا نه نيسو . که چيرې ته لیمارک رالېږلې یې نويقينا چې دا به د قسطنطنیې له پاره گټوره وي .... ښه شو چې ته راغلې .... په عثماني سلطنت کې زمونږ د سلگونو کلیساگانو مسؤل ډیمونان و. خو د ډیمونان نه وروسته مونږ ته دا ستونزمنه ده چې مونږ د عثماني سلطنت د خورو ورو سلگونو کلیساگانو کار سنبال کړو ..... که څه هم ته لا تر اوسه پورې فادر یې . او د ډیمونان ځای نه شې نیولې خو ته به نیغ په نیغه زمونږ ترلاسه لاندې د عثماني سلطنت د کلیساگانو دکارو په ترسره کولو کې زمونږ سره مرسته کوې. په دې اساس زه غواړم تا د خپل ځان له پاره د خارجي کلیساگانو د سلاکار په څیر و ټاکم. درې ورځې وروسته دلته د کلیساگانو ترمنځ غونډه جوړیدونکې ده نوکه چیرې په دې وخت کې د شرقی کلیساگانو خبره منځته راغله نو بیا ماته ستا د مشورې اړتیا وې ، ایا ته ددې کار له پاره خپل ځان وړ گڼی ...؟»

قاسم په زړه کې د خوشحالی نه گورې ماتولې. هغه هیڅ هیله نه درلوده چې هغه به په دومره مهم کار باندې مامورېږي ، هغه خو غوښتل چې په یوه ډول د دواړو کلیساگانو ترمنځه غونډه سبوتاژه کړی. په دې اساس یې سمدلاسه وویل:

« هو! مقدسه پلاره ! زه تاته همدا اوس ویلې شم چې ایډریانوپل ، تهریس ، سربیا ، بوسنیا ، والیشیا ، او د البانیا نه علاوه د اناطولییه د ساحل تر څنګ څنګ د « دي هولی ارتو ډکس » څلور سوه کلیساگانې دي، او دا ټولې د ایاصوفیا په واسطه کنترولېږي. او بیا دا ټوله سیمه یواځې د څلورو یوناني الاصل بشپانو له خوا سنبالېږي ..... زه غواړم یواځې د یوه چرچ په اړه تاسې ته ، ستا سې د معلوماتو په خاطر تفصیل بیان کړم ، ددې نه علاوه د سلطان محمد خان او مسلمانانو په اړه زه هم ډیر معلومات لرم .... تر هغې چې د عیسوي ښوونو پورې اړه لري نو د خداي په کرم چې زه په هغې کې هم دهیچا څخه کم یا وروسته نه یم پاته شوي.»

قاسم په ډير تفصيل سره بطريق اعظم ته ځواب ورکړ. او دليري ځل له پاره يې د بطريق اعظم په سترگو کې ډاډ او اطمینان وکوت. دا د قاسم خوش نصیبې وه چې د غونډې د پيليدونه يواځې درې ورځې مخته هغه په دومره لوړ مقام باندې وټاکل شو. اوس نو هغه ته په ډير احتياط سره په دغه منصب باندې کار کول ورپه غاړه و. خو هغه لا تراوسه د يوې خبرې څخه ډير زوریده او هغه دا چې هغه وارخطا و چې مارسي به يې کله ترسترگو کيږي.

قاسم په خپلو خيالونو کې ورک و چې په دې وخت کې پرې بطريق اعظم ورغږ کړ «سهي ده. ايرون زويه! زه به دخپلې خونې سره څنگ کې ستا دخونې او د اوسيدو د ځای له پاره هم حکم وکړم. ته به دهمدا نن څخه د ټولو پيغامونو د اخستو مسؤل يې. سمدلاسه خپل کار پيل کړه ترڅو مونږ د رومن کتولیک دخلکو ترمخه خپل ټول معلومات په پوره شان وشوکت سره وړاندې او په غونډه کې په پوره دبدبې سره کينو.»

زور بروس يو ناڅاپه د بطريق نه وپوښتل چې «مقدسه پلاره!..... ايا په دې غونډه کې به د قسطنطنيې پادشاه هم گهڼون کوي.....؟»

«هو! شهنشا به درې وروسته دلته ايا صوفيا ته راځي، خوماته د رومي کارډينل سيډرو تر مشرۍ لاندې په دې غونډه کې کيناستل خپل سپکاوي ښکاري. په دې خاطر زه غواړم چې پخپله دشهنشا د صدارت لاندې ددې غونډې د جوړيدو وړاندیز وکړم.»

د قاسم په زړه کې د خوشحالی ډيوه رڼا شوه. هغه وکتل چې ددوې ترمنځ د خپلمنځې نفرت زمکه لا د پخوا څخه تياره شوې ده. قاسم ته يواځې د فصل کشت ته اړتيا وه. قاسم په ډير افسوس سره وويل:

«اوهو! مقدسه پلاره! دا ته څه وايي؟ ايا قسطنطين ددې غونډې مشري کارډينل سيډرو ته ورسپارلې ده. اوس خو به د رومي کليسا خلک د خوشحالی نه په کاليو کې نه ځايږي. مقدسه پلاره! ته پوهيږې چې د فادر ډيمونان د وژلو مسؤليت هم د همدې خلکو په غاړه دې. په داسې حالاتو کې به مونږ څنگه دا وزغمو چې کارډينل دې زمونږ ددې سترې غونډې مشري وکړي، ته هرو مرو په دې اړه يو څه وکړه.»

په بطريق اعظم د قاسم خبرې ډيرې ښې ولگيدې. په حقيقت کې هغه پخپله ددې غونډې مشري ته بلې وهلې وې. هغه د اياصوفيا مشرو نو څنگه به يې دا زغملې وې چې د رومي کليسا يو معمولې کارډينل دې ددې په شتون کې د داسې يوې مهمې اوسترې غونډې مشري وکړي. هغه خو د رومي کليسا پنځم پوپ جان نکلسن هم دخپله ځانه ښکته گانه. نو بيا به دده ترمخه ديوه کارډينل څه حيثيت وي؟ د قاسم دخبرو څخه هغه داسې احساس کړه چې د ډيمونان د وژلو وروسته د مشرۍ له پاره په شهنشا باندې به لږ څه فشار راوړل د پخوا په نسبت اسانه وي. په همدې خاطر يې قاسم ته افرين ووايه.

« ايرونه زويه ! زما په زړه کې خوتاته ډيرې هيلې راپيدا شوې. خداي دې وکړې چې ته په هغوې هيلو باندې پوره پوره وڅيژې. ته به داسې وکړې چې همدا نن شپه به زما د نماينده په څير د قسطنطنيې د فوځونو دمشر سپه سالار «گرانډ ډيوک نوټارس» کورته ورشي او دهغه سره به ووينې. او هغه به د اياصوفيا د دريځ څخه خبر کړې. هغه ته ډاگيزه کړه چې د اياصوفيا د بطريق اعظم په شتون کې کارډينل سيډرو ته د غونډې مشري ورکول د اياصوفيا له پاره سپکاوي دې ، زه هيلمن يم چې سپه سالار به زمونږ ملاتړ وکړي ځکه چې نوټارس يو سخت مذهبي انسان دې او ديوناني کليسا سخت پيروي دې.

قاسم ته داسې څرگنده شوه لکه لاتري يې چې راوتلی وي ، هغه ته داسې وپريښوده لکه په ريښتيا چې د قسطنطنيې د خاتمي او دقيصر د هلاکيدو وخت رارسيدلې وي. هغه ته د رسول الله صلی الله عليه وسلم دا مبارک حديث په ياد راغې چې ويلې يې وو..... «اذا هلك قيصر ، فلا قيصر بعده ..... کله چې قيصر هلاک شي نو دهغه وروسته به بل قيصر نه راځي ...» هغه په دې فکر کې و چې په هر قدم کې د خداي ملاتړ ورسره دې. هغه د بطريق اعظم حکم ته لبيک ووايه ، او سپه سالار نورټاس دکور په لور روانيدو له پاره يې ځان تيار کړ. ددې وروسته بيا د بطريق اعظم او قاسم ترمنځ په ډيرو امورو باندې خبرې اترې وشوې ، نژدې يوساعت بطريق اعظم قاسم ته ک دخپلو راتلونکو پلانونو په اړه خبرې اولارښوونې کولې. اوبيا بطريق اعظم قاسم ته د تللو اجازه ورکړه.

ديبرته راستنيدو په وخت کې د قاسم سترگې د اياصوفيا په دروازو او ديوالو باندې گرزيدې. هغه به په هر مور کې چې راگرزیده زړه به يې ټکان خوړ..... فکر به يې کاوه چې په دغه بل قدم کې به مارسي ورسره مخ کېږي. ....خو مارسي ورته تر سترگو نه شوه. د بطريق خادمانو قاسم دخپلې کوتې په لور رهې کړ. قاسم ته يې يوه پراخه او هوا لرونکې خونه وروښوده چې په کې د ژوندانه ټولې اسانتياوې موجودې وې. دا د قاسم د اوسيدو ځاي و ، چې اوس د تهريس دپادري ايرون ترنامه لاندې راغلې و. او د بطريق اعظم وفاداره سلاکار گرزيدلې و. لږ وخت لانه و تير شوې چې زوړ بروس له ځانه سره يوه خادمه او يو خادم د قاسم کوتې ته راوړل. او ورته يې وويل :

« بطريق اعظم دغه دواړه ستا د خدمت له پاره را استولې دي ..... دوې به هر وخت ستا په خدمت کې حاضر وي.»

زوړ بروس ولاړ او قاسم دهغوې دواړو خادمانو څخه دهغوې د نومونو په اړه وپوښتل ، د پيغلې نوم سونيا او د هلک نوم ډيوډ و. سونيا د واليشيا اوسيدونکې وه او دمور وپلار د مړه کيدو نه وروسته په نړۍ کې ځانته پاته شوې وه. بيا د زمانې د پيښو څخه د خوندي پاته کيدو په خاطر يې هوډ وکړ چې دکوم چرچ د خدمت له پاره به ځان وقف کوي. همغه و چې اياصوفيا ته راغله. ډيوډ د جرمني اوسيدونکې و چې په خپل تير ژوند کې د يوه ظالم يهودي تر لاسو لاندې را پورته شوې و ، کله چې د اياصوفيا يو پادري جرمني ته ولاړ نو هغه ډيوډ ته د مسيح

ددین د منلو بلنه ورکړه ، ډیوډ چې د غلامی څخه نور تنگ ته راغلي و دغه بلنه سمدلاسه و منله . بشپ دغه ظالم یهودی ته د کلیسا پیسو نه رقم ورکړ او ډیوډ یی دهغه د غلامی څخه ازاد کړ او د ایاصوفیا په غلامی کې یی راگیر کړ .

سونیا یوه ښکلې نجلی وه ، کله به یی چې خندل نو دمخکې ژاملې غاښونه به یی لکه د مرغلرو په خیر تک سپین ځلیدل ، قاسم دواړه خادمان په کمږې کې د اړتیا وړ شیانو په برابرلو مؤظف کړل ، او پخپله هغوی ته د څه ویلو پرته د خپلې کمږې څخه بیرون ووت . هغه ولاړ تر څو د سراي څخه خپل ضروري سامانونه راټول اودلته یی راوړي ...

تر ماښامه پورې قاسم په ایاصوفیا کې په ډیره ښه توگه میشت شوې و . یو یو کس یی وکوت خومارسی یی تر سترگو نه شوه . نوره یی نو د صبر پیمانته ډکه شوې وه . هغه دلته د تهریس د پادري په توگه راغلي و په دې خاطر یی د چا څخه د مارسی په اړه پوښتنه هم نه شوه کولای . او په ځانگړې توگه خو یی په خپلو خادمانو باندې لږ څه باور هم نه شو کولای . ځکه چې هغوی دواړو ددې دیوه یوه قدم خبر بطریق اعظم ته ور رساوه . په داسې حالت کې به یی څه کړې وې ..... د ډیرې نارامی په فضا کې راپورته شو او په خپله خونه کې گرزیده را گرزیده . هغه خو خپله دنده په ډیره ښه توگه مخته وړله . خو د خپل محبت قرض یی هم ورکول غوښتل . څومره یی چې ژر غوښتل خپله مارسی و وینی نو همغومره یی د مارسی د لیدلو سره واټن پیدا کیده . خو دستر مقصد د ترلاسه کولو له پاره قاسم یو ځل بیا د صبر او استقامت هوډ وکړ . هغه د ماښام د مناجاتو په بهانه د خپلې کمږې څخه ووت او د بل منزل هغه گیلري ته ولاړ چې ډیرې قیمتي قالینې په کې خپرې شوې وې ، دغه گیلري د چراغونو په رڼا و کې ځلیدله . گیلری ډیره اوږده وه ، قاسم یی اخري برخې ته ورسید او بیا هلته را وگرزید او پښه نیولې شو . دلته یو ستر محراب جوړ کړل شوې و . په دې گیلري کې چې د کومو کوټو تر مخ محرابونه موجود وو نو هغه کوټې دسترو سترو خلکو د اوسیدو ځایونه و . قاسم دلته په دې خاطر تم شو چې هغه وکتل د یوه ستر محراب په فرش باندې گڼ شمیر ښځې راټولې شوې دي . او په یوه خاص ډول عبادت کې مصروفه وې . دوی ټولو یو ډول خاورین لباس په تن کړې و . قاسم ددې ښځو تر شا ولاړ و . دغه ښځې هملته د محرابي برنډې په فرش باندې ناستې وې خو ددې محراب تر مخه د کوټې دروازه تړلې وه . قاسم فکر وکړ چې دا به د کوم عبادت کونکې راهب خونه وي چې ښځې مریدانې یی ترې بیرون ناستې اود هغه انتظار کوي . قاسم تر لږه وخته پورې همدلته ولاړ و او بیا په خپل فکر کې ډوب شو .

د مناجاتو نه د فراغت وروسته بیرته راستون شو ، نوییا دهغه لارې څخه را تیر شو . خودا ښځې اوس هم همغسې ناستې وې ، قاسم چې د عبادت کولو دا شکل وکوت نو ډیر حیران پاته شو ، کله چې خپلې خونې ته راغی نو سونیا په کمره کې موجوده وه . قاسم هسې په سرسري توگه د سونیا څخه وپوښتل :

« سونیا !... دغه بل لورې....گیلري په ښې لورې کونج کې گڼ شمیر ښځې په یوې برنډې کې سره راټولې شوې دی او ټولنیز عبادت کوي. هسې پوښتنه مې کوله چې دا څوک دي ؟ ،»

قاسم په لمړي ځل د سونیا نوم اخستې و . دهغې په مخ باندې د خوشحالی ښې را پیدا شوې ، بیا یی په ډیره معصومه توگه قاسم ته وکتل او ورته یی وویل:

« بلې ! هغوې !... هغه ښځې دې چې د سسټر میري مریدانې دي. هغوې د ایاصوفیا ننانې یا راهبانې نه دي بلکه د قسطنطنیې عزتمندې ښځې دي چې د سسټر میري په نوم ژوندی دي.....»

قاسم نور څه اوریدل نه غوښتل. ځکه هغه ته د سسټر میري نوم اخري لفظ ثابت شو ، دهغه په شریانو کې دویني گردش نور هم تیز شو ، هغه د ډیمونان څخه اوریدلې و چې مارسي ته په ایاصوفیا کې ټول خلک سسټر میري وایی ، د قاسم په سترگو کې ځلا نوره هم زیاته شوه او دواړه لاسونه یی په اضطراري توگه په حرکت راغلل. هغه دخپلو لاسو گوتې یو په بل کې سره ننویستلې او بیرته ویستلې.... او بیا دلږ ځنډ وروسته ، معلومه نه شوه ، چې ولې یی د سونیا له پاره غوره مالي پیل کړه.

« سونیا ! ته خودومره حسینیه او ښایسته یی چې ته باید دکوم شرقي هیواد شهزداگی وې. ستا په سترگو کې د بدخشان د لعلو په څیر ځلا ده. او په شونډو دې د گلابو په څیر سوروالې. زه چې تا وینم نوحیران پاته کیږم چې خداوند به ستا په جوړښت کې څومره روشنایانې را ټولې کړې وي.....»

دا خبرې دیوه سرې له اړخه کلکه حربه شمیرل کیږي... یعنې دکومې ښځې په دام کې د راگیږولو له پاره دا اخري حربه ده. او دا ریښتیا هم اخري حربه وه. په نړۍ کې هیڅ داسې ښځه نه شته چې په خپلې ستاینې باندې خوشحاله نه شی. که څه هم دا ستاینه په درواغو ، ولاړه وه او یا غیر متوقع هم وي. په هر صورت دادښځو کمزورې ده. قاسم هم د سونیا د همدې کمزورتیا نه گټه پورته کول غوښتل. د قاسم دخولې څخه دغسې ناڅاپي او پرته له هیلې ستاینه اوریدل سونیا د نشو په زانگو کې وروغورزوله. دهغې یو لاس ناڅاپه دهغې په زړه کیښوول شو او غوښتل یی په ژبه څه ووایی خو ژبه یی د څه ویلو نه وتلې وه. هغې قاسم ته دا ویل غوښتل چې....ته ولې خاموشه شوې..... وایه او همداسې زما ستاینه وکړه.... د قاسم په څیر دښه قامت او قواري انسان د قسمت خاوندانوته تر لاسه کیږي. سونیا هم په خپل بخت باندې ونازیده ، کله چې قاسم دهغې هیجانې کیفیت وکوت نو پوه شو چې تیری یی په نښه لگیدلې دې. نو په دې اساس یی ورته وویل:

« سونیا ته ډیره حسینیه یی او ښایسته خلک درواغ نه وایی. ماته ریښتیا ریښتیا ووايه ، زما خدمت ته د رالیږلو نه مخته بطریق اعظم تاسو ته څه ډول هدایت کړی دي...»

اوس نو سونیا دموم په خیر ويلي شوې وه. هغه به د قاسم خڅه خڅه خبره پته کړې وې، همغه و چې سمدلاسه یی ورته وویل چې بطریق اعظم هغوی ستا د جاسوسی له پاره ټاکلي دي. قاسم په زړه کې خپل ځانته شاباش وویل. اوس نو هغه غوښتل سونیا نوره هم په اعتماد کې واخلي او دخپلو خبرو په جال کې یی راگیره کړي. خو قاسم ددې یوې خبرې ډیر خیال ساته او هغه دا چې هغه په خپلو ټولو خبرو کې دې لورې ته هیڅ اشاره ونه کړه چې هغه په سونیا باندې عاشق شوې دې. ځکه هغه نه غوښتل کوم درواغ خبره دخولې وکارې. لږه شیبه وروسته سونیا د زړه او ځان دواړو له مخې د قاسم په مریدۍ کې راپریوتې وه. او کله چې هغه بیرته تلله نو قاسم ترې هسې په سرسري توگه وپوښتل چې:

« او هو ! ..... دا سستیر میري څوک ده ... ایا کومه راهبه ده ...؟ »

« هو ! هغه یوه البانوي راهبه ده، خو د ټولو راهباو خڅه مختلفه ده. هغه چرچ ته د عبادت له پاره یوازې د یکشنبې په ورځ راځی، پاته ټول وخت په بنده کمره کې ناسته وي. داسې بریښي چې درو حانیت کوم غټ پړاو ته رسیدلې وي، ځکه کله چې هغه لیکچر ورکوی نو ټولې ښځې ورته ژاړي. د ښار ډیرې سترې سترې ښځې د سستیر میرې خڅه برکت تر لاسه کوی. یقین وکړه چې په ایا صوفیا کې دهغه درنښت او قدر د « مادر سوزینا » خڅه هم ډیر دي. »

قاسم په پوره دلچسپۍ سره د سونیا خبرې اوریدلې. هغه حیران و چې مارسې په دې څوکالو کې څومره بدله شوې ده. معلومه نه ده چې قاسم څه فکر کړې و چې یو ځل بیا یی وپوښتل:

« ایا دهغې په لیکچر کې یو آڅې ښځې گډون کوي نارینه په کې نه وی ...؟ »

« هو ! بلکل نه، هغه خو د نارینه و مخې ته بلکل راځی نه، ډیر وخت په پرده کې اوسېږي. هو ! ..... کله کله دمیلې یا کرسمس په وختونو کې په ټولنیزو عباداتو کې گډون کوي، نو کله چې د حجاب په پرته محفل دهغې مخ و ویني نو د سپوږمۍ په خیر روښانه مخ یی ټول محفل تر اغیز لاندې راوړي. سونیا دا اخری خبرې د شرارت له پاره په خدا خدا کې کولې. ځکه هغې غوښتل د قاسم سره خپل ځان درسمیاتو خڅه وکارې. د قاسم سره هغه ښایسته ډیره و ځنډیده او غوښتل یی نوره هم هلته دهغه سره پاته شي. خو بیا هم په پوره نازړه توب سره د دروازې په لور ولاړه او دخوشحالی نه ډک زړه سره دهغه ځایه ووتله. »

قاسم ته اوس د مارسي درک لږیدلې و. ددې خبرو په اوریدو سره دهغه په زړه کې نوې اندیښنې را وټوکیدې، کله به یی فکر کاوه چې دا د البانوي کنیزې هغه لور نه ده چې د لاله شاهین په یادگار کې به یی ورسره کتلې. او کله به یی فکر کاوه چې مارسي اوس یوه باعزت او باوقاره راهبه گرزیدلې په دې خاطر به د سستیر میرې خڅه دهغې بیرته مارسي ته راوړل شوني نه وي. هغه دا فکر هم کاوه چې ایا مارسي بیرته د اسلامه گرزیدلې او عیسویت

یہ خپل کپڑے دے ، حال داچہ ہغہ مسلمانہ شوے وہ او داسلام لمړنی نبوونې یی ہم تر سرہ کپڑے وے . خوزرہ یی
خواب ورکاوه چے نہ . مارسی اسلام نہ پریردی .

دسونیا دتللو وروستہ ، قاسم تر ډیره پورے پہ ہمدے خیالاتو کپے ډوب و . ہغہ پہ ہمدے کشمکش کپے و چے
ډیوډورته د بطریق اعظم پہ لور د ورتللو پیغام راوړ . ہملته قاسم ته دا ہم پہ یاد راغلل چے ہغہ خوبہ نن د فوځ
سپہ سالار «نورتاس» سرہ دکتلو له پارہ ہم ورځي ، توپ یی کړ ، راپورته شو او د بطریق اعظم خانگړے خونې ته
ور روان شو .

*****

د ډوډۍ په سر اختلاف

په قسطنطنيې کې د جنگ له پاره ځانونه تيارول په پوره بېرې سره روان و. دښار ټولو اوسيدونکو لکه د ميروپو په څير دميوو او غلو په را ټولو کې منډې ترېرې وهلې. شهنشاه دغربي اروپا څخه د مرستو د ترلاسه کولو له پاره خپل تجربه لرونکې سفيران استولې و. هغه د «پوپ جان نکلسن» د ملاتړ د ترلاسه کولو له پاره د روم د کليسا ټولې غوښتنې منلې وې او د هغې سره د يوناني کليسا د يوځای کولو هوډ هم ښوولې و. د «وينس» او «جينوا» بحري بېرې د فاسفورس ابنا ته را رسيدونکې وې، په قسطنطنيې کې ديوه لکو نه زيات خلک اوسيدل، دښار ټولو معمارانو د ښار ديوالونه ترميمول. د اهنگرانو بازار شپه او ورځ پرانستې و او په سلگونو کارگرانو شپه او ورځ د جنگ سامانونه تيارول. په گولډن هارن کې پروت زنجير نورهم غښتلې کرل شو، دښار د ديوال چې څلوارلس ميله نيم دايره شکله پروت و يوناقابل تسخير ديوال وگرزید. د ديوال شاوخوا ته يو ستر خندق هم وکندل شو چې د اړتياو په وخت کې په کې د سمندر اوبه راپريښوول کيدې شوې، په دې توگه د ښار څلورواړه خواوې اوبه گرزیدلې. د پخوانی تعمير دوه ستر برجونه چې توپونه پرې ايښول شوي و له نوي سره مضبوط او مستحکم کرل شول.

د جينوا په فوځونو کې هغه مشهور او معروف سالار هم و چې «کمانډر جان جستيماني» نومیده. نوموړې داروپا ډير مېړنې جنگجو او تجربه لرونکې سالار و. شهنشاه جستيماني ته په نارامۍ سره انتظار کاوه، دهغه جهاز ډير ژر د دانيال د دروازې څخه را تيريدونکې و.

مقصد دا چې د قسطنطنيې خلکو د سلطان محمد د راتلو له پاره ځانونه پوره پوره تيار کړي و. د بله اړخه سلطان محمد خان هم په دې ښار باندې د يرغل له پاره دخپلو تياريو په اخري پړاونو کې و. په دې خاطر چې هغه د قسطنطنيې د کلابندی، په وخت کې بلې کومې لورې ته متوجه نه شي نو د کرمانيا دامير سره يې سوله کړې وه اودهغه لور يې ځانته نکاح کړې وه. بيا يې د هنگري د پادشاه هونيادې سره ددرې کالو له پاره سوله وکړه، هونيادې دکاتولیک مذهب پيرو و او د قسطنطنيې سره دا اختلاف په اساس يې د سلطان سره سوله وکړه. په دې توگه سلطان خپل شاته د شمالي اروپا گواښونه تم کړل، خود موريا سيمې ته يې چې هلته د قسطنطين بل ورور حاکم و د تجربه لرونکو سپاهيانو يولښکر وروليرپه ترڅو د اړتياو په وخت کې دهغه د راتلو مخه ونيسي.

د فاسفورس په ابنا باندې د روميې کلات جوړښت هم په خپل اخري پړاو کې و، سلطان په اورنه کې اتيا زره سپاهيان را ټول کړل. خولا تر اوسه د سپاهيانو د راټولو کار جريان درلود. ځکه سلطان پوهیده چې د قسطنطنيې د سوبې له پاره يواځې د عسکرو را ټولول بسنه نه کوي. په همدې خاطر د سلطان انجير «اربان» شپه او ورځ د

یوه ستر او تباہ کونکي توپ په جوړولو مصروف و ، تر څنگ يې د سلطان بحري بېړه هم په پوره تيزۍ سره د تکميل په لور روانه وه .

د «اورنه» په سلطاني قصر کې د کوچني معصوم شهزاده د وژلو نه وروسته دملکې سروين حالت ډير خراب شوې و . سلطان پخپله دملکې تر مخه حاضر شو او په دې پېښه يې خپل غم او ژور خفگان وښود او هغې ته يې د هر اړخه ډاډ ورکړ چې دهغې کوچني شهزاده په وژلو کې دهغه هيڅ ډول لاس نه و . د سلطان مشهور سالاران « احمدکدک پاشا» او محمود پاشا» د فوځي تياريو په لړ کې يو ډبل نه مخته روان و . اغاحسن هم ديني چري د ځوانانو د روزنې له پاره د مصنوعي ديوانو په ورختلو او دهغو څخه د تيريدلو تمرينونه کول . په دې تمرينونو کې داغا حسن په گډون پنځه نور سالاران او دوه سوه غښتلې عسکر شامل و . اغا حسن پاته فوځ ته د غشي د ويشتلو او د تورې د وهلو د فن روزنه هم پيل کړې وه . که له يوه اړخه په اورنه کې دهر وگړي په سترگو کې د جوش او ولولې احساسات تر سترگو کيدل نو ډبله اړخه په قسطنطنيه کې دهر وگړي د سترگو او مخ څخه خاورې باديدې .

قاسم د سپه سالار نور تاس ميلمستون ته ورننوت . نو دهغه پوزې ته د شرابو بوې راغې . دروازه چې قاسم ته يوه ستره څوکی وړاندې کړه او پخپله د سپه سالار نور تاس د رابللو له پاره دهغه خونې ته ورغې ..... کله چې د پير او غټ وجود خاوند نور تاس د قاسم خواته راغې نو قاسم ورپورته شو او دهغه سره يې لاس ورکړ ، خو نور تاس د شرابو په نشه کې مست و ، سترگې يې درنې وې ، د قاسم تر څنگ کيناست اوبيا په دروند اواز سره وويل :

« تاسې د بطريق اعظم ځانگړې نماينده ياست . په همدې خاطر زه يو ځل بيا ميلمستون ته راغلم ، او که نه ستا څخه لږه شيبه مخته ما د شهنشاه د دوو کسو نمايندگانو سره پوره وخت تير کړې و »

سپه سالار همدومره وويل اوبيا لاس ور اوږود کړ او يو ځل بيا يې دخپل ځان له پاره د شرابو پياله ډکه کړه ، د سپنيو زرو جام يې راواخست او قاسم ته يې وويل : « بده يې مه گڼه ، زه ډير زيات شراب څښم ، اوبيا په ځانگړې توگه مې کله چې د سلطان محمد خان له اړخه د حملې کولو خبر اوريدلې دې نو په ذهن مې ډير زيات دروندوالي راغلې دې ..... په همدې خاطر ډير څښم . زه نه غواړم چې زما په زړه کې دنوې ځوان سلطان څخه ويږه راپيدا شي ..... زه ډير تجربه کاره يم ، او ته خو ما ډير ښه پيژني ... »

دنور تاس د خبرو څخه څرگنديده چې هغه ډير زيات شراب څښونکې دې ، قاسم د دې فرصت نه گټه واخسته اوسمدلاسه يې وويل « درونده سپه سالاره ! ته يې بې شکه څښه . د شرابو د څښلو سره به ستا ميرانه دوه هومره زياته شوي ..... هسې خو هم ته ډير مېړنې اوبهادر انسان يې . ستا په شتون کې به څوک جرئت وکړي چې

دقسطنطینی په لور سترگې راپورته کړې ، خو تا د شهنشاه د نمایندگانو په اړه ماته څه ویل غوښتل . اوستا خبرې په نیمایی کې پاته شوې....»

قاسم چې که وکتل چې نور تا د دې جام څخه هم څلور پنځه گوټه وکړل نو دخپل مطلب خبره یې ورته وکړه ، اوس نو د نور تاس نشه نوره هم زیاته شوې وه ، دقاسم دخبرو په اوریدو ډیر زیات خوشحاله شو ، خوشحالی په تال کې کیناست او قاسم ته یې دهغه په ستاینې باندې افرین ووايه . دقاسم د خبرو په ځواب کې نور تاس په نشه کې به خبرو پیل وکړ:

« د شهنشاه نمایندگان !..... هو ! هغوې بې عقله په دې خاطر ماته دلته راغلي و چې له ما وپوښتې چې د جنرال جستیماني د ښه راغلاست له پاره څه ډول تیارې و نیول شي ؟ ..... اوس ته راته ووايه چې زه د یوه کوچني کلي د قومندان له پاره لاس په سینه دریدلې شم ؟ نو تاس دقاسم په سترگو کې سترگې ورننوښتې اودا خبره یې ورته وکړه .

« بلکل نه ! دا کار خود بازنطینی سلطنت د ډویدو په څیر دې . ستا خبره سهي ده . د جینوا په څیر د یوه کوچني ریاست د قومندان باید ستا په څیر د ستر سالار د حکم لاندې وي ..... تا د شهنشاه کسانو ته څه ځواب ورکړ .

قاسم د هر وخت څخه پوره پوره گټه اخستله ، او د نور تاس د غوښتنو سره سمه خبره یې کوله . اوس نو نور تاس په مکمله توگه د هوا په څپو سپور شوې و .

« واه ،... واه..... فادر ! ته څومره نیک انسان یی . ته زما په دردونو ښه پوهیږي ، دهغه وخته راهیسې چې جستیماني دقسطنطینی په لور را خوزیدلې دې د شهنشاه په سترگو کې زما قدر را کم شوې دې . خوزه به په دې جنگ کې شهنشاه ته دا ډاگیزه کړم چې زه څومره ستر سالاریم ..... هغوې چې نن سبا زمونږ په سرونو باندې مسلط شوې دې ..... هغوې ..... هغوې خو ته ښه پیژنې ..... زه دکارډینل خبره کوم ..... کارډینل اسیدرو .... غلط او ناولې انسان ..... سپه سالار نور تاس دخپلې نشې په وخت کې همغې لورې ته ولاړ کومې ته قاسم دهغه بوتل غوښتل . سپه سالار په خپله دکارډینل خبره راوسپړوده . په دې وخت کې ورته قاسم وویل :

« ته دکارډینل اسیدرو په اړه خبره کوي . زه خو پخپله په همدې لړ کې تاته راغلي یم ، ته خو خپل غم او درد د شرابو دڅښلو په نشه کې له یاده باسې ، خو بطریق اعظم داسې نه شې کولې ..... خداوند دې خیر وکړي ، معلومه نه ده چې په شهنشاه باندې څه شوي دي چې دقسطنطینی دټولو امر او دسپکاوې له پاره په منډو ترو کې مصروف دې . دیوې خوا یی تاته حکم کړې چې د یوه کوچني جنرال جستیماني د استقبال له پاره ځان تیار کړې اودهغه تر مخه ټیټ شي اودبلې خوا یی په ایاصوفیا کې ددواړو کلیساو د گډې غونډې درابللو اعلان کړې دې اویا یی دهغې مشري هم کارډینل اسیدرو ته روکړې ده . ته خو پوهیږې چې کارډینل د دروم دکلیسا یو

معمولي مامور دې. په داسې حال کې چې دبطریق اعظم دنده دټولې عيسوي نړۍ ترټولو ستر دنده ده. همدا علت دې چې بطریق اعظم ډيرزيات انديبنمن شوي دي، هغه دلته زه تاته په دې خاطر را استولي يم ترڅو تا دبطریق اعظم د احساساتو څخه خبر کړم. دهغه فرمان دې چې د کارډينل مشري به د يوناني کليسا له پاره د سپکوالي سبب وگرځي.

قاسم دهمدې خبرو دکولو وروسته خاموشه شو. هغه دخپلو خبرو په وخت کې دنورتاس مخ او ذهن هم مطالعه کاوه. نورتاس پخپله يوناني و او سخت مذهبي انسان و. په دې اساس د يوناني کليسا د سپکوالي دخبرې د اوريدو سره سم په غضب شو او ويی ويل:

«هيڅکله هم نه! زه به هيڅکله هم د «دي هولي ارتودکس» چرچ سپکوالي و نه زغمم. بطریق اعظم ته زما دا پيغام ور ورسوه چې ته هيڅکله هم انديبنمن کيږه مه. بلکه هغه ته زما له اړخه دا مشوره ورکړه چې هغه دې سبا د بنار د ټولو پادريانو اوراهبانو يوه گډه غونډه راوبولي او په هغې کې ټولو چرچونه ته دا حکم وليږي چې هغوي دې په ولس کې د شهنشاه ددې کار په خلاف غورنگ پيل کړي. او خلک دې راوگماري چې هغوي دې د کارډينل مشري او درومن کتولیک د چرچ برلاسي په هيڅ توگه و نه مني.»

قاسم په دې پوهيده چې سپه سالار په نشې کې ډوب شوي دي خو د سپه سالار د مشورې د اوريدو وروسته قاسم داسې وانگيرله چې سالار د نشې څخه راوتلې دي، نورتاس ډيرزيات شراب څښونکې و په دې خاطر کم نشه کيده. قاسم دنورتاس د مشورې څخه ډير خوشحاله شو او نورتاس يې ډير وستايه او ژمنه يې ورسره وکړه چې هغه به دبطریق اعظم ته د گډې غونډې د پيليدو تر مخه د يوناني کليسا د يوې ځانگړې غونډې درابللو له پاره مشوره ورکوي....

په همدې وخت کې د قاسم په ذهن کې يوه خبره راغله او په ډيرې بڼې سليقې سره يې دنوتارس څخه يوه ډيره مهمه پوښتنه وکړه. «درونده سپه سالاره! که ته يې بده ونه گڼي نوزه دخپل ډاډ په خاطر يوه پوښتنه کول غواړم..... او هغه دا چې ايا مونږ د رومي کليسا د بسپنې نه پرته د سلطان محمد خان د ځواکمن فوځ دمقابلې توان لرو او که نه؟..... زما مقصد دادې چې له مونږ سره اوس څومره فوځ شته.

د قاسم د پوښتنې په اوريدو سره نوتارس يو ناڅاپه تک ټير شو، داسې معلوميده لکه چا يې چې وينه زيښلې وي، په حقيقت کې دا د سلطان محمد د نوم داوريدو ويره وه، ځکه نوتارس د عثمانی سلطان يوه پاره ډير بڼه معلومات درلودل. خوبيا يې هم په ډير احتياط سره قاسم ته ځواب ورکړ.

«زمونږ سره اوس خپل پنځوس زره فوځ موجود دي. چې د نيمايي څخه ډير يې سپاره فوځيان دي، ددې نه علاوه د قسطنطنيې د شاوخوا او يونان د سيمو څخه هم د همدومره فوځ د راتلو هيله شته. او په دې توگه به

زمونږ د فوځونو شميره د سلطان محمد د فوځونو په اندازه برابره شي. خو مونږ د سلطان څخه په يوه شي کې ډير مخکې يو او هغه زمونږ بحري ځواک دي. ځکه د عثمانيانو سره نه بحري ځواک شته او نه په دې اړه کومه تجربه لري. دهغوي په مقابل کې خو مونږ د بحر په منځ کې اوسېږو او په بحر باندې حاوي يو. او ددې ټولو نه ستره خبره داده چې زمونږ ديوالونه دومره مستحکم دي چې تراوسه پورې ترې کوم فاتح نه دې راتير شوي ..»

قاسم ترې ډيرو زياتو مهمو معلوماتو د اخستلو پروگرام پيل کړې و. او په قسطنطنيه کې ددې مهمه دنده هم همدا وه. کله چې نوټاراس د ديوالونو مهمې خبرې ته ورسيد نو قاسم ترې يو دم بيا وپوښتل:

«خو ما اوريدلې دي چې د ښار ديوالونه په يو شمير ځايو کې ناکاره شوي دي..... ايا دا سهې خبره ده؟»

«هو! دا سهې ده، خو اوس په ډيره بېرته دهغو ناکاره ځايونو جوړښت روان دي..... مونږ به د مسلمانانو په لاسو مات نه کړل شو. ځکه چې په قسطنطنيه باندې د يسوع مسيح سيوري دي.»

ته خو پخپله فادر يې اوله ماڅخه په دې خبرو ښه پوهيږې. نوټاراس دخپل ذهني اوزره د ډاډ په خاطر د مذهبي برکتونو په لور مخه کړه. قاسم کله دا فرصت له لاسه ورکاوه. سمدلاسه يې ترې وپوښتل:

«ولې نه! په کوم ښار کې چې د اياصوفيا په خير ستر مرکز وي نو په هغه ښار باندې به څه ډول مصيبت راشي. زه تاته په پوره ډاډ سره وييلې شم چې د ښار به د دنيا تر پاي ته رسيدو پورې همدا سې خوشحاله او اباد پاته وي...»

«افرين! ځوان فادر!..... ستا حوصله ډيره ستره ده.... زه ډاډ من يم چې مونږ به د رومن کتولیک د چرچ تر مخه د سپکاوي څخه خوندي پاته شو.»

په همدې توگه خبرو کولو کې د وخت د تيريدو فکر هم چاته نه و پيدا شوې. حال دا چې ډير زيات وخت تير شوې و. قاسم د نوټاراس څخه ډير زيات مهم معلوماتونه تر لاسه کړي و، قاسم له همدې ځايه هوډ وکړ چې همدا نن شپه به د سلطان په نامه يو اورود ليک چې دغه ټول معلومات په کې درج شوي وي ليکي.

کله چې قاسم د نوټاراس د خوني څخه بېرته ستون شو نو سونيا يې په کمره کې منتظره ناسته وه. هغې لمبلي و او نوي کالې يې په ځان کړي و تر څنگ يې د سترگو د ښو له پاره هم ځانگړې تور رنگ استعمال کړې و. سونيا راهبه نه وه بلکه يواځې يوه خدمتگاره وه. خوبيا د اياصوفيا د چرچ په خير يو عبادتخاې کې دهغې دغه ډول ځان ښايسته کول څه حيرانونکې معلوميدل. خو قاسم په هدف دخپل غشي په لگيدو باندې په زړه کې ډير خوشحاله و، سونيا په دې خاطر دومره ځان جوړ کړې و اوراغلي وه چې قاسم يې د ښايست او ښکلا ډيره ستاينه کړې وه. خوبيا هم قاسم ته په خپله کمره کې د سونيا منتظر پاته کيدل د حيرانتيا وړ و. خو هغه خپله پخوانۍ رويه په ځاې وساتله او د سونيا څخه يې وپوښتل:

« سونیا ! که ته ځان داسې بڼایسته او بڼکلې کړې نو د کوم لیوني په سترگو کې به راشې. زه خو وایم چې دخپل ځان خیال و ساته..... او هو ! په دې وخت کې زما خونې ته څنگه راغلې یی ؟»

د قاسم د خبرو لمړې برخې سونیا ته نوره هم خوشحالی او فرحت ور بښلې و. خو په ناڅاپي توګه یی خپله دنده ورته رایاده شوه او قاسم ته یی وویل: « زه خو د بطریق اعظم په حکم دلته راغلې یم ، هغه ویلي و چې تاته ووایم چې کله هم راستون شوې نو له ماسره یو ځل ووینه.»

قاسم د یوې لمحې له پاره په فکر کې شو او بیا یی دلرڅه فکر کولو وروسته د بطریق اعظم د کتلو له پاره هغه لورې ته مخه کړه. وروسته ورپسې سونیا ورغبرکړ.

« بطریق اعظم زما څخه ستا په اړه هم پوښتلی و...»

قاسم د دې خبرې په اوریدو سره تم شو. او بیا یی سونیا ته مخ کړ او ورته یی وویل چې له تاڅخه یی څه پوښتلی و: او بیا تا ورته څه ویلي دي.؟»

« ما هغه ته وویل چې تاسې د یسوع مسیح د دین ریښتوني خادم او مخلص عیسوي یاست. ستاسې په زړه کې د قسطنطنیې د خوندي ساتلو له پاره پوره ولولې شته او تاسې بلکل یو ریښتوني او میړني انسان یاست .... ایا ما ورته سهې خبرې کړې دي ؟»

اوس نو قاسم ډیر حیران پاته و ، ځکه هغه فکر هم نه کاوه چې د دومره لږې ستاینې په اساس به سونیا پرې دومره فدا کیري. د بله اړخه هغه انډینمن هم شو چې هسې نه چې دغه پیغله پرې ځان مین نه کړي. د همدې فکرونو په اساس هغه سونیا ته د لمړي ځل له پاره لږ څه دروند ځواب ورکړ.

« سونیا ! ستا نه ډیره ډیره مننه . چې بطریق اعظم ته دې ریښتیا ریښتیا خبرې کړې دي.»

قاسم دخپلې خونې څخه ووت او سونیا یی تر شا ورته په خوږو خوږو سترگو کتل.

بله ورځ د قاسم له پاره ډیره مصروفه ورځ وه ، بطریق اعظم د نوټاراس په سلا دیوناني کلیساو د راهبانو او پادریانو غونډه رابللې وه. قاسم د بطریق اعظم په حکم باندي د ضروري کاغذونو په راټولو او جوړولو کې مصروف و. ځکه بطریق اعظم دیوناني کلیساو راهبانو ته دشهنشاه دهر تیرې په اړه ثبوت وړاندي کول غوښتل. د بطریق اعظم اغیز او رسوخ د کوچنیو کوچنیو پادریانو او راهبانو په واسطه په عوامو کې پوره خپور شوې و. او دا همغه دور و چې په « روم » کې د پوپ ځواک د شهنشاه د ځواک څخه زیات و ، او همدې وخت ته د اروپا د زوال وخت هم وایی.

مذهبي کرکه اونفرت خپل اوج ته رسيدلې و. لا تردې وخته پورې د «مارتن لوتر» ډله نه وه را پيدا شوې. دروم پاپ نه يواځې د ټولې اروپا روحاني مشر و بلکه د ټولو سرو اوسپينو مالک هم و. په دې وختو کې د روم د کليسا عدالت په عوامو باندې هر ډول ظلم او تيرې کاوه. عيسايت د هوس پالو مذهبي مشرانو د لويو اله گرزيدلې وه. او د اروپا مذهبي مشران دې لاريو بنکار شوي و، ديبا راپورته کيدو د وخت نه نژدې دوه پيړۍ مخته اروپايي عيسوي پادريان د ظلم، تيرې او هوس بندگان و.

په ديارلسمه عيسوي پيړۍ کې د سسلې او جرمني په پادشاه (فريدرک ثاني) باندې د روم پوپ د کفر فتوي ولگوله. پرهغې د الزامونو په ليست کې دا هم و چې هغه هره ورځ د مسلمانانو په خير غسل کوي، د مردار و اوخبرنو کاليو د اغوستلو په پايلو کې به د سپرو دومره زياتوالي راپيدا کيده چې د «کنټبري» لات پادري به کله بيرون و ت نو په قبا به په سلگونو سپرې له ورايه معلوميدې. تر ۱۰۲۰ پورې د لندن په بازارونو کې د انسانانو غوښې پلورل کيدې. د روم د پاپا عدالت دخپل جوړښت په همغه لمړي کال دوه زره کسان ژوندي وسوځول او په لسو کلونو کې يې اويا زره کسان په اور کې ورواچول. دفرانسې مشهورې ازادې غوښتونکې بنځې «جون اف آرک» هم په ۱۴۳۱ کې په همدې ډول سزا محکومه شوې وه. داخلاقو معيار دا و چې دهغوي د لمړنيو پادشاهانو څخه يې پنځلس همجنس پاله و.

قاسم په خپله کمره کې د نن ماښام د غونډې له پاره د اسنادو د راټولولو په کار کې مصروف و. چې په دې وخت کې شعله کونکي سونيا يو ځل بيا کمرې ته راننوتله. د راننوتلو سره سم يې دروازه د ځان پسې و تړله. هغه په يوه منډه راغله او د قاسم په پښو کې کيناسته. قاسم هغه وخت ډير وارخطا شو چې ويی کتل چې سونيا ژاړي..... قاسم ترې وپوښتل: څه درپښ شوي دي... سونيا همداسې ژړل او قاسم خپل سترگې پټولې او همدا يې ترې پوښتل چې: چل څه شوې دي؟ لږه شيبه وروسته قاسم په خپل حال شو او سونيا ته يې مخ کړ: «سونيا! څه درپښ شوي دي؟ ولې ژاړې؟ چا درته څه ويلې دي؟»

«نه! درونده ميلمه! ماته هيچا هم څه نه دي ويلي، ماته چې هر څه ويلي دي هغه تا ويلي... زه انديښمنه يم، ماته ټوله شپه خوب نه دي راغلې... زه نه پوهيږم چې زه څه وکړم...؟»

قاسم د سونيا په ناروغتيا پوه شوې و. هغه حالاتو وهلی يوه غمزنه پيغله وه. دهغې غوږونه دنرمې لهجې او دمحبت نه ډکو الفاظو اوريدو ته تړې و. هغې ته چې په ژوند کې هر څوک مخې ته راغلې نو د جنسي هوس له پاره يې استعمال کړې ده، هغه د سترو سترو راهبانو او بطريقانو د پتو رازونو څخه خبره وه. ان تردې چې دغه زوړ ستر بطريق هم سونيا سلامتته نه وه پرېښې. خو هيچا هم د سونيا زړه نه و راسپړودې چې وويني چې هغه څومره زخمې دي. پرون چې قاسم دخپل مقصد له پاره د سونيا سره څو نرمې خبرې وکړې او هغه يې وستايله. نو هغه گيچ پاته شوې وه. دهغه په زړه څه داسې هيچان راغلې و چې ټوله شپه يې يوه لمحده هم خوب ته نه وه

پریښی. تر څنگ یی د قاسم انځور د سترگو تر مخه ایښوول شوې و ، هغه دسهار څخه تر اوسه پورې په خپله کمره کې ناسته وه او په خپل قسمت یی ژړل. هغې خپل ځان ددې ځوان لایق او وړ نه گانه چې ددې لورې ته یی التفات کړي و. هغه د قاسم په پښو کې ناسته وه او ژړل یی ، کله یی چې بڼه وژړل نو سمدلاسه پخپله په خدا شوه ، دا نو ډیره عجیبه منظره وه ، دهغې سترگې لا د ژړا څخه لمدې وې او په مخ یی د اوبنکولیکې نه وې خرابې شوې خو اوس یی دیوه معصوم کوچنی په څیر په خدا لاس پورې کړ.....قاسم فکر کاوه چې دا دایاصوفیا خادمه نه بلکه د اسمانه راغلي کومه پریښته ده.

قاسم هم دهغې ددې خلوص څخه په خدا شو ، ته خوسونیا ډیره عجیبه پیغله یی ، هم ژاړې او هم خاندې. پورته شه او دروازه پرانیزه او بیرته راځه. دغسې په بنده دروازه کې کیناستل بڼه نه بریښي.

سونیا ته د قاسم دمحبت او مینې نه ډکه لهجه ډیره خوښه شوه ، سمدلاسه ولاړه او دروازه یی پرانسته ، خو هغې د دروازې کنجی و گرزوله ، د دروازې کومه پله یی خلاصه نه کړه. بیرته د قاسم مخې ته راغله او د شرارت نه په ډکه لهجه یی ورته وویل:

«ایا سستیر میری ستا ډیره خوښیږي؟ زه به یی درته ووايم چې سستیر میری زما هم ډیره خوښه ده. زه د ورځې یو ځل نیم دهغې کتلو ته هرو مرو ورځم. هغه زما سره د یوې خور په څیر ناسته پاسته کوی ، دهغې سره دناستې په وخت کې زما ټول غمونه له منځه ځي»

دمارسی د نوم په یادولو سره د قاسم زړه بل لورې ته ولاړ. د سونیا دا خبره چې هغه د ورځې یو ځل د سستیر میری لورې ته ورځې د قاسم له پاره ټکان ورکونکي وه. په دې وخت کې یو ناڅاپه د قاسم په زړه کې یو عجیب فکر راپیدا شو. قاسم تر یوه وخته پورې په خپل دغه فکر کې ډوب و او بیا کومې پریکړې ته ورسید او د خپل ځان سره یی و خندل. لږه شیبه وروسته هغه دخپله ځایه پورته شو او دخپل سامان څخه یی د مارسی گوته راوویستله. که څه هم هغه په دې فکر کې شو چې دهغه ددې اقدام څخه به یې چاره سونیا نوره هم په غلط فکر کې ولویږي، تر یوې لمحې یی صبر وکړ خو بیا یی خپل ستر مقصد په فکر کې راوست او ډاډمن شو ، هغه یو دوه قدمه د سونیا په لور ورغې او بیا یی د مارسی گوته د سونیا په لور ور تږدي کړه او په ډیر اخلاص یی ورته وویل:

«سونیا ! زه یو راهب یم.....تاته خو جسماني محبت نه شم درکولې ، خود خپل ورحانې محبت تحفه تاته درکوم. له تانه هیله لرم چې پر ما پورې به خپل امیدونه نه تړې. ځکه چې ته خو پوهیږې چې یو راهب محبت کولې شي خو واده نه شی کولې..... دا واخله او په گوته یی کړه.....»

د سونیا حالت دکتلو وړ و. د قاسم خبرې د سونیا په غوږونو کې د سختو نیشه کونکو شرابو په څیر وړ پریوتې او هغه یی زړه بایلیدونکې کړه. دهغې سترگې د عقیدت په نشې کې ډوبې شوې او شونډې یی د احساساتو له

مخې په رپیدو شوي ، دخپل نصیب څخه په ویره کې شوه . ځکه نن قاسم هغې ته گوته د تحفې په توگه ورکړه ، گویا هغه یې دمحبت په غشي وويشتله . هغې خپل لاس ورمخته کړ او د گوتې د په گوته کولو له پاره یې خپله گوته هم رامخته کړه . کله چې د قاسم لاس دهغې په نرمې او نازکې گوتې ولگیدنو دسونیا په بدن کې د لړزیدو په ځای آرام او سکون راپیدا شو . هغې ته داسې ډاگیزه شوه چې قاسم دهغې د لاس او گوتې په نیولو سره هغه د نړۍ د جهنم څخه رابیرون کړې ده . دهغې د سترگو څخه د اوبسکو دوه ستر ستر څاڅکې لاندې په فرش باندې را توي شول . سونیا ته داسې څرگنده شوه لکه د نړۍ ټول باریې چې د اورو څخه پورته کړل شوي وي .

په همدې وخت کې چې قاسم سونیا ته گوته په گوته کړه نو د قاسم د کوتې دروازه په غږ سره پرانستل شوه او یو اجنبی وگړې دهغه کوتې ته رانوت ، د دې اجنبی په کتلوسره د قاسم اوسان وار خطا شول ، سونیا هم په وارخطایی سره یوې لورې ته ودریده . ځکه چې په دروازه کې په خپل سره رانوتې اجنبی قاسم ته په کرکجنه توگه کتل . دا پنځوس کلن زور وگړې خود ځواکمن وجود خاوند و . قوي سترگې یې درلودې ، سترگې یې داسې سرې وې لکه چا چې په کې د اورتکې سرې سکروټې ایښودې وي . دبطریق په څیر کالي یې په ځان و اوپه لاس کې یې امصا نیولی وه ... دا شاگال و ... د ایاصوفیا پیرې ... سونیا به ورته د ایاصوفیا پیرې وایه ... بلکه سونیا په ریښتیا هم هغه د پیرې په څیر منلې و . ځکه هغه به د ورځو ورځو راهیسې ورکیده ، هیجانه به یې په اړه معلومات نه و چې شاگال چیرې تللې دې ؟ اویا به یو ناڅاپه په ایاصوفیا کې را څرگند شو ، دهغه په اړه یوه خبره ډیره مشهوره وه چې هیڅوک د شاگال په سترگو کې سترگې نه شي ورنوښتلې . ان تردې چې د بطریق اعظم پورې د پورته مرتبې خلک هم د شاگال دسترگو څخه ځان تیروي . دخلک گمان خودا هم و چې د شاگال په سترگو کې د یوې دقیقې له پاره د سترگو نویستل انسان له منځه وړي ، هغه انسان بیا په څلورویشت ساعتو کې له منځه ځي ... دا خبره څومره سهې وه او څومره غلطه ... خود سونیا تر مخه شاگال یو دوه کسان په همدې توگه له منځه وړي و ، شاگال به عادتاً خاموشه و . دهغه څیره د رازونو څخه ډکه وه او هر انسان به چې ورته ډیر وکتل هغه به د ویرې اود هشت سره مخامخ کیده . په چرچ کې نورو خلکو هم دا گمان کاوه چې شاگال انسان نه دې بلکه د قسطنطین پیرې دې چې عمر یې ددرې سوه کالو څخه ډیر دې . او د قسطنطینې د خوندي ساتلو له پاره د خداوند یسوع مسیح له اړخه ټاکل شوي دي . دهغه د اوږد عمر دباور کونکو دلیل دا و چې هغوي دغه شاگال د تیرو ډیرو کلونو راهیسې په همدغه شکل سره ویني . دبطریق اعظم تر څنګ د یو شمیر سترو خلکو فکر هم همدا و چې شاگال پیرې نه دې خودا یې منله چې شاگال د پتو ځواکونو مالک دې او د تور جادو خاوند هم دې .

شاگال په داسې وخت کې د قاسم د کمرې دروازه پرانسته چې قاسم سونیا ته گوته ور په لاس کوله . خود هغوي بخت ښه و چې د دروازې د پرانستو اواز سونیا او قاسم واورید او قاسم سمدلاسه د سونیا څخه خپل لاس رابښکود . قاسم ته د شاگال تر شا خپل خادم ډیوډ هم تر سترگو شو ، او ډیوډ ورته هم د رازونو ډک انسان معلوم

شو. سونیا خو شاگال پیژانده اما قاسم هغه د لمړي ځل له پاره کوت. ځکه شاگال د قاسم د اجازې پرته دهغه خونې ته راننوتې و. دهغه تگ لکه د هندوستان د سوامیانو په څیر و، د تلو په وخت کې یی د انسان د قد په اندازه امصا په زمکه وهله او د کمږې منځته راغې. دهغې د سترگو څخه را پورته کیدونکې حرارت قاسم هلته په خپل ځان کې محسوساوه. هغه د قاسم مخې ته راغې او دهغه تر مخه خاموشه ودرید. لږه شیبه کې یی د قاسم په سترگو کې خپلې سترگې ورننویستلې، قاسم ته د شاگال دغه ډول راتگ د زغم وړ نه و. په دې خاطر قاسم هم د غصې نه ډکې سترگې د شاگال په سترگو کې ورننویستلې، خو لږه شیبه کې قاسم ته داسې ډاگیزه شوه چې دهغه تر مخه انسان نه بلکه کوم شیطان ولاړ دې. قاسم د شاگال د سترگو څخه د راوتلي حرارت په اساس نارامه شو او خپل وجود یی دخپل وزن څخه ډیر دروند احساساوه.

پخوا له دې چې قاسم دهغه د سترگو د حرارت ځواک له لاسه ورکړي او خپلې سترگې ترې را واړوي، اندیبنمني سونیا رامنده کړه او قاسم یی پورې واهه او د شاگال د سترگو څخه یی لرې کړ او بیا یی په لږژانده اواز سره وویل:

« دا بطریق شاگال نومیري..... دهغه په سترگو کې سترگې ننویستونکې ژوندې نه پاته کیږي. هغه د زرگونو پیریانو ځواک لري.....»

سونیا ددې نه اخوا نور څه و نه شو ویلې. ځکه چې د شاگال څیرونکې سترگې په هغې ورننستې، معلومه نه ده چې قاسم ته څنگه معلومه شوه چې د شاگال شاته دهغه خادم په خندا دې خو قاسم تر ډیره پورې خپله غصه پټه نه کړای شوه او شاگال ته یی وویل:

« درونده بطریقه! تا به ماته حکم کړې وې چې زه په خپله ستاسې خدمت کې حاضر شوې وې. دغه ډول، د یو چا کمږې ته، دهغه د اجازې پرته ورننوتل ښه نه ښکاري.....»

« هو هو هو! ..... تا سهي خبره وکړه..... ما تاسې دواړه هسې په هسې پریشانه کړئ... خو زه حیران یم چې په قسطنطنیه باندې د مرگ ویره را خپره شوې ده او تاسې دواړه د ایاصوفیا په پاکو حجرو کې رومانس ته ملاتړلې ده..... ما اوریدلې دې چې ته د تهریس څخه راغلې یی. ایا دا ریښتیا دي؟»

اوس نو د قاسم غصه یو ناخاپه په هوا کې ولاړه او د پښولاندې یی زمکه وښویده. ځکه د شاگال په لهجه کې د گیدرو په څیر مکر او فریب پټ و. قاسم ته دا لهجه ډیره پراسراره ښکاره شوه. خو ځان یی سنبال کړ او ویی وویل:

« بلې، هو..... دا ریښتیا دي؟»

« دا خو ډیره بڼه خبره ده.....تهریس خوزما ډیر خوښ دي..زه ډیر وخت د تهریس کلیسا ته ورځم..... حیران یم چې تاسره مې ولې هلته نه دي لیدلې.....»

اوس به قاسم څه ویلې وای. هغه د خپل ځان د خلاصون له پاره خبره شاته وغورځوله « په حقیقت کې به زه ډیر وخت په ځانته عبادت کې مصروف ووم ، او د ډیرو خلکو سره به نه شو کتلاي ، دا خوزما ډیره بد قسمتي ده چې ما هلته له تاسره نه دي کتلي.....»

« هوووووو !.....دا ریښتیا هم ستا بد قسمتي ده...خیر ! اوس خوزما اوستا ترمنځ لیدنه وشوه نور نو ته بد قسمته نه یی... زه به یو ځل بیا له تاسره وینم. د څه ضروري خبره له پاره ... زما منتظر اوسه..»

قاسم ته داسې ډاگیزه شوه لکه شاګال چې گواښ ورته کوي. خوبیا هم قاسم ورته مسکې شو او ورته یی وویل: « ضرور ضرور.....زه به ستا انتظار کوم»

شاګال لکه څنګه چې راغلي و همغسې د خونې څخه بیرته ووت. خو ډیوډ په خپل ځای ولاړ پاته شو. قاسم ډیوډ ته مخ کړ او ورڅخه یی وپوښتل « ایا بطریق همداسې وي ؟ انسانیت ته د محبت د درس د ورکولو له پاره دیسوع مسیح راهب دغسې نه وي، دا موصوف دایا صوفیا سره د څومره مودې راهیسې اړیکې لري..»

« په دې خو هیڅوک نه پوهیږي ، د هر چا څخه چې پوښتنه کوي وایی چې شاګال یی دهمغې لمړۍ ورځې څخه همداسې کتلي لکه دا اوس چې دي..»

معلومه نه ده چې قاسم ته څنګه څرګنده شوه چې ډیوډ هڅه کوي قاسم د شاګال څخه وویروي ، قاسم د ډیوډ په خبرو باندې په مسخری توګه و خندل « بڼه ، ډیر بڼه ، سهی ده. تاسې ولاړشئ ، زه د غونډې له پاره څه ضرور کار ترسره کول غواړم...»

سونیا غوښتل چې تم شي. خو قاسم دواړو ته د بیرته تللو حکم کړې و. نو هغه هم مجبورا د هغه ځایه ولاړه. کله چې هغوی دواړه ولاړل نو قاسم پورته شو او د خپلې کمرې دروازه یی له دننه څخه بنده کړه. اوبیا په خپلو کارو کې مشغول شو. هغه سر ښکته کړې و او څه یی لیکل چې ټکان یی وخور او فکر یی وکړ چې شاګال یی تر مخ ولاړ دي او په ډیرو بدو سترګو هغه څاري... قاسم سرراپورته کړ ، مخته یی وکتل خو څوک یی و نه میندل. خوداد قاسم وهم و. قاسم خپل ځانته په قهر شو او له ځانه سره یی وویل چې د یوه مؤمن په صفت د یوه شیطان په ویره احساسوی. اوبیا بیرته په خپلو کارو کې مشغول شو.

کله چې سونیا خپلې کوچنۍ شانته خونۍ ته راغله نو زمکې ځای نه ورکاوه. هغه د قاسم له اړخه ورکړل شوې گوتې ارام ته نه پریښوده ، خپلې کمرې ته د رانوتلو سره سم یی د کمرې دروازه و تړله. اود قاسم له اړخه ورکړل

شوی گوته یی په لاس کې را واخسته او په ډیره مینه یی ورته کتل. بیابیا یی هغه گوته ښکلوله او بیابیا یی په خپلو سترگو مخبښله. او بیابیا به یی خپل پخوانی ترخه یادونه را یادول او دسترگو څخه به یی پرې اوبښکې تللې. هغې خو چرچ ته پناه راوړې وه. خو دلته په راتلو سره یوه یوه راهب په جدا جدا توگه دهغه ابرو او عزت له منځه وړې و، دا چې دغه د خلکو ترمنځ د اوږدو اوږدو ویناو کونکي دخداوند یسوع مسیح یواځې په نوم راهبان دپاکو اوسپینو پیغلو دلوڅو جسمونو څخه څه ډول گټه اخلي، دا خبره سونیا ته دلته چرچ ته د راتلو وروسته معلومه شوه. هغوی چې د غمونو د پریښودو له پاره دلته راغلې وې، خو په ایاصوفیا کې ورته دهغې نه زیات غمونه منتظر وو. هغې چې کله په ایاصوفیا کې خپل لباس لویدلې وکوت نو ډاډمنه شوه چې په نړۍ کې ورته دعزت د خوندي کیدو له پاره دپناه هیڅ ځای ځیرې نه شته همدا علت و چې هغې خپل ځان د ایاصوفیا د شرایطو په مطابق ور وغورزاوه.

خون ورته قاسم دخپلې مینې نښه، گوته، د تحفې په څیر ورکړې وه او هغې ته یی یو ځل بیا ژوند وربښلې و. اوس نو هغې په ایاصوفیا کې په خپل تیر ژوند باندې افسوس کاوه. کاش چې هغې خپله ابرو او عزت خوندي ساتلې وې نو نن به یی د ایرون په پښو کې هر څه په پوره ویاړ سره قربان کړې وې، همدا پېښمانې دهغې په زړه اودماغ کې راگرزیده، ډیره پریشانه وه خو د قاسم له اړخه ورکړل شوې تحفې به بیرته خوشحالیو ته را ستوله. څومره زیاته چې هغه نن ناقراره وه په خپل ټول ژوند کې پرې دومره ناقراري نه وه راغلې. په همدې وخت کې یی په ذهن کې د سسټر میری روڼ مخ هم را وگرزید. په داسې وختو کې یواځې سسټر میری وه چې هغې ته یی حوصله ورکولې شوه. هماغه وه چې سونیا خپل سترغلي پاک کړل او دسیسټر میری په لورد تللو له پاره یی ځان تیار کړ.

نن د سسټر میری په دروازې کې دهغې مریدانې ښځې یوه هم نه وه. ځکه دهغوی له پاره یواځې د خالي او یکشنبې ورځې مختص شوې وې. اوس د دوشنبې ورځ وه. سونیا په ډیره کراره توگه د سسټر میری دروازه ور وټوکه. او کله یی چې ځوابی اشاره ترلاسه کړه نو دننه ورننوتله.

سسټر میری په خپله کمږه کې ناسته وه اودخپل عادت په مطابق یی یو عجیب او غریب کتاب لوست. دسونیا په کتلو سره یی هغه کتاب بند کړ او هغه یی په یوه صندوق کې کیښود او د سونیا سره د کتلو له پاره راپورته شوه. سسټر میری سپین کالی اغوستی واومخ یی د وقار او رعب نه ډک و. داد «ایاصوفیا» یواځنی راهبه وه چې تر اوسه یی کوم نارینه ځانته نژدې نه و پریښی.... هغې دهمغه لمړۍ ورځې څخه دیوې عبادت کونکې راهبه شکل او بڼه اختیار کړې وه..... دا پخپله ماری وه.

ماری سونیا په ډیره مینه دخپلې سینې سره رایوځای کړه او په خپل څنگ کې یی کینوله او بیابیا یی ترې وپوښتل:

« سونیا څه خبره شوې ده ، نن خوستا په څیره کې انډینې راولاړې شوې ښکاري. ماته ووايه ، زه به دې دغم دبدلیدو هڅه وکړم.»

خو سونیا د ځواب ورکولو په ځای په ژړا او وایلا پیل وکړ. سړی دمارسي په سینې کېښود ، مارسي خپل لاس دهغې په ملا کېښود او هغې ته یې دقرار ورکولو هڅه پیل کړه..... سونیا ژړل خومارسي خاموشه وه. داسې برېښیده چې هغې سونیا ته د ژړا کولو فرصت ورکاوه ..... په همدې وخت کې د سونیا دگوتې لاس چې هغې په خپل وجود کې پټ کړې و په غیر اختیاري توګه بیرون راووت. او دمارسي سترګې پرې ولګیدې .... دمارسي سترګو په سرسري توګه دسونیا دا ګوته وکتله خو جدی یې ونه ګڼله . خو لږه شیبه وروسته دمارسي سترګې یو ځل بیا په دغه ګوته باندې وروښتې اوس نومارسي په ډیره جدي توګه د سونیا په لاس کې دغې گوتې ته کتل. دهغې په زړه کې دماضی یادونه راڅرخیدل..... دهغې سره د مارتها هغه یادگار ګوته وه چې مارسي قاسم ته ورکړې وه. نو په دې فکر کې چې هسې نه چې دهغې سترګې فریب وڅوري نو د گوتې په جوړښت باندې یې غور کول پیل کړل ، خودا هماغه ګوته وه. وجود یې په لږزان شو ، سونیا یې په دیر احتیاط سره را سمه کړه او په خپل هیجاني کیفیت یې قابو پیدا کړ او بیا یې په ډیرې نرمې لهجې سره سونیا ته وویل:

« ګوره سونیا ! ..... دداسې ژړاګانو څخه څه نه جوړېږي ... اوس چپ شه ، شاباس .. اوماته ووايه چې څه خبره شوې ده.؟»

مارسي خپلې پاکې گوتې د سونیا په مخ ووهلې ، اوس نو سونیا خپل ځان ډیر سنبال کړې و ، رانیغه شوه او کیناسته. او پخپل لاس کې یې په ګوته کړل شوې ګوته رامخته کړه اوسسټر میري ته یې وویل:

« ته خودا ګوته ویني که نه ! داماته هغه ځوان را کړې چې د پریښتو په څیر پاک انسان دې ، هغه د قسطنطنیې اوسیدونکې نه دې ، دبیرون څخه راغلې دې ، خو سیسټر ..... زه څه وکړم ....؟ ما په هغه خپل زړه بایلودې دې. خو نه زما په وس کې ده او نه مې په اختیار کې چې زه هغه دخپل ځان کړم. هغه یو راهب دې اوزه دیوه چرچ خادمه یم ..... سسټر ! زه خپل ځان دهغې وړنه وینم ، زه به هغه ته څنګه ووايم چې زه ښه نه یم پاته شوې ..... هغه ډیر ښه دې.....»

خو مارسي د څه اوریدو ته تیاره نه وه. هغه په خپل ځای باندې لکه د تیرې په څیر جامده ناسته وه ، هغې ته په خپلو سترګو او غوږونو باور نه و ، هغې په تیرو اوو کلونو کې ډیر زیات ژړلي و ، ډیرې سجدي یې کړې وې ، ډیر لمونځونه یې کړي و او په پټه پټه یې دغه تیر اوو کلونه د الله تعالیٰ په مخ کې ډیر ژړلې و خو هیڅکله یې د خپل فریاد ځواب نه و اوریدلې. خونن بې په ناڅاپي توګه قاسم ته د خپل اړخه ورکړې ګوته وکتله. سونیا ورته ویلې چې هغه ځوان همدلته دې او دا دمارسي له پاره ډیر عجیبه لمحې وه ، ځکه قاسم بلکل دهغې سره نژدې و ، د

هغې د زړه د درزهار انداز هم بدل شوې و ، دا درزهار لمړۍ د يوې راهبې د زړه او زو چې د ټولې دنيا د دنارينه و څخه يې ځان يوې خوا كړې و او دخپل پروردگار سره يې مينه پيدا كړې وه ، خو نن يې زړه په يوه بل انداز كې درزیده او دا د يوې ځوانې پيغلې د زړه درزار و چې د كلونو كلونو راهيسې يې دخپل محبوب كتلوته ليوالتيا درلوده . هغې يقين نه شو كولې ، په دې فكر كې شوه چې كيدې شي دا گوته د بل كوم كس لاسو ته ورغلی وي او تردې ځايه را رسيدلي وي ، په دې اساس يې په پوره ناقراری سره دسونيا څخه وپوښتل :

« دهغه ځوان راهب قواره او خيره څه ډول ده ... ايا ته يې ماته ويلې شي ؟ »

سونيا ددې خبرې په اوریدو سره ټکان شاتنه وخورځو بيا يې د قاسم خيره مخته راوړه او په ډيره ښه توگه يې هغه تعريف كړه . اوس نو سونيا هم ډاډمنه شوې وه چې تعريف كړل شوې راهب پخپل قاسم بن هشام دې . دمارسې كيفيت هم بدل شو . هغې غوښتل چې همدا اوس او همدا شيبه راپورته شي او د قاسم په لور ورمندې كړي . د قاسم په غيږې كې سرور نښاسي او د زړه له كومې وژارې او هغه ته ووايي چې ..... « درځه ! ..... ټول هر څه پرېږده او ما ددې ستونزمن ژوند څخه بيرون كړه .... » خو هغې داسې نه شوې كولې . هغې سونيا له ياده وويسته او دخپل تير پخواني ژوند په يادونو كې را ونغښتله . هغې يوه يوه خبره رايادهوله . « لاله شاهين » يادگار ، د قاسم كور ، د قاسم خندانه ورندار ، د قاسم وريرونه .... اوبيا يې خپله مور راياده شوه . اوبيا يې يو ناخاپه ذهن و دريد او په دې فكر كې شوه چې هسې نه چې ډيمونان هم د قاسم په لاسو وژل شوې وي . اوبيا يې همدا فكر په زړه كې پوخ شو چې قاسم دلته قسطنطنيې ته د راتلو سره سم ډيمونان وژلې دي ، خو هغه وخت چې هغې اوريدلې و چې دسلطان مراد خان زوي سلطان محمد خان په تخت د كيناستو نه وروسته په قسطنطنيې باندې د حملې كولو گواښ كړې دې نودهغې په دعاوگانو كې هم ډيرښت راغلې و . هغې به شپه او ورځ دخپل مالک تر مخه همدا دعاوې كولې چې هغه ورځ ډيره ژر راوړې چې سلطان محمد په قسطنطنيې باندې حمله وكړي ، هغه په دې هم ډاډمنه وه چې دسلطان په لښكرو كې به قاسم بن هشام هم ورگډ وي ، په تيرو اوو كلنو كې به مارسې ډيروخت په دې حيرانه وه چې ولې يې قاسم د لټون هڅه نه ده كړې . هغه په دې پوهيده چې كه چيرې قاسم يې د لټون هڅه وكړي نو پيدا كيدل به يې ورته ستونزمن نه وي اودهغې سره كتلاې شي . خو نن ډاډمنه شوې وه چې قاسم دهغې پل تعقيب كړې ، اوس نو د قاسم د كتلو له پاره نا ارامه وه خو دصبر لمن يې پرېښوله . او خپل وقار يې په ځاي وساته اوسونيا ته يې وويل :

« ډير ښه ..... اوس نو تا دهغه سره مينه پيدا كړې ده . خو دا راته ووايه چې هغه هم له تاسره مينه كوي او كنه ؟ »

« هو كوي يې ! او ډيره زياته يې كوي ، خو هغه مجبور دې ، هغه وايي چې زه تاته جسماني محبت نه شم دركولې ، ځكه چې زه يو راهب يم ، خو روحاني محبت دركولې شم ، هغه ماته روحاني محبت راكړې دې ، او دا گوته دهغه

دمحبت نښه ده. خو سستیر میري، زه په دې نه پوهیږم چې روحاني محبت څه ته وایی؟ تا ته به معلومه وي، که څنگه؟»

مارسي يوه پوهه او رسيدلې پيغله وه. هغه په ډيره اسانۍ سره دخبرو بيخ ته ور رسيدله. هغه په دې فکر کې وه چې قاسم دې نجلۍ ته قصدا دا گوته ورکړې ده ترڅو يې ترما پورې را ورسوي. او زه يې وپيژنم. دا د قاسم له اړخه يو ډول پيغام و. مارسي د قاسم د پيغام څخه ډيره خوشحاله شوې وه، خو هغه په دې ډيره خفه وه چې دا ناپوهه سونیا هسې په هسې د قاسم په محبت کې را نښتې ده. په ناڅاپي توگه د قاسم په ذهن کې يو خيال راغې او سمدلاسه يې سونیا ته وويل:

«ډيره ښه!..... هغه راهب اوس له تاسره روحاني محبت کوي. زه تاته يوه خبره درښيم، ته يې هغه ته وکړه.... نو هغه به پرتا نور هم ډير مهربانه شي.... خو تر هر څه لمړۍ زما يوې خبرې ته کلک غوږ کيږده. چې خپل ځان دهغه په مينه کې دومره مه ليوڼې کوه، هسې نه چې خپل يې نه کړې او بيا يې د جداوالي غم هم ونه شي زغملې....»

سونیا مسکۍ شوه او بيا يې په ډيره بې صبرۍ سره ورته وويل: «ماته هغه خبره وښيه چې راته دې يې دنبوولو ژمنه کړې وه.» ته خو پخپله د يسوع مسيح راهبه يې. نو تاته به دمحبت په اړه څه معلوم وي؟» معلوم نه شوه چې ولې د مارسي په شونډو باندې عارفانه مسکا را پيدا شوه. هغې يوه اوږده ساه واخسته او دهغې خبره يې تکرار کړه او ويی ويل:

«هو! ته سهي وایی. ماته به دمحبت په اړه څه معلومات وي؟»

سونیا داسې وانگيرله چې د سستیر زړه يې خفه کړ. سمدلاسه يې بښنه وغوښتله، او بيا يې په زاری کونکې لهجې سره وويل «سستیر! که چيرې ماته بښنه وکړې نو بيا راته ووايه چې ماته څه ويل غواړې؟»

مارسي د يوې لمحې له پاره د سونیا په څيرې باندې سترگې ورنښخې کړې او بيا يې ورته وويل: «ته هغه ته ووايه..... د لاله شاهين کوترې الوتې دي.. کله چې نيلا اوبه سرې شي نو بيا به خپلو کورنو ته بيرته راستنې شي.»

سونیا په ډيره حيرانتيا سره د مارسي خبرې واوريدې. يوځل يې هڅه وکړه دا الفاظ په خپله ژبه باندې تکرار کړي او ځان پرې پوه کړي خو بيا يې په حيرانونکې توگه وويل:

«سستیر! دا څه خبره ده؟.... زه خو پرې هيڅ پوه نه شوم. د لاله شاهين کوترې زمونږ دمحبت سره څه اړيکي لري..»

«ته ددې جملې په مطلب پوهيدل پريږده اودا يو ډول روحاني منتر وگڼه. ماتاته دمحبت يو يادگار پيغام در ښوولې دې. دا د يو چا دمحبت پيغام دې..... او ډی زيات اغيزمن دې...»

سونیا پرې بیا هم ونه پوهیده خود سیستیر میری پیغام بی په ژبه یاد کړي.

د ایاصوفیا د پادریانو غونډه چې ماسپینین څخه پیل شوې وه د شپې تر ناوخته پورې یی دوام وکړ. په دې غونډه کې د قسطنطنیې ټولو پادریانو برخه اخسته وه. او ټول په دې خبره ډیر په قهر و چې ولې شهنشاہ د دواړو کلیساو د گډې غونډې له پاره کارډینل اسیدرو د مشر په څیر ټاکلې دې. دا خود ایاصوفیا د بطریق له پاره سپکوالې دې. د قسطنطنیې ټولو مذهبي مشرانو په گډه دا پریکړه وکړه چې هغوی به د غونډې په ورځ د شهنشاہ تر مخه احتجاج کوي. او کله چې د دواړو کلیساو دغه غونډه خپل اوج ته رسیږي نو دوی به یی په همغه شیبه کې بایکات کوي او ناکاموي به یی. دا حقیقت و چې د ښار د خلکو زړونه او دماغونه د کلیسا د مذهبي مشرانو په لاسو کې و. خلک د دې حالاتو په کتلو سره مجبور و د مذهبي مشرانو لورې ته مراجعه وکړي ځکه همدې مذهبي خلکو، عوامو ته د هغوی د پیسو، سرو او سپینو زرو په مقابل کې د جنت ټکټونه ورکول. دا ډاډمنه وه چې که چیرې ټولو پادریانو د شهنشاہ په خلک راپارول نو خلک به لکه د اور سکروټې گرزیدلې وې. په دې اساس د بطریق اعظم سازش بریالی شو او ټولو پادریانو ورسره په دې اړه ژمنه وکړه....

کله چې د شپې غونډه پای ته ورسیده نو قاسم د بطریق اعظم څخه اجازه واخسته او په خوشحالی سره د خپلې کمږې په لور ولاړ. دهلیزونه ټول خاموشه و او ډیره کې خلک په خپلو خونو کې ویده شوي و.

قاسم په زینو وخت او دویم منزل ته ولاړ خو معلومه نه ده چې دویم منزل ورته ولې دومره وړان و یچار ښکاریده. دلته هم په دیوالونو او دروازو باندې د مشالونو په رڼاو پتنگانو نڅاوې کولې. کله چې قاسم په لمړي مور کې را وگرزید نو یو سوري لرونکې شکل یی وکوت چې ښې او چپ لورې ته یی حرکت کاوه..... داسې څرگندیده لکه کوم کس چې یو ناڅاپه کومې خونې ته ورننځي... قاسم سخت متوجه شو.

په حقیقت کې قاسم د غونډې د جریان نه وروسته د گڼ شمیر پادریانو سره د دې ستر مقصد د ترلاسه کولو له پاره د یوځای پاته کیدو تبلیغ کاوه. او تر دې وخته پورې بطریق اعظم او نور ستر پادریان خپلو خپلو کمرو ته ورغلي و. کله چې د ښاره راغلې د کوچنیو کلیساو پادریان رخصت شول نو د شپې لمړۍ برخه تیره شوې وه او په هغه وخت کې د ایاصوفیا دغه برخه لکه د قبرستان په څیر خاموشه پرته وه.

قاسم په داسې حال کې چې وینستان یی په بدن را پورته شوي و د دهلیز څخه تیر شو او خپلې کمږې ته ورسید. خو کمږې ته په ورنیژدې کیدو سره یی چې کله وکتل چې د کمږې دروازه یی پرانستې ده نو حیرانتیا یی نوره هم زیاته شوه. قاسم په ډیر احتیاط سره خونې ته ورننوت خو په کمږه کې هیڅوک هم نه و. البته د کوټې ټول سامان یی خپور و شوي و او داسې بریښیدله چې چا یی سامان ټول پتلې دې. د قاسم ذهن سمدلاسه د بطریق شاگال په لور ولاړ ځکه د نن سهاره څخه هغه شاگال نه و کتلې. قاسم خپل سامان راټول کړ او بیرته ولاړ او

ويده شو. خو خوب يی د سترگو خخه لري تبتيديلي و. اوس نو هغه د ډيرو عجيبو حالاتو سره مخ و، تر هغې چې د دندې پورې يی اړونده وه نو د قاسم کار د وړتيا وړ و. خو تر هغې چې دمحبت پورې يی اړه درلوده نو لا تر اوسه د قاسم هڅو او کوششونو کومه د ډاډ وړ نتيجه نه وه ورکړې. قاسم دخپلې خونې دروازه د دننه خخه وتړله او په خپلې بستري باندې پريوت. اوبيا معلومه نه ده چې څه وخت به يی سترگې ورغلې وې. کله چې د قاسم سترگې ورغلې نو د قاسم دکوتې کړکۍ کې يو حرکت شانته پيدا شو، دا يوه ډيره درنه کړکۍ وه او د يوه نرۍ اواز سره سم خلاصه شوه.

دمشال په گرزیدو کې په کوټه کې دهرشي سيوري په حرکت راغلي و، کله چې کړکۍ پرانستل شوه نو دمشال رڼا دکړکۍ يوې لورې ته هم ورو عئیده. او په دې توگه تر مخه سيوري هم رڼا شو. لږ وروسته دغه سيوري د اواز د پيدا کيدو پرته د قاسم دکوتې په لور را روان شو، د قاسم کوتې ته راننوت او کړکۍ يی د ځان پسې بنده کړه، دشپې دويمه برخه هم تيريدونکې وه، د ايا صوفيا ټوله وادي په خوب کې غرقه وه، هرې لورې ته چپه چپتيا وه او د ستنې د غورزیدو اواز هم اوریدل کیده. خو د قاسم په خونه کې موجود سيوري هيڅ ډول اواز نه راپيدا کاوه. سيوري چې کله د قاسم تر پښو را ورسيد نو يو دم تم شو د رڼا سيوري په سيوري باندې پريوتې و. په دې اساس هغه سيوري نه و بلکه يو ژوندي انسان و. کمرې ته د راننوتلو سره سم يی دخپلې خولې پرده لري کړه رڼا وښووله چې هغه سونیا وه. سونیا د «اياصوفياء» جذباتي کنيزه.

سونیا د قاسم په قدمونو کې کيناسته او دهغه لوڅې پښې يی لکه دليونو په څير کتلې. د قاسم وجاهت، دهغه قد و قامت، دهغه ځواني او بنايست ... ټول هر څه لکه د سپوږمۍ په څير ځلیدل. سونیا غوښتل چې ورشي او د قاسم تر څنگ ځملي .. خو کوم ناليدلې قوت هغه ددې کاره مننه کوله، هغه تر ډيره پورې د قاسم په پښو کې ناسته وه، بيا راپورته شوه او د قاسم په پښو باندې وربښکته شوه او هغه يی ښکل کړې .... په همدې وخت کې د قاسم سترگې را خلاصې شوې، خپلې پښې يی کش کړې او راپاخيد او کيناسته:

« دا څنگه حرکت دي؟ ... سونیا ! دا ته يی؟ ... په دې وخت کې؟ ... او بيا زما په خونه کې؟ ...»

سونیا ورته په خپلو شونډو لاس کيښود او د خاموشه پاته کيدو اشاره يی ورته وکړه. او په ډيره خاموشانو توگه يی ورته داسې وويل لکه څوک چې منتر وايی .....

« د لاله شاهين کوتري والوتې ..... کله چې نيلا اوبه سرې شي نو بيرته به خپلو کورنو ته را وگرځی ..»

قاسم يو ناڅاپه په خپل ځای باندې گونگ سونگ کيناسته. دا خو نيغ په نيغه دمارسی پيغام و. دهغې د جسم هر رگ دخوشحالی نه په نخاکې ودهغه نه دا وير شول چې دا دشپې دويمه برخه ده او سونيا يی په کمره کې ځانته ورسره ده. هغه راټوپ کړ او په بستر کې نيغ کيناسته او په ډيره بې تابۍ سره يی د سونیا خخه وپوښتل.

«خ...خ...خه...خه...تا...تا...خه وويل؟ يو ځل بيا يې ووايه!»

سونيا يو ځل بيا وويل «د لاله شاهين کوترې الوتې دې او کله چې نيلا اوبه سرې شي نو بيرته به خپله ځالو ته را ستنې شي.»

قاسم دمارسي په پيغام و پوهيده. مارسي ورته همدا ويل چې کله چې په ابناي فاسفورس کې د عيسوي فوځيانو ويني وبهيري نو دې سپين روپې راهبه به هم د خلاصون لاره بيا مومي ...

دمارسي پيغام د قاسم په زړه کې نوې روح را وپاراوه ، دا لمړې ځل و چې هغه ته په محبت کې برياليتوب تر لاسه کيده. هغه د خوشحالي نه جذباتي شوې و ، مخته راغې او خپل لاس يې د سونيا په اوږه کينښود ، سونيا د انار دگل په خيړتکه سره شوه . قاسم سونيا ته وويل:

« سونيا ! تان زما زړه د مينی نه ډک کړې دې ، نن چې ته له ماڅخه هرڅه غواړې اوله ماسره ويی نوزه به يې هرو مرو درکړم»

سونيا په زړه کې سستېر ميرې ته دعاگانې پيل کړې ، ځکه هغې ورته د قاسم درام کولو له پاره منتر بنوولې و . د سونيا زړه د مينی او محبت نه درزیده. او په خپل قسمت يې ناز کاوه. سونيا د قاسم دخبرې په اوریدو سره په شرارت سره وويل:

«رينستيا؟.....ايا رينستيا دې چې هغه څه چې زه يې وغواړم ته به يې هرو مرو راکوي؟»

« هو ! بې شکه ، ما چې کومه ژمنه کړې ده هغه به خامخا پوره کوم»

«نوبيا ما دخپل ځان سره ملگرې کړه»

قاسم حيران شو ځکه د سونيا خبره ذومعني وه. قاسم ډاډ من و چې هغه به ترې محبت و نه غواړي ، ځکه چې قاسم يو راهب و او هغه په دې پوهيده. خو هغې دخپل ځان سره يوځاي دده ملگرتيا غوښتې وه. قاسم وويريد او ناڅاپه يې د سونيا په لور وکتل:

«دا ته څه وايي؟...ته خو پوهيري چې زه يو راهب يم»

«نو څه وشول چې راهب يې؟ که يو راهب واده نه شي کولې نو ما سره خونديکت کولې شي؟ زه غواړم ستا په قدمونو کې سرکيرېدم او دتولې نړۍ څخه په بې خبرۍ کې ژوند و کړم.....»

د قاسم حالت د کتلو وړ و. هغه په خپل جال کې را نښتې و. هغه په وختي توگه د سونیا د تالولو له پاره په یوڅو ټکو تکیه وکړه بیا همغه څو ټکي د سونیا د راتلونکې ژوند له پاره د ټولو ستره تکیه وگرزیده.. قاسم ورته وویل:

« سهي ده نوبيا د قسطنطینی د جنگ پورې انتظار وکړه ، که چیرې مسلمانانو جنگ وگماښته نو زه به درته تکیه وگرځم. او که چیرې هغوی ناکامه شول نو بیا به دې له ځایه وکارم.»

د قاسم دغه جمله دهغه د فکر له مخې بلکل په ځای و ه او قاسم په خپله زړه کې همدا ډول پریکړه کړې هم وه چې هغه به په دواړو حالاتو کې دغې غمځیلې پیغلې سره کومک کوي، سونیا ددې خبرو په اوریدو سره یو دم د خپل مستقبل په خوبونو کې ډوبه شوه. قاسم ورته یوځل بیا وویل:

« لیونی ! ته اوس ولاړه شه ، شپه ډیره تیره شوې ده او تر ډیره پورې زما په کمره کې ستا پاته کیدله سهي نه یی
«....»

« ولي سهي نه دي ؟ دلته ته کوم داسې راهب ونی چې د شپې یی خونه په بنایسته نجونو نه وي ښکل کړل شوی..»

« زه ستا تر مخه ولاړم ، او ته پوښتې چې داسې کوم راهب شته چې پاک لمنې وي ....ماته ووینه ، زه پاک لمنې یم. په دې خاطر ته اوس خپلې کمرې ته ولاړه شه.....»

د سونیا زړه خو نه غوښتل خو په ډیره ناخوالې توگه دهغه د کمرې څخه ووتله او دتلو تلو په وخت کې یی قاسم ته په ډیرو حسرتناکو سترگو سره کتل. کله چې سونیا ولاړه نو قاسم لږه شیبه وروسته دخپلې کمرې دروازې ته روغې اودهغه ځایه بیرون وکتل ، دهلیزونه وران ویجاړ معلومیدل، هغه شاوخوا وکتل او بیا یی سترگې په هغه اوږود دهلیز باندې ور ونښلوي ، خو ددهلیز په اخرې برخه کې یی د چا په کتلو سره هک پک حیران پاته شو..... ځکه هلته ډیر لرې شاگال بطریق ولاړ و. دمماشال په رڼا کې دهغه سره څیره د ورايه ځلیده ، قاسم ته دهغه سترگې لکه د اور د بخرکو په څیر ډاگیزه کیدې ، هغه د قاسم په لور متوجه و او په ډیره کرکجنه توگه یی د قاسم په لور کتل. پخوا له دې چې قاسم څه وکړي ، شاگال یو دوه قدمه مخته ولاړ او د قاسم دسترگو څخه یی ځان پټ کړ. د قاسم د ملا په هلو وکې کې یو ډول برقي امواج راپیدا شوي و ، هغه بیرته کمرې ته راستون شو او دخپلې کمرې دروازې یی د دننه څخه کلکه بنده کړه. قاسم په خپله بستره باندې ځملاست خو د شاگال دواړه سرې سترگې یی په ذهن کې وې او دهرې لورې یی کتلې. بلاخره قاسم خپل سر په زوره وواهه او بیا یی سترگې پټې کړې او د ویده کیدو هڅه یی وکړه خو اوس خوب دهغه څخه ډیر لرې تللې و.

بله ورځ اخري ورځ وه..... ځکه چې دهغې په سبا په کلیسا کې د دواړو کلیساگانو یوه گډه غونډه جوړیدونکې وه هلمته په کلیسا کې ددې غونډې دگډونکونکو له پاره نوې کرسی خپریدې ، د عبادتځای پرته نور ټول سالون ددایرې په څیر په دوه سوه څوکیو بنکلي کړل شوي و . په چوترې یې د غونډې د مشر او شهنشاه له پاره دوه ستر تختونه ایښودې و ، دسالون په منځ کې یو ستر او پراخه میدان جوړ کړل شوي و ، نن د ایصوفیا د پاکولو کار روان و . ځکه چې یوه وروسته یې د یونان او روم ددوو کلیساگانو ترمنځ د جوړ جاري او اتحاد له پاره خبرې کیدې . خو قاسم غوښتل دا اتحاد له منځه ولاړ شي ، نن یو ځل بیا قاسم د بطریق اعظم په لار ښوونه د فوځ د سالار نور تاس د کتلو له پاره ورغې . قاسم د غونډې د خرابولو په خاطر سپه سالار د سخت قدم اخستو له پاره تیار کړ . دهغه ځای د بیرته راستنیدو په وخت کې قاسم په ډیره نا محسوسه توگه د یو شمیر پتو دوستانو سره دکتلو له پاره هم ورغې . خو کله چې قاسم دخپلو ملگرو سره دکتلو وروسته بیرته را روان و نو د بازار په منځ کې یې خپل خادم ډیوډ ترسترگو شو ، قاسم تندې ته ټک ورکړ ، چې هسې نه چې ډیوډ دهغه په تعقیب پسې راوتلې وي ، دغه فکر قاسم ډیر نا ارامه کړ . هغه پخپل همدې فکر کې را روان و او په دې توگه د ماسپښین نه مخته ایا صوفیا ته را ورسید ، په ایصوفیا کې د غونډې له پاره تیاری خپل اخري پړاو ته رسیدلې وه او دسالون دهرې ستني سره مشالونه روښانه شوي و .

قاسم په بیره بیره خپلې کمرې ته ځان ورساوه .... ډیوډ لاتراوسه دهغه د ذهن څخه نه و وتلې . د قاسم د راتلو څخه لږه شیبه وروسته هغه لیونی پیغله یو ځل بیا د قاسم تر منځ ولاړه وه ، دراتلو سره سم ترې قاسم وپوښتل :

« ډیوډ چیرې دې ؟ »

« نه پوهیږم ، نن سهار مې یو ځل د بطریق شاگال سره کتلې و . هغه وخت هغوی دواړه د ایصوفیا څخه بیرون روان و .. »

د قاسم په زړه کې ډول ډول اندیښنې راولاړې شوې . هغه دکوم خطر څخه نه ویریده خو په دې اندیښمن و چې هسې چې دخپلې دندې د پای ته رسیدو دمخه یې کار شنل شي ، قاسم سونیا ته د بیرته تللو اجازه ورکړه او پخپله د بطریق اعظم د کمرې په لور ور وخوځید . هغه دغه زور بطریق ته د نو تاراس د بسپنې په اړه ډاډ ورکړ خو کله یې چې بطریق اعظم په اندیښنو او فکرونو کې ډوب وکوت نو په ډیر احتیاط سره یې ترې وپوښتل :

« مقدسه پلاره ! ته ډیر اندیښمن معلومیږي ، زه ستا د اندیښنو د لرې کولو له پاره د هر خدمت کولو ته تیار یم . »

زور بطریق د قاسم په لور په ډیر غور او دقت سره وکتل او بیا یې په لږڅه اندیښمنه توگه وویل : « هو ! ریښتیا هم زه ډیر په اندیښنه کې یم . سبا د دواړو کلیساگانو غونډه جوړیدونکې ده او شهنشاه هوډ کړې چې په هر

صورت کې به د رومی کلیسا سره اتحاد کوي ، زه په دې فکر کې یی چې د رومی کلیسا دواکمنۍ نه وروسته به د هیواد په کوم کونج کې ځان پټوم....»

قاسم د لږ څه غور نه وروسته عرض وکړ « مقدسه پلاره ! ته اندینمن کیره مه ، د قسطنطنی د ټولو فوځونو سالار نوټاراس ماته ډاډ راکړې چې هغه به په هیڅ قیمت شهنشاه پرې نږدې چې دا یووالې راوړې.»

د قاسم د خبرو وروسته د بطریق حوصله لږ څه په ځای شوه او بیا یی قاسم خپلې خواته کیناوه او تر ډیره پورې یی ورسره په مختلفو موضوعاتو خبرې اترې کولې... خو په هر صورت هغه مضطرب او پریشانه وه ، هغه قاسم ته د قسطنطنی او ایاصوفیا په اړه ډیرې د راز خبرې وکړې چې قاسم ته یی د سلطان په لور دلیرلو اړتیا احساسیده .

غرمه سستیر میري دخپلې خادمې په خوله باندې سونیا ته ځواب ولیږه ، سونیا بې له ځنډه د سستیر میري خونې ته راغله نو سستیر میري په ډیره خوشحالی سره هغې ته بڼه راغلاست ووايه . او په مصنوعي توگه یی ترې لږ څه ځان مرور شانته کړ .

« سونیا ! ته ډیره مطلب پاله یی ..... هغه نسخه چې ما پرون تاته بنوولې وه نو بیا دې زه دهغې د پایلو څخه خبره نه کړم....»

سونیا ته د سستیر میري په خیر د یوې بزرگې او عابدې بڼې په دې سلوک باندې حیرانتیا پیدا شوه . ځکه هغې د سستیر میري په مخ کې یو بل رنگ کوت . اودا د پرینستوپه خیر د پاکوالې په ځای باندې بل ډول رنگ و . خوبیا هم د سستیر میري په خبرو باندې سونیا خجالت شانته شوه او په خدا یی وویل :

« سستیر ! ..... ستا نسخه ډیره بریالی وختله . اوس نوهغه ځوان راهب په پوره توگه زما په موتې کې پروت دې . زه چې کله وغواړم هغه د ایاصوفیا څخه دخپله ځانه سره یو ځای ویستلې شم.» سونیا په هوا کې خپل موتې پرانست او ویی ویل . مارسي لږ څخه ځوړنده شوه . غوښتل یی څه ووايي چې سونیا ورته یو ځل بیا وویل : « خو سستیر ! زه چې نن تا وینم داسې راته بریني چې په تا کې د دغو وچو مناجاتو او عباداتو څخه لږ نور څه هم شته . سستیر ! نن ته د یوې راهبې په ځای یوه بڼه ښکارېږي.»

سونیا په شرارتناکه توگه ډیره ستر خبره کړې وه ... اوس نو مراسي ته هم د خپلو احساساتو په اړه احساس پیدا شوې و ، په خپل ځان یی کنترول پیدا کړ او بیا یی وویل : « نه ! داسې څه خاص خبره نه شته ، ما خو ستا د خوشحالی له پاره دا ټولې خبرې کولې....»

لا تراوسه پورې به د سونیا او مارسي ترمنځه نورې خبرې هم کیدلې چې په دې وخت کې ډیویډ چې د سونیا د لټون پسې ان د مارسي خونې ته رارسیدلې و نوپه دې خاطر سونیا دمارسي سره خپله خبره په نیمایي کې پرېښوده او ډیویډ سره ولاړه.

قاسم د شپې ترډیره پورې د بطریق اعظم سره په خبرو مصروف و او بلاخره د ټولو اموراتو د جوړښت نه وروسته بیرته خپلې کمرې ته راستون شو او په خپله بستره کې و غوځید.

بله ورځ د سهار د لمر دراختو نه سمدستي وروسته د قسطنطیني د ایاصوفیا د کلیسا تر مخه د امرانو، رئیسانو، وزیرانو، د سلطنت دمشرانو، د شاهي کورنۍ، د زمکنیو اوبحري قواو دمشرانو او دروم د کلیسا د پادریانو بگۍ په کتار کتار په دریدو شوې. کانفرس ماسپینین پیلیدونکې و، هغه گډون کونکي چې راغلي و نو هغوي په خپلو خپلو ځایو کیناستل. د ایاصوفیا سالون د ماسپینین نه مخته دخلکو څخه ډک شو، او بیا «چوېدار» د دروازې تر مخه اعلان وکړ چې لږه شیبه کې به د معظم شهنشاه بگۍ را ورسېږي. د ایاصوفیا بطریق اعظم او د سلطنت نور اراکین ټول راغلل ترڅو د شهنشاه استقبال وکړي، قاسم هم د بطریق اعظم سره یو ځای راغې. په دې وخت کې د شاهي ساتونکې ډلې سالار د شهنشاه استقبال کونکو ته په دوو خواو کې د دریدو لار ښوونه وکړه.

تر ټولو دمخه قاسم ته د سل کسو سپرو یوه ډله ترسترگو شوه، دا ډله په ډیره منظمه توگه را روانه وه، د آسونو سرونه یې پورته او په پوره مستۍ کې شنړیدل. ددې معنې داوه چې شاهي بگۍ رارسیدونکې ده. ددې آسونو شاته یو ځانته اس سپور چې بازنطیني بیرغ یې په لاس کې و، پرکیدونکې لباس یې په تن و او خپله لوڅه توره یې په هوا کې خوځوله هم را روان و. د همدې سپور شاته د قسطنطین شاهي بگۍ هم را روانه وه. دلرگي په دې بگۍ یې د سروزو تارونه گیبولي و..... د بگۍ دواړو اړخونو ته پردې پرتې وې، ددې پردو خواوې لږڅه راپورته کړل شوې او شهنشاه په کې د ورايه ځلیده، کله چې د قاسم سترگې په قسطنطین ور وښتې نو سمدلاسه یې د رسول الله صلی الله علیه وسلم دا حدیث ذهن ته راغې..... ادا هلک قیصر ا فلاقیصر بعده..... کله چې قیصر هلاک کړل شي نوبل قیصر به بیا نه راځي... قاسم په همدې فکر کې و چې دا همدا قیصر دې چې د هلاکیدو وروسته به یې بل نه راځي. د قاسم سترگې د قیصر په څیرې ورنښتې وې، دا یوځوان هلک و چې مخ یې لکه د زمري په څیر ښکاریده او سترگې یې لکه د پړانگ په څیر راوتې وې.

کله چې شهنشاه د بگۍ څخه را ښکته شو نو قاسم دهغه د تنومنده جسم په کتلو سره حیران پاته شو، دا په یقیني توگه د کوم عیش و عشرت کونکي پادشاه وجود نه و. د قسطنطین په سرد بازنطیني سلطنت یولس سوه کلن تاج ایښې و. د بازنطیني سلطنت لمړۍ قسطنطین د همدې تاج دپه سرولو په اساس پادشاه شوې و، قسطنطین په پوره بیره ولاړ او ایاصوفیا ته ورننوت. د شاهي بگۍ شاته په پرلپسې توگه درې نورې بگۍ هم

راغلي ، په دې بگيو کې د شاهي کورنۍ بنځيه مشرانې سپرې وې . په منځنۍ بگۍ کې ملکه او په دوو نورو کې شهزادگۍ سپرې وې ، دوې هم د بگيو څخه را کيوتل او د اياصوفيا دننه ولاړل .

د شهنشاه د ور رسيدو سره سم د اياصوفيا غونډه پيل شوه ، د ايا صوفيا بطريق اعظم د يوه ميلمه پال په څير د غونډې کار روايي پيل کړه . په هال کې ټولې چوکۍ د يوې دايرې په شکل کې ايښوول شوې وې ، په ځاي ځاي کې د چوکيو د منځه د تيريدو له پاره لارې جوړې کړل شوې وې ، په دې توگه د دوه سوو وگړو دغه دايره په څو برخو ويشل شوې وه . دا ویش يې داسې کړې و چې د دواړو کليساگانو مذهبي مشران يې په بيلو بيلو برخو کې کينولي و ، د راهبانو او ننانو له پاره په دايرې کې ځانته نور ځايونه جوړ کړل شوي و . شهنشاه ، بطريق اعظم او کاردينل اسپیرو په چوتې باندې ايښول شوو لوړو کرسیو باندې ناست و . د شاهي کورنۍ بنځې هم د ننانو ترڅنگ ناستې وې او د غونډې جريان يې څاره ..... د کليساگانو د ویش له کبله د دايرې هره برخه په ډلو ډلو ويشل شوې وه . د چوترې تر مخه او د دايرې تر منځه په مخکنې ځاي کې د فوځونو سالار نوټآراس ته ځانگړې ځاي جوړ کړل شوې و .....

د ټولو تر مخه بطريق اعظم پورته شو او د « مقدس کتاب انجيل » څخه يې لږ ولوسته . او بيا يې خپله پرانستې وينا واوروله . بطريق په خپلې وينا کې وويل :

درونده شهنشاه او د غونډې معززو گډون کونکو !

په تاسې دې خداوند دخپل رحمت سيوري وکړي .....

نن دا غونډه د قسطنطنيې د شهنشاه ، د بازنطين د تخت وارث ، بهادر ، يولسم قسطنطين چې دروم په قيصر مشهور دې ..... په حکم دلته رابلل شوې ده .....

د « رومن کتولیک » او « دې هولي ارتودکس چرچ » تر منځه اتحاد او يووالي د دروند شهنشاه يواځني ارزو ده ، تر څو د دواړو کليساو تر منځ يووالي راشي ، منافرت او ډله بازي له منځه ولاړه شي . د دواړو کليساو تر منځه دغه اختلاف د نهه سوه کالو راهيسې روان دې ، معظم شهنشاه او دهغې نيکونه او غور نيکونه ټول د « دې هولي ارتودکس چرچ » ريښتوني پيروان دي . عظيم قيصر ، « جستينين » د ډيرو زياتو مصاروفو په واسطه د اياصوفيا دغه ماڼۍ اباده کړه چې اوس په کې مونږ ټول ناست يو .

تاريخ گواه دې چې قسطنطنيې د خداوند يسوع مسيح بلنې ته تر ټولو لمړۍ لبيک ويلې و . په دې خاطر د قسطنطنيې چرچ دخداوند يسوع مسيح د لمړنيو منونکو څخه دې . تاريخ ددې خبرې گواهي هم ورکوي چې ديولسمې پيړۍ په صليبي جنگونو کې قسطنطنيې په لکونو شهيدان ورکړې دي او په دې توگه يې دخپل ريښتوني عيسويت ثبوت وړاندې کړې دې . همدا راز تاريخ ددې هم گواهي ورکوي چې د يسوع مسيح تر ټولو

لمړۍ کلیسا په اروپا کې همدلته جوړه شوه. او هغه هم لمړني قسطنطین د ډیرو نیکولو لږگیو څخه اباده کړې وه. اویا پیړۍ، پیړۍ مخکې د ایاصوفیا یو ډیر ستر بطریق اوزمونډتولو مقدس پلار قسطنطین ته یو زیرې ورکړې و چې تاسې ټول ترې خبریاست، خوزه به ددې خبرې یادول اړین وگڼم « زمونږ مقدس پلار زیرې ورکړې و، چې یوه ورځ به د ترکانو خلک قسطنطینی ته را ننوځي اود رومیانو پسې به ان د صوفیا سینتې تر هغې ستنې پورې ورسیري چې د قسطنطین د پادشا په نامه مشهوره ده. بیا به د همدې ځایه د ترکانو مصیبتونه پیل شي، ځکه چې په دې وخت کې به د اسمانه یو پرینسته توره په لاس رابنکته شي.....» گڼ

درنو میلمنو! ددې اسماني الهام مقصد بلکل څرگند دې او هغه دا چې یواځې د ایاصوفیا کلیسا ددې ښار د پایښت او خوندي ساتنې ضامنه ده. نن د شرق او غرب ټول عیسوي مذهبي مشران دلته په ایاصوفیا کې موجود دي، مونږ د سلطان محمد خان په مقابل کې د دواړو کلیساو په یووالي هیڅ ډول نیوکه نه کوو. مونږ ته به د ډیرې خوشحالی ځای وي چې زمونږ پخواني ورونه (رومیان) خپل بدعات پریرېدي او زمونږ سره بیرته را یوځای شی.....

د «دي هولي ارتو ډکس چرچ» په ریښتوني توگه د عیسویت نمایندې ده. ددې نه علاوه، زه د معظم شهنشاه په وړاندې په پوره درنښت سره عرض کوم ترڅو دغه غونډه په خپلو خبرو سره پرازي. تر څنگ یې ورڅخه غواړم چې د غونډې د صدارت د اعلان په وخت کې د یوناني کلیسا «ایاصوفیا» حرمت او تقدس د خپل مبارک آند څخه ونه غورزوي. ددې سره خپلې خبرې پای ته رسوم.... شکریه.»

بطریق اعظم په خپل ځای کیناست او شهنشاه د غونډې د صدارت اعلان وکړ. هغه د بطریق اعظم غوښتنه له سترگو و غورزوله او کارډینل اسیدرو یې د غونډې رئیس اعلان کړ. د شهنشاه ددې اعلان سره سم د یوناني کلیساو پادریان په خپلو کرسیو کې په بنگسیو کې اخته شول، اوس نو غونډه پیل شوې وه، شهنشاه تر هر څه لمړۍ د غونډې اهداف او موخې بیان کړې او د دواړو کلیساو د یووالي او د قسطنطینی څخه د دفاع له پاره یې ددې یووالي په اهمیت باندې اړوده وینا وکړه. شهنشاه د خپلو خبرو په جریان کې د ایاصوفیا پادریانو ته د ارامو کیناستو مشوره ورکه او په مختلفو جملو کې یې دهغوی د پوهولو هڅه وکړه او هغوی ته یې د ډاگیزه کړه چې د روم د پاپا او غربی اروپا مرسته د قسطنطینی د خوندي ساتلو او دفاع له پاره څومره اړینه ده. په حقیقت کې شهنشاه ته د کلیساگانو تر منځ د مذهبي اتحاد او یووالي څخه د غربی اروپا مرستې ډیرې مهمې وې. په دې خاطر یې غوښتل د دواړو ډلو تر منځ اختلافات له آنده و غورځوی او د ټولو عیسویانو د یوځای کولو هڅې وکړې. په حقیقت کې د قسطنطین فکر ډیر په ځای و. دا عیسوی نړۍ بدقسمتی وه چې دهغوی د ملت په مرکز باندې حمله کیدونکې وه خو هغوی تر اوسه هم په اختلافاتو کې غرق پراته وو. تاریخ گواه دی چې هغه قومونه هیڅکله هم ژوندی نه دی پاته شوی چې خپل مرکز له یاده وباسي او په خپلو منځو کې ډلی ډلی شي.

رسول الله صلى الله عليه وسلم په مدینې منورې کې د منافقینو له خوا جوړ شوی د (ضرار جومات) په دې خاطر له منځه یووړ چې الله تعالی هغی ته په قران کریم کې د تفرقی او ضرر رسونې نوم ورکړی و.

په قسطنطنیې باندې ډیر قوی او ځواکمن دشمن حمله کونکې و. او تر ټولو ستره خبره دا وه چې قسطنطنیه د اروپایي عیسویت تر ټولو ستر مرکز و. خو ددې سره بیا هم د جنگ په ورځو کې ددوی ترمنځ اختلاف په لوړه کچه و. بطریق په خپلو خبرو کې دا ډاگیزه کړې وه چې..... که د رومن کتولیک چرچ خپل بدعات پریرېدې نو دوی به ورسره اتحاد وکړی.... خو شهنشاه ددې برعکس ټول عیسویان د گډ دشمن د خطر څخه ویرول او ددوی ترمنځ یې د یووالی هڅه کوله. د شهنشاه د آند سره د فوځونو سپه سالار گرانډ ډیوس نوټارس تر ټولو زیات مخالفت کاوه، هغه په خپل ځای کې پورته شو او د شهنشاه تر مخه یې ډیره گستاخي وکړه او په دغې ستړې غونډې کې یې هغه ته په ډاگیزه توگه وویل: « که چیرې معظم شهنشاه ددې خطري او گواښ احساس کوي چې په قسطنطنیه باندې به مسلمانان ولکه وکړي، نو زما په آند دا دومره سترگواښ نه دی، ددې نه سترگواښ په قسطنطنیه باندې د ظالم پوپ ولکه ده..... زه غوره گڼم چې په قسطنطنیه کې د کارډینل د (خولې) په ځای د ترکانو (لونگی) وویښم. (عثمانی دولت)

د نورټاس خبرو په غونډې باندې ډیر سخت اغیز وکړ. دیوی لحظې له پاره ټول حیران پاته وو. ټولو د قسطنطنین سترگو او مخ ته کتل. د شهنشاه مخ لحظه په لحظه لکه د اور په خیر سور گرزیده. نورټاس د شهنشاه په مقابل کې ډیره گستاخي کړې وه. خو شهنشاه په خپله چوکۍ کې تاو راتاو شو او په خپل ځای کیناست. دا ځای دهغه دربار هم نه و چې جلاد ته یې حکم کړی وای ترڅو د نورټاس سر له تنه غوڅ کړی. دا خو مقدسه کلیسا وه او دلته د چا وینه تویول حرام و. دبله اړخه شهنشاه هم نه غوښتل چې په دې حساس وخت کې د نورټاس په خیر تجربه لرونکي جرنیل له لاسه ورکړي. په دې خاطر شهنشاه هیڅ هم و نه ویل. د نورټاس په خبرو او د شهنشاه په مقابل کې دهغه په دغه گستاخي باندې که له یوه اړخه شهنشاه سخت غصه کړې و د بله اړخه یې د رومن کتولیک پادریان هم په غضب شوی و، خو د یوناني کلیسا پادریان پری ډیر خوشحاله وو.

نورټاس اوس هم شراب څښلی و او د شرابو په نشه کې ډوب و او دخولې څخه یې همغه الفاظ راوتل چې قاسم په ډیره مینه دهغه په ذهن کې ورځای کړی و. قاسم په خپلې کرسی باندې خوشحاله ناست و.

نوټارس دخپلو خبرو وروسته بیرته کیناست، دهغه دکیناستو وروسته کارډینل اسیدورد لمړي ځل له پاره راپورته شو او غوښتل یې چې څه ووايي:

«درنو حاضرینو! زه د پوپ جان نکلسن ځانگړې نماینده یم. قسطنطنیه یواځې ستاسو له پاره د اهمیت وړ نه ده، زمونږ له پاره هم همدومره د اهمیت وړ ده. هغه زیری چې بطریق اعظم دخپل تقریر په دوران کې وکړ خو هغه

مقدس بطریق په پوره توگه بیان نه کړای شو. پوهیږم چی ستاسی ډیروبه ددی زیری په اړه اوریدلی وی خو زه به یو ځل بیا د مقدس پلار دغه زیر تاسی ته تکرار کړم:

زیری دا ډول وو چی .... یوه ورځ به ترکان قسطنطنیی ته را ننوځی او درومیانو د تعقیبولو پسی به (د سینت صوفیا) د عبادتځای تر مخه دغی سنتی پوری چی د پادشاه قسطنطین په نامه بی شهرت موندلی دی رارسیرې. خو دهمدی ځایه به دهغوی زوال پیلېږی، ځکه په دی وخت کی به د اسمان څخه یوه فرشته توره په لاس راکيوځی او دهمدی اسمانی وسلی په واسطه به د قسطنطنی سلطنت داسی یو غریب انسان ته ورسپاری چی په هغه وخت کی به دهمدی سنتی سره ناست وی، فرشته به دغه کس ته ووايي.... دا توره درواخله او دهمدی په واسطه د خداوند یسوع مسیح بدله واخله. بس دهمدی یوی پریکنده جملی د ویلو سره سم به ترکان په تینسته پیل وکړی او رومیان به د فاتحینو په څیر ترکان د غرب او اناطولییه څخه ان د ایران تر پولو پوری و ځغلوئی.... (The Decline and fell of the Roman Empire)

دهمدی زیری په اساس د بطریق اعظم څخه پوښتنه کوم چی ایا دا غریب انسان چی د سنتی تر څنگ به ناست وی د قسطنطین د کورنی څخه به وی؟ زه پوښتنه کوم چی خدای مه کړه زمونږ شهنشا به هغه وخت موجود نه وی؟ بطریق اعظم دی دخپلی وینا په اړه وضاحت وکړی. هغه د شهنشا په شتون کی دخپلو پخوانیو مشرانو یو ډیر کمزوری حکایت وړاندی کاوه او په دی توگه بی د شهنشا سپکاوی کاوه. تردی وروسته بی سپه سالار ډیوک نوپاراس هم گواښه .... هغه دی په دی پوه شی که مسلمانان په قسطنطنیه باندى ولکه وکړی نو بیا به ستا وطن ته هیڅوک هم دعیسویانو مرکز و نه وایی. مسلمانان به زمونږ په کلیساگانو کی خپل عربی نسله اسونه تړی او په دی توگه به زمونږ د عبادتځایو سپکاوی کوی، هغوی به د قسطنطنی هیڅ عیسوی ژوندی پری نه ږدی او زمونږ ښځی به بی ابرو کړی، خو ددی برعکس د کار ډینل هغه خولی چی ته تری نفرت او کرکه کوی د عیسویانو له پاره د پناه ځای وگرځی. اوبیا به هغه وخت د یونانی کلیسا پادریان پښیمانی کوی چی ولی بی په خپلو رومی ورونو باندى باور نه دی کړی.

قاسم هم په دغی غونډه کی ناست و، دهغه کرسی د ایاصوفیا راهبانو او بطریقانو سره یو ځای ایښوول شوی وه. هغه دغونډی جریانات په ډیر غور او دقت سره تعقیبول، په هغه ځای کی چی قاسم ناست و هغه ځای د غونډی د گډونکونکو د دایری دښی لوری اخری برخه وه. دهغه تر مخه د ایاصوفیا راهبانی اوشهزادگی ناستی وی. یعنی د قاسم د ناستی ځایو دښځو د ناست ځای سره بلکل مخامخ و ددوی ترمنځ څو قدمه واټن و او هغه هم د چوتری غاړه وه. د چوتری د پاسه شهنشا، بطریق اعظم او کار ډینل ناست وو. قاسم د خپل ناست ځای څخه په ډیره ناقراری سره یوه راهبه ترسترگو لاندی نیولی وه هغه فکر کاوه چی شونی ده چی دا به مارسی وی خو مارسی په دی غونډه کی دگډون له پاره نه وه راغلی، هلته مخامخ په چو کیو باندى دشاهی کورنی.

پیغلی اونوری مقدسی راهبانی ناستی وی. خو کله چی کار دینل د مسلمانانو د مظالمو یادونه کول نو د قاسم وینه په جوش کی راتله.

ددی غونډی ناظم یو ځوان بطریق و، چی د قاسم نبی اړخ ته ناست و او د غونډی کاغذونه یی په لاسو کی اړول را اړول او د غونډی څارنه یی کوله. په دی وخت کی یو ناڅاپه هغه پورته شو او کوم ضروری اعلان کولو ته یی ځآن جوړ کړ.

«د غونډی درنو گډون کونکو! نن زموږ په دی غونډه کی د یسوع مسیح خدای د پیدایښت د ځای (یورشلم) یو مقدس بشپ شتون لری، هغه د تیری شپی پوری د معظم شهنشاه میلمه و. زه دهغه څخه غوښتنه کوم چی د مسیح د تعلیماتو په رڼا کی د قسطنطنیې د دغونازکو حالاتو او د دواړو کلیساو ترمنځه د اتحاد او یووالی له پاره خپل آند وړاندی کړی.»

ددی اعلان سره قاسم ټکان و خوړ ځکه هغه ته تر اوسه پوری ددی میلمه د شتون په اړه کوم معلومات نه و. داسی معلومیده چی بطریق اعظم هم د بیت المقدس ددی بشپ د راتلو څخه بی خبره پاته شوی و. په داسی حال کی چی بیت المقدس هم د عثمانی سلطنت یوه برخه وه خو دهغه ځای پادریان او بشپان تر اوسه پوری په عیسوی نړی کی د ډیر عزت خاوندان گڼل کیدل. دا د شهنشاه یو چال و چی د غونډی په جریان کی یی را مخته کړ. د بیت المقدس بشپ پورته شو او د دواړو کلیساگانو ترمنځه د اتحاد په اړه یی ډیر اغیزمن تقریر وکړ. نژدی و چی ډیر مخلص عیسوی راهبان هم دغه اتحاد ته تیار شی... چی په همدی وخت کی یو درویشی کړی دروازه چی د شهنشاه څنگ ته راغی او په غوږ کی یی ورته څه وویل: دهغه په خبرو باندی شهنشاه حیران شاتته شو، شهنشاه تر ډیره پوری د دروازه چی خبری اوریدلی، او په اخر کی شهنشاه څه داسی سر و خوځوو لکه د کوم کار د کولو اجازه چی ورکوی. لږه شیبه وروسته همدغه دروازه چی د قاسم تر څنگ ناست د غونډی د ناظم خواته راغی او څ ټی ورته وویل، په همدی وخت کی د غونډی ناظم د خپله ځایه پورته شو او د لږی شیبی له پاره یی د غونډی د جریان د ځنډولو اعلان وکړ. د قاسم تندی تریو شو، ځکه د غونډی دغسی ناڅاپی ځنډیدل دهغه د هیلی پر خلاف کار و. قاسم په فکرونو کی ډوب شو، دا اعلان نه وروسته شهنشاه د خپله ځایه پورته شو او د لږ شیبی له پاره چیری ولاړ. د غونډی د گډون کونکو څخه هم څه خلک چی ډیری یی د شاهی کورنئ ښځی وی پورته شوی او ولاړی. خو هغوی چی شاته پاته شول هغوی هم په خپلو خپلو کرسیو کی ناست په خپلو منځو کی په خبرو اترو بوخت شول. خو دا خبری اتري وروسته په یوه اوږده بحث باندی بدلی شوی، او د دواړو کلیساو پادریانو یو بل ته په لوړ اواز ویل پیل کړل، په دی وخت کی د قسطنطنیې یو عام پادری په خپل ځای کی ودرید او ویی ویل:

«تاسی خلک..... د شرابو سره پتیره ډوډی استعمالوی، دا په کوم کتاب کی راغلی دی؟ مونږ خود شرابو سره د پتیری ډوډی خورونکی حرام خورونکی او د عیسوی دین څخه بیرون گڼو. مونږ د شرابو سره د خمبیره شوی

ډوډۍ په خوړولو قایل یو، څوک چې خمبیره شوی ډوډۍ نه خوری او پتیره ډوډۍ خوري، دهغه خوراک حرام گڼل کیږي. تاسو بدعتونه راویستلي دي، تاسی حرام کارونه کوی او حرام خورئ، د عیسوی دین څخه خارج او کافر یاست.»

په همدی وخت کی د ایاصوفیا یو پادری پورته شو او ویی ویل: « شرم وکړئ شرم!... که دخمبیره شوی ډوډۍ څخه کرکه کوئ نوییا خمبیره شوی شراب ولی څښئ؟ تاسی خولا دپخوا څخه کافر و است.»

د تاریخ پانو د «ډوډۍ» دغه اختلاف په خپلو زرينو کربنو کی ځای کړی دی. په همدی وخت کی دایا صوفیا مانۍ د پادریانو د خپل منځی چغو په واسطه په لړزه کی راغله. څومره راهبان چی هلته د غونډی په خونه کی ناست و ټولو دغه جگړه په پوره غور سره کتله. او څه نورو دغه کار د شرم نه ډک گانه. په دی وخت کی بطریق اعظم او کارډینال هم د غونډی په سالون کی نه و موجود. نو تاراس او یو شمیر نور مشران هم د غونډی د ځای څخه بیرون تللی وو. د تللو په وخت کی بطریق اعظم قاسم هم له ځانه سره وړی و، کله چی قاسم د بطریق اعظم سره د نیم ساعت وخت د تیروولو وروسته بیرته راستون شو او بیرته د غونډی ځای ته را ننوت نو د عجیب او حیرانونکی حال سره مخ وو، ځکه په هال کی د دواړو خواوو پادریانو یو بل ته پوره سپکی سپوری ویلی. نژدی دوو سوو پادریانو د ایاصوفیا دغه سالون د سوک او څپپرو ځای گرځولی و. قاسم ددی حالت په کتلو سره په زړه کی خنډل، لږه شیبه وروسته غونډه بیا پیلیدونکی وه قاسم راغی او په خپل ځای کی کیناست او د غونډی دغه بدنظمی یی کتله. خو دا اله گوله هغه وخت یو ناڅاپه پای ته ورسیده چی اعلان کونکی د شهنشاه د راتلو اعلان وکړ. پادریانو په بیړه بیړه خپلی خپلی کرسی را سمی کړی. د شهنشاه د راتلو ترمخه بطریق اعظم او کارډینل هم په خپلو خپلو ځایو کی کیناستل.

دلږ ځنډ وروسته شهنشاه سالون ته راننوت. هغه خپل ناست ځای ته راوړسید خو د کیناستو په ځای همداسی ولاړ پاته شو. هغه ډیر قهریدلی معلومیده. اوبیا یی په ډیره تنده لهجه وویل: «بدبخته ولسه! زه ستاسی تباهی او هلاکت په خپلو سترگو باندی وینم، د بنمن مو سر ته رارسیدلی دی خو تاسی تر اوسه هم په پتیره او خمبیره شوی ډوډۍ باندی جنگ یاست.... یوه خبره چی ما تر اوسه نه غوښتل تاسی ته یی وکړم، اوس غواړم تاسی ته یی ووايم:

ای تفرقه اچونکو مذهبی مشرانو! په غور سره یی واورئ! ما تیره شپه ډیر خطرناکه خوب کتلی دی، ما په یوه ستر دیوال باندی په زرگونو کارغان په چغار کتلی دی، هغوی دومره په زوره ټاغ ټاغ کوی چی ټول اسمان یی په سر راخستی دی. بیا گورم چی د غرب له لوری د غونډی خوړونکو مرغانو یوه ډیره ستره ډله را الوتلی او په همدی دیوال باندی کینی. بیا زه وینم چی دغه کارغان او دغه نور مرغان یو دبل سره په جنگ کی ولویږی او په همدی وخت کی هغه دیوال په لړزه راشی. اوبیا زه وینم چی د اسمان څخه گڼ شمیر بازان په دیوال باندی ناستو

مرغانو باندی را ولویزی او دسترگو په رپ کی بی سره و خوري. بیا یوه کشتی په دریاب کی وینم چی سوری په کی شوی وی او د اوبو څخه ډکه شوی وی، او په اخر کی یو ډیر بد شکله دیو وینم چی سترگی بی داور دبخرکو په خیر سری وی، دا دیو غواړي ما دخپلی لمنی لاندی پت کړی خوزه دهغه سره دپتیدو په های خپله توره را وکارم او دهغه دیو سر له تنی بیل کړم....

مادغه ډول خوب کتلی خو هیچا ته می نه دی ویلی. ای بدبخته مذهبی مشرانو! زه نه پوهیږم چی ددی خوب تعبیر به څه ډول وي، خو دومره حتما پوهیږم چی د قسطنطنیې په اړه ددی خوب تعبیر ښه نه راوړي. زه تاسی ته د اخری ځل له پاره نصیحت کوم چی په خپلو منځو کی متحد شی او که نه مسلمانان به ستاسی نوم اونښان ورک کړي.

د شهنشاه قسطنطین وینا ډیره اغیزمنه او د جوش نه ډکه وه. ټول ناست خلک چپ چاپ ناست و. بیا د ایاصوفیا یوی زړی راهبی جرئت وکړ او پورته شوه، د خبرو کولو اجازه بی واخسته، ویی ویل: « درونده شهنشاه! ددی خوب هسی غورزول به د عقل نه لری خبره وي. تر هر څه دمخه ددی خوب سهی تعبیر ترلاسه کړئ ترڅو دهمدی خوب په رڼا کی د قسطنطنیې د راتلونکی له پاره پلان جوړ کړل شی.»

زور فادر بروس هم ددی راهبی دخبرو سره خبره یوه کړه، نورو څو کسو هم شهنشاه ته سلا ورکړه چی تر هر څه لمړی ددی خوب د تعبیر په اړه باید معلومات ترلاسه کړل شی. شهنشاه دخلکو دسلا له مخی بطریق اعظم او کارډینل ته ددی خوب د تعبیرولو په اړه وویل. خو دواړو خپل څټونه وگړول، په همدی وخت کی یوی ځوانی راهبی دخبرو کولو اجازه وغوښته. او ویی ویل:

« درونده شهنشاه! دخوبونو د تعبیرولو په لړ کی دلته په ایاصوفیا کی یوه همداسی معتبره او باوری هستی شتون لری او هغه عبادت کونکی سستیر میری... غوره به وی چی سستیر میری دی غونډی ته را وبلل شی او ددی خوب د تعبیر په اړه تری وپوښتل شی.»

د شهنشاه د حکم سره سم بطریق اعظم سستیر میری ته په دی غونډی کی د حاضریدو امر وکړ. د سستیر میری دنوم د اوریدو سره سم د قاسم غړی بی ترتیبه شول او بیا بی چی کله واوریدل چی سستیر میری په غونډه کی گډون کوی نو بیا بی د خوشحالی نه زړه ټوپونه وهل. هغه دکوچنیانو په څیر تر جذباتو لاندی راغلی و. دهغه په سترگو کی دبیلتون زخم و او داوو کالو څخه ددی کتلو له پاره تری ناست و. دهغه بی تابه سترگی په همغه دروازه باندی نښتی وی په کومه چی سستیر میری را ننوتله. په کلیسا کی موجود هر کس ددی پیغلی کتلو ته بی تابه و. شهنشاه هم دخپل خوب د تعبیرولو له پاره ناقاراره و. بیا هغه وخت هم راغی چی مارسی د غونډی

سالون ته راننوتله. کله چی د قاسم سترگی په دغه سپینه فرشته باندی ولگیدی نو هملته په چوکۍ کی وچ کلک شو.

مارسی په ډیره کراره توگه قدم اخست او د راهبانو څوکیو ته ور روانه وه. هغی ته یی هملته په لمړي کتار کی یوه څوکۍ خالی کړی وه ، کله چی خپل ناست ځای ته ورسیده نو یو ځل د شهنشاه او بیبا د حاضرینو تر مخ لږ څه ټیټه شوه.... او کیناسته.

شهنشاه مارسی ته وویل: سسټر میری! ایا تاته ددی دواړو کلیساو د اتحاد د غونډی په اړه بلنه نه وه درکړل شوی؟ ته خو د ایاصوفیا ډیره پخوانۍ راهبه یی. تاته په کار نه و چی د ننۍ غونډی څخه غیر حاضره پاته شوی وای.

د قسطنطین ددی پوښتنی په اړه مارسی په ډیره ارامه توگه ځواب ووايه. « دورنده شهنشاه! ددی اختلافی غونډو له پاره زمونږ بشپ او بطریق بسنه کوی. زه خو دیسوع یوه معمولی خادمه یم. اود کلیسا گانو د اختلافی مسایلو څخه ځان لری ساتم. خوبیا هم زه دخپلی غیر حاضرۍ په اړه بښنه غواړم»

دخپلو خبرو په وخت کی د مارسی سترگی په قاسم وروښتی. او نژدی و چی د زړه حالت یی بدلون ومومی. قاسم هم دمارسی په مخ سترگی ورکلکی کړی وی. ددواړو سترگی یو دبل سره په ټکر کی وی او ددواړو په وجودونو کی په زرگونو برقی موجونو څپې وهلی. د اوو کالو بیلتون مارسی له هر څه غورځولی وه. کله چی دهغی سترگو د قاسم مخ وکوت نو دهغی په مات وجود کی یو نوی ځواک راتازه شو، تر لږه ځنډه پوری دمارسی څخه دا هیر شوی و چی چیری ولاړه ده ځکه دهغی دسترگو تر مخ تیر شوی یادونه لکه د تاریخ د پاڼو په څیر تیریدل او په همدی خیالونو کی ډوبه او ځان یی د سالون څخه غیر حاضر کوت، هغی ته اورنه را په زړه شوه چی د کوچنیوالی خوږی شپي یی په کی تیری کړی وی، هغی ته د سلطانی قصر یو دهیلیز په یاد راغی، د ملکی سروین د مینې او محبت نه ډک مخ، د شهزاده محمد مهربانه کړچار، د سلطان مرادخان پلرنی شفقت.... او خپله مور مارتها یی هم تر سترگو شوه، او بیبا هغی هغه یادگار وړخ کله د زړه ویستلی شوه په کومه کی یی چی قاسم بن هشام دخلکو نه په ډک لوبغاړی کی د لمړي ځل له پاره کتلی و. نن یو ځل بیبا قاسم د هغی تر مخه ناست و.... په یوه ډک سالون کی.. خون حالات څه بلمنگه وو، نن قاسم د گوانبونو لاندی و. دهغی ورځی نه چی هغه دلته راغلی و د مارسی وجود په دار څړول شوی معلومیده. هغه ډیره حیرانه وه چی دهغی قاسم دهغی سره ددومره نژدی والی سره هم دهغی څخه لری و. هغی د شهنشاه د پوښتنی ځواب و وایه خوبیا یی ځان کنترول نه شو کړای. ځکه دهغی د سترگو مخی ته قاسم ناست و، معلوم نه شوه چی دهغی په وجود کی کومه برقی بریښنا څپانده شوه چی یو ناڅاپه یی د سترگو څخه دمرغلرو په څیر اوبنکی راغلی. خو پخوا تردی چی د مارسی اوبنکی لاندی را توی شي شهنشاه ورباندی غږ کړ:

«مونږستا بښنه منو. او غواړم چې ته زما دخوب تعبیر ماته ووايي.»

ددی نه وروسته شهنشاه خپل خوب ووايه. چې په اوریدو سره یی ماری تر ډیره ځنډه پوری د بی هوشۍ په حالت کی ولاړه وه. دټولو خلکو سترگی د ایا صوفیا په دغی پخوانۍ عبادت کونکي سستیر میري باندی نښتی وی ، هیچاته ډاگیزه نه وه چې دمارسي دسترگو څخه دغه د مرغلرو قطری دکومه ځایه راغلی . په سالون کی ناست خلک د ماری ددغو اوبنکو په کتلو سره بی روحه شوی و. په خپله شهنشاه هم ډیر وارخطا شوی و او فکری کی کاوه چې دخوب تعبیر یی ډیر گواښمن او خطرناکه دی. په دی خاطر سستیر میری ژاری. خو یوازي قاسم په دی پوهیده چې دمارسی دسترگو څخه د مرغلرو را تویدل او د کلیسا په فرش باندی دهغی پریوتل دخومره ستر ارزښت لرونکی دی. اوبیا.... د قاسم په سترگو کی را ټوکیدلی نم دهیچا په لید کی نه راته.

کله چې شهنشاه ددویم ځل له پاره ماری مخاطب کړه نو هغه داسی شوه لکه څوک چې نوی دخوبه رابیدار شی، هغی ناستو خلکو ته خپلی سترگی ورواړولی اوبیا یی ډک اواز باندی وویل:

«دورنده شهنشاه ! تا چې کوم خوب کتلی دهغی تعبیر ډیر خطرناکه دی. زه وینم چې قدرت د قسطنطین تقدیر لیکلی دی. په دیوال ناست کارغان د قسطنطینی مذهبی مشران او پخپلو منځو کی اختلاف اچونکی عوام دی. ، دغرب نه راغلی غوښی خوړونکی مرغان دغه کار ډینل او دهغه ملگری دی. اوپه هغه دیوال چې دوی ناست دی هغه د قسطنطینی دیوال دی ، د اسمان څخه را تلونکی بازان د عثمانی سلطنت ترکی عسکر دی ، او لکه څنگه چې تا وویل چې شاهین یا بازان په دیوال ناست مرغان خوري نو ددی څخه دا مطلب اخستل کیږی چې فتحه به د مسلمانانو په برخه وی.

تا چې په دریاب کی تلونکی کومه کشتۍ کتلی ، دا دسمندر په اوبو کی لاهو شوی قسطنطینیه ده او په کشتۍ کی د سوری دپیدا کیدو نه مقصد کورنی اختلافات دي.... اودا چې په اخر کی تا کتلی چې د سرو سترگو دیو صفته انسان تاته پناه درکوي.... نو په حقیقت کی دغه دیو ستا دښمن دی چې غواړی تا د ماتی سره مخ کړی او عیسوی دین رسوا اوسپک کړی...

درونده شهنشاه ! دا ټول خوب زمونږ له پاره بښه شگون نه لري ، خو دهغی په اخر کی یواځی یو بښه شگون کتل کیږی او هغه هم ستاسی د ذات پوری تړلی دی او همغه زه د خپلو هیلو اخری تمځای گڼم. څرنگه چې تا دخوب په اخر کی د دیو سر له تنی پری کړی په دی اساس ته په یوه صورت د شاهین صفته مسلمانانو مقابله کولی شی»

ددی خبری دکولو وروسته ماری خاموشه شوه. شهنشاه چې دمارسي دگستاخانه تعبیر څخه تک سور شوی و.... دتعبیر داخری برخی په اوریدو سره را نرم شو اوپه ډیره بی صبری سره یی تری وپوښتل.

« مقدسی راهبی !... تا ماته زما د خوب د تعبیر په ویلوسره، که څه زه او ددی غونډی حاضرین دی لږ څه ناهیلی کړل خو مونږ غواړو وپوهیږو چی د شاهین صفته مسلمانانو د مقابلی له پاره لاری پیدا کړو. مونږ ته یی ژر ووايه چی څه باید وکړو؟...»

مارسی دداسی لاری څه تدبیرونه جوړ کړی و چی لمړی خو دشهنشاه په گډون ټول خلک دغصی او قهر د حالته راووتل او یخ شول، قاسم په خپل زړه کی مارسی ډیره وستایله. اوس نو مارسی وویل: درونده شهنشاه ! د سرو سترگو هغه منحوس دیو همدلته ستا ترڅنگ په کوم ځای کی موجود دی، هغه را پیدا کړئ او په خپلو لاسو یی ووژنئ، بیا به د جنگ په ډگر کی حتمی بری ستا په برخه شی.»

دشهنشاه په تندی باندی کرنسی را بنکاره شوی، هغه به د سرو سترگو بد مخه دیو چیری لتوو. ډیر پریشانه شو او سمدلاسه یی مارسی ته وویل: «مقدسی راهبی ! مونږ به د سرو سترگو دغه منحوس دیو چیری و لتوو؟ مونږ ته په دی لږ کی څه لارښوونه وکړئ.»

«نه درونده شهنشاه ! زما سترگی ددومره ژور نظر څخه معذوره دی... خو زه په ډاډمنه توگه ویلای شم چی دا شخص به همدلته ستا ترڅنگ کوم ځای موجود وی.»

مارسی دا ځل خپله خبره په داسی بڼه وکړه چی قسطنطین په ډیره نا کراری سره خپلی سترگی د غونډی په گډون کی گرځولی را گرځولی. مارسی بیرته په خپله چوکی کیناسته. د غونډی ټول گډون کونکی گونگ صم په خپلو ځایو کی ناست و و. بطریق اعظم هم په خپله کرسی کی ځان تاوو را تاوو. خو کار ډینل استپه د شونډو لاندی خندل. د رومی کلیسا نور پادریان هم وارخطا نه وو. خو د یونانی کلیسا راهبان داسی شوی وو لکه مار چی خورلی وی. دشهنشاه خوب هم ډیر خطرناک و او تعبیر یی دهغی څخه زیات خطرناک بنکاریده. خو یو ناڅاپه قسطنطین د غونډی د پاته برخی دپیلیدو حکم وکړ.

د مارسی تعبیر شهنشاه ته ډیره گټه ور ورسوله. او د قاسم په ټول فعالیت یی اوبه ور وشیندلی ځکه قاسم نه غوښتل ددواړو کلیساو تر منځه یووالی او اتحاد رامنځته شی. خو مارسی د قاسم د عزایمو څخه بی خبره وه. هغی تر اوسه پوری همدا یو فکر کاوه چی قاسم دهغی د اخستلو له پاره دلته راغلی دی. حقیقت دادی چی مارسی د خپل علم په مطابق د شهنشاه د خوب تعبیر کړی و او په هغی کی یی کومه بددیانتی نه وه کړی. د مارسی د خوب د تعبیر گټه شهنشاه ته دا شوه چی تر اوسه پوری چی د یونانی کلیسا کوم پادریان ویریدلی وو هغوی ددواړو کلیساو تر منځه په اتحاد او یووالی باندی راضی شول. کله چی شهنشاه ته د خپل خوب د تعبیر څخه ددغی گټی داخستو احساس پیدا شو نو ویی ویل: ډیر ښه شول، هغه خو یو خوب و. خو دهغی د ویری څخه

ټول پادريان په لږزه شول ، اوس هيله پيدا شوى ده چې د روم د كليسا سره به ټول پادريان توافق وكړي .... شهنشاه د غونډې د پيليدو حكم و كړ او بيا يې سپه سالار نورټاس ته مخ كړ او ورته يې وويل:

« نورټاسه ! دا وخت په خپلو منځو كې د جنگ جگړو له پاره مناسب نه دى . زه د يوه شهنشاه په خير تاته حكم نه كوم خو د قسطنطنيې د يوه سپاهي په خير تاته په دغه مقدس اتحاد كې د گډون كولو بلنه دركوم.»

نورټاس لا تر اوسه هم په خپله خبره كلك ولاړ و . خو اوس يې د شرابو نيشه را كمه شوى وه . په ډيره مود بانه توگه يې شهنشاه ته وويل: « درونده شهنشاه ! نورټاس به په هر قيمت د مسلمانانو پر خلاف جنگيږي . او د خپلې ويني داخرى خاڅكى پورى به جنگيږي . كه څه هم كليسا گانو تر منځ يو والى راشي او يا رانه شي . زه دمعظم شهنشاه په لښكر كې د يوه عسكر په خير په جنگ كې گډون كول دخپل ځان له پاره فخر او وياړ گڼم.» سپه سالار دغسى گول مول خبرى وكړې او نور بېرته خاموشه شو .

قاسم او مارسى يو بل ته د سترگو په كونجو كې كتل... غونډه هم په پوره ځواك سره روانه وه . شهنشاه ، دسلطنت وزيران ، د ايا صوفيا بطريق ، كاردينل او بشپانو ټولو خپلې خپلې خبرې كولې ... په سالون كې هر ډول اوازونو انگازى كولې خو د قاسم او مارسى له پاره غونډه لا پخوا پاى ته رسيدلى وه . په سالون كې ناست هر كس د ستيچ په لور متوجه و . خو مارسى او قاسم يود بل په لور متوجه وو . معلومه نه ده چې څومره وخت به تير شوى و ... د ايا صوفيا تر ټولو ستره تاريخى غونډه جارى وه ، قاسم خپله دنده له ياده ويستلى وه ، هغه راپاڅيد او غوښتل يې چې د مارسى په لور ولاړ شي خو داسى يې نه شوای كولى ، او مارسى هم د داسى كولو جوگه نه وه .

غونډه روانه وه . ان تردى چې د ايا صوفيا د شلو څخه څلور بطريقان او د سلو څخه ديارلس پادريان د روم د كليسا برلاسى منلو ته تيار شوى و و . په دې ډله كې زوړ فادر بروس هم ورگډ شوى و . خو بطريق اعظم لا تر اوسه پورى كومه پريكړه نه وه كړې . او بيا هغه وخت هم راغى چې شهنشاه د سولې د تړون د تيارولو حكم هم وكړ . چې په هغى كې د قسطنطنيې په كليسا باندې د روم د كليسا برلاسى منل شوى وه . او شهنشاه په خپله په رومى كليسا كې د يونانى كليسا د مدغم كيدو اعلان كړې و . داسى معلوميد ه چې يو ډول اتحاد منځته راغلى و خو په سهى معنى ورته اتحاد نه ويل كيده . ځكه چې گڼ شمير پادريان په دې خبرو باندې سخت په غصه او په غضب وو .

د شهنشاه دا اعلان نه وروسته د كوم اړخ نه كوم راهب د بطريق اعظم ثانى ډيمونان د وژلو خبره راياده كړه . دى خبرى قاسم سخت متوجه كړ او دلمړي ځل له پاره يې د غونډې په لور مخ واړاوه . په غونډې كې د ډيمونان د وژلو دخبرې د يادولو سره دا هم وويل شول چې لا تر اوسه يې وژنكى نه دى نيول شوى . په داسى حال كې چې د دې خبرې څرگند ثبوتونه تر لاسه شوى و چې په دې وژلو كې د روم د كليسا د پادريانو لاس وو .

د تړون نه وروسته په قسطنطين باندې دا خبره ښه و نه لگیده. په دې خاطر يې د دربار حاضرينو ته سختې سپکې سپورې وويلې. خو په همدې وخت کې چې د ډيمونان د قاتل د نه پيدا کيدو خبرې کيدې هغه د اسرارو او رازونو ډک شاگال د غونډې ځای ته راننوت. خپله امصايي په فرش ټکوله او مخته راروان وو. دهغه د امصايي په ټکار د غونډې ټول گډون کونکي دهغه لورې ته متوجه شول، قاسم چې کله شاگال وکوت نو سمدلاسه يې په زړه و خوږه. د قاسم شپږم حس د خطر زنگ احساساوو. د شاگال په کتلوسره قاسم په خپلې چوکۍ کې دورندوالي احساسوو. زړه يې غوښتل چې سمدلاسه وريځې او د شاگال کار ورختم کړي او يا هم ددې ځايه و تښتې. خو شاگال د خپلې امصايي په کوم سره د غونډې له منځه راووت، که څه هم هغه يو بطريق و خو دهغه کړچار د مصر د پخوانيو جادوگرانو په څير و. هغه دخلکو له منځه راووت او دشهنشاه مخې ته راغی او ودرید، سترگې يې په شهنشاه باندې نښتې وې او دخپلو سرو سترگو له لارې يې شهنشاه ته په غور سره کتل.

په دې وخت کې يو ناڅاپه شهنشاه ته هغه د سرو سترگو ديو په فکر کې راغی. او کله چې شهنشاه د شاگال شکل و صورت ته وکتل نو داسې ورته څرگنده شوه چې دا به په حقيقت کې همغه ديو و چې تيره شپه يې په خوب کې کتلې و، شهنشاه ته د سسترميرې له اړخه ويل شوی د خوب تعبير په ياد و. سمدلاسه يې د ټولې نړۍ د پروا کولو پرته دخپلې تورې په لاستې باندې لاس کښود، غوښتل يې مخته راشی او دغه د سرو سترگو ديو له منځه يوسي. هغه لا تر اوسه د راپورته کيدو اراده کوله چې شاگال په مخ يې مکروه خدا وکتله، ودرید. کله چې شاگال د شهنشاه په لور خپله گوته راپورته کړه او خبرې يې پيل کړې نو دهغه داواز په اوریدو سره قاسم داسې و برينبيده لکه دهغه د ستونې څخه چې په يوه وخت کې دوه انسانان خبرې کوي. شاگال وويل:

«درونده شهنشاه! دخپلې تورې څخه دې لاس لرې کړه. اوس خو زه تاته په خپله لمن کې پناه درکونکې يم. او که نه زمونږ د اسلافو دغه تاريخي ښار به د نابودۍ سره مخ شي.»

شهنشاه د شپې په خوب کې کتلې و چې هغه د سرو سترگو خاوند ديو به هغه ته په خپلې لمن کې د پناه ورکولو خبره کوي، او اوس شاگال هم شهنشاه ته په خپله لمن کې د پناه ورکولو خبره وکړه. شهنشاه فکر وکړ چې دا همغه شخص دی چې په وژلو سره به يې قسطنطين د تباهي نه خوندي شي او سوبه به يې په برخه شي. خو د شاگال په سترگو کې داسې ځواک و چې شهنشاه دخپله ځايه يو قدم هم وانه خست. شاگال ورته يو ځل بيا وويل:

«درونده شهنشاه! زه تاته د داسې يو خبر په اړه معلومات درکوم چې دهغې په اوریدو سره به ته ما بې اختياره د قسطنطيني خوندي پاته کونکې وگڼي.»

خود شهنشاه په ذهن کی همغه یوه خبره گرزیده او هغه دا چی یوازی د سرو سترگو خاوند شاگال همغه دیو دی. شاگال خپله خبره جاری و ساتله او ویی ویل:

« درونده شهنشاه! ما دیمونان بطریق قاتل پیدا کړی دی.»

د شاگال دخولی خخه ددی خبرو د راوتلو سره سم قاسم په خپله چوکی کی هک پک شو، یواخی قاسم نه بلکه ماری هم د ویری احساس وکړ. خکه چی هغی هم دا گمان کاوه چی دیمونان به قاسم وژلی وی. خو شهنشاه په ډیره حیرانتیا سره خپلی سترگی را وویستلی او تری ویی پوښتل:

« درونده بطریقه! هغه کوم بدبخته قاتل دی چی ددواړو کلیساگانو اتحاد ته یی دزیان رسولو هخی کړی دی. او داسس مذموم حرکت یی کړی دی؟

د شهنشاه دخبری د تکمیل سره سم د بطریق سر و گرزید او د قاتل په لوری ور وراړاوه. اوس نو دهغی سری سترگی د قاسم په سترگو ورنښتی وی. ناخاپه یی خپل ښی لاس پورته کړ او د قاسم په لوری اشاره وکړه او شهنشاه ته یی وویل:

« دا دبطریق اعظم ثانی قاتل دی. چی همدا اوس ستا تر مخه ناست دی، دهمدی توری د دیمونان سر دهغه له تنی خخه جدا کړی دی.»

ماری داسی وپوهیده چی دهغی دنیا چی یوازی دوه ورخی تر مخه روښانه شوی وه بیرته تیاره شوه. قاسم هم په خپل زړه کی د شهادت کلیمه و لوسته او خای یی د مرگ سزا ته تیار کړ. په دی وخت کی یو ناخاپه د قاسم د زړه خخه ټوله ویره ووتله او یو ډول ډاډ ورته پیدا شو. خه داسی ډاډ چی مسافر یی منزل ته درسیدو په وخت کی تر لاسه کوی. ټول سالون داسی وولکه مار چی خوړلی وی. هغه بطریق اعظم چی قاسم یی خپل سلاکار ټاکلی و په لړزه کی راغلی و. شهنشاه هم قاسم ته په سختو سترگو کتل. په دی وخت شهنشاه د برق په خیر و گرزید. « دا شخص خوک دی؟... او له تاسره کوم ثبوت دی چی هغه به د دیمونان قاتل وی؟»

« زما سره ثبوت شته... » شاگال وویل: شاگال په خپلو لاسو کی خه کاغذونه را واخستل او د شهنشاه مخی کی یی کینسول. او ویی ویل: « درونده شهنشاه! دغه دری لیکنی دی، ددی خخه یو هغه جعلی لیک دی چی د دیمونان د جسد خخه تر لاسه شوی دی. دا په نیلا رنگ شاهی لفافه کی پت کړل شوی و. او کوم الفاظ چی په کی لیکل شوی دی هغه ټول ستا تر مخه دي. دویم لیک د تریس د بشپ لیمارک له اړخه لیکل شوی دی او هغه هم جعلی دی چی دی خوان بطریق اعظم ته ورکړی، خو کله چی ماته معلومه شوه نو زما تندی و سوزید خکه چی زه د تریس چرچ ته ډیر عم راخم. ما هیخکله هم دا وگړی هلته نه دی کتلی. او دریم لیک ما دهغه د کمری خخه په هغو کاغذونو کی تر لاسه کړی دی چی هغه همدا اوس پخپل لاس لیکلی وو.

درونده شهنشاه! په دغو دری وارو لیکونو باندی یو نظر واچوی نوکیدای شی تاسی ته هم معلومه شی چی دا دری وار په دیوه لاس لیکل شوی خطونه دی. زه په ډاډمنه توگه ویلی شم چی دا شخص مسلمان دی او دسلطان محمد خان جاسوس دی.»

د حاضرینو دمخونو خځه رنگونه الوتی وو. بطریق اعظم د حیرانتیا په سمندر کی غوتی خوړی. اود شهنشاه مخ دغصی او قهر خځه تک سورگرزیدلی و. شهنشاه په ډیر لوړ اواز سره په کرکجنه توگه وویل: «جلاده! ددی بد اخلاقه سرپری کره او زمونږ په پښو کی یی واچوه»

قاسم ددی حکم د اوریدو سره سم دخپله ځایه راپورته شو، هغه په ظاهری توگه یو راهب ښکاریده، نو په دی اساس هیڅ ډول وسله یی نه درلوده خو په زړه کی یی دا هوډ کړی و چی د شهید کیدو نه مخته به د څو عیسویانو روح دخپله ځانه مخته باسی. شهنشاه خو جلاد ته ورغږ کړ او حکم یی ورته صادر کړ خو هیڅ جلاد مخی ته را نه غی. ځکه چی د اقدس چرچ و اولته هیڅ جلاد نه و موجود. یو ناڅاپه شهنشاه ته دخپلی بی عقلی احساس وشو او سمدلاسه یی وویل:

«سپاهیانو!... دغه مسلمان ونیسی، مونږ به دا د عامو خلکو ترمنځه په سخته سزا باندی محکوم کړو.»

کله چی قاسم د شهنشاه دویم حکم واورید نو د جنگیدو اراده یی پرینوده. له ځانه سره یی وویل چی نیول و بندی کول یی په گټه دی. ځکه هغه یو جاسوس دی او دزدانه د تینستی لاری ورته معلومی دی. د ساتونکی ډلی کسان را مخته شول او د قاسم په لاسو او پښو کی یی زنځیرونه وراچول.

غونډه د لمر د پریوتو نه مخته پای ته ورسیده. او د قاسم د نیولو نه وروسته څه نور خلک هم په خلاص زړه دکلیساگانو په یووالی کی راگډ شول. شهنشاه غوښتل شاگال ته انعامونه ورکړي خو شاگال د څه اخستلو خځه انکار وکړ. اولکه څنگه چی راغلی وو همغسی بیرته ستون شو او دایا صوفیا د سالون خځه ووت. غونډه پای ته رسیدلی وه او خلکو ددنتی پینښی اغیز هم له ځانه سر یو ځای یوړ، خو په دی وخت کی دبطریق اعظم او نور تارس حالت د کتلو وړ وو. ځکه دوی دواړه د قاسم په دام کی را نښتی وو. په دی خاطر یی خپل سرونه د شرم نه ښکته اچولی وو. د ټولو نه زیات دمارسی حالت و. هغی خو خپلی کمری په لور قدم اخست خو داسی معلومیده چی دهغه هر قدم یو یو من گرزیدلی دی. هغه په خپل قسمت باندی حیرانه پاته وه، هغه چی دایي د قاسم سره اوه کاله وروسته یو ځای کره خو دهغی سره یی دوه خبرو ته هم وخت ورنه کړ. مارسسی په خپل ژوند کی ددی نه زیاته نه وه غمگینه شوی، اوس نو هغی ته د قاسم د ژوند نه زیات نور څه مخکی نه و. هغی سر ښکته کړ او په ډیره درنه درنه توگه دخپلی کمری په لوری ولاړه.

*****

د روم قيصر

قاسم يې د نيولو وروسته د شاهي زندان د زمکې لاندې تياره کوټه کې ور واچاوه. سلطان محمد خان ته د قاسم اخري ليک همدا ور رسيدلی و چې په کې يې ليکلی و چې د دواړو کليساو ترمنځ اتحاد می سبوتاژ کړی دی. او دا چې سپه سالار نور تاس د رومی کليسا په خلاف سخت قهریدلی دی. قاسم سلطان ته دا هم بنکلی وو چې (جان هستیانی) به ډیر ژر د فاسفورس ابنا ته را ورسېږي. ددی ترڅنگ په بنار کې د کلونو کلونو محاصری په خاطر په ټنونو مواد راټول کړل شوی دی. سلطان د تیرو څو میاشتو راهیسی د قاسم دغه ډول لیکونه تر لاسه کول، چې په دی کې يې تر ټولو مهم ليک د بنار د دیوالونو او د « گولډن هارن» په اړه وو. خو نن سلطان ته خبر ورغلی و چې قاسم يې د بطریق ډیمونان په وژلو باندې نیولی دی. او ډیر ژر به ورته شهنشاہ د مرگ سزا ورکړي. سلطان په لوړ او از.....مرحبا وویله او قاسم بن هشام يې ډیر و ستایه. ترڅنگ يې دخپلو سالارانو سره د قاسم بن هشام په اړه خبری اتری پیل کړی.

لا تر اوسه قاسم ته د مرگ سزا نه وه ورکړل شوی، پخپله شهنشاہ خپل محل ته د راتلو وروسته دغه سزا ځنډولی وه هغه يې یوازی په یوی تیاری خونه کې ور غورځولی و. شهنشاہ فکر کاوه چې هغه به د قاسم څخه د سلطان محمد د ځواکونو په اړه ډیر څه را وکارې، په قسطنطنیه کې د قاسم هغه دوستان چې د قاسم سره يې اړیکې وو هم دخپلو کورو څخه پټو ځایو ته ولاړل. دا خبر په ډیره بیره د رومیل کورته هم ورسید. او بریتا هم واوریدل چې د فادر ډیمونان قاتل چې یو مسلمان جاسوس و...د ایاصوفیا څخه و نیول شو.

مارسی لا تر اوسه هم بی هوشه پرته وه. او ځان يې د بی و سه مرغی په څیر بند احساساوه. داسی مرغی چې په یوی اوسپنیزی پنجره کې بنده کړل شوی وی، هغه به بنکته پورته کیده او د قاسم د ازادیدو په اړه يې فکرونه کول خو هیڅ ممکن لاره يې مخی ته نه راتله. دا د مارسی حال و، اخوا «سونیا» چې قاسم به د لیونې پیغلی په نامه یادوله، د قاسم د نیولو وروسته په خپله کوچنۍ کوټه کې يې سده پرته وه. هغی ته د قاسم د مسلمان په څیر ډاگیزه کیدل هم یو شوک وو. که څه هم هغه ډیره مذهبی پیغله نه وه خوبیا هم په دی ویریده او فکر يې کاوه چې، بنه نو، یو مسلمان جاسوس د یوی عیسوی خادمی سره ولی دومره مخلص و. ورځی په چټکۍ سره تیریدی.

په «اورنه» کی د سلطان قصر دخلکو دگنی گونی خخه خوزیده ، نن سلطان محمد دخپلی بحری بیړی د کتلو له پاره د «بحر اسود» په لور ور روان وو. دهغه تر ټولو غوره سالار احمد کدک پاشا ، او محمود پاشا هم دهغه سره یوځای تلل. دسلطان دتلو سپرلی تیاره وه چی په همدی وخت کی دسلطان یو قاصد ورته رامخته شو. قاصد ورته پیغام ورکړ چی د رومیلی کلا تیاره شوی ده ، یوازی یوه میاشت معمولی کار ته اړتیا لري. او ډیر ژر به دکلا برجونه د توپونو د نصبولو له پاره تیار کړل شي

دسلطان له پاره دا تر ټولو ښه خبرو. د بله اړخه دهغه بحری بیړه هم د تیاری په حال کی وه. ستر ستر بحری جهازونه تیار کړل شوی و و او نن سلطان دهمدی جهازونو دمعاينه کولو له پاره دتوری بحیری په لور ور روان وو. سلطان لکه د نورو پادشاهانو په څیر د بگیو په کتارونو کی د تگ عادی نه و. دهغه سپرلی یوازی یو عربی نسله «ابلیخ» اسپ و ، سلطان دخپلو ملگرو سره دلمر د راختلو سره سم هغه لوری ته وخوزید ، دا دعثمانی سلطنت لمړنی سلطان و چی په طبیعت کی یی د فنون لطیفه سره محبت او دلچسپی وه. «محمود پاشا» هم یو شاعر و. نو کله به چی هغه د سلطان سره یوځای کومی لوری ته ورته نوپه ټوله لاره به یی زعفرانو په څیر محفل جوړ کړی و. سلطان محمد خان ته په زرگونو فارسی اشعار په یاد وو. هغه په فارسی او ترکی دواړو ژبو باندي ډیر شه شعرونه ویل ، په دی اساس تر توری بحیری پوری دغه اوږد سفر په ټوکو ټکالو او شاعری کی په خدا او خوشالی تر سره شو. سلطان محمد دبجری فوځ څنگ ته راغی ، دا یو ستر او پراخه ساحل وو ، دسلطان بحری بیړی په ازادو اوبو کی ولاړی وی او هری لوری ته یی د زانگو په څیر موجونه خوړل. گڼ شمیر سپاهیانو هلته تگ راتگ کاوه ، یوه ملاح چی کله سلطانی ډله وکتله نو سمدلاسه یی منډه کړه او امیر البحر ته یی ځان خبر ورکړ ، په دی وخت کی امیر البحر «بلوط اغلن» د یوه بحری جهاز په چت ولاړ و او د سمندر په لوری دخپلو ځواکونو ننداره کوله. کله چی امیر البحر ته څرگنده شوه چی سلطان دخپلو دوو سوو کسانو سره یوځای دلته رارسیدلی دی نو ډیر وارخطا شو او دلیونو په څیر یی لاندی را و دانگل ، کله چی هغه ساحل ته را ورسید نو ویی کتل چی سلطان د یوه زور ملاح سره په خبرو بوخت دی. هغه وکتل چی گڼ شمیر سپاهیانو اوملاحانو د سلطان دروند استقبال کړی دی ، امیر البحر هم دسلطان خواته راغی ، هغه ته یی په ډیر ادب سره سلام وکړ او هلته توری بحیری ته یی دهغه د راتگ له پاره ښه راغلاست ووايه.

زور کپتان «عباس» هم دسلطان سره یوځای روان و. د ساحل هوا د سلطان توره لونگی په هوا کی الوزوله. دغه زور ملاح د یونانی جهازونو پخوانی کپتان (بارتا کوزین) وو چی د مسلمانیدو وروسته همدلته اورنه ته راغلی و. او بیا سلطان ورته همدلته په توره بحیره کی د دبجری فوځونو د تیارولو حکم ورکړی و. اصل مسؤلیت خود امیر البحر و خوزور عباس دهغه دمعاون په څیر دهغه سره یوځای و. سلطان دخپلو معاونینو او نورو ملگرو سره یوځای د یوه ستر جهاز په چت وروخت ، دا د بحری بیړی بیرغ وړونکی جهاز و. دغه ډول بیرغ وړونکی جهازونه څلور و ، سلطان د جهاز د چت نه لمړی خپله بحری بیړه وکتله چی دهغوی په کتلوی

سینه د خوشحالی نه خلاصه شوه او د بحر دمستی هوا په لگیدو سره یی خوله د خندا نه وازه شوه ، په دی وخت کی یی د محمود پاشا په لور مخ کړ او ورته یی وویل:

« محمود پاشا ! وینی یی ، د دانیال هوا زمونږ د بللو له پاره دلته را رسیدلی ده. د فاسفورس نیلا اوبه زمونږ د جهازونو د استقبال له پاره نا ارامه دي..... محمود پاشا ! نن درته یوه خاصه خبره کوم...»

تول خلک د سلطان لوری ته متوجه شول. سلطان د جنوب غرب ساحل لوری ته چیری چی قسطنطین پادشاهی کوله مخ کړ او ویی ویل:

« محمود پاشا ! مونږ کوچیان وو چی د قسطنطینی په اړه به قصی اوریدلی اوبیا مو کله چی دروم د قیصر ، د قسطنطینی د پادشاه د سازشونو په اړه خبری اوریدی نو زمونږ د زړونو څخه به یوازی یوه خبره را وتله چی کله چی زه سلطان شم نو د کفر دغه ستر مرکز قسطنطینه به حتما د اسلامی سلطنت یوه برخه گرځوم.» سلطان ددی خبری سره سم د عربی ژبی یو شعرو وایه چی په کی راغلی وو: ای د قسطنطینی لوړو دیوالونو ! ته به د لیونیانو په لاره کی خنډ نه شی ، مونږ خو لیونیان یو او د خپل محبوب په عشق کی لیونیان.»

محمود پاشا د سلطانی ذوق ډیره ستاینه وکړه او په خند کی یی ورته وویل: درونده سلطانه ! ستا د احساساتو په کتلوسره ددی وړاند وینی له پاره د هیڅ ډول بصیرت اړتیا نه شته چی ووايو د قسطنطینی ورځی شمیرل شوی دی او ډیر ژر به د انبار قسطنطینه نه بلکه « اسلام بول» وگرځی.

د سلطان د محمود پاشا د خولی څخه د قسطنطینی نوی نوم واوړید. او ډیر زیات یی خوښ شو، سلطان پریکړه وکړه چی هغه به د «رومیلی کلا» او د «اناضول کلا» په لور د څو جهازونو او کشتیو یوه ډله ور استوي. په همدی خاطر یی زور عباس د څلورو جهازونو د ډلی مشر وټاکه او هغه ته یی هدایت وکړ چی په ابنای فاسفورس کی ورننوځی او د همدی لاری د «ابنای مارمورا» څخه تیر شی. د څلورو وارو جهازونو سره یی لس لس کشتی هم وتړلی. سلطان زور عباس ته هدایت وکړ چی هغه دی دده ترمخه ددی مبارک جهاد دلمړني ډلگی په څیر حرکت وکړي. همغه و چی د زور عباس او دهغه د ملگرو د جهازونو د تللو له پاره وخت و ټاکل شو او سلطان بیرته خپل تمځای ته چی هملته د بحیری په غاړه ورته جوړ کړل شوی و راستون شو. نن شپه د سلطان او د بحری بیړی د عسکرو له پاره د رڼا گانو شپه وه ، سلطان تلونکی ډلی ته د جشن د جوړولو لارښوونه وکړه ، ترکی عسکرو نوی کالی واغوستل ، مشالونه یی روښانه کړل ، او ځای ځای یی په رڼاو بنایسته کړ ، یو شمیر سپاهیانو د جنگ ډول راو خست او په هغی یی خپل وخت خوشحاله تیرا وو ، د توری دوهلو مقابلی ، غیبری او کبډی .... د اتولی مقابلی روانی وی سلطان ددی د میلمستیا په خاطر بی شمیره میړی او گډی حلالی کړی

او هغه يې په مکمله توگه ورپتي کړي. د خوراک څښاک وروسته سلطان په ټولو باندې انعامات وويشل او په دې توگه د عثمانی سلطنت د بحری لمرنی ډلی د خپلو تللو جشن ولمانځه.

بله ورځ سهار د لمر خاته سره سم د عباس جهازونو د توری بحیری ساحل پرېښود ، زور عباس دخپل جهاز په چت باندې ولاړ و ، په ټولو جهازونو د عثمانی سلطنت بیرغونه رپانده وو. سلطان ، امیرالبحر ، محمود پاشا ، احمد کدک پاشا او اغا حسن ټول ساحل کی ولاړ وو او د عباس بیړی ته یې د خدای پامانی په خاطر لاسونه خوځول. د ساحل ټول کارکونکي ، ټول سپاهیان او ملاحان د خدای پامانی په وخت کی حاضر وو. او په دې توگه د توری بحیری لکونو کالو ساحل د ۱۴۵۲ کال په سهار کی د «الله اکبر» په نارو کی را و نغښت. دهغه زاړه په رگونو کی یو ځل بیا وینه را ځوانه شوه، په تن کی یې جوش او خروش ډیرښت و مونده او یواځی په څوارلس ورځو کی یې توره بحیره ووهله او خپل جهازونه یې د فاسفورس د ابنا غاړو ته ورسول.

مصلح الدین اغا د خپلی جوړی شوی کلا په یوه برج باندې ولاړ و او په ابناي فاسفورس کی را ننوتونکی جهازونه یې څارل ، هغه ته دا جهازونه د لری څخه ډیر کوچني کوچني تر سترگو کیدل ، کله چی دا جهازونه د توری بحیری څخه ووتل او په ابناي فاسفورس کی ور داخل شول نو مصلح الدین داسی وانگیرله چی شونی ده چی دا جهازونه به د قسطنطنیې ته دشمالی اروپا څخه کومکونه راوړی. د مصلح الدین اغا عصابو ځواب ورکاوه. ځکه دا جهازونه اوس د رومیلی دکلا تر څنگ نه تیریدل. مصلح الدین اغا سمدلاسه خپل عسکر سره راټول کړل او هدایت یې ورته وکړ چی د کلا دروازی بندی کړی. په دې وخت کی مصلح الدین اغا د برج په سر ولاړ وو او ددی جهازونو د راتلو انتظار یې کاوه ، خو کله چی مصلح الدین اغا په جهازونو باندې د عثمانی سلطنت بیرغونه وکتل نو د تکبیر په ویلو یې دکلا ټول دیوالونه په لږه شول ، سمدلاسه یې دکلا ټولی دروازی پرانستی او خپلو سپاهیانو ته یې حکم وکړ چی مخته ورشي او د عثمانی بحری بیړی دغی دلې ته ښه راغلاست ووايي.

د عباس جهاز رومیلی ته د رارسیدو سره سم هملته لنگر واچاوه. مصلح الدین اغا د زاړه کپتان عباس ډیره ښه استقبال وکړ ، عباس ورته وویل چی سلطان د بانای فاسفورس د کلابندی کولو حکم کړی دی ، په حقیقت کی دا زمونږ له اړخه د جنگ پیلامه ده ، اوس زمونږ سره څلور ستر جهازونه او څلویښت کوچنی کشتی د یوی بیړی په څیر موجود دی او په ځانته ځان د ابناي فاسفور محافظ او ساتونکی یو .

د عثمانی سلطنت بحری ځواکونو دغی ډلی د ابناي فاسفورس په تر ټولو لویې برخې چی د توری بحیری خوله وه خپله حکمرانی جوړه کړه. په پیل کی څو عیسوی جهازونو دی لوری ته مخه کړی وه خو د عباس بهادرو سپاهیانو هغوی ابنا کی داخلیدو ته نه و پری ایښی. او داور په اورولو سره یې هغوی بیرته په شا کړی وو. بیا د گولډن هارن څو کشتی هم دی لوری ته راغلی وی خو د عباس شاهین صفته عسکرو هغوی ونیولی او

هغه کشتی یې ضبط کړې. اوس نو عثمانی فوځونه په ابنا کې په پوره میرانه گرزیدل. دغه ابنا چې ددوو سمندرونو د یوځای کیدو ځای او دکشتیو د تلو را تلو لاره وه اوس د جنوب له اړخه د نیمایي څخه زیاته د مسلمانانو په ولکه کې راغلی وه. خو د شمال له لوري په ابنا کې داخلیدونکي د دانیال دره تر اوسه پوری پرانستی وه. او دهمدی دری له لاری به دروم د بحیری عیسوی جهازونو په اسانۍ سره قسطنطنیې ته مال او وسایل ور رسول. وینس، اسپین، جینوا، او دروم له اړخه ټول کومکونه دهمدی دانیال درې څخه قسطنطنیې ته ور رسیدل.

کله چې د ابنايي فاسفورس د محاصری خبر شهنشا ته ورسید نو دهغه اوسان وار خطا شول، سمدلاسه یې خپل خاص وزیر را وباله او په غصه ناکه توگه یې ورڅخه وپوښتل:

خاص وزیره! د عثمانی سلطنت بحری بیړۍ زمونږ په ابنا کې په سرو سترگو گړځی راگړځی، او جان حټینانی تر اوسه پوری نه دی رارسیدلی..... ایا د جینوا د بحری بیړۍ د ملاحانو په متو کې دکشتیو د بوتلو زور نه شته؟ دوی خو د ابنايي فاسفورس د خوندي ساتلو له پاره راتلونکي وو. خو اوس د ابنا دا برخه د مسلمانانو په ولکه کې راغلی ده... که چیرې په گولډن هارن او د قسطنطنیې په ساحل باندې زمونږ خپل جهازونه موجود نه وای، نو تر اوسه پوری به د عثمانی امپراطوری لمړۍ ډله زمونږ تر دیوالونو پوری رارسیدلی وه. خاص وزیره! زه ډیر اندیښمن یم، ماته ووايه چې څه وکړو؟

د شهنشا د خبرو په اوریدو سره وزیر را ټیټ شو او د خاص ادب وروسته یې وویل: « زمونږ قاصد خبر راوړی دی چې د جان حسټیمانی بحری جهازونه به په یو دوو ورځو کې د دانیال درې نه را ووځی او په ابنا کې به ور ننوځی. درونده شهنشا! ته اندیښنه مه کوه د جان حسټیمانی بحری جهازونه چې زمونږ د بحری بیړۍ سره یو ځای شی نومونږ به و توانیږو چې د عثمانی سلطنت بحری ځواکونه د ابنا څخه وشړو.»

خو شهنشا ډاډمن شوی نه و. هغه سمدلاسه سپه سالار نور ټارس ته پیغام ولیږه چې د ښار د ټولو دروازو او دیوالونو مسؤلیت دی نیغ په نیغه په خپله ولکه کې واخلي. ورځ یوه په بله پسی تیریده او د قسطنطنین په زړه کې ویره زیاتیده، هغه ته سمدلاسه خپل خوب په یاد راغی، او د سسټر میری تعبیر یې هم په ذهن کې انگازی کولی، هغه د کانفرنس په ورځ هغه د سرو سترگو خاوند دیو شاگال ښه پیژندلی و خو شاگال په ټولی غوندې کی داسی یو کار وکړ چې شهنشا دهغه په مقابل کې هیڅ نه شو کولی. په دی توگه شاگال شهنشا په خپله پناه کې اخستی و، یا په بل عبارت د شهنشا خوب پوره شوی و. هغه ته سسټر میری ویلی و چې هغه دی د سرو سترگو خاوند دیو بی له ځنډه ووژني خو شهنشا داسی و نه کړای شول.

قسطنطين به ن سبا ڏير پريشانه وو. دهغه خوب دسترگو خخه الوتي وو. هغه به هره ورځ په يوه نه يوه ځای کی د جنگ په کارونو کی اخته و. خو کله به چی ځانته شونو شراب به يی څښل.

د جان حستيمانی بحريه چی د څو جهازونو او سلگونو کشتيو خخه جوړه شوی وه ديوه ستر فوځ سره يو ځای د ابنا په شمالی برخه کی را ننوتل. دبحریی په لمړي جهاز باندی د صلیبیانو بیرغ رپیده. په جهازونو کی سپاره سپاهیان د جهازونو چتونو ته را وختل او دلری خخه یی د قسطنطینی ننداره کوله ، قسطنطیه دهغوی خخه یوازی دری میله لری واټن کی پرته وه. د قسطنطینی یوه برخه گولډن هارن سره نښتی وه ، خو د ابنا ی فاسفورس بله یعنی جنوبی برخه دمسلمانانو په ولکه کی وه چی د قسطنطینی خخه یی پنځه میله واټن درلود. خو عثمانی کشتیو به کله کله گشت کاوه او ان تر دیوالو پوری به یی ځانونه را رسول. د جان حستيمانی جهازونه د دیوال تر څنگ تر گولډن هارن پوری ورسیدل. د گولډن هارن او سپینیز زنجیر یی خوشی کړ او ډیری کشتی او جهازونه دننه ورننوتل. خو یو شمیر نور و جهازونه د د گولډن هارن خخه بیرون د ابنا په ساحل کی لنگر ونه واچول. هغه ځای چی د حستيمانی کشتیو د لنگر اچولو له پاره ټاکلی و هغه په حقیقت کی د ماهی نیونکو ځای ځیگی و. هغوی به د ورځی ماهیان نیول او بیا به یی خپلی کشتی هملته په ساحل کی پریښودی ، د ماهی نیونکو کوچیانو به هلته په هغی کی لوی کولی. کله چی کوچیانو دا ستري ستر کشتی و کتلی نو وویریدل او دخپلو جونپرو په لوری ورمندی کړی.

ټارمن چی د عیسوي بیړی ددی برخی قومندان و دخپل جهاز د چت خخه یی د ماهی نیونکو دغه کوچنی کلی کوت. ټارمن د جینوا یو ډیر تجربه لورنکی سپاهی او سپه سالار و. په حقیقت کی هغه یو بحری قزاق وو خو حستيمانی د زیات رشوت په مقابل کی دلته ټاکلی و. دهغه د زوند څلویښت کاله دبحر په اویو کی تیر شوی و. دهغه په مخ باندی د زخمونو د نښو خخه دا ډاگیزه کیده چی ټارمن څو جنگونه تر شا پری ایښی دی، هغه وخت چی هغه بحری قزاق و نو شهرت یی تر لری لری پوری خپور شوی و. څومره چی ټارمن په خپلی میړانی او توری وهلو کی مشهور و نو دهغی نه زیات په وحشت او بربریت کی مشهور شوی و ، دهغه تر ټولو ستر بد عادت داو چی ډیر زیات شراب به یی څښل او هره ورځ به یی یوه نوی بنایسته پیغله په خپله بستره باندی درلوده. ټارمن د ماهی نیونکو کلی و کوت. نو خپل جهازونه یی هملته لنگر کړل او پخپله یی د ساحل په غاړه څیمی ووهلی.

ددی نه اخوا په څلور میله واټن کی مسلمانان پراته وو. او دمسلمانانو کشتی په د ورځی څو ځلی راتلی او د ماهی نیونکو تر کلی پوری به یی چکروا هه او بیرته به ستندی. نن چی د ټارمن کشتیو دلته لنگر واچاوو. نو په گشت باندی ماموری د مسلمانانو دوه کشتی په ډیره بیړه خپل سالار ته د اطلاع ورکولو له پاره ورغلی. داگست میاشت وه. او د رومیلی کلا په برجونو باندی د اربان په لاسو ستر توپونه نصب کړل شوی وو. کپتان عباس هملته په رومیلی کلا کی موجود وو. کله چی خبر شو چی د جینوا جهازونه هغوی ته نژدی راغلی دی نو دهغوی د

نور پرمختگ د مخنيوي له پاره يې خپلو جهازونو ته دمخکې تلو حکم وکړ. ترڅنگ يې په کلا باندې د نصب توپونو خولې هم دشمال لورې ته راواړولې، اوس نو دعباس په شريانو کې جوش او جذبه را پاريدلې وه. عباس خپلو گشتي کشتيو ته حکم وکړ چې د عيسويانو د جهازونو په تلو راتلو باندې کلکه څارنه وکړي.

د جستيمانی د استقبال له پاره شهنشا په خپله تر گولډن هارن پورې راغلی و، د جستيمانی دکومک په کتلو سره په بندرگاه کې د موجودو عيسوي فوځيانو حوصلې غښتلی شوی او د خوشحالی څخه يې چغې وهل پيل کړل. خو پخپله شهنشا دومره خوشحاله نه و. جستيمانی خوراغلی و خو دهغه جنگي کومک د شهنشا دهيلو څخه ډير کم و. خوبيا هم شهنشا په ډيره ښه توگه د جينواد فوځونو استقبال وکړ. اودهغوی د خوشحاليو له پاره يې په شاهي قصر کې د شپې جشن جوړ کړ.

د شپې تر ډيره وخته پورې په شاهي محل کې د شرابو جامونه کړنگيدل، هلته د ځوانۍ او کبابو له پاره هم خاص پروگرام جوړ شوی و. د جستيمانی د فوځ په کتلو سره شهنشا دومره ويری اخستی و چې په بله ورځ يې د ټولو هيوادونو په لور خپل گړندی قاصدان و ليرل او د نور کومک غوښتنه يې ترې وکړه. په دوی کې د اسپين د شمالي ولايت اراگون او فسطله نه علاوه د غربي اروپا نور هيوادونه هم شامل و. دهغه وخته راهيسې چې عثمانی بحريې ځواکونو د توري بحيرې لاره بنده کړې وه نو د شهنشا اړيکې د شمالي اروپا سره پری شوی و. په شمالي اروپا کې بلغاریه، يوکرائن، چیکوسلواکيه او د جرمني ځيني سيمي شاملې وې. شهنشا به ډير دی فکر ځوراوه چې هسې نه چې قسطنطنيه يې د لاسو څخه ووځي.

هغه خپل ځان د قسطنطنيې د ډيرو بدقسمته شهنشاگانو څخه گناهه. هغه په دی ويره کې و چې دی یولس سوو کالو راهيسې دهغه د پلرونو او نيکونو دغه جوړ کړل شوی نظام به پای ته ورسېږي. خو نه يې غوښتل قسطنطنيه له لاسه ورکړي. تر اخری حده يې هڅه کوله د قسطنطنيې څخه دفاع وکړي هغه ته دخپلو نيکونو او پلرونو تاريخ ډاگيزه و چې په تيرو اوه سوه کلونو کې يې مسلمانان قسطنطنيې ته نژدي هم نه و راپريښی..... شهنشا د جشن په خوشحاليو کې لږ څه مصروف شو خو نن سبا يې زړه په هيڅ شی نه راټوليدده. قسطنطين يواځې په يوه فکر کې ډوب و او هغه دا چې څه ډول به وتوانېږي دخپلو پلرونو جوړ کړل شوی دغه سلطنت د سلطان محمد خان د يرغل څخه خوندي وساتي. هغه د عثمانيانو د هوډ څخه ښه خبر و، همدا څوکاله مخته چې هغه د «موريا» په تخت باندې ناست و نو هغه د سلطان محمد خان د پلار سلطان مراد خان د لاسه د عثمانی تورو خوندي ځکلې و. هغه وخت چې قسطنطين د موريا حکمران و نو دخپلو ولکه شوو سيمو دخوندي ساتلو له پاره يې د «دکورت سيمه» کلابنده کړې وه او بيا يې دهغه ځایه د ډاډ اخستو وروسته د «تهيس» په ښار چې د عثمانی سلطنت ترڅنگ د عثمانيانو په ولکه کې و ناڅاپي حمله وکړه او هغه يې ونيوه. قسطنطين ته دا په ياد وو چې د پيښې د خبريدو سره سم سلطان مراد خان سمدلاسه د «موريا» په لور روان شوی و. خو په لاره کې يې

د «کورتها» مستحکمه کلا خنډ گرزیدلی و. اوبیا هغه وخت قسطنطین ډیر حیرانه شوی و چی عثمانی توپونو په گولیو ورو لویو وکړ او دکورتها دغه مستحکمه کلا یی دخاور سره خاوری کړه. دا د توپونو د استعمال لمړنۍ تجربه و چی عثمانی فوځونو تر سره کړی وه. هغه وخت قسطنطین ته په ټوله «موریا» کی د پناه او پتیدو ځای نه پیدا کیده په دی خاطر قسطنطین او دهغه ورور تهامس د سلطان مراد خان سره سوله وکړه ، په ځان یی باج کیښود او موریا یی هم د عثمانی سلطنت د باج ورکونکو ریاستونو څخه وگرځوله. قسطنطین به دا هر څه څه ډول هیر کړی وای. دا خودهغه خپل برخلیک و ، په داسی حال کی چی دهغه دنیکونو برخلیک هم تری پت نه و پاته.

بازینطینی سلطنت چی یو وخت په اروپا کی د «ډینوب د دریاب» او په اسیا کی د «اناطولیه» او «شام» پوری غځیدلی و ، نن یواځی تر قسطنطینی پوری را نغاړل شوی و. دا سلطنت د بازنطینیانو له پاره د زوال سبب و گرزید. شهنشاه په دی فکر کی و چی دهغه نیکونو پخپله مسلمانانو ته اجازه ورکړی وه چی په اروپا کی میشت شي، همدا راز هغه ته دا هم څرگنده وه چی په ۱۳۳۸ کال ، ددریم شهنشاه «اینډرو نیکس» د مړینی وروسته چی کله دهغه زوی «جان پلیولوگس» کوچنی ماشوم پاته شو نو ملکی اینا» خپل ستر چانسلر کنتیا کوزین د کوچنی شهزاده جان پلیولوگس له پاره ساتونکی او دهغه لارښوود ټاکلی و. خود شهزاده دغه ساتونکی کنتیا کوزین ډیر زر په لالیچ کی راغی او هڅه یی وکړه چی د قسطنطینی تخت په خپله ولکه کی واخلي او شهزاده د مخی څخه لری کړی. د کنتیا کوزین همدا خیانت ددی سبب شو چی مسلمانان اروپا ته راننوخی. کنتیا کوزین د ساتونکی اولارښوود ټاکل کیدو نه څو کاله وروسته یعنی په ۱۲۴۳ کال کی خپل ځان د شهنشاه په نامه اعلان کړ. په دی وخت کی کنتیا کوزین په «نیکوتیکا» کی میشت و. ملکی ته دا خبره د زغم وړ نه وه او د کنتیا کوزین ددی کار مخالفت یی وکړ. پایلی یی داشوی چی د دواړو ترمنځه نښتی پیل شوی ، دواړو د عثمانی فرمانروا د زوی «اورخان» څخه د مرستی غوښتنه وکړه. ددی نه مخته هم عثمانی فرمانروایانو د قسطنطینی د تخت ترمنځ د جنجال کونکو څخه د یوی نه یوی ډلی سره همکاري کوله.

کنتیا کوزی د اورخان څخه شپږ زره فوځیان وغوښتل او ددی په بدل کی یی خپله لور «تهیودورا» هغه ته د ژوند د شریکی په څیر وړاندی کړه. اورخان هم دا شرط ومانه. او په ۱۳۴۵ کی یی شپږ زره فوځیان د کنتیا کوزین د مرستی له پاره اروپا ته ور ولیږل. کنتیا کوزین د همدی سپاهیانو په مرسته قسطنطینیه، چی دا وخت دملکی په لاسو کی وه ، کلابنده کړه. ملکه مجبوره شوه سوله وکړی او سوله هم په دی حیرانونکی خبره وشوه چی کنتیا کوزین اوبنځه یی او همدا راز ملکه اینا او شهزاده جان پلیولوگس ...څلور واړه به په یوه وخت دتخت خاوندان اوسی ، همغه و چی دڅلورو واړو دتخت د کیناستو رسم ادا کړل شو. ددی اتحاد د نور ټینګښت له پاره کنتیا کوزین خپله کوچنی لور شهزاده جان پلیولوگس ته واده کړه. په همدی وخت کی اورخان هم د شهزادگی تهیودورا سره واده وکړ. اورخان خپلی نوی ناوی ته په خپل پلرني مذهب د پاته کیدو اجازه ورکړه.

خود اتحاد ترډیره پوری پاته نه شو ځکه کنتیاکوزین یو ځل بیا د تخت او اقتدار د نیولو له پاره لیونتوب پیل کړ او د عثمانی فوځ څخه یی مرسته وغوښتله. په ۱۳۵۳ کال یی د حکومت ټولی چاری په خپلو لاسو کی واخستی تردی وخته پوری شهزاده لوگس هم ځوان شوی و، شهزاده د کنتیاکوزین سره مخالفت وکړ او په دی توگه کورنی شخړی پیل شوی. په دی وخت کی عثمانی سلطان اورخان د کنتیاکوزین د مرستی له پاره شل زره عسکر را واستول، ددی فوځ له پاره یی خپل زوی سلمان سپه سالار ټاکلی و. کنتیاکوزین د اورخان له پاره داخل په اروپایی ساحل کی خپله یوه کلا د معاوضی په توگه وړاندی کړه، دا همغه ورځ ده چی په اروپا کی د مسلمانانو د ولکی او پښی ایښودو له پاره لمړی ورځ گڼل کیدای شی. کنتیاکوزین د عثمانی فوځونو په مرسته خپل زوم پلویو لوگس ته ماتی ورکړه او د قسطنطنیی په تخت یی ولکه وکړه. سلیمان پاشا د تړون له مخی د اروپایی ساحل یوه کلا د «زنپ» په نامه په خپله ولکه کی راوړه او هلته یی د عثمانی سلطنت فوځونه میشت کړل. ددی کار څخه څو ورځی وروسته په تهریس کی سخته زلزله راغله. او د ډیرو ښارونو دیوالونه را پریوتل. په دی کی د «گیلی پولی» د کلا دیوالونه هم شامل و. دا کلا د دانیال د دری په غربی ساحل کی تر ټولو ستره او مستحکمه کلا گڼل کیده. دا کلا د زنپ د کلا څخه په ډیر لږ واټن کی پرته وه، سلیمان پاشا هغه یو غیبی تائید وگاڼه او سمدلاسه یی په دی کلا هم ولکه وکړه. د کلا یونانی عسکرو دا فکر وکړ چی د خدای تقدیر به همداسی وی په دی خاطر یی د عثمانی فوځونو تر مخه کومه ستونزه پیدا نه کړه.

د گیلی پولی د سوبی وروسته د ترکانو په تاریخ کی یوه نوی دروازه پرانستل شوه، ددی پښو وروسته د کنتیاکوزین په خلاف په قسطنطنیه کی سخته کرکه راپیدا شوه، اودی کرکی د بغاوت او انقلاب بڼه خپله کړه. هر وگړی به په کنتیاکوزین باندی د غداری ټاپه لگوله او همغه یی اروپا ته د ترکانو په راوستلو باندی تورن کړ. د عوامو دغه تحریکاتو کنتیاکوزین مجبور کړ چی د تخت او تاجه لاس په سر شي او د خپل ژوند پاته دیرش کاله په یوی خانقاه کی په عبادت تیری کړی، په دی وخت کی کنتیاکوزین دخپلی دوری یو تاریخ ولیکه. اودا همغه کتاب و چی قسطنطین په ډیره بڼه توگه لوستی و. کله چی جان پلویلوگس په تخت کیناست نو هغه مجبور شو د مسلمانانو سره سوله وکړی او په اروپایی دغو کلاگانو باندی د اورخان ولکه په رسمیت وپیژنی. په دی توگه بازنطینی سلطنت په یوه ډول د مسلمانانو باج ورکونکی وگرزید. تر څه مودی پوری د قسطنطنیی شهنشاہ مسلمانانو ته په پټه خوله باج ورکاوه خو وروسته ورته دا کار د زغم وړ نه ښکاریده. هماغه و چی په ۱۳۶۹ کال شهنشاہ په خپله روم ته ولاړ او د پوپ په خدمت کی حاضر شو او دهغه څخه یی د مسلمانانو پر خلاف د اروپایی حکومتونو کومک وغوښت. هغه د پوپ د ملاتړ د ترلاسه کولو له پاره داسی دذلت اوسپکاوی نه ډکه لاره خپله کړه او خپل ځان یی د یونانی کلیسا د ټولو هغو عقیدو څخه منحرف و ښود چی د رومی کلیسا سره یی ټکر درلود. په دی توگه هغه په مذهبی معاملاتو کی دروم د کلیسا علویت و مانه. خو ددی ټولو هڅو سره سره بیا هم هغه خپل مقصد ته و نه رسید. ځکه مسیحی حکومتونو د عثمانی ترکانو په خلاف د جنگ کولو څخه ډډه کوله.

هماغه و چي شهنشاه ناکامه اونا مراده بيرته قسطنطينی ته راستون شو، دبیره راستنیدو په وخت کی، کله چي هغه د وینس څخه راتیریده نو د «دیان» یو شمیر خلکو، چي روم ته د تللو په وخت کی یی ورته قرض ورکړی و هغه و نیوه. دهغه سره دومره پیسی هم نه وی چي پور کونکو ته یی ورکړي. دهغه مشرزوی ایندرونیکس چي دخپل ځان نه وروسته یی ولیعهد ټاکلی و د حکومت او واکمنی څخه دخوند د اخستو وروسته یی دخپل پلار د راخوشی کولو هیله هم څرگنده نه کړه. او نه یی دخپل پلار د پور د ورکولو هڅه وکړه. خو دهغه کشرزوی مینوئیل خپله شتمنی وپلورله اودخپل پلار پور اخستونکو ته یی دهغوی پورونه ورکړل اوشهنشاه یی ازاد کړ، قسطنطينی ته د را رسیدو سره هغه خپل مشرزوی ایندرونیکس د تخت څخه وشړه. اودهغه په ځای یی مینوئیل خپل ولیعهد وټاکه.

ایندرونیکس هم یوزوی درلود چي دخپل پلار په حق تلفی باندی سخت خواشینی شوی و. هغه په یوه ډول د سلطان مراد خان زوی «شهزاده صادو جی» دی خبری ته تیار کړ چي دواړه به یو ځای شهنشاه او «مرادخان» دتختونو څخه کیباسي اودهغوي په ځای به پخپله حکمرانان گرځیږی. په دی وخت کی مراد خان په کوچنی اسیا کی و او صادو جی په اروپا کی د ترکی فوځونو سالار و. هغه د مرادخان په غیرحاضری کی بغاوت اعلان کړ، دبله اړخه د ایندرونیکس زوی هم د بازنطینی ځوانانو د یوی ډلی سره یو ځای دخپل نیکه شهنشاه په خلاف د جنگ له پاره ځانونه تیارول. ددی شهزادگانو گډ بغاوت حالات ډیر کړکیچن کړي وو. مرادخان ددی خبر داوریډو سره سم اروپا ته راوړسید، شهنشاه هم دخپل لمسی د جرم څخه د برائت اعلان وکړ او ددی فتنی د له منځه وړلو له پاره یی ځان تیار کړ. هغه د مراد خان دا وړاندیز هم ومانه چي د نیولو وروسته به ددواړو شهزادگانو څخه سترگی ویستل کیږی. دصادو جی فوځ چي کله دخپل پادشاه مراد خان دخولی څخه دبښنی خبره واوریډه نو سمدلاسه یی خپل سپه سالار پریښود. صادو جی، دایندرونیکس زوی او نور ځوان بازنطینی امراء ټول و نیول شول، مرادخان ترټولو اول دخپل زوی شهزاده صادو جی په سترگو کی ویلی شوی سیسه ور واچوله اوړوند یی کړ. اویا یی دهغه د وژلو حکم وکړ. دبازنطین امراء هم د «مارتیزا» په دریاب کی غرق کړل شول، خو د ایندرونیکس زوی یی د شهنشاه مخی ته ور وست، شهنشاه هم د ژمنی مطابق دخپل لمسی په سترگو کی ویلی کړی گرمه سیسه ور واچوله خو ددی سره هم دهغه د سترگو لید د ضایع کیدو څخه خوندي پاته شو.

نن قسطنطين دخپلو پلرونو تاریخ را سپړودی و اودهغوی په کمبستونو باندی یی ژړا کوله. هغه ته دا هم ډاگیزه وه چي د عثمانی سلطان «بایزید یلدرم» په وخت کی هم شهنشاه ته گواښ شوی و چي هغه به دهغه مشرزوی ایندرونیکس د توری په زور په تخت کینوی. په دی خاطر پلیولوگس د یوه نوي تړون له پاره ځان تیار کړ اوهمدی تړون د بازنطینی سلطنت هغه پاته وقار او عزت هم دخاورو سره خاوری کړ. جان پلیولوگس اودهغه کشرزوی مینوئیل چي په سلطنت کی دخپل پلار سره شریک و، ژمنه وکړه چي دیرش زره طلا یی سکی به هر

کال دخراج په توگه ادا کوي او د شهنشاه له لوري به د دولس زره کسيز فوځ يوه ډله تل د بايزيد په خدمت کې حاضره وي، په کوچنۍ اسيا کې د بازينطیني سلطنت په مقبوضاتو کې يوازی يوه کلا د «فلاډلفيا» په نامه پاته شوی وه. خوددی تړون په وخت کې هغه هم بايزيد په خپل نامه وليکله. خوددی کلا يوناني افسرانو د شهنشاه د حکم سره سره بيا هم د کلا دخالی کولو څخه ډډه وکړه. همغه و چې د بازينطیني سلطنت د سخت زوال وخت هم راوړسید ، ځکه يوناني فوځيانو په خپله په فلاډلفيا باندی يرغل وروست ، هغه يی فتحه کړه او بايزيد ته يی ورحواله کړه. همدی کار د قسطنطیني د پای نښی نښانی نښولی.

د جان بليولوگس د مړينی وروسته دهغه کشر زوی مينوئيل په تخت کيناست. او هغه د شهنشاه له اړخه د بايزيد په دربار کې د حاضریدو پابند گرزیدلی و. په دی توگه هغه تر څارنی لاندی و ، دپلار د وفات نه وروسته هغه د سلطاني دربار څخه و تښتید او قسطنطیني ته ورسید او په تخت کيناست ، بايزيد ته دهغه دا حرکت د زغم وړ ښکاره نه شو. هماغه و چې سمدلاسه يی قسطنطینيه کلابنده کړه ، نژدی او ه میاشتی دا کلابندی روانه وه او بيا هغه د لسو کالو له پاره يو ژمن ليک لاسلیک کړ او کلابندی يی پای ته ورسوله. ددی کلابندی د سولی شرایط هم ډیر سخت وو. د خراج رقم يی دیرش زره طلايی کراون و ټاکل ، په قسطنطینيه کې يی د مسلمانانو له پاره د يوه شرعی عدالت د جوړولو کار ترسره کړ ، بايزيد ددی کار له پاره يو ترک قاضی و ټاکه او شرق د کلیسا په دی مرکز یعنی قسطنطینيه کې يو ډیر ستر او علیشان جومات جوړ کړ چې د منارو څخه به يی هر وخت د توحید اعلان کیده. (گبن څلورم ټوک ، ۳۹۲ مخ)

د تړون له مخی مينوئيل او ه سوه کورونه مسلمانانو ته ورکړل ، د «غلطی» نیمایي برخه يی بايزيد ته ورکړه چې هغه په کې شپږ زره عثمانی فوځونه ځای په ځای کړل ، د ښار نه بیرون د انگورو باغونه او فصلونه وو ، ددی پیدا وارو عشر هم عثمانی خزانی ته ورکول کیده، دهغه وخته راهیسی عثمانیانو قسطنطیني ته د «اسلام بول» نوم ورکړی و.

د قسطنطین شهنشاه دخپلو دوو ورونو وروسته ددی هیواد شهنشاه گرزیدلی و ، د قسطنطین نه مخته جان پليولوگس نومی شهنشاه تیر شوی و او د همدی دویم پليولوگس د مړينی وروسته دا قسطنطین د دولسم شهنشاه په څیر په دی هیواد واکمن شوی و ، که څه هم قسطنطین دخپلو اسلافو پر خلاف ډیر د میرانی ، بهادری او جنگی تجربو خاوند گڼل کیده او غوښتل يی د دواړو کلیساگانو تر منځ اتحاد او يووالی راوړی خو دهغه دا ټولی هڅی هسی خوشی تللی. هغه په دی هم پوهیده چې د سلطان محمد مقابله نه شي کولی خو بيا يی هم هوډ کړی چې دخپلی وینی د اخري څاڅکی پوری به د قسطنطین څخه دفاع وکړي.

د جان جستیمانی د جشن څخه د خلاصیدو سمدستی شهنشاه د ښار د دیوالونو دکتلو له پاره ولاړ او د دیوالونو د خرابو شوو برخو د سمدستی جوړښت له پاره يی خلک په کار واچول.

که څه هم روم یو ځانگړی ښار و خو مسلمانانو به د پخوانیو اړیکو په اساس د قسطنطنیې شهنشاه ته د روم قیصر ویلی. ددی قیصرانو دغه سلطنت په څوارلسمه پېړۍ کې جوړ شوی و، داسی وخت هم راغلی چې د روم د قیصر واکمنی د شرق او غرب تر لری لری ځایو پوری خپره وه. د قسطنطنین شهنشاه هم دروم قیصر و.... کیدی شی چې دروم اخری قیصر به و.

که څه هم قیصر د کلیساگانو تر منځ اتحاد راوست خو هغه ډیر ناکامه اتحاد و. درومی او یونانی کلیساگانو تر منځ دومره اختلافات و چې هغه په داسی معمولی اتحادونو له منځه نو شو تللای. د غونډی په ورځ د دواړو کلیساگانو پادریانو په خپلو منځو کی خپری لگولی وی، سپه سالار نوریتاس خو تردی ځایه ویل چې د کار ډینال د خولی په ځای راته د ترکانو لوڼگی او عمامی ښه ښکاري. د غونډی په ورځ پخپله د یونانی کلیسا مذهبی مشران په دوو ډلو باندی ویشل شوی و، یوه ډله یی د شهنشاه خواخوږی و چې د کلیساگانو تر منځ یی یووالی غوښت. او هیله یی درلوده چې پوپ ورته مرسته ورکړی. خو بله ډله هغه خلک وو چې په دغسی نازکو حالاتو کی یی هم نه غوښتل چې د کلیساگانو تر منځه اتحاد او یووالی راشی. دا دویمه ډله د لمړی ډلی څخه ستره وه په دی اساس ددی ډلی گرجاگانو شهنشاه ته خپلی مالی بسپنی و درولی. او ددوی د ډلی څخه چی کومو خلکو غوښتل په جنگ کی گډون وکړی هغه هم په ډیر لږ شمیر کی یواځی د دیوالونو د خوندي ساتلو له پاره حاضر شول، قسطنطنینه د ډیر گڼ شمیر خلکو میشت ځای و خود متعصبی یونانی کلیسا له اړخه ورته یواځی شپږزره عسکر، هغه هم په ډیره ناخوالی توگه تیار کړل شوی و. سپه سالار نوریتاس هم په همدی ډول خلکو کی ورگډ و. قیصر کتل چې قسطنطنیه یی د لاسو څخه وځی. خو حوصله او همت یی له لاسه نه ورکاوه.

هغه ته ډیر ژر یو ښه خبر تر لاسه شو او هغه دا چې د سپین او ایټالیا ځواکونه د قسطنطنیې څخه د دفاع له پاره را روان دی. اویا چې کومه ورځ د «کتالونیا» او «اراگن» فوځی ډلی د گولډن هارن سره را یوځای شوی نو دروم قیصر ته یی نوی همت ورکړ. دهغه په وجود کی وینه و چلیده او د سلطان محمد خان په خلاف یی د جنگ له پاره پلانونه جوړول پیل کړل. د شرق او غرب عیسوی ځوانان په پوره شوق او ذوق سره د قسطنطنیې د دفاع له پاره په دی ښار کی سره راټول شول خو عیسوی حکومتونو او په ځانگړی توگه فرانسی، جرمنی، هنگری او پولینډ د قیصر سره هیڅ ډول کومک ته زړه ښه نه کړ. نه یوازی کومک یی ونه کړ بلکه د داسی بی حسی او بی پرواهی څرگندونه یی وکړه چې د مسیحیت تاریخ ورته حیران پاته دی. په حقیقت کی په تیرو څلورو پېړیو کی مسلمانانو د عیسویانو داسی ستر او ځواکمن اتحادونه مات کړی او د جنگ په میدان کی یی غغلولی و چې اوس دغو اروپایی هیوادونو د مسلمانانو په مقابل کی د بل اتحاد د کولو جرئت له لاسه ورکړی و. د تیرو پنځه شپیتو کالو راهیسی عیسوی اروپایانو داروپا څخه د مسلمانانو د ویستلو له پاره څلور ځلی مذهبی اتحاد کړی و، (کسوده ۱۳۸۹، هائکولس ۱۳۹۲، وارنه ۱۴۴۴، اوبیا کسوده ۱۴۴۸) خو په دی ټولو اتحادونو کی هغوی ملا ماتونکی ماتی خوړلی وه، هغوی به هر ځل اتحاد وکړ او دستر لښکر سره به راغلل خو بیرته به د سختی

ماتی او شکست څخه په تینبته و تینتیدل. په دی اساس اوس نو دغه اروپایی حکومتونه د بل کوم اتحاد له پاره تیار نه و. قیصر د کلیساگانو تر منځ اتحاد هم وکوت خوبیا هم هغه د تیرو وختو په څیر د یوه صلیبی اتحاد په راوستلو کی بریالی نه شو.

وخت په بیره بیره تیریده. د ۱۴۵۲ کال د اپریل د میاشتی ۲۴ مه ورځ وه. رومیلی کلا د ۱۴۵۲ کال د اگست په ۲۸ مه مکمله شوی وه. کله چی د شهنشاه جاسوسانو هغه ته د رومیلی کلا د تکمیلیدو خبر ورکړ نو هغه د مسلمانانو معمارانو دغه ډول گړندی کار حیران کړی و. اوس نو جنگ پیل شوی و. د «تارمن» جنگی جهازونه د فاسفورس د ابنا په شمالی برخی کی او عثمانی بحری ځواکونه په جنوبی برخی کی گرزیدل. کله کله به بی یو دبله سره مخامخ ټکر هم کاوه. په یوه بل به بی غشی وروول، په توپونو به بی یو بل ویشتل. پخپل تارمن هملته دماهی نیونکو په کلی کی پروت و، دغه ماهی نیونکی چی پخپله هم یونانی عیسویان و دخپلو لښکرو په خدمت کی بی یوه لحظه هم نه ضایع کوله. «باقو» خو به ټوله ورځ هملته د فوځونو په قومندانۍ کی پروت و. دهغه اوږده اوږده وینستان به تل دهغه په تندی باندی راڅریدلی وو. هغه په پښه گوډ و خود رومی سپاهیانو له پاره به بی د ښه شرابو دراپیدا کولو دنده ترسره کوله. هغه دتارمن سره هم نژدی دوست گرزیدلی و.

دوه میاشتی په همدی توگه تیری شوی، کله چی یخنی پیل شوه نو د تارمن په فوځی کړچار کی کمښت راغی، دا غرنۍ سیمه وه او دبلقان تیزی هوا به د رومی عسکرو وینه یخوله. دروم په بحیره کی شپه او ورځ اوسیدونکی دغه سپاهیان د توری بحیری د یخو هواگانو سره نا اشنا وو. تارمن به خپل ډیر وخت همدلته په ساحل کی تیروو. یو ماښام د لمر پریوتو څخه دمخه په ساحل باندی دتورو وریځو لړۍ راغلی، اسمان د تورو وریځو څخه ډک شوی و، کله چی د باران څاڅکی پیل شول نو تارمن د خپلی خیمی په لور ورغی. نن دهغه له پاره ډیر غوره موسم وو او شراب بی هم په خیمه کی پراته وو. سری راپورته کړ او کله بی چی په اسمان کی غوړیدونکی وریځی وکتلی نو په ډیره مکروه توگه بی و خندل اویا بی فکر وکړ چی ډیر وخت وشو چی د ځوانۍ څخه بی خوند نه دی اخستی، خیمی کی پروت د شرابو یو بوتل بی را واخست او ټول بی خولی ته ونیوه. لږه شیبه سخت باران وریدل پیل شول. دتارمن ذهن په پرلپسی توگه د کوم ځوان جسم په لمسولو کی مصروف وو. دهغه یوه عسکرو رته د پسه د پښی ورته کړی غوښه راوړه نو تارمن ورته وویل:

اوهو..... دا باقو ماهی نیونکی چیری ورک شوی ..... دا وریت کړی ورون همدلته کیږده اوباقو زما مخی ته حاضر کړه.»

تارمن دشرایبانو په لهجی خبری کولی، سپاهی بیرته دخیمی څخه ووت او په یوه منډه ولاړ. په دی وخت کی تارمن هغه وریت کړل شوی ورون راواخست، دخولی څخه بی دشرابو څاڅکی را څخیدل، بیرون دژمی سخته

هوا او د فاسفورس په اېنا کې د سخت باران وریدو دغه چاپیریال ډیر هیبت ناکه گرځولی و. ځکه شپه پیل شوی وه او دهغو مشالونو نه پرته چې په خیمو کې روښانه کړل شوی وو نوره ټوله سیمه تیاره تیاره وه. باقو هم ډیر ژر بیرته خپل کور ته ستون شوی و خو د ټارمن فوځونو هغه دخپلی تیاری کوټی څخه په دغه سخته یخنی کې را وویست او په شرابو کې بدمست ټارمن ته یې راوست. باقو د یخنی څخه لرزیده ، کله چې ټارمن باقو وکوت نو په خپل څنگ کې بوتل په لور یې اشاره وکړه او ورته یې وویل:

« واخله .... ویی څښه ، او خوند تری واخله . سمدلاسه به دی یخنی ورکه شي خو یاد ساته چې ستا په څیر چتل انسان ته ټارمن خپل بوتل وروړاندی کوی. ځنډ مه کوه او که نه زه په غضب کیږم.»

د ټارمن گواښ په خپل ځای و خو د باقو له پاره دداسی شرابو یو بوتل موندل پخپله ستره خزانه ده ، باقو د وږی کارغه په څیر پری وړ پریوت او په جرمنی کې جوړ شوی دغه شراب یې دخپل ستونی څخه تیر کړل ، دسترگو په رپ کې د باقو سترگی درنی شوی ، ټولی اندیښنی یې له یاده ووتلی او دموسم او هوا څخه یې خوند اخستل پیل کړل. په همدی وخت کې ورته ټارمن ورغږ کړ:

« ایا ستاسی په کلی کې کومه نجلۍ .... نه شته ؟ چی زمونږ په درد و خوري. زمونږ خدمت وکړي ، مونږ ماهیان نه خورو خو ماهی نیونکي پیغلی خورو . ولاړ شه او زمونږ عسکر هم له ځانه سره واخله او دخپل کلی کومه ځوانه له لاسه ونیسه او زمونږ خدمت ته یې راوړه . دومره یخه او اوږده شپه اوبیا دخپله کوره هم لری پاته کیدل .... ته پخپله پوهیږی .... په هر څه پوهیږی .... ته اندیښنه مه کوه ، زمونږ په موجودیت کې تاته هیڅوک هم ستونزه نه شي پیدا کولی . زه د جستیانی دفوځ سالاریم .... سپه سالار ټارمن .....»

د باقو سترگی د شرابو څخه درنی وی او ذهن یې دکاره وتلی و . کله یې چې د شرابو د نشي په مستۍ کې د پیغلی ځوانی نجلۍ خبره واوریدله نو په تن او بدن کې خوندونو او لذتونو لاری پیدا کړی . یو ناڅاپه یې ذهن د ځوان راهب په محبوبی روزی باندی پریوت . دشیطانت نه په ډکه لهجه یې وویل :

« ستره سالاره ! ته اندیښنه مه کوه زه به د ماهی نیونکی د کلی هغه نیگینه ستا په خدمت کې وړاندی کړم چی په کتلو سره به یې دخپل تیر ژوند ټولی بنایسته او ښکلی نجونی له یاده وکارې . درونده سالاره ! هغه زمونږ دکلی د ټولو نجونو بنایسته او ښکلی پیغله ده ، او کیدی شی چی ځوانی یې تراوسه پوری خوندي پاته شوی وی ، ته له ماسره څو کسه عسکر و استوه زه به سمدلاسه هغه ستا حضور کې را حاضره کړم .

بریننا ټول اسمان نیولی و . او دژمی یخی هوا د ونو د پاڼو بیخ راویسته . چی د جینوا شیطانی عسکر د باقو سره یو ځای د روزي په مقدر باندی د برق په څیر د ور پریوتلو له پاره روان و . .... باران د پخوا څخه نور هم زیات شو او کوچنی کوچنی ویالی د اوبو د شور څخه ډکی روانی شوی .

زوپ عباس درومیلی کلا خخه د یوه نوی فوخی میشن په لور دتللو له پاره ځان تیاروو. دهغه سرتیرو ورته خبر ورکړی و چی نن د عیسایی بحریی سپاهیان د ابنایی فاسفورس خخه غافله شوی دی. او دیکو هواو نه د پتیدو په خاطر په خپلو خیمو کی ځای په ځای شوی دی ، که څه هم دهغوی جهازونه په سمندر کی موجود وو خو ټولو لنگرونه اچولی وو. په دی وخت کی د ټارمن د څو جهازونو خخه یی اوه د ترک بحریی تر اورلانندی راتلل. دا جهازونه په خلاص سمندر کی ولاړ و په داسی حال کی چی نوری په ساحل کی لنگرکړل شوی و و. د ټارمن عسکرو د ځانو دگرمولو له پاره اورونه بل کړی و او په خبرو اترو کی مصروف و و. د عباس له پاره دا ډیر بنه فرصت و او هغه غوښتل دهمدی فرصت خخه گټه پورته کړی. هغه پریکړه وکړه چی دشیی دپنیدو سره سم به په عیسوی جهازونو حمله کوی او هغه به سوزوي. په دی یخه شپه کی ټارمن اود هغه ملگرو داگمان هم نه کاوه چی دتوحید پتنگان به دیکو هوا د پروا کولو پرته دهغوی په بحری بیړی باندی يرغل راوړي. په هماغه وخت کی چی د ټارمن دشیطانی غوښتنو د تر سره کولو له پاره دهغه د ځواکونو یوه ډله د ماهی نیونکو د کلی په لور د شیطانی موخو له پاره ورغلی وه ... د زاړه عباس یوه جهاز او څو بادی کشتیو ... دمسیحی بیړی په لور حرکت وکړ. زوپ عباس دهغه عسکرو دهغه د عمر په لحاظ ددی کشتیو سره د تگ خخه مننه کړ ... خو ... هغه کله ځان زوپ گڼه. هغه خواوس ځوان وو... ځکه چی دهغی جذبه او احساسات ځوان وو. عباس غوښتل چی مسیحی جهازونو زوندی ونیسی تر څو دمسلمانانو په بحری ځواک کی ډیر بنسټ راشی ، خود جنگ په صورت کی به ورته اور ولگوي. عباس غوښتل دمسیحیانو جهازونه په بی خبری کی راگیر کړی ، نژدی یو ساعت وروسته د عباس سرتیرو د مسیحی جهازونو خواو ته ورسیدل. مسیحی ملاحان او عسکر د جهازونو په تاخانو کی په شرابو او کبابو باندی مست وول ، کله چی دعباس سترگی دمسیحی جهازونو په رڼاو پریوتی. نو سمدلاسه یی خپلو ملگرو ته د تم کیدو اشاره وکړه او حکم یی ورته وکړ چی دجهاز تر څنگ تړل شوی کشتی. راپرانیزی او په هره کشتی کی اوه اوه توره وهونکی سپاهیان سپاره شی او دمسیحی جهازونو په لور دی ورشی ، هغه دا حکم هم وکړ چی په ډیر احتیاط سره دی د دښمن په جهازونو باندی ولکه وکړل شی ، لږه شیبه وروسته د عثمانی بیړی شل کشتی د عیسوی دښمنانو په لور په حرکت کی راغلی ، سخت طوفان او باد وباران پیل شوی و. په اسمان کی وریخی په تندی سره گرزیدلی او بریننا او برق په غورس کی راغلی و. خود عثمانی فوځ سرتیری ددی هر څه د پروا کولو پرته د عیسوی دشمن د کشتیو په لور ور روان وو. زوپ عباس د ځوانو هلکانو په څیر هغه او دغه لوری ته منډی ترړی وهلی او د کشتیو دغه کوچنی لښکری په ډیر مهارت سره رهبری کاوه.

ډیره ژر منځی فاصله ختمه شوه او د عباس کشتی د عیسوی جهاز سره یو ځای شوی ، د جهاز مسؤلین په پوره بی خبری کی پراته وو ، بادبانونه یی راپریوتی وو او کشتی په سمندر کی لنگر اچولی وی ، عباس دخپله ځانه سره د پنځه کشتیو سپرو ته په دی جهاز باندی د ورختلو حکم وکړ ، پاته کشتی د بل مسیحی جهاز په لور ورغلی. هغه بل جهاز دری سوه متره واټن کی ولاړ وو. عباس د کوم مزاحمت پرته د دشمن جهاز ته ور داخل

شول. دوی ټول ۳۵ کسان وو. ټول دباران په اوبو کې د سر نه تر پښو پوری لامده شوی وو. خو څرمنیزو کالیو دهغوی وجودونه دنم څخه خوندي ساتل. دهغوی په سرونو اهني خولونه وو او جسمونه یې په زرو باندې پوښل شوی وو. هغوی د کوم شور پیدا کیدو پرته د جهاز په چټ وروختل او بیا به خویډو خویډو سره د جهاز لاندې برخی ته وربښکته شول، تر ټولو دمخه عباس و او بیا ورپسې دهغه نور سرتیری یو په بل پسې د جهاز لاندې برخی ته ورکیوتل. دلته درې غوړیدلی وی اودوه کسه غلامان په کونجونو کې د یخنی له لاسه غونج پراته وو. عباس خپل ساتونکی دهغوی په سرونو باندې ودرول او پخپله د نورو عسکرو سره یو ځای تاخانی ته ورکیوت. خو په دی وخت کې د عباس د سرتیرو د بوټانو ټکار په تاخانی کې په شرابو مست ملاحان او عسکر متوجه کړی وو. کله چې د عباس ډله لاندې ورغله نو مسیحیان هم په وسله سنبال وو. همغه و چې څو لمخې اوسپنه د اوسپنی سره ټکر شوه او ددی شور د بیرونی طوفانی هوا څخه هم زیات و. خو په شرابو کې مستو سپاهیانو د عباس د عسکرو سره مقابله و نه شوه کولای. او د گازرو او مولیو په څیر لاندې پریوتل. اوس نو په جهاز باندې عثمانی فوځ ولکه کړی وه. عباس سمدلاسه د بادبانونو د دریدو حکم ورکړ او جهاز یې د لنگر څخه پورته کړ، عباس په یوه منډه د جهاز چټ ته راغی او په دی کتلو سره یې ډیره خوشحالی احساس کړه چې دهغه سرتیرو ملگرو دمسیحیانو په هغه بل جهاز باندې هم ولکه کړی وه. عباس د خوشحالی نه په کالیو کې نه ځایده. هغه اوس د اسمانی برق په رڼا کې غوښتل د مسیحیانو پاته نور پنځه جهازونه هم په نښه کړی. د عباس بحری سرتیری دخپل سالار د حکم منتظر وو. د دواړو نیول شوو جهازونو بادبانونه پرانستل شوی و او تیزو هوا هغه دواړه سره یوه بل ته را نژدی کول. کله چې هغه دواړه جهازونه یو بل ته سره را نژدی شول نو زور عباس خپلو سرتیرو ته حکم وکړ چې د مسیحی لښکرو دنظر څخه د خوندي پاته کیدو په خاطر دی یو اوږود چکر ووهی او د ماهی نیونکو دکلی سره دی لنگرونه واچوي. هغه فکر کاوه چې دمسیحیانو پاته پنځه جهازونه به د وچې له لاری په خپله ولکه کې راوړي، هغه په دی ډاډمن و چې د دغو دوو جهازونو د عملی په څیر به د تارمن نور جهازونه هم په همدی توگه خپله ولکه کې واخلي د عباس ددی فکر لوی علت طوفانی شپه وه. نن اسمان په عثمانیانو باندې رحمت را وراوو خو اسمانی تندر د تارمن اود هغه د فوځونو په برخه وو.

ولکه شوی جهاز او عثمانی کشتی اوس د ماهی نیونکو کلی ته را نژدی شوی وی، دلته د ماهی نیونکو ډیری کشتی دپخوا څخه ولاړی وی، یخنی په خپله لوړه کچه وه خو د زور عباس وینه گرمه شوی وه، هغه را ټوپ کړ او د جهاز نه را کیوت، بیا یې خپل دیرش کسه سپاهیان ددی کشتیو او جهازونو دخوندي ساتلو له پاره پریښوو ل او پخپله یې د څوکسو ملگرو سره یو ځای د عیسوی جهازونو په لور حرکت وکړ. هغه د ساحل تر څنگ روان و. او دخپله ځانه سره یې د ۹۰ کسانو یوه ډله اخستی وه، دوی په سخت باران کې روان وو، ټول لامده او د برق او تندر په څیر د عیسوی بیړی د نیولو له پاره وروان وو. د زور عباس دماغ هم ډیر اغیزمن کار کاوه. هغه د احتیاط هر اړخ په نظر کې درلود. هغه د ساحل تر څنگ په غونډیو او ځنگلونو کې په ډیره پته توگه ورتیر شو

، شپه دخپلی لمړنۍ برخې په اخری پړاو کې وه ، د فاسفورس ټوله وادی به توپان اوباد وباران کې راگیر شوی وه خو توره په لاس مجاهدینو په خپلو عقابې سترگو باندې د عیسوی بحری جهازونو په لور مخه کړې وه .

د ټارمن په بحری ډله کې یواځې همدا اوه جهازونه نه و بلکه ددی بحریې نورو جهازونو د گولډن هارن په سیمه کې لنگرونه اچولې وو ، ټارمن په خپله پاساحلی غرنیو برخو کې عالیشانه خیمې نصب کړې وی او هملته دخپلو دوو سوو سپاهیانو سره پروت و . ننی سخت باران او توپان د ټارمن جنسی غریضه ډیره راپارولې وه . په همدې خاطر یې باقو دخپلو څو کسو عسکرو سره یو ځای د ماهی نیونکو کلی ته د بنایسته او ښکلی پیغلی روزی د راوړلو له پاره وراستولی و .

په همغه وخت کې چې باقو د څو کسه وحشی عسکرو سره د روزی کور ته ورننوت . نو د عباس سرتیری د مسیحی جهازونو څنگ ته ور رسیدلی وو . خو پخوا له دی نه چې د ساحل څخه تیر او جهازونو ته ورسیدې په سمندر کې یې کوم څیز وکوت چې دهغوی په لوری په حرکت کې دی . عباس د اسماني بجلۍ په مرسته باندې وکتل چې هغه متحرک شیان دوه کشتۍ دی چې په بیړه د لنگر اچونکو جهازونو په لور وروانی دی . عباس فکر وکړ چې یا خو دا کشتۍ د هغو ماهی نیونکو دی چې د کورنو تر څنگ یې عثمانی جهازونو لنگرونه اچولې دی او یا د نیول شوو جهازونو څخه خوندي پاته شوی خلک دی چې دی لوری ته ځانونه رارسوي . عباس هوډ وکړ چې دهغو جهازونو د راتلو تر مخه به په خپله دهغی مخی ته ورځی خو هغه په خپلی دغی پریکړې باندې عمل و نه کړای شو . ځکه چې مخامخ راتلونکو کشتیو د جهاز عمله خبره کړې وه . هغوی اوبه څیری کولی او مخامخ کشتیو ته یې ځان ورساوه . هلته په لنگر اچول شوو جهازونو کې هم شور و غوغا تر غوږو کیده .... هغوی ته اوس یوه لاره پاته وه او هغه دا چې بیرته شاته ولاړ شي او د ماهی نیونکو کلی ته ولاړ شي او هلته خپل ولکه کړل شوی جهازونه له ځانه سره واخلي او د هغه ځایه یې وکارې . عباس د همداسی خطر د احساسولو له پاره خپل دیرش کسه عسکر هلته پریښی وو .... او هغوی ته یې حکم کړی و چې د خطر د احساسولو سره سم دی دغه جهازونه رومیلی کلا ته ورسوي . ځکه چې عباس او دهغه ملگري په ساحل کې وو او هغوی ته د زمکی له لاری بیرته ستندل او یا دری څلور میله فاصله وهل او بیا د رومی کلا پوری رسیدل دومره ستونزمن کار نه وو .

د ښکر د اواز د اوریدو سره سم مسیحی جهازونه ټول متحرک شول . خپل لښکر یې راواخست ، بادبانونه یې پرانستل او لنگرونه یې پورته کړل . ټارمن ددی څخه بی خبره و چې د ابنای فاسفورس په دغه دوه دری میله چاپیریال کې څه تیریدې ، دهغه غوږونو ته د ښکر اواز ډیر کمزوری ورسیدلی و . خو هغه هیڅکله هم په دغسی توپانی شپه کې د دشمن د حملی تصور نه کاوه . تر څنگ یې دیوی ځوانی حسینی انتظار دهغه په ذهن باندې سپورو ، هغه به ددی انتظار د کوفت دکمښت له پاره وار په وار د شرابو جامونه په سر را اړول .

اوبيا د ډير انتظار نه وروسته د تارمن عسکرو هغه معصومه پيغله... مظلومه «روزی» را پورته کړه او د تارمن خيمي ته يې راوسته. روزی په باران کې لمده شوی وه، او کالی يې په خټو ککړې و، داسې معلومیده چې دغو وحشی عسکرو دهغې په راوړلو کې هغه په خټو کې را ښکودې وی، کله چې تارمن روزی وکتله نو ورنونه يې په رپیدو شول، رینستیا هم دا پيغله په لکونو کې یوه وه. حکم يې وکړ چې دی نجلی ته په گرمو اوبو کې غسل ورکړي او نوی لباس ورته واغوندی او بیا يې ددی مخې ته راوړي. خو روزی کله داسې کول. هغې د تارمن د حکم د اوریدو سره سم لیونې شوه او په زوره زوره يې چغې وهل پیل کړل او تارمن او باقو ته يې بد رد ویل پیل کړل، د عسکرو له پاره دا ستونزمنه شوه چې دغه ناتوانه پيغله کنترول کړي او بیا يې د تارمن دعياشې له پاره سینگار کړي، د عيسوی لښکرو د جنسي اړتیاو د پوره کولو له پاره به ځوانی نجونی دهغوی سره یو ځای راوستل کیدی او دا شونی وه چې د تارمن په ډلگۍ کې هم دغسی نجونی موجودی وی او هغوی روزی د تارمن د عياشې له پاره ښایسته کړی وی او خوپه همدی وخت کې یوه پینښه رامنځته شوه او د تارمن ټول شیطانی هوس يې په هوا کې والوزاوه. دهغه نشه رانښکته شوه، ټول هر څه يې له یاده وويستل او فوځی لباس يې واغوست.

په همدی وخت کې په خټو ککړ یو ځوان د تارمن خيمي ته را ننوت دا د هغو جهازونو د عملی څخه یو کس و چې د عباس سرتیرو ملگرو د صلیبیانو څخه ولکه کړی وو. اودا د هماغه سپاهیانو څخه و چې په دی حمله کې ژوندي پاته شوی و او د ابناي فاسفورس یو میل اوږدی اوبه يې په لامبو سره وهلی وی او تری را وتلی و. کله چې دا فوځی د ماهی نیونکو د کلی د ساحل سره را وتلی و نو هلته يې خپل د لاسه ورکړی جهازونه کتلی وو، دوی ټول شپږ کسان و کله يې چې وکتل چې د مسلمانانو پیاده لښکر د نورو جهازونو د نیولو او ولکه کولو له پاره د ساحل په غاړه روان دي نو دوی سمدلاسه د ماهی نیونکو کشتی راپتی کړی او د نورو جهازونو د خبرولو له پاره يې هغی لوری ته ور وخوړلی. په خټو ککړ پکړ دغه ځوان تارمن ته وویلی چې د مسلمانان پیدل ډله يې په همدی ساحل کتلی ده چې همدلته چیری په غرنۍ سیمه کې پته شوی ده تارمن ته دا ټول خبرونه لږوونکی وو. دهغه نشه له منځه ولاړه او هغه د خپلو د لاسه تللو جهازونو دبیرته تر لاسه کولو له پاره د مسلمانانو پر خلاف د جنگ له پاره ووت. خو پخوا ددی چې خپلو سپاهیانو ته حکم وکړي یو غریدونکی غشي دهغی په خيمي ولگید او په فرش کې ورننوت. هلته په خيمي کې موجود تارمن او ورسره نور عسکر د حیرانتیا نه وازه خوله پاته شول، د تارمن رنگ تک ژیر شوی و، خو د روزی حال بلمنگه وو. هغه د خپل عزت د خوندي پاته کیدو په خوشحالیو کې نه ځایده، هغه ډاډمنه شوی وه چې د حمله کونکو ډله د تارمن خيمي ته را رسیدلی ده او تارمن هم په همدی فکر کې ډوب و. هغه د خيمي څخه د وتلو اراده ترک کړه. او سپاهیانو ته يې حکم وکړ چې خپل ځانونه په وسله سنبال کړي او د مقابلی له پاره تیار شي، تارمن خپله توره د تیکي څخه را وويستله او په خيمي کې دننه د نه لیدونکی دښمن څخه په ویره کې ولاړ وو. د روزی راوړنکی څو کسه سپاهیان اوباقو هم همدلته

موجود وو. په همدی وخت کی دخیمی نه دباندی ټک و ټوک پیدا شو او دسترگو په رپ کی څو کسه وسلوال سپاهیان د ټارمن خیمی ته راننوتل.

په حقیقت کی هغه وخت چی عباس د عیسوی عسکرو د خبریدو نه وروسته د بیرته په شاتگ اراده کړی وه نو هغه وخت یی دکومی مظلومی نجلۍ چیغی اوریدلی وی. سمدلاسه یی مخ واپراوه او د اواز لوری یی ځانته معلوم کړ، په همدی وخت کی یی د نارمن خیمه تر سترگو شوه، هغه وکتل چی دا اواز د ساحل څخه او هلته د نصب شوو خیمو څخه راپورته کیږی. هغه وکتل چی مسیحی جهازونه د ساحل څخه د فرار او تینستی په درشل کی دی په دی اساس یی د نارمن په خیمی د حملی کولو هوډ وکړ. تر ټولو دمخه دنارمن خیمی ته ورغی، اوسمدلاسه یی دهغه په سپاهیانو باندی حمله وکړه. ددواړو اړخونو څخه سخت جنگ ونښت، نارمن پخپله یو توره وهونکی و، هغه زور عباس وکوت نو هغه ورته کمزوری معلوم شو او حمله یی پری وکړه خو نارمن ته هغه وخت دخپلی غلطۍ احساس وشو چی د عباس تجربه لرونکی دواړو نارمن په سختو ستونزو کی راگیر کړی. کله چی مسلمانانو عسکرو خپل سالار دیوه وحشی سره په جنگ کی وکوت نو دهغه دمرستی له پاره مخته راغلل.

باقوبی وسلی و او د خیمی په یوه کونج کی ولاړ و، حالات یی وکتل او دخیمی څخه د تینستی له پاره یی د خیمی شاته لاره ونیوله. که د روزی سترگی پری نه وای لگیدلی نو هغه به دخیمی څخه وتلی وای. روزی چیغی کړی او یو مسلمان عسکری د هغه لوری ته متوجه کړی.

«هلئ! هغه خوتنستی!... هغه گوډ شیطان، چی زه یی دلته ددبخته کیدو له پاره راوستی یم. هغه تنستی...»

باقو خپل بخت بیلودی و، که څه هم هغه د گوډ والی په اساس تینتیدی نه شو، سمدلاسه را وگرزید او د خپل ځان په لور د راتلونکی عسکر په پنبو کی پریوت. «د خدای له پاره ما مه وژنی، ما هیخ نه دی کړی دخدای له پاره ما مه وژنی، ما هیخ نه دی کړی..»

اوس نو دیوه مسلمان سپاهی له پاره دا شونی نه وه چی هغه دی یوزاری کونکی گوډ انسان ووژنی. هغه و چی دغه مسلمان عسکر د باقو د وژلو څخه لاس واخست. په همدی وخت کی عباس د جنگ په میدان باندی برلاسی پیدا کړی وه. نارمن سخت زخمی شوی و اویوی لوری ته په خپلو وینو کی ډوب پروت و. دهغه د خوندی پاته کیدو امکان ډیر کم وو. دهغه پاته ملگری هم د تیغه وتلی وو. دنارمن په خیمی خو دعباس یو څو ملگرو حمله کړی وه. په داسی حال کی چی دهغه پاته ملگرو په نورو مسیحی خیمو باندی یرغل وروستی و. په دی ساحل کی دنارمن ددوو سوو څخه زیات عسکر په خیمو کی پراته وو. خو دعباس سره د سلو څخه کم عسکروو. خو په شرابو کی مستو عیسوی عسکرو دمسلمانانو مقابله و نه شوه کړای. همدا علت و چی په ډیر لږ وخت کی دعباس

سرتيرو مجاهدينو دنارمن ټول سپاهيان تر خپل ځان لاندې كړي وو. په دې جنگ كې د ۷۰ څخه زيات عيسويان ووژل شول او نورو پاته كسانو د قسطنطنيې په لور تينسته وكړه. مسلمان عسكرو دهغوى څخه د غنيمت مالونه راټول كړل او په بېرته يې دبېرته تللو له پاره ځانونه تيار كړل. اوس نو روزي د زاړه عباس سره يوځاى روانه وه. كله چې عباس د ماهي نيونكو كلي ته ورسيد نو روزي ته يې وويل: «گوره لوري! ... ستاسې كلي را ورسيد... اوس نو ته خپل كور ته تللى شى...»

«كوم كور... زه خو كور نه لرم... زه اوس په دې دنيا كې هيڅوك نه لرم... ما دخپله ځانه سره يوسه. زه به ستا د لور په څير ستا خدمت كوم...»

د عباس له پاره دروزى ځواب غير متوقع و. هغه پخپله د كوره لري اود جنگ په محاذ كې مصروف وو. نوڅنگه به يې روزي له ځانه سره وړي وي. د بله اړخه روزي عيسوي وه او دمسلمانانو په جنگي محاذ كې دهغې اوسيدل د دفاعي نظره درست نه و. خو عباس مجبور شو چې يوي بې اسري او مظلومي پيغلي ته په خپله لمن كې پناه وركړي، په دې اساس هغه انكار و نه شو كړاى.

د عثمانى بحريه مجاهدين دخپلو عملياتو ته بريمند راوتلى وو. دهغوى لمړې شپنې حمله ددبمن له پاره ملاماتونكي ثابته شوه. نارمن هم په اخرى وختو كې قسطنطنيې ته رسول شوى و او هلته يې علاج كيده. په دې جنگ كې دعيسويانو د سلو څخه زيات كسان هلاک شوى وو. باقو هم خوندي پاته شوى و. خو روزي بېرته دخپل كلي ته د تللو په ځاى د زور عباس سره دهغه د لور په څير د روميلى كلا په لور ولاړه. په دې شپنې حمله كې د عيسويانو هغه پنځه جهازونه هم خوندي پاته شوى و چې هلته په ساحل كې ولاړ وو. خوبيا هم دا حمله سل په سلو كې بريالى وه.

د شهنشاه له پاره دا يوه كلکه ضربه ثابته شوه. هغه د جينوى بحري بېرې سپه سالار جستيمانى راوباله او د نارمن د غلطيو په اړه يې متوجه كړ، جستيمانى ته يې حكم وركړ چې سمدلاسه دى د عثمانى بحري بېرې څخه ددى جنگ بدله واخلي او كه نه د قسطنطنيې د بناريانو باور به له لاسه وركړو. كه څه هم شهنشاه جستيمانى ته د مسلمانانو په خلاف د جنگ حكم وركړ خو په دې باور و چې جستيمانى به دمسلمانانو سره د جنگ توان ونه لري. ددى پېښى وروسته د فاسفورس په ابناء كې د مسلمانانو ولكه نوره هم ټيگه شوى وه. د ماهي نيونكو په كلي كې لا تراوسه پورې باقو همغسې سهى او سلامت اوسيده. خو پاته ماهي نيونكو دعيسوي فوځيانو سره خپل ملاتړ بند كړى و.

كله چې د مسيحي جهازونو د نيولو خبر هلته «اورنه» ته ورسيد نو سلطان دخوشحالى څخه په كاليو كې نه ځايده. سلطان محمد خان سمدلاسه دخپلو سپه سالارانو غونډه راوبلله. او هغوى ته يې وويل:

« د اسلام سربندونکو مجاهدینو! ... اوس وخت را نزدی شوی چی مونږ د یونوی تاریخ د لیکلو له پاره مخته ولاړ شو. مونږ هیله لرو چی د یخنی د موسم د پای ته رسیدو سره سم به خپل میړنی فوځ له ځانه سره اخلو او د قسطنطینی په لور به خوزیږو. او هغه ښار به کلابندوو.»

د سلطان محمد خان په باوقاره مخ باندی د غرونو په څیر عزم تر سترگو کیده، دینی چری د فوځونو سپه سالار اغاحسن د سلطان خبری ته لیبیک ووايه او خپل لښکری د قسطنطینی په لور دلپږد له پاره تیار کړ. د یخنی د موسم پای لری نه و. یوازی د څو ورځو خبره وه. همغه وو چی په غونډه کی درایو په اتفاق دا پریکړه وشوه چی د ۱۴۵۳ کال د جنوري د میاشتی په اخر کی سلطانی لښکر ته د کوچ کولو حکم ورکړل شي.

دروم د قیصر (دولسم قسطنطین) له پاره دا خبر د مرگ زیری ثابت شو. په قسطنطینه کی بی د عثمانی شاهینو څخه د دفاع له پاره هری لوری ته تیاری پیل کړ. اوس نو د قیصر زیات وخت په دفاعی تیاریو کی تیریده. ټوله ورځ به په جنگی کارونو او د دیوالونو د استحکام له پاره په منډو تړو کی مصروف و. اودشپی به بی دخپلو خاصو سلاکارانو او مشرانو غونډی را بللی.

د جنوری په اخر کی شهنشاه د شاوخوا ټولی لښکری هلته په قسطنطینه کی سره راټولی کړی، خپل فوځ بی د نوی سره منظم کړ، دیونان تکړه توره وهونکی بی د پاته فوځ څخه جدا کړل او هغوی ته بی د پنځه پنځه سوو جنگجویانو قومندانی ور وسپارله. او دا یونانی سالاران بی د دیوال جنویبی او غربی سیمو کی و ټاکل. شهنشاه د ټولو فوځونو څخه زر کسه تکړه توره وهونکی را جدا کړل او خپلی ساتونکی ډلی بی هم له سره منظمی کړی. اوس نو د ساتونکی ډلی هر سپاهی په خپل ځای یو سالار گزیدلی و. په همدی سپاهیانو کی په اطرافو کی ټاکل شوی پخوانی قومندان مقرون هم شامل و. دا همغه مقرون و چی څلور سوه سپاره بی د قاسم بن هشام او مصلح الدین اغا له اړخه د توری څخه تیر شوی و، مقرون ډیر بدطینه او خپل سری فوځی و. کله چی په شاهي ډله کی شامل شو نو د بدبه بی نوره هم ډیره شوه.

دنوی کال د پیل سره سم دروم د قیصر په پخوانی قصر کی جنگی فعالیتونه هم زیات شول. دغه شاهي محل د یوی جنگی کلا څخه کم نه و. د سرو مرمري تیرو څخه جوړ شوی ددغه شاهي محل ستره دروازه د زمکی څخه ۲۴ فته لوړه وه. پراخولی بی اتلس فته و او د اوسپنی څخه جوړه شوی وه. ددی دروازی ښی او کین لوری ته د شاهي فصیل دوه دیو شکله برجونه جوړ کړل شوی و چی لوړوالی بی د څلویښت فته څخه هم زیات و. د لوی دروازی څخه د تیریدو وروسته یو ستر میدان و چی دنړی دمختلفو سیمو میوه داری او گلداری ونی په کی کرل شوی وی. په فرش باندی دقالین په څیر شنه وابنه راشنه شوی و، د فصیل د ستری دروازی څخه د رانوتلو سره سم یو ستر اوږود پوخ سرک جوړ شوی و، د سرک دواړو اړخونو ته د نکریزو په څیر سور دیوال جوړ کړل شوی و، د محل داخلی عمارت پخپله د لری څخه د خپل عظمت اعلان کاوه. دا پیړیو پیړیو راهیسی

جوړ کړل شوی دشکوه او جلال نه ډک عمارت وو. دشاهی محل په داخلی عمارت باندی د پیتلو یو ستر صلیب را څړول شوی و اود عمارت په دروازو کی د بربشیر دوه ستری مجسمی ولاړی وی ، دهغوی خولی وازی وی . دهمدی مجسمو تر څنگ په شاهی لباس کی ملبس نیزه لرونکی پهره داران ولاړ و ، دمحل د داخلی عمارت لمړی برخه قسطنطین د جنگی امورو له پاره په دفتر باندی بدله کړی وه ، دلته به اعلی افسران ، اود شاهی ډلو ساتونکی قومندانان اوسالاران را تولیدل.

دروم د قیصر محل په ډیره پراخه زمکه کی پروت و ، دمحل د جنوبی دیوال سره یو ځای د شاهی داروغه صدر دفتر پروت و . دمحل څو فته پلن دیوال د زمکی څخه دومره پورته و چی ټوله قسطنطنیه تری لیدل کیدی شوه ، ددی دیوال په سر په ځای ځای کی کوچنی کوچنی برجونه جوړ کړل شوی وو . چی هروخت به پری تجربه لرونکی غشی ویشتونکی موجود و . شاهی داروغه د شهنشاهی پولیسو مشر و او دهغه صدر دفتر په څو سترو خونو باندی مشتمل و . په دی دفتر کی به هروخت تر پنځوسو پوری تکره سپاهیان موجود وو . او همدی سپاهیانو به د اړتیاو په وخت کی دشاهی ساتونکی ډلی کړچار هم تر سره کاوه .

دهغه ورځی څخه یی چی قاسم د شاهی محل په تاخانی ته راوستی نه و داروغه د پخوا څخه زیات مستعد او چالاکه تر سترگو کیده . هغه ته دا ډاگیزه شوی وه چی بندی جاسوس د سلطان محمد خان دلنبرکو خاص سړی دی ، ځکه دی ځای ته د قاسم د راوستلو سره سم همدی داروغه دهغه څخه پوښتنی گرویزنی کولی ، قاسم هم د پوره پوهی څخه کار واخست او شهنشاهی پولیسو ته یی د سلطان محمد دلنبرکو ټول حالات بیان کړل ، هغه په دی فکر کی وو چی که چیری د شهنشاه مستنطیقینو ته د سلطان محمد دلنبرکو ټول حالات وویل شي نو دی به دهغه د هیبت او ویری لاندی راشی په دی خاطر یی د سلطان لبرکو دهغه څخه چی و نور هم ډیر ځواکمن او تجربه لرونکی وښوود . قاسم ته ددی هر څه د ویلو دوه گتتی تر لاسه شوی . لمړی خو شهنشاه د هغه څخه ددی هر څه داوړیدو په واسطه دهغه د مرگ سزا و ځنډوله . دویم دا چی قاسم د اذیت ورکونکو د اذیت څخه خوندي پاته شو .

شاهی داروغه په دی پوهیده چی قاسم یو ډیر خطرناکه جاسوس دی ، په دی خاطر به کله چی دهغه څخه د پوښتنو گرویزنو له پاره راته نو له ځانه سره به یی د لسوکسو خطرناکه سپاهیانو یوه وسلواله ډله هم راوړه . قاسم ته به دهغوی څخه د تینستی لاری نه تر سترگو کیدی . په کوم ځای کی چی قاسم بندی ودهغی شاوخوا ټولی اوسپنیزی پنجری وی خو دکومی ورځی څخه یی چی قاسم دلته راوستی و نو هغه دخپل ځان څخه اخوا د بل کوم بندی اواز نه و اوړیدلی . په کوم ځای کی چی قاسم بندی ودهغه ځایه تینسته څه اسانه کار نه و .

قاسم په یوی تیاره خونه کی پروت و . دا ځای د شاهی محل تاخانه وه چی د زندان په څیر تری گټه اخستل کیده . په دی تاخانه کی کومه کړکی او یا روشندان نه و . په زمکه باندی وچ وابنه خپاره کړل شوی و ، ددی تاخانی چت

هم د قاسم د قد څخه زیات لوړ نه و. که قاسم غوښتلی نو دلاس په اوږیدو سره یې چت مسح کولی شو، ددی کوچنی خونی دروازه د اوسپنیزو سیخانو څخه جوړه شوی وه، خویوی وړی کوچی ته پرانستل کیدای شوه، په دی کوڅه کی څو نوری خونی هم وی چی د زندان په توگه استعمالیدی. ددی کوچی په اخری برخه کی پاتخی وی، ددی شمیره شلو ته رسیده چی د شاهي محل شاتنی برخي ته ور پورته کیدی. په سر کی یی د شاهي داروغه دفتر و. شاهي داروغه به تل دخپلو خطرناکو سپاهیانو سره دلته موجود وو. خودهغی ورځی څخه چی قاسم په دی ځای کی بندی شوی و نو تل به یی د تینستی له پاره پلانونه جوړول. د اوسپنی د سیخانو ماتول دهغه د وسه وتلی وو. هغه هڅه وکړه چی د خوراک څښاک راوړونکی غلام سره اړیکي کلک کړی ترڅو کوم وخت دهغه سره دهغه د تینستی په اړه مرسته وکړی. خود قاسم بدبختی داوه چی دغه غلام په ژبه گونگی وو. دلته په زندان کی په قاسم باندی یوه یوه ورځ د پیړیو د عمر په خیر اوږده تیریده. خوبیا هم قاسم دلته په زندان کی بی شمیره ورځی تیری کړی. ان تردی چی اوس د ژمی موسم هم په تیریدو و.

د جنوری دمیاشتی په لمړیو کی، یوه یخه شپه د زندانی شوی قاسم په ژوند کی ډیره مهمه ثابته شوه. دتیاره زندان یواځنی روڼ مشال لکه د یوه لری ستوری په خیر په یوه کونج کی ځلیده. دتاخانی نوری خونی چی هره ورځ به ورانی ویجاړی پرتی وی په دغه یخه شپه ډکی معلومیدی. یخنی دومره زیاته وه چی هلته دورځی گرزیدونکی مړی او موږکان هم د یخنی له لاسه په خپلو سوږو کی پټ شوی وو. پاس عمارت کی هم د چا دپنسو ټک و ټوک نه اوریدل کیده، ټول ساتونکی په خپلو بسترو کی بدمسته پراته وو. د قیصر په ټول شاهي محل کی هری لوری ته خاموشي خپره وه.

خو دلته په تاخانی کی قاسم بیداره ناست و. دهغه چټله او شکیدلی کمبله ددی یخنی له پاره په هیڅ ډول بسنه نه کوله. خود تاخانی موسم د بیرون په نسبت ښه و. قاسم دخپلی خونی په یوه کونج کی ډه ډه وهلی وه او ناست و او د عثمانی فوځونو د راتلو په اړه یی فکر کاوه. هغه په همدی فکر کی و چی اوس نو دسلطان محمدخان د فاتحانه راتگ په واسطه به هغه د زندان څخه خلاصون مومی. د تاخانی په دهلیز کی یو کوچنی مشال روښانه و خوروښنایی د قاسم تر کوتی پوری پوره نه رارسیدله. هغه دیوال ته چی قاسم تکیه کړی وه هغه شاتنی دیوال و او قاسم دهغه ځایه دخونی دروازه څارلی شوه. په همدی وخت کی قاسم ته په ناسته ناسته یو عجیب شاتنه احساس را پیدا شو، دهغه شپږم حس را بیداره شوی و او هغه ته دا احساس را پیدا شوی و چی دلته په تاخانی کی دهغه نه علاوه یو بل څوک هم شته. ځکه هغه دلته په تاخانی کی یو ډول اواز اوریده. خود تاخانی هیبت همغسی په خپل ځای و. معلومه نه ده چی د قاسم په زړه کی دکومه ځایه د پیریانو او جادوگرانو خبری راگرزیدی، هغه په دی ښه پوهیده چی تاخانه یوازی یوه دروازه لری چی د ټولو خونو څخه د تیریدونکی دهلیز په اخری سر کی پرته ده. هرڅوک به چی دی تاخانی ته رانتوت نودهماغه دروازی څخه به راته. هغه گونگی غلام به هم

چی راته نو دهغه دپنبو د ټکار نه به قاسم ته معلومیده چی څوک راغی. خون دا دروازه بنده وه. نوبیا قاسم ته ولی داسی څرگندیده چی زندان ته څوک را ننوتی دی.

هغه سمدلاسه را نیغ شو او کیناست. سترگی یی د خونی په اوسپنیزو سیخانو کی ور بنخی کړی ، هغه ته یو ناخپه داسی څرگنده شوه چی د مشال رڼا په خپله بنده شوه. اوبیا د قاسم غوړونو د لمړي ځل له پاره نری شاتته گړگړار واورید ، اوس نو هغه ډاډ من شوی و چی د زندان په دهلیز کی کوم مافوق الفطرت هستی موجوده ده. هغه ددی انتظار کاوه چی اوس به دهغه تر مخه کوم پیړی یا دیو را بنکاره کیږی. اوبیا قاسم د خپلی خونی تر مخه د سرو سترگو یو دیو وکوت.... دا شاگال و. دهغه پلن وجود او گنجی سر په دی تیاره دهلیز کی څه ډیر عجیب شاتته معلومیده. د قاسم روح تر یوی لحظی پوری و درید ، هغه د سونیا په خبرو باندی یقین پیدا کړ چی شاگال پخپله یو پیړی دی. خو قاسم سمدلاسه خپل ځان ملاتمه کړ او خپل سر ته یی یو ټکان ورکړ ځکه هغه یو بهادر سپاهی و. په دی خاطر ویره او خوف دهغه څخه په کوسو تبتیده. کله چی دهغه د زړه څخه ویره ولاړه نو ځای یی غصی او قهر و نیوه ، اوس نو هغه ته ددی پرواه نه وه چی شاگال د کومی لاری تاخانی ته راننوتی دی خو دا فکری ضرور کاوه چی کاش هغه ددی سلاخونو څخه وتلی شوی او په شاگال یی حمله کړی وی.

شاگال ډیر کرار کرار روان و او کله چی دهغه د زندان کوتی ته ورسید نو د دروازی تر مخه یی و درید ، قاسم راپورته شو او همدلته کیناست..... د شاگال په بنی لاس کی همغه مخصوصه امصا وه او په توره تیاره کی هم دهغه شیشناکه سرو سترگو قاسم په کلکه څاره. شاگال تر ډیره پوری هملته ولاړ و. داپخوانی تاخانه ، د زندان ستر ستر سلاخونه ، د مشال په رڼا کی په زمکه باندی پروت د شاگال خطرناکه سیوری ،..... دغو هرڅه د شاگال په هیبت کی نور هم ډیر نبت راوست. کله چی شاگال د زندان دی خونی ته ډیر را نژدی شو نو په خپله امصایی دهغه دخونی اوسپنیزه دروازه ووهله او قاسم ته یی وویل:

« ځوانه ! ته پوهیږی چی ستا دغه تکلیف ورکونکی اوستونزمن قید زمونږ په یوی اشاری سره ترسره شوی دی. او اوس زمونږ یوه اشاره ستا د ازادی له پاره کافی ده. خودهغی له پاره به ته عظیم شاگال ته دمقدسی نقشی په اړه معلومات ورکوی.»

د شاگال په ستونی کی عجیب شاتته غرغرا وه. داسی معلومیده لکه دوه کسان چی په یوه ځل یوه خبره کوی ، په حقیقت کی دا ویرونکی اواز و په دی وخت کی د قاسم سترگی د شاگال په امصا باندی ور پریوتی. دا د انسانی قد په اندازه اوږده امصا په حقیقت کی یوه ستره ډنډه وه. قاسم وکتل چی د شاگال امصا دهغه څخه خویه شوی او د یوی لویشت په اندازه د دروازی دننه را غلی ده. معلومه نه ده چی ولی د قاسم ذهن د شاگال په امصا باندی متمرکز شوی و خو قاسم د شاگال د ځواب څخه غافله نه و ، هغه د مقدسی نقشی په اړه اوریدلی و.

او هغه ته دا ډاډ ور په برخه و چې مقدسه نقشه به د قسطنطنیې او یا د ایاصوفیا په اړه کوم مهم سند وي. اوس نو قاسم غوښتل د شاګال څخه د مقدسې نقشې په اړه نور معلومات هم ترلاسه کړي. نو قاسم تری وپوښتل:

« شاګاله ! ته د یسوع مسیح سهی راهب نه یی. که ریښتیا درته ووايم نو ته یو مکاره جادو گر یی. ما مقدسه نقشه ترلاسه کړې ده خو تاته یی نه شم درکولی. که په دی لاره کی بندی خانه خولا پریږده چی روح می هم له جسده ووخی هم د نقشی د ورکولو له پاره تیار نه یم.

ددی خبری سره سم قاسم د شاګال په څیری باندی سترگی ور بنخی کړی ، ځکه هغه غوښتل د شاګال عکس العمل ووینی. د شاګال عکس العمل دهغه دهیلی په مطابق راووت. ځکه چی د شاګال په سترگو کی د تجسس او پلټنی څپی تر سترگو شوی. هغه یو قدم نور هم رامخته شو او د اوسپنیزو سیخانو سره یوځای ودرید. قاسم هم خپله کمبله واغوسته او په خپلو کمزورو قدمونو رامخته شو او هملته د دروازی تر څنگ ودرید. خو پخوا تردی چی قاسم دروازی ته را نژدی شی شاګال خپله امصا ور نیغه کړه او هغه ته یی په خپل ځای د تمکیدو حکم وکړ.

« ځوانه جاسوسه ! هملته ودریږه. یاد ساته چی زه به په هر قیمت له تاڅخه مقدسه نقشه ترلاسه کوم. ځکه چی په هغی مقدسې نقشی کی د ټولی قسطنطنیې ځان پروت دی.»

حقیقت خودا دی چی قاسم پخپله هم د مقدسې نقشی په اړه هیڅ نه پوهیده. خود مقدسې نقشی په خبری سره یی په تیاره کی غشي ویشتلی و. خواوس ورته د مقدسې نقشی د اهمیت په اړه معلومات ور په برخه شوی و.

په همدی وخت کی شاګال یو ځل بیا خپله امصا را پورته کړه. او قاسم ته یی د اخری ځل له پاره وویل:

« ځوانه ! زه پوهیږم چی تا د سپه سالار نور تاس په واسطه دا مقدسه نقشه ترلاسه کړې ده او بیا دی د بطریق اعظم سره دکار کولو په وخت کی په کوم ځای کی پته کړې ده.... که چیری تا ماته د نقشی په اړه څه و نه ویل نو ژوند به دی د عثمانی لښکر له پاره د عبرت نښه وگرځوو.»

د شاګال امصا همغسی دهغه په لاسو کی پورته نیول شوی وه. په دی وخت کی د قاسم په ذهن کی یو عجیب ترکیب را پیدا شو ، سمدلاسه یی د شاګال په امصا باندی حمله وکړه ، د قاسم دغه حرکت دهغه مکار بطریق له پاره غیر متوقع و. شاګال هڅه وکړی چی ځان سنبال کړی خو قاسم په دواړو لاسو هغه امصا دخپل ځان په لور رابنکوده. شاګال د سلاخونو هغه لوری ته ولاړ و نو د امصا د راکشکیدو سره سم هغه ځان کنترول نه شو کړای او په پوره زور سره د سلاخونو هغه لوری ته را پریوت. د قاسم دغه ټکان ډیر اغیزمن و. د شاګال سر او تندی د اوسپنیزو سلاخونو سره ولگید او زخمی شول. امصا یی د لاسو څخه ازاده شوه. اوس نو د قاسم لاسو ته د شاګال دغه امصا راغلی وه. خوشاګال د تندی اوسر د زخمی کیدو سره سم لکه د پیری په څیر دهغه ځایه ورک شو. قاسم سمدلاسه بنی او چپ لوری ته وکتل غوښتل یی شاګال ووینی ، او غوښتل یی په دی وپوهیږی چی شاګال

په دی اخی وخت کی کومی لوری ته خان غیب کړ. دهغه په لاسو کی د شاگال کلکه امصا وه. په همدی وخت کی هغه د دهلیز په چپ لوری کی یو اواز واورید، اوس نو د قاسم په ذهن کی یو عجیبه فکر را وگرزید.... بنه، ډیر بنه.... داسی معلومه شوه چی دی لوری ته هم کومه لاره شته. ځکه چی دیوال د گډگډا څخه داسی څرگندیږی چی د دهلیز په چپ اړخ کی په دیوال کی کومه سوږه شته. اوس نو قاسم ته د لمړي ځل له پاره دا احساس راپیدا شو چی که چیری هغه په کوم ډول ددی سلاخونو دخونی څخه بیرون شي نو د همدی پتی لاری په واسطه د تاخانی څخه تبتیدای شی. قاسم فکر کاوه چی شاگال د همدی پتی لاری څخه بیرته ستون شوی دی. د قاسم ذهن په چټکی سره خپل کار پیل کړ، هغه داسی فکر کاوه چی شاهی داروغه به ددی لاری څخ بی خبره وی خو دهغه داخیال غلط و ځکه شاهی داروغه د تاخانی ددی پتی لاری څخه بنه خبرو.

بیا داسی وشول چی.... د شاگال د تللو وروسته د دهلیز د دروزای د پړانستلو اواز واوریدل شو... داسی معلومیده چی اوس نو د نیغی لاری څخه څوک دلته راځی. د نیغی لاری څخه یوازی کوم سپاهی راتلای شو او یا پخپله شاهی داروغه د پوښتنو گرویزونو له پاره. شونی ده چی د شاگال د راپریوتو او د سلاخونو سره دهغه د سراو تندی د لږیدو څخه راپورته شوی زوگ به بیرون هم اوریدل شوی و. او د همدی اواز په اوریدو سره به سپاهی دلته راغلی وی، ددی اواز د اوریدو سره سم قاسم د شاگال اوږده امصا هملته په پرتو وښو کی پته کړه. د قاسم خیال سهی و، ریښتیا هم دری کسه سپاهیان توری په لاس د زینو له لاری را کیوتل، دهغوی په نورو لاسونو کی مشالونه و. سپاهیان په ډیر احتیاط سره راغلل او د قاسم د خونې مخی ته و دریدل. دهغوی د ډلی څخه یوه بی د راتلو سره سم د قاسم څخه وپوښتل:

دا اواز دڅه شی و؟

«کوم اواز؟»

«د بم اواز، چی لږڅه دمخه دلته په تاخانی کی و چاودید.»

د قاسم او سپاهیانو تر منځه مکالمه روان وه. قاسم ورته وویل:

«په حقیقت کی کوم پیږی دلته تاخانی ته راغلی و.» قاسم دا خبره د طنز په توگه هغه سپاهی ته وکړه.

«پیږی؟... ته سهی خبره کوی؟»

داسی معلومیده چی دری واره سپاهیان توهم پرسته وو. د پیږی د ذکر سره سم بی د ویری احساس وکړ، اوس نو قاسم په خوند خوند سره ورته وویل:

هو! پیری. د سرو سترگو خاوند دیو شکله گنجی پیری... په حقیقت کی هغه یو دیو وو. قاسم په ریښتیا هم دا عسکر وویرول...

اوس نو هغوی دری وارو دلته ځنډیدل نه غوښتل. دهغوی په لاسو کی مشالونه وو. هغوی ته دلته تاخانی ته د شاگال د راتلو یو یو ثبوت تر مخه و. خود پیری د ذکر سره سم هغوی بیرته شاته ستانه شول اوس نو قاسم پری اخری وار هم وکړ او ورته یی وویل:

« بهادرو سپاهیانو، لږ څه صبر وکړئ! لمړی خودا سلاخونه وویښی... »

قاسم شاگال ته دومره سخته ټیله ورکړی وه چی هغه د دروازی د سلاخونو سره ټکر وکړ او ددی سلاخونه سیخونه یی کاره کړل. د قاسم دوینا سره سم هغه سپاهیان راغلل او د قاسم دکوتی دروازه یی وکتله خو کله یی چی د سلاخونو د پاسه د وینی قطری وکتلی نو د ویری څخه یی پښی په لږ زیدو شوی اوس نو هغوی ډاډمن شوی و چی دلته ریښتیا هم کوم پیری راغلی دی. هغوی دکومی خبری پرته سمدلاسه بیرته وگرزیدل.

د سپاهیانو د تلو څخه ډیره شیبه وروسته شاهی داروغه تاخانی ته راکیوت، دهغه په لاس کی مشال و او ورپسی دوه سپاهیان هم را روان وو. داسی معلومیده چی هغو عسکرو د شپیی په دی ناوخته وخت کی شاهی داروغه دخوبه را بیدار کړی او ټوله خبره یی ورته ورسولی وه. شاهی داروغه توهم پرسته نه و. هغه سمدلاسه تاخانی ته راغی او نیغ د قاسم خونۍ ته ورغی. په وینه ککړ سلاخونه یی معاینه کړل اوبیا یی د دهلیز په فرش باندی دمشال د رڼا په واسطه نښی نښانی وکتلی، شاهی داروغه ته دلته تاخانی ته د یو چا د راتلو نښی د وراهه ښکاره کیدی. د دهلیز د شمال لوری ته واښه خپاره واره پراته و. او په همدی وښو کی د چا د قدمونو چاپ تر سترگو کیده چی د دیوال د شمال لوری ته تللی و. دغه تیر لوری دیوال د دهلیز دغه برخه نوره بندوله. دا ځای د تاخانی تر ټولو تیاره ځای و او د مارانو او مورکانو ځاله وه. داروغه ددی دیوال په تیرو باندی ښه نظر وکړ، غوښتل یی چی وپوهیږ چی څوک خود پتی لاری نه دلته نه دی را داخل شوی. داروغه ته دا لاره معلومه وه. دا دیوال د یوی پتی څښتی د خوزولو په واسطه دخپله ځایه د گړگړاسره پرانستل کیږی. شاهی داروغه ته دا ډاگیزه شوه چی کوم څوک د همدی پتی لاری څخه دلته راغلی دی، ځکه دا یو سورنگ و چی د شاهی محل څخه بیرون وتلی و.

په حقیقت کی ددی سورنگ د راز څخه د شهنشاه او داروغه څخه بل څوک خبر نه و. شهنشاه هم د داروغه په واسطه ددی سورنگ څخه خبر شوی و په دی اساس شاهی داروغه په دی ډیر حیران و چی وویښی چی دا دریم کس چی ددی ځای د حاله خبر دی هغه څوک دی؟ هغه ته دا نه وه ډاگیزه چی هغه کس پخپله بطریق شاگال دی. داروغه غوښتل دی سورنگ ته پخپله ورننوځی نو په دی خاطر یی له ځانه سره راوړی دواړه عسکر بیرته رخصت کړل، کله چی عسکر بیرته ستانه شول نو شاهی داروغه بیرته زیر خانی ته راکیوت او دهغی دروازه یی بنده کړه،

اوس نو هیڅوک ددی نیغی لاری څخه زندان ته نه شو را ننوتلی. شاهي داروغه خپله توره را وویستله او په لاس کی بی و نیوله. دقاسم د خوني څخه د تیریدو په وخت کی پښه نیولی شو او ویی ویل:

« اوریدلی می دی چی تا کوم پیری کتلی دی؟ ..... د سرو سترگو خاوند دیو؟ »

« هو! هغه گنجی هم و ..... او د غوایی په خیر پلن او پرسیدلی هم »

دقاسم په لهجی کی درینستونولی. په اساس شاهي داروغه په فکر کی پریوت. خو بله لمحہ بی په هغه سرنگ کی د ورننوتلو پریکړه عملی کړه. شاهي داروغه ته دا فکر هم را پیدا شوی و چی هسی نه چی قاسم د دی پتی لاری د راز څخه خبر شي، په دی خاطر بی د ډیر احتیاط څخه کار اخست. هسی هم د دهلیز دا بل سر دقاسم د سترگو نه پته وو. خو قاسم لا د پخوا څخه دا انگیرلی وه چی دلته بله پته لاره هم شته.

شاهي داروغه د شمالی دیوال سره و درید او بیای په خپل نسی لاس د خپل سرد پاسه د چت لاندی یوی بنختی ته زور ورکړ. لږه شیبه وروسته د دهلیز په دیوال کی گڼگړا هت پیدا شو او دیوال د خپله ځایه و خوزید. دا یو تیاره سرنگ و، کله چی د مشال رڼا سورنگ کی ورننوتله نو شاهي داروغه د سرنگ د حالاتو په کتلو سره داسی و انگیرله لکه سرنگ چی د پیړیو پیړیو راهیسی همداسی و ران ویجاړ پروت وی، د دیوال د پاسه د غڼو جالی او نور حشرات په خپلو ځالو کی د رڼا د کتلو سره نا ارامه شول. خو ددی لاری څخه د شاگال د وتلو په وخت کی د غڼو په ځالو کی محراب شکله دروازی جوړی شوی وی. د سرنگ په فرش باندی خاوری پرتی وی او د شاگال قدمونه بی په څرگنده توگه ډاگیزه کول.

معلومه نه ده چی ولی به د شاهي داروغه زړه ټکانونه خوړل، ځکه هغه په پیری او نورو شیانو باندی یقین نه درلوده. خوبیا بی هم زړه د غمونو په ولکه کی پروت و. د شاهي داروغه په لاس کی د مشال رڼا نڅا کوله او په سرنگ کی جوړی کړل شوو هیبت ناکه سیورو دبدو روحونو په څیر ټوپونه وهل. سرنگ ډیر اوږد و خو د داروغه په لاس کی د شته مشال رڼا دومره لری نه و ورسیده. بلکه لږ څه مخته به رڼا او تیاره دواړه سره داسی را یوځای کیدی چی هر سیوری به په خپله دیو دیو په څیر څرگندیده.

اوس نو د شاهي داروغه په زړه کی هم دهشت او ویره خپره شوی وه. کله چی داروغه څو قدمه مخته کینبیدل نو په خپل مخکی بی د سرو سترگو خاوند، په داسی حال کی چی سترگی بی ددی لوری ته ځلیدی وکوت. دهغه سترگی داسی وی لکه د شپي په تیاره کی چی د توری پیشو سترگی د ورايه ځلیږی. د شاهي داروغه قدمونه و دریدل او پښی بی په لږ زیدو شوی، هغه ډاډمن شوی و چی په سرنگ کی پیری دی، د لږ څنډ له پاره پری سخته راغله خو ډیر ژر بی ځان را کنترول کړ، سمدلاسه بیرته شاته راستون شو، هغه شاته د کتلو پرته د سرنگ دخولی څخه راووت، د سرنگ په خوله کی د چت بنخته بی زور کړه او سرنگ بی بند کړ، خو هغه تر اوسه پوری

ویریدلی و ، ساه یی په سختی سره اخسته. او ذهن یی په پرلپسی توگه دهغو سرو سترگو د کتلو په کشمکش کی مصروف و. کله چی شاهي داروغه دشمالی دیوال څخه بیرته ستنیده اویو ځل بیا دتلو په وخت کی دقاسم دزدان خونی ته راغی نو قاسم دخپلی لمړي او اخری پلان سره یو ځای هلته مستعد ولاړ وو.

قاسم د سلاخونو سره یو ځای ددهلیز سره نژدی په تیاره کی ولاړ و. په لاسو کی یی دشاگال کلکه امصا نیولی وه. کله چی شاهي داروغه د قاسم د خونی څخه تیریده نو د قاسم په لوری وکتل خو پخوا ددی چی قاسم په دریدو باندي حیرانتیا بنکاره کړی اویا ورته څه ووایی نو د قاسم ډنډی خپل کار کړی و. دا د شاگال همغه امصا وه چی قاسم هلته په وښو کی پته کړی وه ، قاسم دشاگال امصا په دواړو لاسو کی و نیوله او د شاهي داروغه په سر یی راپریښوده ، د تس اواز راغی او شاهي داروغه په زمکه پریوت دهغه سر دوه توتی شوی و او ماغزه یی په دیوالونو باندي نښتی و. هغه جهنم ته رسیدلی و. دهغه جسد په خوزیدو خوزیدو سره په دهلیز کی شرقا او غربا پریوت ، د لاسو څخه یی مشال و لوید او ومړ. قاسم سمدلاسه کیناست ، او د شاهي داروغه جسد یی دخپل ځان په لور رانښکود. ددی ټولو پیښو څخه پاس موجود سپاهیان بی خبره وو. قاسم د شاهي داروغه لباس چاڼ کړ او دخپلی زندانی کوتی کونجی یی تری راووېستله. اوس نو د قاسم له پاره ددی ځایه د تینستی ستونزه حل شوی وه. سمدلاسه را پورته شو او د اوسپنیزی دروازی قلف یی په کونجی پرانست ، د شاگال امصا هم د قاسم په لاسو کی وه ، قاسم څو میاشتی وروسته دخپل زندان اوسپنیزه دروازه په لغته ووهله او د خوشحالی نه مست دهلیز ته راووت. په دهلیز کی یواځی یو مشال ، هغه هم د پاتخو په لور ، روښانه و. قاسم په ډیر احتیاط سره د هغه مشال د رانیولو له پاره ورغی ، مشال یی راواخست او د پتی لاری د لتون پسې دشمال دیوال ته ورغی ، قاسم دغه تیرلور په دیوال ته د ورسیدو سره سم ودرید او د دیوال په څلورو خواو یی لاس وواهه ترڅو هغه ښخته پیدا کړی چی ددی لاری د پرانستو له پاره د کونجی حیثیت لری.

دبله اړخه ، کله چی قاسم د پاتخو څخه مشال راواخست نو دپورته منزل عسکرو ته دا ډاگیزه شوه چی مشال یا خو تیاره شوی دی اویا دهغه ځایه لری کړل شوی دی ، ځکه چی دتاخانی بیرونی دروازه چی پورته منزل کی پرانستل کیده دکوچنیو کوچنیو سوریو په واسطه د تاخانی رڼا بیرون رسوله. خو کله چی سپاهیانو ته په تاخانی کی دغیر معمولی حرکتونو احساس وشو ، متوجه شول ، خپلی توری یی را وویستلی خود پیری او دیو هیبت هغوی لاندی تاخانی ته درانښکته کیدو څخه منه کول... یو عسکر جرئت وکړ او خپل شاهي داروغه ته یی اواز وکړ ، خو کوم ځواب یی تر لاسه نه کړای شو ، هغوی دری واړه د پیریانو او دیوانو په ویره کی اخته شوی وو. هغوی خود تس اواز اوریدلی و خو دهغوی په وهم او گمان کی هم نه و چی دا جاسوس قیدی به ازادیری ، قاسم لا تر اوسه پوری هم د دهلیز په دیوال کی د سورنگ کونجی لټوله ، هغه د سپاهیانو د چغو اوازونه اوریدل ، دهغه زړه درزیده ، هغه چی هر څه کول باید ډیر ژری کړی وی ، د قاسم په ښی لاس کی د شاگال امصا او مشال دواړه وو خو په چپ لاس یی د دیوال ښختی لټولی ترڅو هغه ښخته را پیدا کړی چی سورنگ پری پرانستل

کیري، قاسم د ډیره وخته راهیسی دا بښخته لټوله، بلاخره هغه په خپل سر باندی دشته چت په بښختو باندی لاس وهل پیل کړل او بیایی یو ناخآپه د گډگړهټ اواز واورید اود سرنگ دروازه پرانستل شوه.

کله چی قاسم سورنگ ته ورننوت نه بیایی خپل وخت د سرنگ د دروازی په بندولو باندی ضایع نه کړ او د مشال په رڼا کی په بیړه مخته ولاړ. دمخکی تلو په وخت کی ورته فکر را پیدا شو چی شونی ده چی مکروه شاگال هم همدلته وی..... او بیاهغه وخت هم راغی چی شاگال بی مخکی ناست و. په حقیقت کی هغه دوه سترگی وی چی قاسم بی دلری څخه کوت، همدی دوه سرو سترگو شاهی داروغه تیښتی او شاتگ ته مجبور کړی و، یعنی شاگال تر اوسه په سورنگ کی موجود و، د قاسم اعصابو کار ورکړ او د شاهی داروغه هغه توره بی بی تیکی کړه چی دهغه څخه بی راخستی وه. په داسی حال کی چی د قاسم په چپ لاس کی مشال هم و او هغه ډنډه هم. ددی دواړو شیانو په یوه لاس کی نیول قاسم ته ستونزمن شوی و. په همدی خاطر قاسم د ډنډی او مشال څخه د یوه انتخاب وکړ او هغه هم د مشال دنیولو. د شاگال منحوسه ډنډه بی یوی لوری ته خطا کړه، کله چی قاسم هغه ډنډه و غورځوله نو یو عجیبه پیښه بی وکتله چی په خپله هم ورته حیران پاته و. ویی کتل چی همغه ددوو سرو سترگو خاوند چی سترگی بی لکه د پیشود سترگو په خیر ځلیدی یو ناخآپه د ډنډی په لور ورتوپ کړ، او بیاهغه قاسم وکتل چی یوه ستره تور رنگه شادو را تپوپ کړ او د شاگال امصایی واخسته او بیرته د برق په څیر و تښتیده. په دغه تیاره او تنگ سورنگ کی قاسم ددغسی شادو په کتلو سره نزدی بی هوشه شوی و، خولی پری راماتی وی، خو ځان بی کنترول کړ، توره بی په هوا کی خوځوله او په شادو بی دحملی له پاره ځان تیاروو. خود زندان د سرنگ دغه د اسرارو ډکه شادو د سترگو په رپ کی ورکه شوه، قاسم تر ډیره پوری دحملی له پاره مستعد ولاړ وو خو اوس په سورنگ کی پوره پوره خاموشي خپره شوی وه او هغه سری سترگی اوس دهغه ځایه غیب شوی وی.

قاسم فکر وکړ چی د شاگال په امصا کی کومه خاصه خبره وه. په همدی خاطر دهغی د اسرارو ډکه دغه شادو دلته په سورنگ کی د ډنډی د ترلاسه کولو له پاره موجوده وه. تر یوه وخته پوری خو قاسم داسی انگیرله چی پخپله شاگال د شادو شکل اختیار کړی دی خوبیا بی خپل سر تپیت کړ او خپل ځان بی ویوهاوه چی دا د شاگال پالل شوی شادو وه چی دهغه د امصا د اخستوله پاره دلته موجوده وه، اوس نو قاسم محسوس کړه چی په سورنگ کی څوک نه شته په دی خاطر په چټکی سره د سرنگ څخه بیرون ووت. او څو ساعته وروسته هغه ازاد شوی و.

مقدسه نقشه

دروم په قیصر د قاسم د تینستی خبر د تندرپه خیر راپریوت. د پخوانی او تجربه لرونکی داروغه مړینی د سلطنت ټولی ستنی سره و خوزولی، کله چی د تینستی د قسی حقیقت قیصر ته معلوم شو نو سترگی یی د حیرانتیا څخه پرانستی پاته شوی او بیا کله چی ساتونکو سپاهیانو ورته دا وویل چی تر ټولو د مخه تاخانی ته د سرو سترگو یو دیورا ننوتی وو نو دروم د قیصر فکر د خپل خوب په لور ولاړ، ماری قیصر ته دا تعبیر ویلی و چی تر هغی چی د سرو سترگو دیو شکله انسان دروم قیصر په خپله و نه وژنی د قسطنطنیی نجات ممکن نه دی. قیصر هم شاگال ته د خپل خوب د دیو په سترگو کتل. د قاسم د نیولو په ورځ په ایا صوفیا کی کله چی قیصر شاگال وکوت نو هغه سمدلاسه د ماری د ویل شوی تعبیر سره سم دهغه د وژلو له پاره راپورته شو خو د شاگال خطرناکو سترگو هغه ددی کار څخه منه کړ. او نن ورته خبر ورکړل شو چی د قاسم د تینستی نه لږه شبیه مخته د سرو سترگو دیو شکله انسان د زندان په تاخانه کی کتل شوی دی، اوس نو قیصر ته د ماری تعبیر نور هم باوری څرگند شوی و، ځکه په دی نازکو ورځو کی د قاسم تینسته د روم د قیصر له پاره بڼه شگون نه درلود.

د قیصر جاسوسانو او قاصدانو به د روم قیصر ته د سلطان محمد خان د لښکرو یوه یوه خبره رارسوله، سلطانی لښکر د «اورنه» څخه را روان شوی و، د یخنی شپي نوری ختمیدونکی وی، کله چی د اورنه څخه د مسلمانانو لښکر را روانیده نو دهغه ځای خلکو خپل لښکر ته تر لری لری ځایو پوری خدای پامانی ویله. دهغوی محبوب پادشاه سلطان محمد خان د مراد خان ثاني زوی د یوه ستر تاریخی جنگ په لور روان و په دی اساس د سلطان د لښکر هر عسکر خپل ځان د دغی مبارک لښکر یوه برخه گڼله چی رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته بهترین لښکر ویلی و. لښکر خپل لمړنی پړاو یواځی په پنځوس کوسه واټن کی کاوه، د سلطان لمړنی ډله عسکر چی دینی چری د میړنو ځوانانو څخه جوړه شوی وه په خپلو اسونو سپاره د ټول لښکر دمخه په ډیره عجیبه شان باندی روان وو. د جاگیر لرونکو فوځ که ورسره یو ځای شي نو د سلطان د ټول لښکر شمیره تر سلو زرو پوری رسیدله.

د سپرو فوځونو تر شاد درنو وسلو او توپونو بگی او گاډی، روانی وی، دهغوی شاته د پیاده فوځونو او زره پوش فوځونو ډلی روانی وی، دینی چری د لمړی دستی سپه سالار «اغا حسن» بنی اړخ کی «احمد کدک» چپ اړخ کی «محمود پاشا» ټول موجود و. د لښکر په قلب کی پخپله سلطان په یوه سپین لوړ قدی اسپ باندی سپور د ټولو فوځونو قومندانی بی کوله. د لښکر شاته په سلگونو غوايي گاډی، خرو گاډی، داوښانو گاډی او بی شمیره نور حیوانات را روان وو. په دی ټولو باندی د لښکر د خوراک څښاک سامانونه بار وو. د زخمیانو د مرهم پتی له پاره د «اورنه» د مسلمانو پیغلو او نجونو یوه ستره ډله هم روانه وه. ددی ډلی مشري د بوسنیا د شهزادگی

...حمیرا په غاړه وه. په دی ستر لښکر کې د گډون د تبرک څخه د قاسم بن هشام مشر ورور طاهر بن هشام هم یې برخی نه و. په دی توگه د قاسم ټوله کورنۍ په دی مبارک لښکر کې موجوده وه. د طاهر دواړه زامن عمر او علی اوس ستر ستر ځوانان شوی و او د کوچنیو مجاهدینو په څیر یې د لښکر په خادمانو کې ځانونه ورگډ کړی و. د زاړه عباس لور مریم هم د زخمیانو د تداوی په گروپ کې شامله وه.

په لښکر کې تر ټولو ستر او د ویاړ شوی د پیتلو څخه جوړ شوی هغه ځلیدونکی توپ و چې تر څنګ یې په یوه ځای کې دهغه جوړونکی اهنګر «اربان» ناست و. دغه دیوه هیکله توپ به چې دهر ځای څخه تیریده نو سلطان محمد خان د سوبې خبر به یې روکاوه. اسلامی فوځونو به په لږ لږ واټن کې پراو کاوه و د قسطنطنیې په لور مخته ورتلل.

دا همغه لښکر و چې په قسطنطنیه باندې یې پریکنده یرغل وروست. ددی لښکر په اړه رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی وو «تاسی به ضرور قسطنطنیه سوبه کوئ، نو بهترین امیر به ددی لښکر امیر وي او بهترین لښکر به همدا لښکر وي»

دهمدی لښکر یوه برخه د عثمانی بحریې ځواک څخه جوړه شوی وه چې امیرالبحریې د سلطان محمد خان له اړخه یو ډیر ستر ملاح «بلوط اغلن» ټاکل شوی و. د سلطان په بحری فوځ کې ډیری بیړۍ نوي جوړ کړل شوی وی، ددی بحری ځواکونو لمړۍ ډلې لا دمخه ابنای فاسفورس کلابنده کړی وه. د عثمانی لښکر دراتلو د اوازو سره په قسطنطنیه کې یو ډول اندیښنی را پیدا شوی وی، د قسطنطنیې د فوځونو سپه سالار به دخپل غم د غلطولو له پاره شراب یو په بل پسې په سر را اړول، شهنشاه د نورو هیوادونو د کومک منتظر و، خو عامو خلکو دخدای تعالی په حضور کې ددی خطر د له منځه وړلو له پاره شپه او ورځ دعاګانې کولې. په ایاصوفیا کې به هم په دی ورځو کې دخلکو گڼه گڼه زیاته شوی وه، په ځانګړې توګه به د یکشنبې په ورځ په دی عبادتځای کې دخلکو د کیناستو ځای نه تر سترگو کیده.

او بیا کله چې د یکشنبې په یوه سهار چې د جنگ وریځی د قسطنطنیې په اسمانو کې ګرزیدې نو ایاصوفیا ته د عبادتګونکو گڼه گڼه دومره زیاته وه چې اندازه لګول یې مشکل وو. سونیا هم دخپلې کمزۍ څخه را ووتله او سالون ته راغله. هغه تر اوسه هم دخپل خدای تر مخه په ژړا وه او دخپل محبوب د راخوشی کیدو دعاوی یې کولې. دهغی زړه مات مات وو. دهغه وخته چې قاسم نیول شوی د سونیا د زړه دنیا تیاره شوی وه، خودا تاریکی یوازی په غم کې تیریده او که نه د قاسم سره د سونیا دکتلو وروسته د سونیا ژوند ته رڼا راغلی وه، دهغی ورځی نه تر ننه پوری هغی خپل ځان دهیچا د بستری بنایست نه و ګرځولی، هغه د قاسم پسې لیونۍ وه او ددی ثابتیدو وروسته هم چې قاسم مسلمان جاسوس دی دهغی په لیونتوب کې کوم کمی نه و راغلی. هغی شپه او ورځ د شاهي تاخانو د تورو زندانو څخه د قاسم دخوشی کولو له پاره د ځانه سره پلانونه جوړول. خو هغی څه کولی شول، هغه

خو یوه معمولی خادمه وه ، دهغی سره یوآخی یوه وسله وه او هغه وه دهغی بنایسته او بنکلی خوانی ..... خو په خپل زړه کی بی داپریکړه کړی وه چی پس له دی به دهیچا د هوس له پاره خپل خان په گناه کی نه اچوي. دهغه وخته چی سونیا په ننه اوبد پوه شوی وه نو مخی ته بی یواخی هوس پاله نارینه راتلل خو دقاسم سره دهغه لیدنه دهغی له پاره یوه نوی تجربه وه ، قاسم په هغی کی دیوی نیکی پیغلی خوی را وپاروو ... ددی سره هغه داسی شوه لکه نوي چی رابیداره شوی وی، هغه خو تراوسه پوری د بدبویه راهبانو د هوسونو وسیله وه ، خو اوس هغی دقاسم نه پرته دبل چا له پاره ژوند نه کاوه. دهغی په گوته کی دقاسم لخوا ورکړل شوی گوته وه چی هغی به هروخت دخپلی سینی سره لگوله.

نن یوځل بیا دخپل خدای تر مخه د ژړا او فریاد له پاره هغه د ایاصوفیا سالون ته راغلی وه . ټول سالون د ویریدلو بناریانو څخه ډک وو. هغوی دا گمان کاوه چی د ایاصوفیا په شتون کی به هیڅوک هم قسطنطنیه سوبه نه کړای شي ... خلک ډلی ډلی دلته دعبادت له پاره راتلل . په حقیقت کی په خلکو کی دپیړیو راهیسی دا خبره مشهوره شوی وه چی یوه راهب ته دالهام په واسطه خدای تعالی ویلی وو چی په قسطنطنیه باندی به ترکان حمله کوي او ترکان به د رومیانو په تعقیب پسی دایا صوفیا دغی ستنی پوری رارسیری چی د قسطنطین په نامه مشهوره ده. خو دهمدی ځایه به دترکانو په شاتگ او ماتی پیلیږی. نن سبا دهمدی زیری په خاطر په ایا صوفیا کی دمذهبی خلکو تگ راتگ ډیر زیات شوی و.

نن هم چرچ دعبادت کونکو څخه ډک شوی و، سونیا د عبادتخای دخالی چوکیو څخه په یوی سر تپت کړ او کیناسته. دهغی زړه مات مات و او سترگی بی دټولی شپی د ژړا په واسطه پرسیدلی وی، سونیا په خپل بنی او چپ اړخه کی ناستو بنځو ته هیڅ هم و نه کتل .....

د چرچ بشپد چوتری په ممبر و درید او په لوړ اواز بی مناجات وویلی ، ټولو حاضرینو دغه مناجات په ډیر شوق سره اوریدل. هر چا په زړه کی د ترکانو د حملی څخه د خلاصون له پاره دعاوی کولی خو د سونیا دسترگو څخه را خشیدونکی هری اوبنکی د ایرون ایرون چغی وهلی.

د قاسم سره محبت د سونیا ژوند بدل کړی و ، هغه بلکل بدله شوی وه . اوس هغه هغه پخوانی سونیا نه وه ، خلکو د سلطان محمد خان د قهر څخه پناه غوښتله ، خو سونیا دخپل قاسم دلیدلو له پاره دخداوند به حضور کی په ژړا کی ډوبه وه. هغی قاسم دهمغه ایرون په نامه پیژانده ، هغی ته قاسم دیوه راهب په شکل کی ورغلی و . او دیوه مسلمان په شکل کی تری جدا شوی و . خو دسونیا له پاره بی خپل خواړه یادونه پری ایښی و..... ایرون ، دقاسم جعلی نوم و. چی هغه د ایاصوفیا د جعلی راهبیت له پاره اختیار کړی و . سونیا دایرون د خوشی کیدو له پاره دعاوی کولی ، دهغی دواړه لاسونه مخته غوځیدلی و ، په یوه لاس کی بی د قاسم دلاس گوته په گوته د ورايه ځلیده. د سونیا تر څنگ ناستی بنځی تر ډیره پوری د سونیا په گوته کی گوتی ته په ډیر زیریر سره کتل

دا بنځه «بریتا» وه. د رومیل بنځه، چی هره یکشنبہ به چرچ ته دعبادت له پاره را تلله. هغی سونیا مخته هم خو خلی کتلی وه، خونن بی چی کله د سونیا په گوته کی هغه گوته وکتله نو حیرانه پاتی شوه. دا خو همغه گوته وه چی دهغه ویل شوی ورور قاسم بن هشام ورته د «دیمونان» ددعوت په شپه دی ته ورکړی وه. بریتا به کله گوته ته کتل او کله به بی دسونیا د سترگو څخه را څخیدلو اوبنکوته. په بریتا باندی سر وگرزید. او ذهن بی په تیزی سره کار پیل کړ. هغی سوچ کاوه چی ایا دا همغه پیغله ده چی دقاسم سره بی لمړی محبت کړی و اوبیا قاسم دهغی د پیدا کیدو له پاره دلته د دیمونان پسی راغی، دبریتا په زړه کی سترو سترو موجودونو ټوپونه وهل. سونیا همغسی په عبادت کی مصروفه وه خو بریتا د تجسس اویلتنی له لاسه عبادت و نه شوکړای. او بیا کله چی بشپ اعظم دعا پای ته ورسوله نو بریتا په ډیره بی صبری سره د سونیا مړوند کلک کړ.

«ای نجلی! ایا ستا نوم سستیر میری دی؟... تا دا گوته د کومه کړی ده؟... ته خو سستیر میری کیدی نه شی... یوه مقدسه راهبه گوته نه په لاسوی؟ دا ووايه چی دا گوته دی څنگه تر لاسه کړی ده...؟»

بریتا په یوی ساه خو پوښتتنی را وورولی. هغه یوه عامه کورنۍ بنځه وه، هغی ته د ژورو رازونود ساتلو فن نه وزده. هغی په دیر احساساتی توگه د سونیا مړوند کلک کړی و او دسونیا څخه بی پوښتنی گرویزنی پیل کړی وی خو سونیا..... هلته نه موجود نه وه..... هغه چیری ورکه وه.... د سستیر میری معامله څه وه، اودی گوته د سستیر میری سره څه اړیکی درلودل. او هغی ته دا هم په یاد راغله چی سستیر میری خو ورځی دمخه دسونیا څخه ددی گوته دترلاسه کولو هڅی کړی وی، دهغی په دماغ کی یو توپان را پیدا شو، اوس نو هغه ته ایرون قصه نوره هم پیچلی شوی وه، هغه نارامه وه.... هغی غوښتل چی ډیره ژر وپوهیږی چی د ایرون لخوا د ورکړل شوی گوته شاته کوم رازونه پټ دي... او دا بنځه څوک وه چی په ډکه کلیسا کی بی دهغی لاس و نیوه.... هغی د یوی شیبی له پاره فکر وکړ اوبیا بی په بیړه بریتا له لاسه و نیوه او له ځانه سره بی یوره.....

سونیا خپلی کمری ته درسیدو په وخت کی هم بریتا ته دا ونه ویل چی هغه څوک ده خو پخپله بی د بریتا څخه پوښتنی پیل کړی.

«خوری!... ماته لمړی دا ووايه... چی دا گوته... ته د کومه درکه پیژنی... او ددی گوته د سستیر میری سره تعلق دی.؟»

سونیا خپله گوته رامخته کړه او ویی ویل خوا سو بریتا په خپلو احساساتو باندی کنترول پیدا کړی و، دخپل زړه خبره بی پټه کړه او لنډ شانته ځواب بی ورکړ.

«دا د سستیر میری گوته ده. ماته ددی نه اخوا نور څه نه دی معلوم. خو ته لمړی ماته دا ووايه چی ته څوک بی؟»

سونيا پوه شوی وه چی اوس بریتیا سهی حقیقت نه وایی ، په دی خاطر یی یو عجیب پلان جوړ کړ. اوبریتیا ته یی وویل:

« خور جانی !... زه په حقیقت کی سستیر میری یم ،زه یوه راهبه یم. او دا گوته په دی خاطر په گوته کوم چی ددی گوتی سره زه ډیر جذباتی اړیکی لرم.

بریتیا د سونیا په دام کی راگیر شوی وه. دخوشحالی نه یی چیغی کړی اوسونیا یی په غیبر کی راکلکه کړه.

« واه زما خوری !...مارسی...بلاخره تاته خپل جداشوی محبت بیرته ترلاسه شوی دی. ما د مقدس ډیمونان خخه ستا ټوله قصه اوریدلی وه ، تا ډیر غم گاللی دی... مورگن زما وروردی ،ماته معلومه ده چی هغه مسلمان دی ماته دا هم معلومه ده چی ته د هغه سره ډیره مینه کوی. ما غوښتل چی له تاسره ووینم. خو دهغه وخته راهیسی چی مورگن ډیمونان وواژه ، نوزه وویریدم او چرچ ته می تگ راتگ کم کړ. شکر دی چی تاته خپل محبت ترلاسه شو. ماخو اوریدلی دی چی مورگن یی دایا صوفیا خخه نیولی دی ، هغه له تاسره کله کتلی و ؟ خه خوراته ووايه !»

بریتیا ډیره جذباتی کیدله خو سونیا د تیرې په خیر گزیدلی وه ، دهغی په ذهن کی ټولی کړکی. خلاصی شوی وی ، اوس نو هغی ته داهم معلومه شوی وه چی هغه مسلمان جاسوس په حقیقت کی د سستیر میری محبوب و. دهغی زړه مات شوی و. دیوال ته یی تکیه وکړه او ودریده...لکه چا چی ورسره دوکه افریب کړی وی. یواخی یو څوک و چی په دی دنیا کی یی دهغی زړه گتلی و ،...هغه هم دوکه کونکی وخوت. هغه خو دلته دمارسی په چکر کی راغلی و ، دبطریق ډیمونان قتل کونکی مسلمان جاسوس و او غوښتل یی یوه اوه کلنه عباد کونکی راهبه تر لاسه کړی ، ایرون هغه هم استعمال کړی وه. او دیوی لوبی دالی په خیر یی استعمال کړی وه. هغی سونیا ته گوته په دی خاطر ورکړی وه چی هغه دا گوته واخلي او سستیر میری ته یی وښئی. اوسستیر میری هم دوکه ورکړی وه ځکه چی اصل حقیقت یی ورته نه و ویلی. دسونیا زړه د غم او درد نه ډک شوی و غوښتل یی په چغو چغو وژاری خو معلومه نه ده چی ولی یی خپله ژړا په سینه کی پته کړه ، یواخی اوبنکی وی لکه د سیلاب په خیر یی د سترگو خخه را روانی وی ، هغی خو یواخی شو ورځی دمخه دخپل گنا کونکی ژوند لاره بدله کړی وه او دا ټول بدلون یواخی او یواخی دقاسم په خاطر ترسره شوی و ، خو اوس دا خه پینس شوی و... دی چی څوک دخپل ځان گانه هغه دبل چا وخوت. هغی چی چاته خدایه وایه... هغه د بل چا عبادت کونکی و... دسونیا له پاره د ټولو غمونو خخه دا غم ستر غم او ټکان و. هغه بی هوشه کیدله. اوبریتایی تر څنگ ولاړه وه او هره شیبه یی دهغی بدلیدونکی حالت کوت. هغه حیرانیده چی دی نجلی ته څه ورپینس شوی دی ، حقیقت دا و چی سونیا اوس هم دقاسم خخه نفرت نه کاوه. خو په زړه کی یی په خپل حیثیت باندي غور کاوه ، یو بیگانه ځوان د سونیا په زوند کی ورداخل شوی په حقیقت کی هغه د سستیر میری په خیر دیوی پاکي ښخی سره مینه کوله... په داسی حال کی

چی سونیا دستیر میری په مقابله کی خپل ځان یوه بازاری نجلۍ تصور کوله ، هغی ته خپل ځان سپک بنکاریده ، تر ډیره پوری یی د بریتاسره کومه خبره ونه کړه. بلاخره بریتا ورته پخپله وویل:

« سستیر میری ! څه خبره ده ، ته خو ډیره پریشانه شوی. فکر مه کوه. که مورگن مسلمان دی نو څه وشول. زه په ډاډمن زړه ویلی شم چی کله هم هغه د بندی ځانی څخه ازاد شي نو نیغ به ستا خواته راشی ، زه پوهیږم چی مورگن ستا نه پرته ژوند نه شي کولی. هغه ماته ستا او خپل ټوله قصه په پوره تفصیل سره کړی ده.

د سونیا له پاره ددی نه زیاتی خبری اوریدل د زغم وړ نه وی. سر پری گرزیده. د مخ رنگ یی الوتی و او شونډی یی وچی شوی وی ، په بستره باندی کیناسته. نن هغی په خپل زوند کی تر ټولو سرگردانه اودغم نه ډکه ورځ تیره کړی وه، دهغی د سترگو تر مخه تیاره خپره وه.

بریتا تری ولاړه. خود سونیا له پاره دغمونو نه ډکه دروازه خلاصه شوه. تر څو چی هغه نه پوهیده چی ایرون د سستیر میری سره مینه کوی نو خپل ځان یی د ایرون په مینه کی ورستی کړی و. خو کله چی ورته حقیقت معلوم شو نوبیا د شیشی دگیلاس په څیر ټوټی شوه.

اوبیا په همدی شپه «د ایاصوفیا» پورتنی منزل کی د سستیر میری د دروازی مخی ته یو نقاب پوشه وکتل شو. د ایاصوفیا په پورتنی منزل کی دا وخت هیڅوک هم نه و. په فرش باندی دستنی دلویدو اواز هم اوریدل کیدی شو ، دگیلری په دیوالونو باندی دمعمول په مطابق مشالونه روښانه وو. نقاب پوشه دمارسی ددروازی تر څنگ و درید او دمارسی دخونی دروازه یی ور وهله. او دځواب په انتظار شو، خو دومره منتظر پاته نه شو ځکه مارسی سمدلاسه دخپلی خونی دروازه پرانسته. خو دیوه نقاب پوشه په لیدلو ډیره حیرانه شوه ، یو ناڅاپه تم شوه اوبیا څو قدمه شاته ولاړه ، او دغه نقاب پوش ته یی په برنډو برنډو سترگو کتل. دا څوک دی چی په نیمه شپه یی نقاب په مخ را خپور کړی او مارسی دخونی دروازه ورټکوی ؟

خو لږه شیبه وروسته دمارسی ذهن ډیر قوی ټکان وخوړ. دهغی تر مخه قاسم ولاړ و..... قاسم بن هشام... د «اورنه» قاسم بن هشام. دسلطان مراد خان ثانی سراغ رسان ، دسکندریک په څیر یوه ماهر توره وهونکی ته په ډک سټیډیوم کی ماتی ورکونکی عرب ځوان چی د حجاز دودې اوسیدونکی دی.... قاسم بن هشام... ددندن څخه اوه کاله مخته ، دچا محبت چی مارسی د عیسویت نه د اسلام په لور راواړوله. همغه قاسم چی مارسی یی په ډول ډول غمونو او ازمیښتونو کی راگیر کړی وه ، نن د کلونو کلونو وروسته دهغی تر مخه ولاړ و. دهغی جدا شوی ملگری ، دچاسره یی چی دژوندانه د سختیو د یوځای تیرولو ژمنه کړی وه ، د قاسم مخ او سر په نقاب کی راپوښل شوی و خوبیا هم هغه مارسی وپیژانده. هغی دخپل غم او غمگساره خوشبویی محسوس کړه ، قاسم یی د سترگو درنگ نه وپیژانده ، هغی د همدی سترگو له پاره خپل ټول ژوند په داو کی ایښی و. دمارسی جسم وچ

شوی و او د سکتی په حالت کی وه ، دهغی خوله خلاصه وه او شونډی بی پړانستی پاته شوی وی ، دمارسی ژبه گنگه شوی وه او سترگی بی په پرلپسی توگه په قاسم کی ورنبستی وی.

قاسم په کرار دهغی خونى ته ورننوت. کمري ته د ورننوتلو سره سم بی دروازه د دننه څخه بنده کړه ، دی مقدسی حجرى ته نن دلمپي ځل له پاره یو نارینه ورننوتی و ، مارسی تر اوسه هم د سکتی په حال کی وه ، قاسم منتظر و چی مارسی به څه وواپی . لیکن مارسی .... مارسی د یوی تیرلورپه مجسمی په څیر بی حرکت او ساکنه ولاړه وه . داوو کالو جدایی او د پرلپسی مصیبتونو د تیریدو نه وروسته مارسی د حالاتو سره یوځای کیدل زده کړی و . دخبرو څخه بی ځان لری ساته . خونن حالات بدل شوی و . کله چی قاسم دمارسی حالت وکوت نو دوه قدمه نور هم راوړاندی شو او دمارسی سره نژدی و درید ، لږه شبیه وروسته دهغه دواړه لاسونه دمارسی په اوږو ایښوول شوی و او مارسی بی خوزوله او ورته بی ویل:

« مارسی ! .... مارسی !... په هوش کی راشه .... مارسی ! زه قاسم یم ، ستا قاسم .... قاسم بن هشام .....»

د قاسم غږ ډیر اغیزمن و . دهغه د اواز داوړیدو سره سم دمارسی په وجود کی دژوندانه څپی را ولاړی شوی . یو دم رابیداره شوه . او په چغو چغوی وژړل . د اوبنکو سیلاب بی دسترگو څخه راوان و . داهغه سیلاب و چی دکلونوکلونو مصیبتونو ورته بندونه اچولی و . خونن بی د سترگو له لاری دبیرون راوتلو لاره پیدا کړی وه . مارسی د خپل قاسم د سینی سره یوځای شوی وه ، دژړا په واسطه بی ټول وجود نور په لږزه کی راغلی و ، نن مارسی غوښتل د سترگو له لاری دزړه ټول داغونه پریمنځی . خود قاسم سره ددی خوشحالیوله پاره ډیر وخت نه و . هغه خود مارسی د وړلو له پاره راغلی و . دخپله ځانه سره د وړلو له پاره . هغه د مارسی اوږی په خپلو گوتو لږ څه زور کړی او ورته بی وویل:

« مارسی !... زه راغلی یم ، زه ستا د بوتلو له پاره راغلی یم ، تا خو ډیر غمونه تیر کړی دی ، خو اوس ستا ټولی دعاگانى قبولی شوی دی .... راځه زما سره یوځای راځه ، زه به هیڅکله هم له تا څخه جدا نه شم .»

مارسی اوس هم د ژړا ډکه وه ، تر اوسه بی په ژبه یوه کلیمه هم نه وه ویلی . د مارسی په خوبصورت جسم کی دزلزلی په څیر کیفیت جاری و . په دی خاطر قاسم هوډ وکړ چی مارسی د سمدستی بوتلو په ځای پریږدی لږ څه په حال کی راشی . مارسی بی له لاسه ونيوله او خپلی بستری ته بی راوړه . خو اوس دمارسی حال هم لږ څه رانښه شوی و . په بستری باندی د کیناستو نه مخته بی د قاسم دواړه لاسونه په خپلو لاسو کی ونيول او بیا قاسم ډیر حیران شو چی مارسی دهغه لاسونه بی په ډیره والهانه توگه بنکلول . هغی د قاسم گوتی دخپلو لمدو گوتو سره بیا بیا مینلی ، اوس نومارسی غوښتل خبری وکړی . خو الفاظ بی په ستونی کی نبتی و . قاسم د مارسی والهانه محبت او مینه محسوسوله . نو په زړه کی ډیر پښیمانه شو ، ځکه چی هغه خو یو واده هم کړی و او یوه ډیره مینه

ناکه بنایسته لوری هم درلوده... یا الهی! دا څه حال دی؟ ماری خوهغه د زړه له کومی غوښته. خو هغه دخپل زوند ملگری بل څوک گرځولی وه، خو په دی کی قاسم څه قصور درلود. هغه ته خواوه کاله مخته همدا خبر ورکړ شوی و چی ماری شهیده شوی ده، بیا قاسم د بوسنیا د شهزادگی سره وکتل، رینتیا خوادا چی قاسم اوس هم ماری همغسی غوښتله.

قاسم د ماری سره په بستره کیناست. ماری اوس دلمړی ځل له پاره خبری پیل کړی «زه ډاډمنه وم چی ته به خامخا زما د بوتلو له پاره دلته راځی، ما ستا دانتظار له پاره او کاله خو پریږده چی اوه پیری هم انتظار کولی شو... قاسم!..... نن ستا په کتلو باندی زه نه پوهیږم چی په ما څه چل کیږی.....زه نه پوهیږم..... ته خو میاشتی مخته دلته په ایا صوفیا کی وی او زمونږ تر منځه لیدل کتل هم شوی و لیکن....» د ماری خبرو دهغی سره ملگری نه کوله. هغی غوښتل هره خبره یوځل وکړی، په ایا صوفیا کی سکوت و. یواځی د ماری په کمره کی یو مشال روبانه و. د ماری رخسار په اوبنکو لوند و اود قاسم په شونډو باندی نری شانته خندا و. ماری ته یی وویل:

« ماری! اوس یی هیر کړه... هغه وخت چی تیر شوی دی په هغی ژړا کول یی گتی دی. زه راغلی یم، اورا غلی یم چی تا له ځانه سره یوسم، ماته معلومه ده چی په تا ډیر غمونه تیر شوی دی، مونږ باید ډیر څه په اړه خبری وکړو. اویو دبل څخه ډیر څه واورو. خودا ټولی خبری دلته شونی نه دی، شاگال زمونږ د بنمن دی، او زما پسی گرځی. په دا خاطر دا به ډیره مناسبه وی چی مونږ د دی ځایه سمدلاسه ووځو.

خو ماری د قاسم په خوشبوی کی مسته وه. هغه ته په خپلو غوږونو او سترگو باندی باور نه راته، هغه د پخوانیو یادونو په هره لحظه کی غوټه کیده، قاسم یی دخپله ځانه سره نژدی وکوت نو هرڅه یی هیر کړل، هغه به بیا بیا احساساتی کیدله او د قاسم لاسونه به یی په خپلو لاسو کی نیول او ژړل به یی.

قاسم! اوس نوزه له تا نه شم جدا کیدی. ما او کاله په سولی ځورند تیر کړی دی. د سکندریگ د هوس او دهغه د لاس اوږودونی څخه می دلته دراهبی شکل اختیار کړی دی او او کاله می په دی بنده خونه کی د زندانی په څیر تیر کړی دی. دلته می په خونه کی په پته لمونځ کاوه، قاسم! زه مسلمانم، او اوس هم مسلمانم...»

ماری یوځل بیا په چغو چغو ژړا پیل کړه، د ماری زړه احساساتو څخه ډک و، د قاسم په اوږو یی سرکینبودی و او سلگی یی وهلی. معلومه نه ده چی په دی وختو کی څه و شول، نری بدله شوی وه، سلطان مرادخانی ثانی وفات شوی، د قاسم مور و پلار اوس په نری کی نه و. بوسنیایی شهزادگی د قاسم سره واده کړی و او ماری د تیرو اوو کالو راهیسی دیوی عیسوی راهبی په بڼه، په حقیقت کی شپه او ورځ په اسلامی

عباداتو کی مصروفه وه ، دمارسی له پاره دقاسم سره دا لیدنه دمعجزی څخه کمه نه وه . هغی همداسی ژړل او سلگی یی وهلی . اوبسکی یی بهیدی او خبری یی کولی ، هغی یواځی خپلی خبری کولی ، اوس نو قاسم هم ارام ناست و ، ټول گوانبونه یی له یاده ویستلی و ، دمارسی ترڅنگ ناست و او د هغی خبری یی اوریدلی . دا لمړی ځل و چی ماری دقاسم بدن مسحه کړ ، هغی نه غوښتل دا پاکیزه لمحی له لاسه ورکړی . هغی قاسم ته وویل :

« ابو جعفر زه په زخمی حالت کی د اورنه څخه البانیا ته راوستلم . دالبانیه په شاهي محل کی سکندریبگ زموږ انتظار کاوه ، لمړی خو سکندریبگ زما سره ډیره ښه رویه وکړه ، زما دزخمونو علاج یی وکړ او ما ته یی هر ډول اسانتیاوی را کړی ، خوزه پوهیدم چی سکندریبگ دا هر څه زما د ترلاسه کولو له پاره کوی . هغه زه د کوچینوالی څخه خوښولم خو ما نه غوښتل دهغه منحوس شکل ووینم . زه ابو جعفر د سکندریبگ له پاره راوتبستولم ، ما د ناروغتیا په ورځو کی را انگیرلی وه چی زما دروغتیا وروسته به سکندریبگ ما خامخا خپلوی ، که څه هم هغه د زور او تزویر له لاری وی . خو ما شپه او ورځ فکر کاوه چی څه ډول د سکندریبگ د لاسو څخه خپل عصمت او عزت خوندي وساتم . بلاخره یوه ورځ زما په ذهن کی عجیب شانته فکر را پیدا شو ، ما ابو جعفر را وبالله او ورته می وویل چی زه غواړم یوه راهبه واوسم . غواړم د عیسوی دین خادمه واوسم ، د ابو جعفر له پاره دا خبره ټکان ورکونکی وه . زما دا حربه ډیره بریالی ځکه وه چی یو پادشاه هم راهبه نه شي ترلاسه کولی . هماغه وچی ما دخپلی ابرو او ستاد امانت دخوندي ساتلو په خاطر د عیسوی راهبی ښه اختیار کړه . او ددی پرته ماته بله لاره هم نه وه . ابو جعفر چی په حقیقت کی بطریق ډیمونان و زما ددی پریکړی څخه ډیر خوشحاله شو خو دسکندریبگ له پاره زما پریکړه په هیڅ توگه دممنلو وړ نه وه . کله یی چی زما دراهبه کیدو خبر واوړید نو ډیر قهرجن شو ، خوبطریق ډیمونان د ارتودکس کلیسا ډیر ستر پادری و او زه په دی پوهیدم چی هغه به زما د خوندي کیدو په خاطر دسکندریبگ سره ټکر ته هم تیار شی ، اوبیا همغسی وشول ، بطریق ډیمونان گڼ شمیر پادریان له ځانه سره کړل او سکندریبگ یی په خاموشه کولو مجبور کړ . بطریق ډیمونان زه دخپله ځانه سره دلته قسطنطنیې ته راوستم او ما دیوی راهبی په شکل دلته ژوند پیل کړ . دلته د هر راهب او پادری سترگی په مالگیدی ، دا چی ما دهغوی دبدو سترگو او هوس څخه څنگه او څه ډول ځان خوندي وساته یواځی زما مالک پری ښه پوهیږی . که څه هم بطریق ډیمونان زه دلته راوستم خو دهغه نیت ماته پخپله خراب و . ما دبطریق ډیمونان دبدو سترگو څخه دخوند ی پاته کیدو په خاطر د بطریق اعظم لمن و نیوله . زوړ بطریق اعظم زما ډیر عزت او تکریم کاوه ، ماته یی هیڅ ډول زیان و نه رساوه . په ایاصوفیا کی هر شخص زما د ښایست او حسن اخستونکی وو . ما ستا دامانت د خوندي ساتلو په غرض ډیر څه کړی چی اندازه یی نه شی کیدی . ما په دی وختو کی د الله تعالی څخه یوازی یوه دعا غوښتله چی هغه دی تاله ماسره یوځای کړی ، نن ددومره اوږد وخت وروسته زما دعا قبوله شوی ده... قاسمه ! ما هیڅکله هم ځانته مه پریږده . زه ستا نه پرته ژوندي نه شم پاته کیدی .

دمارسي دغم نه ډکي قصی په اوریدو سره قاسم دا هیر کړی و چی هغه یو مفروړ قاتل دی. او په ایا صوفیا کی د شاگال په څیر تیز دشمن ورپسی نښتی دی ، یو ناڅاپه قاسم ته د ډیر زیات وخت دتیریدو احساس و شو . سمدلاسه بی مارسي ته وویل :

« مارسي ! اوس خو مونږ یو دبل سره یو ځای شوی یو . هیڅکله هم یو دبل څخه د نه جدا کیدو له پاره یو ځای شوی یو . مونږ به ډیر خبری کوو . دا چی په دی وختو کی په مونږ څه تیر شوی او یا موڅه کړی دی ؟ خو اوس باید ددی ځایه ووځو ، شپه د نیمایی څخه ډیره تیره شوی ده او مونږ ددښمن په کور کی ناست یو . ما شاهي داروغه وژلی او تری راتښتیدلی یم ، په ټول ښار کی زما لټون روان دی ، زه غواړم چی دشپي په تیارو کی ددی ځایه ووځم ، مونږ به ددی ځایه نیغ اورنه ته ورځو ، سلطانی لښکر دقسطنطنیې دسوبي له پاره راوتلی دی ، دا لښکر به مونږ ته په لاره کی مخی ته راشی . اوس باید مونږ ددی ځایه سمدلاسه ووځو .

اوس نو مارسي هم ځان پوره کنترول کی کړی و . دهغی د زړه پر اس دهغه داوښکو سره وتلی و . مارسي د حالاتو نزاکت ښه درک کړی و . سمدلاسه راپورته شوه ، دخپلی خونی څخه بی هیڅ شی را وانه خیست . یوازی دقران کریم هغه نسخه بی له ځانه سره راواخسته چی د تیرو او و کالو راهیسی بی له ځانه سره درلوده . درهبانیت په ژوند کی مارسي تر ټولو زیاته فایده دا تر لاسه کړی وه چی قران کریم بی ټکی په ټکی یاد کړی و ، اوس نو ددی ستر کتاب ټکی ټکی دهغی په ذهن کی موجود وو . هغه اوس قاریه وه . دوتلو څخه مخته مارسي دقاسم څخه وپوښتل :

قاسمه ! مونږ دکومی لوری څخه وځو . د نیغی لاری څخه خو مونږ ته وتل شونی نه دی ، مونږ باید د عقبی زینو څخه ښکته شو او دباغ له لاری بیرون ولاړ شو . په دی لاره د تښتی په وخت کی به مونږ د ایا صوفیا شاتنی دروازه پرانزو . او یا به ددیوال څخه ځان اچوو . خودیوال ډیر پورته اولور دی .

قاسم دمارسي خبری په ډیر غور سره اوریدی . هغه پخپله غوښتل د عقبی لار څخه ولاړ شي ... خو کله چی هغه ایا صوفیا ته را ننوتی و نو هغه وخت د چرچ دروازی پرانستی وی ، قاسم د شپی د لمړی برخی پوری په ایا صوفیا کی پت ناست و او وخت بی تیراوه . خو اوس هغه ته ریښتیا هم د شاتنی دروازی اړتیا وه ، قاسم او مارسي خپل مخونه پت کړل او دهلیز ته راغلل . په ډیر احتیاط سره روان وو ، قاسم په هر قدم کی خیال کاوه چی د شاگال سره به ټکر کوي ، دا د ایا صوفیا مانی وه ، دلته د قاسم له پاره په هر قدم کی مرگ منتظر و . او اوس خود مارسي له پاره هم د بیرته ستنیدو لاره نه وه پاته . ځکه چی هغه د یوه مسلمان جاسوس سره د تښتی په حال کی وه ، دواړه په ډیر احتیاط سره عقبی زینو ته ورسیدل ، قاسم به په هر زینه باندي داسی په احتیاط قدم ایښوده لکه ماری چیچی . اوس نو قاسم خپله توره په لاس کی نیولی وه او اعصاب بی په ډیره سخته توگه ستومانه شوی و . په بریالیتوب سره د زینو څخه ښکته شول او باغ کی ور داخل شول ، د ایا صوفیا تر څنگ یو څو سوه گزه لوی باغ پروت و . په زمکه باندي شنه واښه لکه دفرش په څیر راشنه شوی و . گڼی ونی په کتارونو کی ولاړی وی ، ددی

ونو په منع منع کی یوه پټه لاره تللی وه ، قاسم اومارسی په همدی لاره باندی روان شول ، دوی په بیرپه او چټکی سره مخته روان و چی قاسم یو ناخاپه تم شو . ځکه دهغی مخی ته شاگال ولاړ و ... گنجی بطریق ... دهغه غټ پټ وجود د یوه دیوال په څیر د قاسم اومارسی په لاره کی خنډ گرزیدلی و . قاسم سمدلاسه مارسی خپل شاته کړه او پخپله یی توره راواخسته او په شاگال یی ورحمله کړه خو شاگال یی فکره و او مسکی مسکی کیده . دهغه دغه مسکا هم د مکر او فریب نه ډکه وه . ځنګه چی قاسم ورمخته شو نو د شاگال اوازیی د غوږونو سره ټکروکړ .

« همدلته ودریږه . ته ددی ځایه دغه غداره حسین له ځانه سره نه شی بوتللی . ددی ځای یوه یوه ذره به ستاسو ترمنځ ددیوال په څیر خنډ جوړیږی ، خو که چیری ته غواړی نو خپل ژوند دی خوندي کولی شی . ځکه چی ته باید ماته یواځی دمقدسی نقشی په اړه معلومات راکړی .

اوس نو قاسم ته مقدسه نقشه په یاد راغله . ځکه شاگال تری ددویم ځل له پاره دمقدسی نقشی په اړه پوښتل . هغه به داسی کوم څیز و چی شاگال د قاسم له پاره دهغی دمعلوماتو د ترلاسه کولو وروسته دهغه د ژوند بښنه کوله ، د قاسم په زړه کی دمقدسی نقشی د پیدا کولو له پاره ډیر تجسس را پیدا شو . په دی خاطر یی په شاگال دحملی کولو ترمخه یی غوښتل دهغه څخه په دی اړه نور معلومات هم ترلاسه کړی ، هغه د شاگال څخه وپوښتل :

« په مقدسی نقشی کی څه شی دی ؟ ... ایا ته ماته ویلی شی ؟ ځکه چی که له ماسره کومه نقشه وی هم نوزه دهغی په اړه دومره معلومات نه لرم .»

« ته په هر څه پوهیږی ، ته درواغ وایی ، مقدس نقشه هم تاسره ده . او همتا نور تاس دمقدسی نقشی د غلا کولو له پاره هڅولی و . مقدسه نقشه اوس په خپل ځای کی نشته . نو څرگنده ده چی هغه به له تاسره وي . نو که چیری ته ماته هغه مقدسه نقشه راکړی نوزه به ستا ټولی گناوی وبنیم .»

د قاسم تجسس نور هم زیات شو . ځکه هر هغه څه چی شاگال ویل د قاسم له پاره نوي وو . قاسم به د سپه سالار نور تاس د غلولو هڅی حتما کړی وی خو قاسم دکومی مقدسی نقشی په اړه څه معلومات نه درلود . قاسم شاگال ته وویل : زما دلاری څخه لری شه . ستا نقشه له ماسره نه شته . که چیری تا زما دلاری د بندیدو هڅه وکړه نوزه به په خوشحالی سره تاله لاری لری کړم .

قاسم د دی خبری دکولوسره سم توره پورته کړه او مخکی ورغی ، خو پخوا تردی چی هغه ورمخته شی دهغه د بڼی ، چپ اود شا له لوری دری کوچنی ونی په حرکت کی راغلی ، قاسم اومارسی وویریدل ، دا چی د اکوچنی ونی ولی پخپله په حرکت کی راغلی ؟ ... هو ! دا د ارند کوچنی کوچنی ونی وی خوپه حقیقت کی ددی ونو شاته د شاگال خپل کسان ناست و ، د شاگال کسانو خپلی توری را وویستی او په قاسم باندی یی یرغل راوست ، دا دری واړه سپاهیانو و چی د راهبانو لباس یی اغوستی و او په سرگنجیان وو . دوی دری واړه د توری د گذار په فن

کی هم پوره پوهیدل. قاسم دری وارې پخپله توره و درول او دهغوی سره په جنگ کی مصروف شو، قاسم د څو میاشتو راهیسی د توری وهلو د تمرین څخه بی برخه پاته شوی و په داسی حال کی چی دا دری وارې ډیر تورزن او پوه ځواکمن کسان وو. قاسم ددری وارو توری له ځانه لری ساتلی خو دهغوی دری وارو سره دمقابلې په وخت کی قاسم ته دلمرې ځل له پاره احساس وشو چی د توری وهلو دا مقابلې به ونه گتې. خوبیا هم قاسم خپل زړه ته تسلی ورکړه او دا فکر بی وکړ چی دا خو ډیر ستر شهادت دی ... په پوره بی پروایی سره بی جنگ پیل کړ. د ډیر اوږدو کشمکش نه وروسته قاسم یو حجازی داو وچلوو. سمدلاسه په زمکه کیناست او دیوه سپاهی پنبی بی ور وهلی. بله لمحہ راپورته شو او ددوو نورو سره بی مقابلې پیل کړه، اوس نودهغه تر مخه دوه دښمنان وو، په دی یخه شپه کی د قاسم وجود دخولو څخه ډک و. په دی وخت کی قاسم داسی محسوس کړه چی شاگال اومارسی په خپلو ځایو کی نه شته. دمارسی نه موجودیت دقاسم قهر او غضب را وپاروو او دلیونی په خیری په دواړو توره وهونکو باندی ور حمله کړه او په ډیر لږ وخت کی بی ددواړو څټونه ورپری کړل. خومارسی تری بیا ورکه شوی وه.

کله چی قاسم د جنگ نه فارغه شو نو مارسی او شاگال دواړه ورک وو. یقینا چی شاگال به مارسی له ځانه سره وړی وی، قاسم په دی فکر کی شو چی دمارسی سره قرانکریم هم شته، نو اوس خو به دمارسی د تیرو اوو کالو راز را بنکاره شی اوتولو ته به ډاگیزه شی چی دا راهبه نه بلکه مسلمانان جاسوسه وه. قاسم ډیر اندیښمن شو او فکر بی کاوه چی شاگال به دمارسی سره بڼه سلوک ونه کړی، شپه تر نیمایی زیاته تیره شوی وه، ټول مرغان او خزندۍ په خپلو خپلو ځالو کی پټ شوی و خو د ایاصوفیا شاته قاسم د خپل تندۍ خولی وچولی. تراوسه پوری په دی فکر کی و چی څه وکړی او څه ونه کړی... چی د ایاصوفیا د عمارت څخه د څو سپاهیانو دراتلو اواز بی تر غوږو شو، اوس نو دقاسم له پاره دلته پاته کیدل حماقت و. قاسم یو ناڅاپه پریکړه وکړه او دیوه زمري په خیری منډه کړه او دایاصوفیا بیرونی دیوال ته بی ځان ورساوه. قاسم دلته هم صبر ونه کړ او د انځر د ونو څخه یوه منتخب کړه او پری وخوت. هغه دمارسی پرته دایاصوفیا څخه په تینسته کی و، مارسی دهغه سره دیو ځای کیدو وروسته یو ځل بیا جدا شوی وه. خو اوس ددی ځایه دقاسم تینسته ډیره اړینه وه. لږه شیبه وروسته د ایاصوفیا د چرچ ساتونکو د چرچ کونج کونج و لټاوه خو اوس قاسم بن هشام دهغوی دلاسو څخه وتلی و. خو بله ورځ قاسم دیونانی عسکر په کالیو کی د «رومیل» دکور تر مخه ولاړ و. دلته بی غونډل دبریتا سره وویښی. هغه د شاهی ډلی لباس په ځان کړی و. چی په اسانی سره نه پیژندل کیده. دقاسم په سر باندی یو ستر اوسپنیز خول و چی په غاړو بی اوسپنیز زنجیرونه را څړول شوی و، دقاسم ملا صلیب شکله توره را څوړنده وه، راغی او د بریتا دکور دروازه بی وروهله. بریتا هم په کور کی موجوده وه، د ټک ټک نه وروسته بی دروازه پرانسته اودپرستو سره سم هکه پکه و دریده، ځکه دهغه ورور اوس دخومیاشتو بندی کیدو وروسته دهغی تر مخه ولاړ و. بریتا چی قاسم وکوت نو په احساساتی توگه بی وویل:

« ته !...ته دلته څنگه راغلی یی؟...ته خو په بندی خانه کی وی؟ »

دبریتا په مخ باندی د خوشحالی ، ویری او حیرانتیا گډوډ احساسات اوختل را اوختل . کله یی چی قاسم د سپاهیانو د سپاهیانو په لباس کی وکوت نوپوه شوه چی قاسم خپل ځان بدل کړی دی ، قاسم هم ورته په خند کی وویل :

« بریتا خوری !...ایا خپل ورور ته دی د کور ته درانوتلو نه وایی؟ »

معلومه نه ده چی د قاسم په لهجه کی څه راز پټ و چی بریتا سمدلاسه دروازه پرانسته او قاسم ته یی د کور دننه د راتلو وویل . په دی وخت کی دبریتا خاوند رومیل په کور کی نه موجود . قاسم لا د پخوا څخه د رومیل د نه موجودیت په اړه خپل ځان ډاډمن کړی و ، کله چی قاسم دننه راغی نو پخوا ددی چی خبره وکړی بریتا ورته په خبرو پیل وکړ .

« وروره ! ته باید دلته نه وی راغلی ، رومیل تاته سخت په قهر دی . که چیری هغه خبرشی چی ته دلته راغلی یی نو سمدلاسه به دی بندی کړی . »

قاسم د بریتا دخبرو په اوریدو سره مسکی شو او ورته یی وویل : « ماته معلومه ده ، په همدی خاطر خو ستا سره د کتلو له پراه په دی وخت کی راغلی یم چی رومیل په کور کی نشته . »

بریتا قاسم ته د مینې او محبت نه په ډکو سترگو کتل ، هغه قاسم ته ورور ویلی و . هغه وخت چی قاسم دهغوی دکوره ووت نو هغی ډیر زیات ژړلی و . خو کله یی چی نن قاسم یو ځل بیا په کور کی وکوت نو سترگی یی د ژړا ډکی شوی خو ډیر ژری خپلی اوبنکی پتی کړی او په خدا یی وویل :

« وروره ! زه پرون ستا دمارسي سره ناسته وم . هغه له تاسره ډیره مینه کوی ، تر هغی چی زه ورسره ناسته وم نو ته یی یادولی او دسترگو څخه یی داوبنکو سیلاب راروان وو . ما هغه دهغی گوتی نه وپیژندله چی یو ورځ تا ماته هم را کړی وه . ، وروره ! مارسي دی ډیر زیات غواړی . »

قاسم د بریتا په خبرو باندی حیران پاته شو ، دا څه چل دی ؟ ایا بریتا بل څوک دمارسي په نامه پیژندلی ده؟ ځکه چی د مارسي گوته خو د چرچ د خادمی سوینا په گوته وه . هو ! په یقین سره چی بریتا به سونیا کتلی وی و د سستیر میری گمان به یی پری کړی وی . قاسم د خبری اخر ته رسیدلی و . خو کله یی چی د سونیا په اړه واوریدل نو زړه یی بیا خفه شو . ځکه چی هغه په ناپوهی سره د سونیا زړه خپل ځان ته رانښکودی وو . نن هغه د همدی مقصد له پاره راغلی و تر څو دبریتا سره په دی اړه خبری وکړی تر څو هغه د مارسي په پیدا کیدو کی د هغه سره مرسته

وکړي. خو دلته معامله څه بلمنگه وه ، بریتیا د چرچ خادمه سونیا د سستیر میري په نامه پیژندلی وه . په همدی وخت کی د قاسم په ذهن کی یو فکر راغی او بریتیا ته یی وویل:

« بریتیا خوری ! تا چی دکومی پیغلی سره کتلی دی ، هغه له ماسره هم مخ کړه . ځکه چی زه ایاصوفیا ته نشم تللی بلکه ته تللی شی . زه دلته دهمدی کار له پاره راغلی یم . زه غواړم خپله مارسې ترلاسه کړم ، تا له ما سره تر اوسه پوری دومره بنیگنه کړی ده نو دا بنیگنه راسره هم وکړه او دهمدی گوتی لرونکی پیغلی سره می یو ځل بیا مخ کړه .

بریتیا لا د پخوا څخه دخپل ویل شوی ورور او پخوانی محسن باندی ځان څارواوه ، په دی خاطر یی سمدلاسه هوکړه وکړه خو د قاسم څخه یی وپوښتل:

« وروره ! ته به دهغی سره چیری ووینی ؟ په دی ښار کی خو هر ځای ستا له پاره خطرناک دی . . . . » قاسم په بیرپه د بریتیا خبری غوڅی کړی او ورته یی وویل: « دهغی سره دکتلو ځای ما لا دپخوا څخه په نظر کی نیولی دی . . . . ته هغی ته د پخوانیو بازنیطینی کنډرو درک ورکړه او ورته ووايه چی دلمر د پریوتو څخه یو ساعت دمخه دی همغه کنډرو ته راشی زه به یی همتله انتظار کوم . »

که څه هم دا کنډری دښار په منځنی برخه کی پرتی وی ، خو هغه لوری ته هیڅوک نه ورته . قاسم په دی خاطر دپخوانیو بازنیطینی کنډرو یادونه وکړه چی هغه به هلته د ټولو د نظرونو نه په پټه د سونیا سره ووینی . هغه په زړه کی دا هوډ کړی و چی هغه به سونیا ته هر څه وایی . او د دوی تر منځه د راپیدا شوی غلط فهمی په اړه به تری بښنه غواړی . هغه دا فکر هم کړی و چی د مارسې په اړه به هم د سونیا سره خبره شریکوي . بریتیا دخپل ویل شوی ورور قاسم سره ډیره مینه کوله . هغی ددی نه مخته هم د قاسم له پاره خبره کړی وه . دا ځل هم بریتیا د قاسم ملاتړ اعلان کړ او سمدلاسه ایاصوفیا ته دتللو له پاره تیاره شوه .

دلمر د پریوتو دمخه د پخوانی بازنیطینی په کنډرو کی ، د تیاره چتونو لاندی ، دخلکو د نظرونو څخه په پټه قاسم د چرچ دخادمی سونیا سره لیدنه کوله . د سونیا په گوته د مارسې گوته وه او په سترگو کی یی د زمردو په خیر د اوبسکو سیلاب . هغی نه سلگی وهلی او نه یی ژړا معلومیده ، بس یواځی اوبسکی یی دسترگو څخه را روانی وی . هغی دخپل محبوب نه گیلله او شکوه کوله ، ځکه چی هغه دهغی زړه مات کړی و . نن هغه دخپل محبوب تر مخه ناسته وه او اوبسکی یی تویولی . قاسم د سونیا څخه دخپلو غلطیو په اړه بیا بیا بښنه غوښتله . هغه سونیا ته د لمړی ورځی څخه تردی وخته پوری دخپل ژوند ټول داستان ووايه . او په پوره تاکید سره یی ورته وویل:

«سونیا! تاته یاد دی چی مادر ته ویلی و چی زه له تاسره روحانی محبت کولی شم. جسمانی محبت درسره نه شم کولی. تاماته ډیره محبوبه یی او زما په زړه کی تا ته ډیر زیات خای شته. زه به ستا نه پرته د قسطنطنیې څخه ولاړ نه شم... خو زه له تاسره واده نه شم کولی... که شونی وی نو ما به وینسی...»

سونیا ته خولا د پخوا څخه د ټولو خبرو په اړه معلومات تر لاسه شوی و. هغی د بریتیا څخه ټول حقیقت را سپړودی وو. څومره یی چی د لاسه کیدل ویی ژړل، خون ورته د خوشحالی وخت و چی دهغه محبوب په کتلوسره یی زړه یخ شوی و چی په دعاو کی یی غوښته. سونیا په خدا کی د قاسم خبرو ته ځواب ووايه. «زما د جسم او ځان مالکه!... زه له تانه هیڅ گیله نه لرم. تقدیر زما په اړه دغه ټول هر څه لیکلی دی. ته خو اوس زما محسن یی. زما ژوند دی بدل کړی دی، اوس زه د چا وینځه نه یم. ستا مینه او دا گوته زما له پاره د ژوندانه لویه تکیه ده. زه به ستا انتظار کوم. کله چی هم ته په ما پسې راشی نو ما به دخپل ځان له پاره منتظره ومومی.

د سونیا دخبرو څخه د قاسم زړه ټکان وخور. خو هغه نور څه کولای شول؟ خپلی اوبنکی یی بیرته تیری کړی. د سونیا او قاسم تر منځه دا لیدنه ډیره اوږده وه. کله چی سونیا د قاسم دخولی څخه د سسټر میری د تښتولو خبره واوریده نو حیرانه پاته شوه. سمدلاسه یی وویل چی د سسټر میری په اړه به د ولاړو ساتونکو څخه معلومات تر لاسه کړی، ډیوډ ته به، چی ډیر وخت به د شاگال سره یوځای گرزیده، خامخا په دی اړه څه معلومات وی. قاسم د ډیوید په اړه لږ څه فکر وکړ او بیا یی سونیا ته وویل:

«زه نن شپه یوځل بیا ایا صوفیا ته ورځم. نن به زه د ډیوید سره دکتلو له پاره هملته ورځم. زه به د زوړ بطریق دخونی پلټنه هم کوم... سونیا ته له ماسره په دی اړه څه مرسته کولی شی؟»

د زاړه بطریق دخونی پلټنه، مگر د څه له پاره؟...

زه د یوی نقشی په لټون پسې یم... د مقدسی نقشی لټون....

«مقدسه نقشه... لیکن هغه خو د بطریق اعظم سره نه شته. هغه دیوه بل چا سره ده،... دنقشی په اړه زه تاته ویلی شم چی هغه د بطریق اعظم سره نه شته.»

د سونیا څخه د مقدسی نقشی په اړه خبره اوریدل د قاسم د هیلو په خلاف خبره وه. هغه حیران پاته شوی و اوسترگی یی د حیرانتیا څخه برندی راوتلی وی. «ایا تا ته د مقدسی نقشی په اړه معلومات شته. لیکن څنگه؟ د دومره مهم څیز په اړه تا څه ډول معلومات تر لاسه کړی دی؟»

سونیا مسکی-مسکی کیده، په مخ یی دغم او مصیبت نښی د ورايه ځلیدی. سونیا په ماته ژبه وویل: «مالکه!... زه په ډیرو مهمو خبرو باندي پوهیږم. له ما څخه په زیاتو پتو خبرو باندي دلته بل څوک نه پوهیږي. ځکه

چی ما د ټولو مهمو خلکو سره دهغوی په بسترو باندی شپې تیری کړی دی....ستا سره د کتلو مخته به زما هره شپه دکوم بطریق یا حکومتی افسر سره تیریږه. همداسی یوه شپه ما د خپل پلار په خیر دزور سپه سالار نورتاس په بستره هم تیره کړی ده، همغی ماته دمقدسی نقشی په اړه هرڅه ویلی دی. هغه ډیر شراب خښلی و او ماته یی د نشی په حال کی وویل چی څه ډول یی د بازنطینی سلطنت مقدسه نقشه د شهنشاه د دربار څخه راوړی ده. سپه سالار نورتاس د قسطنطین مخالف دی، هغه دغه مقدسه نقشه غلا کړه او د ارتودکس کلیسا پخوانی زور روحانی مشر «مقدس بطلیموس» ته ورکړی وه. مقدس بطلیموس اوس د دنیاوی ژوند څخه گوښه شوی دی. او د تیرو شلو کالو راهیسی د «برج غلاطه» په اتم منزل کی د تجرد ژوند تیروي. سپه سالار نورتاس مقدس بطلیموس د ارتودکس چرچ ساتونکی او محافظ گڼی. او قسطنطین دخپلی ډلی دښمن. همدا علت و چی هغه مقدسه نقشه د شاهی دربار څخه غلا کړه او هلته په برج غلاطه کی یی مقدس بطلیموس ته ورکړه. دا خبره په نړی کی یواځی سپه سالار نورتاس، بطلیموس او ستا دی خادمی ته معلومه ده. خو ما په دی اړه هیڅ علاقه نه درلوده چی وپوښتم چی دا مقدس نقشه څه شی دی؟

سونیا په ډیر تفصیل سره قاسم ته دمقدسی نقشی په اړه معلومات ورکړل. قاسم دحیرانتیانه جامد او ساکت ودرید. دهغه زړه دخوشحالی نه الوت. او په دی فکر کی و چی د چرچ معمولی خادمی سونیا دهغه له پاره څومره ستر او نادر معلومات وړاندی کړی دی. اوس نو هغه ته دشاگال خبره په یاد راغله. شاگال ورته ویلی وو چی مقدسه نقشه سپه سالار نورتاس غلا کړی ده. شاگال په شک کی و چی قاسم به دا نقشه د نورتاس څخه ترلاسه کړی وی. قاسم خپل ځان ډیر دښه نصیب خاوند گانه چی د شاگال په څیر د چالاکه انسان څخه یی هم مخته د مقدسی نقشی په اړه معلومات ترلاسه کړل. اوس یی نو اراده وکړه چی همدا نن شپه به د ډیویډ او مقدس بطلیموس دواړو سره وینی، قاسم د لمر د پریوتو سره سم سونیا دهغه ځایه رخصت کړه او پخپله هم دپخوانیو بازنطینی کنډرو څخه ووت او د قسطنطینی په بازار کی پیدل روان شو. هغه لا تر اوسه پوری هم د یونانی سپاهی په کالیو کی ملبس و. او په ډیره بی پروایی سره روان و. غوښتل یی خپل ځان د راتلونکی مشن له پاره تیار کړی، په همدی خاطر د قسطنطینی د یوی پخوانی محلی په لور ولاړ، په دی محله کی دهغه دوست صلاح الدین اوسیده. صلاح الدین د یوه عرب تاجر په لباس کی د «محمد اول» په زمانی کی په قسطنطیه کی میشت شوی و، هغه په اصل کی د عثمانی سلطنت خیر غوښتونکی او د همدی سلطنت جاسوس هم و. قاسم به هم وخت په وخت د شیخ صلاح الدین څخه کار اخست.

قاسم د شیخ صلاح الدین په میلمستون کی ناست و او دهغه د راتلو انتظار یی کاوه کله چی شیخ صلاح الدین راغی او قاسم یی وکوت نو ډیر په خوشحالی سره یی دهغه استقبال وکړ، هغه د قاسم د نوی مشن له پاره ټول وسایل برابر کړل او دا یی هم ورته وویل چی دهغه په نامه د سلطان محمد خان له اړخه یو پیغام راغلی دی.

«پیغام» قاسم تری په حیرانتیا سره وپوښتل.

«هو! .... دا پیغام ماته څو ورځې مخته را رسیدلی دی. خو ماستا درک پیدا نه شو کړی..... دسلطان پیغام دادی چی کله هم درته فرصت پیدا شي دهغه په خدمت کی حاضر شه.»

«بس، ایا همدومره خبره وه؟»

هو!... یواځی همدا خبره وه..... نور ته دلته ډیر مه تم کیږه. ځکه دښار پولیس په تاپسی گرځی «

قاسم د شیخ صلاح الدین د کوره ووت او دخپل راتلونکی پلان د عملی کولو له پاره په نامعلومو لارو روان شو
.....

*****

د ایا صوفیا خادم په خپلی خونی کی ویده و او خراتی بی دلری لری څخه اوریدل کیدی. قاسم دخپلی توری څوکه دهغه په سینه ورکیښوده، هغه سمدلاسه راپورته شو، لا تراوسه پوری د شپي لمړني برخه وه چی قاسم د ډیویډ په سر باندی سپور شو، کله چی ډیویډ قاسم وکوت نو غوښتل بی چغه ووهی خواوازی بی په ستونی کی ونښت. ځکه دقاسم دتوری تیزه څوکه دهغه په سینه باندی ایښی وه، په دی وخت کی قاسم خپلی وینه تویونکی سترگی د ډیویډ په سترگو کی وروښلولی او ورته بی وویل:

«بښنه غواړم....ماته دسستیر میری په اړه ووايه. رینبتیا ووايه چی شاګال سستیر میری چیری پته کړی ده؟»

د ډیویډ سترگی د ضرورت نه زیاتی خلاصی شوی وی، دمرګ ویره بی په سر سپره وه، خوبیا بی هم دمارسی په اړه دڅه ویلو څخه ډډه کوله... ډیویډ د شاګال خاص سپی واپه دومره اسانۍ سره دقاسم لاسو ته نه شو راتلای. قاسم د ډیویډ په سینه باندی دخپلی توری څوکه نوره هم ورزور کړه اوبیا بی تری وپوښتل: «ووايه! او که نه په داسی مرګ به دی ووژنم چی نه به مړ کیږی اونه به ژوندی.»

ډیویډ د ویری څخه لږزیده. رنگ بی الوتی و. قاسم لږه شیبه کی پریکړه وکړه اوبیا دهغه توره په هوا کی پورته شوه او بیرته دراخلاصیدو سره سم بی د ډیویډ دښی اړخه غوږ پری کړ. د ډیویډ غوږ لاندی پریوت او دتوری څوکه بیرته خپل ځای یعنی د ډیویډ په سینی باندی ونښته. پخوا تردی چی ډیویډ چغی ووهی د قاسم لاسونو دهغه خوله ورتپه کړی وه، دقاسم په سر باندی وینه ختلی وه او دهغه فکر د ډیویډ په مرګ باندی نښتی و. اوس نو قاسم یو ځل بیا د وینه تویونکی زمري په څیر و غرید:

«ژرووايه! شاګال سستیر میری چیری وپړی ده؟ او که نه ستا د بدن غړي به یو یو درڅخه پری کړم.»

قاسم دډيويد د خولي څخه لاس لری کړ، اوس نو د ډيويد همت ځواب ورکاوه. خپل دواړه لاسونه يې يو ځای کړل او د قاسم نه يې دخپل ژوند غوښتنه کوله.

د خدای له پاره ماته څه مه وايه. زه به درته ووايم....زه به تاته ټول حقيقت ووايم....چې بطريق شاگال سستير ميری چيری وړی ده....بطريق شاگال سستير ميری تور جهاز ته وړی ده. ددی جهاز ټول لرگی تور رنگه دي. دا د بطريق شاگال خپل جهاز دی. د بطريق شاگال جهاز به ډير لری نه وی تللی. هغه به يا د «دردانيال» په اوبوکی وی او يا به د «مارمورا» په ساحل کی ولاړ وي. د بطريق شاگال سپاهيان ډير خطرناکه دی، ما به ووژنی... او هو! ما خو تاته راز ووايه او خپل مرگ می پخپله واخست...»

ډيويد دمرگ په اړه عجيبی عجيبی خبری کولی، قاسم د ډيويد په خبره ډاډمن نه شو نو دمار په څير ورته وپرشيد او ورته يې وويل:

«ته درواغ وایی، دا د جهاز مهاز خبره هسی درواغ دی.»

«نه، د خداوند يسوع مسيح په نامه، زه ريښتيا وایم.... وای له ماسره به څه کيری، زه خو له هره اړخه دمرگ سره مخ یم...»

ډيويد سخت په ويره کی و، قاسم فکر وکړ چې ولی ډيويد د ژوند ددی تکليف څخه نه ازادوي، همغه و چې قاسم خپله توره يو ځل بيا پورته کړه او د ډيويد سر يې دهغه د تن څخه جدا کړ. اوس نو قاسم ته ددی نه زیات ځنډيدل د عقل خبره نه وه. خپله توره يې په نيام کی کيښوده او د ډيويد دخونی څخه راووت. نن هغه اياصوفيا ته د چيتر په څير ورننوتی و. د ډيويد دکمری څخه د راوتلو وروسته هغه د ديوال ترڅنگ څنگ روان و، خو دلته په رارسيدو سره يو ځل بيا ودرید. سونیا دهغه مخی ته ولاړه وه. خونن قاسم اياصوفيا ته د سونیا سره دکتلو له پاره نه وراغلی. هغه خو غوښتل ډيويد ته سزا ورکړی، دهغه سره وخت ډير کم و. هغه غوښتل چې يوه شپه د غلاطی د برج کار هم فيصله کړی. د سونیا په کتلو سره هغه پښه نيولی شو او په تیزی سره يې ورته وويل:

«سونیا!... ما خو ډيويد ددی دنيا څخه رخصت کړی دی، خو ته په دی وخت کی دلته ولی راغلی یی. که چيری څوک دی زما سره ووينی نوبيا به ستا له پاره ژوند ډير ستونزمن وگرځي.»

خو په سونیا د قاسم خبرو هېڅ اغيز ونه کړ. هغه همغسی په خپل ځای ولاړه وه. قاسم مخ ته ورغی او د سونیا تر څنگ ودرید. دهغی سترگو ته يې وکتل او په ډيره نرمه لهجه يې ورته وويل:

سونیا ما له تاسره ژمنه کړی ده، چې زه به راځم. ته د خپل خدای په دربار کی ماته دعا وکړه. چې ماته په خپل مقصد کی بریا راکړی، په ما باور وکړه. زه به خامخا راځم...»

خونن د سونیا په سترگو کی بله کومه خبره وه. داسی څرگندیده لکه د زمکی او اسمانونو خالق چی دنړی ټول حسرتونه او ناهیلی دهنی په سترگو کی را ټولی کړی وی. د سونیا په څیره باندی دغمونو انبار پروت وو. سترگی یی وچی شوی وی او شونډی یی خاموشه. هغی تر ډیره پوری دقاسم په سترگو کی سترگی ورننویستی وی ، معلومه نه شوه چی په هغوی کی یی څه کتل. او بیا یو ناڅاپه دلاری څخه لری شوه او په ډیر متانت سره یی قاسم ته وویل:

« ورځه ، ولاړ شه ، ... په تا ناوخته کیږی .. زه به ستا انتظار کوم .. ته چی کله هم راځی نو زما دغه د حسرتونو ډکی سترگی به منتظری بیامومی ... زه هم ورځم ..... شاید .... پرما هم ناوخته کیږی ...»

معلومه نه ده چی د سونیا په لهجی کی کومه داسی خبره وه چی قاسم خپل زړه همدلته پریښود. خو دقاسم سره په حقیقت کی وخت ډیر کم و. هغه د سونیا د غمناکه حالت دکتلو له پاره ددی نه زیات نه شو تم کیدی. همغه و چی قاسم د سونیا په اوږه باندی نرم شانته لاس کیښود او دچیترا په څیر دهغه ځایه ووت.

اوس خو قاسم ته دمارسی په اړه معلومات تر لاسه شوی و، خو دا یی منلی وه چی اوس مارسی یو ځل بیا دهغه څخه لری وړل شوی ده. د شاګال تور جهاز به چیری وی؟ په سمندر کی د یوه بحری جهاز لټون هم ستونزمن کار و. دبله اړخه قاسم ته دسلطان محمد خان پیغام هم را رسیدلی و. هغه د مارسی څخه ډیر خپل عظیم مقصد ته رسیدل محترم گڼل. په دی اساس یی هوډ وکړ چی دمقدسی نقشی د ترلاسه کولو سمدلاسه وروسته به دسلطان محمد په دربار کی حاضری ورکوی. اوس نو قاسم ته دښاره دوتلو لاره د گولډن هارن په لور د ښار د دیوال تر څنګ ، د ښار دستری دروازی څخه تیریده. دقاسم سره د شیخ صلاح الدین له اړخه تیار کړل شوی سامان او وسایل هم و ، هغه په اسپ سپور و او د یونیونانی فوځی عسکر لباس یی په ځان و. قاسم ته معلومه وه چی دښار په دروازی کی به تری سخته پوښتنه گرویزنه کیږی خو په ذهنی توګه دهر ډول حالاتو له پاره تیار و. هغه غوښتل څومره ژر چی شونی وی د سلطان محمد خان لوری ته ځان ورسوی. هغ باید د قسطنطنیې دښاره دشیپ په تیاره کی وتلی وای. په همدی وخت کی هغه دښار لویې دروازی ته ورسید ، دروازه بنده وه ، ددروازی دننه یونانی فوځی ډلگیو خپلو ځانو ته اورونه بل کړی و او شاوخوا ته یی ناست و ، خپلی خبری یی کولی او ساعت یی تیراوه. ددی ستړی مانی دفترونه هم بند وو ، یوازی دساتونکو ډلی قومندان هملته ددروازی تر څنګ دیوه میز تر شاناست و او په پرلپسی توګه یی شراب څښل ، کله چی قاسم دروازی ته ورنزدی شو نو دهغه د اسپ د سومونو په ټکار ټول سپاهیان متوجه شول ، دساتونکو ډلی قومندان هم خپل شراب یوی خواته کیښوول او راپورته شو ، که څه هم دشیپ په دی وخت کی دیو شاسوار عسکر دی لوری ته راتلل معمولی خبره وه خو بیا هم دساتونکی ډلی ټول پهره داران ودریدل ، دساتونکو ډلی قومندان دقاسم دکتلو سره دهغه په لور ورغی او دقاسم دخبرو څخه مخته یی په خپله خبری پیل کړی.

« ستا دلbas خخه خو خرگندپیری چی ته د شاهی ساتونکی ډلی عسکر بی خوپه دی وخت کی ستا دلته راتلل زمونږ له پاره د حیرانتیا سبب گرزیدلی دی»

قاسم لا د پخوا خخه همدا ډول فکر کړی و چی هغه به خپل خان د شاهی ساتونکی ډلی عسکر خرگندوی ، دهغه لباس او خول هم د شاهی ساتونکو د عسکرو په خپرو و . خو اوس د ساتونکو د ډلی د قومندان پوښتنی پخپله د قاسم کار اسانه کړ . قاسم ورته ځواب ورکړ .

« هو ! زه د شاهی ساتونکی ډلی عسکر یم . او د معظم شهنشاه یو مهم پیغام د برج غلاطه تر اتم منزل پوری ، بطریق بطلیموس ته ور رسول غواړم .

قاسم قصدا په خپلی لهجی کی لږ څه کږلیچ راپیدا کړ . ځکه چی د شاهی ډلی ساتونکی په همدی لهجی باندی خبری کوی . د ساتونکو قومندان د قاسم د خبرو د اوریدو نه وروسته گیچ شانتته شو ، ځکه هغه ته حکم شوی و چی د لمر د پیرونو نه وروسته او یا د لمر د اختر نه مخکی هیڅوک د ښار د دروازی نه بیرون تلو او یا را ننوتلو ته پری نه ږدی . که څه هم د اکس کوم لوی افسر هم وی . خو اوس د شاهی ساتونکی ډلی یو عام عسکر د دروازی د پرانستو خبره کوی . په دی خاطر بی لږ څه په تردد سره قاسم ته وویل :

« گوره صاحبه ! مونږ د سهار دمخه هیچا ته دروازه نه شو پرانستلی . د سهاره پوری دوه دری ساعته پاته دی ، ته لږ څه دلته زمونږ سره ځنډ وکړه ، د لمر خاته سره سم به تاته دروازه پرانیزو .

قاسم هم د همداسی خبری هیله درلوده ، سمدلاسه یی د جیب خخه یوه لفافه را وویستله چی په جعلی توگه یی لیکلی وه ، دا اجازت لیک و ، قاسم په دی ډول کارون کی ډیر ماهر وو . هغه د شیخ صلاح الدین سره یو ځای د خپل دغه سفر له پاره ټولی اړتیاوی تیاری کړی وی . همغه و چی هغه په شاهی مهر مهرشوی اجازت لیک د ساتونکو قومندان ته وښوده . سالار سخت وویرید . ځکه چی ستر ستر افسران هم کله کله همداسی اجازت لیکونه له ځانه سره لري . سالار سمدلاسه عسکرو ته د کړکی د پرانستلو حکم وکړ او پخپله یوی لوری ته ودرید . قاسم هغه شاهی اجازت لیک بیرته په جیب کی کیښود ، په خپل اس باندی ناست و ، سر یی لږ څه ټیټ کړ او د کړکی خخه بیرون راووت . اوس نو هغه د قسطنطینی خخه بیرون راوتلی و او د برج غلاطه په لور ور روان و . ددی برج په لسم منزل کی ستر ستر مشالونه روښانه و . علت یی په سمندر کی په سلگونو میله لری جهازونو ته لار ښوونه کول وو . برج غلاطه د قسطنطینی ډیر پخوانی برج و . دا برج په ۵۰۷ کال د رومی حکومت له اړخه د « ریآد برج » په نامه جوړ کړل شوی و . ددی برج په چاپیریال کی جوړو شوو کورونو ته یی د غلاطی کورنه ویل ، دا ځای قسطنطینی ته د راتلونکو تجارانو ستر مرکز و . دی برج لس ستر ستر منزلونه درلودل . د غلاطه کلی خاموشه پراته و . قاسم برج ته د ورسیدو سره سم د خپله آسه راکیوت ، او خپل چاپیریال یی په ژوره توگه تر

سترگو تیر کړي، ددی برج لاندی منزل سره څنگ کی څو څیمی نصب شوی وی خو په دی څیمو کی چی هر څوک و هغوی په خواږه خوب ویده وو. قاسم ته همغه وخت دقسطنطیبی په ساتونکی باندی حیرانتیا بنکاره شوه چی دهر خطر څخه بی خبره د شرابو په نشه کی مست ویده وو. کله چی قاسم د برج د لمړی منزل دروازی ته ورسید، نو دروازه بنده وه. خو قاسم اندینمن نه شو. دروازه یی و ټکوله، خو دننه پهره دار هم ویده و. قاسم بیا بیا دروازه و ټکوله اوبیا لږه شیبه وروسته ددنه څخه یو څوک د دروازی لوری ته راغی.

په برج غلاطه باندی د ساتونکو شمیره دومره زیاته نه وه. ځکه دا دریا ورکولو ځای و. دلته هیڅ ډول وسله نه وه. دابرج د کشتیو اوبیړیو د لارښوونی له پاره جوړ شوی و، په دی خاطر دلته د دښمن د راتلو هیله هم نه کیده. د دروازی د پرانستلو سره سم د پهره دار سترگی په قاسم ور ونښتی. هغه سمدلاسه خپل درنښت وکړ، قاسم ورته په تحکمانه بڼه وویل: «ایا ته ویده وی، ایا تاسی همداسی خپلی دندی تر سره کوئ...؟»

چوکیدار گونگی شانته شو. څیره یی تکه ژیره شوه. او پښی یی په ریپیدا شوی. هغه داسی وپوهیده چی د شاهی ډلی یو افسر به ورته د خپلی دندی په نه تر سره کولو سزا ورکړی، هغه لاسونه یو ځای کړل او عذر یی وکړ.

«صاحبه!... په حقیقت کی می هسی سترگی ورغلی وی، او که نه ددی نه مخته ویخ ناست وم...»

د قاسم سره وخت کم و. نو په نرمه لهجه یی ورته وویل:

«پخوا ویخ وی... ډیره بڼه... نوبیا سهی ده. ته همدلته کینه، دروازه بنده کړه او ترهغی چی زه بیرته نه یم راستون شوی هیچاته هم دروازه خلاصه نه کړی.»

د قاسم د کړچار څخه پهره دار ډیر خوشحاله شو او سمدلاسه یی دهغه د حکم تعمیل وکړ. قاسم هم مخته ولاړ. اوس نو هغه دغه لس منزله مینار ته ورخوت. دهغه تر مخه یوه ستونزمنه او سخته دنده وه. د برج غلاطه د ټولو زینو شمیره ۱۹۲ ته رسیده، دا زینی لکه د مار په څیر تاوی راتاوی شوی وی، قاسم اوس په دی زینو باندی پاس ورخوت. د شپي دریمه برخه پیل شوی وه، دلږ څه ورختلو وروسته یی د درنو بوتانو ټک ټک لکه د ماشینداری د ټکار په څیر تر غوږو کیده. قاسم نور پوره ستومانه شوی و. ساه یی تله راتله. خو هغه نه غوښتل چی تم شی، هغه د هیڅ شی پروانه کوله. هغه بلاخره د ۱۹۲ زینو د ختلو وروسته اتم منزل ته ور ورسید. هلته د کوتی تر مخه و درید. غوښتل یی همدلته د کمري تر مخه لږ څه ساه سمه کړی خو کله یی چی اخری زینه ووهله نو ویی کتل چی د کمري مخی ته یو سپین ریری معمر شخص مشال په لاس دهغه انتظار کوی. قاسم ته دا حالت دهغه دهیلو پر خلاف معلومیده. دغه سپین ریری د قاسم بڼه راغلاست وکړ او په ډیر حلیم اواز سره یی ورته وویل:

«رازه زویه!... دننه راشه... تا دا زینی په ډیره بیړه سر کړی... دننه راشه او ساه دی سمه کړه. بیرون هوا یخه ده

«...»

قاسم د یخنی احساس ځکه نه کاوه چی هغه دومره زینی په دومره بیړه سر کړی وی چی ټول وجود یی دخولو څخه لوند شوی و. هغه ددی زاره سپری خبره هم په حیرانتیا سره واوریده خو باور یی پری ونه کړ. ځکه چی هغه فکر کاوه چی دا به په کوم جال کی دراگیریډو چال وی. قاسم سمدلاسه خپلی توری ته لاس کړ. هغه همدا فکر کاوه چی د زاره بطلیموس ژوند ته به د پای ټکی ږدی او مقدسه نقشه به تری را اخلی. خو دلته حالات بلکل مختلف وو. په اتم منزل کی پروت بطلیموس د قاسم څخه دکومی پوښتنی پرته هغه ته خپلی کوتی ته درانتوتلو بلنه ورکړی وه. حال دا چی قاسم ته دشپي په دی تیاره کی برج غلاطه ته ور ننوتل پخپله د پوښتنی وړ وو. کله چی زاره بطلیموس وکتل چی قاسم خپله توره راباسی نو مسکی شو او ورته یی وویل:

«نه زویه! نه، ددی دراویستلو اړتیا نه شته... ما خو همستا انتظار کاوه، یواځی نن نه بلکه د تیرو شلو کالو راهیسی می ستا انتظار کاوه. ما هره شپه همداسی مشال په لاس دروازه پرانستی، ستا انتظار کاوه. ماته معلومه چی ته به راځی، یوه ورځ به حتما راځی... راځه اوس دننه راشه.

قاسم د حیرانتیا نه هک پک و درید. هغه ته داسی معلومه شوه چی بطلیموس پری کوم سحر کړی دی، د قاسم سترگی تیاره شوی. دیوال ته یی تکیه وکړه او و درید. بیا هملته کیناست. زور بطلیموس ډیر په ویره کی شو، ژر یی مشال په دیوال کی نصب کړ او قاسم ته یی تکیه ورکړه. کله چی زاره بطلیموس قاسم ددواړو اوږو څخه ونیو او پورته یی کړ نو د قاسم سترگی هم روښانه شوی، سمدلاسه مستعد شو، قاسم د بطلیموس په تکیه دهغه کوتی ته ورننوت. کوتی کی دننه د تاریک دنیا بطلیموس یوه زړه بستره په یوه کونج کی ایښی وه. دکوتی په یوه بل کونج کی دلرگی یو زور صندوق ایښوول شوی و. هلته یی په یوه لوړ ځای رڼا ایښوول شوی وه چی تر څنگ یی مذهبی کتابونه خواره واره پراته وو. بطلیموس قاسم ته یو ځل بیا وویل:

«زویه! ډیر ښه شول چی ته راغلی. اوس خو زه ډیر زیات کمزوری شوی یم ما ډیره اوږده موده ستا انتظار وکړ، له ماسره ستا له پاره یو امانت دی. دا په ډیر امانت سره خپل امیر ته ورسوه... دا د قسطنطنیې د زرگونو کلونو کونجیگانی دی. ماته یی اوس ساتل ستونزمن شوی و. شکر دی چی ته راغلی، زه ډاډمن یم چی ستاسی سلطان به قسطنطنیه سوبه کړی ځکه چی ستاسی امیر بهتر امیر دی او ستاسی لښکر تر ټولو غوره او بهتر لښکر دی.

د بطلیموس داخری خبرو د اوریدلو سره د قاسم په سینه کی یو ډول څپی څپانده شوی. دا خو دمبارک حدیث الفاظ دی. رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی وو چی: «تاسی به ضرور قسطنطنیه سوبه کوئ، او ددی لشکر امیر به بهترین امیر وی اودا لښکر به بهترین لښکر وی.» ددی خبری داوړیدو سره سم په قاسم بانندی وجد شاتته راغی. هغه ددی زاره خبری په حیرانتیا سره اوریدلی. د نور په څیر د روښانه څیری دا شخص یقینا چی کوم رسیدلی انسان دی، د قاسم له پاره دا هر څه د یقین وړ نه وو. داسی وو لکه څوک چی خوب وینی. غوښتل یی څه وواپی خو ژبه یی درنه وه. په دی وخت کی ورته زاره بطلیموس وویل:

«زویه فکر مه کوه... د قسطنطنیې انجام په اسمانو کی لیکل شوی دی ، اوس به په دی ښار باندی خدای تعالی رحمتونه را ووروي. ته خپل امانت له ځانه سره یوسه او په پوره ډاډ سره دخپل مالک لوری ته ورشه.»

قاسم په دی وخت کی دخبرو کولو جرئت وکړ او ویی ویل:

«مقدسه بزرگه ! ماته دا هر څه د یقین وړ نه دی. زما زړه خو وایی چی ته د الله تعالی یو غوره شوی شخصیت یی . زه به خپل سلطان ته ستا د امانت په رسولو کی لږ څه ځنډ هم ونه کړم. خو زه دا خبره کول غواړم...»

هو ! زویه ! بی شکه.....ته خپله خبره وکړه .... ته څه ویل غواړي...؟

مقدسه بزرگه ! زه دلته د پخوانیو کونجیگانو پسی نه یم راغلی بلکه د مقدسی نقشی پسی راغلی یم.

د قاسم خبره لا نه وه خلاصه شوی چی هغه زار په بزرگ ورته په خدا شو او ورته یی وویل:

مقدسه نقشه خو ماته را رسیدلی ده. هغه به هم تاته حواله کړم... خو ته ډیر ځنډ مه کوه سمدلاسه دبیرته ستنیدو له پاره ځان تیار کړه ، خو د تللو تر مخه دی زه دخپلو څو الفاظو لپاره گواه جوړوم.

د قاسم له پاره ددی مقدس بزرگ هره خبره حیرانونکی وه. هغه ورته پوره غوږ کینسود او دمقدس بزرگ خبرو اوریدو ته چمتو شو. بطلیموس ورته وویل:

«ای زما پرورگاره !.....زه گواهی ورکوم چی ستا نه پرته بل څوک بل څوک د عبادت وړ نه گنیم ، او گواهی ورکوم چی محمد صلی الله علیه وسلم ستا بنده او ستا استازی دی...»

د قاسم سترگی د حیرانتیا څخه پرانستی پاته شوی ځکه چی بطلیموس د توحید کلیمه ویلی وه. او همدا دغه دمسلمانیدو له پاره ثبوت و. مقدس بزرگ د توحید د کلیمی د لوست نه وروسته په ژبه څه ویل. دهغه مخ د قبلی په لوروو. او سترگی یی بندی شوی وی. ډیره شیبه تیره شوی وه. قاسم په خپل ځای ناست و او هغه یی کوت. او بیا پوره ساعت وروسته مقدس بطلیموس خپلی سترگی پرانستی او د قاسم په کتلو سره یی وخنډل. قاسم غوښتل څه ووايي. خو مقدس بطلیموس هغه ته په شونډو گوته کینسوده او دخاموشه پاته کیدو حکم یی ورته وکړ. بیا پورته شو او د لرگی د صندوق لوری ته ورغی او دهغی څخه یو دروند سند را پورته کړ او قاسم ته یی ورکړ.

«دا د قسطنطنیې کونجیگانی دی ، د او نیم سوه کالو راهیسی دا کونجیگانی دیوه حجازی عرب ځوان دراتلو انتظار کوی. دا په همدی صندوق کی ایښی وی ، دا کونجیگانی د روم هرقل دخپلی مړینی نه مخته دی صندوق کی ایښودی وی ، ټول ددی خبری څخه بی خبره وو. ان تردی چی د قسطنطنین شهنشاه هم په دی راز باندی ونه

پوهیده. په دی کی د بنار د پخوانیو دیوالونو نه علاوه د شاهي محل د نوم ورکو تاخانو کونجیگانی هم پرتی دی. په دی ځایو کی د پخوانیو رومیانو ستري ستري خزانی پرتی دی چی اصلی مالکان یی تاسی اوستاسی لښکر دی.

قاسم په پوره خاموشی سره د دی زاړه بطليموس خبری اوریدلی. کله یی چی دروم دقیقصر خبره واوریده نو تکان یی وخور. دا دروم همغه پادشاه و چی رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته پخپله مکتوب را استولی و. هرقل د ایران د شهنشاه کسری (خسرو پرویز) په مقابل کی د رسالت ددی مکتوب اودهغه د قاصد ډیر درنښت کړی و. په داسی حال کی چی خسرو پرویز د ډیر خباثت نه کار اخستی و او د رسول الله صلی الله علیه وسلم مکتوب یی په ډیره بی باکی سره خیرلی و. زاړه بطليموس اوس د هرقل خبره کوله. قاسم په پوره وجد سره دهغه خبری اوریدلی. مقدس بطليموس د زمري په پوستکی باندی جوړه شوی مقدسه نقشه هم قاسم ته ور وسپارله. په دی نقشه کی د قسطنطینی شاوخوا لاری، کوخی، داوبو لاری او درکونه ټول په ډیره ښه توگه انځور شوی وو. په دی نقشه کی دهغو برجونو او دروازو په اړه هم معلومات درج وو چی په زرگونو کاله پخوا جوړ شوی وو.

د قسطنطین شهنشاه د دیوالو دمرمت کولو کار په پوره احتیاط سره تر سره کاوه. خو په هغی کی ډیر داسی ځایونه تر سترگو کیدل چی د خرابیدو او یا زږښت اثار هم په کی نه تر سترگو کیدل. او دا همغه ځایونه دی چی د بیرون څخه د درنو تیرو او د دننه څخه د ختو او خاورو څخه جوړ شوی وو. دوچی لوری ته، په کوم ځای کی چی د «سینت رومانس» دروازه ولاړه ده، د بنار یو دیوال نه و بلکه یو په بل پسې دری دیوالونه په لږ لږ واټن کی جوړ کړل شوی وو. دننه هم دوه ستر ستر دیوالونه جوړ کړل شوی و، په دوی کی، په ۱۷۰ فته فاصلی باندی یو مضبوط برج جوړ کړل شوی و. د دواړو دیوالونو تر منځه شپيته فته واټن و. د بیرون له اړخه د دیوالونو تر منځه خندقونه کنل شوی و چی دهر خندق ژوروالی تر سلو فته پوری رسیده. د داسی خندقونو څخه تیریدل د هیش فاتح له پاره شونی نه وو. دغه دریواړه دیوالونه نه سوه کاله مخته لمړي شهنشاه «دویم تیودوسیوس» جوړ کړی و. او تراوسه پوری یی د دښمن د یوشت کلابندیو څخه قسطنطیه خوندي ساتلی وه. د ټولی قسطنطینی څخه د سترو دیوالونو فاصله نژدی څوارلس میله جوړیده.

په دی مقدسه نقشه کی پخوانی بازنطینی ژبه استعمال شوی وه نو په دی خاطر زاړه بطليموس قاسم ته دنقشی په اړه ټول معلومات ورکړل. قاسم دا نقشه دخپلی سینی سره وتړله. او د پاسه یی پری فوځی لباس واغوست. د خزانو کونجیگانی یی هم دخپلی ملا سره کلکی وتړلی. اوس نو قاسم د تللو له پاره تیار و. زاړه بطليموس هغه په ډیره مینه اوشفقت سره رخصت کړ.

قاسم په بيړه د غلاطه د برج څخه راكيوت ، كله چي لاندې منزل ته راغي نو ويې كتل چي سهار راښكاره شوي دي ، كله چي د قاسم اسپ قاسم و كوت نو به شرنهار يې پيل وكړ ، دا سهار و او مرغۍ را بيداري شوي وي اوس نو د قاسم منزل سلطاني لښكر و او د قاسم په لاره كي هيڅ خنډ خنډ نه حساييده .

د فاتح يلغار

بلاخره د ۱۴۵۳ کال د اپریل په شپږمه سلطان محمد خان د خپلو بهادرو فوځونو سره یوځای د وچې له لاری د قسطنطنیې د دیوال سره را څرگند شو، په دی وخت کې د ښار ټولې دروازی بندې وې. او د ښار گڼ شمیر خلک په دیوالونو راپورته شوی وو او دلری څخه یې د سلطاني لښکر د راتلو ننداره کوله.

قاسم د تیرو پنځلسو ورځو راهیسي دهمدی لښکر سره را روان و، هغه اوس دخپل پخوانی دوست سپه سالار حسن اغا سره په فوځ کې ماموریت تر سره کاوه. د قاسم تر لاس لاندې پخوانیو فوځیانو د قاسم په بیرته راتلو باندې ډیره خوشحالي احساسوله. دا ځل د سلطاني لښکر هر عسکر د فتح یا شهادت شعار له ځانه سره درلود، د اغا حسن په مخ کې د جهاد ولولې د ورايه څرگندیدلې.

کله چې قاسم سلطان ته ورورسید نو سلطان د قاسم د استقبال له پاره دخپلې خیمې څخه بیرون راووت. او قاسم یې داسې په غیږ کې و نیولکه د مدو مدو دوستان چې د جدا کیدو وروسته یو بل په غیږ کې نیسي. قاسم سلطان ته خپل ټول فعالیتونه په تفصیل سره بیان کړل او بیا یې ورته دمقدس بطلیموس په اړه راپور ورکړ او مقدسه نقشه یې دهغو کنجیگانو سره یوځای دهغه تر مخ کینبوده چې مقدس بطلیموس ورته ورکړې وه. سلطان د خوشحالی نه یو ځل بیا راپورته شو او قاسم یې په غیږ کې و نیو، قاسم سلطان ته دنقشې ټول تفصیلات واورول او د څوارلس میله ستر دیوال کمزوری ځایونه یې ورته په نښه کړل، په هغه ورځ قاسم د سلطان سره پاته شو ان تردې چې شپه پری هم تیره شوه او مؤذن د سهار اذان ووايه. بله ورځ قاسم ولاړ او دخپلې کورنۍ دغږو سره یوځای شو، دهغه بڼه بی بی حمیرا درضا کارو بڼو مشري په غاړه درلوده، قاسم دحمیرا ددی کار څخه ډیر زیات خوشحاله شو. دلښکر کوچنی او دنوي عمر رضا کاران هر یو عمر اوعلی هم دخپل جدا شوی پلار په لیدو ډیر خوشحاله وو او سمدلاسه راغلل او دخپل پلار څخه را چاپیره شول. کله چې قاسم خپل وریونه وکتل نو سمدلاسه ورته غزاله هم په یاد راغله، دحمیرا څخه یې دهغې په اړه وپوښتل «حمیرا جانی! ... غزاله دی په «اورنه» کې چاته پریښی ده.» حمیرا ورته وخنډل او په شرارتی توگه یې ورته وویل «ستا څه فکر دی چې زمونږ لور به هلته په «اورنه» کې دچاسره پاته شوی وی؟»

دحمیرا پلټونکی لهجې قاسم په فکر کې واچوو. هغه حیران پاته و چې اخر هغه شپږ کلنه کوچنۍ نجلۍ به زمونږ پرځای د چا سره ډیره خوشحاله وی... زه به درته ووايم چې غزاله چیرې ده...؟ ... هغه د غم خپلې ملکې اود معظم سلطان ددویمې بڼې ملکه سروین په ځانگړې پالنه کې ده...

د قاسم دسینې څخه یو اوږد اوسیلی راوت. اوورته دا یاد شول چې د مرحوم سلطان ځوانی بنځی ملکه سروین چې اوس خود تنج خاوند ملکه نه ده خو په سلطانی قصر کی میشت وه، په ریښتیا هم یوه زړه سوانده او غمځپلی بنځه وه. ځکه چې په همغه ورځ چې سلطان محمد د تاج دپه سرولو وخت و ملکه سروین دخپل تي خوړونکی ماشوم زوی څخه بی برخی شوه، دهغه زوی یوه ظالم سالار وژلی وو... قاسم په دی ډیر زیات خوشحاله شو چې دهغی لور دملکی سروین تر روزنی لاندی ده.... هغه ډاډمن شو. قاسم ورغی اودخپل ورور طاهر سره یی وکتل، بیا دواړو ورونو تر ډیره پوری په خپلو منځو کی د نظریاتو بدلون رابدلون وکړ، د زاړه عباس لور مریم هم چې اوس د طاهر بنځه وه په رضاکارو بنځو کی شامله شوی وه، بیا قاسم ولاړ او د اهنگر «اربان» سره یی وکتل، دا همغه شخص و چې په اورنه کی یی د ټولو تر مخه د قاسم سره اړیکی ټینګ کړی وو. د تیرو پنځلسو ورځو راهیسی قاسم دلنکر سره یو ځای را روان و. اونن د ۱۴۵۳ کال د اپریل په شپږمه د سلطان دلنکر سره یو ځای قسطنطینی ته مخامخ را ورسید.

د بله اړخه، هغه وخت چې دامیرالبحر بلوط اغلن جنگی جهازونه ابنای فاسفورس ته ورسیدل نودهغوی د استقبال له پاره زوړ عباس دخپلو ملګرو او جهازونو سره یو ځای موجود وو. بلوط اغلن د راتلو سره سم د نارمن بحری جهازونه تر ډیره پوری شاته و تمبول. او په ټوله ابنایی فاسفورس باندی یی ولکه وکړه. اوس نو د بنار په شاتنی سمندری اوبو باندی هم سلطانی بحری خپله ولکه پوره کړی وه. اروپایی جهازونو ابنای فاسفورس خالی کړ او د مارمورا د بحر په لور و تبتیدل. اوس نو درومیانو له پاره یواځی ددانیال دره پرانستی وه او هغه هم په هغه وخت کی چې دعثمانی بحری بیړی کشتی په اوبو کی لا په گشت نه وی مصروف شوی. خو په گولډن هارن کی ستر وسله وړونکی مسیحی جهازونه تراوسه پوری موجود وو. د رومی بحری جهازونو به ټوله ورځ د عثمانی بحری د جهازونو سره سپک ټکرونه کول. هغوی به کله کله د مارمورا دبحر څخه ابنا ته داخلیدل او عثمانی بحری ته به یی زیان رساوه او بیا به بیرته تبتیدل.

د گولډن هارن افسرانو به هم وخت په وخت د عثمانی بحری سره لاس پنجه اچوله. ددی نه داسی معلومیده چې دقسطنطینی په چاپیریال کی د بحری ځواکونو تر منځ اصولی جنگ پیل شوی و. دقسطنطینی په دریم اړخ کی چې گولډن هارن پروت ولا تر اوسه پوری خاموشي وه.

سلطان خپله شاهی خیمه د بنار مخی ته، بلکل دسینت رومانس دروازی مخامخ نصب کړه. سلطان لنکر ته د پړاو کولو حکم وکړ او دقسطنطینی کلابندی یی پیل کړه. تر څنګ یی سپاهیانو ته د خیمو د نصبولو حکم وکړ او په خپله په خپل سپین اس سپور شو او د قسطنطینی د دیوالونو د جاج اخستو له پاره یی اوږد چکر وواهه. دسلطان سره په دی دوره کی دهغه نوموړي سپه سالاران بنی او چپ لوری ته موجود وو. هغه د کلابندی مختلف حالات تر کتنی لاندی راوړل، هغه خپل میړنی فوځیان په ځای ځای کی و ټاکل او پخپله یی د دیوال دکمزورو

ځايونو په لور د توپونو د نصبولو حکم وکړ. همدا راز يې د بيل لرونکو سردار راوباله او هغه ته يې د سرنگونو او لارو د جوړولو حکم وکړ. بيل لرونکو د سلطان د حکم سره سم د انځيرو ونې راوغورځولې او او سرنگونو په جوړولو يې پيل وکړ. دوی يو ډول سبابط هم جوړول چې دهغه شاته به سپاهيان پتيدل او د بنار مهمو ځايو ته به يې ځانونه رسول. دغو سبابطونو به سپاهيان د غشو او تيرو د ويشتلو څخه هم خوندي ساتل. سپاهيانو به د همدې په کومک سره د بنار په ديوالونو باندې غشي ويشتل.

سلطاني لښکر خيمي ووهلې، شپږم اپريل و. دسهار څخه تر ماښامه پورې ټول عيسويان د بنار په ديوالونو باندې سپاره و او د عثمانی لښکر حالات يې کتل، د بنار دننه قسطنطين دخپلو سرتيرو په جنگي تمرينو کې مصروف و، د جينوا سپه سالار جان جستيماني او د قسطنطينی سپه سالار ډيوک نوټارس د بنار د ستري دروازی څخه ووتل او د جنگ په تياريو کې مصروف شول. اوبيا په همدې ورځ د ترکانو او روميانو ترمنځ داسمان سترگو دهلال او صليب د جنگ نظاره پيل کړه، سلطان د پړاو په وخت کې دخپلې وړتيا ثبوت ورکړ او محاصرینو په ډيره بيره خپله دمحاصري کړې راتنگه کړه يعنی د ديوالونو څنگو ته يې ځانونه ور رسول. منجنيقان او توپونه يې په مناسبو ځايو کې نصب کړل او د بارودو سره يو ځای يې د تيرو باران پيل کړ.

د قسطنطينی په داخل کې د پنځم پوپ جان نکلسن نائب کاردينل اسيدرو هم موجود و. دکلابندی د پيل کيدو سره سم کاردينل اسيدرو او بطريق اعظم د عيسويانو دمذهبي جذبې د راپاريدو هڅې پيل کړې، هغوی به خلکو ته د جنگ په لور د ترغيب او د شهادت فضایل بيانول، ټولو سترو سترو پادريانو او بشپانو به و غږونه او نصيحتونه کول. کاردينل اسيدرو په خپله د سپاهيانو لباس واغوست او د ډيرو ښو عسکرو کمان يې په خپل لاس کې واخست. د ټولو عسکرو او سپه سالارنو څارنه د شهنشا په لاسو کې وه. د اپريل په اومه د سينټ رومانس د دروازی شاته جان جستيماني دخپلې اوسپنيزې ډلې د سپرو سره يو ځای د دروازی څخه بيرون راووتلو ته تيار ولاړ وو. د لمر د راختم په وخت کې د جنگ د پيلامې له پاره نا کراره عيسوی عسکر د سينټ رومانس دروازه پرانسته او د توپان په څير تری بيرون راووتل. د راوتلو سره سم دهغوی روزل شوو عسکرو خپل ځانونه منظم کړل، او خپل صفونه يې جوړ کړل. دوی په مسلمانانو باندې د حملې کولو له پاره نا کراره و. د عيسوی لښکرو د راوتلو سره سم د سينټ رومانس دروازه دهغوی تر شا بيرته وتړل شوه اوس نو هغوی د سلطان دلښکرو په مقابل کې په سپين ميدان ولاړ وو. مسلمانانو هم خپل فوځ منظم کړ خو پخوا تردی چې په يوه بل باندې ورپريوځي، په فوځونو کې د يني چری د فوځ يو بهادر رامخته شو، دميدان منځته راغی، او عيسويانو ته يې دمبارزی بلنه ورکړه. دهغه دمقابلې له پاره يو عيسوی ځوان ميدان ته راغی، يو بل ته مخامخ شول، مسلمان سپاهی عبدالله دخپل دښمن منتظرو. دراتلو سره سم يې خپل مخالف سره ټکر پيل کړ، د اوسپنو ټکر پيل شو، دواړو عسکرو خپلې خپلې نعرې وهلې، د عسکرو نه علاوه په ديوالو باندې ناستو خلکو هم د جنگ دا نظاره د ورايه کتله.

دواړو ځوانانو يو د بله سره تر ډیره پوری ټکر وکړ خو بلاخره عبدالله د ټکر د پای ته رسولو پریکړه وکړه ، خپلی حملی بی تیزی کړی او رومی عسکر ته یی دخپل ځان څخه دفاع کول ستونزمن کړل په دی اساس هغه وتبیتید . دهغه آس د خپل لښکر په لور په منډه ولاړ . دمبارزی دغه لړۍ تر ډیره پوری پاته نه شوه ، ځکه ددواړو خواو عسکرو خپلی خپلی نعری وهلی او یو دبل په خلاف په جنگ کی مصروف شول ، د ښار د دیوالونو څخه دخلکو شور وزوړ راپورته کیده ، عیسوی نجونو به دخپلو فوځونو د گرمولو له پاره په هغوی اوازونه کول . په همدی وخت کی بهادر جستیمانی پخپله راووت او د مسلمانانو د لښکر په قلب یی حمله وکړه ، هغه دینی چری بهادر فوځیان تتر برکړل او د عثمانی بیبرغ په لور ور مخته شو . د جستیمانی توره د برق په څیر ځلیده او دهغه یو یو گزار د عثمانی عسکرو له پاره دهغه میړانه اوبهرداری ښووله . سلطان په خپله په یوی غونډۍ ولاړ و او د جستیمانی بهادری یی کتله . د سلطان په مخ باندی د جستیمانی ددی بهادری له پاره د تحسین اوخوښۍ نه ډک جذبات وو .

د قلب په کمزورتیا باندی دنظر پریوتو سره سم اغا حسن خپل خپاره فوځیان بیرته سره راټول کړل تر څو د جستیمانی په مقابل کی ودریږی . دواړه لښکری تردو ساعتو پوری یو دبل سره نښتی وی ، او بیا عیسوی فوځونه د پخوا څخه د جوړ کړل شوی پلان په مطابق شاته و تمبیدل . اودسترگو په رپ کی یی دجنگ میدان خالی کړ . دښار دروازی دخپلو سپاهیانو له پاره پرانستل شوی اوبناریانو دخپلو بهادرو فوځیانو په غاړو کی دگولو هارونه واچول . کله چی ټول عیسوی لښکر ښار ته ننوت نو د سینټ رومانس دروازه بیرته و تړل شوه اورو میان کلابند شول . د قسطنطین قیصر په خپله د دیوال په یوه برج باندی موجود وو . د دیوال نه مخته یو اورود خندق کندل شوی و او هغه یی د اوبو څخه ډک کړی و .

د سلطان محمد خان فوځونو د اربان په لاسو د جوړو شوو توپونو په واسطه د ښار په دیوالونو باندی دگولویو ویشتل پیل کړل ، داربان سترتوپ چی ددی جنگ دناوی حیثیت یی درلود د سینټ رومانس مخامخ نصب کړل شوی و . ددی توپ هره گولی دیرش انچه قطر درلود . اربان پخپله ددی توپ دویشتلو دنده درلوده . دبله اړخه د سلطان پیاده فوځ د ساباطونو په کومک سره خپل ځانونه دیوالونو ته ور رسول . خو دخندق په موجودیت کی هغوی نه توانیدل دیوالونه ته ور ورسیري . په دی وخت کی د دیوالونو د پاسه نصب شوی عیسوی توپونو په مسلمانانو باندی دنیا سور اور گرځولی وه . سلطان محمد خان پخپله ټوله ورځ د فوځ قومندانی کوله ، دسهار نه تر ماښامه پوری داس په شاناست و اویوی لوری بلی ته یی ځغلاوه .

دلمر د پریوتو سره سم ددواړو خواو څخه جنگ بند شو ، دټولی ورځ جنگ ستومانه کړی عسکر بیرته خپلو خپلو ځایوته راغلل . خو هغوی دخپلو ځانو څخه د وسلی دلری کولو پرته بسترو ته ځانونه ورسول . په دی ورځ چی مسلمانو سپاهیانو دښار دیوالو ته د ورسیدو څومره هللی ځلی کړی وی ټولی ناکامه وی . په همدی خاطر

سلطان محمد خان د مشاورت غونډه را وبلله، اود خندق څخه د تیریدو مشوره یی تری واخسته. بله ورځ سهار وختی مسلمانانو خندق ځای ځای د ډبرو او خاورو څخه ډک کړ، دا د بنار نه بیرون خندق و اودومره ژورتیا یی نه درلوده. تر غرمی پوری یی خندق په مختلفو ځانو کی وویشه او د تیریدو لاری یی راپیدا کړی، په دی توگه عثمانی لښکر د بنار تر دیوالونو پوری ورسید. خو د دیوالو د پاسه یی زور نه رسید. ځکه د پاسه به عیسویانو په غوړو کی مالوچ لمدول او بیا به یی اور ورته کاوه او په مسلمانانو به یی راشیندل. دغی کار ترکانو ته ډیر زیان ورساوه. په دی خاطر عثمانی فوځونه مجبور شول تر څو د دیوالونو څخه بیرته شاته شي. دا ورځ هم بی نیله اوبی مرامه تیره شوه.

بله ورځ هم په جوش او جذبی باندی ملبس عیسویانو مسلمانان هیڅ کار ته پری نه بنوول.

اوس نو سلطان یو بل پلان جوړ کړ. هغه د لرگیو مضبوطی تختی یو ځای کړی او دهغوی څخه یی ستر ستر مینارونه جوړ کړل. ددی لوړوالی د بنار د دیوالو په اندازه و، د لرگیو ددی مینارونو په سرونو کی یی پاتخی ونبلولی او ورلاندی یی ورته عربی نصب کړی تر څو په اسانۍ سره حرکت وکولی شي. سلطان خپلو بهادرو سپاهیانو ته حکم وکړ چی دا مینارونه دیوالو ته نژدی یوسی او هلته یی پاتخی د دیوالو سره یو ځای کړی په دی توگه به دوی ته د خندق څخه یو پیل جوړ کړل شي. ددی ټول کار مسؤلیت اغا حسن په خپله په غاړه واخست، هغه خپل مینار ان تر دیوال پوری ورساوه او هلته یی د دیوال سره ونبلاوه خو کلابندو عیسوی عسکرو هم پوره وړتیا ونبوده، هغوی دغه مینارونه په سور کی وسځول او په دی توگه عثمانی لښکر د ډیر زیات ځانی او مالی تاوان نه وروسته بیرته شاته راغی. او په دی توگه ددی مینارونو په واسطه د بنار د نیولو دا ترکیب ناکام شو.

نن د جنگ د پیلامی اوومه ورځ وه، قاسم بن هشام د څو ورځو راهیسی په لښکر کی نه لیدل کیده. نن چی کله د ټولی ورځی د کاروایی دکتلو وروسته سترې ستومانه سلطان خپلی خیمی ته بیرته راستون شونو قاسم بن هشام یی منتظر وموند. قاسم هم ډیر ستومانه معلومیده. داسی څرگندیده لکه دکوم ډیر مهم کار څخه چی راستون شوی وی... قاسم ستومانه سلطان ته یو خوشحالونکی خبر ورکړ او ورته یی وویل:

« درونده سلطانه! زه ستا د حکم په مطابق د تیرو پنځو ورځو څخه په بنار کی وم، ماته دخپلو سرچینو څخه دا خبر تر لاسه شوی دی چی د نن څخه دوه ورځی وروسته یعنی د اپریل په ۱۵ مه د جینوا نهه ستر جهازونه غله او بارود قسطنطنیې ته را وړی. دوی به د ابنای فاسفورس څخه د جنگ په واسطه را تیریری او د گولپن هارن بندگاه ته به ځانونه رسوي.

سلطان دخپل ماهر او پوه ملگری ددی خبر په اوریدو سره دخوشحالیو نه په کالیو کی نه ځایده. هغه خپل امیر البحر ته سمدلاسه پیغام ولیږه چی هغوی دی هڅه وکړی چی هغه جهازونه سهی او سلامت ونیسی او بیا په

پنځلسم داپريل همغسی وشول چی قاسم یی اطلاع ورکړی وه ، د جینوا څلور جهازونه د غلی او بارودو نه ډک ابنایی فاسفورس ته راورسیدل. دا جهازونه د عثمانی جهازونو په نسبت ډیر غټ او سترو و. امیر البحر اغلن بلوط هڅه وکړه دا جهازونه تم کړی خو د جینوا د جهازونو ملاحان د شهادت د جذبی نه ډک وو. هغوی د ترکی جهازونو کتار مات کړ او بیرون تری راووتل. او گولډن هارن ته ورننوتل او بناریانو ته یی دا ارزښتناکه هدیه په بری سره ور ورسوله.

سلطان ته چی کله دامیر البحر بلوط اغلن دناکامی خبر ورغی نو ډیر په غصه شو، دهمدی غصی په حال کی پورته شو او په خپل اس سپور شو او پخپله د سمندر لوری ته ولاړ. په بری سره د جینوا د جهازونو تیریدل او گولډن هارن ته ور رسیدل د بناریانو په زړنو کی نوی روح راتازه کړی و. عوامو ته دا خبر هم ورسید چی تراوسه پوری د جینوا پنځه نور جهازونه هم په مارمورا بحر کی موجود دی چی لږه شیبه وروسته به ابنای فاسفورس ته راتنوخی. خلکو ددی جهازونو د لیدلو له پار ددیوالونو سرونو ته منډی کړی او ډیره گڼه گڼه هلته سره راتول شول ترڅو د جهازونو دراتیریدو نظاره وکړی ، سلطان په خپل آس سپور و او خپل امیر البحر ته یی سخت احکام ور لیرل. هغه ورته ولیکل چی دغه پاته پنځه جهازونه په هیڅ قیمت پری نږدی چی د ابنای فاسفورس څخه ور تیر شی.

په زرگونو سترگی د سمندر په لور مرکوزی وی ، خلکو وکتل چی کله چی د جینوا جهازونه سمندر ته رانوتل نو عثمانی بحریی په ډیر زور وشور سره په هغوی حملی پیل کړی ، دهغوی اوږدو قطار یی مات کړ او هغه ټول په یوه ځای کی مخکی وروسته او یا یو دبل سره یو ځای و دریدل. عثمانی بحریی دڅلورو خواو څخه دا جهازونه کلابند کړل او اوسپنه او اوری پری ور خوشی کړل. کله چی عثمانی جهازونو په پوره توگه د جینوا جهازونه تر خپل کنترول لاندی راوستل نوبلوط اغلن خپل جهازونه د مسیحی جهازونو سره یو ځای کړل ، د مسلمانو مجاهدینو دا غوښتنه وه چی هغوی دی په دی جهازونو باندی سپاره شی او دهغوی ملاحان دی یا ووژنی او یا دی یی ونیسی. خو د جینوا جهازونه دومره ستر او لوړ وو چی عثمانی سپاهیان دخپلو ټیټو او کمزورو جهازونو په واسطه هغوی ته ور ونه ختلائی شول.

په پیل کی ، هغه وخت چی عثمانی جهازونو عیسوی بیړی په خپلی کلابندی کی راوستی نو لیدونکو سترگو ته دا یقین ترلاسه شوی و چی دا ستر پنځه جهازونه به خامخا ونیول شی. خوبیا یو ناڅاپه د بنار د دیوالو څخه هغه وخت شور و غوغا راپورته شوه چی کلابند شوو جهازونو د ترکانو محاصره ماته کړه او په ډیره بیړه د گولډن هارن بندرگاه ته را ورسیدل. سلطان محمد خان دخپلی بحریی دناکامی په خپلو سترگو کتله. او ډیر غمگین و. کله چی عیسوی جهازونه د ولکی څخه ووتل نو سلطان زغم له لاسه ورکړ او سمدلاسه یی خپل آس په اوبو کی ور کیوست. ټوله فضا د قسطنطنیی دخلکو خوشحالی ډکه کړی وه ، د جینوا د جهازونو دا فتح د اخلاقی اړخه

په کلابند شوو خلکو باندی ډیر مثبت اغیز درلود. سلطان د ډیری غصی په حال کی خپل امیر البحر را وبالہ ، او د ډیری غصی څخه یی په هغه لاس پورته کړ. خو په دی کی دامیر البحر کومه گناه نه وه. هغه خو دخپلو کوچنیو جهازونو په واسطه د عیسویانو غول پیکره جهازونه کلابند کړی وو. خود مسلمانانو له پاره هغو جهازونه ته ورختل شونی نه و. خوبیا هم دسلطان دقهر په واسطه امیر البحر نور هم مستعد شو ، ددی نه وروسته هیڅ جهاز دا جرئت نه کاوه چی د ابناپی فاسفورس څخه تیر شی او دمارمورا په بحیره کی ور داخل شی. په دی جهازونو کی چی کوم کومک را غلی و هغه د قسطنطینی له پاره اول او اخری کومک و . سلطان دکلابندی کار په ډیره بڼه توگه تر سره کړ. بیا بیا یی حملی وکړی ، بیا بیا یی ناکامی په برخه شوه او هر څه بی نتیجی پاته شول. د کلابند شوو حوصلی نوری هم لوړی شوی ، هغوی ته د سامانو نو له پلوه هیڅ تکلیف نه و ، هغوی دکلونو کلونو له پاره دکلابندی تابیا کړی وه. هغوی دا هیله درلوده چی د هنگری پادشاه « هونیادی » به خپله ژمنه ماته کړی او دشمال له لوری به حمله وکړی اود قسطنطینی کلابندی به پای ته ورسوی.

که په دی حالاتو کی دسلطان محمد خان په ځای بل هر څوک وی نو خامخا به یی دا کلابندی پای ته رسولی وی او په خپله لاره به تللی. خو سلطان په خپله اراده کی کلک او په خپل عزم کی راسخ و. دهغه په عزم او استقلال کی هیڅ کمښت نه و اودهغه ارادی د هری ناکامی وروسته نوری هم کلکیدی.

هغه وخت چی سلطان محمد خان د اورنه څخه سفر پیلاوه. نو دخپل ځان سره یی د علماو ، فضلاو اوعابدانو یوه ډله هم راوړی وه ، هغه به دهمدی خلکو د خبرو څخه گتمن کیده. درویش صفته سلطان مرادخان ثانی دخپل ژوند په اخري شپرو کلنو کی سلطان محمد خان د «ایدین» د علماو محفل ته لیږلی و . دهمدی نیکو خلکو د صحبت څخه دهغه په عزم او استقلال کی لوړوالی راپیدا شوی و. هغه به د محاصرې په دوران کی هم ددی خلکوسره مشوری کولی ، دخپلی لمړنی بحری ماتې وروسته د کلابندی د لازیاتی سختیدو له پاره یی یوه ورځ داسی تاریخی فکر په سر کی وگزرید چی سلطان محمد خان یی د تل له پاره په «سلطان محمد خان فاتح» باندی بدل کړ.

سلطان محمد خان ته دا ډاگیزه شوی وه چی د ابناپی فاسفورس دغی برخی کی ، چیری چی اوبه ډیری ژوری دی ، ترکی بیړه په مشکله توگه په عیسوی بیړی باندی بریالی کیدی شی. په دی خاطر یی پریکړه وکړه چی یو زیات شمیر کشتی او گڼ شمیر بحری جهازونه چی د عیسوی جهازونو څخه کوچنی دی دبندرگاه پاسنی برخی ته منتقل کړی. په دی ځای کی اوبه تنگی دی ، او یونانی ستر جهازونه هم دلته نه دی بریالی شوی ، دبندرگاه پورتنی برخه گولډن هارن پوری رسیږی او گولډن هارن ته هیڅ ډول زیان نه رسیږی. د کلابندی ټول زورد وچی په لور مصرفیږی. په ځانگړی توگه د سینت رومانس د دروازی په لور دکلا د سوبی ټول سامان او وسایل را

تولیدی. په دی خاطر د قسطنطنیې خلک دنور خوا و څخه بی فکر اوسی او په همدی یوی لوری خپل دفاعی ځواک مصرفوي.

سلطان فکر وکړ چی که چیری د گولډن هارن له لوری که په ښار باندی حمله وکړل شی نو درومی فوځونو توجه به سره وویشل شی او په دی توگه مونږ ته هم د دیوال ماتول اوبار ته ننوتل اسانه شی، خو د سمندر له لوری حمله هغه وخت شونی ده چی په گولډن هارن کی اوسپنیز زنجیر نه وی، او هلته جهازونه ورننوتلی شوای. په همدی وخت کی سلطان دخپل ذهانت او استقلال څخه کار واخیست اویو نمونه ی هوډ یی وکړ. د سلطان دغه وړاندیز اغاحسن، احمد کدک پاشاه، اومحمود پاشا په څیر پوه او تجربه لرونکی سپه سالاران هم حیران پاته کړل. سلطان دیوه ناشونی کار د شونی کولو هڅی کولی.

سلطان وویل چی د ابنای فاسفورس په زورو اوبو کی خپل ټول جهازونه گولډن هارن ته ورننبايي. خودوی ته به په اوبو کی د تللو په ځای د وچی د لاری تلل په کار وي، ددی کار له پاره هغه یو ډیر عجیب او غریب وړاندیز وکړ. دغه وړاندیز د نړی په تاریخ کی ساری نه لری. هغه پریکړه وکړه چی گولډن هارن ته د جهازونو د ورسولو له پاره به لس میله واټن په وچی وهل کیږی. ددی له پاره د ابنای فاسفورس د غریبی ساحل څخه جنگی جهازونو وچی ته راوړل کیږی اوبیا به دغه جهازونه د یوی سختی غرنی او تیرلورپه لاری نه د گولډن هارن شمالی غاړی ته رسول کیږی او هملته به په گولډن هارن کی ځای په ځای کیږی. د وچی دا لاره نژدی لس میله واټن درلود. سلطان دروان کال د جمادی الاول څوارلسمه شپه چی په پوره توگه د سپورمی په رڼا باندی روښانه وی و ټاکله. هغه حکم وکړ چی ان تر گولډن هارن پوری د لرگیو تختی و غوروی. دا د سلطان یو عجیب وړاندیز اود هغه محیرالعقوله تجربه وه. سلطان ددی کار د پای ته رسولو له پاره همدا یوه شپه ټاکلی وه، د هغه د حکم سره سم په دغه لس میله واټن کی د لرگیو تختی و غورول شوی، ددی تختیو د پاسه یی غوری واچول. د دغوروالی په واسطه دا تختی پخپله یو سمندر وگرزید.

د ښار د دیوالونو څخه ټوله ورځ سیل کونکو د سلطان عسکر کتل چی د لرگی تختی غوروی او یو ځای کوی یی. خو هغوی حیران و چی اخر مسلمانان ددی څخه څه ډول کار اخستل غواړی؟ د شپی درا ختلو سره سم مسلمانو سپاهیانو خپلی ۸۰ جنگی کشتی او جهازونه راښکودل او د لرگیو په تختیو یی ور وخیژول، کله چی ددی اتیاو جهازونو تیرین په تختیو باندی سپور کړل شو نو په زرگونو عسکرو هغوی ټیله کولی. په دی شپه د هوا خپو هم د مسلمانو عسکرو سره پوره مرسته کوله، په دی اساس د جهازونو ملاحانو بادبانونه پرانستل. د جهازونو ددی تیرین د پرمخ بوتلو له پاره دانسانانو نه علاوه حیواناتو هم خپله دنده تر سره کوله. لاره اوږده او ډیره سخته وه، د سپورمی رڼا هری لوری ته خپلی وړانگی غورولی وی، په دی سپورمیزه شپه کی هری لوری ته شور ماشور،

د خوشحالی ناری او فوځی سندری په دیوالو ناستو عیسوی عسکرو اوریدی. او په دی سوچ او فکر کی حیران و چی اخر مسلمانانو دکوم کار له پاره ملاتړلی ده.

پخپله قسطنطین هم دیوال ته راغی او د مسلمانانو ددی کار نظاره یی وکړه ، هغه د عثمانی فوځ د باجو غږ اوریده . خو ددی نه زیات په نور څه نه پوهیده . خو مسلمانانو خوشحالی کوله . ټوله شپه دغو اتیا جهازونو سفر وکړ او د قسطنطینی عیسویان تر اخری وخته پوری هم هیڅ ونه پوهیدل ، بلاخره د سهار رڼا ددی سترراز څخه پرده پورته کړه ، په دی وخت کی د سلطان لښکر اتیا جهازونه او درنه توپخانه په گولډن هارن کی ځای په ځای شوی وه .

کله چی د قسطنطینی خلکو د سلطان د لښکر اتیا وسلوال جهازونه او درنه توپخانه په گولډن هارن کی وکتله نو د ښاریانو ساه گمانی و دریدی ... دا څه شوی دی ؟ ... دوی خو یا ناشونی خبره شونی کړی ده ... د قسطنطینی خلکو په خپلو سترگو باور نه کاوه ، هغوی دا هم وکتل چی عثمانی فوځونو د دیوال تر څنگ یو پل هم درولی دی او خپل توپونه یی په مناسبو ځایو کی نصب کړی او د دیوال دی لوری ته یی د گولیو د ورولوله پاره هم ځانونه تیار کړی دی . عیسویان ډیر وار خطا شوی و ، د قسطنطین څومره جهازونه چی په گولډن هارن کی موجود و ، هغوی ټول د زنځیر تر څنگ په یوه لیکه کی ولاړ و ترڅو پردی جهازونه دننه را داخل نه شي . کله چی د قسطنطین جهازونو د عثمانی بحری بیړی جهازونه په گولډن هارن کی وکتل نو پر هغوی د حملی کولو له پاره رامخته شول . خو سلطان محمد خان د بندرگاهه دواړو غاړو ته خپله توپخانه نصب کړی وه . عثمانی توپخاننی په عیسوی جهازونو باندی گوله باری پیل کړه او هر جهاز به چی مخی ته راته نو هغه به یی د همدی گولیو په واسطه په اوبو کی غرقاوه . د اربان توپونو سخته گوله باری کوله او هر لوری یی گولی ویشتلی . دا د جنگ هغه اساس نقطه وه چی توپونو په کی ډیر بنسټیز او پریکنده رول ولوبوو . په دی توگه د سمندر له لوری د حملی په واسطه عیسویان محبور شول چی خپل فوځ ځواک سره وویشي . د گولډن هارن اوبه ډیری ژوری نه وی . په دی اساس عثمانی جهازونو په ډیره اسانی سره هغه استعمالولی . سلطان په گولډن هارن باندی دیوه پل د جوړولو حکم وکړ او په دی توگه یی د ښار شمالی دیوال هم د سختی کلابندی لاندی راوست .

اوس نود ۱۴۵۳ کال د می میاشتی څلور ویشتمه ورځ وه . په همدی ورځ قسطنطین سلطان ته پیغام ولیږه : « ته چی پر ما څومره خراج ټاکل غواړی زه یی ورکړی ته تیار یم . ما خپل باجگذار وگرزوه او قسطنطینیه ماته پرېږده »

خو اوس سلطان په دی ډاډمن شوی و چی هغه به ښار سوبه کوی . په دی خاطر یی قسطنطین ته ځواب ولیږه چی : « که چیری ته اطاعت قبلوی نوتاته به دیونان جنوبی برخه درکړل شي خو زه به په اسلامی دولت کی د قسطنطینی د یو ځای کیدو پرته بیرته ستون نه شم . »

سلطان په دی پوهیده چې ترهغی چې د قسطنطنی عیسوی سلطنت چې د عثمانی سلطنت تر منځ خنډ گرزیدلی دی ، په خپل ځای پاته وی نو په گوانونو او خطرونو کی به کوم کمښت نه راځی . هغه د قسطنطنین اودهغه څخه د پخوانیو قیصرانو د شرارت څخه پوره خبر و . او بیا خو اوس د قسطنطنی په سوبه کی ډیر کم وخت پاته و . په دی خاطر د قیصر قاصد د سلطان دخیمې څخه نامراده اونا کام و گرزید . په دی وختو کی د وچی له لاری هم یو پر بل سختی حملی پیل شوی وی ، خود قسطنطنی پر هغو دیوالونو چې د زرکالو راهیسی بی دهر ډول دښمن څخه دغه ښار خوندي ساتلی وه د عثمانی حملی کوم اثر نه ښکاریده . عثمانی توپونو د دیوالو په دواړو غاړو باندی په پرلپسی توگه گوله باری کوله ، بلاخره د اوو ورځو پرلپسی گوله باری نه وروسته د قسطنطنی د دیوالونو په دری ځایو کی درزونو را پیدا شول .

هغه دیوالونه چې د پیړیو پیړیو راهیسی بی په پوره ځواک سره دهر دښمن مقابله کړی وه د عثمانی توپونو په مقابل کی تم نه شول او په ځای ځای کی وشکیدل .... او بیا داسی وخت هم راغی چې د سینت رومانس د دروازی تر څنګ څلور واړه برجونه د توپونو د ۳۰ انچه گولیو په مقابل کی تر ډیره و نه دریدل او په ځمکه را پریوتل . اوس نو سلطان محمد خان ته خپل اخری بری تر سترگو کیده (گبن)

سلطان قسطنطنین ته پیغام ولیږه چې که چیری هغه دغه ښار په امنناکه توگه ورته حواله کړی نو د ښاریانو ژوند ته به هیڅ ډول زیان نه ور رسیږی . ددی تر څنګ به د مورییا حکومت هم ده ته ورحواله کړی . خو قسطنطنین دا وړاندیز و نه مانه . هماغه و چې سلطان محمد خان په خپل لښکر کی اعلان وکړ چې دمئی په ۲۹مه به اخری او پریکنده حمله کیږی . ددی نه مخته په ۲۸ دمئی سلطان یو ځل بیا خپل فوځ کی اعلان وکړ چې سبا سهار به د هره اړخه په ښار حمله کیږی ، فوځ ته به د ښار د تاج او تاخت له پاره اجازه ورکول کیږی . خو سرکاری املاکو ته به څوک زیان نه ور رسوی ، ددی نه علاوه هیڅ عثمانی سپاهی به ، امن غوونښتونکو ، وسله غورزونکو ، زړو ، کوچنیانو ، ښځو او ... ته زیان نه ور رسوی . ددی خبر سره سم د مسلمانانو په لښکرو کی دخوشحالی څپې خپری شوی او د تکبیر غږونه پورته شول .

دبله اړخه په شاهی قصر کی قسطنطنین خپل سپه سالاران ، د حکومت مسؤلین ، قومی مشران ، مذهبی مشران ټول راټول کړل او یوه غونډه بی جوړه کړه ، هغه ته ډاگیزه شوی وه چې سبا سهار مسلمانان یوه هر اړخیزه حمله کوی . په دی خاطر بی ښاریانو ته تراخری ساعته پوری د جنگیدو او دفاع حکم وکړ . پخپله بی هم په ډکی مجمع کی په خداوند یسوع مسیح باندی سوگند یاد کړ چې دخپلی وینی د اخری قطری پوری به د ترکانو په مقابل کی جنگیږی . د غونډی د پای ته رسیدو سره سم ټول سالاران راپورته شو او داخری معرکی له پاره بی ځانونه تیارول پیل کړل . قیصر ددی غونډی د پای ته رسیدو څخه سمدلاسه وروسته ایا صوفیا ته راغی او په خپل اخری عبادت کی مصروف شو . په ای صوفیا کی په هر پادری باندی ویره او خوف سپور شوی و ، قیصر د عبادت ځای څخه د

فارغیدو وروسته خپل ځای ته ولاړ، هلته یې دخولمحي ارام نه وروسته په آس پښه واړوله اودسینټ رومانس په لور راغی، دلته دکلابند شوو لخوا سخته حمله شوی وه.

عثمانی فوځ هم ټوله شپه په ذکر و عبادت کی مصروف وو. پخپله سلطان محمد خان دسهار د لمانځه څخه د فارغیدو وروسته د علماو اوروحانیونو غونډی ته ورغی اودخپلی اخری حملی دبریا له پاره یی تری دعاوغوښته. په دی غونډه کی دسلطان پیر «ایدنی رحمة الله» هم موجود وو. دغه پیر داخری حملی دبری له پاره ددعاکولو په نیت ځانته خیمه درولی وه، دخیمی بیرون یی یو ساتونکی درولی و ترڅو څوک یی مزاحم نه شي. په دی توگه د سلطان مرشد په خپله په دعاو کی مصروف وو. سلطان د لمر دراختو نه مخته د خپلو فوځونو لیکي سمی کړی، او هغوی ته یی یو په زړه پوره تقریر وکړ.

«نن به مونږ د ماسپښین لمونځ په ایاصوفیا کی ادا کوو.»

سلطان د خپلی وینا د ختمولو وروسته خپلو سالارانو ته دحملی کولو حکم وکړ. نن د ۱۴۵۳ کال د می د میاشتی ۲۹ مه ورځ وه، عثمانی فوځونو د مختلفو اړخونو څخه حمله وکړه، توپونو او منجنیقونو دښار په دیوالونو گولی ورولی، دیوالونه ځای په ځای سوری شوی وو. خودحملی ډیر زور دسینټ رومانس ددروازی په لور و. عثمانی فوځونو په ځای کی د خندقونو څخه تیر شول، هغوی د خندقونو دپاسه پاتخی کینسودی، کمندونه یی واچول او په دی توگه د لمر د راختوسره سم د وینو او اور دا پریکند جنگ پیل شو. دسینټ رومانس دیوالونه لا دپخوا څخه د ترکانو په توپونو سوری شوی و. په دی اساس مسلمانو سپاهیانو ددیوالونو د همغه درزونو څخه گټه پورته کړه اوښار ته دننوتلو هڅه یی وکړه. خو هر ځل به دهغوی هڅی دسختی مقابلی سره مخامخ کیدی. دعثمانی فوځونو بهادرو څو ځلی د لویدلو برجونو او دیوالو د درزنو څخه دتیریدو هڅی کولی، خوهلته دننه د جستیمانی اونورتاس فوځونو، دقسطنطینی عامو ښاریانو، ان ښځو او کوچینانو دخپلو ځانو څخه دفاع کوله، هری لوری ته همدا حال و... د سمندر او وچی دواړو څخه په یوه وخت کی سختی حملی روانی وی، یو عجیب او حیرانونکی قیامت و. یو اړخ هم د تسلیمی له پاره تیار نه و، قسطنطین په خپله په اس ناست و او د سهاره تر غرمی یی دڅه خوړلو څښلو پرته منډی ترپی وهلی، جان جستیمانی توری کارولو داسی مهارت ښوده چی سلطان محمد ورته په خپله گوته په خوله و. اوبی اختیاره یی دا خواهش کاوه چی کاشکی دا شخص زما په فوځ کی وای. «عثمانی دولت»... تر غرمی پوری دعثمانی دولت یو عسکر هم ښار ته ور داخل نه شو. عیسویانو دخپل مرکز د خوندی ساتلو له پاره حیرانونکی شجاعت تر سره کاوو. هر سپاهی به دخپل ځان په قیمت دفاع کوله. هر ځل به یی د ترکانو حملی درولی، توری د تورو سره جنگیدی، ترکی عسکر به د عیسوی عسکرود وژلو او یا پخپله دشهید کیدو... وروسته ددیوال څخه راغورزیدل.

خوسلطان محمد خان د خپلو لمړنيو ناکاميو څخه ناهيلي شوی نه و. په پوره عزم سره را پورته شو او د ښار د دیوال څنګ ته ورغی، دوه رکعتونه لمونځ یې په جمعه وکړ، د زمکې هغه برخه چې سلطان او دهغه ملګرو په کې لمونځ ادا کړ د تل له پاره د «فاتح د لمانځه ځای» په نامه مشهوره شوه. (جهان دیده) ... بلاخره سلطان د خپل نازولي فوځ يني چري زرکسیزه ډله له ځانه سره کړه، ددی ډلې په لمړۍ لیکه کې اغا حسن، عبدالرحمن، اوریاض بیګ په څیر تجربه لرونکی عسکر شامل و. تردی وخته پوری یونانی اورومی عسکر پوره ستومانه شوی و. په هغوی کې د تازه حملو تاب نه وپاته. ددی تازه مهم د روانیدو نه مخته سلطان خپل پیرته یو قاصد ورو لیبړه او ورڅخه یې وغوښتل چې ځانګړی دعا ورته وکړي. ځکه سلطان انډینمن و چې که نن قسطنطنیه فتحه نه شي نو بیا به هیڅکله هم فتحه نه شي. ځکه چې نن حمله کونکو خپل ټول توان په کار اچولي و. کله چې دسلطان قاصد هلته ورغی نو ساتونکی هغه منه کړ خو عثمانی وزیر ساتونکی ته په قهر شو او ورته یې وویل چې هغه به پیر ته دسلطان پیغام هر ورو ورسوی.

ددی خبری سره سم هغه څیمی ته ورننوت ویی کتل چې پیر په سجده پروت دی او دعا کوی. دعثمانی وزیر په کتلوسره یې سر راپورته کړ او ورته یې په خدا کی وویل چې ورځه قسطنطنیه فتحه شوه... (تاریخ اسلام).

عثمانی وزیر ته ددی بزرګ په خبرو باندی باور را نه غی او بیرته یې منډی کړی. خود هغه بزرګ د څیمی څخه د وتلو وروسته یې وکتل چې د ښار په دیوالونو باندی داسلام بیرغ رپانده دی. په حقیقت کې هغه وخت چې سلطان خپل پیر ته دا قاصد ورو لیبړه نو هغه وخت ډیر نازکه وه. اوبیا په دی وخت کې ددیوال هغه برخه د سلطان تر مخه وه یوناڅاپه را پریوته او د راپریوتو سره سم خندق ډک شو او ښار ته د ورننوتولاره پرانستل شوه. د بله اړخه بحري فوځ هم په همغه وخت کې په یوه ستر برج باندی ولکه وکړه او سلطانی بیرغ یې پری نصب کړ. ددی بیرغ د پورته کیدو او د دیوال د راپرزیدو وروسته سلطان او دهغه ملګری چې په سر کې یې اغا حسن شامل و ښار ته ورننوتل. خو عیسویانو تراوسه پوری خپله ماتې نه منله. په همدی وخت کې قسطنطنین ته یو ډیر ژور زخم دا راپیداشو چې دهغه دجنگ نازولی جستیمانی سخت زخمی شو او او جنگ میدان یې پرېښود. سلطان په همداسی وخت کې حمله کوله چې جستیمانی دخپلو ملګرو سره لاره پری ایښی وه. اویا دی توګه یې ښار خپلو دښمنانو ته حواله کړی و. قسطنطنین د جستیمانی دتم کولو له پاره ډیری هلی ځلی وکړی و خو هغه د مسلمانانو دتورو څخه ویریدلی و. هغه سمدلاسه د بندرګاه په لور ولاړ. دهغه د تللو سره سم په عیسویانو کې کمزورتیاوی راپیدا شوی، په دی وخت کې قسطنطنین په خپله قومنده په لاسو کې واخسته. خو دینی چری حمله ډیره سخته وه، عیسویانو یې مقابله ونه شوه کړای.

دینی چری سردار اغا حسن په ډیره میرانه دخپلو ملګرو سره یو ځای په دیوال وروخت ... قسطنطنین او دهغه ملګرو هڅه وکړه چې اغا حسن شاته و تمبوي. په دی وخت کې ددغو دری مسلمانانو دمقابلی له پاره سل کسه

عیسویان را غلبل ، خو اغا حسن د پایلونه بی پرواه د قسطنطین په فوځونو کی خپله توره وچلوله. په دی وخت کی داغا حسن وجود زخمی زخمی شو. بلاخره بی دزخمونواوزیاتی وینی له لاسه هملته دشهادت کلیمه ولوسته او ځان بی خالق ته وسپاره..... په دی جنگ کی دینی چری د دیرشو عسکرو څخه اتلس شهیدان شول. خو دانور بریالی شول ځکه دهغوی شاته نور ترکی فوځونه ور ورسیدل ، اوس نو حمله کونکی دهره اړخه ښار ته ورننوتی و. هری لوری ته دعیسوی فوځیانو جسدونه پراته وو. اوس دښار په ستر دیوال باندی سور هلالی بیرغ رپانده وو.

قسطنطین چی تر اوسه پوری په پوره زړه ورتیا سره جنگیده دخپلو ډیر و مخلصو ملگرو په دلایسه ورکولوسره بی هیلی له لاسه ورکړی او په لوړ او ازی بی وویل چی:

« ایا کوم عیسوی شته چی ما پخپلو لاسو ووژنی...؟ ایا کوم عیسوی شته چی ما پخپلو لاسو ووژنی؟ »

خو کله چی دروم اخی قیصر ته کوم ځواب پیدا نه شو نو بیا بی دروم د قیصر لباس د ځانه لری کړ او د عثمانی فوځ په سیلاب کی ورگډ شو او دیو سپاهی په خیر په پوره میرانه و جنگید او ووژل شو..... په دی توگه دهغه دمرگ نه وروسته یولس سوه کلنه بازنطینی پادشاهی هم له منځه ولاړه.... ددی پادشاهی پیل د قسطنطین له خوا شوی و او اخی هم قسطنطین و. او ددی نه وروسته.... د قیصر لقب یو تاریخی داستان پاته شو. د عالمیانو د سرور دا ارشاد پوره شو چی فرمایلی بی وو.... «اذا هلک قیصر ، فلا قیصر بعده...»

خو شیبي وروسته قسطنطینیه د فاتحینو دلنیکرو څخه ډکه شوه ، د عیسویانو د مدافعت جوش د منځه ولاړ او حالات آرام شول. عثمانی فوځونو خپلی توری په نیامو کی کینسودی ، سلطان محمد خان دخپلو ملگرو سره یوځای په خپل اس سپور د دیوال د لویدلی برخی څخه راتیر او ښار ته راننوت او ځان بی دایا صوفیا چرچ ته ورساوه. دلته هغه ستنی ته چی د ترکانو ماتی بی ورسره تړلی وه په زرگونو عیسویانو پناه اخستی وه ورغی.

کله چی د سلطان آس دی ستنی ته ورسید نو په زرگونو عیسویانو خپل سرونه راپورته کړل او داسمان په لوری کی کتل چی هغه اسمانی فرشته به توره په لاس راکیوزی او ترک سلطان به دخپلو ملگرو سره یوځای ددی ځایه باسی او دماتی سره به بی مخ کوی، خو سلطان محمد خان دهغی ستنی څخه ورتیر شو او دایا صوفیا دروازی ته ورغی ، په دی وخت کی نه کومه فرشته د اسمانه رانښکته شوه او نه درومیانو ماتی په فتحه بدله شوه. په کلیسا کی را ټول شوی خلک په اخی وختو کی دغیبی کومک منتظر وو. ان تردی چی ددی کلیسا په اړه دغه توهماتی عقیده د سلطان په لاسو د تل له پاره په خاورو بدله شوه.

نن هغه سلطان محمد خان نه و.... بلکه « سلطان محمد خان فاتح » و.

قاسم بن هشام هم دسلطان سره یوځای د ایاصوفیا تر مخه د خپله اسه کوز شوی و ، هغه ددی نه مخته هم څو ځلی دلته راغلی و. لا تر اوسه سلطان همدلته د ایاصوفیا په دروازی کی و چی قاسم په ډیره بی صبری. سره ایاصوفیا ته ورننوت. د چرچ په حال کی دهغه پیژندونکی راهبانی او پادریان سره را ټول شوی و. ټول قاسم ته په حیرانتیا سره وکتل او دهغه په فاتحانه رانتوتلو سره یی سرونه ټیټ کړل. خو قاسم غوښتل سوینا ته ځان ورسوی. هغه ته سوینا هیچری هم تر سترگو نه شوه. په منډه پاس منزل ته ولاړ. او په بیره یی ځان د سوینا خونۍ ته ورساوه.

کله یی چی د سوینا دکوتی دروازه پرانستله نو بی اختیاره یی آه وویل... ځکه سوینا دخپلی کوتی په منځ کی پرته وه ، دهغی په گیده کی یو توره ننویستل شوی وه. د سوینا وینه په فرش باندی بیدله. سوینا په وینو کی لت پت وه خو خپلی سترگی یی د دروازی په لور نیولی وی ، ، ،

قاسم ورمڼه کړه او سوینا ته یی ځان ورساوه. خو هغه مړه شوی وه. دهغی سترگی پرانستی وی او هغه د وعدی په مطابق اوس هم د قاسم منتظریوی. قاسم دهغی په سترگو باندی لاس کیښود او په لوړ اواز یی انا لله و انا الیه راجعون وویل. قاسم د حالاتو څخه داسی وانگیرله چی سوینا په خپله خپل ځان نه دی وژلی بلکه هغه وژل شوی ده. دهغه ذهن د شاگال په لور ولاړ او فکر وکړ چی دا دهمدی مکروه انسان کار دی. د قاسم په سترگو کی د شاگال انځور راگرزیده او سترگی یی د وینو نه ډکید.

سلطان محمد فاتح دخپلو ملگرو سره وعده کړی وه چی د ماسپینین لمونځ به په ایاصوفیا کی کوی. په دی اساس سمدلاسه د ایاصوفیا د حال څخه چوکی لری کړل شوی او په ایاصوفیا کی دسلطان محمد د الله اکبر اواز پورته شو. سلطان او دهغه ملگری د الله په دربار کی په سجده پریوتل. په دی وخت کی په ایاصوفیا کی د زرگونو عیسویانو او پادریانو د سترگو څخه اوبنکی روانی شوی ، دلمانځه څخه د فاریغیدو وروسته سلطان خپلو جنگیالیو ته حکم وکړ چی ولاړ شي او د قسطنطین لاش ولټوی ،... قسطنطین هلته د سینټ رومانس په دروازه کی د جنگ په جریان کی وژل شوی و. هلته د ډیرو لاشونو تر منځه د قسطنطین لاش وموندل شو چی په جسم یی یوازی دوه زخمونه وو. دسلطان سپاهیانو د قسطنطین سر پری کړ او دسلطان مخی ته یی راوست او په دی توگه د قسطنطینی فتحه مکمله شوه... بله ورځ سلطان د قیصرانو شاهی محل ته ورغی ، ویی کتل چی په دی پراخه محل کی هیڅ نوع حرکت نه شته. کله چی سلطان دا ورانی ویجاړی وکتلی نو بی اختیاره یی دا شعر له ځانه سره زمزمه کړ.

پرده داری می کند بر قصر کسری عنکبوت

چغد نوبت می زند برگنبد افراسیاب (عثمانی دولت)

په دی جنک کی دمسلمانانو په لاسو څلویښت زره عیسویان وژل شوی و. او شپيته زره عیسوی عسکر په بند کی اچول شوی و. دقصر دکورني هیخوک هم و نه نیول شول ځکه هغوی ټول په تیښته بریالی شوی وو. ډیری ایتالیایی او یو شمیر نورو اروپایی هیوادونو ته تنبیدلی وو. دقصر یو لمسی څو ورځی وروسته مسلمان شو او هملته په قسطنطنیه کی واوسید. بلاخره ددی کورنی نوم اونښه ورکه شوه.

د شاهي محل دکتلو وروسته سلطان هلته داس ځغلولو په ستر میدان کی خپل لښکر را ټول کړ او د شکرانی لمونځ یی ادا کړ. (هپوډ روم) یواځی داس ځغلولو میدان نه وی بلکه دلته به د نوو پادشاهانو دتاج د په سرکولو اعلان هم کیده. همدلته به فاتحو جنرالونو خپله جشنونه جوړول. همدلته به مجرمانو ته سزا ورکول کیده او منحرف عیسویان به په کی سوزول کیده. په تاریخ کی څو ځله دحکومت پر خلاف بغاوتونه دهمدی میدان څخه پیل شوی و. معلومه نه ده چی دامیدان به څو ځله دانسانانو په وینو خړوبه شوی وي،

په هپوډ روم کی دری ستنی نصب شوی وی ، لمړی یی دمسیح نه مخته په څلورمه پیړی کی بله یی په پنځمه عیسوی پیړی کی اودریمه یی په لسمه عیسوی پیړی کی. داستنی ددری بازنطینی شهنشانو له اړخه د یادگار په توگه نصب کړل شوی وی ، سلطان محمد خان فاتح د تر ټولو کوچنی ستنی تر څنگ خپل دربار جوړ کړ. په دی ستنی باندی ددریو ازدهاو انځورونه کندل شوی و. کله چی سلطان دا انځورونه وکتل نو دخپله ځایه راپورته شو اودخپلو جنگي غشو په واسطه یی دهغی ازدهاو سرونه ور پری کړل.

په هپوډ روم کی دسلطان دربار جاری و ، هغه نوی احکامات ورکول ، په دی میدان کی دسلطاني فوځونو اومسلمانانو نه علاوه په زرگونو عیسویان هم موجود وو. نن دقسطنطینی خلک دخپل نوی پادشاه دکتلو له پاره راغونډ شوی وو. عثمانی فوځ د پرون راهیسی په ښار کی امن وامان قایم کړی و ، سلطان اعلان کړی و چی دقسطنطینی دښاریانو هرڅه په امان او محفوظ دی. همدا علت و چی نن د مفتوح قوم هر کس په ویره ویره تردی ځایه راغلی و.

قاسم بن هشام دسلطان دربار ته لږڅه ځنډن راغلی و. هغه ټوله ورځ په بندرگاه کی گرزیده. هغه ته دشاگال د پیدا کیدو له پاره یو تیز بحری جهاز او څوکسه عسکرو ته اړتیا وه. خو تر ماسپنینه پوری قاسم کومه پریکړه نه وه کړی ، په حقیقت کی هغه اوس دقسطنطینی څخه وتلای هم نه شو. ځکه سلطان هر وخت هغه ته اړتیا درلوده. خواوس قاسم پتیلی وه چی د ماری د پیدا کیدو له پاره به د سلطان سره نیغ په نیغه خبره کوي. اوبیا به په دی مشن باندی دسلطان د اجازی سره سم کار کوي. دقاسم کورنی هم همدلته په قسطنطنیه کی مقیم شوی و. دهغه خلک چی خپل کورونه یی پری ایښی و دهغوی په کورونو کی دمسلمانانو کورنی ځای په ځای شوی وی. حمیرا هم ورسره هملته یو ځای وه. خو قاسم غوښتل د ماری لټون وکړی. قاسم د هپوډ روم میدان ته راغی...اونیغ د سلطنت د عمایدینو ټولی ته ور روان شو ، تراوسه هغه څو قدمه اخستی و چی یو ناڅاپه ودريد. هغه ته یو پیژندل

شوی خیره مخته راغله او هغه مقرون وو. دا هغه یونانی سالار و چی قاسم ورسره د ماهی نیونکو په کلی کی لاس و گریوان شوی و. ځکه همدی مقرون روزی تنستولی وه او بیا قاسم دروزی دپیدا کولو له پاره په یونانی عسکرو حمله کړی وه. مقرون په عام لباس کی و اود عامو کلیوالو خلکو په خیری په سر تپه راتاوه کړی وه. هغه ته د مقرون په خیری کی یو ډول تجسس پیدا شو ، داسی معلومیده چی هغه په چا د لئی پسی دی. مقرون دسلطانی غونډی څخه بی پرواه دقسطنطینی په خلکو کی گرزیده. هغه د یوه یوه شخص مخ ته کتل. دقاسم شپږم حس را بیداره شو په دی خاطر بی دسلطانی دربار په لور د تللو په ځای دمقرون په لور مخه کړه.

مقرون تر ډیره وخته پوری دچاپلته کوله. دحالاتو څخه بی داسی ډاگیزیده چی په بیړه کی دی خو کله بی چی خپل مطلوبه کس پیدا نه کړی نو بیا د غونډی څخه ووت. قاسم بی تر شا شو ، مقرون پیدل روان و او قاسم په زړه کی دعا کوله چی همداسی پیدل ولاړ شی. ځکه که مقرون په اس باندی سپور شوی وی نو بیا قاسم هغه نه شو تعقیبولی. مقرون د بنار دکوڅو څخه ووت او دشرق په لور روان شو ، دی لوری ته دبنار ابادی کمه وه. ځکه چی په دیوال کی کومه ستره دروازه نه وه. دادقسطنطینی شاتنی برخه وه. مقرون د اوږدی فاصلی وروسته دشمال شرق په لوری کنډراتو ولاړ. دقاسم تجسس نور هم زیات شو. په دی پوه شو هر ورو کومه خبره شته... او خبره هم د راز ده... قاسم دمقرون او خپل ځان ترمنځ دومره واټن پریښود چی مقرون د تعقیب احساس ونه کړی.

بلاخره قاسم ته یو مات اووران ویجاړ عمارت تر سترگو شو، دا دکوم پخوانی چرچ عمارت و. دعمارته په دروازی باندی صلیب نصب کړی شوی ، مقرون همدی کنډر شکله عمارت ته ورننوت. قاسم چی وکتل مقرون هغه زوړ عمارت ته ورننوځی نو لږ څه گړندی شو ، ځکه هغه غوښتل وپوهیږی چی مقرون دلته د چا سره دکتلو اود څه مقصد له پاره ورغلی دی ، قاسم په ډیره منډه ځان د چرچ عمارت ته ورنژدی کړی.

دقسطنطینی داسیمه د سترو ستر غونډیو د یوی لړۍ څخه جوړه شوی وه. اودا کنډر شکله چرچ په همدی غونډیو کی پروت و. قاسم نیغ چرچ ته د ورننوتلو په ځای د چرچ خواته وگرزید او دشاله لوری چرچ ته راغی. دچرچ شاته هم یوه دروازه وه. خودا دروازه بنده وه ، قاسم دروازی ته ورنژدی شو او د دروازی د سوریو څخه بی ددنه ځای اندازه واخسته. هغه ته د وچو پانیو او دغڼو دجالو پرته نور څه تر سترگو نه شول... هغه حیران شو چی مقرون چیری ولاړ. قاسم رامنډه کړه او د نیغی لاری څخه چرچ ته راغی. توره بی را وویسته اودهر ډول حالاتو له پاره بی ځان تیار کړی.

قاسم په ډیر احتیاط سره چرچ ته ورننوت. خودلته هیڅوک هم نه وو. دا ډیر کوچنی چرچ و ، قاسم هلته په وچو پانیو باندی پښی ایښودی او ددیوال تر څنگ ولاړ خو دغه چرچ دیوی ستري غونډی سره نښتی و... یعنی د چرچ دروازه د غونډی لوری ته پرانستل کیده. قاسم په احتیاط سره دروازه پرانسته او هلته بی دیوی حجری په کتلو حیرانتیا احساس کړه خو هغه حجره هم خالی پرته وه. هغه دمقرون پسی گرزیده خو دمقرون درک نه و

معلوم. دا کوچنی حجره په حقیقت کی ددی غونډی، د تراشلو څخه جوړه شوی وه. اود کوم پادری د عبادتخای له پاره استعمالیده. خو اوس دا خونه هم خالی وه. ددی خای د خالی پیدا کیدو سره د قاسم شپږم حس په حرکت راغی اود خطر احساس یی وکړ. ځکه قاسم په خپلو سترگو وکتل چی مقرون چرچ ته را ننوت. خو اوس هغه غائب شوی و.

په همدی وخت کی هغه فکر وکړ چی شونی ده چی ددی حجری دروازه بلی کومی لوری ته وتلی وی، په همدی خاطر یی دیوالونو ته په غور سره وکتل، د حجری دفرش دپاسه په یوه کونج کی د ونډو ډیری لگیدلی و، قاسم سمدلاسه مخته ورغی او هغه وابنه او گیاه یی دهغه ځایه لری کړه..... دلته ریښتیا هم یوه لاره پیدا شوه. ددی دپاسه د لرگیو یوه کلکه تنسته ایښوول شوی وه. قاسم دغه تخته لری کړه، ورلاندی یو سرنګ و خو دفرش نه سرنګ ته باید قاسم اته فته ټوپ وهلی وی. په سرنګ کی دومره تیاره وه چی قاسم که په کی ورکیوتی وی نو هر څه په کی شونی وو. ځکه هغه نه پوهیده چی مقرون به د سرنګ په کوم خای کی پټه شوی وی. خو قاسم ددی خطر اخستو ته تیار و. نو هغه سرنګ ته دور ټوپ کولو په خای ځان په سرنګ کی را ځوړند کړ او لږه شیبه وروسته هغه په سرنګ کی وو. لمړی قاسم ته څه نه تر سترگو کیدل خو وروسته یی سترگی د تیاری سره عادی شوی او خپلی مخی ته یی یو اورود سرنګ کوت. داسرنګ د شرق په لور ته او نژدی نیم کوس اوږدوالی یی درلود. قاسم داسی وانگیړله چی داسرنګ به د دیوال شرقی برخی لاندی تیریری، ددی معنی داشوه چی دا سرنګ به قسطنطنیی څخه تیریری او بیرون تر پاسفورس پوری په رسیږی، ځکه چی نژدی لږ مخته قاسم ته رڼا تر سترگو شوه. اوس قاسم په سرنګ کی هر څه کتل خو مقرون یی نه کوت. لږ څه وروسته قاسم بیره وکړه او په منډه د سورنګ څخه ووت، ځکه هغه نه غوښتل مقرون په کشتی کی کینی او ددی ځایه ووځی. هغه پریکړه کړی وه چی مقرون به نیسی او ددیرو شیانو په اړه به تری پوښتنی گرویزنی کوی.

لږه شیبه وروسته قاسم د سورنګ نه بیرون ووت. دا د قسطنطنیی شاتنی برخه وه، څنگه چی قاسم د سورنګ څخه راووت نو سمدلاسه یی سترگی په فاسفورس ابنا کی په یوی لنگر اچونکی جهاز ور ونښتی. د جهاز بادبانونه پرانستی و او د ساحل څخه پنځوس گزه لری ولاړ و. په دی جهاز باندی دهیچا بیرغ نه و. خود جهاز د رنگ د کتلو سره د قاسم تندي وغوړید. ځکه د جهاز ټولی تنستی توری کړل شوی وی، کیدی شی د شیبی په تیاری کی د نه په نښه کیدو په خاطر داکار کړل شوی وی خو د قاسم په ذهن کی د ډیوډ الفاظ راوگرزیدل. ډیوډ ورته ویلی و چی د شاګال جهاز تک توردی، د قاسم ټول حسونه را بیداره شول. ځکه هغه چی دکوم جهاز پلتنه کول هغه پخپله دهغه مخی ته ولاړ و. په قاسم باندی قدرت مهربانه شوی و. مکروه شاګال مارسی همدی جهاز ته راوړی وه. خو په دی وخت کی قاسم د خپل شاوخوا غونډیو لوری ته متوجه شو اوس نو قاسم مقرون له یاده ویستلی و. اود شاګال په اړه یی فکر کاوه. د غونډیو له اړخه قاسم یو اواز واورید. بلکل همداسی اواز لکه

خوک چی کوم شي په اوبو کی غورځوی... قاسم یو دم بنی لوری ته منډه کړه ، توره یی راوویسته ، او په لاس کی یی ونیوله . په یوه منډه یی ځآن غونډی ته ورساوه .

قاسم د مقرون تر مخه ولاړ و... ددی غونډیو په منع کی داوبو په غاړه دمقرون کشتی ولاړه وه . خوکله چی قاسم ور ورسید نو مقرون په کشتی کی سپور شوی و . په یقینی توگه چی مقرون به دشاگال د جهاز په لور ورته . مقرون لا تراوسه پوری قاسم نه وکتلی . ځکه قاسم دمقرون څخه په لور ولاړ و او دهغه ځایه یی دجهاز څارنه کوله . قاسم پریکړه کړی وه او د لږ څه ځنډ پرته یی په مقرون باندی ورتوپ کړ .... دوی دواړه په کشتی کی ور پریوتل . دتوپ د وهلو په وخت کی دهغه توره د هغه په لاس کی وه . د راتوپ کولو سره سم دهغه توری د مقرون سر دوه ځایه کړی و . خو مقرون لا تراوسه ژوندی و ، قاسم یو ځل بیا خپله توره دهغه په وجود کی ورننویسته . مقرون چغی په ستونی کی وچی شوی ، هغه دمړینی نه مخته قاسم پیژندلی و .... مقرون له منځه ولاړ ، قاسم مقرون دکشتی نه لاندی په اوبو کی را پریوست ، او د پاسفورس اوبه یی پری تکی سری کړی .

اوس نو د قاسم کشتی د شاگال د جهاز په لور ور روانه وه . قاسم په زړه کی دا ویل چی که همدا جهاز د شاگال جهاز وي نو دهغه مارسي به ورته همدلته تر لاسه شي . لمر ښه تیز و او قاسم په پوره بیړه خپله کشتی د شاگال د جهاز په لور ورځغلوله

اوبیا لږه شیبه همغه څه وشول چی قاسم ته ورپینیدل . کوم چا د جهاز د عرشى نه قاسم کتلی و . دا دمقرون په خیر کوم عسکر و چی د قاسم کشتی یی د جهاز په لور په حرکت کی لیدله ، هغه په یوه منډه د جهاز د عرشى څخه راکیوت ، لږه شیبه وروسته قاسم وکتل چی ددی سپاهی سره یو ځای د قسطنطنی تر ټولو پراسراره انسان شاگال هم د جهاز عرشى ته را وخوت . قاسم ډیر خوشحاله شو ، او ډاډمن شو چی دا جهاز همغه د شاگال جهاز دی . خواوس د قاسم له پاره تر ټولو ستره خطر پیدا شوی وه . کله چی شاگال وکتل قاسم یی د جهاز په لوری ور روان دی نو هغه کله غوښتل چی قاسم دی دهغه جهاز ته ور وخیژی . خو قاسم هڅه کوله تر مارسي ته ځان ور ورسوی ، هغه دهر ډول خطری گاللو ته ځان تیار کړی و . هغه لا د شاگال د جهاز نه کافی لری و چی شاگال دخپل جهاز لنگر پورته کړ او جهاز یی په اوبو کی خوشی کړ ، شاگال دمقابلی کولو په ځای د تیښتی لاره اختیار کړی وه . که شاگال دخپل جهاز بادبانونه هم پرانستی وی نو دهغه د جهاز رفتار به د قاسم دکشتی دوه برابره شوی وی او قاسم به هیڅکله هم نه وی توانیدلی د شاگال جهاز ته ور ورسیري . خو قاسم هم خپله کشتی گړندی کړه او دهغی رفتار یی دوه هومره زیات کړ او په ډیره چټکی سره یی هغی لوری ته ورځغلوله .

کله چی د قاسم دکشتی او هغی جهاز تر منځه واټن یوازی شل قدمه پاته شو نو د جهاز بادبانونه په یوه ټکان سره پرانستل شول . او جهاز په سمندر کی ور پریوت . د قاسم له پاره هغه وخت ډیره ستونزمنه شوه چی د جهاز څخه د قاسم په کشتی باندی د غشو باران پیل شو ، قاسم هڅه کوله ځان یوی لوری بلی لوری ته کړی ، په دی خاطر به

غشي د کشتۍ په لرگيو کې نښتل. خو پخوا تردی چې قاسم خان سنبال کړی دغشو بله حمله پری راتله. د شاگال کسانو په پوره قوت سره خپل غشي وروړول، پخپله شاگال د جهاز په عرش باندی ولاړ او ددی کار خارنه یی کوله، په دی وخت کې قاسم یوه عجیبه پریکړه وکړه، هغه یو ناخاپه د کشتۍ څخه توپ کړ او په اوبو کې یی خان وغورځاوه. اوس نو شاگال اودهغه کسان ډیر وارخطا شول ځکه قاسم په اوبو کې غوپه خوړلی وه او خان یی غایب کړی و.

اوبیا چې کله هغه را ښکاره شو نو هغه دتور جهاز په یوی ځنډی باندی د ورختلو هڅه کوله. قاسم خپله توره په خوله کې نیولی وه. او په دواړو لاسو یی د جهاز جنگلی نیولی وی. دلږڅه کوشش نه وروسته هغه په جهاز کې سپور شوی و، د شاگال کسان هم دهمدی هیلې سره دجهاز څلورو اړخونو ته ځغلیدل. ځکه هغوی پوهیدل چې دهغوی دښمن به کوم اړخه څخه جهاز ته را خیژی. خو هغوی ته هغه وخت معلومه شوه چې قاسم توره په لاس دهغوی تر مخه ولاړ و. په دی وخت کې د شاگال دوو کسانو په قاسم حمله راوپه خود قاسم په خیر تورزن ته ماتې ورکول څه اسانه کار نه و. ددوی څخه یو کس قاسم له منځه یوړ خود بل سره دمقابلې په وخت کې د شاگال نور سپاهیان هم رامنځته شول، خو قاسم زړه کوچنی نه کړ، هغه په یوه وخت کې دشاگال د اوو کسو سپاهیانو سره جنگیده. قاسم په منځ کې ولاړ و او اوه کسه سپاهیان تری شاوخوا. هغه د طاهر وروړ او د هشام زوی و. د عربو ډیر تکړه ځوان او د توری وهلو ستر ماهر. د لږڅه وخت مقابلی وروسته اوو اړه سپاهیان ستومانه شول، ځکه چې قاسم غوښتل هغوی په همدی ډول ستومانه کړی، په دی وخت کې قاسم دداسی یوه داو څخه کار واخست چې دشاگال دوه سپاهیان یوځای دخپلو تورو ښکار شول. په زمکه دهغوی دپریوتوسره سم قاسم د یوه بل کار هم وختم کړ.

دجهاز بادبانونه پرانستی و او په چټکۍ سره مخته روان و. په همدی وخت کې دقاسم په زړه کې یو فکر راپیدا شو، د جنگ ځای یی پریښود او په یوه منډه یی خان د جهاز هغی برخی ته ورسو چې هلته د جهاز اخری تختۍ لگیدلی وی. پاته پنځه کسه سپاهیانو هم دهغه پسې وړ منډی کړی، هغه د جهاز داخری کونج پوری منډه کړه، په دی ځای کې د لرگیو کمزوری جنگلی لگیدلی وی، دقاسم پسې راځغلیدونکی پنځه واړو خپل ځانونه کنترول نه شو کړای او د لرگیو جنگلی یی ماتې کړی او په اوبو کې وړ پریوتل. اخری دوه کسو سپاهیانو ماتې جنگلی نیولی وی او ځوړند شوی و. اوس نو قاسم ورمخته شو اودهغوی دواړو کاريی هملته ورختم کړ.

جهاز په پوره قوت سره د بحر مارمورا په لور وروړان و. قاسم ویریډه چې هسی نه چې هغه دری کسه په سمندر کې لویدلی کسان بیرته جهاز ته را ونه خیژی خو هیڅ پروا یی ونه کړه او بیرته د جهاز دننۍ برخی ته ورغی. قاسم دخپل ټول جنگ په دوران کې شاگال هیڅ و نه کوت. دلته دری کابینه جوړ کړل شوی و. قاسم دخپلی توری سره بیل بیل کابین وکوت. خو شاگال یی تر سترگو نه شو. قاسم سمدلاسه د دننۍ برخی څخه راووت او د جهاز

عرشی ته بی خان ورساوه ، هغه وار خطا و ترڅو وینی چی شاگال خو چیری نه دی تنبیدلی . هغه په دی فکر کی و چی ایا شاگال به خان پخپله سمندر ته ور غورځولی وی ؟ ..

په دی وخت کی قاسم ته د جهاز د تاخانی په اړه فکر را پیدا شو ، سمدلاسه را ښکته شو او د تاخانی د زینی د پیدا کولو په هڅو کی شو . هلته لاندی هغه د لرگیو څخه جوړه شوی یوه پاتخه وکتله . اوس نو هغه د چیتا په څیر سخت متوجه و . د لاندی کیوتو په وخت کی قاسم هڅه کوله چی د پښو اواز بی څوک وا نه وری ، خو کله چی لاندی منزل ته ور ښکته شو نو یو برچه یی مخته وویشتل شوه . سمدستی په خپل ځای کیناست . برچه د هغه شاته دیوال باندی ونښته .

دا برچه دهغه سخت دښمن شاگال ویشتلی وه . په همدی وخت کی د قاسم سترگی په شاگال باندی ونښتی . شاگال د جهاز په تاخانی کی موجود و . خو د قاسم نظر د شاگال تر څنگ دهغه شاته په مارسی باندی هم ولگیدی . قاسم شاگال هیر کړ او د مارسی په غم کی شو . د مارسی حال ډیر خراب و . لږ څه دمخه شاگال د مارسی رسی پرانستی وی ، هغه غوښتل مارسی له ځانه سره و تنبیتوی خو په همدی وخت کی پری قاسم را ورسید . شاگال د قاسم دکتلو سره سم په دیوال ځوړند د اوسپنی تیر راواخست . کله چی قاسم د شاگال په لاس کی تیر وکوت نو ورته په خندا شو ، ځکه دی لرگی پریکونکی تیر د قاسم د توری مقابله نه شوه کولی . اوس نو کله چی قاسم د شاگال په لور د حملی کولو له پاره ورته نو شاگال به سمدلاسه د مارسی شاته ځان پتیاوه ، دهغی ستونی به یی خفه کاوه او قاسم ته به یی ویل :

« قاسم بن هشامه توره و غورزوه او که نه د محبوبی څپ ته به دی ورمات کړم . »

کله چی قاسم مارسی ته وکتل نو دهغی سترگی د ډیر درد نه بیرون راوتلی وی . دهغی ستونی د دومره فشار لاندی و چی اواز یی هم نه شو ویستلی . قاسم ددی منظر په کتلو سره سمدلاسه خپله توره و غورزوله . د توری د غورزولو سره سم شاگال مارسی پریښوده او لکه د وړی لیه په څیر یی په قاسم باندی حمله وکړه ، قاسم د شاگال د گذار څخه د خوندي پاته کیدو له پاره تیار ولاړ و ، شاگال خپل تیر په دواړو لاسو ونیو او د قاسم سر ته یی را خلاص کړ قاسم خپل سر تپت کړ او د شاگال تیر په پوره قوت سره د جهاز په لرگی ولگید او هملته ونښت . د جهاز د لاندی برخی یوه ستره ټوټه ماته شوه . خو شاگال ډیر ژر خپل تیر بیرته راوویست او په قاسم باندی یی د بل گذار له پاره په دوو ثانیو کی ځان تیار کړ . د قاسم له پاره د شاگال د دویم گذار څخه خوندي پاته کیدل ډیر ستونزمن وو ، خوبیا هم د قاسم قسمت دهغه سره یاری وکړه او د شاگال دویم گذار هم خالی ولاړ . د جهاز د تختو د ماتیدو په اساس جهاز کی اوبه را ننوتی او رو رو داوبو نه ډکیده . خو شاگال د قاسم په خیال کی پاگل شوی و . په پرلپسی توگه یی په قاسم باندی حملی کولی او قاسم به هر ځل خپل ځان څنگ ته کاوه . داوبو د زیاتوالی په اساس د قاسم پښه هلته وښویده . اوس نو د سمندر اوبه لکه دنلونو په څیر په جهاز کی را روانی وی او د جهاز

دغرقیدو خطر وار په وار زیاتیده. داسی وخت راغی چی قاسم د شاگال د حملو نه شاته ورته. په دی وخت کی ماری د شاگال د نظر څخه غایبه شوه. ماری د موقع نه گټه پورته کړه او په اوبو کی ولاړه او قاسم توره یی راواخسته. شاگال د ماری ددی کار څخه پوره بی خبره و. اوس نو ماری ته د شاگال د خبریدو پرته بله لاره نه وه. دبله اړخه وخت هم کم و. ځکه جهاز هر وخت پویدي شو. په دی خاطر ماری د شاگال په لور ور منډه کړه او ددی نه مخته چی شاگال په قاسم باندی اخی غذار وکړی... ځکه چی قاسم په ډیر بد ځای کی راگیر شوی و... کله چی شاگال خپل تبر پورته کړ، نوبیرته یی تبر زمکی ته راغی، ځکه چی د ماری توره د شاگال په ملا کی ورننوتی وه. او دکوم حلال شوی غوایی په څیر مباری کړی.

قاسم او ماری په یوه منډه د تاخانی څخه راوتل او د جهاز سره یوی تړلی کشتی ته یی ځانونه راوړسول. څنگه چی قاسم او ماری د جهازه کشتی راپرانسته او په کی کیناستل په همغه وخت کی د جهاز ټوله برخه په اوبو کی ډوبه شو او غرق شو. او قاسم او ماری دواړه د شاگال د جهاز دغرقیدو نه وروسته د پاسفورس په اوبو کی بیرون راوتل.

دبله اړخه د هپوډ روم په غونډه کی سلطان د ټولو عیسویانو له پاره دامن و امان اعلان کړی و. هغوی چی په خپلو کورنو او شتمنیو باندی پراته دی او هغوی چی په خوشحالی سره یی اطاعت قبول کړی و، هغوی ته او دهغوی اموالو ته به هیڅ ډول زیان نه ور رسیږی. د عیسویانو دنورو کلیساو تر څنگ به ایاصوفیا په همغه شکل اوبنه پاته وي. بطریق اعظم د سلطان مخی ته راوغوښتل شو او ورته وویل شول چی ته به همغسی بطریق اعظم اوسی. اوستا په مذهبی واکمنی کی به هیڅ ډول مداخله نه کیږی، سلطان محمد فاتح په خپله د یونانی چرچ پالنه ومنله. او بطریق اعظم ته یی همغسی واک ورکړ لکه عیسوی سلطنت چی ورکړی و. دکلیسا د اخراجاتو د پوره کولو له پاره یی ستر ستر جاگیرونه وروښل، بندی فوځیان چی د جنگ په وخت کی نیول شوی، سلطان دخپل فوځ څخه په پیسو واخستل او ازاد یی کړل. او هغوی یی د قسطنطینی په یوه خاص ځای کی اباد کړل. ددی سوبی نه وروسته سلطان محمد فاتح وکتل چی د قسطنطینی ډیر کورونه وران و بجا پراته دي، دهغوی د ابادیدو له پاره یی مسلمانانو ته د ورتلو بلنه ورکړه او دکوچی آسیا څخه یی د پنځه زرو مسلمانانو کورونه هلته قسطنطینی ته منتقل کړل. هغه خلک چی د قسطنطینی څخه تښتیدلی و سلطان هغوی ته دبیرته راستنیدو بلنه ورکړه او هغوی یی دی ته تیار کړل تر څو بیرته خپلو پخوانیو کسبونو او کارونو ته راوگرځی او دښار په ابادیدو کی برخه واخلي.

د پخوانیو قرونو د رواجونو په اساس مفتوحین مال او ځان ټول دفاتحینو په ملکیت کی راته اړوپایی سلطنتونو دهمدی رواجونو په پوره کولو کی هیڅ وخت نه ضایع کاوه او په دی لاره کی یی دهیڅ ډول ظلم او

تیری څخه دریغ نه کاوه خو ددوی په مقابله کی هغه وخت چی ترکان قسطنطنیې ته ور داخل شول هلته یی امن و امان قایم کړ او د مروت داسی بیلگی یی پرېښودی چی دوستان او د بنمنان یی ټول ځانته حیران پاته کړل.

د فتح په لمړی ورځ سلطان اعلان وکړ چی هر هغه څوک چی سیدنا ایوب انصاری رضی الله تعالی عنه قبر پیدا کړی نو هغه ته به انعامات ورکړل شی. د فتحی په دریمه ورځ یو ډیر زوړ بزرگ دوو مسلمانو عسکرو ته د ابویوب انصاری مبارک قبر په گوته کړ، خوییا هغه زوړ شخص هیڅکله هم تر سترگو نه شو. سلطان محمد خان فاتح د ابو ایوب انصاری د مزار تر څنگ یو جومات جوړ کړ چی په تاریخ کی د «جامعه ابو ایوب» په نامه مشهور شوی دی. سلطان قسطنطنیه خپل دارالسلطنت وگرځاوه او د همدی ښاره یی نور پاته ممالک لکه یونان، سربیا، بوسنیا، مورییا، طرابزون، سنیوپ، مجمع الجزایر، کریمیا، والیشیا، البانیا، هزریگونیا، وینس، روډس او اوټرانتو.... سوبه کړل. او په عثمانی سلطنت کی یی راگډ کړل.

قاسم دخپلی کورنی سره یوځای هملته په قسطنطنیه کی میشت شو، او په قسطنطنیه کی یی کور د زوړ عباس تر سترگو لاندی شین او سمسور وگرزید. اوس د قاسم دوه ښځی وی، د قاسم ښځی حمیرا د قاسم لمړی ښځه د سر په سترگو ومنله، ماریسی د قاسم څخه ټول داستان اوریدلی و، اوس نو هغی د قاسم په کور کی خپل ځان او خپل ژوند د خپل وخت د بهترینو او خوشحاله وختونو څخه شمیرل.

د قسطنطنیې د سوبی نه پنځلس ورځی وروسته یوه عجیبه پېښه رامنځته شوه، قاسم د شپې غذا دخپلی کورنی سره وخوره او بیا یی خپلی قصی پیل کړی. په دی وخت کی د کور په دروازه باندی ټک ټک وشو. د قاسم ورپرونو علی او عمر د دروازی په لور ورغلل. لږ څه وروسته دهغوی کمری ته یوه محجوبه ښځه را ننوته. زوړ عباس چی دغه په پرده کی ښځه وکتله نو دخپلی کورنی ته یی وویلی: «ورشې او هغی ته ښه راغلاست وواپی. پوهیږئ چی دا څوک ده، دا هم زما لورده، عباس دی پرده کونکی ښځی ته وویل «لوری نقاب دی لری کړه. داستا خپل کور دی.... ایا ته ځانته راغلی یی، عبدالله دی له ځانه سره نه دی راوړی، عبدالله څه شو؟ خواته زمونږ د کور پته چا درکړه؟»

عباس په پوره جوش سره لگیو و، د کور ټول خلک حیران پاته وو. د عباس لور مریم، ماریسی، حمیرا منخته راغلی او دخپلی میلمنی سره یی روغېر وکړ او هغی ته یی د کیناستو له پاره وویل. هغه ښځی عباس ته وویل چی دهغه خاوند عبدالله هم دهغی سره یوځای راغلی دی خو بیرون د بگی سره ولاړ دی.

عمر او علی د عبدالله پسی ورووتل. قاسم چی ددی پرده کونکی ښځی اواز واورید نو ټکان یی وخور. ځکه هغه ته دا اواز پیژندونکی معلومیده. تر اوسه هغه په همدی فکر کی و چی هغه ښځی دخپل منځ څخه نقاب لری کړ. په همدی وخت کی د زاړه عباس غږ هم تر غوږو شو.

« دا زما لور «روزی» ده، دا یوه معصومه ماهی نیونکی وه، تیر کال په همدی ورځو کی د جان جستیمانی عسکرو په زور راپورته کړی وه، اتفاقا چی په هغه وخت کی مونږ هم هلته ور ورسیدو ... مونږ عیسوی ځواکونو ته درس ورکړ. اویا مو روزی له ځانه سره د « رومیلی کلا » ته یوړه. روزی هلته په رومیلی کلا کی دری څلور میاشتی زموږ خدمت کاوه، ددی قصه ډیره دردناکه او د اوریدو لایقه ده.

د قاسم دماغ همداسی خوتیده. وجود یی په لږزان و. دا خو همغه روزی وه چی د ماهی نیونکو په کلی کی یی د قاسم له پاره هر ډول خطر په ځان اخستی وه. هغی هم دسونیا په څیر په قاسم باندی زړه بایلودی و. او دهغه په انتظار کی یی هر شپه دمینی او محبت خوبونه کتل.

هو! دا هماغه روزی ده، د رومیلی په کلا کی کله چی زاړه عباس مختلفی قصی بیانولی په دی وخت کی د شهزادگی حمیرا نوم هم مخ ته راغلی و، روزی هم د قاسم په اړه دا خبری اوریدلی وی. او په دی پوه شوی وه چی دهغه محبوب چی دیوه رومی پادری په کالیو کی ددی سره یو ځای شوی و د حمیرا خاوند قاسم بن هشام دی. کله یی چی دا واوریدل چی قاسم بن هشام د بل چا شوی دی نویا روزی دهغه په اړه خوبونه کتل پریښودل او د زور عباس د لور په څیر یی په رومیلی کلا کی واپول. دری څلور میاشتی وروسته بیا زور عباس خپل یو ډیر تکړه سپاهی عبدالله ته په نکاح کړه او د مسلمانیدو وروسته روزی خپل کور اباد کړ.

نن روزی د خپل خاوند سره یو ځای د عباس کتلو ته راغلی وه نو ناڅاپه یی قاسم مخی ته ودرید. که څه هم روزی لږ څه وویریده خو قاسم په ډیره بده توگه تکان خوړلی و. په څو لمحو کی د روزی سترگود قاسم څخه په زرگونو پوښتنی کړی وی چی د قاسم سره یی دیوه ځواب هم نه و.

کله چی حمیرا د عباس د خولی څخه د روزی قصه واوریده نوبه شرارتی توگه یی د خپل میړه په لور وکتل، ځکه چی هغی د قاسم د خولی څخه د همدی ځوانی ماهی نیونکی داستان لا دپخوا څخه اوریدلی و. د قاسم څخه نور څه جوړ نه شول نو سریی تپت کړ او دخپلی کمری څخه بیرون راووت.

*****

د پای خو ټکي

د سلطان محمد فاتح دوران په ۱۴۸۱ کال کې پای ته ورسید. د ۱۴۵۱ نه تر ۱۴۸۱ پورې، په دیر شو کالو کې سلطان محمد فاتح په قسطنطنیه باندې حکومت وکړ. د سلطان په وخت کې اسلامي حکومت د اروپا تر لری لری ځایو پورې و غځید.

د سلطان فاتح نه وروسته عثمانی حکمران « سلیمان اعظم قانونی » (۱۵۵۰ نه تر ۱۵۶۶) پورې ډیر شهرت وموند . مشهور امیر البحر (خیرالدین باربروسا) د همدې سلطان په وخت کې مشهور شو ، د خادم الحرمین الشریفین لمړنی لقب تر ټولو دمخه « بایزید » خپل کړی و . خو په عثمانی حکمرانانو کې د خلافت منصب تر ټولو دمخه (لمړی سلیم عثمانی) ته ورکړل شوی و .

اخری عباسی خلیفه « المتوکل » و چې په قاهره کې یې د سلاطین مملوک تر سیوری لاندې ظاهری شان وشوکت درلود خو په حقیقت کې دواکمنی څخه بی برخی وو ..... د خلافت پگړی (اول سلیم عثمانی) ته په سرا اینبول شوی وه . دمقدسو مقاماتو کنجگانی ، د انحضرت صلی الله علیه وسلم مبارکه توره ، علم او څادر د خلافت د سند په توگه « سلیم » ته ورکړل شوی و . د همدې وروسته د عثمانی خلفاؤ نومونه په خطبه کې اخستل کیدل .

عثمانی سلطنت نزدی شپږ سوه کاله دوام وکړ او د عثمانی خلافت اخری بدنصیبه خلیفه « سلطان عبدالحمید خان ثانی » و ، چې حکومت یې د لمړی عمومي جنگ پا پایلو کې له منځه ولاړ . دغه خلیفه په ۱۹۱۸ کال د نظر بندۍ په دوران کې ساه ورکړه .

پای .

د استاد قریب الرحمن سعید نوري پښتو ژباړي:

1. اسلامي سياات. (مولانا گوهر الرحمن «رح») (چاپ شوی)
2. اسلامي رياست. (مولانا ابوالاعلي مودودي «رح») (د چاپ لاندې)
3. خلافت او ملوکیت. (مولانا ابوالاعلي مودودي «رح») (چاپ شوی)
4. پرده. (مولانا ابوالاعلي مودودي «رح») (چاپ شوی)
5. د حدیثو د انکار نه د قران تر انکاره پورې. (مولانا عبدالسلام رستمي «رح») (چاپ شوی)
6. د نبوت پای. (مولانا عبدالسلام رستمي «رح») (چاپ شوي)
7. د صلاح الدین یو بی ریښتني پيښې (دایمان پلورونکو داستان) (التمش) (چاپ شوي)
8. د رسول الله (ص) د انقلاب حکمت. (سید اسعد گیلاني «رح») (چاپ شوی)
9. یو شمیر نورې کوچنۍ رسالې (په اردو او پښتو ژبو) چې نومونه یې زما په لیکنو کې کتلای شئ.
10. د بایزید یلدرم تاریخي په زړه پورې ناول. (چاپ شوي)
11. د سلطان علاو الدین خلجی په زړه پورې ناول. (چاپ شوي)
12. د شیر شاه سوري مشهور ناول (همدا اوس د چاپ لاندې دي)
13. لاسوندونه او وثیقي: د رسول الله ص له وخته تر راشدینو خلفاء پورې (تر چاپ لاندې دي)
14. په هیواد کې د سولې د پایښت په اړه زموږ آند (چاپ شوی دی)
15. (مونږ او توحید) د بشیر احمد لودهي لیکنه (د چاپ لاندې)
16. (د سلطان محمد خان فاتح، د عثمانی سلطنت د ځوان سلطان، په زړه پورې داستان) د چاپ لاندې

17. زیات شمیر پښتو مضامین او دانگلیسي او د اردو ژبو څخه ژباړل شوي او هم په انگلیسي ژبه سیاسي شننې، مقالې او لیکنې چې په پښتو او انگلیسي ژبو ورځپاڼو او یو شمیر اونیزو او میاشتنيزو کې خپاره شوي دي. (په خواشینۍ سره چې ریکارډ یې له ژباړن سره نشته.)

پای

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**